

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี) ชั้น ๔ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑

ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๙๓๖๓๕๕๑๕ E-mail: journal.idir@mcu.ac.th

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jidir>

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2566

Vol. 6 No. 1 January-February 2023

Vol. 6
No. 1

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2566 Vol. 6 No. 1 January-February 2023

JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION REVIEW

ISSN Print: 2773-9910, ISSN Online: 2774-0846

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์ 2566

จำนวนพิมพ์ : 10 เล่ม

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 6 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์
- ฉบับที่ 2 มีนาคม-เมษายน
- ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน
- ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-สิงหาคม
- ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม
- ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ และสหวิทยาการอื่น ๆ ที่นำเสนอองค์ความรู้เชิงนวัตกรรม โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ที่ปรึกษาวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.

พระเทพพรเมธี, รศ.ดร.

พระราชวัชรสารบัณฑิต, รศ.ดร.

พระเทพเวที, รศ.ดร.

พระมหาชำนาญ มหาชาโน, ดร.

พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนตเสโน, ผศ.ดร.

พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.

พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร.

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการอำนวยการ:

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ:

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

พระครูสุธีภิตติบัณฑิต, ผศ.ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ:

อาจารย์ ดร.นิกร ศรีราช

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ทีมบรรณาธิการ:

รศ.ดร. ดวงตา สราญรมย์

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

รศ. พล.ท.ดร. วีระ วงศ์สรรค์

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

รศ.ดร. ภัทรพล ใจเย็น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร. อัจฉรา หล่อตระกูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ผศ.ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผศ.ดร. บุษกร วัฒนบุตร

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร. สอาด บรรเจิดฤทธิ์

มหาวิทยาลัยแสงธรรมฟอร์ต

ผศ.ดร. อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผศ.ดร. สมคิด ดวงจักร

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

น.อ.ดร. นภัทร์ แก้วนา

วิทยาลัยการทัพอากาศ

ผศ.ดร. วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

อ.ดร. กฤษณะ ทองแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผศ.ดร. อติวุฒิ หมั่นมี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร. ประเสริฐ ธิลา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร. ผดุง วรรณทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองจัดการ:

พระมหาสมชาย ขนติสรโน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาสมัค อติภทโท

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ ดร. สุภัทรชัย สีสะใบ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศิลปกรรม:

ผศ.ดร. สุริยา รักษาเมือง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศิลปกรรม:

ผศ.ดร. สุริยา รักษาเมือง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การเงิน:

อาจารย์ ดร.สมาลี บุญเรือง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นางสาวพัชรีย์ หาอาจ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พิสูจน์อักษร:

พระมหาสุพัฒน์ นนทปถโญ, ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นายพลวัฒน์ สีทา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ฝ่ายกฎหมาย:

รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารศน

บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี) ชั้น 4 เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

จัดพิมพ์โดย:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555, 8556, 5541. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

Vol.6 No.1 January - February 2023

Number of prints: 10 copies

Release Date Is 6 Copies Per Year.

Issue 1 January - February

Issue 2 March – April

Issue 3 May – June

Issue 4 July – August

Issue 5 September – October

Issue 6 November - December

Objective:

To Promote and Encourage Instructs, Academics, Students and Other Interested Persons to Have the Opportunity to Disseminate Academic and Research Works in Social Sciences and Humanities Science Related Subjects Such as Buddhism, Political Science, Public Administration, Law, Business Administration, Management and other interdisciplinary areas that offer innovative knowledge by accepting articles in both Thai and English.

Advisory Board of Journal

Prof. Dr. Brahmapundit	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Prof. Dr. Phra Dhamwatcharabundit	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phra Theppawaramethi	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phra Rajvajarasrabundit	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phra Thepwethi	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Dr. Phramaha Surasak Paccantaseno	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phramaha Somboon Vuddhikaro	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Dr. Phramaha Chamnan Mahachano	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phra Udomsitthinayok	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Prof. Dr. Brahmapundit	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Prof. Dr. Phra Dhamwatcharabundit	Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Prof. Dr. Boonton Dockthaisong
 Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit

Mahachulalongkornrajavidyalaya University
 Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Managing editor:

Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaporn

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editor:

Asst. Prof. Dr. Phrapalad Raphin Buddhiso

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assistant Editor:

Asst. Prof. Dr. Phrakhu Suthikittibundit

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editor in Chief:

Dr. Nigorn Srirat

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editorial Team:

Assoc. Prof. Dr. Duangta Saranrom

Rajapruk University

Assoc. Prof. Lt. Gen. Dr. Weera Wongsan

National Defence College of Thailand

Assoc. Prof. Dr. Pattarapol Chaiyen

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assoc. Prof. Dr. Achara Lortrakul

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Chonsit Sitisungnoen

Silpakorn University

Asst. Prof. Dr. Butsakon Watthanabut

North Bangkok University

Asst. Prof. Dr. Sa-at Banchoetrit

Stamford International University

Asst. Prof. Dr. Uthai Satiman

Suan Dusit University

Asst. Prof. Dr. Somkid Duangchak

Chom Bueng Rajabhat University

Gp. Capt. Dr. Naphat Kaeonak

Air Force College

Asst. Prof. Dr. Wanchai Suktam

Surindra Rajabhat University

Dr. Kitsana Thongkaeo

Suratthani Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Asst. Prof. Dr. Prasert Thilao

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Asst. Prof. Dr. Phadung Wanthong

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Management Division:

Phramaha Somchai Khantisarano

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Phramaha Samak Atibhaddho

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Dr. Suphattharachai Sisabai

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Fine arts:

Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Finance Subdivision:

Dr. Sumalee Boonrueang

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Miss Paschree Halang

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Proofreading department:

Phramaha Supat Nantapanno

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Mr. Pollwat Seeta

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Legal Subdivision:

Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isaradej

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Office:

The Office Journal of Interdisciplinary Innovation.

Graduate School of Political Science Faculty of Social Sciences

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Rajrattanamoli Building (Nakhon Khemapali),
4th Floor, 79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya 13170.**Published by:**Mahachulalongkornrajavidyalaya University Printing House 79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi,
Ayutthaya. 13170. Call. 035-248 - 000, ext. 8555,8556,5541 Fax. 035-248-000. ext. 8545.

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ : วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ARTICLE REVIEW BOARD: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1. พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.
2. พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.
3. พระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร.
4. พระครูปรีมานุรักษ์, รศ.ดร.
5. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, ศ.ดร.
6. พระมหาสมบุญ จุฑมิกโร, รศ.ดร.
7. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปญโญ, ผศ.ดร.
8. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.
9. พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, ผศ.ดร.
10. พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, ดร.
11. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
12. ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อติวัฒนสิทธิ์
13. รองศาสตราจารย์ อนุภูมิ ไชวเกษม
14. รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง
15. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี
16. รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ หามนตรี
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู
18. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
20. รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท
21. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช
22. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นียมางกูร
23. รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต
24. รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพล ใจเย็น
25. รองศาสตราจารย์ ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผดุง วรรณทอง
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิตวุฒิ มั่นมี
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุวัต กระสังข์
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ปราณิต
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ วรรณวิโรจน์
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาวั
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยา รักษาเมือง
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ รักขันโท

Lecturers In-House Professional:

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

1. rof. Dr. Phra Dhamvatjarabundit
2. Assoc. Prof. Dr. Phratheppariyattimethi
3. Assoc. Prof. Dr. Phrakru Pariyatkittithamrong
4. Assoc. Prof. Dr. Phrakhu Purimanurak
5. Prof. Dr. Phramaha Hansa Dhammahaso
6. Assoc. Prof. Dr. Phramaha Somboon Uddhikaro
7. Asst. Prof. Dr. Phrakhu Sangkharakchakrit Phuripanyo
8. Asst. Prof. Phra Khomsan Titamataso
9. Asst. Prof. Dr. Phrakhu Suthikittibundit
10. Dr. Phrakhravinaiton Ekk Jinawangso
11. Prof. Dr. Boonton Dockthaisong
12. Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit
13. Assoc. Prof. Anuphum Sowkasem
14. Assoc. Prof. Dr. Konit Sithong
15. Assoc. Prof. Dr. Aphinant Chantaneer
16. Assoc. Prof. Dr. Wiwat Harmontree
17. Assoc. Prof. Dr. Somsak Bunpu
18. Assoc. Prof. Dr. Somchai Sino
19. Assoc. Prof. Dr. SutthiPhong Siwichai
20. Assoc. Prof. Dr. Saman Ngamsanit
21. Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isaradej
22. Assoc. Prof. Dr. Surin Nitamangkoon
23. Assoc. Prof. Dr. Phichet Thangto
24. Assoc. Prof. Dr. Pattarapol Chaiyen
25. Assoc. Prof. Dr.Toemsak Thongin
26. Asst. Prof. Dr. Phadung Wanthong
27. Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee
28. Asst. Prof. Dr. Anuwat Krasang
29. Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet
30. Asst. Prof. Dr. Phonthip Wannawiro
31. Asst. Prof. Dr. Prasert Thilao
32. Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng
33. Asst. Prof. Dr. Suwatsan Ragkhanto

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ : วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ARTICLE REVIEW BOARD: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. พระเมธาวันัยรส, รองศาสตราจารย์ ดร.
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
3. ศ. ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ
นักวิชาการอิสระ
4. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เจริญชัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บัวศิริ
สภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ
6. รองศาสตราจารย์ วราคม ที่สุกะ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ชินอกุล
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์
มหาวิทยาลัยมหิดล
9. รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรโชติ เกิดแก้ว
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
10. รองศาสตราจารย์ พัฒนะ เรืองใจดี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
11. รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ แก่นอินทร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.สรเสรีญ อินทร์ตัน
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
15. รองศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Outside Professional:

1. Assoc. Prof. Dr. Phramedhavinaiyaros
Mahamakut Buddhist University
2. Prof. Dr. Thirapat Serirangsan
Sukhothai Thammathirat Open University
3. Prof. Lt. Dr. Banjob Bannarui
Independent Scholar
4. Prof. Dr. Kanchana Ngaorangi
Naresuan University
5. Assoc. Prof. Dr. Amnat Buasiri
Education Council, Ministry of Education
6. Assoc. Prof. Warakhom Thisuka
Mahamakut Buddhist University
7. Assoc. Prof. Dr. Chaiyuth Chinokul
National Institute of Development Administration.
8. Assoc. Prof. Dr. Yothin Sawaengdee
Mahidol University
9. Asst. Prof. Dr. Teerachoot Kerdkaew
Hua Chiew Chalermprakiet University
10. Assoc. Prof. Phatthana Rueanchaidee
Ramkhamhaeng University
11. Assoc. Prof. Dr. Wasana Kaewla
Surin Rajabhat University
12. Assoc. Prof. Dr. Suwin Raksat
Mahamakut Buddhist University
13. Assoc. Prof. Dr. Thiraphong Kaenin
Prince of Songkla University
14. Assoc. Prof. Dr. Sansoen Intarat
Suan Dusit University
15. Assoc. Prof. Dr. Chamroen Chuchuaisuan
Rajamangala University of Technology Srivijaya.
16. Assoc. Prof. Dr. Phakdi Phosing
Mahasarakham Rajabhat University
17. Assoc. Prof. Dr. Sanya Khenaphum
Mahasarakham Rajabhat University

18. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
19. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สรรสวัสดิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
20. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เต๊ะขันหมาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
21. รองศาสตราจารย์ ดร. ขวลิศ สวัสดิ์ผล
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
22. รองศาสตราจารย์พิเศษ ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฐติกาล
กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
23. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
24. รองศาสตราจารย์ ดร. สำเนียง เลื่อมใส
มหาวิทยาลัยศิลปากร
25. รองศาสตราจารย์ ดร. วันทนา เนาว์วัน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
26. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
27. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
28. รองศาสตราจารย์พิเศษ วิชัย ธรรมชอบ
นักวิชาการอิสระ
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลับพลึง คงชนะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เพชรนาจักร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
มหาวิทยาลัยมหิดล
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาวุธตระกูล
มหาวิทยาลัยนเรศวร
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ เจนวิถีสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สอาด บรรเจิดฤทธิ์
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.อนันท์ ใจสมุทร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
18. Assoc. Prof. Dr. Chonwit Chianchit
Srinakharinwirot University
19. Assoc. Prof. Dr. Phaisan Sansonwisut
Nakhon Sawan Rajabhat University
20. Assoc. Prof. Dr. Kasak Tekhanmak
Thepsatri Rajabhat University
21. Assoc. Prof. Dr. Chawalit Sawatphon
Suan Dusit Rajabhat University
22. Assoc. Prof. Dr. Sawat Chirattitikan
Department of Corrections, Ministry of Justice
23. Assoc. Prof. Dr. Atchara Lotrakun
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
24. Assoc. Prof. Dr. Samniang Leurmsai
Silpakorn University
25. Assoc. Prof. Dr. Wanthana Naowan
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
26. Assoc. Prof. Dr. Sornchai Taomitr
Mahamakut Buddhist University
27. Assoc. Prof. Dr. Sukit Chaimusik
Mahamakut Buddhist University
28. Assoc. Prof. Wichai Thamchop
Independent Scholar
29. Asst. Prof. Dr. Phlapplueng Khongchana
Srinakharinwirot University
30. Asst. Prof. Dr. Montri Phetnachak
Prince of Songkla University
31. Asst. Prof. Dr. Wutthinan Kanthatian
Mahidol University
32. Asst. Prof. Dr. Wasin Panyawuttrakun
Naresuan University
33. Asst. Prof. Dr. Thatsani Chenwithisuk
Chandakasem Rajabhat University
34. Asst. Prof. Dr. Chonsit Sitisungnoen
Silpakorn University
35. Asst. Prof. Dr. Sa-At Banchoetrit
Stanford University
36. Asst. Prof. Lt. Jg. Dr. Anan Chaisamut
Surat Thani Rajabhat University

37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยสร สมบุญมาก
มหาวิทยาลัยนครพนม
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ดวงจักร
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู ภูศรี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุกร นาคธน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาล แอร่มหล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
46. อาจารย์ ดร.จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พานสุวรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสสวาส กุลวงศ์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี เผือกบัวขาว
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
51. อาจารย์ ดร.อนงค์วิญา สาริบุตร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
52. อาจารย์ ดร.วิยะดา วรานนท์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
53. อาจารย์ ดร. กฤษณะ ทองแก้ว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
37. Asst. Prof. Dr. Chayason Sombunmak
Nakhon Phanom University
38. Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut
North Bangkok University
39. Asst. Prof. Dr. Chirayu Sapsin
Surindra Rajabhat University
40. Asst. Prof. Dr. Somkhit Duangchak
Chom Bueng Rajabhat University
41. Asst. Prof. Dr. Boonchoo Poosri
Ubon Ratchathani University
42. Asst. Prof. Dr. Witchukon Nakathon
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
43. Asst. Prof. Dr. Chatchawan Araemla
Chom Bueng Rajabhat University
44. Asst. Prof. Dr. Chatuphum Khetchatturat
Khonkaen University
45. Asst. Prof. Dr. Uthai Satiman
Suan Dusit University
46. Dr. Chitwimon Khlaisuban
Suan Dusit University
47. Asst. Prof. Dr. Apichat Pansuwan
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
48. Asst. Prof. Dr. Manassawas Kullawong
Rajamangala University of Technology Srivijaya
49. Asst. Prof. Dr. Wipavane Phueakbuakhao
Phetchaburi Rajabhat University
50. Asst. Prof. Dr. Seksan Sonwa
Roi Et Rajabhat University
51. Dr. Anongwitya Saribut
Ramkhamhaeng University
52. Dr. Wiyada Waranonwanit
North Bangkok University
53. Dr. Kitsana Thongkaeo
Suratthani Rajabhat University

บทบรรณาธิการ

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์นี้เป็นปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 คณะกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์โดยคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ อีกทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ ซึ่งเนื้อหาสาระในเล่มประกอบด้วยนักวิชาการและเรื่องดังต่อไปนี้

ธนพัฒน์ เดชเลิศวรรณ และคณะ บทความเรื่อง “นโยบายทางการเมืองที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และโทรคมนาคมแห่งชาติ” พบว่า การให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และโทรคมนาคมแห่งชาติมีความชัดเจนตรงตามภารกิจ นโยบายทางการเมืองของรัฐบาลที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และโทรคมนาคมแห่งชาติ ส่วนใหญ่เกิดจากการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในประเทศ

รวิภัทร ประภานัน และคณะ บทความเรื่อง “การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา” พบว่า 1. สภาพทั่วไปในการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธ พบว่า การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรม พบว่า 1) หลักการส่งเสริมจริยธรรมส่งผลต่อจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 4 ด้าน ($Adj. R^2 = .775$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอม ประกอบด้วย จริยธรรม 3 ด้านคือ อุดมการณ์ของผู้ประนีประนอม จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว และจริยธรรมทั้ง 3 ด้าน ต้องอาศัยหลักการส่งเสริมจริยธรรม 6 ด้าน และหลักสาราณียธรรม 6 ด้าน

สุนิ ประจิตร และคณะ บทความเรื่อง “การพัฒนาระบบแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนปากบึงสิงโตตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา” พบว่า ในส่วนของเจ้าหน้าที่รับฝากสามารถรายการและเลือกทำรายการนักเรียนรายบุคคล ซึ่งมีเมนูให้เจ้าหน้าที่เลือก 3 เมนู ได้แก่ 1) ฝากเงิน 2) ถอนเงิน 3) ตรวจสอบยอดเงิน ปัจจุบัน ส่วนการใช้งานแอปพลิเคชันสำหรับนักเรียน สามารถการตรวจสอบยอดเงินรายบุคคลหรือติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อทำรายการต่าง ๆ นักเรียนสามารถเลือกได้ 2 เมนูหลัก ได้แก่ 1) ตรวจสอบยอดเงิน 2) ติดต่อเจ้าหน้าที่ และมีผลประเมินความพึงพอใจ พบว่าแอปพลิเคชัน ใช้

งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถฝากเงิน ถอนเงิน และตรวจสอบยอดเงินได้ โดยผลการสำรวจประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$)

Wang Lingqian และ ไพทยา มีสัตย์บทความเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” พบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน สูงกว่าเกณฑ์กำหนดคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\text{sig}=.037$, $t=2.210^*$) 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\text{sig}=.000$, $t=15.535^*$) 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D. = 0.56)

กิตติ พุทธนพ และคณะ บทความเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่า 1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี เพศ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน 3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปัญหาคือ ข้าราชการการทุจริต เห็นแก่ตัวดูสินบน และการคอร์รัปชันในสังคม การยกย่องและสนับสนุนคนที่มีอิทธิพล การยึดติดกับตัวบุคคล แนวทางแก้ไข คือ ต้องให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบและติดตามการทำงานของนักการเมือง และข้าราชการระดับสูง สังคมยกย่องคนดี มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม สร้างการรับรู้ ให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริง รัฐต้องกลั่นกรองข่าวสาร

เกศิ จันทราประภาวัฒน์ และคณะ บทความเรื่อง “พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง” พบว่า 1. ประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง มี 2 ด้าน แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 ร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่า ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่ เอาใจใส่ในงาน) และด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) และ 3. รูปแบบพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่า พุทธวิธีการจัดการ โดยการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดเป็นพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการ และยังเป็นผลลัพธ์ที่เทศบาลนครลำปางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และดำเนินตามนโยบายของเทศบาลนครได้ดียิ่งขึ้น

มนัสนันท์ คิวะพรพัฒนา และคณะ บทความเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัด

ชลบุรี” พบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับดังนี้ ด้านประชาชนหรือผู้รับสาร ด้านสื่อ และด้านองค์กรทางการเมือง 2. ประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชุมพร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยองค์กรทางการเมืองต้องให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของการไปออกเสียงเลือกตั้ง สื่อต้องทำความเข้าใจในทางที่ถูกและเป็นกลาง องค์กรทางการเมืองต้องนำเสนอข่าวการเลือกตั้งที่สร้างสรรค์เป็นธรรมทั้งสองฝ่าย และต้องหมั่นติดตามข้อมูลข่าวสาร ให้วิเคราะห์บนพื้นฐานความเป็นจริง

จิรติกาล สุขสิงห์ บทความเรื่อง **“ผู้นำในธรรม”** พบว่า ผู้นำเป็นบุคคลสำคัญขององค์กรทุกองค์กร ที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ หรือเป็นผู้นำที่จะนำพาองค์กรให้ผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ บุคคลที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้นั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในตำแหน่งที่บริหารนั้นแล้ว ผู้นำต้องเป็น **“ผู้นำในธรรม”** กล่าวคือ ผู้นำที่นำเอาหลักธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องดำเนินชีวิตและนำมาเป็นแนวทางในการบริหารงาน ย่อมส่งผลที่ดีต่อตัวผู้นำและองค์กรเป็นอย่างมากอีกด้วย หลักธรรมที่นำมายึดถือเป็นแนวทางในการบริหารงานนั้น มีมากมายหลายหลักธรรม ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาและนำหลักธรรมที่สำคัญเกี่ยวข้องมาเป็นแนวเสนอได้แก่ 1) หลักไตรสิกขา 2) หลักอริยฐานธรรม 3) หลักพรหมวิหาร 4) หลักขันติโสรัจจะ ซึ่งหลักธรรมและคำสั่งสอนนี้ สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง อย่างเป็นเหตุเป็นผล พิสูจน์ได้จากผลลัพธ์ การนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานนั้น นอกจากจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กรแล้ว ยังบังเกิดผลดีต่อตัวผู้นำมาประพฤติปฏิบัติอีกด้วย ดังพุทธสุภาษิตที่ว่า **“ธมโม หเว รกขติ ธมมจารี”** ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม

ณัฐพร มุลมัตย์ บทความเรื่อง **“ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การสร้างความนิยม กีฬาอาชีพในประเทศไทย”** พบว่า ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย คือ 1) ขาดการสรรหาและพัฒนานักกีฬาไม่เป็นระบบ ขาดการเก็บตัวนักกีฬาไม่ต่อเนื่อง 2) ขาดการพัฒนา วิเคราะห์ และกำหนดชนิดกีฬาเป้าหมายในแต่ละระดับเพื่อให้เกิดความชัดเจน ขาดการสนับสนุนให้สมาคมกีฬาเข้มแข็ง มีธรรมาภิบาล รวมถึงแผนพัฒนากีฬาของสมาคมกีฬาอาชีพที่ชัดเจน 3) ขาดการสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง 4) ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการฝึกซ้อมของนักกีฬา การเล่นกีฬา และการออกกำลังกายของประชาชน

ทองดี ปาโส บทความเรื่อง “การบริหารงานที่ดีตามหลักพุทธธรรมของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในประเทศไทย” พบว่า การบริหารงานที่ดีตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลไปถึงการบริหารงาน กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายเพราะต้องเผชิญกับการปรับเปลี่ยนรากฐานโครงสร้างทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การค้าบริการเพื่อก้าวไปสู่ระบบเศรษฐกิจโลก จึงได้นำเอาหลักพุทธธรรมอิทธิบาท 4 หรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นกระบวนการส่งเสริมการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานที่ดีคือหลัก PDCA ได้แก่ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการและการปรับปรุงในเรื่องการส่งเสริมการบริหารงานที่ดีของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในประเทศไทยเพราะการบริหารงานที่ดีนอกจากจะพัฒนาตามปัจจัยทางการบริหารพื้นฐานขององค์กรแล้ว การปฏิบัติงานของบุคลากรก็จะทำให้การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานนั้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น รวมทั้งเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี อันเป็นการสร้างแรงผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีทางและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและยั่งยืนต่อไป

ปาริชาติ เปรมวิชัย บทความเรื่อง “หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” พบว่า การบูรณาการหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา มาประยุกต์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักของศาสตร์ทางตะวันตก ศาสนาเป็นหนึ่งในพลังที่มีอำนาจให้ความรู้สึกซึ่ง และมีอิทธิพลต่อชีวิตครอบครัว ชุมชน เศรษฐกิจ และการเมือง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้พุทธธรรมมาช่วยยกระดับจริยธรรมนั้นเป็นประโยชน์ที่สำคัญพุทธธรรมมิใช่เป็นกฎธรรมชาติที่จะบอกมนุษย์เรื่องความดีความชั่วเท่านั้น พุทธธรรมยังเป็นเครื่องชี้แนะแนวทางในการดำรงชีวิตของมนุษย์ไปสู่ชีวิตที่ดีอีกด้วย ดังนั้นการประยุกต์พุทธธรรมทั้งในระดับโลกิยธรรมและโลกุตระธรรมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและในฐานะทรัพยากรขององค์กรและประเทศชาติ ทำให้คนเป็นมนุษย์ที่มีทั้งความเก่ง ความดี และความสุข หลักไตรสิกขาสามารถเสริมสร้างการพัฒนาการบริหารบุคลากรให้เป็นคนมีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพสูง อันจะนำพาให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ และเป็นองค์กรที่มั่นคง ยั่งยืน สืบต่อไป

พระครูปลัดธวัชชัย ธวัชชัยเมธี บทความเรื่อง “นโยบายสาธารณะ : ผลผลิตจากการเมือง ตามกรอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560” พบว่า นโยบายของพรรคการเมืองจึงนับว่าเป็นนโยบายสาธารณะซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานของพรรคการเมืองเมื่อได้รับเลือกตั้งให้เข้ามาจัดตั้งรัฐบาล บทความทางวิชาการเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่เป็นผลผลิตจากทางการเมืองตามกรอบรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ.2560

พระครูวินัยธรรมานะ หิริธมโม บทความเรื่อง “การระงับอธิกรณ์ : วิเคราะห์การทำงานของคณะสงฆ์และหมอปลา” พบว่า การระงับอธิกรณ์ ใช้อธิกรณ์ 7 (เป็นวิธีการสำหรับระงับอธิกรณ์หรือแก้ปัญหาในสงฆ์) 1.วิวาทาธิกรณ์ การวิวาทกัน ใช้ 2 วิธี คือ 1) สัมมุขาวินัย วิธี

ระงับพร้อมหน้า 2) เภยยัสสิกา การตัดสินตามข้างมาก 2. อนุวาทาธิกรณ์ การโจทก์ฟ้องกันด้วย
ศีลวิบัติ ใช้ 4 วิธีคือ 1) สัมมุขาวินัย วิธีระงับพร้อมหน้า 2) สติวินัย วิธีระงับโดยถือสติ 3) อุมุห
หวินัย วิธีระงับสำหรับผู้หายจากเป็นบ้า 4) ตัสสปาปิยสิกา การตัดสินลงโทษแก่ผู้ผิด 3. อาปัต
ตาธิกรณ์ การต้องอาบัติใช้ 2 วิธี 1) ปฏินญาตกรณ์ การทำตามที่ได้รับ 2) ตินวัตถารกวินัย วิธี
ประนีประนอม 4. กิจจาธิกรณ์ เรื่องที่เป็นสังฆกรรม ใช้ 2 วิธีคือ 1) นิคคหะ การข่ม ลงโทษ 2)
ปัคคหะ การยกย่อง เชิดชู ส่วนการระงับอธิกรณ์ของคณะสงฆ์และหมอบปลามีหลักการเดียวกัน
คือเพื่อความเรียบร้อยของสงฆ์การาบพระภิกษุที่ประพฤติดุคและสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชน
วิธีการที่ปฏิบัติแตกต่างกันออก คือ คณะสงฆ์รับผิดชอบโดยตรงในการระงับอธิกรณ์ แตกต่าง
จากหมอบปลาที่เข้ามาช่วยโดยการร้องเรียนจากชาวบ้านให้เข้ามาช่วยตรวจสอบ

พระครูปลัดชาลิน กตปุญโญ บทความเรื่อง “**บทบาทพระสงฆ์ในการก่อสร้างวัดใน
ปัจจุบัน**” พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างวัดแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) พัฒนาวัด 2)
พัฒนาคนในวัด 3) พัฒนาชุมชน 4) การพัฒนาจิตใจของคนชุมชนให้มีความปลอดภัย เพื่อให้เกิด
ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ประกอบด้วยศีลธรรม คุณธรรมจะสามารถพัฒนาชุมชนและสร้าง
ความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ ส่วนการสร้างวัดจำเป็นต้องประกอบด้วยความรู้ที่จะสามารถ
สร้างวัดให้เป็นสถานที่น่าอยู่ ส่วนแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างวัดในภาคอีสาน พระสงฆ์ต้อง
ประกอบด้วยคุณลักษณะ 6 ประการคือ 1) มีความรู้ หมายถึง มีความรู้ด้านพระธรรมวินัย
กฎหมาย พ.ร.บ.คณะสงฆ์ตลอดถึงพื้นฐานในเรื่องของการก่อสร้าง 2) มิ่งบประมาณ 3) มี
ความคิดสร้างสรรค์ 4) ความรับผิดชอบ 5) ประกอบด้วยหลักอิทธิบาทธรรม 4 ประการได้แก่ มี
ใจรัก, พากเพียรทำ, เอาใจใส่และหมั่นไตร่ตรอง ลองผิดลองถูก เป็นต้น 6) ทำงานเป็นทีม จึงจะ
สามารถสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชนที่พบหรือเข้ามาสัมผัสให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์และประชาชน
จึงจะสนใจในการศึกษาในหลักคำสอน

พระปลัดพิพัฒน์พงษ์ ภัททวโส (ศักดิ์นิติจารุชัย) บทความเรื่อง “**การบูรณาการหลัก
พละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**” พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่ง
รัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง โดยเป็นการที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปยัง
ท้องถิ่น เพราะเป็นหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้
ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นกว่าเดิมจากอดีต ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงบูรณาการ “หลักพละ 4” เป็นธรรมอันเป็น
พลังสำคัญที่ช่วยทำให้สามารถบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล จำเป็นต้อง
ประกอบขึ้นด้วย กำลังความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบด้วยความ
เข้าใจถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของสภาพปัญหา ในการจะนำไปสู่กระบวนการแก้ไข
ปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมทั้งพึงมีกำลังความเพียรด้วยความมุ่งมั่นพยายามในการ
ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ประกอบกับพึงมีกำลังความบริสุทธิ์ที่ปลูกฝังอยู่

ในจิตใจด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และพึงถึงพร้อมด้วยกำลังการส่งเสริม การเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

พระปลัดวีระศักดิ์ ปุกคำ บทความเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางสังคมหลังเกิดโรคระบาดโควิด 19” พบว่า วิกฤตการณ์ของเชื้อไวรัส โควิด 19 ผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยจะแสดงอาการตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ คัดจมูก เจ็บคอ ไอ และมีไข้ โดยในบางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีการปอดบวมหรือหายใจลำบากร่วมด้วย หากผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน และโรคหัวใจ จะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยรุนแรง การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 นั้น ส่งผลกระทบอย่างมหาศาลทั่วโลก ทุกประเทศได้รับความเสียหายเหมือนกันหมดจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน เช่น เกิดการสูญเสียทางด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศ คนออกจากบ้านไปทำงานไม่ได้ นักเรียนนักศึกษาออกจากบ้านไปเรียนไม่ได้ต้องหยุดเรียน เพราะกลัวติดโควิด 19 ในระยะแรก ๆ ที่แพร่ระบาดเชื้อยังมีความรุนแรงอยู่มาก วัคซีนที่จะป้องกันยังอยู่ในระหว่างการผลิตและทดลอง สำหรับคนที่ยังไม่คุ้นชินกับการป้องกันเกิดความกลัวไปหมด จนบางครั้งจิตตก การขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ที่จะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยเรื้อรังทำให้ธุรกิจต้องหยุดชะงัก ธุรกิจจำนวนมากได้รับผลกระทบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจค้าขาย ธุรกิจ ท่องเที่ยว

มาลัย สาแก้ว บทความเรื่อง “อิทธิบาทธรรม : พื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน” พบว่า ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหนึ่งที่ควรตระหนักและยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ทรัพยากรมนุษย์นั้นนับได้ว่าเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุดซึ่งได้มีพันธกิจที่ต้องบริหารจัดการรวมไปถึงการสร้างควมยั่งยืนด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานของประเทศเพื่อให้เกิดการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงานฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อให้คุณประสบความสำเร็จในการทำงานตลอดถึงการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อจะใช้หลักการ และแนวคิดให้ประสบผลสำเร็จตามหลักอิทธิบาทที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ในพระไตรปิฎก น้อมนำมา เป็นข้อปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จส่งให้กิจที่ทำนั้นดำเนินไปอย่างได้ผลดีด้วยด้วยหลักคุณธรรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบนพื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

วรินทร์ จินดาวงศ์ บทความเรื่อง “หลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงาน” พบว่า การบูรณาการหลักพลธรรม 5 เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งถือว่าธรรมอันเป็นกำลังขับเคลื่อนคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมแสดงออกทั้งวิธีคิด และ

พฤติกรรมของการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบสมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะเฉพาะสำหรับข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมให้เป็นค่านิยมและทัศนคติที่พึงประสงค์ร่วมกัน หลักพลธรรม 5 ประกอบด้วย 1) ความเชื่อ 2) ความพยายาม 3) ความมุ่งมั่นเอาใจใส่ 4) ความตั้งใจ และ 5) ความรู้ชัด เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานเพื่อการมุ่งผลสัมฤทธิ์ บริการที่ดี การส่งเสริมความชำนาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และการทำงานเป็นทีม ส่งต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

ศิริ รุ่งภัทรเศวต บทความเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม” พบว่า หลักอริยบท 4 ซึ่งเป็นธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 1) ด้านฉันทะ การพอใจในงาน 2) ด้านวิริยะ ความขยันหมั่นเพียร 3) ด้านจิตตะ เอาใจใส่ในงานวิเคราะห์อย่างรอบคอบก่อนนำไปปฏิบัติ 4) ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาหาเหตุผลมาประยุกต์ให้เข้ากับยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อันประกอบด้วย 1) ด้านการเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอดโซ่อุปทาน ได้แก่ เพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรภาคอุตสาหกรรม 2) ด้านการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการประกอบการประกอบการ ได้แก่ การพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพทันสมัย สร้างและพัฒนาเครือข่ายหน่วยงานและผู้ให้บริการธุรกิจอุตสาหกรรม 3) ด้านการพัฒนาสมรรถนะองค์การให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ พัฒนานอค์ความรู้ ทักษะและสมรรถนะบุคลากร สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

ศุภชัย ศักดิ์ตระกูล บทความเรื่อง “การส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านตามหลักพระ 4” พบว่า การสนับสนุนการศึกษา การวางแผน การพัฒนา การอบรม การทำงานเป็นทีม และการสร้างวัฒนธรรมอันดีในการอยู่ร่วมกัน มีความเข้าใจกัน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญสำหรับการส่งเสริมการบริหารและการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และให้มีการบูรณาการกับหลักธรรมพระพุทธศาสนา อันได้แก่ หลักพระ 4 ประกอบด้วย ปัญญาพละ วิริยะพละ อดทนพละ และสังคหพละ เพื่อให้การบริหารงานและการปฏิบัติงานของสมาชิกบรรลุตามเป้าหมายองค์กร โดยการนำหลักธรรมนี้ไปใช้โดยการประยุกต์เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน แล้วจะทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อม ปัญหาต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ได้ถึงทางแก้ปัญหา และการทำงานของสมาชิกมีความขยัน ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ เสียสละ มานะ อดทน แล้วก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน

สุจิตตรา สวาทยานนท์ บทความเรื่อง “การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแนวใหม่โดยใช้หลักสัปปุริสธรรม” พบว่า หลักสัปปุริสธรรมมาประยุกต์ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือการวิวัฒนาการทางสังคม รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาในรูปแบบที่ชัดเจน การจัดการที่ดีโดยรู้จักเหตุ ทำให้เกิดการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ รวมทั้ง

ผลการจัดการที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม เพื่อเข้าใจหลักการที่กำลังจะแก้ไขอย่างมีความชัดเจน โดยผ่านตัวตนที่เป็นผู้ขับเคลื่อนให้สามารถผ่านไปตามขั้นตอนที่ได้มีการกำหนดไว้ หรือการรู้จักประมาณการสำหรับในการแก้ปัญหานั้นเพื่อไม่ให้เกิดความยืดเยื้อ โดยจัดให้มีความเหมาะสมมีความพอประมาณที่สามารถจัดการได้ การรู้จักกรอบของระยะเวลาที่มีการแก้ปัญหา การเข้าใจในหลักเวลาอย่างเหมาะสม สิ่งที่ต้อง ระวังที่ดี

สุพล ศิริ บทความเรื่อง “การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์” พบว่า การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงควรดำเนินการร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยการร่วมมือกันจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางด้านสุขภาพ การออมและการลงทุน เป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวด้านสังคมและจิตใจ และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเมื่อมีการบริหารจัดการและพัฒนาที่ดี ประเทศไทยก็จะพ้นวิกฤตได้ไม่ยากนัก

สมณฑา สุภาวิมล บทความเรื่อง “การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชิงพุทธ” พบว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันด้านอาชีพและเศรษฐกิจฐานราก นำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมทำและเรียนรู้ นำมาสู่การแปรรูปผลิตหรือสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนเพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ ทั้งนี้ ในหลายพื้นที่ได้มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ชุมชนจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเป็นจำนวนมาก แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องเลิกกิจการ ดังนั้น การที่จะดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนให้มีความยั่งยืนต้องคำนึงถึงพื้นที่ วัตถุประสงค์ สภาพแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการติดต่อสื่อสารผ่านหน่วยงานภาครัฐ และกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มที่ต่อเนื่อง รวมทั้งมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส เป็นธรรมต่อสมาชิกภายในกลุ่ม ผวนกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่ จักร 4 นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ ผสานกับแนวคิดวิสาหกิจชุมชนซึ่งจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จและนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

สรุพล ฌ ระนอง บทความเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กร” พบว่า การนำหลักพุทธธรรมคือ หลักอริยสัจธรรม มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำต่อการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กรจะต้องประกอบไปด้วยรูปแบบ หรือต้นแบบของความมีภาวะผู้นำโดยเพื่อ “เน้นรูปแบบการสรรหา” แล้วนำมาศึกษาทำความเข้าใจในหลักการที่เหมาะสม โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจ “เพื่อศึกษาในสิ่งที่สั่งสม” และนำสิ่งที่มันไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโดยใช้ปัญญาเพื่อ “ใช้หลักการพิจารณาอย่างแยบยล” และสุดท้ายคือการนำไปปฏิบัติซึ่งอยู่ในกรอบหรือพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายทอดอย่างเหมาะสม และมีความสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์นั้น โดยต้องสังเกตว่ามีตรงตามสิ่งที่ต้องการหรือไม่กับการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร “เพื่อฝึกฝนปฏิบัติด้วยเน้นพัฒนา”

อุบลกาญจน์ อมรสิน บทความเรื่อง “การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” พบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติของท้องถิ่นนั้นเป็นกระบวนการแปลงนโยบายที่มีแหล่งที่มาจากนโยบายรัฐบาล นโยบายจากสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น นโยบายที่มาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายที่ริเริ่มจากประชาชน ให้เป็นโครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม โดยที่ใช้เงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการ หรือโครงการที่ใช้เงินอุดหนุนของรัฐบาลมาดำเนินการ โดยมีกระบวนการดำเนินการของโครงการที่แตกต่างกันไปตามประเภทของโครงการโดยเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปตามซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้นก็เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนอีกด้วย

คณะกรรมการพิจารณาการขอพระคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้อง น่าอ่านเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และท้ายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้มีวารสารฉบับนี้มีคุณค่าทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติ และเผยแพร่ในวงกว้างและโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

พระปลัดระพิน พุทธิศีโล

พระปลัดระพิน พุทธิศีโล, ผศ.ดร.

บรรณาธิการวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร

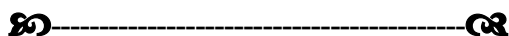
สารบัญ

 	
กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(6)
บทบรรณาธิการ	(10)
สารบัญ	(17)
บทความวิจัย :	
นโยบายทางการเมืองที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ	
ธนะพัฒน์ เดชเลิศวรรณ, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุธะพรหม	R-1
การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา	
รวิภัทร ประภาณัน, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, สุรพล สุธะพรหม	R-10
การพัฒนาระบบแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนปากบึงสิงโต ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา	
สุนิ ประจิตร์, อโณทัย บุญยะบุรณ์, ขวัญวรา โพธิวาระ, เอกชัย ศิริเลิศพรรณา	R-23
การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	
Wang Lingqian, ไพทยา มีสัตย์	R-33
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอมือง จังหวัดชลบุรี	
กิตติ พุทธนา, ยุทธนา ประณีต, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	R-45
พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง	
เกศิ จันทราประภาวัฒน์, สุรพล สุธะพรหม, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	R-59
การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี	
มนัสนันท์ คิวะพรพัฒนา, ธัชชนันท์ อิศรเดช, ยุทธนา ปราณีต	R-74
บทความวิชาการ:	
ผู้นำในธรรม	
จิรัตติกาล สุขสิงห์	A-1
ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย	
ณัฐพร มุลมาตย์	A-11
การบริหารงานที่ดีหลักพุทธธรรมของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในประเทศไทย	
ทองดี ปาโส	A-24
หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	

ปาริชาติ เปรมวิชัย	A-34
นโยบายสาธารณะ : ผลผลิตจากการเมืองตามกรอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560	
พระครูปลัดธวัชชัย ธวชยเมธี (มั่งมีเพชร)	A-42
การระงับอธิกรณ์ : วิเคราะห์การทำงานของคณะสงฆ์และหมอปลา	
พระครูวินัยธรมานะ หิริธมโม	A-52
บทบาทพระสงฆ์ในการก่อสร้างวัดในปัจจุบัน	
พระครูปลัดชาลิน กตปุญโญ	A-66
การบูรณาการหลักพละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
พระปลัดพิพัฒน์พงษ์ ภาทวโส (ศักดิ์นิติจารุชัย)	A-79
การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางสังคมหลังเกิดโรคระบาดโควิด 19	
พระปลัดวีระศักดิ์ ปุกคำ	A-93
อิทธิบาทธรรม : พื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน	
มาลัย สาแก้ว	A-110
หลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงาน	
วรินทร์ จินดาวงศ์	A-119
การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	
ศิริ รุ่งภัทรเศวต	A-130
การส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านตามหลักพละ 4	
ศุภชัย ศักดิ์ตระกูล	A-140
การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแนวใหม่โดยใช้หลักสัปปริสธรรม	
สุจิตตรา สวาทยานนท์	A-153
การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์	
สุพล ศิริ	A-169
การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชิงพุทธ	
สุเมธชา สุภาวิมล	A-179
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กร	
สุรวุฒ ณ ระนอง	A-189
การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
อุบลกาญจน์ อมรสิน	A-199
ภาคผนวก	Ap-1
คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง	Ap-2

นโยบายทางการเมืองที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ
ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ*

POLITICAL POLICY ON SERVICE PERFORMANCES OF THE OFFICE OF NATIONAL
BROADCASTING AND TELECOMMUNICATIONS COMMISSION

ธนะพัฒน์ เดชเลิศจิตต์, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุธะพรหม

Thanaphat Dechlertworaphat, Termsak Thong-In, Surapon Suyabrom

ทรูคอนเน็คท์ จำกัด

True Connect Company Limited

E-mail: basaralivecrassic@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาทั่วไปในการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อศึกษานโยบายทางการเมืองของรัฐบาลที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นการวิจัยแบบคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติมีความชัดเจนตรงตามภารกิจ นโยบายทางการเมืองของรัฐบาลที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ ส่วนใหญ่เกิดจากการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในประเทศ

คำสำคัญ: นโยบายสาธารณะ; การเมือง; การให้บริการ

Abstract

This research article was to study and analyze general problems in public service of the Office of the Broadcasting Commission. National Television and Telecommunications. To study the political policy of the government towards the

*Received July 8, 2022; Revised August 1, 2022; Accepted August 14, 2022

public service of the Office of Broadcasting Commission. National Television and Telecommunications, conducted with the quality research method.

The results showed that public services of the Office of the National Broadcasting and Telecommunications Commission are clear in accordance with their mission. Government Political Policy towards Public Service of the Broadcasting Commission National Television and Telecommunications Mostly due to the direction of the country's development by the government in the country.

Keywords: Public policy; Politics; Provision of services

บทนำ

การกำหนดให้มีการจัดทำนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารราชการแผ่นดินของไทย ซึ่งมุ่งเน้นให้ส่วนราชการใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ กล่าวคือ “การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) เป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน โดยมีเลขาธิการ กสทช. รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน กสทช. ขึ้นตรงต่อประธาน กสทช. และเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ปฏิบัติงานและลูกจ้างของสำนักงาน กสทช. (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2558)

นโยบายเป็นกระบวนการสำคัญมากของระบบการเมือง เพราะนโยบายของรัฐและรัฐบาลมีผลกระทบต่อภาคส่วนต่าง ของสังคมการเมืองอย่างไม่อาจเลี่ยงได้ สมาชิกในฐานสังคมการเมืองจึงเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากเนื้อหาสาระของนโยบายโดยตรง เช่นเดียวกับการกระบวนการทางนโยบายนั้นมีขั้นตอนที่ซับซ้อนเพราะเกี่ยวข้องกับตัวกระทำทางการเมืองที่ต้องเข้าไปมีบทบาทการตัดสินใจจากการใช้อำนาจรัฐและเข้าไปมีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายที่แตกต่างกันไปตามบริบทการเมือง ส่งผลให้นโยบายออกมาสู่การปฏิบัติที่อาจจะขนานนาม

นโยบายว่า นโยบายดี นโยบายไม่ดี หมายถึงว่า นโยบายนั้นอาจจะเป็นที่ถูกใจ ชื่นชอบ ตรงตามความต้องการของประชาชน ตรงกันข้ามกับบางนโยบายที่ไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน อาจจะส่งผลให้เกิดปฏิกิริยาของการใช้อำนาจตอนนโยบายจากตัวกระทำทางการเมือง ในปริบททางการเมืองนโยบายได้เสมอ เช่นเดียวกับในปริบทแห่งอำนาจทางนโยบายนี้จึงเป็นการเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบายและให้ความหมายของคำวาทนโยบายแตกต่างกันไปตามลักษณะของการเมืองที่มีตัวกระทำทางอำนาจมีบทบาทที่แตกต่างกันไป จากในปรากฏการณ์ที่เป็นจริงในการเมืองของการกำหนดนโยบาย พบว่าในบางลักษณะการเมืองสามารถผ่านนโยบายออกมาอย่างรวดเร็วหรือง่ายเพื่อนำไปปฏิบัติ ตรงกันข้ามกับบางระบบการเมืองพบวาทนโยบายผ่านออกมายาก ถูกต่อต้าน ถูกวิพากษ์ หรือบางระบบการเมืองผ่านออกมาเป็นนโยบายมาแล้วไม่อาจจะปฏิบัติได้ อาจจะเป็นในช่วงหรือลักษณะการเมืองยุคเดียวกัน หรืออาจจะพบแตกต่างกันในบางระบบการเมือง หากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้วพบว่านโยบายจะสัมพันธ์กับอำนาจของตัวกระทำทางการเมืองท่ามกลางความแตกต่างกันของแต่ละระบบการเมือง (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2560)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง นโยบายทางการเมืองที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ ศึกษานโยบายทางการเมืองของรัฐบาลที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ และเพื่อนำเสนอการพัฒนาการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ โดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาทั่วไปในการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษานโยบายทางการเมืองของรัฐบาลที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิควิธีเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือกึ่งมีโครงสร้าง (Unstructured or Semi Structure Interviews) ซึ่งเป็นหลักวิธีหนึ่งของการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ กรรณิการ์ สุข

เกษม, 2547) โดยการศึกษานโยบายทางการเมืองที่มีต่อการดำเนินการในการบริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช. เก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 25 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 รูปหรือคน การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเน้นการพรรณนาเพื่ออธิบายนโยบายทางการเมืองที่มีต่อการดำเนินการในการบริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช.

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปในการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ

1) เป้าหมายในการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติมีความชัดเจนตรงตามภารกิจ และอำนาจหน้าที่ เป้าหมายในการให้บริการสาธารณะนั้น จะต้องให้ความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างมา เพราะส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งประเทศ โดยรัฐบาลได้ออกนโยบายและนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา หรือทำให้ประชาชนที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

2) มีความเป็นอิสระในการกำกับดูแลให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ อิสระในการกำกับดูแลให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาตินั้นเป็นไปตามระเบียบ และนโยบายที่กำหนดตามความเหมาะสม

3) การสนับสนุนงบประมาณสำหรับกระบวนการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ มุ่งหวังให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติทำให้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

4) หลักเกณฑ์การอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมในประเทศไทยของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ หลักเกณฑ์การอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมในประเทศไทยนั้นเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ปัจจุบันมีการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ

2. นโยบายทางการเมืองที่เหมาะสมของรัฐบาล ที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ

1) ด้านประโยชน์ต่อประชาชน นโยบายทางการเมืองที่เหมาะสมของรัฐบาล โดยมุ่งเน้นสู่การบริการสาธารณะให้กับประชาชน นโยบายนั้นจะต้องเป็นนโยบายที่ดี เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมากที่สุด เป็นแนวทางในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคม

ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ และประชาชนอย่างเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และยึดถือคุณธรรมในการดำเนินการ

2) ด้านประโยชน์ต่อหน่วยงาน ในส่วนของการกำหนดนโยบาย มีนโยบายที่ช่วยสนับสนุนในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในช่วงวิกฤต หรือ ประชาชนต้องการความช่วยเหลือ ในด้านการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต และในสถานการณ์ Covid-19 ทางภาครัฐในส่วนที่กำหนดนโยบาย ไม่ได้นิ่งนอนใจ สนับสนุนการสื่อสารทุกช่องทางผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจาก Covid-19

3) ด้านผู้บริหารระดับสูง นโยบายดังกล่าว ช่วยสนับสนุนผู้บริหารระดับสูงในการติดต่อประสานงาน ช่วยในการตัดสินใจได้ง่ายขึ้น สามารถใช้อินเทอร์เน็ตทุกแห่งในประเทศโดยไม่มีค่าใช้จ่าย และสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานได้ในระดับสูง โดยกำหนดค่าการเข้าถึงเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบการตัดสินใจในทิศทางการพัฒนาประเทศ ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

4) ด้านผู้ปฏิบัติ นโยบายดังกล่าวมีความพร้อมด้านบุคลากรค่อนข้างสูง เพราะต้องมีความรวดเร็วทันเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะการแข่งขันยุคปัจจุบัน ความรวดเร็วของการปฏิบัติงาน ความรวดเร็วของการให้บริการการติดต่อจะเป็นที่พึงประสงค์ของทุกฝ่าย ดังนั้นการให้บริการที่รวดเร็วของผู้ปฏิบัติจึงเป็นที่ประทับใจเพราะไม่ต้องเสียเวลารอคอย สามารถใช้เวลาได้คุ้มค่า

5) ด้านความชัดเจนของนโยบาย และกฎระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติมีความชัดเจน เหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายทางการเมืองที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และโทรคมนาคมแห่งชาติ พบว่า

1. การให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติมีความชัดเจนตรงตามภารกิจ และอำนาจหน้าที่ เป้าหมายในการให้บริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติมีความชัดเจน ดังนี้ เป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาตินั้น เป็นองค์การชั้นนำในระดับอาเซียนในการกำกับดูแลและพัฒนากิจการสื่อสารเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด และทำหน้าที่สนับสนุนในการจัดสรรคลื่นความถี่ การอนุญาตและการกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ กิจการวิทยุคมนาคม และกิจการโทรคมนาคม อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับในระดับอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

รัชดา เจริญศรี (2550) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักศึกษา” โดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คือ ความเร็วในการเข้าถึง แสดงผลหน้าเว็บเพจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และ Search Engine และอีกปัจจัยหนึ่งคือ ความพึงพอใจต่อความปลอดภัยด้านการเข้ารหัสผ่าน รวมถึงความต่อเนื่องของการใช้งาน โดยทั้งสองปัจจัยหลักมีความสัมพันธ์แบบสองทิศทาง

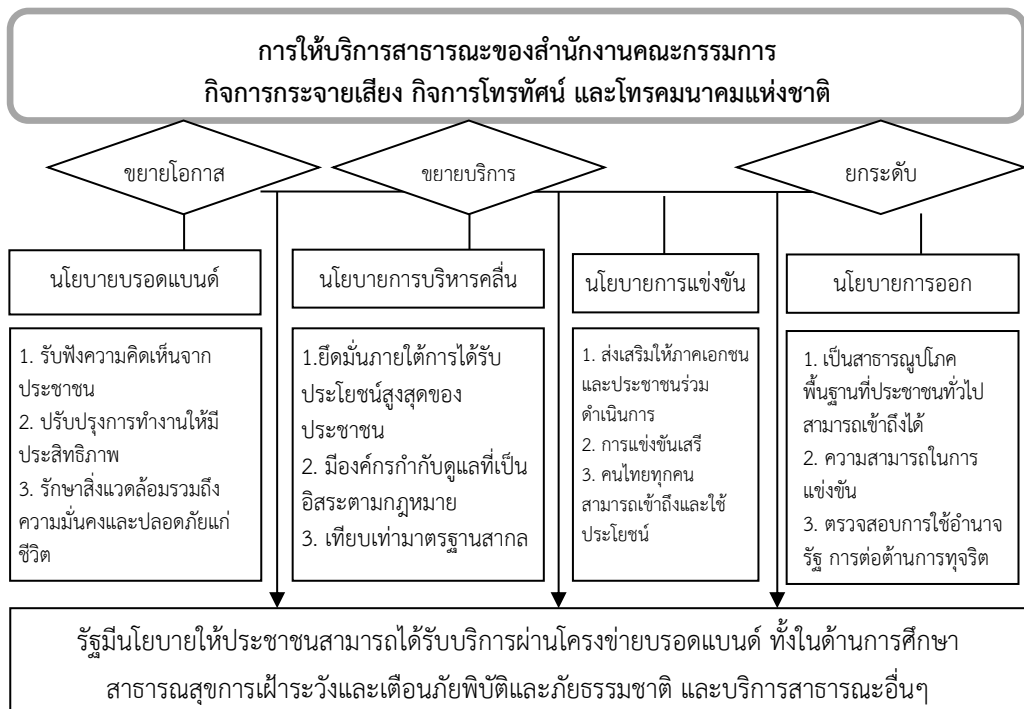
2. นโยบายทางการเมืองของรัฐบาลที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ การให้บริการสาธารณะของภาครัฐนโยบายสาธารณะนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐบาลในการบริหารประเทศ ความก้าวหน้าของแต่ละประเทศในประชาคมโลกนี้ ส่วนใหญ่เกิดจากการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในประเทศนั้น ๆ ซึ่งรู้จักกันในนามของนโยบายสาธารณะ โดยจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละประเทศ ทั้งในด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคง ด้านสาธารณสุข ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า นโยบายสาธารณะล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้การปกครองรูปแบบใดย่อมจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นโดยสถาบันทางการเมือง หรือหน่วยงานทางการบริหารของรัฐต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ในฐานะของผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยตรงหรือทางอ้อม ก็จะอยู่ในฐานะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะที่ถูกกำหนดขึ้นทั้งสิ้น ความเป็นอิสระในการกำกับดูแลให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ อิสระในการกำกับดูแลให้บริการสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาตินั้นเป็นไปตามระเบียบ และนโยบายที่กำหนด ด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริการของรัฐ การรักษาสิ่งแวดล้อมรวมถึงความมั่นคงและปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนช่วยส่งผลต่อการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกิจการโทรคมนาคมกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาบริการ broadband ของประเทศ ปัจจุบันยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ โดยมีประชากรที่ใช้บริการ broadband เพียงร้อยละ 3.5 ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตนครหลวงและเมืองใหญ่ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำและช่องว่างทางดิจิทัลระหว่างประชาชนในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งเป็นปัจจัยที่กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ในการนี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบาย broadband แห่งชาติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและใช้เป็นกรอบการดำเนินการและขับเคลื่อนการพัฒนาบริการ broadband ที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่หลากหลาย มีความก้าวหน้าทันสมัย สอดคล้องกับบริบทและสภาพ

พื้นที่ของประเทศไทย และตอบสนองความต้องการการใช้บริการของทุกภาคส่วน โดยที่รัฐมีบทบาทเป็นผู้กำหนดนโยบายและสนับสนุนการให้มีและการใช้บริการบรอดแบนด์อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน รวมถึงส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนร่วมดำเนินการไปสู่ความสำเร็จ โดยมีองค์กรกำกับดูแลที่เป็นอิสระตามกฎหมายทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ มุ่งหวังให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติทำให้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง โดยจัดทำงบประมาณในการกระจายข่าวสารช่วงสถานการณ์ Covid-19 และให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสม และมีการพัฒนาระบบสารสนเทศภาครัฐและโครงสร้างพื้นฐานด้านสื่อสารโทรคมนาคม ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ เพราะหากมีการจัดระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการให้บริการภาครัฐ และระบบเครือข่ายสารสนเทศภาครัฐที่สมบูรณ์แล้ว จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ตรงเวลา และถูกต้อง ทั้งนี้ ความพร้อมของอุปกรณ์และเครื่องมือฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์และฐานข้อมูล ต้องมีความเพียงพอ ทันสมัย สะดวกใช้งาน รวมทั้งต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ของหน่วยงานของรัฐให้ได้มาตรฐาน และสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐได้ เพราะหากสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันในลักษณะโครงข่ายข้อมูลที่เชื่อมต่อถึงกันได้แล้ว จะทำให้เกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นภาครัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับกระบวนการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติให้มีความเหมาะสมและเพียงพอซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ แจ่มใส (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการนำนโยบายรับจํานําข้าวของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรไปปฏิบัติในจังหวัดสุรินทร์ด้านแนวคิดและสาระสำคัญของนโยบายรับจํานําข้าวของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตร” พบว่า 1) วัตถุประสงค์ดังกล่าวกำหนดไว้แต่ไม่มีมาตรการรองรับทุกข้อ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันรายจ่ายครัวเรือนก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 2) ด้านกระบวนการและระเบียบปฏิบัติในการนำนโยบายรับจํานําข้าวไปปฏิบัติในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าการแปลงนโยบาย/ถ่ายทอดสู่การปฏิบัติมีกระบวนการอยู่ 2 ขั้นตอนหลัก ๆ คือ (1) การแปลงนโยบายเป็นแนวปฏิบัติ และ (2) การถ่ายทอดนโยบายสู่หน่วยงานการปฏิบัติ ในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีการแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็นก่อนเริ่มโครงการ ขณะดำเนินโครงการและหลังดำเนินโครงการ โดยมีตัวแทนเกษตรกรเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือ การประสานระหว่างหน่วยงานปฏิบัติ และ 3) ด้านผลของการนำนโยบายรับจํานําข้าวไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าด้านผลผลิตเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรับจํานําไม่มีการไถ่ถอนผลผลิตที่จํานํากับรัฐบาลตามมาตรการที่กำหนด นอกจากนี้ยัง

ส่งผลต่อการค้าของโรงสีซึ่งเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับซื้อเป็นผู้รับจ้างจากรัฐบาลและเกษตรกรเข้าร่วมโครงการข้าวเกษตรอินทรีย์มีจำนวนลดลง

องค์ความรู้

ผู้วิจัยได้สรุปภาพแสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

นโยบายบรรดแบนด์แห่งชาติ ให้เป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ มีคุณภาพและความมั่นคงปลอดภัยเทียบเท่ามาตรฐานสากล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริการของรัฐ การรักษาสิ่งแวดล้อมรวมถึงความมั่นคงและปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนช่วยส่งผลต่อการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศได้อย่างต่อเนื่อง

นโยบายการบริหารคลื่นความถี่ การจัดหาเงินสนับสนุนให้แก่หน่วยงานกำกับดูแลโดยผ่านการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่ นั้นมีหลายประการ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจะเป็นทางให้สามารถเรียกเก็บต้นทุนการให้บริการ

นโยบายการแข่งขัน การตัดสินใจในการกำกับดูแลต้องการทักษะจากหลากหลายสาขาวิชา การตัดสินใจในการกำกับดูแลบางลักษณะต้องการนักเศรษฐศาสตร์ วิศวกร นักกฎหมาย นักบัญชีและนักวิเคราะห์การเงินที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

นโยบายการออกใบอนุญาต การประกอบกิจการโทรคมนาคมในประเทศไทยคือ ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมจะต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กำหนดประเภทของใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเองและเป็นกิจการที่มีลักษณะสมควรให้มีการบริการได้โดยเสรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมการทำการอุดหนุนไว้ในกิจการโทรคมนาคมกับกิจการแพร่ภาพกระจายเสียง
2. ควรให้อำนาจผู้กำกับดูแลสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อควบคุมผู้ประกอบการให้เกิดความเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ต้องดำเนินการด้านการค้าบริการให้เป็นไปตามหลักการเปิดเสรีทางการค้าของความตกลง GATS และพันธกรณีตามความตกลง
2. ต้องกำหนดให้มีการตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณเข้ามาผสมผสาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ และมีความลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษานโยบายทางการเมืองที่มีต่อการให้บริการสาธารณะองค์กรอื่น และศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีอื่นประกอบ โดยบูรณาการกับแนวคิดหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ธัญวรัตน์ แจ่มใส. (2555). การศึกษาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการนำนโยบายรับ
จำนำข้าวของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรไปปฏิบัติในจังหวัดสุรินทร์ (ดุชนินพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2560). การเมืองของนโยบาย. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 8(1), 197-203.

รัชดา เจริญศรี. (2550). การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักศึกษา โดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (วิทยาสاتรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2558). ประวัติสำนักงาน กสทช. สืบค้น 10 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.nbtc.go.th/About/history3.aspx?lang=th-th>

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ กรรณิการ์ สุขเกษม. (2547). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตกาล. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง.

การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา*

BUDDHIST ETHICS PROMOTION OF THE MEDIATOR CRIMINAL COURT

รวิภัทร ประภานัน, เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง, สุรพล สุยะพรหม
Ravipat Prapanan, Kiettisak Suklueang, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
E-mail: JUD-AJ@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมจริยธรรม เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรม และเพื่อนำเสนอการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 196 คน สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 9 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปในการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธ พบว่า การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรม พบว่า 1) หลักการส่งเสริมจริยธรรมส่งผลต่อจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 4 ด้าน (Adj. $R^2=.775$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย การรักษามาตรฐาน โปร่งใส และตรวจสอบได้, การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ, การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง, และการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม, 2) หลักสาราณียธรรม 6 ส่งผลต่อจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 4 ด้าน (Adj. $R^2=.751$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย สีสสามัญญตา (อยู่ในกฎระเบียบ) สาธารณโภคี (การรู้จักแบ่งปัน) เมตตา วจีกรรม (วาจาดี) ทิฐีสสามัญญตา (เห็นดีงาม) 3. การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอม ประกอบด้วย จริยธรรม 3 ด้านคือ อุดมการณ์ของผู้ประนีประนอม จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว และจริยธรรมทั้ง 3 ด้านต้องอาศัยหลักการส่งเสริมจริยธรรม 6 ด้าน และหลักสาราณียธรรม 6 ด้าน

คำสำคัญ: การส่งเสริม; จริยธรรมเชิงพุทธ; ผู้ประนีประนอมศาลอาญา

Abstract

The objectives of this research papers were to study ethics promotion. to study the factors affecting the promotion of ethics and to present a model for promoting Buddhist ethics of compromising criminal courts The sample group consisted of 196 people, in-depth interviews of 18 key informants and 9 participants in focus group discussion.

The results were found that: 1. The general condition in promoting Buddhist ethics was found that the Buddhist ethics promotion of the mediators in general was at high level, 2. Factors affecting ethics promotion were found that 1) Ethics promotion principles affected the ethics of the mediators of the Criminal Court in 4 aspects (Adj. $R^2=.775$) with statistically significant level at 0.01 level consisting of: Maintaining transparent and verifiable standards, adhering to professional ethics, upholding what is right, and upholding ethics, 2) The principle of Saraniyadharma 6 had a statistically significant effect on the Buddhist ethics of the mediators of the Criminal Court in 4 areas (Adj. $R^2=.751$) with statistical significance at the 0.01 level, consisting of Silasamanyata (under the rules) public domain. (Knowledge and share) Mercy (good speech) Ditthi Samanyata (see good) 3. The model for promoting the Buddhist ethics of the mediators consists of three aspects of ethics: the ideology of the peacemaker. Ethics about the performance of duties Ethics about self and family and ethics in all 3 areas must rely on the principles of ethical promotion in 6 areas and the principles of ethics in 6 areas.

Keyword: Promotion; Buddhist Ethics; Mediator Criminal Court

บทนำ

สภาพการทำงานของผู้ประนีประนอมขณะปฏิบัติหน้าที่ในห้องไกล่เกลี่ยนั้น หลายท่านไม่ได้นำขั้นตอนกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามที่ได้อบรมมาใช้ในภาคปฏิบัติจริง เช่นการกล่าวเปิดประชุม เป็นต้น บางท่านไม่ได้ให้ความสำคัญของการสร้างข้อตกลงร่วมกันแก่คู่พิพาทซึ่งควรกล่าวก่อน ดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ย นอกจากนี้ผู้ประนีประนอมข้อพิพาทบางท่านมิได้นำเอาทฤษฎีด้านการไกล่เกลี่ยที่ได้รับความรู้ และผ่านการอบรมมาอย่างเข้มข้นจากสำนักกระบวนวิธีข้อพิพาท (เดิม) ซึ่งปัจจุบันคือ สำนักส่งเสริมงานตุลาการ ทำให้เกิดการใช้เวลาในการดำเนินการไกล่เกลี่ยมากกว่าที่ควร หรือใช้ระยะเวลาในกระบวนการไกล่เกลี่ยยาวนานกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งดูเหมือนจะสวนทางกับพันธกิจของศาลยุติธรรมซึ่งตรงกับข้อมูลวิจัยได้สัมภาษณ์ตามมุมมองของผู้ประนีประนอมด้วยกันว่ามีจุดอ่อนภายในของผู้ประนีประนอม เช่น การขาดการเตรียม

ตัว ขาดการอ่านสำนวนให้ดี ขาดการวางตน ขาดความจริงใจในการเจรจา ขาดความอดทน มีเมตตาน้อย หาข้อเท็จจริงไม่พบ ขาดการใช้กระบวนการที่ได้รับการอบรมมา ขาดความรู้ด้านกฎหมายและขาดความเป็นกลาง (อภิชาติ อนันตประยูร, 2561) ปัจจุบันมีการไกล่เกลี่ยออนไลน์ เนื่องจากเกิดการระบาดของไวรัสโควิด-19 จึงจำเป็นต้องมีการเจรจาไกล่เกลี่ยที่หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน โดยใช้เทคโนโลยีใหม่เข้ามาช่วย ผู้ประนีประนอมเองจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับจริยธรรมใหม่ ๆ ด้านออนไลน์ เช่น การไม่คัดลอก ทำซ้ำ เผยแพร่ภาพ เสียง เปิดเผยความลับ เป็นต้น ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งสำคัญทั้งสิ้นเพื่อยุติความขัดแย้งในสังคมไทย

ในทางพระพุทธศาสนการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความมีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อกัน ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรม (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) 6 ประการนี้ ทำให้เป็นที่รักทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน” (ม.ม.อ. 2/492/302) พระพุทธเจ้าทรงเน้นให้ผู้ที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทำงานร่วมกัน จะต้องมีความเมตตา คือ ความหวังดีต่อกัน ไม่ริษยากัน ไม่ชิงดี ชิงเด่นต่อกันและกัน ไม่ว่าจะด้วยการกระทำ หรือจะด้วยการพูด หรือแม้กระทั่งการคิด การวางเงื่อนไขหรือกติกาในการอยู่ร่วมกัน โดยกำหนดให้ผู้ที่อยู่ร่วมกันต้องรู้จักการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และจะต้องมีความประพฤติอันดีงามเสมอภาคกัน และที่สำคัญที่สุดคือจะต้องมีความคิดเห็นถูกต้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผู้อื่น

ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ เนื่องจากประชากรของประเทศส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นิกายเถรวาทหรือหินยานด้วยเหตุนี้ วิถีชีวิตของคนไทยจึงผูกพันอยู่กับคำสอน และพิธีกรรมตามแนวทางของศาสนาพุทธ จึงทำให้ผู้คนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชนบทอยู่อย่างสงบ และเรียบง่าย คนไทยผู้เป็นพุทธมามกะจะอยู่ร่วมกัน และมีความสามัคคีภายในกลุ่ม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากคำสอนของศาสนาพุทธที่เรียกว่า สาราณียธรรม 6 (กองทุนบัวหลวง, 2563) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชนบทซึ่งเป็นสังคมปฐมภูมิที่มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ชุมชน และองค์กร แต่ในปัจจุบัน การอยู่ร่วมกันในรูปแบบได้เปลี่ยนไป โดยเฉพาะในสังคมเมือง ซึ่งเป็นสังคมทุติยภูมิ ดังนั้น ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มจึงขาดหายไป สมาชิกภายในกลุ่มต่างคนต่างอยู่ จะรวมกันได้ก็โดยมีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ และสังคมในรูปแบบนี้เองที่ขาดเอกภาพ จึงทำให้ความสามัคคีภายในกลุ่มเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากขาดหลักสาราณียธรรมข้อสาธารณโภคีตา คือ การแบ่งปัน จึงทำให้ผู้คนในสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่พึ่งพาอาศัยกัน เห็นแก่ผลประโยชน์เป็นหลักจนเกิดความขัดแย้ง เป็นต้น

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ประเด็นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประนีประนอม ในเรื่องความเป็นกลาง การรักษาความลับ การประพฤติปฏิบัติตน ดังนั้นผู้วิจัย

จึงสนใจในการศึกษาสภาพทั่วไปในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอม รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอม โดยนำหลักสาราณียธรรม 6 มาบูรณาการเพื่อให้เกิดรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อคู่ความและผู้ประนีประนอมเอง เป็นการดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของศาลยุติธรรม และสร้างความมั่นใจให้เกิดแก่ประชาชนทั่วไปว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล เป็นกระบวนการที่โปร่งใส และผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอมมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นหลักประกันว่า ศาลยุติธรรมเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมประจำศาลอาญา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมประจำศาลอาญา
3. เพื่อนำเสนอการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประนีประนอมที่ได้รับการแต่งตั้งประจำศาลอาญา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2564 จำนวน 384 คน (ศาลอาญา, 2564) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้เท่ากับ 196 ตัวอย่าง

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมประจำศาลอาญา จำนวน 13 คน กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์จำนวน 3 คน รวม 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 3) หลักการส่งเสริมจริยธรรม และ 4) หลักสาราณียธรรม 6 ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณจากผู้ประนีประนอมที่ได้รับการแต่งตั้งประจำศาลอาญา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2564 จำนวน 196 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพทั่วไปในการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมพบว่า ผู้ประนีประนอมมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.631) เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านได้แก่ จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว ($\bar{X}=4.23$) รองลงมาคือจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X}=4.21$) และอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ อุดมการณ์ของผู้ประนีประนอม ($\bar{X}=4.18$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมประจำศาลอาญา พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 หลักการส่งเสริมจริยธรรม ประกอบด้วย การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติ การให้บริการแก่ประชาชน การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง การรักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ อย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา

ตารางที่ 1 แสดงหลักการส่งเสริมจริยธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา

ตัวแปรหลักการส่งเสริมจริยธรรม	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.525	.151		3.484**	.001
การรักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้	.291	.057	.326	5.334**	.000
การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ	.286	.055	.318	5.045**	.000
การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	.188	.055	.217	3.402**	.001
การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม	.117	.043	.123	2.747**	.007

Multiple R = .883^d R Square = .780 Adjusted R Square = .775 Std. Error = .299

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่าหลักการส่งเสริมจริยธรรมส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย หลักการส่งเสริมจริยธรรมสามารถร่วมกันทำนายการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 77.5 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ สามารถทำนายการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 32.6 รองลงมาคือ การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ สามารถทำนายได้ร้อยละ 31.8 อันดับสามคือการยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง สามารถทำนายได้ร้อยละ 21.7 และการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมสามารถทำนายได้ร้อยละ 12.3 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = .525 + .291X_{a5} + .286X_{a6} + .188X_{a4} + .117X_{a1}$$

$$Z\hat{y} = .326Z_{Xa5} + .318Z_{Xa6} + .217Z_{Xa4} + .123Z_{Xa1}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักสารณียธรรม 6 ประกอบด้วย เมตตากายกรรม (ประพฤดีดี) เมตตาวจีกรรม (วาจาดี) เมตตามโนกรรม (ปรารถนาดี) สาธารณโภคี (การรู้จักแบ่งปัน) สีสลสามัญญตา (อยู่ในกฎระเบียบ) ทิฏฐิสามัญญตา (เห็นดีงาม) อย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา

ตารางที่ 2 แสดงหลักสารณียธรรม 6 ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา

ตัวแปรหลักสารณียธรรม 6	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.620	.152		4.089**	.000
สีลสามัญญตา (อยู่ในกฎระเบียบ)	.286	.068	.317	4.195**	.000
สาธารณโภคี (การรู้จักแบ่งปัน)	.246	.062	.274	3.942**	.000
เมตตาวจีกรรม (วาจาดี)	.172	.054	.187	3.217**	.002
ทิฏฐิสามัญญตา (เห็นดีงาม)	.149	.057	.174	2.597**	.010

Multiple R = .869^d R Square = .756 Adjusted R Square = .751 Std. Error = .315
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักสารณียธรรม 6 ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลักสารณียธรรม 6 สามารถร่วมกันทำนายการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 75.1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สีลสามัญญตา (อยู่ในกฎระเบียบ) สามารถทำนายการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ สาธารณโภคี (การรู้จักแบ่งปัน) สามารถทำนายได้ร้อยละ 27.4 อันดับสามคือ เมตตาวจีกรรม (วาจาดี)

สามารถทำนายได้ร้อยละ 18.7 และทฤษฎีสัมมูลตา (เห็นดิงาม) สามารถทำนายได้ร้อยละ 17.4 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .620 + .286X_{b5} + .246X_{b4} + .172X_{b2} + .149X_{b6}$$

$$Z\hat{Y} = .317Z_{Xb5} + .274Z_{Xb4} + .187Z_{Xb2} + .174Z_{Xb6}$$

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมประจำศาลอาญา ประกอบด้วย จริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 3 ด้านคือ อุดมการณ์ของผู้ประนีประนอม จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประนีประนอม จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว และจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญาทั้ง 3 ด้าน ต้องอาศัยหลักการส่งเสริมจริยธรรม 6 ด้านประกอบด้วย การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติ การให้บริการแก่ประชาชน การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง การรักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ และหลักสารณียธรรม 6 ประกายด้วย เมตตาการุณยธรรม การทำความดีต่อกันด้วยความปรารถนาดี เมตตาวิจิตรกรรม พุดจกกันด้วยความรัก ความปรารถนาดี เมตตาโนกรรม การคิดการมองกันในแง่ดี สารณณโกศ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แบ่งปันผลประโยชน์ด้วยความยุติธรรม สีสสามัญญตา การปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพกติการ่วมกัน ทฤษฎีสัมมูลตา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านได้แก่ จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 โดยพบว่าผู้ประนีประนอมมีการดำรงตนตามกรอบของศีล 5 ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีมารยาทอันดีงามและใช้วาจาสุภาพแก่คู่ความ ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้คดีขาดความเป็นอิสระหรือความยุติธรรม การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและถูกต้องตามกาลเทศะ รองลงมาคือจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 โดยพบว่าผู้ประนีประนอมมีการช่วยเหลือคู่ความให้เจรจาเพื่อหาข้อยุติโดยไม่ใช้อำนาจตัดสินหรือชี้ขาดข้อพิพาท ให้คำแนะนำคู่ความในการพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละแนวทาง ไม่ออกความเห็นในลักษณะที่เป็นการชี้ขาดทางเลือกให้กับคู่ความ ไม่ยินยอมให้บุคคลภายนอกใช้อิทธิพลใด ๆ อันอาจทำให้เสียความเป็นกลาง ไม่อวดตนหรือไม่เชียวชวนเพื่อให้ตนได้เป็นผู้ประนีประนอมในคดี และอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ อุดมการณ์ของผู้ประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 โดยพบว่าผู้ประนีประนอมมีการให้ความช่วยเหลือระหว่างคู่ความให้บรรลุถึงแนวทางในการระงับข้อพิพาท มีความซื่อสัตย์ ประพฤติตนถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มี

ความเสียสละ โปร่งใส ตรวจสอบได้ คำนึงถึงประโยชน์ของราชการและคู่ความ ขวนขวายหาความรู้ในปรัชญาการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างถ่องแท้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ อนันตประยูร (2561) ที่พบว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีกระบวนการ 7 ขั้นตอน คือ 1) พัฒนาผู้ประนีประนอมให้มีทัศนคติเชิงบวก 2) ฝึกอบรมให้เป็นผู้ฟังอย่างลึกซึ้ง เน้นการสร้างควมไว้วางใจ 3) วางหลักภาวนา 4 เป็นกรอบในการพัฒนาให้ครบทั้งสี่ด้าน 4) กระตุ้นให้เกิดความรู้ใฝ่ศึกษาสร้างองค์ความรู้เพิ่ม 5) ยกย่องให้เป็นผู้มีจิตอาสา 6) ทุกกระยะของการพัฒนาศักยภาพของตนและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรนำหลักสัปปริสธรรมทั้งเจ็ดประการมาใช้เป็นภาคแสดงอย่างครบถ้วน 7) มุ่งสู่เป้าหมายหลักที่สำคัญคือ การนำสังคมให้อุดมด้วยสันติ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. หลักการส่งเสริมจริยธรรมส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย หลักการส่งเสริมจริยธรรมสามารถร่วมกันทำนายการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 77.5 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ สามารถทำนายการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 32.6 รองลงมา คือ การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ สามารถทำนายได้ร้อยละ 31.8 อันดับสามคือการยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง สามารถทำนายได้ร้อยละ 21.7 และการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สามารถทำนายได้ร้อยละ 12.3 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอดิศักดิ์ วชิรปญโญ (พินนท) (2560) ที่พบว่า แนวคิดคุณลักษณะของผู้ประนีประนอมตามหลักกฎหมายไทยและนักสันติวิธี ประกอบด้วย 1) เป็นผู้มือุดมการณ์ ช่วยเหลือ สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คู่พิพาทสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกัน 2) เป็นผู้จักฟังอย่างตั้งใจ มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ 3) เป็นผู้มืจิตวิทยา สติปัญญามีเทคนิคกลวิธีในการบริหารจัดการคู่พิพาทโดยผันไปตามบริบทสิ่งแวดล้อมและ 4) เป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ ในด้านการตระหนักรู้ตนเอง และการตระหนักรู้เชิงสังคมทั้งนี้ คุณลักษณะดังกล่าวสอดคล้องตามหลักกฎหมายและแนวคิดตามหลักนักสันติวิธีแนวคิดคุณลักษณะของผู้ประนีประนอมในทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 1) เป็นผู้ฟังที่ดี 2) มีศิลปะในการพูด 3) ใฝ่ศึกษาพัฒนาตนเอง 4) จดจำแม่นยำ 5) ทำความเห็นได้ถูกต้อง 6) อธิบายชัดแจ้ง 7) ฉลาดในสถานการณ์ และ 8) ประสานสัมพันธ์สามัคคี คุณลักษณะเด่นเหล่านี้ประกอบด้วยหลักธรรมที่เกี่ยวพัน ซึ่งครอบคลุมแนวคิดคุณลักษณะของนักสันติวิธีต่าง ๆ รวมทั้งในแง่ของกฎหมายด้วย

2. หลักสารณียธรรม 6 ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลักสารณียธรรม 6 สามารถร่วมกันทำนายการส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 75.1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สีสสามัญญตา (อยู่ในภาวะเปียบ) สามารถทำนายการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ สาธารณโภคี (การรู้จักแบ่งปัน) สามารถ

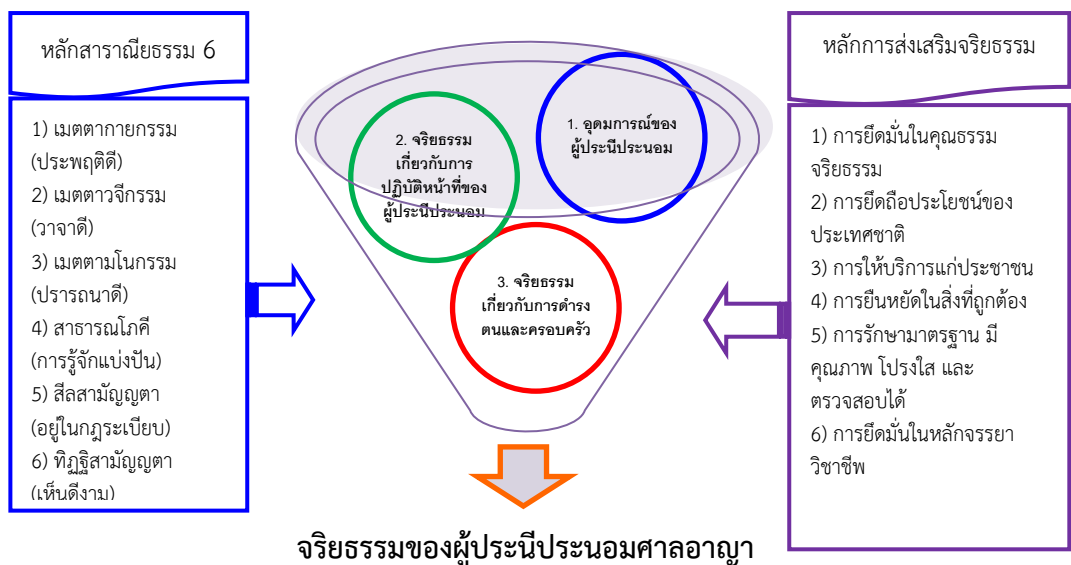
ทำนายได้ร้อยละ 27.4 อันดับสามคือ เมตตาวจีกรรม (วาจาดี) สามารถทำนายได้ร้อยละ 18.7 และทิวฐิสามัญญตา (เห็นดีงาม) สามารถทำนายได้ร้อยละ 17.4 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต ฐิตสุโข (2561) ที่พบว่า 1) การนำหลักสารณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทิวฐิสามัญญตามีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด รองลงมา ด้านเมตตามโนกรรม ส่วนด้านเมตตาวจีกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ 2) 3) แนวทางการส่งเสริมการนำหลักสารณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล ตำบลร่อนพิบูลย์ด้านเมตตาทายกรรม ควรยินดีให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ด้านเมตตาวจีกรรม ควรชี้แจงรายละเอียดให้ทราบถี่ถ้วน ด้านเมตตามโนกรรม ควรให้เกียรติแก่ประชาชนอย่างเสมอภาค ด้านสาธารณโภคี ควรมุ่งเน้นการจัดสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้านศีลสามัญญตา ควรที่มีความเอื้อเฟื้อมีมนุษยสัมพันธ์ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ ด้านทิวฐิสามัญญตา ควรใจกว้างพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา คือ จริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 ด้านคือ 1) อุดมการณ์ของผู้ประนีประนอม 2) จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประนีประนอม 3) จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว และจริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ทั้ง 3 ด้าน ต้องอาศัยหลักการส่งเสริมจริยธรรม 6 ด้านประกอบด้วย การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติ การให้บริการแก่ประชาชน การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง การรักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ และหลักสารณียธรรม 6 ประกอบด้วย เมตตาทายกรรม (การทำความดีต่อกันด้วยความปรารถนาดี) เมตตาวจีกรรม (พูดจาด้วยความรัก ความปรารถนาดี) เมตตามโนกรรม (การคิดการมองกันในแง่ดี) สาธารณโภคี (เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แบ่งปันผลประโยชน์ด้วยความยุติธรรม) ศีลสามัญญตา (การปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพกติการ่วมกัน) ทิวฐิสามัญญตา (มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย ประดิษฐากร (2556) ที่พบว่า การจัดการความขัดแย้งสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธีซึ่งในการดำเนินการไกล่เกลี่ยนั้นผู้ประนีประนอมยังสามารถที่จะนำแนวคิด ทฤษฎีมาวิเคราะห์วินิจฉัยออกแบบการจัดการความขัดแย้งที่เหมาะสมจะส่งผลให้กระบวนการไกล่เกลี่ยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำวิธีการสื่อสารที่ได้มีการพัฒนาและประยุกต์ใช้ ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การกล่าวทวนคำพูด การปรับกรอบคำพูด การสรุป มาใช้ในการดำเนินการไกล่เกลี่ยจะสามารถแปรเปลี่ยนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในด้านลบให้ผ่านไปได้ รวมทั้งจะช่วยสนับสนุนรูปแบบการจัดการความขัดแย้งให้มีความต่อเนื่องและสัมฤทธิ์ผล นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอดิศักดิ์ วชิรปญโญ (พินนท) (2560) ที่พบว่า

แนวคิดคุณลักษณะของผู้ประนีประนอมตามหลักกฎหมายไทยและนักสันติวิธี ประกอบด้วย 1) เป็นผู้มียุติธรรม ช่วยเหลือ สนับสนุน อำนาจความสะดวก ให้คู่พิพาทสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกัน 2) เป็นผู้จักฟังอย่างตั้งใจ มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ 3) เป็นผู้มีจิตวิทยา สติปัญญา มีเทคนิคกลวิธีในการบริหารจัดการคู่พิพาทโดยผันไปตามบริบทสิ่งแวดล้อม และ 4) เป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ ในด้านการตระหนักรู้ตนเอง และการตระหนักรู้เชิงสังคมทั้งนี้ คุณลักษณะดังกล่าวสอดคล้องตามหลักกฎหมายและแนวคิดตามหลักนักสันติวิธี

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญา

จากแผนภาพดังกล่าวสามารถอธิบายการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพุทธของผู้ประนีประนอมศาลอาญาได้ดังนี้

1. จริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 ด้านคือ

1) อุดมการณ์ของผู้ประนีประนอม ประกอบด้วย ให้ความช่วยเหลือระหว่างคู่ความ ให้บรรลุถึงแนวทางในการระงับข้อพิพาท มีความซื่อสัตย์ ประพฤติตนถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มีความเสียสละ โปร่งใส ตรวจสอบได้ คำนึงถึงประโยชน์ของราชการและคู่ความ ขวนขวาย หาความรู้ในปัญหาการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างถ่องแท้

2) จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประนีประนอม ประกอบด้วย ช่วยเหลือคู่ความให้เจรจาเพื่อหาข้อยุติโดยไม่ใช้อำนาจตัดสินหรือชี้ขาดข้อพิพาท ให้คำแนะนำคู่ความใน

การพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละแนวทาง ไม่ออกความเห็นในลักษณะที่เป็นการชี้ขาดทางเลือกให้กับคู่ความ ไม่ยินยอมให้บุคคลภายนอกใช้อิทธิพลใด ๆ อันอาจทำให้เสียความเป็นกลาง ไม่อวดตนหรือไม่เชิญชวนเพื่อให้ตนได้เป็นผู้ประนีประนอมในคดี

3) จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว ประกอบด้วย ดำรงตนตามกรอบของศีล 5 ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีมารยาทอันดีงามและใช้วาจาสุภาพแก่คู่ความ ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้คดีขาดความเป็นอิสระหรือความยุติธรรม การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและถูกต้องตามกาลเทศะ

จริยธรรมของผู้ประนีประนอมศาลอาญา ทั้ง 3 ด้าน ต้องอาศัยหลักการส่งเสริมจริยธรรม 6 ด้านประกอบด้วย 1. การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม 2. การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติ 3. การให้บริการแก่ประชาชน 4. การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง 5. การรักษามาตรฐานมีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ 6. การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพ และหลักสารณียธรรม 6 ประกอบด้วย 1. เมตตากายกรรม (การทำความดีต่อกันด้วยความปรารถนาดี) 2. เมตตาวจีกรรม (พูดจาด้วยความรัก ความปรารถนาดี) 3. เมตตาโนกรรม (การคิดการมองกันในแง่ดี) 4. สารณโภคี (เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แบ่งปันผลประโยชน์ด้วยความยุติธรรม) 5. สีสสามัญญตา (การปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพกติการ่วมกัน) 6. ทิฐิสามัญญตา (มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ศาลอาญาควรกำหนดนโยบายการไกล่เกลี่ยออนไลน์ควบคู่กับการไกล่เกลี่ยปกติ เพื่อเป็นมาตรการเสริมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพของการทำงานมากขึ้น และเป็นการช่วยเหลือคู่ความที่ไม่สะดวกเดินทางมาศาลได้ด้วย

2) ศาลอาญาควรส่งเสริมให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย ด้านการดำรงตนในการปฏิบัติหน้าที่ และวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประนีประนอมมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เกิดผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ศาลอาญาควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประนีประนอม โดยเพิ่มเติมความรู้ด้วยการฝึกอบรม สัมมนา เพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้เพียงพอเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาให้คู่ความ

2) ศาลอาญาควรนำหลักธรรมมาเป็นกำหนดเป็นค่านิยมร่วมขององค์กรทั้งหลักสารณียธรรม หลักสังคหวัตถุ หลักพรหมวิหาร เป็นต้น

3) ศาลอาญาควรส่งเสริมประมวลจริยธรรมของผู้ประนีประนอมประจำศาลอาญาใน 3 หมวดอย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนอุดมการณ์ จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ จริยธรรมการครองตนใน

ตำแหน่งและครอบครัว เพื่อสร้างความเข้มแข็งและช่วยงานการบริหารการยุติธรรมในประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเชิงทดลองโดยการนำหลักธรรมในหมวดอื่น เช่น หลักสังคหวัตถุ หลักพรหมวิหาร มาเป็นหลักปฏิบัติ และทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มทดลอง เพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมเหล่านั้นว่าส่งผลดีต่อผู้ประนีประนอมอย่างไร

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการไกล่เกลี่ยออนไลน์และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ศาล (ไกล่เกลี่ยแบบเดิม)

3) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์บทบาทของผู้ประนีประนอมกับบทบาทของทนายความในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนบัวหลวง. (2563). *สารานุกรมธรรม 6 : หลักการในการอยู่ร่วมกัน*. สืบค้น 28 ธันวาคม, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9620000029668>
- ศาลอาญา. (2564). *ประกาศศาลอาญา เรื่อง แต่งตั้งผู้ประนีประนอมประจำศาลอาญา ประจำปี 2560-2564*. สืบค้น 28 ธันวาคม, จาก <https://crimc.coj.go.th/th/content/category/detail/id/53/cid/7861/iid/179478>
- พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต จิตสุโข. (2561). การนำหลักสารานุกรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE*, 12(1), 110-121.
- พระอดิศักดิ์ วชิรปญโญ (พินนท). (2564). คุณลักษณะของผู้ประนีประนอมเชิงพุทธบูรณาการ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 3(1), 53-70.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วีระชัย ประดิษฐากร. (2556). การนำวิธีการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของผู้ประนีประนอม ในศาลยุติธรรม. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 3(1), 17-27.
- อภิชาติ อนันตประยูร. (2561). *รูปแบบการพัฒนาผู้ประนีประนอมข้อพิพาท โดยหลักพุทธสันติวิธี : ศึกษากรณีผู้ประนีประนอมประจำศาลจังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3rd. New York: Harper and Row.

การพัฒนาระบบแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนปาก บึงสิงโตตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา*

APPLICATION SYSTEM DEVELOPMENT OF SCHOOL BANK: CASE STUDY OF
PAK BUENG SINGTO SCHOOL, SINGTHONG SUBDISTRICT,
BANG NAM PRAIO DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

สุนิ ประจิตร, อโนทัย บุญยะบุรณ์, ขวัญวรา โพธิวาระ, เอกชัย ศิริเลิศพรรณา

Suni Prajitr, Anothai Bunyaboon, Khuanwara Potiwara, Ekkachai Sirilertpanna

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Business Administration Bangkok Thonburi University

E-mail: suni.burin@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาระบบแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนปากบึงสิงโต ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ของการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน 2) เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โดยนำเทคโนโลยีที่มีในปัจจุบันไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ในการพัฒนาแอปพลิเคชันนี้จะใช้โปรแกรม Glide Apps Program โดยการใช้ภาษา HTML ในการเขียนโปรแกรม และใช้ Emulator ของ Apps Script ในการรันแอปพลิเคชัน

โดยผลการพัฒนา พบว่า ในส่วนของเจ้าหน้าที่รับฝากสามารถรายการและเลือกทำรายการนักเรียนรายบุคคล ซึ่งมีเมนูให้เจ้าหน้าที่เลือก 3 เมนู ได้แก่ 1) ฝากเงิน 2) ถอนเงิน 3) ตรวจสอบยอดเงินปัจจุบัน ส่วนการใช้งานแอปพลิเคชันสำหรับนักเรียน สามารถการตรวจสอบยอดเงินรายบุคคลหรือติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อทำรายการต่าง ๆ นักเรียนสามารถเลือกได้ 2 เมนูหลัก ได้แก่ 1) ตรวจสอบยอดเงิน 2) ติดต่อเจ้าหน้าที่ และมีผลประเมินความพึงพอใจ พบว่า แอปพลิเคชัน ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถฝากเงิน ถอนเงิน และตรวจสอบยอดเงินได้ โดยผลการสำรวจประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$)

คำสำคัญ: แอปพลิเคชัน; ธนาคารโรงเรียน; ความพึงพอใจ; ผู้ใช้บริการ

Abstract

Singto School, Singthong Subdistrict, Bang Nam Priao District Chachoengsao Province conducted with the purpose of application development; 1) to develop applications of School Bank 2) To survey the satisfaction of service users, by applying the technology currently available to work and to develop this application, Glide Apps Program is used by using HTML programming language and using Apps Script Emulator to run the application.

According to the development results, it was found that the depository staff can list and select individual students. There are 3 menus for staff to choose from: 1) Deposit 2) Withdrawal 3) Check the current balance. Application section for students to check the balance individually or contact the staff to make various transactions. Students can choose from 2 main menus: 1) check balance 2) contact staff and have a satisfaction assessment found that the application effective use Able to deposit, withdraw and check balance The results of the survey to assess the satisfaction of the service recipients found that the satisfaction level was at a high level ($\bar{X}$ =4.25)

Keywords: Application; School Bank; Satisfaction; User Service

บทนำ

กิจการธนาคารออมสินเริ่มขึ้นในประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2456 ตามพระราชประสงค์ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ที่ทรงเห็นคุณประโยชน์ ของการออมทรัพย์ เพื่อให้ประชาชนรู้จักการประหยัดและมีสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินเงินทองให้ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย จึงทรงจัดตั้งคลังออมสิน ในสังกัดกรมพระคลังมหาสมบัติ ดำเนินธุรกิจ ภายใต้พระราชบัญญัติคลังออมสิน พ.ศ.2456 เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2490 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น ธนาคารออมสินตั้งแต่นั้นมา (ธนาคารออมสิน, 2564). ธนาคารออมสินคำนึงถึงความสำคัญของการออมเงินเป็นอย่างมาก จึงได้จัดตั้งโครงการที่มีคุณค่าต่อการตระเตรียมเยาวชน ให้เป็นผู้ที่มีนิสัยรักการออมเข้าใจสภาพแวดล้อมและได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงสำหรับอนาคต เพื่อปลูกฝังการออมทรัพย์ให้กับเด็กนักเรียน โครงการธนาคารโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออมในรูปแบบต่าง ๆ โดยนักเรียนในโรงเรียนและอาจารย์รวมทั้งพนักงานของธนาคารออมสินเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานและระบบงานของธนาคารส่งเสริมให้นักเรียนมีการออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง (ธนาคารออมสิน, 2564).

โรงเรียนปากบึงสิงโต ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปัจจุบันเปิดการสอนระดับชั้น

อนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 8 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน วิทยากรอิสลามศึกษา 1 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์สอน 1 คน และมีนักเรียนจำนวน 136 คน (โรงเรียนปากบึงสิงโต, 2564) โรงเรียนมุ่งฝึกอบรมและให้การศึกษาแก่เยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตใจที่ดี มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ร่าเริงแจ่มใส รวมทั้งเป็นพลเมืองดีมีประสิทธิภาพในการทำงาน การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขเป็นโรงเรียนหนึ่งที่ตระหนักถึงคุณค่าของการออมของนักเรียน มีนโยบายปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ จึงได้ประสานความร่วมมือกับธนาคารออมสินจัดตั้งธนาคารโรงเรียนปากบึงสิงโตขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถออมทรัพย์ได้ในแต่ละวันและทุก ๆ เดือน อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งยังเป็นธนาคารจำลอง ที่ดำเนินการโดยนักเรียนในโรงเรียนและมีครูรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของธนาคารออมสินเป็นที่ปรึกษา มีการรับฝากเงินได้อย่างสม่ำเสมอเมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่าย โดยฝากประเภทเพื่อเรียกของธนาคารออมสิน โดยจัดตั้งโครงการธนาคารโรงเรียนขึ้นมา โดยปัจจุบันระบบธนาคารโรงเรียน ได้มีการบันทึกการออมทรัพย์ด้วยการจดลงบนกระดานหรือการออมทรัพย์ ที่ผู้ดูแลระบบจะเห็นความเคลื่อนไหวได้เพียงผู้เดียว จึงทำให้นักเรียนหรือผู้ปกครองไม่สามารถเห็นความเคลื่อนไหวของการออมในแต่ละครั้งนั้นได้และในบางครั้งอาจเกิดข้อผิดพลาดต่าง ๆ เกิดขึ้นได้ เช่น สมุดบันทึกหาย หรือสมุดจดบันทึกรายการออมทรัพย์ในวันนั้น ๆ ทำให้ข้อมูลอาจจะสูญหายไม่สามารถเรียกกลับได้ ผู้จัดทำจึงได้คิดริเริ่มที่จะพัฒนาด้วยการนำเอาแอปพลิเคชันที่ใช้งานบนสมาร์ตโฟนมาช่วยในการบันทึกการออมและช่วยในการทำให้นักเรียนและผู้ปกครองสามารถเห็นความเคลื่อนไหวของบัญชีได้ตลอดเวลา เพื่อความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันและเพื่อเป็นการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้คิดริเริ่มการสร้างแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียนบนสมาร์ตโฟน ด้วยโปรแกรม Glide Apps เพื่อความสะดวกสบายให้กับคุณครู นักเรียนในการฝากเงินและตรวจสอบรายการต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน
2. เพื่อหาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน.

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษารวบรวมข้อมูล (Data Collection Study)
2. การวิเคราะห์ปัญหา (Analysis)
3. การออกแบบกระบวนการของระบบ (Design)
4. การพัฒนาระบบงาน (Development)
5. การทดสอบ (Testing)
6. การนำไปใช้และบำรุงรักษา (Implementation And Maintenance)
7. การประเมินผลความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน
2. แบบสอบถามการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบ
ตัวเลือก
- ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับพัฒนาแอปพลิเคชัน ธนาคาร
โรงเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งจากการศึกษา รวบรวม และสอบถาม
ครูบุคลากรจากโรงเรียนปากบึงสิงโต
2. เมื่อพัฒนาแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้โรงเรียนได้
ทดลองใช้ ปรับแก้ และนำไปติดตั้งใช้งานจริง
3. ผู้วิจัยได้ส่งลิงค์แบบสอบถามให้กับครูโรงเรียนปากบึงสิงโต เพื่อเก็บรวบรวมจาก
นักเรียนและผู้ปกครอง
4. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์หาความพึงพอใจของการพัฒนา
และการใช้งานแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน

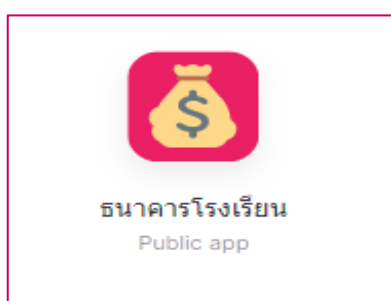
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ใช้สถิติการหาค่าร้อยละ Percentage เพื่อ
เปรียบเทียบตัวเลขจำนวนหนึ่งหรือหลายจำนวนกับอีกตัวเลขอีกจำนวนหนึ่งที่เทียบส่วนเป็นร้อยละ
2. แบบสอบถามความความพึงพอใจเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5
ระดับวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS ที่สอดคล้องกับความมุ่ง
หมายของการวิจัยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อมีเกณฑ์ใน
การแปลความหมายค่าคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, บุญส่ง นิลแก้ว, 2537 หน้า 34) ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.50 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด.

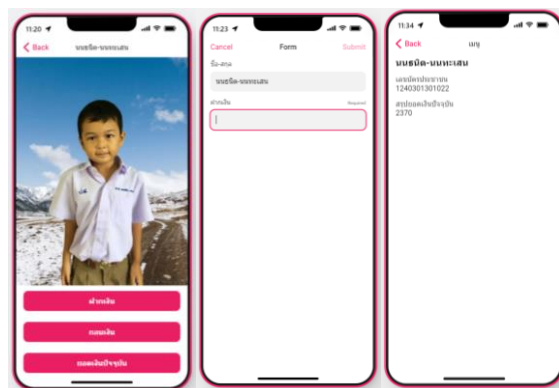
ผลการวิจัย

ส่วนของแอปพลิเคชัน ผู้ดูแลระบบ (Admin App) ในส่วนของแอปพลิเคชัน ผู้ดูแลระบบ ขั้นตอนการใช้งานของแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน เมื่อผู้ใช้เปิดเข้ามายังแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน แอปพลิเคชันจะเข้าสู่หน้าเริ่มต้นและเชื่อมโยงหน้าต่างเมนูโดยอัตโนมัติ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพหน้าจอแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน

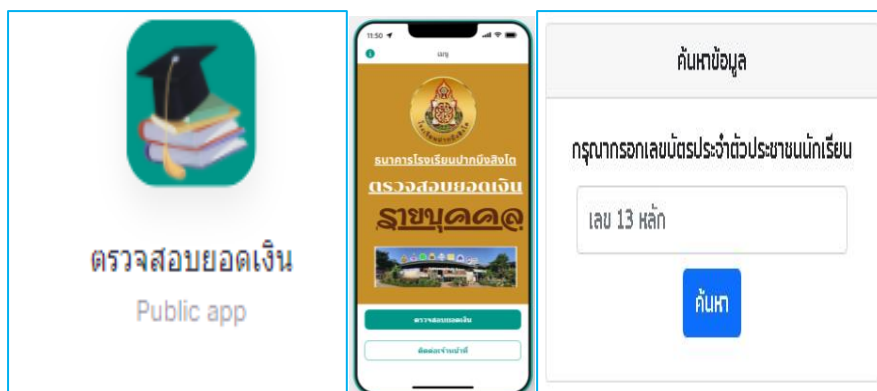
เมื่อผู้ใช้งานเข้ามาถึงหน้าเมนูของแอปพลิเคชัน ในส่วนนี้ผู้ใช้งานสามารถเลือกการเข้าใช้งานได้โดยการกดปุ่ม จากนั้นแอปพลิเคชันจะทำการเปลี่ยนหน้าไปยังหน้าที่ผู้ใช้เลือก โดยเลือกเมนูการทำรายการ ซึ่งหน้าต่างนี้จะเจอหน้ารายการ เมื่อคลิกเข้าไปจะพบส่วนของหน้ารายชื่อนักเรียนทั้งหมด เพื่อเลือกการทำรายการของแต่ละบุคคล เมื่อคลิกเข้าไปในเมนูบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะเจอหน้าต่างการทำรายการ ผักเงิน , ถอนเงิน , และยอดเงินปัจจุบัน จากนั้นคลิกไปยังหน้าเมนูที่ต้องการทำรายการ เช่น เมนูการฝากเงินจะขึ้นให้กรอกจำนวนเงินที่ต้องการฝากและกดตกลง จากนั้นจะกลับมายังหน้าเมนูหลัก เมื่อต้องการถอนเงินคลิกไปยังหน้าถอนเงิน จะขึ้นให้กรอกจำนวนเงินที่ต้องการถอนและกดตกลง จากนั้นจะกลับมายังหน้าเมนูหลักและเมื่อคลิกไปยังหน้ายอดเงินคงเหลือ จะแสดงยอดเงินคงเหลือทั้งหมด ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ภาพหน้าจอแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน

เริ่มการใช้งานแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน บนสมาร์ตโฟน เมื่อผู้ใช้งานคลิกที่ไอคอน Public app จะเข้าสู่หน้าแอปพลิเคชันการทำรายการ เมื่อผู้ใช้งานเข้ามาถึงหน้าเมนูของแอปพลิเคชัน ในส่วนนี้ผู้ใช้งานสามารถเลือกการเข้าใช้งานได้โดยการกดปุ่ม จากนั้นแอปพลิเคชันจะทำการเปลี่ยนหน้าไปยังหน้าที่ผู้ใช้เลือก โดยเลือกเมนูการทำรายการ. โดยเมนูที่ให้ผู้ผู้ใช้เลือกมีทั้งหมด 3 รายการด้วยกัน ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ผากเงิน 2. ถอนเงิน 3. ยอดเงินปัจจุบันตามภาพ

ส่วนของแอปพลิเคชัน ผู้ใช้งานระบบ (Client App) ในส่วนของแอปพลิเคชัน ผู้ใช้งานระบบ ขั้นตอนการใช้งานของแอปพลิเคชัน เมื่อผู้ใช้เปิดเข้ามายังแอปพลิเคชัน แอปพลิเคชันจะเข้าสู่หน้าเริ่มต้น และเชื่อมโยงหน้าต่างเมนูโดยอัตโนมัติ ในส่วนของหน้าเมนูจะประกอบไปด้วยหน้าตรวจสอบยอดเงินและหน้าติดต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อคลิกเข้าหน้าตรวจสอบยอดเงิน จะพบหน้าค้นหาข้อมูลให้กรอกเลขบัตรประจำตัวประชาชน ของนักเรียนคนที่ต้องการค้นหา จากนั้นจะเข้าสู่หน้าแสดงยอดเงินคงเหลือ เมื่อคลิกเข้าหน้าติดต่อเจ้าหน้าที่ จะพบเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบทั้งหมด 4 ส่วน คือ 1) ส่วนของผู้ดูแลระบบการฝาก 2) ผู้ดูแลระบบการถอน 3) ผู้ดูแลระบบตรวจสอบยอดเงิน และ 4) ผู้ดูแลระบบแก้ไขข้อมูล หากผู้ใช้งานต้องการติดต่อในส่วนใดให้คลิกไปยังผู้ดูแลระบบนั้นจะขึ้นหน้าข้อมูลให้ติดต่อ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ภาพหน้าจอแอปพลิเคชัน ผู้ใช้งานระบบ

ในส่วนของการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน ภูมิศึกษา โรงเรียนปากบึงสิงโต มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 20 คน เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน ผู้ใช้บริการฝากเงินผ่านแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน จำนวน 17 คน แบ่งเป็นนักเรียน 12 คน ผู้ปกครอง 5 คน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$ S.D. = 0.09)

อภิปรายผล

ผลการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน ภูมิศึกษา โรงเรียนปากบึงสิงโตตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ในส่วนของผู้ดูแลระบบ เมื่อผู้ใช้เปิดเข้ามายังแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน แอปพลิเคชันจะเข้าสู่หน้าเริ่มต้นและเชื่อมโยงหน้าต่างเมนูโดยอัตโนมัติ ซึ่งหน้าต่างนี้จะเจอหน้ารายการเมื่อคลิกเข้าไปจะพบส่วนของหน้ารายชื่อนักเรียนทั้งหมด เพื่อเลือกการทำรายการของแต่ละบุคคล เมื่อคลิกเข้าไปในเมนูบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะเจอหน้าต่างการทำรายการ ฝากเงิน ถอนเงิน และยอดเงินปัจจุบัน จากนั้นคลิกไปยังหน้าเมนูที่ต้องการทำรายการ เช่น เมนูการฝากเงินจะขึ้นให้กรอกจำนวนเงินที่ต้องการฝากและกดตกลง จากนั้นจะกลับมายังหน้าเมนูหลัก เมื่อต้องการถอนเงินคลิกไปยังหน้าถอนเงิน จะขึ้นให้กรอกจำนวนเงินที่ต้องการถอนและกดตกลง จากนั้นจะกลับมายังหน้าเมนูหลักและเมื่อคลิกไปยังหน้ายอดเงินคงเหลือ จะแสดงยอดเงินคงเหลือทั้งหมด

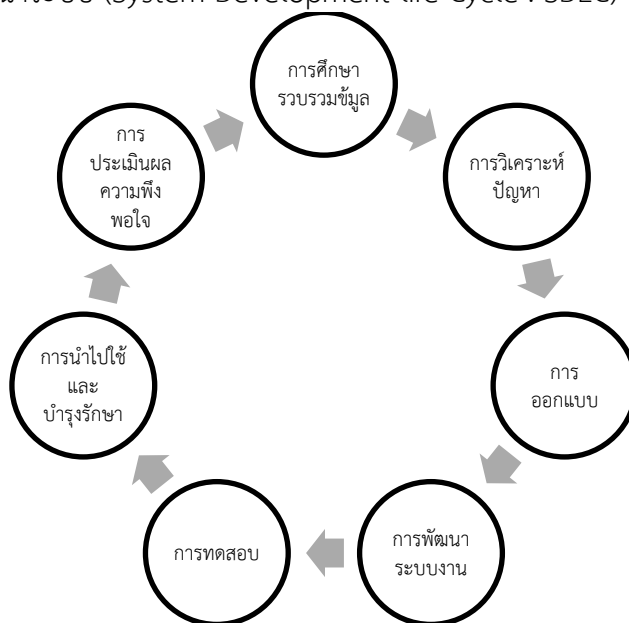
ในส่วนของผู้ใช้งานระบบ เมื่อผู้ใช้เปิดเข้ามายังแอปพลิเคชัน แอปพลิเคชันจะเข้าสู่หน้าเริ่มต้นและเชื่อมโยงหน้าต่างเมนูโดยอัตโนมัติ ในส่วนของหน้าเมนูจะประกอบไปด้วย หน้าตรวจสอบยอดเงินและหน้าติดต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อคลิกเข้าหน้าตรวจสอบยอดเงิน จะพบหน้าค้นหาข้อมูลให้กรอกเลขบัตรประจำตัวประชาชน ของนักเรียนคนที่ต้องการค้นหา จากนั้นจะเข้าสู่หน้าแสดงยอดเงินคงเหลือ เมื่อคลิกเข้าสู่หน้าติดต่อเจ้าหน้าที่ จะพบเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบทั้งหมด 4 ส่วน

คือ 1) ส่วนของผู้ดูแลระบบการฝาก 2) ผู้ดูแลระบบการถอน 3) ผู้ดูแลระบบตรวจสอบยอดเงิน และ 4) ผู้ดูแลระบบแก้ไขข้อมูล หากผู้ใช้งานต้องการติดต่อในส่วนใดให้คลิกไปยังผู้ดูแลระบบนั้นจะขึ้นหน้าข้อมูลให้ติดต่อ เป็นไปตามขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาระบบ

ในส่วนของการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชัน ธนาคารโรงเรียน ภูมิศึกษา โรงเรียนปากบึงสิงโต ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.09$) สอดคล้องกับผลการวิจัยกุลวรารักษ์ จันทะวัง และนุสรา ห้องแสง (2554). ที่ได้ทำการศึกษาระบบบริหารจัดการธนาคารออมทรัพย์โรงเรียนบ้านโคกท่างาม

องค์ความรู้

องค์ความรู้จากการวิจัยด้วยการพัฒนาแอปพลิเคชันธนาคารโรงเรียน ภูมิศึกษา โรงเรียนปากบึงสิงโต ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้ คือ ขั้นตอนในการพัฒนาระบบ (System Development life Cycle : SDLC) ตามภาพ

ภาพที่ 4 วงจรการพัฒนาระบบSDLC

ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว สามารถใช้งานได้บนอุปกรณ์พกพาขนาดเล็ก เช่น อุปกรณ์มือถือ แท็บเล็ต และในการพัฒนาระบบควรเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้ใช้งานระบบทุกส่วน และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นจะช่วยกระตุ้นการอยากมีส่วนร่วมให้นักเรียนในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้งานและพัฒนาในขั้นต่อไป

ส่วนของหน้าจอ

ปัญหา เมื่อนำไปใช้งานกับสมาร์ตโฟนที่เป็นเทคโนโลยีที่มีการนำมาใช้กันมากในปัจจุบันเมื่อสมาร์ตโฟน ทำให้ขนาดหน้าจอของแอปพลิเคชันมีความละเอียดไม่เท่ากัน

ข้อเสนอแนะ ควรมีการศึกษารูปแบบของเทคโนโลยีที่จะนำเอาแอปพลิเคชันไปใช้งานว่าเหมาะสมกับเทคโนโลยีแบบใดบ้าง และส่วนของการออกแบบหน้าจอควรมีการปรับขนาดให้เหมาะสม

ส่วนของข้อมูลที่แสดง

ปัญหา หากข้อมูลที่แสดงมีมากเกินไปก็จะทำให้แอปพลิเคชัน ทำงานช้าและมีการสำรองข้อมูลที่ใหญ่ขึ้น

ข้อเสนอแนะ ทำการลบแคชเพื่อให้แอปพลิเคชัน ทำงานได้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น

การรัน Emulator

ปัญหา การรัน Emulator อาจจะมีปัญหาบางครั้งโดยการรันไม่ขึ้นเนื่องจากสัญญาณเครือข่ายไม่เสถียร ทำให้การทำงานและสำรองข้อมูลช้าลง

ข้อเสนอแนะ ควรตรวจสอบแพ็กเกจว่าครบหรือไม่ และควรติดตั้งแพ็กเกจให้เป็นแพ็กเกจล่าสุด

อินเทอร์เน็ต

ปัญหา ถ้าหากการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตนั้นมีความเร็วที่ช้าก็จะทำให้แอปพลิเคชัน ดึงข้อมูลมาช้าหรือไม่สามารถดึงข้อมูลได้

ข้อเสนอแนะ ทำการกลับไปยังรายการก่อนหน้านี้แล้วกดปุ่มใหม่อีกครั้งเพื่อให้ข้อมูลที่ต้องการแสดงขึ้นมา.

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). ความหมายของการประหยัดและออม. สืบค้น 20 มีนาคม 2564, จาก <http://swis.acp.ac.th/pdf/research2558/58-8.pdf>.

กระทรวงการคลัง. (2560). แนวทางส่งเสริมการออมทั้งระบบ. 20 มีนาคม 2564, จาก <http://www.moneyandbanking.co.th/new/16960/>.

กุลวรงค์ จันทะวัง และนุสรุา ห้องแสง. (2554). ระบบบริหารจัดการธนาคารออมทรัพย์ โรงเรียนบ้านโคกท่างาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โรงเรียนปากบึงสิงโต. (2564). ประวัติโรงเรียนปากบึงสิงโต. สืบค้น 20 มีนาคม 2564, จาก
https://data.bopp-obec.info/web/index_view_history.php?School_ID=1024070086&page=history

ธนาคารออมสิน. (2564). ประวัติธนาคารออมสิน. 20 มีนาคม 2564, จาก :
<https://www.gsb.or.th/ประวัติธนาคาร/>.

_____. (2564). ข้อมูลพื้นฐานธนาคารโรงเรียน. 20 มีนาคม 2564, จาก :
<https://www.gsb.or.th/ประวัติธนาคาร/>.

การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค Think Pair Share สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*

ENHANCING ABILITY ON CHINESE COMMUNICATION THROUGH LITERATURE-
BASED LEARNING WITH THINK PAIR SHARE TECHNIQUE FOR
MATTAHAYOMSUKSA 4 STUDENTS.

Wang Lingqian, ไพทยา มีสตัย

Wang Lingqian, Paitaya Meesat

มหาวิทยาลัยบูรพา

Dhurakij Pundit University

E-mail: 635161030018@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของนักเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเพชรรัตนในพระอุปถัมภ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 25 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้วิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีน 2) แบบประเมินความสามารถ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาจีน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน สูงกว่าเกณฑ์กำหนดคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\text{sig}=.037$, $t=2.210^*$) 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\text{sig}=.000$, $t=15.535^*$) 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, $S.D. = 0.56$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้วรรณกรรมเป็นฐาน; เทคนิค Think Pair Share; การสื่อสาร; ภาษาจีน

Abstract

Objectives of this research article were to: 1. Compare the necessary competence of learners, 2. Compare learning achievements in German and learners, and 3. Study what needs to be done for the Chinese language curriculum, which made it manageable. After that, with activities as a meeting base, Think Pair Share technique. The sample group was 4th grade students at Petcharat Nai Phra School, under Her Royal Patronage, 2nd academic year 2021, totaling 25 students from cluster random sampling through the method of drawing a lottery. The research tools were 1) Chinese subject learning management plan, 2) proficiency assessment form, 3) Chinese learning outcomes test, 4) Chinese satisfaction test form and analyzed data with the basic statistics; frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings revealed that 1) students were able to communicate in Chinese not less than the set criterion 75 percent with statistically significant level at the .05 (sig.=.037, $t=2.210^*$). 2) students had achievement in learning Chinese language by receiving an average score after class before studying. statistically significant at the .05 level (sig.= .000, $t=15.535^*$). 3) Students' satisfaction with learning Chinese language with database-based learning with Think Pair Share techniques, by overall, was at high level ($\bar{X}=4.60$, S.D. = 0.56)

Keyword: Literature-based learning; Think Pair Share technique; Communication; Chinese Language

บทนำ

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโลก และเป็นประเทศสำคัญที่เข้ามาลงทุนการค้าธุรกิจในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ภาษาจีนจึงถือเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญอีกภาษาหนึ่ง ที่ชาวไทยต้องการจะศึกษา ทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาให้แก่ นักเรียนชาวไทย นอกจากนี้สถาบันขงจื๊อยังเข้ามามีบทบาทในการส่งครูอาสาสมัครชาวจีนไปยังโรงเรียนต่าง ๆ การจัดอบรมครูชาวไทยและนักเรียน และการผลิตสื่อการสอน ประเพณีทาน และตำนาน ที่เน้นสร้างความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมจีนไปพร้อม ๆ กัน (สาธิตา พันเทศ, 2563)

แม้การศึกษาของไทยและรัฐบาลจีนจะให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทย แต่ก็พบว่า การจะประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศไม่ใช่เรื่องง่าย อาจด้วยเพราะอักษรจีนเป็นอักษรภาพ ซึ่งเป็น

อุปสรรคในการเรียนรู้จดจำคำศัพท์ภาษาจีน และเพิ่มพูนคลังคำให้เพียงพอต่อการจะนำไปเรียบเรียงสร้างวลี และประโยค เพื่อการสื่อสารภาษาจีนได้ (วิภาวรรณ สุนทรจามร, 2559) นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบการวัดระดับความรู้ภาษาจีนระดับสากล (HSK) ของนักเรียนไทย กับนักเรียนชนชาติอื่น โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศ CLMV ได้แก่ กัมพูชา (Cambodia) สปป.ลาว (Lao PDR) เมียนมา (Myanmar) และเวียดนาม (Vietnam) พบว่าคะแนน HSK ของนักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าอย่างเห็นได้ชัด รวมถึงผลการสอบชิงทุนเรียนต่อระดับปริญญาตรีที่ประเทศจีน จำนวนผู้สอบคนไทยที่ได้รับทุนก็มีสัดส่วนน้อยกว่า (Hanban, 2019)

การจะให้ผู้เรียนสามารถจดจำคำศัพท์ วลี หรือ ประโยคที่ได้เรียนใหม่ได้ ผู้เรียนจำเป็นต้องหาวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการจดจำได้ก่อน กล่าวคือ จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนนำข้อมูลใหม่จากความจำระยะสั้น (Short term memory) เข้าไปเก็บในความจำระยะยาวได้ การจะให้ผู้เรียนมีความจำที่ดีและยาวนานสามารถทำได้โดย 1) ข้อมูลที่ได้มาต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน 2) ข้อมูลที่ผู้เรียนได้มาควรอยู่ในความทรงจำระยะสั้นให้นานด้วยการได้ทำซ้ำ และทบทวนจนนำไปสู่การถ่ายโอนและฝังอยู่ในความทรงจำระยะยาว (กมลรัตน์ หล้าสุขวงศ์, 2528; Bongsun, 2017) และ 3) ระหว่างที่ได้ข้อมูลมาต้องมีความรู้สึกสบายใจ และผ่อนคลาย (Mehmood, 2018)

การนำวรรณกรรมมาใช้สอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ มีแก่นเรื่อง เนื้อหาผูกเป็นเรื่องราว จะช่วยให้ผู้รับสารจดจำคำศัพท์ได้ง่าย เพราะคำศัพท์ที่นำมาใช้มีความเชื่อมโยงกันเป็นรูปธรรมผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ (Puspitasari, 2016) ซึ่งให้ผู้เรียนฝึกการสังเกต และสะท้อนความคิด (Observation and reflection) นำไปสู่แสดงความคิดเห็น และการสรุปความคิดรวบยอดได้ในที่สุด (ธัญจิรา สุวรรณสะอาด, 2562) ยิ่งไปกว่านั้นการใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ยังสามารถสร้างความสุข และจินตนาการขณะที่รับสารได้ รวมถึงการกระตุ้นความสามารถเพิ่มพูนพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนได้ ฉะนั้นหากผู้เรียนคนใดมีโอกาสรับสาร (Input) วรรณกรรมมากเท่าไร เด็กคนนั้นก็จะมีโอกาสได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น และนำไปเก็บในคลังคำศัพท์ของตน และเมื่อถึงเวลาจะนำไปใช้ ก็สามารถจะดึงคลังคำศัพท์ที่มีออกมาใช้ได้ (นิตยา ประพุดติกิจ, 2556) การฝึกฝนใช้คำศัพท์ วลี ประโยคภาษาจีน ผ่านทั้งการเป็นผู้รับสารและส่งสาร มีการเพิ่มพูนคลังคำ นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ส่งสารออกมา (Output) จะทำให้ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่ได้เรียนมา และรู้ว่าควรจะใช้คำ วลี ประโยคมาใช้เพื่อสื่อสารอย่างไร (Swain, 1985) ยิ่งไปกว่านั้นหากจะฝึกให้การส่งสารมีประสิทธิภาพเป็นที่เข้าใจได้ อาจต้องอาศัยการร่วมมือกันกับเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นโต้ตอบกับเพื่อน หรือการให้เพื่อนเป็นผู้ประเมินและแนะนำ (Peer feedback) (Khusnia, 2015)

เทคนิค Think Pair Share หรือ เทคนิคคิดเดี่ยว-คิดคู่-คิดร่วมกัน เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาหรือโจทย์คำถาม โดยสมาชิกแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อน แล้วนำคำตอบไป

อภิปรายกับเพื่อนเป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของตนหรือของเพื่อนเป็นคู่ เล่าให้เพื่อน ๆ ทั้งชั้น ฟัง (Lyman, 1981; Raba, 2017) ประกอบด้วย 3 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 คิดเดี่ยว (Think) ขั้นที่ 2 คิดคู่ (Pair) และขั้นที่ 3 คิดร่วมกัน (Share) เทคนิคนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้น อย่างกล้าหาญ สนุก และผ่อนคลาย และยังเสริมสร้างความร่วมมือกัน ให้เพื่อนช่วยเพื่อน ทั้งในการสอน การเลียนแบบ และการประเมิน ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการสื่อสาร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาจีนจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share เพื่อจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยง คำศัพท์ผ่านเนื้อเรื่อง รู้สึกสนุกผ่อนคลาย เปิดโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารร่วมกับเพื่อน อันนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share กับเกณฑ์ร้อยละ 75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ก่อนเรียน และหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share

วิธีดำเนินการวิจัย

การทดลอง เป็นการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบหลังเรียนอย่างเดียว (One group posttest only design) ซึ่งใช้ตรวจสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 1 ส่วนการทดสอบก่อนกับหลังเรียน (One group pretest posttest) ใช้ตรวจสอบสมมุติฐานข้อที่ 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต จตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการเรียนการสอน มีทั้งหมด 3 โรงเรียน ได้แก่ (1)โรงเรียนเพชรรัชต์ในพระอุปถัมภ์ 1 ห้องเรียน 25 คน (2) โรงเรียนสตรีวรนาถบางเขน 3 ห้องเรียน 98 คน และ (3) โรงเรียนอรรมิตร 1 ห้องเรียน 28 คน รวมนักเรียนจำนวน 151 คน ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องของโรงเรียนได้รับการจัดแบ่งแบบคละความสามารถทำให้นักเรียนทุกห้องมีความรู้ความสามารถพื้นฐานโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเพชรรัตนในพระอุปถัมภ์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 25 คน กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่ได้ มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) และวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยเครื่องมือและขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ผู้วิจัยศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศวิชาภาษาจีนของสถานศึกษา เนื้อหาและหน่วยการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ โดยคัดเลือกจากเรื่องใกล้ตัวสู่ไกลตัว เรื่องที่ง่ายไปหาเรื่องที่ยาก และจากเรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่เรื่องที่เป็นนามธรรม เพื่อนำมาสร้าง แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพิจารณาเลือกมาทั้งหมด 7 หน่วยการเรียนรู้ มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 7 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 21 ชั่วโมง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง การประเมินโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ Likert Scale (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.78) และสามารถนำไปใช้ได้

2. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน สร้างแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยครอบคลุมสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ใช้ประเมินหลังเรียน แบบประเมินนี้เป็นการกำหนดสถานการณ์สร้างบทสนทนาโต้ตอบกันเป็นคู่ โดยให้นักเรียนให้เลือกจากสถานการณ์จำนวน 7 สถานการณ์ ที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกัน คะแนนแบบทดสอบมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งการประเมินความสามารถในการสื่อสารจากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านความคล่องแคล่ว (Fluency) ด้านความเข้าใจง่าย (Comprehensibility) ด้านปริมาณการสื่อสาร (Amount of communication) และด้านคุณภาพของการสื่อสาร (Quality of communication) ตามแนวคิดของ Linder (1977) ผู้วิจัยได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน มีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

ส่วนผลคะแนนแบบประเมิน ผู้วิจัยได้นำผลจากผู้ประเมิน 3 คน โดย นำมาตรวจสอบ Inter rater rating ด้วย Pearson correlation coefficient โดย แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน มีคะแนนเท่ากับ 0.81 ซึ่งถือว่า คะแนนของผู้ประเมินทั้งสามเป็นที่ยอมรับ และมีความสอดคล้อง (Consistent)

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีน สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวัดพุทธิพิสัย (Cognitive domain) 3 ชั้น คือ ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) และการนำไปใช้ (Application) ซึ่งเป็นแนวคิดของ Bloom (1968)

นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนมีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 หลังจากนั้นนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีน มีค่าความยากง่าย (p) มีค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.57 – 0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.41-0.87 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนวิชาภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นคำถามปลายปิด ซึ่งมีประเด็นใหญ่ ๆ 4 ด้าน คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านครูผู้สอน และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งหมด 20 ข้อ ใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ Likert scale (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

นำแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share มีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยจัดเตรียมกิจกรรมและแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีน 7 แผน 7 หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ใช้เวลา 3 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 21 ชั่วโมง
- 2) ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบ ก่อนเริ่มเรียน
- 3) ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีน ก่อนเรียน (Pre-test)
- 4) ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีน จำนวน 7 แผน รวมทั้งหมด 21 ชั่วโมง
- 5) เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนครบ 21 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบประเมินความสามารถการสื่อสารภาษาจีนหลังเรียน (Post-test) โดยกำหนดสถานการณ์ให้เลือกจำนวน 7 สถานการณ์ที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกัน แต่ละสถานการณ์มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยใช้วิธีการจับฉลาก และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ การแสดงบทบาทกับเพื่อนนักเรียน ทั้งนี้การประเมินความสามารถ มีผู้ประเมินจำนวน 3 คน คือ ผู้วิจัย ครูชาวไทยสอนภาษาจีน และครูชาวจีนเจ้าของภาษา

6) ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาจีนหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนเรียน

7) ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาจีน ประเด็นแบบสอบถามประกอบด้วย 1) กิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านครูผู้สอน และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งหมด 20 ข้อ

8) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อนำไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ แปลผลในรูปแบบตาราง การพรรณนาและอภิปราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้ t-test for One sample

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share โดยใช้ t-test for Dependent samples

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share เทียบกับเกณฑ์คะแนน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถการสื่อสารภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share กับกับเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คน

ความสามารถในการสื่อสาร ภาษาจีนของนักเรียน	คะแนน เต็ม	เกณฑ์ไม่ต่ำ กว่าร้อยละ	Mean	S.D.	df	T	Sig.
หลังเรียน	30	22.5	23.36	1.95	24	2.210*	0.37

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.95 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีคะแนนเท่ากับ 22.5 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\text{sig}=.037$ $t=2.210^*$)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ก่อนเรียน และหลังเรียน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาจีน	คะแนน เต็ม	Mean	S.D.	df	T	Sig.
ก่อนเรียน	30	13.04	4.23	24	15.535*	.000
หลังเรียน	30	21.40	3.77			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนก่อนเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 13.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.23 เมื่อเปรียบเทียบกับหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.77 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\text{sig}=.000$, $t=15.535^*$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share

ตารางที่ 3 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.55	0.60	มากที่สุด
ด้านผู้เรียน	4.62	0.54	มากที่สุด
ด้านครูผู้สอน	4.64	0.55	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.62	0.56	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, $S.D.=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.55$) ด้านผู้เรียน ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.54$) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.56$) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.55$, $S.D.=0.60$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้การจัดการการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share จากแบบทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน ของนักเรียนจำนวน 25 คน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\text{sig}=.037$, $t=2.210^*$)

การที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนได้ อาจมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ประการแรก การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาคำศัพท์ ดังที่ นิตยา ประพุดติกิจ (2556) และ Enayati (2018) ได้เสนอแนะหากผู้เรียนคนใดมีโอกาสรับสาร (Input) มากเท่าไร เด็กคนนั้นก็จะมีโอกาสได้เรียนรู้คำศัพท์ มากขึ้น และนำไปเก็บในคลังคำศัพท์ของตน และเมื่อถึงเวลาจะนำไปใช้ ก็จะสามารถจะดึงคลังคำ ที่มีออกมาใช้ได้

ประการที่สอง การจัดการการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ยังเป็นการบูรณาการการรับสาร (Input) และการส่งสาร (Output) เข้าด้วยกัน กล่าวคือ วรรณกรรมเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะการฟัง และการอ่าน หรือ การรับสาร จากนั้นก็นำเรื่องที่รับสาร มาเข้ากิจกรรมที่เน้นการพูดได้ตอบว่าเรื่องที่อ่าน เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ใคร ทำ อะไร ที่ไหน เมื่อไร จากนั้นตรวจสอบความเข้าใจ ความถูกต้องของคำตอบกับเพื่อนทั้งที่เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มทั้งชั้น ดังที่ Ahmadi, & Panahandeh (2016) ที่ได้แนะนำว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่เป็นการรับสาร (Input) และการส่งสาร (Output) เข้าด้วยกันเนื่องจากการรับสาร ด้วยการฟัง และการอ่านไม่เพียงแต่ได้ฝึกประมวลกระบวนการคิด เพื่อการเข้าใจ จับประเด็น และหาคำตอบ

การจัดการการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ถือเป็นการจัดเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) ที่ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน สามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ ดังที่ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551) กล่าวว่า เทคนิค Think Pair Share มีขั้นตอนที่ให้ ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบในระยะเวลาที่กำหนดให้ ด้วยตนเองก่อน แล้วแต่ละคนจับคู่แล้วนำคำตอบไปพูดคุยกับเพื่อนที่เป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบที่ได้ร่วมกันหารือกับเพื่อน ๆ ในชั้น ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และช่วยเหลือกัน การเรียนแบบร่วมมือกันนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนกลยุทธ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศ เพื่อจะคัดสรรกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับตนเอง (Arunsirot, 2018)

ประการที่สาม ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารได้ดี เนื่องจากมีโอกาสได้ปฏิบัติซ้ำไปมาผ่านแบบฝึก ดังที่ Pérez (2016) ได้เสนอแนะว่า การดึงคลังคำ คลังประโยค จากความรู้เดิมมาใช้ซ้ำไปมา ก็ยังเกิดการเข้าใจ และจดจำมากยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้ข้อมูลที่ได้นานี้ เก็บสะสมในความจำระยะยาว และเมื่อข้อมูลอยู่ในความจำระยะยาวแล้ว ก็จะถูกดึงออกมาใช้ได้ง่าย และรวดเร็ว ทำให้สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้คล่องแคล่ว (Enayati, 2018)

ประการที่สี่ ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน เพราะอาศัยการร่วมมือกันกับเพื่อน ไม่ว่าจะเป็น การได้มีโอกาสพูดคุยโต้ตอบกับเพื่อน การให้เพื่อนเป็นผู้ประเมินและแนะนำ (Peer evaluation and feedback) (Khusnia, 2017) สอดคล้องกับที่ อุษา ภิรมย์รักษ์ (2562) ได้เสนอแนะว่าเทคนิค Think Pair Share ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด แก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อน จากนั้นตรวจสอบหรือคำตอบกับคู่ของตน และเพื่อนร่วมชั้น เพื่อให้ได้ผลงานที่จะผิดพลาดน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ก่อนเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 13.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.23 เมื่อเปรียบเทียบกับหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.77 กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($\text{sig.} = .000, t = 15.535^*$)

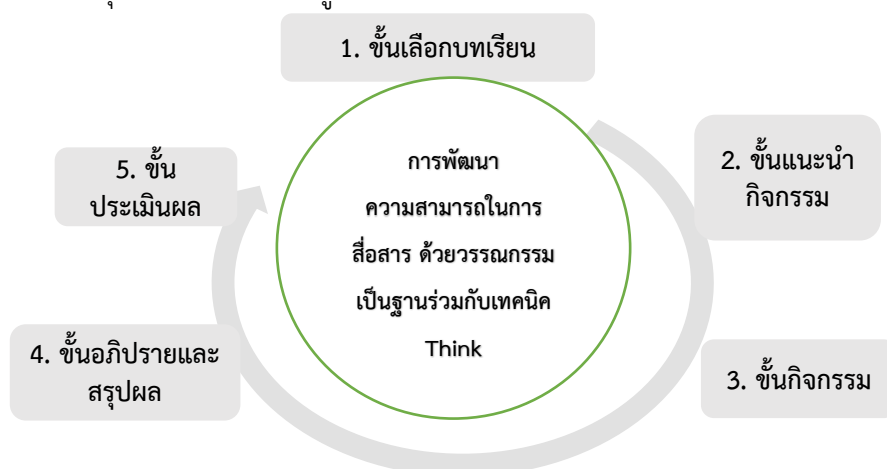
จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อาจด้วยปัจจัยที่ว่า ประการแรก นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่าน เช่น การเดาความหมายของคำศัพท์ การอ่านจับใจความ การอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นต้น จากการได้ฝึกอ่านในทุกคาบของการเรียน และเมื่อการอ่านพัฒนาขึ้น ทักษะการพูด ก็พัฒนาตามไปด้วย (Ahmadi & Panahandeh, 2016) ปัจจัยอีกประการหนึ่งคือ บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี และสภาพอารมณ์ที่ดี ด้วยการนำการเรียนแบบร่วมมือกัน ด้วย Think Pair Share มาใช้ ส่งผลในทางบวกกับความสามารถในการเรียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธสุดา กลยาณวุฒิ (2558) ที่กล่าวว่า ความผ่อนคลายของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียน และเมื่อเกิดความพร้อม การเรียนก็จะประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.55) ด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.56) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีระดับภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณาพร มีเจริญ (2563) ที่การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันด้วยกิจกรรมการใช้ภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาพัฒนาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาจีน ผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58$, $SD =$

0.31) ดังที่ พัทธสุมิตรา กัลป์ยานวุฒิ (2558) ได้เสนอแนะว่าวิธีการนำเสนอของครูที่มีความน่าสนใจ หลากหลาย และสนุกสนานคลาเีย จะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนมีแรงจูงใจที่จะทำ กิจกรรม และมีความพึงพอใจ และชื่นชอบครูอันมีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือการใช้วรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share พัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งช่วยให้ครูผู้สอนภาษาจีน ในฐานะภาษาต่างประเทศ สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนแบบนี้ ไปใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือนักเรียนที่เรียนภาษาจีนในระดับต้น ถึงระดับกลางได้สรุปเป็นภาพองค์ความรู้การวิจัย ดังในภาพที่1

ภาพที่ 1 การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค Think Pair Share

จากภาพที่ 1 อธิบายขั้นตอนการใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค Think Pair Share ในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ดังนี้

1. เลือกบทเรียน หรือสร้างบทเรียน เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนเลือกหรือสร้างบทอ่าน ขึ้นมาใช้เอง ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนและเนื้อหาที่ต้องการจะสอน โดยคำนึงถึงความรู้ภาษาจีน โดยเฉพาะคลังคำศัพท์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. แนะนำกิจกรรม ขั้นนี้เป็นการชี้แจงการทำกิจกรรมให้ผู้เรียนทราบ นอกจากนี้ครูยังเล่าเรื่องเกี่ยวกับเทศกาลในบทอ่าน โดยพูดคุย และมีการถาม-ตอบระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อดึงความรู้เดิมของผู้เรียนออกมา

3. ทำกิจกรรม มี 3 ขั้น ขั้นที่ 1 ขั้นอ่าน นักเรียนทุกคนอ่านบทอ่าน และคิดเดี่ยวเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Input) ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งคำถาม นักเรียนจับคู่ตั้งคำถามและตอบ ว่าเรื่องที่จะ

อ่าน เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และเดาคำตอบว่า ใคร ทำ อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยขั้นนี้ นักเรียนจะช่วยกันฝึกโต้ตอบคำถาม และคำตอบ (Output) ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบคำตอบ และประเมินคำตอบ นักเรียนทั้งชั้นสอบทวนคำตอบซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมถูกต้องที่สุด รวมถึงการตรวจสอบคำศัพท์ รูปประโยคที่ใช้ด้วย (Output)

4. ขั้นอภิปรายและสรุปผล เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนต้องมาอภิปรายสรุปผลร่วมกัน ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเพราะขั้นตอนนี้ครูจะสามารถตรวจสอบได้ว่านักเรียนได้รับความรู้จากกระบวนการทำกิจกรรมที่ผ่านมาหรือไม่ ผ่านทางการตอบคำถามของผู้เรียนว่าผู้เรียนได้รับความรู้อะไรบ้าง

5. ขั้นประเมินผล ครูผู้สอนจะประเมินผลว่า ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารมากน้อยเพียงใด บรรลุตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ โดยการให้นักเรียนทำแบบฝึก และแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารหลังการเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ ประเมินผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ข้อดีของการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share มีดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการทักษะของกระบวนการรับสาร (Input) และส่งสาร (Output) เข้าด้วยกัน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ภาษาจีนได้ดี ทำให้เรามองเห็นการความสัมพันธ์ และการเสริมแรงซึ่งกันและกันระหว่างทักษะทั้งสี่ ดังที่ Ahmadi, & Panahandeh (2016) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาจะให้ผู้เรียนอยู่ในฐานะ Passive Learner อย่างเดียวไม่ได้ ผู้เรียนควรจะได้มีโอกาสปฏิบัติ ทดลองใช้ภาษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. การใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ผู้สอนนำวลีหรือประโยคสำเร็จรูป (Chunk/Ready made sentence) เพื่อการสื่อสารสวดแทรกในบทอ่านได้ และเมื่อนำฝึกปฏิบัติโต้ตอบผ่านเทคนิค Think Pair Share ก็ยิ่งทำให้ผู้เรียนจดจำวลีหรือประโยคสำเร็จรูปนั้นๆ แล้วสามารถดึงมาใช้เพื่อการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว (Fluency) ดังที่ Lewis, (1993) และ (Enayati, 2018) ได้เสนอแนะว่า การจะสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว ผู้เรียนต้องมีคลังคำศัพท์ วลีหรือประโยคสำเร็จรูป

3. การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think Pair Share เป็นการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ผ่านกิจกรรมการอ่านบทอ่านที่ผู้เรียนสนใจ และผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ผลที่ได้คือ ไม่เพียงแต่ช่วยผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนมาได้ดีขึ้น และยาวนาน (Bakhs, 2016) ยังช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน อันนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และลดความอาย และเกิดความมั่นใจที่จะสื่อสารภาษาต่างประเทศ อันจะช่วยในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารได้ (Brown, 2007)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

หากต้องการให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศมีความสามารถในการสื่อสาร ครูกระตุ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมทำกิจกรรม ฝึกปฏิบัติการโต้ตอบ ใช้ประโยคเพื่อการสื่อสาร มากกว่า จะเป็นเน้นให้ผู้เรียนท่องจำ คำศัพท์ หรือกฎไวยากรณ์ในลักษณะเป็นคำ ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วย วรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการสอนอื่น ๆ เช่น เทคนิค Roundtable และเทคนิค Three Step Interview เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

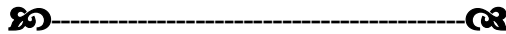
- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- คุณาพร มีเจริญ. (2563). การพัฒนาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาจีน ด้วยการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญจิรา สุวรรณสะอาด. (2562). การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง สัทอักษรรายภาษาจีน ของนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานร่วมกับเทคนิค TGT (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2556). ผลของการใช้กิจกรรมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อความพร้อมในการใช้ กล้ามเนื้อใหญ่ ของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 โรงเรียนอรรณพารักษ์ อำเภอมะนัง จังหวัด สมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัชรสดา กล้าผดุง. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา ระดับปวช.และระดับปวส.ของวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ และบริหารธุรกิจ (รายงาน ผลการวิจัย). เชียงใหม่: สถาบันวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.
- วิภาวรรณ สุนทรจามร. (2559). การสังเคราะห์ภาพรวมการวิจัย. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560, จ ๑ ก www.csc.ias.chula.ac.th/wpcontent/uploads/Abstract_TH_Chinese_Language.pdf.
- สาธิตา พันเทศ. (2563). การพัฒนาความสามารถในการออกเสียงและการสื่อสารภาษาจีนโดย การเรียนรู้ด้วยสถานการณ์เป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุนันท์ สินธพานนท์. (2551). พัฒนาศักยภาพการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เทคนิคพร รุ่งตั้ง.

- อุษา ภิรมย์รักษ์. (2562). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Ahmadi, F & Panahandeh, E. (2016). The Role of Input-based and Output-based Language Teaching in Learning English Phrasal Verbs by Upper-intermediate Iranian EFL Learners. *Journal of Education and Learning*, 10(1), 22-33.
- Arunsirot, N. (2018). A study of cooperative learning approach in efl classroom. *Journal of education naresuan university*, 23(2), 13–28.
- Bloom, B. S. (1968). Learning for mastery. *Evaluation Comment*, 1(2), 1-12.
- Bakhsh, S. A. (2016). Using Games as a Tool in Teaching Vocabulary to Young Learners. *Canadian Center of Science and Education*, 9, 120-128.
- Bongsun S. (2017). Effects of Task Repetition and Self-reflection on EFL Learners Attentional and Speaking. *English Teaching*, 72(4), 81-102.
- Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching* (5th Ed.) New York: Longman.
- Enayati, B. (2018). The Effects of Lexical Chunks Teaching on EFL Intermediate Learners' Speaking Fluency. *International Journal of Instruction*, 11(3), 179-192
- Hanban. (2019). *HSK Introduction*. Retrieved 12 December, 2021 from www.hanbanthai.org.
- Khusnia, A. N. (2015). Strategies to Enhance Peer Feedback and Self Assessment in Extended Speaking Course. People: *International Journal of Social Sciences*, 1(1), 1334-1344.
- Larsen- Freeman, D. (2015). Research into practice: Grammar learning and teaching. *Language Teaching*, 48(2), 263-280.
- Lewis, M. (1993). *The Lexical Approach: The State of ELT and a Way Forward*. Hove. UK: Language Teaching Publications.
- Linder, C. (1977). Oral communication testing: A handbook for the foreign language teacher. Skokie, IL: National Textbook Compan.
- Lyman, F. (1981). *The Responsive Classroom Discussion*. In A. S. Anderson (Ed.), *Mainstreaming Digest* (pp. 109- 113) . College Park, MD: University of Maryland College of Education.

- Mehmood, T. (2018). Bridging the Gap: Change in Class Environment to Help Learners Lower Affective Filters. *Arab World English Journal*, 9(3). 129-144.
- Pérez, C. (2016). Effects of Tasks on Spoken Interaction and Motivation in English Language Learners. *GIST Education and Learning Research Journal*, n13, 34-55.
- Puspitasari, E. (2016). Literature-Based Learning to Build Students' Vocabulary. *Journal of Foreign Language Teaching and Learning*, 1(2), 49-60.
- Raba, A. (2017). The Influence of Think-Pair-Share (TPS) on Improving Students' Oral Communication Skills in EFL Classrooms. *Creative Education*, 8(1), 12-23.
- Swain, M. (1985). *Communicative Competence: Some roles of Comprehensible Input and Comprehensible Output in its Development*. In S. Gass & C. Madden (Eds.), *Input in second language acquisition* (pp. 235-253), Rowley, MA: Newbury House.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*

FACTORS AFFECTING PUBLIC POLITICAL PARTICIPATION IN DEMOCRACY
IN MUEANG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

กิตติ พุทธนพ, ยุทธนา ประณีต, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

Kitti Phutthanop, Yuttana Praneet, Termsak Thong-In

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkorntajavidyalaya University

E-mail: puttthanopkitti@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่ส่งผล 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัย และ 3) ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี การวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี เพศ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน 3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปัญหาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจ เห็นแก่ตัวตลึงสินบน และการคอร์รัปชันในสังคม การยกย่องและสนับสนุนคนที่มีอิทธิพล การยึดติดกับตัวบุคคล แนวทางแก้ไข คือ ต้องให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบและติดตามการทำงานของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูง สังคมยกย่องคนดี มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม สร้างการรับรู้ ให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริง รัฐต้องกลั่นกรองข่าวสาร

คำสำคัญ: ปัจจัย; การมีส่วนร่วม; การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the level of factors, 2. To compare opinions on factors affecting, and 3. To study the Problems and recommendations on factors affecting people's political participation in democratic governance in Muang District, Chonburi Province. Methodology was the mixed methods: The quantitative research collected data with questionnaires from 400 samples from people in Muang District, Chonburi Province, Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, The qualitative research collected data from 8 key informants by in-depth-interviewing, analyzed data by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows: 1. The level of factors affecting people's participation in democracy in Muang District, Chonburi province as a whole was moderate. There were different opinions. People with different genders and occupations had comments, 3. Problems, obstacles and suggestions about factors affecting people's participation in democracy in Muang District, Chonburi Province were that the problem was corruption, bribery and corruption in society, praising and supporting influential people, attachment to the individual The solution was to involve the public to monitor and monitor the work of politicians and high-ranking civil servants. Society should praise good people for their integrity, to perform their duties with fairness, to create awareness, and to provide people with truthful information. The state must scrutinize the news.

Keyword: Factors; Political Participation; Democratic Governance

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการที่จะส่งเสริมระบบการเมืองให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยไปได้อย่างยั่งยืน โดยให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด ในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ ทำให้การปกครองของคนในท้องถิ่นประสบความล้มเหลวอย่างมาก (บุศรา โพธิสุข, 2551) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 หมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้บัญญัติถึงสาระหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเรื่องอื่นๆ ไว้หลายประการ ดังเช่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ในการกำหนดให้ การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น (กองราชการส่วนตำบล, 2560) ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล หรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ (กองราชการส่วนตำบล, 2560) ปัญหาอุปสรรคประการหนึ่งที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยไม่เป็นผลดีเท่าที่ควรคือการขาดกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลเพียงพอต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ชนชั้นอำนาจจึงเข้าควบคุมอำนาจทางการเมืองได้โดยง่าย ระบบการเมืองไม่ตอบสนองความต้องการและผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ดังนั้น กลุ่มผลประโยชน์จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 294,506 คน (ข้อมูลผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง, 2562) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุรินทร์ นิยมานุกร, 2560)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน ได้แก่ 1. กลุ่มนักวิชาการด้านศาสนา 2. กลุ่มนักปกครอง 3. กลุ่มนักการเมือง และ 4. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์

การเก็บรวบรวม การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยการสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ t-test F-test (one way Anova) และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42$, S.D.=0.58) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คติความเชื่อหรือค่านิยม ($\bar{X}=3.61$, S.D.=0.66) และด้านผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม ($\bar{X}=3.36$, S.D.=0.87) ด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ ($\bar{X}=3.29$, S.D.=0.84) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มี เพศ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ ปัญหาคือ ข้าราชการการทุจริต เห็นแก่ตัวตลึงสินบน และการคอร์รัปชั่นในสังคม แนวทางแก้ไข คือ ต้องให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบและติดตามการทำงานของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูง ด้านผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม ปัญหาคือ การยกย่องและสนับสนุนคนที่มีอิทธิพล แนวทางแก้ไข คือ ยกย่องคนดี มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม ด้านผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คติความเชื่อหรือค่านิยม ปัญหา คือ การยึดติดกับความเชื่อในตัวบุคคล และอุดมการณ์เข้าข้างตัวเอง แนวทางแก้ไข สร้างการรับรู้ให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่แท้จริง รัฐต้องกลั่นกรอง ข้าราชการคอย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ด้านผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คิดความเชื่อหรือค่านิยม เชื่อว่าอำนาจอธิปไตยถือเป็นอำนาจสูงสุดของประชาชน อัน เป็นหัวใจของประชาธิปไตย ด้านผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม ความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชนไม่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองให้กับเยาวชนที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองในอนาคต และด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ เมื่อเศรษฐกิจของโลกผันผวนมักจะทำให้การเมืองของประเทศไทยผันผวนไปด้วย โดยสังคมไทยเห็นว่าการช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือระบบอุปถัมภ์นั้นยังเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติกันอยู่ในสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคลศักดิ์ เมืองธรรม (2547) ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนและทัศนคติต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า เมื่อเศรษฐกิจของโลกผันผวนมักจะทำให้การเมืองของประเทศไทยผันผวนไปด้วย ถ้าหากรัฐบาลแก้ปัญหาความยากจนของประชาชน ได้ส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาล กฎกติกา กฎหมายในปัจจุบันสามารถแก้ปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองของไทยได้ และยังเห็นว่ากฎกติกา กฎหมายในปัจจุบันสามารถแก้ปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองของไทยได้ แต่ยังมีระบบพรรคพวก เครือญาตินั้นถือเป็นค่านิยมที่มีความสำคัญทางการเมืองในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติม บัญชวิทย์ และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชากรในเขตจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนความเดือดร้อนเป็นการสะท้อนความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ประชาชนมีการรับฟัง

และติดตามข่าวสารทางการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นจากสื่อต่างๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน อาจได้แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองกับเจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง หรือสื่อมวลชนบ้าง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมและไม่จำกัดขอบเขต ประชาชนรับรู้ข่าวสารกิจกรรมใดๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ในทุกๆ เรื่องเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ ทรัพย์สิน (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาประชาธิปไตยในมิติของการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : การปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นสุรินทร์ ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรวศรี ถ้อยคำ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาวอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาวอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ด้านผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คติความเชื่อหรือค่านิยม พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนเชื่อว่า อำนาจอธิปไตยถือเป็นอำนาจสูงสุดของประชาชน อัน เป็นหัวใจของประชาธิปไตย หลักเสรีภาพนั้นเป็น การที่บุคคลกระทำการสิ่งใดก็ได้ที่ เหมาะสมกับตนเองจำเป็นต้องคำนึงว่าจะกระทบหรือ ละเมิดผู้อื่น โดยการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมทำให้ได้ผู้แทนที่ถูกต้อง ตามแนวคิดของประชาธิปไตย ซึ่งประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด ดังนั้นรัฐบาลที่มาบริหารประเทศต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย และงานวิจัยของ ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559) ได้วิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า อยู่ระดับปานกลาง

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า เพศหญิงให้ความสำคัญและสนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าการสนับสนุนพรรคการเมือง เพราะการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการตรวจสอบสิทธิของตนเองและคนในครอบครัวเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ในการเลือกตั้ง เช่น ตรวจสอบบัญชีรายชื่อ และหน่วยเลือกตั้งที่ใช้สิทธิ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า เพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจและให้ความสำคัญกับการพัฒนาประชาธิปไตย ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองใน ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นจากสื่อต่างๆ ซึ่งคล้อยกับงานวิจัยของ แพรวรศรี ถ้อยคำ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับ ปวช.ปวส.อนุปริญญา และประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระหว่างลักษณะส่วนบุคคลมีความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผลการทดสอบพบว่า การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง จากสถิติการเลือกตั้งจะเห็นว่า ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น แต่การประกอบอาชีพของประชาชนไม่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการทดสอบพบว่า อาชีพของกลุ่มตัวอย่างต่างกัน มีความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 0.05

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า การพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ และด้านผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป ประชาชนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป ประชาชนที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา บำรุงศิลป์ (2559) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย : ศึกษากรณีคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดพร้าวและเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสังเคราะห์เพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ตามองค์ความรู้ที่ได้รับ สามารถขยายความได้ดังนี้

การถือเจตนารมณ์ประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตยที่ประชาชนเป็นใหญ่ทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้ง การเลือกตั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เป็นการมีส่วนร่วมซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยเพิ่มขึ้น ทำให้โครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สนับสนุนให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของการปกครองนั้นๆ ได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ที่อาจจะอยู่ในลักษณะของการมีส่วนร่วมหรือการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้ ความเป็นพลเมืองคือผู้ที่มีสิทธิทางการเมืองที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจประเด็นสาธารณะ ประการที่สอง พลเมืองคือผู้ที่รัฐให้ความคุ้มครองตามกฎหมายในรูปของสิทธิตามกฎหมาย ประการสุดท้ายความเป็นพลเมือง หมายถึงความรู้สึกอันหนึ่งอันเดียวที่มีความรู้สึกร่วมกันในฐานะสมาชิกขององค์การทางการเมือง

เชื่อกฎหมายและความยุติธรรม ประชาชนเชื่อในกฎหมายบ้านเมือง ว่ามีความยุติธรรมพอแต่อาจจะเข้าใจไม่ทันใจทุกคน เชื่อในกระบวนการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลข่าวสารที่นักการเมืองต้องให้ความสนใจ ติดตามข้อมูล ข่าวสาร การเลือกตั้งตรวจสอบสิทธิของตนเองและคนในครอบครัวเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ในการเลือกตั้ง

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อแสดงออกทางการเมือง การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรทางการเมืองและพรรคการเมือง ทำให้มีโอกาสในการเข้าร่วมและทำกิจกรรมกับพรรคการเมืองที่มีนโยบายตรงกับตนเอง ซึ่งประชาชนสามารถพัฒนาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ จากการได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกตั้งระดับต่างๆ อย่างต่อเนื่องจากตัวแทนพรรคหรือหัวหน้าคณะในพื้นที่ เพื่อประกอบการตัดสินใจ เลือกผู้สมัคร โดยดูผลการทำงาน เพื่อพิจารณาต่อไป การเข้าไปช่วยผู้สมัครติดป้ายหาเสียงหรือร่วมเดินหาเสียงกับผู้สมัครการเมือง ทำให้เป็นสมาชิกโดยไม่รู้ตัว

ยึดผลประโยชน์ชาติและส่วนรวม ประชาชนเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ การแสดงออกทางการเมือง อยู่ในขอบเขต การวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของพรรคการเมือง เพื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เข้าร่วมในการแสดงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาทางการเมืองร่วมกับท้องถิ่น เป็นการวิพากษ์ หรือการมีส่วนร่วมออกความเห็น

วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความเป็นมาของพรรคการเมือง และนักการเมืองในพรรค นั้น

ยอมรับกระบวนการการเลือกตั้ง เชื่อในกระบวนการเลือกตั้ง โดยการสนับสนุนพรรคการเมืองที่พิจารณาเห็นว่ามีอุดมการณ์เดียวกัน โดยการติดตามและไปฟังการหาเสียงของนักการเมือง การติดตามและไปฟังการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น ได้รับรู้ข้อมูลจากการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองในโอกาสต่างๆ ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่พรรคการเมืองรัฐนำเสนอ เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาฟังการหาเสียงและแถลงนโยบาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น รัฐหรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ควรทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย จะต้องไม่ยึดติดกับสินบนของนักการเมือง

2) ด้านผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นรัฐจำเป็นต้องมีนโยบายการทางเศรษฐกิจ เพื่อความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชน ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองโดยการเข้ามามีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมือง

3) ด้านผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คติความเชื่อหรือค่านิยม พบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มพรรคการเมือง ควรส่งเสริมให้ถืออำนาจอธิปไตย ถือเป็นอำนาจสูงสุดของประชาชน อันเป็นหัวใจของประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ รัฐหรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่แท้จริง

2) ด้านผลประโยชน์ทางด้านสถานะทางสังคม รัฐหรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดูแลความเป็นอยู่เรื่องเศรษฐกิจความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลเข้มแข็งประชาธิปไตยแข็งแรง เศรษฐกิจก็จะดี

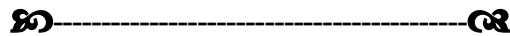
3) ด้านผลประโยชน์ในแง่การบรรลุอุดมการณ์ คติความเชื่อหรือค่านิยม รัฐหรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชน ถือประชาธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กองราชการส่วนตำบล. (2560). *ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กิตติม บัญญัติวิทย์และคณะ. (2546). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตจังหวัดขอนแก่น* (รายงานการวิจัย). ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิรายุ ทรัพย์สิน. (2554). *การพัฒนาประชาธิปไตยในมิติของการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : การปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นัยนา บำรุงศิลป์. (2559). บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย : ศึกษากรณีคณะกรรมการชุมชนในเขตลาดพร้าวและเขตวังทองหลางกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุศรา โพธิสุข. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *พัฒนศาสตร์*, 12(1), 151-164.
- พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 7(1), 190-202.
- แพรวศรี ถ้อยคำ. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาวอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มงคลศักดิ์ เมืองธรรม. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนและทัศนคติต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว. (2559). ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย กาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 3(2), 89-112.

พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะ ของเทศบาลนครลำปาง*

BUDDHIST INTEGRATION ENHANCING EFFECTIVENESS OF WASTE MANAGEMENT OF LAMPANG MUNICIPALITY

เกศี จันทราประภาวัฒน์, สุรพล สุธะพรหม, เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง
Kesee Chantrapraphawat, Surapon Suyaprom, Kiettsak Suklueang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
E-mail: mam_kesee@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อและนำเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะ รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่าหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง มี 2 ด้าน แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 ร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่า ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่ เอาใจใส่ในงาน) และด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) และ 3. รูปแบบพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่าพุทธวิธีการจัดการ โดยการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดเป็นพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการ และยังเป็นผลลัพธ์ที่เทศบาลนครลำปางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และดำเนินตามนโยบายของเทศบาลนครได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : พุทธวิธี; ประสิทธิภาพ; การจัดการ

Abstract

This research article aimed to analyze management conditions, study the factors affecting and present an integrated Buddhist model promoting the effectiveness of waste management. The research was conducted with the mixed methods. The quantitative research used questionnaires to collect from 398 samples Data were analyzed using a social science package. The qualitative research, data were collected from 18 key informants and 9 participants in focus group discussion Data were analyzed by content descriptive interpretation.

The results of the research were as follows: 1. The effectiveness of waste management in Lampang Municipality was at the middle level. 2. Factors affecting the efficiency of waste management in Lampang Municipality was found that the principle of Itthipada 4 affected the efficiency of waste management of Lampang Municipality in 2 aspects, namely, the principle Itthipada 4 together predicted management effectiveness of the waste of Lampang Municipality, it was found that Chitta, attention to the work) and the discipline (contemplating reasons) and 3. The integrated Buddhist model promoted the effectiveness of waste management in Lampang City Municipality. by integrating 4 principles of Itthipada to support the creation of an integrated Buddhist model promoting management effectiveness. It was also the result that the Lampang Municipality could drive the strategy and implement the policies of the City Municipality better.

Keywords: Buddhist method; Effectiveness; Management

บทนำ

พุทธวิทยา (Buddhology) เป็นการปรับศาสตร์เข้าหาพระพุทธศาสนาโดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นตัวตั้งและนำศาสตร์สมัยใหม่มาอธิบายเสริมพระพุทธศาสนา วิธีนี้ใช้องค์ความรู้ในศาสตร์สมัยใหม่มาอธิบายสนับสนุน พระพุทธศาสนาให้ดูทันสมัย และมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับได้ง่ายขึ้น (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549) ในศตวรรษที่ 18 ทวีปยุโรปภายหลังปฏิวัติอุตสาหกรรมทรัพยากรธรรมชาติของทุกประเทศกลายเป็นแหล่งถ่ายเทของเสียให้แก่ สภาพแวดล้อมเรื่อยมาและมากขึ้นทุกทีอย่างเห็นได้ชัด เช่น การยึดถือครอบครองทรัพยากรแร่ธาตุต่าง ๆ ทำให้ประชากรกับทรัพยากรธรรมชาติไม่สมดุลกับระบบนิเวศของคนและสัตว์ถูกทำลาย เพราะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง และเสื่อมสลายลงในที่สุด อีกเหตุผลหนึ่ง คือ การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการเพิ่มจำนวนประชากรล้วนเป็น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากฝีมือของ

มนุษย์เอง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหาน้ำเน่าเสียและปัญหาขยะมูลฝอย (จิราภรณ์ คชเสนี, 2555)

ในส่วนของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ คือ การกำจัดขยะโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการขยะในปัจจุบันนี้ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ต้นเหตุคือแหล่งกำเนิดของขยะจนถึงปลายทางเหตุการณ์คือการกำจัดขยะในทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างจริงจังตั้งแต่ในปัจจุบันเป็น การแก้ไขตรงปลายทางเหตุมากกว่า การที่รัฐบาลส่วนกลาง และท้องถิ่นจะให้ความสำคัญในการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการก่อสร้างระบบกำจัดขยะซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุโดยไม่ให้ความสำคัญด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ครบวงจร ดังนั้น เราควรเริ่มตั้งแต่การสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างจริงจัง โดยเริ่มตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะ ณ จุดเริ่มต้นของการเกิดขยะ การจัดเก็บ การรีไซเคิลและสุดท้ายคือการฝังกลบ (กรมควบคุมมลพิษ, 2551) กระบวนการบริหารจัดการนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการโดยมีหลัก 7 ประการ เรียกว่า “POSDCORB” คือ 1. การวางแผน (Planning) 2. การจัดองค์กร (Organizing) 3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) 4. การอำนวยการหรือการสั่งการ (Directing) 5. การประสานงาน (Coordinating) 6. การรายงาน (Reporting) 7. งบประมาณ (Budgeting) ปัจจัยที่กล่าวมานี้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการองค์กร ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญหรือทางทรัพยากรในการดำเนินงานให้มุ่งสู่ความสำเร็จในอนาคตตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ คนหรือแรงงาน เงินทุน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การจูงใจและการประสานงาน (Gulick & Urwick, 1937)

ปัจจุบันเทศบาลนครลำปางประสบปัญหาขยะมูลฝอย กำลังเป็นความท้าทายต่อประชาชน และผู้บริหารเมืองที่มีความเจริญเติบโตทางธุรกิจ และกำลังเป็นปัญหาหลักที่ต้องการจัดการอย่างจริงจังโดยเร่งด่วนโดยเฉพาะในด้านการเก็บขน การคัดแยก และการกำจัด ส่วนในเรื่องการกำจัด แบบฝังกลบมักจะถูกต่อต้านจากประชาชน ไม่นานญาติให้มีโรงงานเผาขยะหรือหลุมฝังกลบใกล้บริเวณที่อยู่อาศัยของตนเอง ดังที่เป็นข่าวจากสื่อต่าง ๆ เทศบาลนครลำปางต้องใช้งบประมาณในการจัดจ้างในการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละปีซึ่งเฉลี่ยปีละหลายร้อยล้านบาทแต่ในความจริงแล้ว หลักการจัดการขยะนั้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้แทบทั้งหมด แทบไม่มีการสูญเสียอะไรเลยถ้า เรามีการคัดแยกประเภทของขยะก่อนจะนำไปทิ้ง ซึ่งหลักการจัดการขยะจะต้องเริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึก โดยเริ่มต้นที่ตัวเรา ครอบครัว ชุมชน และเมืองเรา โดยมีหลักการจัดการขยะ ประกอบด้วย 1. การลดปริมาณขยะ ณ แหล่งกำเนิด 2. การนำกลับมาใช้ใหม่ (การรีไซเคิล) 3. การเปลี่ยนรูปขยะ (การทำปุ๋ย) และ 4.การฝังกลบ เป็นต้น จากการพิจารณาสถิติการเพิ่มของปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 85.61 ตันต่อวัน ปี พ.ศ. 2561 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 87.51 ปี พ.ศ. 2562 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 91.09 ปี พ.ศ. 2563 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 88.38 ตันต่อวัน และปีพ.ศ. 2564 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 101.38 ตันต่อวัน ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่สามารถเก็บขยะได้วันละ 80.09 ตันต่อวัน

เท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน และเกิดปัญหาต่อทัศนียภาพของชุมชน และที่สำคัญก่อให้เกิดการเพาะเชื้อโรคจากแมลงวัน ส่งผลกระทบถึงสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในบริเวณชุมชนนั้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเข้ามา แก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้น มิฉะนั้นแล้วจะเกิดปัญหาเรื้อรังยากที่จะแก้ไขได้ (สำนักงานปลัดเทศบาลนครลำปาง, 2563)

แสดงให้เห็นว่าขยะมูลฝอยนั้นนับวันจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนของประชากรถ้าหากไม่มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องและเหมาะสมแล้วปัญหาความสกปรกต่าง ๆ ที่เกิดจากขยะมูลฝอยจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนเพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง” เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาขยะให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครลำปาง จำนวน 54,265 คน (ข้อมูลเทศบาลนครลำปาง, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ (Taro Yamane) จำนวน 398 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มผู้บริหารหรือกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้ปฏิบัติงานและกลุ่มผู้บริการหรือประชาชน รวม 18 รูปหรือคน

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์

3.2 แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

3.3 แบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และมีโครงสร้างคำถาม 5 ตอน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง คือประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครลำปาง จำนวน 54,265 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์จำนวน 398 คน หรือคิดเป็น 100%

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Intertie) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน ดำเนินการบันทึกข้อมูลที่ได้รับด้วยการจดบันทึก การทบทวนข้อมูลคำตอบ และการบันทึกเสียงให้ครบถ้วนตามคำถามในการสัมภาษณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา การสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction)

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.663 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 รองลงมาคือ ด้านคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 และด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง

1) หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง

มี 2 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 ร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ได้ร้อยละ 42.5 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่เอาใจใส่ในงาน) สามารถทำนายประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปางได้ร้อยละ 38.4 ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) สามารถทำนายได้ร้อยละ 31.6 ตามลำดับ

2) ปัจจัยด้านการจัดการองค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง มี 5 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ปัจจัยด้านการจัดการองค์กรสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ได้ร้อยละ 61.7 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เทคโนโลยี สามารถทำนายประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ได้ร้อยละ 26.5 การวางแผน สามารถทำนายได้ร้อยละ 18.8 การรายงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 16.7 วัฒนธรรมองค์กร สามารถทำนายได้ร้อยละ 15.3 และงบประมาณ สามารถทำนายได้ร้อยละ 13.0 ตามลำดับ

3) รูปแบบพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง

ประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านคุณภาพ 2. ด้านประสิทธิภาพ 3. ด้านผลผลิต โดยการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดเป็นพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง และยังนำปัจจัยด้านการจัดองค์กร มาใช้เพื่อเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปางมากยิ่งขึ้นและในแต่ละด้านมีลักษณะ ดังนี้

1. หลักอิทธิบาท 4 มีลักษณะดังนี้

1) ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจในงาน) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้มีความพอใจที่จะปฏิบัติงานให้การจัดการขยะได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ เจ้าหน้าที่ให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน คือความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ให้มีความรักในงาน พัฒนางานอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง

2) ด้านวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการจัดการขยะ เจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ของการจัดการขยะ เจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานเสร็จทันตามกำหนดการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่เอาใจใส่ในงาน) ได้แก่ วิเคราะห์โครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างรอบคอบก่อนที่จะกำหนดเพื่อนำไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจเพื่อให้การจัดการขยะสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ คิดค้นหาวิธีการป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการจัดการขยะในอนาคต

4) ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) ได้แก่ มีการพิจารณาใคร่ครวญหาข้อดี-ข้อด้อยในการจัดการขยะทุกครั้งเพื่อเป็นแนวทางครั้งต่อไป เทศบาลมีการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการขยะที่ได้รับ เทศบาลมีการวัดผล ประเมินผล การจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม

2. ปัจจัยด้านการจัดองค์กร มีลักษณะ ดังนี้

1) ด้านการวางแผน ได้แก่ จัดทำแผนได้อย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาได้อย่างเหมาะสม ประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการจัดองค์กร ได้แก่ จัดระเบียบการจัดการอย่างเหมาะสม กำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน พนักงานปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จที่ตั้งไว้

3) ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ได้แก่ คัดคนจำนวนพนักงานอย่างเหมาะสมกับปริมาณงาน พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งงาน ติดตามการปฏิบัติงานของพนักงาน

4) ด้านการอำนวยความสะดวกหรือการสั่งการ ได้แก่ บุคลากรได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างจริงจังและจริงใจ ให้ความสะดวกในการสื่อสาร มอบหมายงานตรงตำแหน่งงานที่รับผิดชอบเหมาะสม

5) ด้านการประสานงาน ได้แก่ ติดต่อสื่อสารให้เกิดการร่วมมือในการปฏิบัติงาน ประสานงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันดำเนินงานอย่างราบรื่น ไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อน

6) ด้านการรายงาน ได้แก่ รายงานอย่างถูกต้องและแม่นยำ สรุปความรู้ที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ แก้ไขปัญหาที่กำลังศึกษาอยู่เป็นนิตย

7) ด้านงบประมาณ ได้แก่ วางแผนงบประมาณอย่างเหมาะสม อนุมัติงบประมาณทันเวลาที่ บริหารงบประมาณตามแผนที่วางไว้

8) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ชัดเจน มีส่วนร่วมให้กับบุคลากรเป็นอย่างดี ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นนิตย

9) ด้านนโยบาย ได้แก่ กำหนดนโยบายชัดเจน มีขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ดำเนินการได้ตรงตามที่กำหนดไว้

10) ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ศึกษาวิจัยเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาเทคโนโลยีต่อเนื่อง

11) งานโครงสร้างองค์กร ได้แก่ มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ทุกตำแหน่งงาน จัดแผนตามจำนวนพนักงานเหมาะสม

ดังนั้น เมื่อปัจจัยทั้ง 2 ประการข้างต้น เป็นตัวส่งเสริมให้เห็นถึงประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ได้มีประสิทธิภาพอย่างดีมากยิ่งขึ้น ทั้ง 3 ด้าน มีลักษณะดังนี้

1) ด้านผลผลิต ได้แก่ ส่งเสริมโครงการรวมกลุ่มชุมชนเพื่อคิดค้นหาวิธีการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะให้เป็นสินค้าประจำจังหวัด การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าจากขยะพลาสติกนำมาวางแผนในงานสำคัญต่าง ๆ เทศบาลมีการยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าจากขยะให้เป็นสินค้าโอท็อป (OTOP) ในชุมชน

2) ด้านประสิทธิภาพ ได้แก่ ขับเคลื่อนกิจกรรม 3Rs หรือ 3 ข. คือ Reduce (ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) เทศบาลเป็นต้นแบบด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ชุมชนปลอดขยะ และการแปรรูปขยะรีไซเคิลจากชุมชน/หมู่บ้าน มีระบบบริหารจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

3) ด้านคุณภาพ ได้แก่ เทศบาลมีการคำนึงถึงปัญหาขยะที่มีปริมาณมากในครัวเรือนที่เป็นภาระต่อการคัดแยก นำขยะมูลฝอยบางประเภทผ่านกระบวนการผลิตเป็นชิ้นใหม่โดยการนำแปรรูป จัดให้มีศูนย์บริหารและประสานงานการจัดของเสียอันตรายที่เหมาะสมชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง

ประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านผลผลิต 2) ด้านประสิทธิภาพ และ 3) ด้านคุณภาพ ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการจัดการขยะของเทศบาลเป็นกระบวนการ วิธีการ หรือการกระทำใด ๆ ที่นำไปสู่ผลสำเร็จ โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อันได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน เงินทุน และวิธีการดำเนินการหรือประกอบหน้าที่ที่มีคุณภาพสูงสุดในการดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญาฉัตรช่อฟ้า (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทองประกอบด้วย ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารองค์กร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและปัจจัยด้านบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยจำเป็นต้องมีปัจจัยส่งผ่านที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จ ที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทองได้อย่างยั่งยืน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง มี 2

ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 ร่วมกันทำนายประสิทธิผล การจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ได้ร้อยละ 42.5 แสดงให้เห็นว่า หลักอิทธิบาท 4 ธรรมมี ส่วนในการบริหารจัดการที่ดีและสามารถทำให้มีความเป็นเมืองที่มีความน่าอยู่ เป็นระเบียบ และ เป็นการสะท้อนถึงวิถีวัฒนธรรม แยกส่วนให้ชัดเจนระหว่างความเป็นชุมชน โดยมีการเข้าไปจัดการ อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุรินทร์ นิยมางกูร (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานการเห็นคุณค่าในตนเองและหลักอิทธิบาทธรรมที่มีต่อ ความสุขในการทำงานของบุคลากรสายปฏิบัติการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการวิจัยเชิงสำรวจ พบว่า บุคลากรสายปฏิบัติการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี ความสุขในการทำงาน โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การเห็นคุณค่าในตนเองและหลักอิทธิบาทธรรม ต่างก็มีอิทธิพล โดยตรงและร่วมกันต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสายปฏิบัติการและ 3) แนวทางการ ส่งเสริมความสุขในการทำงานของบุคลากรสายปฏิบัติการ คือส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรมีการเห็นคุณค่าในตนเองและประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการ ปฏิบัติงาน

การจัดการองค์กรส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง มี 5 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ปัจจัยด้านการจัดการองค์กรสามารถร่วมกันทำนาย ประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง ได้ร้อยละ 61.7 แสดงให้เห็นว่า การจัดการ องค์กร ประกอบด้วย เทคโนโลยี การวางแผน การรายงาน วัฒนธรรมองค์กร งบประมาณ ประสิทธิผลในการจัดการขยะเป็นการบริหารจัดการที่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ ต้องการ การวัดผลงานที่ทำได้เทียบกับเป้าหมายหากสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็แสดง ว่าการทำงานมีประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จิตติธร์ บำบัด (2563) ได้ทำการศึกษา วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการของศูนย์วิจัยพลังงานรักษาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์วิจัยพลังงานเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับ มากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการประกอบด้วยหลักการจัดการหลักพุทธธรรม ข้อสังคหวัตถุ 4 เพื่อนำไปใช้ในการบริการผู้ป่วย แนวทางการพัฒนาการจัดการ คือ การรวมการ ใช้หลักการจัดการที่ดีและการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน คือ การให้ จาคะ การเสียสละ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้การบริการแก่ผู้ป่วยโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการ รักษา ปิยวาจา คือ พูดจาสุภาพ ให้การต้อนรับด้วยไมตรีจิต พูดให้กำลังใจผู้ป่วย อตถจริยา คือ การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์) ซึ่งเป็นความเห็นอกเห็นใจเป็นหลักเพื่อให้การบริการที่เป็น ประโยชน์แก่ผู้ป่วยโดยช่วยเหลือและสนับสนุนจนกว่าผู้ป่วยจะพอใจ การมีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดีจะส่งผลให้สุขภาพโดยรวมดีขึ้นและมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ดวงจักร (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของนโยบายการบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ” ผลการวิจัยพบว่า 1) การกำหนดนโยบายการ

บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือการสนับสนุนของสภามหาวิทยาลัยและบุคลากรในมหาวิทยาลัย 2) ความสำเร็จของการนำนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วยปัจจัยหลักคือการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรม การสื่อสารและสมรรถนะของบุคลากร 3) การประเมินนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีผลกระทบต่อความเชื่อถือของสังคมและฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย 4) ประสิทธิภาพของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำเร็จ คือ จริยธรรมาภิบาลภาวะสมดุลของสิ่งแวดล้อม และเสรีภาพทางวิชาการ

3. รูปแบบพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง

พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปางเกิดจากด้านฉันทะ (ความพึงพอใจในงาน) มาเป็นอันดับที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้นอยากทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุพุดง่าย ๆ ว่ารักงานและรักจุดหมายของงาน พุดให้ลึกลงไปทางธรรมว่า ความรักความใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยม สมบูรณ์ของสิ่งนั้น ๆ ของงานนั้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงามนั้น เมื่อเห็นสิ่งนั้นหรืองานนั้นกำลังเดินทางไปสู่จุดหมาย ก็เกิดปิติเป็นความเอิบอิมใจ ครั้นสิ่งหรืองานที่ทำนั้นบรรลุจุดหมายก็รับสมนัสเป็นความฉ่ำชื่นใจที่พร้อมด้วยความรู้สึกโปร่งโล่งผ่องใสเบิกบานแผ่ออกไปเป็นอิสระไร้ขอบเขตถ้าสามารถปลูกเร้าฉันทะให้เกิดอย่างแรงกล้า เกิดความรักในคุณค่าความดีงาม ความสมบูรณ์ของสิ่งนั้นหรือจุดหมายนั้นอย่างเต็มที่แล้วคนก็จะทุ่มเทชีวิตและจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้นเมื่อรักแท้ก็มอบใจให้อาจถึงขนาดยอมสละชีวิตเพื่อสิ่งนั้นได้ก็ต้องการทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุดให้สำเร็จผลอย่างดีที่สุดของสิ่งนั้นของงานนั้นไม่หวั่นพะวงกับสิ่งล่อเร้าหรือผลตอบแทนทั้งหลายจิตใจก็มุ่งมั่นแน่วแน่มั่นคงในการดำเนินสู่จุดหมายเดินเรียบสม่ำเสมอ ไม่ชาน ไม่สาย ฉันทสมาธิ จึงเกิดขึ้นโดยนัยนี้และพร้อมกับปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์ก็ย่อมเกิดควบคู่มาด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ มหากันธา (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ” ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาลกลุ่มผู้บริหาร มีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและ กระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ระดับเกณฑ์ประเมิน อยู่ในระดับมากทุกรายการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 หลักสัปปุริสธรรม 7 หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และน้อยที่สุด คือ หลักความโปร่งใส ตามลำดับ รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ มีลำดับขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารองค์กร ด้วยการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) บูรณาการนำหลักการ

บริหารทางพุทธศาสนาและหลักการบริหารแบบธรรมมาภิบาล เพื่อกำหนดค่านิยมที่พึงประสงค์ขององค์กร 3) กำหนดวิธีการบริหารองค์ความรู้ โดยการสัมมนา ผูกอบรม เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาบุคลากร และพัฒนาองค์กร และ 4) กำหนดลักษณะการบริหารที่พึงประสงค์เพื่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กรและผู้อื่น (ประชาชน)

ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่เอาใจใส่ในงาน) เป็นอันดับที่ 2 แสดงให้เห็นว่าความคิดจดจ่อ หรือเอาใจในการปฏิบัติงาน มีจิตผูกพัน จดจ่อเผ้าคิดเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหนถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรืองานอย่างใดอย่างหนึ่งคนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่น ๆ ย่อมนำไปสู่สมาธิเกิดขึ้น จิตจะแน่วแน่แนบสนิทในกิจที่ทำมีกำลังมาก เฉพาะสำหรับกิจนั้น เรียกว่าเป็น ความเพียร สร้างสรรค์ร่วมสนับสนุนไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญชัย กุลวัฒนาพร (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยด้านการพัฒนาการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ มีการบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ มีใจรักในการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยและการแปรรูปเป็นพลังงาน พรวนเพียรแผ้วถางคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติและพื้นที่เสี่ยง ติดตามตรวจสอบ บำรุงและฟื้นฟูแม่น้ำสายหลักและปรับปรุงแก้ไขระบบป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและการแผ้วถาง

ด้านวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) เป็นอันดับที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปางไม่ย่อท้อไม่หวั่นกลัวต่อ อุปสรรคและความยากลำบากเมื่อคนรู้ว่ามีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะ บรรลุได้ยาก และมีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลาเท่านั้นปีเท่านั้นเดือนเขาก็ไม่ทอดถอนใจเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ คนที่มีความเพียรเท่ากับมีแรงหนุน เวลาทำงานหรือปฏิบัติธรรมก็ตามจิตใจจะแน่วแน่มั่นคงพุ่งตรงต่อจุดหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิเศษ กนตมโม (มั่งคั่ง) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านแผนพัฒนาของอปท. 2) ด้านคุณภาพการให้บริการ 3) ด้านการปฏิบัติราชการ 4) ด้านการพัฒนาองค์กร โดยในการบริหารงานของเทศบาลมีปัจจัยการบริหาร 2 อย่าง คือ การบริหารสมัยใหม่และแรงจูงใจในการบริหารงาน นอกจากนั้นยังบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 มีลักษณะดังนี้ 1) ด้านฉันทะ (มีใจรัก)

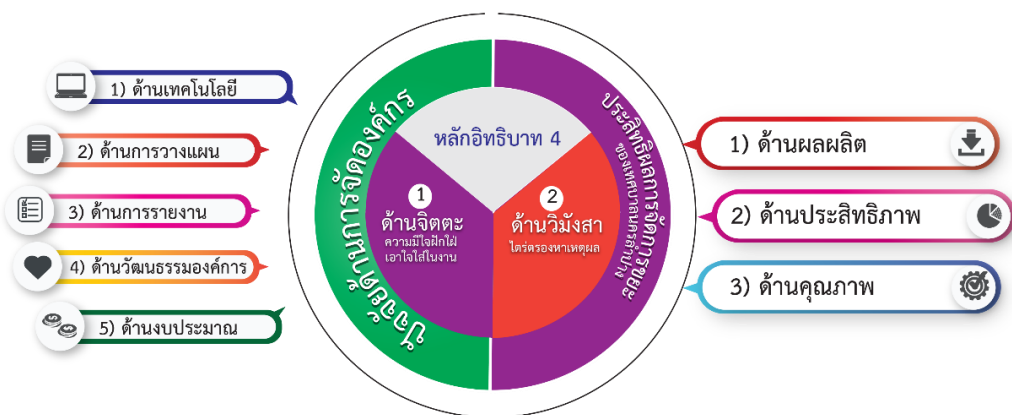
ได้แก่ บริหารงานด้วยความสมัครใจ มุ่งหวังในความสำเร็จและพัฒนางานอยู่เสมอ 2) ด้านวิริยะ (พากเพียรทำ) ได้แก่ ยึดหลักความสำเร็จ ทุ่มเทเวลาและความสามารถและหมั่นเพียรหาประสบการณ์ 3) ด้านจิตตะ (เอาจิตฝักใฝ่) ได้แก่ เกี่ยวข้องกับงานอยู่เป็นนิตย์ รับผิดชอบในงานอย่างเต็มที่และเป็นมิตรกับผู้อยู่ในการปกครอง 4) ด้านวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) ได้แก่ พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบข้อบกพร่อง ค้นคว้าเพิ่มพูนและสร้างระบบและขั้นตอน 3) อัตถจริยา (สงเคราะห์ผู้คน) เป็นการสงเคราะห์การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น รู้จักการเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ทุ่มเทร่างกายแรงใจช่วยเหลือส่วนรวม แก้ไขปัญหาต่าง ในส่วนของการปฏิบัติงานถ้าทุกคนช่วยกันปฏิบัติงาน งานที่ว่ายากก็จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และการสงเคราะห์นี้ยังเป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และทำให้ทุกคนในองค์กรเกิดความรู้สึกดีในการปฏิบัติงานอีกด้วย รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัว เคารพสิทธิของกันและกัน ปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวเท่าเทียมกับคนไทย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) เป็นอันดับที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการจัดการให้มีประสิทธิผล ต้องอาศัยการไตร่ตรองหาเหตุผลเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิผล ความมั่นคงให้กับประเทศชาติ และการเป็นพลเมืองดีนั้น คือ ต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐาน และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม มีคุณธรรมเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอีกด้วย เพื่อพัฒนาสังคมให้ยั่งยืนบุคคลจะเป็นพลเมืองดีของสังคม จึงต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติสอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรม ประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ย่อมเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม การเป็นพลเมือง ที่ดีเคารพกฎหมาย มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน อันมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุขซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงเพชร คงจันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว” ผลการวิจัยพบว่า สังคหวัตถุ 4 ข้อปิยวาจา ที่สอดคล้องกับหลักสัปปริสธรรม 7 ข้อ “บุคคลสัตยญตา” ความเป็นผู้รู้จักบุคคล ก็คือ ทราบความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอหยาศัยความสามารถและคุณธรรม เป็นต้น ใคร ๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไรและรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น ๆ ด้วยดีว่าควรจะทำอย่างไร แนะนำอย่างไรเพื่อให้เกิดความปรองดองเกิดขึ้น ดังเช่น มาตรา 16 มอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือ ซึ่งเป็นมาตราหนึ่งที่ตระหนักถึงการเลือกบุคคลที่เหมาะสมกับงานเพื่อให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพและสรุปว่าเป็นความพยายามอย่างยิ่งยวดของกฎหมายที่พยายามที่จะนำกฎหมายเข้ามาปรับใช้เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายใส่ใจ หรือเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคมเสมือนหนึ่งเป็นปัญหาของตนเองหรือญาติของตนเอง ถึงแม้ว่าการอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นจะเป็นแบบความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ ก็ตามที่ อีกประการหนึ่งเมื่อ

พินิจพิจารณาในแต่ละมาตราให้ลึกซึ้งเข้าไปยังพบอีกว่า กฎหมายแต่ละมาตรานั้นได้แฝงไปด้วยมนุษยธรรม ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความเสียสละ

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง” สามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (เกศิ จันทราประภาวัฒน์, 2565)

จากแผนภาพสามารถอธิบายได้ “พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลนครลำปาง” มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (ปัจจัยการจัดการองค์กร + บูรณาการหลักอิทธิบาท 4) = เกิดประสิทธิภาพการจัดการขยะ ดังนี้

ปัจจัยการจัดการองค์กร

ปัจจัยการจัดการองค์กร ประกอบด้วย 1) ด้านเทคโนโลยี 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการรายงาน 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 5) ด้านงบประมาณ

บูรณาการหลักอิทธิบาท 4

หลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นพื้นฐานในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่ เอาใจใส่ในงาน) 2) ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล)

เกิดประสิทธิภาพการจัดการขยะ

เป็นผลลัพธ์ที่เทศบาลนครลำปาง ที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และดำเนินตามนโยบายของเทศบาลนครโดยบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหาร การจัดการงานด้านขยะ เกิดประสิทธิภาพการจัดการขยะ อันส่งผลให้มี 1) ด้านผลผลิต ได้แก่ ส่งเสริมโครงการรวมกลุ่มชุมชนเพื่อคัดค้านหาวิธีการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะให้เป็นสินค้าประจำจังหวัด การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าจากขยะพลาสติกนำมาวางแสดงในงานสำคัญต่าง ๆ เทศบาลมีการ

ยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าจากขยะให้เป็นสินค้าโอท็อป (OTOP) ในชุมชน 2) ด้านประสิทธิภาพ ได้แก่ ขับเคลื่อนกิจกรรม อปท. 3 Rs หรือ 3 ข. คือ Reduce (ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) เทศบาลเป็นต้นแบบด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ชุมชนปลอดขยะ และการแปรรูปขยะรีไซเคิลจากชุมชน/หมู่บ้าน มีระบบบริหารจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล 3) ด้านคุณภาพ ได้แก่ เทศบาลมีการคำนึงถึงปัญหาขยะที่มีปริมาณมากในครัวเรือนที่เป็นภาระต่อการคัดแยก นำขยะมูลฝอยบางประเภทมาผ่านกระบวนการผลิตเป็นชิ้นใหม่โดยการนำแปรรูป จัดให้มีศูนย์บริหารและประสานงานการจัดของเสียอันตรายที่เหมาะสมชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐควรมีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อน เพื่อบริหารจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง โดยขยับค่าเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” และเร่งรัดให้เกิดการบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ โดยได้ส่งการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ให้ครอบคลุมการจัดการขยะครบวงจร ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

เทศบาลควรมีการส่งเสริมโครงการรวมกลุ่มชุมชนเพื่อคิดค้นหาวิธีการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะให้เป็นสินค้าประจำจังหวัด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยพัฒนาตัวชี้วัดตามหลักพุทธธรรมอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). *กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยปี 2006*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- จิราภรณ์ คชเสนี. (2555). *การจัดการสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญชัย กุลวัฒนาพร. (2564). รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(2), 99-113.
- ฐิติธร บำบัด. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของศูนย์วิจัยพลังงานรักษาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(2), 103-113.

- ปกรณ มหากันธา. (2557). *รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ* (พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). (2549). *พุทธวิถีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิเศษ กนฺตธมฺโม (มั่งคั่ง). (2564). *พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี* (ดุสิตบัณฑิตปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วงเพชร คงจันทร์. (2556). *การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมคิด ดวงจักร์. (2556). *ประสิทธิผลของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานปลัดเทศบาลนครลำปาง. (2563). *สำนักงานเทศบาลนครลำปาง แผนการพัฒนาสามปี 2555-2558*. สืบค้น 23 พฤษภาคม 2563, จาก http://www.omnoi.go.th/data.php?content_id=2
- สุรินทร์ นิยมางกูร. (2564). อิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานการเห็นคุณค่าในตนเองและหลักอิทธิบาทธรรมที่มีต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสายปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(2), 114-125.
- อภิญา ฉัตรช่อฟ้า. (2563). โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(3), 68-78.
- Gulick, L & Urwick, L. (1937). *Paper on the Science of Administration*. Clifton: Augustus M. Kelley.

การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*

POLITICAL COMMUNICATION OF POLITICIANS AFFECTING VOTING IN
GENERAL ELECTION AT BAN BUENG DISTRICT,
CHONBURI PROVINCE.

มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา, ธัชชนันท์ อิศรเดช, ยุทธนา ปราณีต
Manatsanan Siwapornpattana, Thatchanan Isarades, Yuttana Praneet
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkorntajavidyalaya University
E-mail: manasnan4569@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็น 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการสื่อสาร และ 3) ข้อเสนอแนะการตัดสินใจของประชาชนต่อการสื่อสารของนักการเมืองในการเลือกตั้ง การวิจัยแบบผสมวิธี เก็บข้อมูลจากประชาชน จำนวน 398 คน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง ในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับดังนี้ ด้านประชาชนหรือผู้รับสาร ด้านสื่อ และด้านองค์กรทางการเมือง 2. ประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชุมพร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยองค์กรทางการเมืองต้องให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของการไปออกเสียงเลือกตั้ง สื่อต้องทำความเข้าใจในทางที่ถูกและเป็นกลาง องค์กรทางการเมืองต้องนำเสนอข่าวการเลือกตั้ง ที่สร้างสรรค์เป็นธรรมทั้งสองฝ่าย และต้องหมั่นติดตามข้อมูลข่าวสาร ให้วิเคราะห์บนพื้นฐานความเป็นจริง

คำสำคัญ: ความคิดเห็น; การสื่อสารทางการเมือง; การใช้สิทธิ์; การเลือกตั้ง

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study opinion, 2. to compare opinions on political communication, and 3. To study recommendations and guidelines to support public decisions in general elections at Ban Bueng District, Chonburi Province. Methodology was the mixed methods: The quantitative research collected data with questionnaires from 398 samples derived from people at Ban Bueng District, Chonburi Province, Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, SD. The qualitative research collected data from 8 key informants by in-depth-interviewing, analyzed data by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows: 1. Level of public opinion toward political communication of politicians at Ban Bueng District Chonburi Province by overall, was at high level in all aspects, respectively, as follows: People or recipients, media and political organizations. 2. People with different incomes had different opinions towards political communication of politicians at Ban Bueng District, Chumphon Province significantly at the statistical level of 0.05. People with different genders, ages and occupations had no difference in overall opinions. 3. Proposal guidelines for political communication of politicians affecting people's voting Rights at Ban Bueng District Chonburi Province The political organizations must educate the public about the importance of voting. The media must understand it in a right and unbiased way. Political organizations must present election news. that is constructive and fair to both sides and must keep up with the news analyze on the basis of facts.

Keyword: Opinion; Political Communication; Vote; General Elections

บทนำ

ความสำคัญกับบทบาทผู้นำ เนื่องด้วยบุคคลดังกล่าวนับเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนประเทศชาติ ที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ผู้นำทางการเมืองจะต้องมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำต่างๆ ได้รับการยอมรับสนับสนุนจากประชาชนก็คือ การสื่อสารทางการเมือง กล่าวคือ ผู้นำทั้งหลายจะต้องมีทักษะในการสื่อสาร เพื่อโน้มน้าวใจให้มวลชนคล้อยตาม และลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ในที่สุด

ตลอดจนสื่อมวลชนยังมีบทบาทในการสื่อสารทางการเมือง (Political communication) (เสถียร เขยประทับ, 2540) อย่างไรก็ตาม ในทุกวันนี้การพัฒนาการความคิด

ทางการเมืองเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการปลูกฝังและพัฒนาความคิดทางการเมืองที่ถูกต้องของประชาชน การรายงานข่าวสารของสื่อมวลชนเปรียบเสมือนการสร้างมโนภาพภายนอกให้เกิดขึ้นในสมองของผู้รับสาร หากผู้รับสารเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน (Lec et al., 1975) การปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตยคือการปกครองที่ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านระบบการเลือกตั้ง อีกทั้งยังให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการชุมนุมหรือเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการตามข้อเรียกร้องของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้อีกทางหนึ่งด้วย (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2540) ปัญหาการครอบงำสื่อ ปัญหาจริยธรรมของผู้ใช้สื่อ และปัญหาด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่สื่อมวลชน (เสถียร เขยประทับ, 2540)

การสื่อสารทางการเมืองเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากระบบการปกครองประชาธิปไตยแบบผู้แทนโดยประชาชนเลือกผู้แทน ขึ้นทำหน้าที่แทนตนนั้นยังไม่สามารถสนองตอบและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้อย่างทั่วถึง จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนที่ทำหน้าที่แทนประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชนและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตรวจสอบติดตามการทำงานกระบวนตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบาย การบริหาร ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนะแนวการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 78,172 คน (ข้อมูลผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง, 2562) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุรินทร์ นิยมางกูร, 2560)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน ได้แก่ 1. กลุ่มนักวิชาการด้านศาสนา 2. กลุ่มนักปกครอง 3. กลุ่มนักการเมือง และ 4. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์

การเก็บรวบรวม การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยการสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ t-test F-test (one way Anova) และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$, S.D.=0.46) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประชาชนหรือผู้รับสาร ($\bar{X}=3.81$, S.D.= 0.56) รองลงมาด้านสื่อ ($\bar{X}=3.67$, S.D.= 0.61) และด้านองค์กรทางการเมือง ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวม (n=398)

การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านองค์กรทางการเมือง	3.50	0.65	มาก
ด้านสื่อ	3.67	0.61	มาก
ด้านประชาชนหรือผู้รับสาร	3.81	0.56	มาก
โดยรวม	3.66	0.46	มาก

2. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ตามหลักทฤษฎี โดยองค์กรทาง

การเมืองต้องให้ความรู้ แก่ประชาชนถึงความสำคัญของการไปออกเสียงเลือกตั้ง ตามหลักปยวจา สื่อต้องทำความเข้าใจในทางที่ถูกและเป็นกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง ลดการขายสิทธิ์ขายเสียง ตามหลักอัตถจริยา องค์การทางการเมืองต้องนำเสนอข่าวการเลือกตั้ง ที่สร้างสรรค์การไปใช้สิทธิที่เป็นธรรมทั้งสองฝ่าย และตามหลักสมานัตตตา ประชาชนผู้รับสาร ต้องหมั่นติดตามข้อมูลข่าวสาร ให้วิเคราะห์บนพื้นฐานความเป็นจริง ส่งเสริมสนับสนุนประชาชน ให้ความรู้แก่ประชาชนให้ต่อเนื่องตลอดไป

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

จากการศึกษา พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การสื่อสารของพรรคการเมือง เข้าถึงประชาชน ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ในความรู้ความสามารถแก้ปัญหาของชาติและประชาชนได้ มีประวัติและผลงานที่เป็นตัวอย่าง อีกส่วนหนึ่งเกิดจากสื่อมวลชนที่ประชาสัมพันธ์ ด้านสื่อมวลชนส่งผลที่ดีต่อทัศนคติทางการเมืองของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง และชลิต ศานติวรารณ (2557) ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับเป็นครั้งคราวหรือ 5-6 วันต่อสัปดาห์ มีการเปิดรับสูงสุด คือสื่อสารมวลชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านองค์การทางการเมือง พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า หน่วยงานต่างๆ มีการณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง พรรคการเมืองเองก็ต้องการคะแนนเสียง หน้าเลือกตั้งก็จะขยันส่งผู้แทนลงพื้นที่พบปะประชาชน รวมทั้งหน่วยงานราชการเองก็มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกาญจน์ เข็มนาค (2563) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์การทางการเมืองอยู่ในระดับมาก

ด้านสื่อมวลชน พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า สื่อทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เช่น สื่อสารเรื่องการเมืองผ่าน Social Network เช่น

Facebook Line Twister การเลือกตั้งจึงทำให้เกิดการติดตามได้ง่าย และรวดเร็วอยู่ที่นั่นๆ นอนๆ ก็รู้เรื่องการเลือกตั้งได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐ กันภัย (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความเห็นว่าด้านการสื่อสารทางการเมืองมีการสื่อสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านประชาชนหรือผู้รับสาร พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนเชื่อในหลักการปกครองอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนยึดมั่นในเสียงส่วนใหญ่เคารพเสียงส่วนน้อย ทุกคนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมายไม่ว่าจะอยู่ในฐานะแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา สารักษ์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทั้งเพศชายเพศหญิงรับรู้การสื่อสารของนักการเมืองพอๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ) (2562) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ตำบลหนองแก อำเภอยะผา จังหวัดสระบุรี” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน ก็มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาลและหน่วยงาน ของรัฐบาล ข่าวการเมืองจะสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครองในแต่ละยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกาญจน์ เข็มนาถ (2563) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่การศึกษาระดับต่างๆ สนใจการสื่อสาร การให้ข่าว การติดตามข่าวสารการเมือง ที่เป็นตัวแทนของตนเอง เพราะสนใจการเลือกตั้งซึ่งประชาชนสนใจตัวแทนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศิวพล พลเมธี (ใกล้ชิด) (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีต่อประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกอาชีพ เช่น เกษตรกร อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศิวพล พลเมธี (ใกล้ชิด) (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีต่อประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5) ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ ประชาชนที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท และรายได้ 21,001 บาท ขึ้นไป, ประชาชนที่มีประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ 21,001 บาท ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสร้อยทอง ปญญาวุธ (ประทุมทอง) (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาร่วมกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันข้อเสนอแนะ ทำการกลับไปยังรายการก่อนหน้าแล้วกดปุ่มใหม่อีกครั้งเพื่อให้ข้อมูลที่ต้องการแสดงขึ้นมา

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ดังนี้

1. ด้านองค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ต้องวางตนเป็นกลาง โปร่งใส ยุติธรรม ใส่ใจต่อประชาชน เจ้าของสิทธิเจ้าของเสียง การสื่อสารในยุคปัจจุบันนี้มีบุคลิกภาพดี กิริยาท่าทางน่าเชื่อถือ ยอมรับปฏิบัติตาม มีทักษะในการสื่อสารที่ดี โน้มน้าวผู้ประชาชนได้เป็นอย่างดีเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสื่อสารทางการเมือง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีที่แท้จริงของชาวสารนั้น ๆ โดยต้องไม่อคติ คิดสืบสาวสาเหตุอย่างตรงไปตรงมาเพื่อจุดประสงค์ของการหาข้อเท็จจริงของการนำเสนอข่าว ทำให้ประชาชนพิจารณาได้ถึงข้อดี ข้อเสีย และยังสามารถคิดได้ถึงแนวทางการแก้ไขหรือทางออกที่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าชาวสารทางการเมืองปัจจุบันจะมีทั้งข้อที่เป็นเท็จและเป็นจริงผสมผสานกันอยู่ แต่ถ้าประชาชนมีหลักคิดพิจารณาแยกแยะได้อย่างถี่ถ้วนแล้วสามารถนำไปเป็นข้อมูลที่สำคัญประกอบการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศชาติได้

อย่างมีคุณภาพ ด้วยปัจจัยเหล่านี้ถ้าปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องจะเป็นการพัฒนาความรู้ทางการเมืองของประชาชน

2. ด้านสื่อ ประชาชนติดตามนโยบายและข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องได้รับข่าวสารที่เป็นจริงชัดเจนเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจในการปฏิบัติตาม โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตามหลักธรรม เป็นที่ตั้งดังนี้ เมื่อรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่สนใจก่อนที่จะเชื่อถือต้องพิจารณาข้อมูลปัจจัยที่เกิดขึ้นจริงเป็นที่มาของข่าวหากข้อมูลที่ได้รับมาไม่มีความคลุมเครือยังไม่ชัดเจนและในปัจจุบันการสื่อสารทางออนไลน์ เข้าถึงประชาชนได้รวดเร็วมากรวมถึงมีเรื่องของการแข่งขันนำเสนอข้อมูลข่าวสารมากมายบางครั้งข้อมูลที่น่าสนใจไปไม่มีความครบถ้วนแต่เพียงเพื่อต้องการส่งให้ถึงประชาชนได้รวดเร็วก่อนใครเพื่อแข่งขันความนิยม ประชาชนควรติดตามข้อมูลจากช่องทางอื่นประกอบ เช่น การติดตามจากสื่อหลัก ทีวี วิทยุ เพจ เฟซบุ๊ก สื่อโซเชียลมีเดีย สถานีอื่น ๆ ไม่รับฟังการนำเสนอข้อมูลจากผู้นำเสนอรายเดียวต้องหาช่องทางการนำเสนอหลาย ๆ ฝ่ายมาเพื่อหาข้อมูลมาเปรียบเทียบกันหรือเข้าร่วมการสนทนากับผู้ที่สนใจทางการเมืองเหมือนกัน

3. ด้านประชาชนผู้รับสาร ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสารนั้นต้องพิจารณาไตร่ตรองให้ดีแล้วถึงจะปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองประชาชนควรพัฒนาความรู้ทางด้านการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เช่นการเข้าฟังบรรยายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองเพื่อรับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน การพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองกับบุคคลที่มีความสนใจการเมืองถึงแม้จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างก็ควรจะรับฟังด้วยกันอย่างเป็นมิตรภาพไม่เกิดความขัดแย้ง อีกทั้งประชาชนต้องกล้าที่จะเสนอปัญหาแนวทางการแก้ไขไปยังนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองหรือหน่วยงานภาครัฐเพราะเป็นส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาประเทศชาติในระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงต่อไป เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกันถือเป็นวิธีการพัฒนาความคิดที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่พบในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ประชาชนต้องมีวัตถุประสงค์ของการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีหลักการ เช่น การที่จะตัดสินใจเลือกมาเป็นผู้แทนแล้วต้องติดตามนโยบายของพรรคการเมืองหลาย ๆ ฝ่ายมาเปรียบเทียบว่ามีจุดประสงค์ของการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริงหรือไม่หรือเพื่อนำเสนอข่าวโจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องพิจารณาถึงผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวม และเลือกที่สนับสนุนทางความคิดกับแหล่งข่าวข้อมูลที่นำเสนอข่าวด้วยความเป็นธรรมสามารถนำไปถ่ายทอดต่อให้ผู้สนใจนำไปพิจารณาต่อได้ถือเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรม โดยรวมแล้วการติดตามข้อมูลทางการเมืองประชาชนต้องวิเคราะห์ แยกแยะ เชื่อมโยงข้อมูลให้ได้ครบทุกด้าน ถูกต้อง ตรงประเด็น และเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรทางการเมือง ควรสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนเห็นความโปร่งใส
2. สื่อ ควรสร้างความน่าเชื่อถือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ควรส่งเสริมข่าวสารให้ประชาชนมีความเชื่อและยึดมั่นในเสียงส่วนใหญ่เคารพเสียงส่วน

น้อย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์กรทางการเมืองท้องถิ่น ปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่าง
2. สื่อ ควรสร้างความน่าเชื่อถือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบนักการเมืองได้
3. ประชาชน ควรมีสติและพิจารณาใคร่ครวญ และยึดมั่นในเสียงส่วนใหญ่เคารพเสียงส่วน

น้อย

เอกสารอ้างอิง

- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2540). *ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่/ขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคมในต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก.
- ณัฐกาญจน์ เข็มนาท. (2563). *พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง และชลิต ศานติวรภคณา. (2557). ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 46-62.
- พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ). (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาศิวพล พลเมธี (ไกลซ์). (2563). *การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสร้อยทอง ปณญาวุโธ (ประทุมทอง). (2563). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- รัฐ กันภัย. (2558). การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง. *Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(1), 465-482.
- รัตนา สารักษ์. (2563). การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนใน อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสถียร เขยประทับ. (2540). การสื่อสารกับการเมืองเน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Lec, B et al., (1975). *The Development of Political Cognition, in Political Communications: Issues and Strategies for Research*, ed. Stven Chaffcc. Beverly Hills: Sage.

ผู้นำในธรรม*

LEADER OF THE DHARMA

จิรัตติกาล สุขสิงห์

Jirattikarn Suksing

สำนักงานชลประทานที่ 11

Regional irrigation office 11

E-mail: my_ratti@hotmail.com

บทคัดย่อ

ผู้นำเป็นบุคคลสำคัญขององค์กรทุกองค์กร ที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ หรือเป็นผู้นำที่จะนำพาองค์กรให้ผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ บุคคลที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้นั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในด้านการบริหารนั้นแล้ว ผู้นำต้องเป็น “ผู้นำในธรรม” กล่าวคือ ผู้นำที่นำเอาหลักธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องดำเนินชีวิตและนำมาเป็นแนวทางในการบริหารงาน ย่อมส่งผลที่ดีต่อตัวผู้นำและองค์กรเป็นอย่างมากอีกด้วย

หลักธรรมที่นำมายึดถือเป็นแนวทางในการบริหารงานนั้น มีมากมายหลายหลักธรรม ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาและนำหลักธรรมที่สำคัญเกี่ยวข้องมาเป็นแนวเสนอได้แก่ 1) หลักไตรสิกขา 2) หลักอริยฐานธรรม 3) หลักพรหมวิหาร 4) หลักขันติโสรัจจะ ซึ่งหลักธรรมและคำสั่งสอนนี้สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง อย่างเป็นเหตุเป็นผล พิสูจน์ได้จากผลลัพธ์ การนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานนั้น นอกจากจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กรแล้ว ยังบังเกิดผลดีต่อตัวผู้นำมาประพฤติปฏิบัติอีกด้วย ดังพุทธสุภาษิตที่ว่า “ธมโม หเว รกขติ ธมมจารี” ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม

คำสำคัญ: ผู้นำ; หลักธรรม; การบริหารงาน

Abstract

A leader is a key person for every organization to successfully lead the organization or to lead the organization through crises. In addition to having knowledge, skills, expertise and experience in the field of management, a leader must be a moral leader, i.e., a leader who implements the principles or teachings

of Buddha as a lifeline and a guide to management that will have a very positive impact on leaders and organizations as well. There are many principles that lead to management.

The authors studied and presented important principles such as 1) Trisikha Principle 2) Adhithanadharma Principle, 3) Khantisorajj. These principles can be practiced as a result of the result of the application of principles in management. This will affect the progress of the organization. It will also have good results for the leaders to act. As the Buddhist proverb says, "Dhamo Ha ve Rakkhati Dhamma jaring, " Dhamma protects the Dhamma practitioners".

Keywords: Leader; The Principles; Management

บทนำ

การศึกษาเรื่องผู้นำมีมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ตั้งแต่ในอดีตกาลสมัยใดที่ผู้นำมีภาวะผู้นำที่ไม่เข้มแข็ง อ่อนแอ ก็จะทำให้ทำการรบแพ้เสียบ้านเสียเมืองสูญเสียอิสรภาพไป ส่วนยุคสมัยใดที่ผู้นำมีความเป็นผู้นำที่ความเข้มแข็ง บ้านเมืองในยุคสมัยนั้นก็เรื่องอำนาจแฉ่บารมีเป็นที่เลื่องลือไปไกลทุกทิศทาง จนได้รับการขนานนาม มหาราช ต่อท้ายผู้ครองเมืองในสมัยนั้น เป็นต้น

ในยุคต่อมาจนประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้วนั้น ผู้นำบ้านเมืองก็จะมีคุณลักษณะ บุคลิกภาพ อัตลักษณ์ของตัวบุคคลในการบริหาร การปกครองและการแสดงความเป็นผู้นำที่แตกต่างกันไป หากบุคคลที่เป็นผู้นำ มีความเป็นผู้นำที่ดี เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ ย่อมทำให้การบริหารงานต่าง ๆ สำเร็จไปด้วยดี ประชาชนอยู่ดีกินดี หากได้บุคคลที่มีความเป็นผู้นำน้อย ไม่มีความรู้ความสามารถมากพอ ก็จะทำให้ประเทศชาติเข้าสู่ภาวะวิกฤต เข้าสู่ยุคข้าวยากหมากแพง ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก อาจก่อให้เกิดการประท้วงก่อกวนจลาจลจนเป็นอย่างที่ได้พบเจอจากสื่อต่าง ๆ ที่ผ่านมา

การเป็นผู้นำสูงสุดขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ย่อมมีความสำคัญการบริหารงานขององค์กร ดังนั้นหากองค์กรใดได้ผู้นำที่ไม่เป็นผู้นำที่ดี ที่เหมาะสมจะทำให้องค์กรนั้นไม่ประสบผลสำเร็จถึงขั้นล้มเหลวในการ บริหารงานได้ ดังนั้นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่มีอิทธิพลต่อองค์กรเป็นอย่างมาก แต่ถึงแม้ผู้นำจะมีลักษณะของตัวบุคคลที่แตกต่างกัน คุณลักษณะของผู้นำก็มีหลายรูปแบบ แต่ก็สามารถพัฒนาให้เป็นผู้ผู้นำที่ดีได้เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวของบุคคลนั้น ๆ ด้วยว่าจะยอมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้ผู้นำที่ดีและสามารถนำพาบริหารคนบริหารองค์กรไปในทิศทางที่เป็นเลิศและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรหรือไม่

ผู้เขียนจึงได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ในความหมายของ ผู้นำ และ การนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องมือและแนวทางในการบริหารงานที่ดีมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้

เห็นถึงความสำคัญของบทบาทของผู้นำที่มีผลต่อองค์กร ตลอดจนนำมาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย ความแตกต่างของการเป็นผู้นำในแต่ละแบบให้เข้าใจและมองเห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้เขียนจึงสรุปได้ ดังนี้

ความหมายของผู้นำ

วอลล์และฮอคินส์ (Robert G.Wall and Hugh Hawkins) ก็ได้กล่าวถึงคุณสมบัติ ของผู้นำไว้ดังนี้เป็นนักบริหารที่ดี (Good Executive) เป็นผู้วางนโยบาย (Policy Maker) เป็นผู้วางแผน (Planner) เป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) เป็นผู้แทนของกลุ่มในการติดต่อภายนอก (External Group Representative) เป็นผู้รักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา (Control of Internal Relationship) เป็นผู้ให้คุณและโทษ (Purveyor Rewards and Punishments) เป็น อนุญาโตตุลาการ (Group symbol) เป็นแบบอย่างที่ดี (Exemplar) เป็นนักอุดมคติ (Ideologist) วอลล์และฮอคินส์ (Robert G. Wall and Hugh Hawkins) ยังได้ให้คุณสมบัติของ ผู้นำ: Leadership ตามลักษณะบ่งชี้แยกตัวอักษร ดังนี้

- 1) L คือ Listen การเป็นผู้ฟังที่ดี
- 2) E คือ Explain สามารถอธิบาย สื่อสารสิ่งต่าง ๆ ให้เข้าใจได้
- 3) A คือ Assist ให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม
- 4) D คือ Discuss รู้จักยอมรับและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 5) E คือ Evaluation ต้องประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุง
- 6) R คือ Response แจ้งข้อมูลการประเมินเพื่อพัฒนาตนเอง
- 7) S คือ Salute มีอัธยาศัยที่ดี ทักทาย ปราศรัย
- 8) H คือ Health มีสุขภาพกายและใจที่ดี
- 9) I คือ Inspire ให้กำลังใจสร้างแรงจูงใจแก่ลูกน้อง
- 10) P คือ Patient มีความอดทน(ขันติ)อย่างเป็นเลิศ

Kawee Wongput ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำคือบุคคลได้รับการแต่งตั้ง การเลือกตั้ง การยอมรับยกย่องของกลุ่มบุคคลหนึ่ง ให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือบุคคลในกลุ่มให้สามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (Kawee Wongput, 1996)

ผู้นำในทรรศนะของ Yukl, G, ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำหมายถึง บุคคลที่มีพลังและมีอิทธิพลมากที่สุดในกลุ่ม ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่การเป็นผู้นำตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายหรือคัดเลือก โดยบุคคลอื่นที่เหลือรวมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าหน่วยย่อย ผู้ช่วยหัวหน้าจะถือเป็นผู้ตาม (Yukl, 1999)

พระศรีคัมภีร์ญาณ (2558) ได้กล่าวถึงผู้นำในบทความวิจัย การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังบริหารว่า “นักบริหารงานที่สมบูรณ์แบบนั้น ต้องมีทั้งความรู้

ความสามารถในด้านการงานที่จะบริหาร และต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ต้องได้รับการฝึกอบรมตน ให้พร้อมในด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างน้อยที่สุดก็ควรจะเป็นกัลยาชน เป็นคนดี มีศีลธรรม มีสติปัญญา เข้าใจโลกและความเป็นจริงของชีวิต ต้องเรียนรู้วิชาชีวิต และมีภาวะทางอารมณ์ที่ดี

จากทัศนะความหมายผู้นำและข้อคิดเห็นดังกล่าวของผู้ค้นคว้าวิจัยในงานที่เกี่ยวข้องที่ได้ยกมากล่าวนั้น พอสรุปได้ว่า

ผู้นำคือผู้ที่มีอิทธิพลซึ่งได้รับการยอมรับจากบุคคลในกลุ่มในองค์กรนั้น ๆ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจและเป็นคนที่สามารถบริหารนำพากลุ่มคนหรือที่เรียกว่า ผู้ตาม ให้ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการได้ตั้งเป้าหมายไว้ได้ ซึ่งผู้นำที่ดีต้องมีทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะ ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน นอกจากนั้น ต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม จึงจะสามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม กล่าวคือ ต้องสามารถเข้าไปนั่งอยู่ในใจของผู้ตามได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ผู้นำจะนำอย่างไร ผู้ตามก็จะเชื่อมั่นและปฏิบัติตาม สิ่งที่ผู้ตาม ต้องการจากผู้นำก็คือ ลักษณะนิสัยของผู้นำ ซึ่งผู้เขียนได้นำมาเสนอเป็นแนวทาง ดังนี้

คุณลักษณะผู้นำที่ดี : ผู้นำที่มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะ

จากผลการวิจัยของ Wharton School (*University* of Pennsylvania) ซึ่งได้ศึกษากลุ่มผู้บริหารระดับสูงกว่า 2,000 คน และได้สรุปทักษะกลยุทธ์การเป็นผู้นำที่ดี ไว้ 6 ประการ (Hill & Bowrman, 2563) คือ

- 1) ความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้า : Anticipat
- 2) การแสดงข้อคิดเห็น หรือการทำทนายทางความคิด : Challenge
- 3) การตีความหมาย : Interpret
- 4) การตัดสินใจ : Decide
- 5) การปรับตัวให้เหมาะสม : Align
- 6) การเรียนรู้ : Learn

ในมุมมองของ ชัชชาติ สิทธิพันธุ์ อดีต CEO ของ Q House อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ปัจจุบันเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) ได้กล่าวว่า คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของการเป็นผู้นำคือ สามารถคาดการณ์อนาคตได้ : Futuristic และยังได้ให้ลักษณะของคนที่จะเป็นผู้นำที่ดี 8 ข้อ ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนิสัยเพื่อเป็นผู้นำที่ดีได้ ดังนี้

1. นำโดยเป็นตัวอย่าง การเป็นผู้นำที่ดี คือ “การนำตัวเองให้ได้ ก่อนที่จะนำคนอื่น
2. การตรงต่อเวลา การตรงต่อเวลาเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้นำ มีลักษณะ ดังนี้ เป็นคนที่มีความคิดอยู่ในโลกความเป็นจริง เป็นคนที่เผื่อเวลาให้กับตัวเองเสมอ, เป็นคนที่มีการบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ได้ดี และเป็นคนที่มีความสามารถในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ได้
3. ดูแลสุขภาพตนเอง ออกกำลังกายเป็นประจำ การออกกำลังกายให้แข็งแรงแล้วยังทำให้สมองปลอดโปร่ง และเป็นการสร้างวินัยให้ตัวเองด้วย

4. มีอารมณ์ขัน อารมณ์ขันเป็นส่วนหนึ่งของศิลปะในการเป็นผู้นำ
5. หาความรู้อย่างไม่หยุดหย่อน (willing to learn) จงกระหายและทำตัวโง่ให้ตลอดเวลาเพื่อไม่ให้หยุดการเรียนรู้
6. มีวินัย วินัยคือสิ่งที่สำคัญมากสำหรับผู้นำทุกคน ผู้นำที่ดีต้องมีวินัย
7. ต้องยอมรับว่าตนเองไม่รู้ (Admit you don't know) อย่างกล้าที่จะถามหรือขอความช่วยเหลือใด ๆ ต้องเป็นคนกล้า กล้าที่จะยอมรับว่าไม่รู้ เพื่อให้เราได้รู้อะไรที่ใหม่ ๆ
8. สื่อสารได้ชัดเจน สามารถพูดเรื่องอะไรก็ได้ให้ผู้ฟังเข้าใจได้ภายใน 18 นาทีแม้แต่เรื่องนั้นจะเป็นเรื่องยาก นั่นคือความสามารถหนึ่งของ

จากผลการวิจัย Wharton School ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะด้านธุรกิจของมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ที่ได้ทำการวิจัยข้อมูลนำในกลุ่มผู้บริหารระดับสูงกว่าจำนวน 2,000 คน ซึ่งรวบรวมข้อมูลการวิจัยอยู่ใน “คัมภีร์กลยุทธ์สำหรับผู้นำ จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด” ซึ่งทั้งมหาวิทยาลัย เพนซิลวาเนีย และมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่ยอมรับของชาวโลก นอกจากนั้นแนวคิดเป็นผู้นำในมุมมองที่ให้ไว้ของ คุณซัชชาติ สิทธิพันธุ์ ซึ่งเป็นผู้ที่พื้นความรู้ทางการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา ย่อมการันตีได้ว่า เป็นผู้มีความรู้ มีทัศนคติ มีความสามารถ เป็นที่ยอมรับและยังเป็นผู้นำที่น่าสนใจ และเป็นที่กล่าวถึงในวงสังคมปัจจุบันนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าทุก ๆ ข้อที่หยิบยกมาเป็นแนวทาง ให้ผู้อ่านได้ศึกษาและนำไปปฏิบัตินั้น ย่อมทำให้ส่งผลดีทั้งในด้านหน้าที่การงานและดีต่อตัวผู้นำไปปฏิบัติเอง ท่านจะได้รับการยอมรับและชื่นชมจากผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ได้รับการเคารพนับถือและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานต่อบุคคลอื่นอีกด้วย

ผู้นำในธรรม คือ ผู้นำที่นำหลักธรรมมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและบริหารงาน

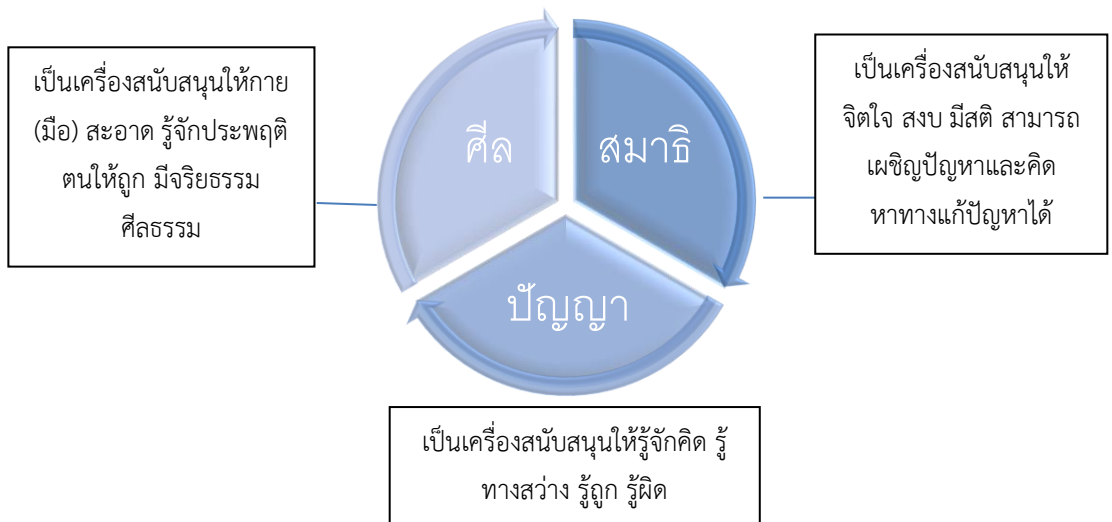
พระพุทธเจ้าได้มีหลักธรรมคำสั่งสอนเพื่อให้ศาสนิกชนยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลซึ่งเป็นเวลากว่าสองพันปีแล้ว ถึงแม้จะเป็นเวลาที่คำสั่งสอนนั้นมีมายาวนานมาก แต่ยังคงนำมาใช้ได้ในทุกยุคทุกสมัยตลอดมา ที่เป็นเช่นนี้เพราะคำสั่งสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เน้นความจริงเป็นสัจธรรมที่สามารถพิสูจน์มีเหตุและมีผลที่แท้จริง หาไม่เช่นนั้นแล้วด้วยระยะเวลาที่ผ่านมาเนิ่นนาน คำสั่งสอนตามหลักธรรมนั้นก็คงจะหมดไป ไม่มีผู้นำมาใช้จนถึงปัจจุบันนี้

ในการเป็น ผู้นำ นั้น จะว่าไปแล้ว นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ วิชาชีพ ทักษะและอื่น ๆ แล้ว การที่ผู้นำได้นำหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาปรับใช้และปฏิบัติตนอยู่ในธรรม ทั้งการครองตน ครองคน ครองงาน และเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี โดยหลักธรรมที่นำมาใช้ได้แก่ หลักไตรสิกขา 3 หลักอริยสัจธรรม 4 หลักพรหมวิหาร 4 และหลักขันติโสรัจจะ ซึ่งจะได้ให้ความหมายพอสังเขปดังนี้

1. หลักไตรสิกขา 3

ไตรสิกขา : หลักการสำคัญของการพัฒนามนุษย์

การฝึกฝนและพัฒนามนุษย์นั้น ทางพุทธศาสนาจัดวางเป็นหลักเรียกว่า ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งถือว่าเป็นระบบการศึกษาที่ทำให้บุคคลพัฒนาอย่างมีบูรณาการ และให้มนุษย์เป็นองค์รวมที่พัฒนาอย่างมีดุลยภาพ (พระพุทธรโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2562)

ภาพที่ 1 หลักไตรสิกขา 3

การที่จะพัฒนาใคร เราต้องพัฒนาตนก่อน ดังนั้น การที่ผู้นำจะสามารถเป็นผู้นำคนอื่นได้นั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนาตนเอง เมื่อตนได้รับการพัฒนาจนจิตใจ ปัญญา ตามหลักไตรสิกขา แล้ว จึงจะพัฒนาคนอื่นที่เป็นผู้ตามได้ดี เพราะหลักธรรมในข้อนี้เป็นหลักธรรมที่ง่ายที่สุดในการดำเนินชีวิตของเรา หากขาดหลักธรรมในข้อนี้แล้ว ข้ออื่นก็ถือว่าไม่ต้องไปพูดถึงเลย

ศีล : การพัฒนาตนไม่ละเมิดข้อห้ามทางกาย(พฤติกรรม) เป็นข้อที่พัฒนาและยึดในตน เพื่อให้เราสามารถอยู่ในสังคมหรือสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้ ซึ่งในปัจจุบันนี้ด้วยกระแสสังคมที่มุ่งเข้าสู่วัตถุนิยม การเสพสื่อที่ไม่ได้ตรงผิดถูก พฤติกรรมเลียนแบบกันในด้านที่ผิดศีลธรรม การแก่งแย่ง เอาเปรียบกันต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้น การที่เรามีศีลในใจ จะทำให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะการณ์ในสังคมปัจจุบันได้ โดยไม่ทำให้ตนและสังคมเสื่อม และทำลายคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเราไปตามกระแสสังคมที่ผิด ๆ

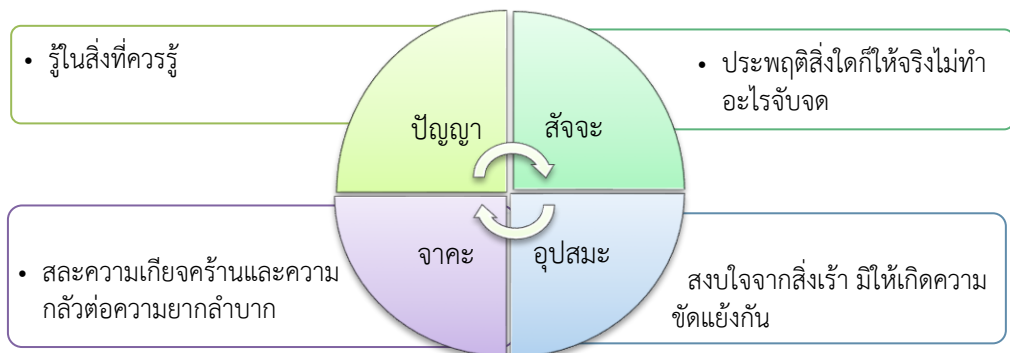
สมาธิ : การพัฒนาและฝึกจิต ให้เรารู้จักจิตตัวเอง เมื่อเจอกับปัญหา หรือเหตุการณ์ที่ไม่ถูกต้อง เราจะทำอย่างไร การที่มีสมาธิ ตั้งมั่นในอารมณ์ มีสติ สงบ นิ่ง ค่อยๆคิด ค่อย ๆ พิจารณา เมื่อเรามีสมาธิเราจะสามารถเผชิญปัญหาและคิดหาทางออกให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่ดี ได้

ปัญญา : การพัฒนาปัญญา การคิดพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างมีวิจาร์ณญาณ วินิจฉัยเหตุและผลอย่างเป็นธรรม นำความรู้ที่มีมาเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายความรู้และสามารถนำไปสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ การตัดสินใจและความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยความเข้าใจ ในความเป็นจริงของธรรมชาติในมนุษย์ทุกคนและปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่องต่าง ๆ ได้

ตามที่กล่าวมานี้ ต้องการให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบไตรสิกขา 3 ประการนี้ คนที่จะฝึกปัญญาได้ดี ต้องมีศีล มีสมาธิ มั่นคงเป็นฐานเดิมมาก่อน ไตรสิกขานี้เป็นหลักธรรมเพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกิดความตั้งใจดีและมีมือสะอาด นักบริหารต้องประกอบตนไว้ใน ศีล สมาธิ ปัญญา

2. หลักอริยฐานธรรม 4

อริยฐานธรรม 4 : ธรรมอันเป็นฐานที่มั่นคงของบุคคล, ธรรมที่ควรใช้เป็นทีประดิษฐานตน เพื่อให้สามารถยึดเอาผลสำเร็จสูงสุดอันเป็นที่หมายไว้ได้ โดยไม่เกิดความสำคัญตนผิด และไม่เกิดสิ่งมัวหมอง หมักหมม ทับถมตน, บางทีแปลว่า ธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ (foundation ; foundations on which a tranquil sage establishes himself ; Virtues which should be established in the mind) (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546)

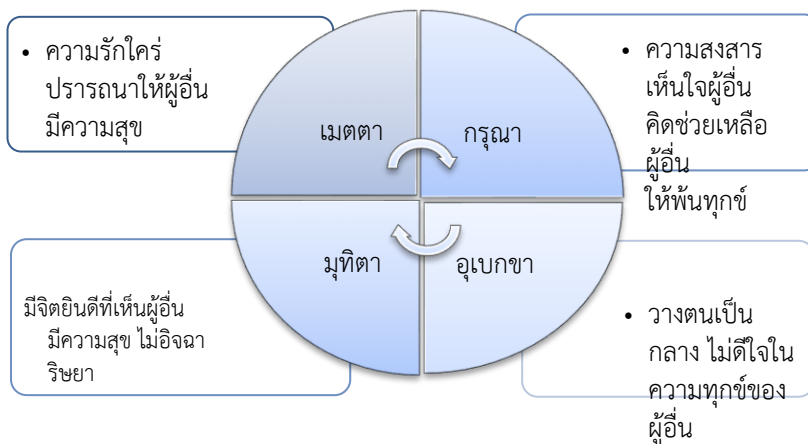

ภาพที่ 2 หลักอริยฐานธรรม 4

หลักอริยฐานธรรม 4 ประการ เป็นหลักธรรมที่ควรตั้งไว้ในจิตใจเป็นนิมิต เพื่อเป็นเครื่องนำจิตใจให้เกิดความรอบรู้ความจริง รู้จักเสียสละ และบังเกิดความสงบ

3. หลักพรหมวิหาร 4

พรหมวิหาร 4 (ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ, ธรรมประจำใจอันประเสริฐ, หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์, ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจด และปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546)

ภาพที่ 4 หลักพรหมวิหาร 4

หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมของผู้นำ ที่ควรถือปฏิบัติในการบริหารงาน มี 4 ประการ มีความเมตตา ความรักใคร่ ปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีความสุข มีความกรุณา ความสงสาร เห็นใจ คิดหาทางช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ มีมุทิตา ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีความสุข ไม่อิจฉาริษยาต่อผู้อื่น มีอุเบกขา วางตนเป็นกลาง ไม่ดีใจจนเกินงาม ไม่เสียใจเมื่อเห็นผู้อื่นมีทุกข์ หลักพรหมวิหาร 4 นี้ ถือว่าเป็นหลักธรรมที่สามารถใช้ครอบคลุมในสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในการทำงานได้ทุกสถานการณ์ ผู้นำสามารถใช้หลักธรรมนี้ ในการดำเนินชีวิตด้านอื่น ๆ ได้เช่นกัน ชีวิตที่มี ก็จะมีแต่ความสุข มีแต่ความหวังดี ความสามัคคี ความปรองดอง สังคมรอบข้างก็จะบังเกิดแต่ความสงบ

4. หลักขันติโสรัจจะ

ขันติ : ความอดทน ความอดกลั้น ความไม่ดุร้าย ความไม่ปากร้าย ความเข้มแข็งแห่งจิต

โสรัจจะ : ความไม่ล่องละเมิดทางกาย ความไม่ล่องละเมิดทางวาจา ความไม่ล่องละเมิดทางกาย และวาจา (อภิ.สง. 34/541-597/24-27)

ภาพที่ 5 หลักขันติโสรัจจะ

ขันติ + โสรัจจะ = ขันติโสรัจจะ เป็นหลักธรรมอันทำให้บุคคลเป็นผู้งาม กล่าวคือ ธรรมทำให้งาม เพราะผู้มีขันติโสรัจจะคือผู้ที่มีความอดใจ สงบ อดกลั้นต่อกำลังแห่งความโกรธแค้น โดยไม่แสดงอาการ ภาย วาจา ที่ไม่งามออกมาให้เป็นที่ปรากฏแก่ผู้อื่น อดใจทนได้ต่อสิ่งเร้าที่จะให้เกิดความขัดแย้ง อดทนต่อความลำบากตรากตรำหรือความเหน็ดเหนื่อย มีความสงบเสถียร ในการเป็นผู้นำ ย่อมต้องมีเหตุที่ต้องเจอมากมายที่จะสามารถพลังหลายขันติของตน ทั้งกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาลงมา เช่น การที่ไม่รับฟังคำสั่งและไม่ปฏิบัติตาม การโต้แย้ง การแสดงกิริยาต่อกันที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น หากผู้นำที่ไม่มีขันติ ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งกัน ผลที่เกิดขึ้นคือ การทำงานก็จะไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ขัดกัน มาทำงานด้วยความไม่มีความสุข เปื่อหน่าย สุดท้ายก็จะเกิดผลกระทบต่อการบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายองค์กร

สรุป

จากข้อมูลแนวคิดผู้นำและหลักธรรมสำหรับผู้นำที่กล่าวมา ผู้เขียนสรุปเปรียบเทียบได้ดังนี้

ข้อเปรียบเทียบระหว่างผู้นำที่ขาดหลักธรรมและผู้นำในธรรม	
ที่ผู้นำขาดหลักธรรมนำชีวิต	ผู้นำที่มีหลักธรรมนำชีวิต
1. มีใจเอนเอียง ไม่มีความยุติธรรม เอาตัวเองเป็นที่ตั้งในการตัดสินใจ	วางตนเป็นกลาง ไม่ติใจในความทุกข์ของผู้อื่น (หลักพรหมวิหาร 4 : อุเบกขา)
2. ใช้วาจา กริยา วางอำนาจ ข่มขู่ ผู้ใต้บังคับบัญชา	มีความเห็นใจ รักใคร่ อยากรให้ผู้อื่นมีความสุข (พรหมวิหาร 4 : เมตตา, กรุณา, มุทิตา) (หลักขันติโสรัจจะ : โสรัจจะ)
3. ขาดจริยธรรมและศีลธรรม เช่น เกิดปัญหาด้านซู้สาวในที่ทำงาน	ไม่ประพฤติดิตศีลธรรมที่ติงาม รู้จักยับยั้งชั่งใจ (หลักไตรสิกขา 3 : ศีล)
4. ขาดความอดทนและย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในงาน	ไม่เกียจคร้านและไม่กลัวต่อความยากลำบาก (หลักอริยฐานธรรม 4 : จาคะ)
5. สร้างความขัดแย้งต่อผู้ร่วมงาน	สงบใจจากสิ่งเร้าเพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งได้ (หลักอริยฐานธรรม 4 : อุปสมะ) (ขันติโสรัจจะ)
6. ไม่รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ไม่ยอมรับสิ่งใหม่ๆ	พัฒนาความรู้ตลอดเวลา คิดพิจารณาเรื่องต่างๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณ ตัดสินใจด้วยความเข้าใจในความเป็นจริง (หลักไตรสิกขา 3 : ปัญญา)
7. ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชา	เป็นผู้นำที่ทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีก่อน (หลักไตรสิกขา 3, หลักอริยฐานธรรม 4, หลักพรหมวิหาร 4, หลักขันติโสรัจจะ)

การจะเป็นผู้นำที่ดีนั้น นอกจากจะมีสติปัญญาที่ได้จากเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาต่างๆ หรือประสบการณ์ทำงานที่มีแล้ว สิ่งที่เราไม่ควรมองข้ามคือ การนำหลักธรรมคำสอนของ

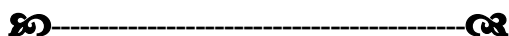
พระพุทธเจ้า มาใช้ในการดำเนินชีวิตและนำมาใช้ในการบริหารงาน บริหารคน ดังคำกล่าวที่ว่า ครองตน ครองคน ครองงาน ยิ่งโลกพัฒนาไปมากเท่าไร ศีลธรรมย่อมต้องมีมากเท่านั้น การอยู่ร่วมกัน การทำงานด้วยกันเพราะนอกจากจะทำให้งานและองค์กรประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่องค์กรวางไว้แล้ว ผู้นำเอาหลักธรรมมาใช้ในการครองชีวิตก็ยังบังเกิดผลดีต่อตัวผู้นำมาประพฤติปฏิบัติอีกด้วย ดังพุทธสุภาษิตที่ว่า “ธมโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี” ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม ดังนั้น ผู้เขียนบทความจึงให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมมาเป็นแนวทาง และเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและบริหารงานของผู้นำเป็นอย่างมาก ผู้นำในธรรมจึงพึงต้อง “ทำ” โดยมี “ธรรม” ควบคู่กัน.

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2549). *พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). *พจนานุกรมศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศรีคัมภีร์ญาณ. (2558). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังบริหาร. *วารสารมหาจุฬาราชการ*, 2(1), 93-109.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Hill, L. A. & Bowman, N.A. (2563) *คัมภีร์กลยุทธ์สำหรับผู้ผู้นำ จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กซ์เปอร์เนต จำกัด.
- Kawee Wongput. (1996). *Leadership*. Bangkok: B.K.Inter Print.
- Yukl, G. A. (1999). *An evaluation of conceptual weakness in transformational and charismatic leadership. The Leadership Quarterly*. Upper Saddle River: Prentice Hall.

ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การสร้างค่านิยมกีฬาอาชีพ ในประเทศไทย*

PROBLEMS, OBSTACLES, AND APPROACHES FOR CREATING POPULARITY OF
PROFESSIONAL SPORTS IN THAILAND.

ณัฐพร มุลมัตย์

NATTHAPORN MOOLMART

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: bogy.natthaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ต้องการศึกษา วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การสร้างค่านิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย โดยนำเสนอ ค่านิยมของกีฬาอาชีพในต่างประเทศ ซึ่งเป็นกรณีศึกษา 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ ประเทศไทย โดยศึกษาถึงมูลค่าของอุตสาหกรรมกีฬา ได้แก่ จำนวนผู้ชม รายได้ที่เกิดจากการเข้าชม หรือ รับชม กีฬาอาชีพ ซึ่งเกิดจากค่านิยมในกีฬาอาชีพของประชาชนทั้งในและนอกประเทศ ในบทความวิชาการนี้ยังศึกษา วิเคราะห์ค่านิยมของกีฬาอาชีพในประเทศไทย โดยทำการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการสร้างค่านิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย รวมถึงนำเสนอข้อเสนอแนะในการสร้างค่านิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การสร้างค่านิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย คือ 1) ขาดการสรรหาและพัฒนานักกีฬาไม่เป็นระบบ ขาดการเก็บตัวนักกีฬาไม่ต่อเนื่อง 2) ขาดการพัฒนา วิเคราะห์ และกำหนดชนิดกีฬาเป้าหมายในแต่ละระดับเพื่อให้เกิดความชัดเจน ขาดการสนับสนุนให้สมาคมกีฬาเข้มแข็ง มีธรรมาภิบาล รวมถึงแผนพัฒนากีฬาของสมาคมกีฬาอาชีพที่ชัดเจน 3) ขาดการสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง 4) ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการฝึกซ้อมของนักกีฬา การเล่นกีฬา และการออกกำลังกายของประชาชน

คำสำคัญ: ค่านิยม; กีฬาอาชีพ; อุตสาหกรรมกีฬา

Abstract

This article would like to study and analyze problems, obstacles, and approaches to creating popularity of professional sports in Thailand by presenting the popularity of professional sports abroad. The research study analyzed a case study of three countries, namely the United States, Japan, and Thailand by studying the value of the sports industry, for example, the number of viewers, and the income generated from watching professional sports, which was caused by the popularity of professional sports among people both inside and outside the country. Moreover, the research intended to study and analyze the popularity of professional sports in Thailand by analyzing and comparing problems and obstacles affecting the popularity of professional sports in Thailand as well as offering suggestions on how to build the popularity of professional sports in Thailand.

The results of the study revealed that problems, obstacles, and approaches to popularizing professional sports in Thailand were: 1) lack of systematic recruitment and development of athletes, moreover lack of incontinence of the athletes 2) Lack of development, analysis and determination of target sports at each level to make it clear. In addition, lack of support for strongly sports associations, good governance, including clear sports development plans of professional sports associations. 3) Lack of support for continually supporting national and international sporting events 4) Lack of development of infrastructure in terms of equipment, venues and facilities. to support the training of athletes and the public exercise.

Keyword: Popularity; Professional Sports; Sport Industry

บทนำ

ความนิยมของกีฬาอาชีพนั้น นานาประเทศให้ความสำคัญและเป็นอาชีพหนึ่งที่สร้างรายได้ให้แก่กีกฬาอาชีพ บุคลากรกีฬาอาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาชีพ อีกทั้งการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาอาชีพหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาชีพยังเป็นปัจจัยส่งเสริมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติภูมิของประเทศ ตัวอย่างเช่น ฟุตบอล ถือเป็นกีฬาอาชีพที่ได้รับนิยมสูงสุดในโลกไม่ว่าจะเป็นรายการชิงแชมป์สโมสรยุโรป (UEFA Champions League), ฟุตบอลลีกประเทศอังกฤษ (Premier League), ฟุตบอลลีกประเทศสเปน (La Liga), ฟุตบอลลีกประเทศเยอรมนี (Bundes Liga), ฟุตบอลลีกประเทศอิตาลี (Calcio Seria A) หรือ

ในสหรัฐอเมริกา กีฬาอาชีพที่ได้รับความนิยมและ มีความแข็งแกร่งทางด้านการพาณิชย์มาก ได้แก่ อเมริกันฟุตบอล (NFL), บาสเกตบอล (NBA), เบสบอล (MLB) และ ฮอกกี้น้ำแข็ง (NHL) นอกจากนี้ยังมีกีฬาอาชีพอื่นๆ อีกที่ได้รับความนิยมและตระเวนจัดการแข่งขันไปตามประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นเทนนิสอาชีพ (ATP Tour และ WTA Tour), กอล์ฟอาชีพ (PGA Tour, European Tour และ LPGA Tour), รถยนต์สูตร 1 (Formula 1), จักรยานยนต์ชิงแชมป์โลก (Moto GP) เป็นต้น ซึ่งกีฬาอาชีพเหล่านี้ล้วนแต่สร้างรายได้ให้กับผู้จัดการแข่งขันและนักกีฬาอาชีพอย่างมหาศาล โดยจะมีรายได้หลักมาจากลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด ผู้สนับสนุน สโมสร ค่าบัตรเข้าชมการแข่งขัน และการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกไปทั่วโลก

การที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “กีฬาอาชีพ” ได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจความหมายของคำว่า กีฬาอาชีพ หมายถึงกีฬาที่นักกีฬา บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถหาเลี้ยงชีพได้โดยการประกอบกิจกรรมในกีฬานั้นๆ โดยจะมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีวิตหรือกีฬาที่มีผู้เล่นมีเจตนาที่จะเล่นเพื่อหารายได้มายังชีพ เป็นอาชีพหลัก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555 - 2559) ปัจจุบัน กีฬายังเป็นหนึ่งในธุรกิจที่รัฐบาลและผู้ประกอบการเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนจนนำไปสู่การขับเคลื่อนเพื่อต่อยอดการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมตามนโยบายของรัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมา กระทั่งปัจจุบันกีฬาอาชีพของเมืองไทยกลายเป็นธุรกิจหลักที่ทำรายได้ ทำเงินหมุนเวียนในวงจรตลาดกีฬาในประเทศ รวมถึงระดับทวีป และระดับโลกอย่างมหาศาลหลักหมื่นล้านบาท (Tnews, 2560)

ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการสร้างความนิยมกีฬาอาชีพไทย

ก่อนที่จะอธิบายถึงปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการสร้างความนิยมกีฬาอาชีพไทย จำเป็นต้องศึกษาถึงความนิยมของกีฬาอาชีพในต่างประเทศ ซึ่งเป็นกรณีศึกษา 3 ประเทศ ดังนี้

1.ประเทศสหรัฐอเมริกา

กีฬามีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมอเมริกัน เช่นเดียวกับส่วนอื่นๆ ของโลก กีฬาเป็นเครื่องมือในหลายมิติ เป็นที่น่าสนใจว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก ซึ่งตรงกันข้ามกับอเมริกาอย่างมาก ในขณะที่กีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในสหรัฐอเมริกามีใช่ฟุตบอล แต่เป็นกีฬาที่แทบไม่เคยมีประเทศใดนิยมเล่นกีฬานี้ ทำให้เกิดคำถามว่า กีฬาใดที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในอเมริกา

กีฬาที่ได้รับความนิยมในสหรัฐอเมริกา เรียงตามลำดับคือ อเมริกันฟุตบอล บาสเกตบอล เบสบอล ฮอกกี้น้ำแข็ง และฟุตบอลเป็นกีฬาที่นิยมเป็นอันดับสุดท้าย ตลาดกีฬาในอเมริกามีมูลค่า 80.5 พันล้านดอลลาร์ ณ ปี 2565 และคาดว่าจะเติบโตเป็น 83.1 พันล้านดอลลาร์ในปีหน้า การประเมินมูลค่านี้นับว่าสำคัญๆ ทั้งหมดในยุโรป ตะวันออกกลาง และแอฟริกาถึง 50% รวมกัน ทำให้เป็นตลาดกีฬาที่ทำกำไรได้มากที่สุดในโลก ความนิยมของกีฬาในอเมริกา

ได้รับความช่วยเหลือจากสื่อในประเทศ โดยผู้เล่นที่ยอดเยี่ยมสามารถกลายเป็นซูเปอร์สตาร์แทบจะในชั่วข้ามคืน ข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งที่ทำให้กีฬาเป็นที่นิยมในอเมริกาคือการเชื่อมโยงกับระบบการศึกษา โดยกีฬาของวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมอเมริกัน

อเมริกันฟุตบอล หรือฟุตบอลตามที่เรียกกันในอเมริกา เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ในอเมริกา และในเมเจอร์ลีกอย่าง (NFL) คือลีกที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก กีฬาชนิดนี้เป็นวิวัฒนาการและการผสมผสานของสองกีฬา คือ ฟุตบอล และรักบี้ ในทศวรรษที่ 1860 กีฬาชนิดนี้ได้รับความนิยมในปี ค.ศ. 1920 เมื่อมีการก่อตั้ง เอ็นเอฟแอล (NFL) โดยในช่วงซูเปอร์โบวล์ 2022 เอ็นเอฟแอล (NFL) มีชาวอเมริกัน 112 ล้านคนชมรายการนี้ ทำให้เป็นรายการกีฬาที่มีผู้ชมมากที่สุดในอเมริกา นอกจากนี้ เอ็นเอฟแอล (NFL) ยังเป็นลีกกีฬาอาชีพที่ทำกำไรได้มากที่สุดในโลกอีกด้วย

อเมริกันฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในอเมริกา เป็นที่นิยมมากขึ้นในพื้นที่ตอนใต้ของอเมริกา เช่น เท็กซัส ฟลอริดา และแคลิฟอร์เนีย (Das, 2022) ณ ปี 2019 ซึ่งเป็นช่วงก่อนการระบาดของโรคโควิด 19 อเมริกันฟุตบอลมีจำนวนผู้เข้าร่วมมากที่สุด อเมริกันฟุตบอลยังคงเป็นกีฬาที่ครองอำนาจในอเมริกาในหลายพื้นที่ ในแง่ของการเข้าร่วม ณ ปี 2019 ซึ่งเป็นช่วงก่อนการระบาดของโรค โดยมีผู้เข้าร่วมการแข่งขันเฉลี่ย 66,479 คนในแต่ละเกม (Injai, 2022)

กีฬาสเกตบอล อาจเป็นหนึ่งในการเล่นกีฬา (Sport Content) ที่ใหญ่ที่สุดของอเมริกา บาสเกตบอลมีต้นกำเนิดในแมสซาชูเซตส์ บาสเกตบอลถูกคิดค้นโดยครูพลศึกษา James Naismith ในแมสซาชูเซตส์ ในปี 1891 ก่อนการก่อตั้ง NBA ลีกบาสเกตบอลสำคัญในอเมริกา บาสเกตบอลนั้นมีชื่อเสียงในการแข่งขันระดับวิทยาลัย จนถึงปัจจุบัน บาสเกตบอลระดับวิทยาลัยยังคงมีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมการกีฬาของอเมริกา ในช่วงทศวรรษ 1980 เคเบิลทีวีเริ่มได้รับความนิยมและได้รับความสนใจ โดยใช้เป็นสื่อในการชมการแข่งขันบาสเกตบอลเพิ่มขึ้นผ่านลีกบาสเกตบอล NBA นักกีฬาผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดอย่าง Michael Jordan และ LeBron James ลงการแข่งขันมีผู้เข้าชมประมาณ 14,000 คนต่อนัด (Das, 2022)

เบสบอล มีช่วงเวลาหนึ่งที่เบสบอลถือว่าอยู่ในจุดสูงสุดและเป็นกีฬาอันดับหนึ่งในอเมริกา อย่างไรก็ตาม กีฬาดังกล่าวต้องผ่านข้อพิพาท จนกระทั่งสูญเสียจิตวิญญาณและความสนใจของสาธารณชนไป แม้ความนิยมจะลดลง แต่กีฬาเบสบอลยังคงเป็นหนึ่งในกีฬาที่นิยมในอเมริกา โดยมีบางเมืองเช่น นิวยอร์กและ ชิคาโก ซึ่งถูกเรียกว่าเมืองเบสบอล คนส่วนใหญ่ในเมืองเหล่านี้ชอบเล่นเบสบอลมากกว่ากีฬาประเภทอื่น ลีกเบสบอลชั้นนำและเป็นที่นิยมมากที่สุดในอเมริกา คือเมเจอร์ลีกเบสบอล (MLB) เป็นลีกกีฬาอาชีพที่เก่าแก่ที่สุดในโลก การแข่งขันเบสบอลส่วนใหญ่มี 2 ระดับ คือไมเนอร์ลีกเบสบอลและเมเจอร์ลีกเบสบอล (MLB) ความนิยมของกีฬาเบสบอลยังไปทั่วโลก มีผู้ชมจำนวนมากติดตามการแข่งขันเบสบอล (Das, 2022)

สรุป ความนิยมของกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา อเมริกันฟุตบอล บาสเก็ตบอล เบสบอล ฮ็อกกี้น้ำแข็ง ซึ่งกีฬามีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมอเมริกัน เช่นเดียวกับส่วนอื่น ๆ ของโลก กีฬาเป็นเครื่องมือในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมกีฬาซึ่งมีมูลค่ามหาศาล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความนิยมในการเข้าชมและรับชมกีฬาอย่างแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา

2.ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีกีฬาที่ได้รับความนิยมหลายชนิดกีฬา ญี่ปุ่นมีกีฬายอดนิยม ได้แก่ เบสบอล ฟุตบอล มวยปล้ำซูโม่

เบสบอล (ยาคิว) เป็นที่รู้จักกันในนามของยาคิว ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากในญี่ปุ่น แม้ว่า จะมาจากสหรัฐอเมริกา เบสบอลมักถูกเรียกติดตลกว่าเป็นกีฬาประจำชาติของญี่ปุ่น เนื่องจาก เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในญี่ปุ่น อันที่จริง ผู้เล่นชาวญี่ปุ่นบางคนเคยเล่นใน MLB (เมเจอร์ลีกเบสบอล) กีฬาดังกล่าวได้รับการแนะนำให้รู้จักในประเทศญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกโดย ศาสตราจารย์ชาวอังกฤษชื่อฮอเรซ วิลสันในปี พ.ศ. 2415 เขาสอนนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเล่น และในไม่ช้าเบสบอลก็กลายเป็นที่นิยมทั่วประเทศ

ลีกอาชีพก่อตั้งขึ้นในปี 1936 และปัจจุบันมี 12 ทีมในพรีเมียร์ลีกของญี่ปุ่น ซึ่งปัจจุบัน เป็นหนึ่งในกีฬาที่ใหญ่ที่สุดในญี่ปุ่น ผู้คนนับล้านคนดูการแข่งขันเบสบอลที่ออกอากาศใน ประเทศ เบสบอลญี่ปุ่นแตกต่างจากเบสบอลอเมริกันเล็กน้อย ลูกบอลนั้นจะมีขนาดเล็กกว่า รวมถึงกติกาการเล่นที่อาจแตกต่างกันเล็กน้อย การแข่งขันเบสบอลระดับมัธยมปลายก็เป็น ที่นิยมในประเทศญี่ปุ่น การแข่งขันชิงแชมป์ระดับไฮสคูลจะเกิดขึ้นทุกฤดูร้อนที่เรียกว่าโคชิเอ็ง ซึ่ง ในฤดูร้อนซึ่งมีผู้คนจำนวนมากชมการแข่งขัน หากผู้ชมต้องการชมการแข่งขันอาชีพ ตัวมีราคา โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3,000 ถึง 10,000 เยน การพนันเบสบอลก็เป็นที่นิยม ยิ่งไปกว่านั้นทีมชาติของ กีฬาเบสบอลได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในทีมที่ดีที่สุดในโลกโดยสมาพันธ์เบสบอลโลก

ฟุตบอล เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก จึงไม่ น่าแปลกใจที่ฟุตบอลจะเป็นหนึ่งในกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในญี่ปุ่นด้วย หลังจากเข้าสู่ ฟุตบอลโลกครั้งแรกในปี 1998 ญี่ปุ่นได้เข้าถึงรอบ 8 ทีมสุดท้าย สามครั้ง ทีมชาติถูกยกย่องว่า เป็นซามูไรบลู และทีมชาติหญิงเรียกว่า นาเดชิโกะ ตามชื่อดอกไม้ของญี่ปุ่น ที่น่าสนใจคือ ทีม ฟุตบอลของญี่ปุ่น ชนะการแข่งขันฟุตบอลโลกในปี 2011 กับสหรัฐอเมริกา กลายเป็นประเทศใน เอเชียกลุ่มแรกที่ชนะเลิศการแข่งขันฟุตบอลโลก และยังไปถึงรอบชิงชนะเลิศฟุตบอลโลกในปี 2015 และรอบชิงชนะเลิศ 8 ทีมสุดท้าย ในปี 2019 ความสำเร็จของทีมเป็นสาเหตุให้กีฬาชนิดนี้ได้รับ ความนิยมเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ

ลีกฟุตบอลระดับชาติถูกจัดขึ้นครั้งแรกจัดขึ้นในปี พ.ศ. 2508 โดยมีสโมสรสมัครเล่น 8 สโมสร วันนีลีกฟุตบอลอาชีพของญี่ปุ่น (Japanese Professional League) หรือที่รู้จักในชื่อ J.League เป็นลีกที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ เเลีกก่อตั้งขึ้นในปี 1992 โดยมีทีมอาชีพ 9 ทีม ตั้งแต่นั้นมาฟุตบอลในประเทศญี่ปุ่นก็เติบโตขึ้นมาก ซึ่งตอนนี้ลีกฟุตบอลอาชีพของญี่ปุ่น

(Japanese Professional League) ประกอบด้วยลีก J1, J2 และ J3 โดย J1 เป็นระดับสูงสุด มี 56 ทีมจากทั้ง 3 ลีก โดยมี 20 ทีมในลีก J1 ระดับบนสุด

วัฒนธรรมของญี่ปุ่นถูกสะท้อนผ่านการ์ตูน ซึ่งฟุตบอลถูกถ่ายทอดผ่านตัวการ์ตูนชื่อ Captain Tsubasa ได้รับความนิยมอย่างมากเมื่อได้รับการเปิดตัวในปี 1981 ส่วนนักฟุตบอลชื่อดังของญี่ปุ่น ได้แก่ Hidetoshi Nakata, Shinji Kagawa และ Shunsuke Nakamura

มวยปล้ำซูโม่ คือ กีฬาประจำชาติของญี่ปุ่น ซูโม่ เป็นกีฬาที่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของประเทศญี่ปุ่น เป็นกีฬาประจำชาติ และเป็นหนึ่งในกีฬาที่มีชื่อเสียงที่สุดในญี่ปุ่น ซูโม่เป็นกีฬาที่มีนักกีฬานาอุมะมาสองคนทำการแข่งขันกัน แต่ละคนมีเป้าหมายเพื่อผลักอีกฝ่ายออกจากวงแหวนที่เรียกว่าโดโฮ

การแข่งขันมวยปล้ำซูโม่ระดับอาชีพ หากมองย้อนกลับไปในปี 1684 เริ่มต้นจากพิธีกรรมชินโตของเทพเจ้าที่ต่อสู้กับมนุษย์ (Japanbased, 2022) นักมวยปล้ำซูโม่เป็นที่รู้จักกันในนาม rikishi ซึ่งหมายถึงนักมวยปล้ำ นักมวยปล้ำส่วนใหญ่มีน้ำหนักระหว่าง 100 – 200 กก. จากที่กล่าวไปแล้วว่า กติกาการแข่งขันซูโม่คือ นักมวยปล้ำซูโม่ที่ออกจากวงกลมหรือสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายนอกเหนือจากเท้าจะแพ้การแข่งขัน และหากเข็มขัดซูโม่ (มาวาชิ) หลุดออกระหว่างการแข่งขัน จะถูกตัดสินให้ชนะกัน การแข่งขันซูโม่ส่วนใหญ่จะใช้เวลาเพียงไม่กี่วินาทีเท่านั้น โดยเกมจะมีระยะเวลาขึ้นถึงหนึ่งหรือสองนาทีกว่า อย่างไรก็ตามการแข่งขันที่ยาวที่สุดอาจจะใช้เวลา 32 นาที

มวยปล้ำซูโม่อาชีพเริ่มขึ้นในญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2227 แม้ว่าต้นกำเนิดของมวยปล้ำสามารถสืบย้อนไปได้กว่า 1,500 ปี ซึ่งคาดว่าจะเริ่มเป็นพิธีกรรมประจำปีเพื่อเอาใจเหล่าเทพเจ้าโดยหวังว่าจะได้ผลการเก็บเกี่ยวที่ดีขึ้นในปีนั้น ซูโม่ยังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้กับประเทศ (Link Japan Careers, 2021)

สรุป ความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศญี่ปุ่นนั้นจะเห็นได้จากการที่กีฬาหลายชนิดกีฬามีรายการการแข่งขันที่ได้รับความนิยม อาทิ MLB (เมเจอร์ลีกเบสบอล) ลีกฟุตบอลอาชีพของญี่ปุ่น (Japanese Professional League) รวมถึง การจัดการรายการการแข่งขันเชิงท่องเที่ยวอย่าง กีฬามวยปล้ำ นั้นมีรายการมวยปล้ำซูโม่อาชีพ และยังเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยว ที่เมื่อเดินทางมาประเทศญี่ปุ่นแล้ว จะต้องมาชมการแข่งขันรายการนี้สักครั้ง

3. ประเทศไทย

ในประเทศไทยความนิยมของกีฬาอาชีพในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา วงการการกีฬาในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จากในอดีตที่กีฬาเป็นเพียงการเล่นเพื่อนันทนาการ หรือการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงเท่านั้น แต่ในปัจจุบันนี้รูปแบบการเล่นกีฬามีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจนเริ่มมีการพัฒนาเข้าสู่การเล่นกีฬาเพื่อการอาชีพเกิดขึ้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกีฬาอาชีพขึ้นเป็นครั้งแรก

จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยมีความพยายามที่จะยกระดับของการเล่นกีฬาให้สามารถพัฒนาได้ทันตามความเป็นไปของวงการกีฬาในต่างประเทศ โดยมีลักษณะที่สามารถเล่นกีฬาเพื่อประกอบเป็นอาชีพได้ และตามประกาศของวงการกีฬาแห่งประเทศไทยเรื่องการกำหนดชนิดกีฬาที่เป็นกีฬาอาชีพ กำหนดประเภทกีฬาทั้งหมด 14 ชนิด คือ ฟุตบอล กอล์ฟ เจ็ตสกี วอลเลย์บอล ตะกร้อ โบว์ลิง แข่งรถจักรยานยนต์ จักรยาน แข่งรถยนต์ สุนัขเกอร์ แบดมินตัน เทนนิส บาสเกตบอล และอีสปอร์ต ส่วนกีฬามวยนั้นได้มี พ.ร.บ. กีฬามวย พ.ศ. 2542 เพื่อควบคุมดูแลวงการมวยเป็นการเฉพาะ (กฎหมาย 4.0, 2561)

สำหรับในประเทศไทย สถานการณ์ด้านกีฬาอาชีพ พบว่า มีฟุตบอลอาชีพ (Thai League) เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมสูงสุดและมีแนวโน้มว่าจะสามารถเป็นกีฬาอาชีพได้อย่างยั่งยืน ส่วนชนิด/ประเภท/และรายการแข่งขันกีฬาอาชีพอื่นๆ ยังอยู่ในช่วงการเริ่มต้นอย่างจริงจังมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวอลเลย์บอลอาชีพ กอล์ฟอาชีพ ตะกร้ออาชีพ ฟุตซอลอาชีพ บาสเกตบอลอาชีพ และจักรยานยนต์อาชีพ นอกจากนั้นกีฬาอาชีพอื่นๆ ได้แก่ เทนนิสอาชีพ สุนัขเกอร์อาชีพ รถยนต์อาชีพ เป็นการจัดแข่งขันเพื่อเป็นฐานให้กับนักกีฬาอาชีพ รุ่นใหม่ได้มีเวทีในการเข้าแข่งขันเพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่การแข่งขันกีฬาอาชีพในระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีรายการแข่งขันกีฬาอาชีพอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นการจัดกีฬาอาชีพที่เป็นการนำเอารายการระดับโลก เข้ามาแข่งขันในประเทศไทย ได้แก่ จักรยานยนต์อาชีพ (Moto GP) โบว์ลิงอาชีพ (World Bowling Tour) เจ็ตสกี (King's Cup) เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศสร้างรายได้ให้นักกีฬาและบุคลากรกีฬาอาชีพ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีทางด้านกีฬาให้กับประเทศอีกด้วยสอดคล้องตามแนวนโยบาย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

ฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ได้รับความนิยมในกีฬาฟุตบอลของไทย สร้างเม็ดเงินหมุนเวียนกว่า 12,000 ล้านบาท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ออกบทวิเคราะห์เรื่อง ความนิยมในกีฬาฟุตบอลของไทย: กับบทบาทในกิจกรรมเศรษฐกิจของประเทศ เม็ดเงินหมุนเวียนกว่า 12,000 ล้านบาท ประเด็นสำคัญ กระแสความนิยมของฟุตบอลไทยที่เพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นผ่านจำนวนผู้เข้าชมการแข่งขันในสนาม เรทติ้งในช่วงของการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลทั้งการแข่งขันระดับทีมชาติและไทยลีกเพิ่มขึ้น จากผลสำรวจพบว่า ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ผู้ตอบแบบสอบถามที่คิดว่าการเข้าชมการแข่งขันฟุตบอลไทยทางทีวีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 75.0 ขณะที่การเข้าชมเท่าเดิมคิดเป็นร้อยละ 17.4 และการรับชมน้อยลงคิดเป็นร้อยละ 7.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ชื่นชอบฟุตบอล (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2559)

กีฬาอาชีพของประเทศไทยที่สร้างชื่อเสียงไปทั่วโลก คือ กีฬากอล์ฟ ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองหลวงแห่งกีฬาของเอเชียมาอย่างยาวนาน และเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางยอดนิยมของโลกสำหรับผู้ชื่นชอบการเล่นกอล์ฟ ด้วยสนามกอล์ฟกว่า 250 แห่งในประเทศไทย ผู้ชื่นชอบการเล่นกอล์ฟสามารถเพลิดเพลินกับภูมิประเทศอันน่าทึ่งหลากหลาย ตั้งแต่ภูเขาที่หมอกในภาคเหนือไปจนถึงน้ำทะเลสีฟ้าครามที่สดใสในภาคใต้ มีหลายเหตุผลที่

นักท่องเที่ยวที่มองหาสถานที่พักผ่อนสำหรับเล่นกอล์ฟควรเลือกประเทศไทย เช่น ประเด็นเรื่องความคุ้มค่า ทิวทัศน์ที่สวยงามของประเทศไทย และไม้กอล์ฟที่น่าตื่นตาตื่นใจทำให้นักเดินทางคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไปพร้อมบริการที่จะดึงดูดผู้มาเยือนครั้งแรกจำนวนมาก นักกอล์ฟในประเทศไทยสามารถสัมผัสความหรูหราของสนามกอล์ฟในสนามกอล์ฟระดับโลก รับบริการระดับห้าดาว และเข้าพักในที่พัสดุหรูในราคาประหยัด มูลค่าการแข่งขันของประเทศไทยและการบริการคุณภาพสูงเมื่อเทียบกับสถานที่อื่น ๆ ในโลก ทำให้นักกอล์ฟได้รับประสบการณ์ที่น่าจดจำไปชั่วชีวิต ประเด็นเรื่องสถานที่ที่หลากหลาย ภูมิประเทศที่หลากหลายของประเทศไทยทำให้นักกอล์ฟมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่หลากหลายอย่างไม่รู้จบเพื่อเพลิดเพลินกับกีฬาที่พวกเขาชื่นชอบ จากเมืองหลวงที่คึกคักของกรุงเทพฯ ไปจนถึงชายหาดที่สวยงามในจังหวัดภูเก็ต ผู้รักการเล่นกอล์ฟจะต้องทิ้งกับสนามกอล์ฟที่มีให้เลือกมากมายในประเทศไทย ภูมิประเทศที่ไม่ธรรมดาของประเทศไทยไม่เพียงแต่ให้ทัศนียภาพที่สวยงามเท่านั้น แต่ยังช่วยให้นักกอล์ฟสามารถเพลิดเพลินกับประเทศไทยได้ตลอดทั้งปีโดยไม่คำนึงถึงฤดูกาล และประเด็นสุดท้ายคือหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้วยเลย์เอาต์ที่ออกแบบโดยสถาปนิกกอล์ฟชื่อดังระดับโลก และมีอาชีพที่เกษียณอายุแล้ว เช่น Jack Nicklaus, Robert Trent Jones II, Greg Norman และ Pete Dye ไม่น่าแปลกใจเลยที่เหตุผลหนึ่งที่นักกอล์ฟชอบมาประเทศไทยก็เพราะสนามกอล์ฟ สนามกอล์ฟสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ร้านอาหาร สปา และแหล่งช้อปปิ้งที่น่าตื่นตาตื่นใจ เป็นเพียงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกบางส่วนที่ผู้มาเยือนสามารถสัมผัสได้ในสนามกอล์ฟหลายแห่งของประเทศไทย (Thailand Insider, 2019)

สรุป ประเทศไทย สถานการณ์ด้านกีฬาอาชีพ พบว่า มีฟุตบอลอาชีพ (Thai League) เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมสูงสุดและมีแนวโน้มว่าจะสามารถเป็นกีฬาอาชีพได้อย่างยั่งยืน และกีฬากอล์ฟ เป็นกีฬาอาชีพอีกชนิดหนึ่งซึ่งกำลังได้รับความนิยมในฐานะกีฬาประเภทเดียว ส่วนชนิด/ประเภท/และรายการแข่งขันกีฬาอาชีพอื่นๆ ยังอยู่ในช่วงการเริ่มต้นอย่างจริงจังมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวอลเลย์บอลอาชีพ กอล์ฟอาชีพ ตะกร้ออาชีพ ฟุตซอลอาชีพ บาสเกตบอลอาชีพ และจักรยานยนต์อาชีพ นอกจากนั้นกีฬาอาชีพอื่นๆ ได้แก่ เทนนิสอาชีพ สุนัขเกอร์อาชีพ รถยนต์อาชีพ ซึ่งกำลังพยายามสร้างรายการการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา อุปสรรค การสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย

อย่างไรก็ตามความนิยมของกีฬาอาชีพในประเทศไทยยังไม่เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น เนื่องมาจากปัญหาสะสมตั้งแต่ในอดีต จากรายงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าปัญหา อุปสรรค ของกีฬาอาชีพ มีดังนี้

- 1) การสรรหาและพัฒนานักกีฬาไม่เป็นระบบ
- 2) การเก็บตัวนักกีฬาไม่ต่อเนื่อง
- 3) ขาดการสร้างนักกีฬาน้ำใหม่เพื่อทดแทนนักกีฬาที่มีชาติที่ปลดระวาง

4) ขาดการพัฒนาวิเคราะห์และกำหนดชนิดกีฬาเป้าหมายในแต่ละระดับเพื่อให้เกิดชัดเจน

5) ขาดการสนับสนุนให้สมาคมกีฬาเข้มแข็งมีธรรมาภิบาล รวมถึงแผนพัฒนากีฬาชนิดนั้นๆ อย่างชัดเจน

6) ขาดการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬาเข้ามาใช้เพิ่มมากขึ้นโดยพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้กระจายทั่วทั้งส่วนกลางและภูมิภาค

7) ขาดการพัฒนาบุคลากรกีฬาและบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อรองรับการพัฒนา กีฬาทุกระดับ

8) การสร้างและพัฒนาศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติ (National Training Center) ขาดประสิทธิภาพในรองรับการเก็บตัวฝึกซ้อมของนักกีฬาทีมชาติทั้งในส่วนกลางและภูมิภาครวมทั้งศูนย์เฉพาะทางและ/หรือเฉพาะชนิดกีฬา

9) ขาดการสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง

10) ขาดการพัฒนาการให้บริการทางการกีฬา รวมทั้งขาดการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเล่นกีฬา และออกกำลังกายให้กับประชาชน

11) ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับการฝึกซ้อมของนักกีฬา การเล่นกีฬา และการออกกำลังกายของประชาชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานรัฐทราบปัญหาดังกล่าว ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าจะส่งผลต่อนิยามในกีฬาอาชีพ เนื่องจากขาดพื้นฐานและปัจจัยที่จำเป็นในการพัฒนาทั้งตัวนักกีฬา รายการการแข่งขัน บุคลากร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งยังคงเป็นปัญหาในทุกมิติ

การสร้างค่านิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย

1) สมาคมกีฬาอาชีพควรมีระบบการสรรหาและพัฒนา นักกีฬาให้เป็นระบบตั้งแต่ นักกีฬาระดับเยาวชน โดยการส่งเสริมให้มีการจัดรายการการแข่งขันสำหรับเยาวชนเพื่อให้มีเวทีสำหรับการแสดงศักยภาพของนักกีฬาจนนำไปสู่การคัดสรรนักกีฬาเพื่อนำไปพัฒนาต่อจนถึงขั้นสูงสุดคือการเป็นนักกีฬาอาชีพ

2) การเก็บตัวนักกีฬาควรมีงบประมาณในการเก็บตัว เพื่อทำการฝึกฝนและดูแลนักกีฬาทั้งทางด้านโภชนาการ และเวชศาสตร์การกีฬา ทั้งนี้ นักกีฬาที่สามารถเข้าเก็บตัวได้ จำเป็นต้องมีการดูแลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดหาครูพิเศษเพื่อติดตามเนื้อหาการเรียน และการสอบสำหรับนักกีฬาที่ยังศึกษาอยู่

3) การสร้างนักกีฬาหน้าใหม่เพื่อทดแทนนักกีฬาทีมชาติที่ปลดระวางนั้น สัมพันธ์กับระบบการสรรหานักกีฬาของสมาคมกีฬา และสโมสรกีฬา โดยการสร้างรายการการแข่งขันจะมีส่วนช่วยให้สมาคม และสโมสรได้นักกีฬาหน้าใหม่เข้าร่วมในกีฬานัดนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

4) การกีฬาแห่งประเทศไทยควรมีการการพัฒนาวีเคราะห์และกำหนดชนิดกีฬาเป้าหมายในแต่ละระดับเพื่อให้เกิดชัดเจน และกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการให้ทุนสนับสนุนกับสมาคมกีฬาอาชีพ

5) การกีฬาแห่งประเทศไทยควรมีการจัดอบรม และการสนับสนุนให้สมาคมกีฬาเข้มแข็งมีธรรมาภิบาล รวมถึงแผนพัฒนากีฬานัดนั้น ๆ อย่างชัดเจน และควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดเอใช้ประเมินสมาคมกีฬา ซึ่งควรกำหนดระดับตัวชี้วัดซึ่งสามารถส่งผลต่อการให้เงินสนับสนุนสมาคมกีฬานัดนั้น ๆ

6) ควรมีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬาเข้ามาใช้เพิ่มมากขึ้นโดยการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้กระจายทั่วทั้งส่วนกลางและภูมิภาค

7) การกีฬาแห่งประเทศไทย ควรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรกีฬาและบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่รองรับการพัฒนากีฬาทุกระดับ

8) การกีฬาแห่งประเทศไทยได้การสร้างและพัฒนาศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติ (National Training Center) และควรส่งเสริมประสิทธิภาพในรองรับการเก็บตัวฝึกซ้อมของนักกีฬาทีมชาติทั้งในส่วนกลางและภูมิภาครวมทั้งศูนย์เฉพาะทางและ/หรือเฉพาะชนิดกีฬา

9) การกีฬาแห่งประเทศไทยควรมีการสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง

10) รัฐควรมีโครงการส่งเสริม และพัฒนาการให้บริการทางการกีฬา รวมทั้งขาดการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเล่นกีฬา และออกกำลังกายให้กับประชาชน

11) รัฐควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่รองรับการฝึกซ้อมของนักกีฬา การเล่นกีฬา และการออกกำลังกายของประชาชน และควรส่งเสริมจิตสำนึกในการดูแลรักษาอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปลอดภัย และพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

สรุปแนวทาง การสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย

การเพิ่มความนิยมของกีฬาอาชีพให้เป็นที่นิยมขึ้นในประเทศไทยนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจำต้องมีแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมทั้ง 11 ประการข้างต้น กล่าวคือ 1) ควรมีการสรรหาและพัฒนานักกีฬาที่เป็นระบบ 2) ควรมีการเก็บตัวนักกีฬาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาสรรถภาพของร่างกาย 3) สร้างนักกีฬาเยาวชนเพื่อทดแทนนักกีฬาทีมชาติที่ปลดระวาง โดยจัดการแข่งขันในระดับรากหญ้าให้มากยิ่งขึ้น 4) ติดตามผล และ

วิเคราะห์และกำหนดชนิดกีฬาเป้าหมายในแต่ละระดับเพื่อให้เกิดชัดเจน 5) สนับสนุนให้สมาคมกีฬาเข้มแข็งมีธรรมาภิบาล รวมถึงทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามแผนพัฒนากีฬาชนิดนั้น ๆ อย่างชัดเจน 6) นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬาเข้ามาใช้เพิ่มมากขึ้นโดยการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้กระจายทั่วทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับนักกีฬาอาชีพ โดยรัฐเป็นผู้ช่วยเหลือให้เรื่องค่าใช้จ่ายในบางส่วน 7) พัฒนาศูนย์ฝึกกีฬาและบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อรองรับการพัฒนาทุกกระดับ เพื่อไว้บริการด้านองค์ความรู้ 8) สร้างและพัฒนาศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติ (National Training Center) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในรองรับการเก็บตัวฝึกซ้อมของนักกีฬามืออาชีพทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค รวมทั้งศูนย์เฉพาะทางและ/หรือเฉพาะชนิดกีฬา 9) สนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง 10) พัฒนาการให้บริการทางการกีฬา รวมทั้งขาดการจูงใจกิจกรรมการส่งเสริมการเล่นกีฬา การออกกำลังกายให้กับประชาชน จนกระทั่งสามารถทำให้กีฬากลายเป็นวัฒนธรรม และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประชาชน 11) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการฝึกซ้อมของนักกีฬา การเล่นกีฬา และการออกกำลังกายของประชาชน ให้ครอบคลุมทั้งประเทศ รวมถึงการดูแลรักษาให้สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย

จะเห็นได้ว่าปัญหาและอุปสรรคของกีฬาอาชีพ เป็นปัญหาสืบเนื่องซึ่งส่งผลต่อการสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย มีความจำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนในการเริ่มต้นโดยภาครัฐ ถึงแม้ว่าภาครัฐมีความพยายามส่งเสริม โดยอาศัยกองทุนพัฒนากีฬาอาชีพ ให้งบประมาณสนับสนุนการจัดรายการการแข่งขันกีฬาอาชีพเสมอมา ซึ่งนอกจากอุปสรรคด้านการขาดการสรรหาและพัฒนาบุคลากรไม่เป็นระบบ การขาดการเก็บตัวนักกีฬาต่อเนื่อง อีกทั้งยังขาดการสร้างนักกีฬานักใหม่เพื่อทดแทนนักกีฬามืออาชีพที่ปลดระวาง ซึ่งในต่างประเทศให้ความสำคัญกับลีกกีฬาระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมความพร้อมในเรื่องการสร้างนักกีฬารุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทนนักกีฬาอาชีพที่จะปลดระวาง หากมีนักกีฬาที่มีความสามารถจะส่งผลต่อการสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย เพราะจะทำให้ผู้ชมเกิดความสนุกสนาน จนกลายเป็นแฟนคลับ ในที่สุด

การขาดการพัฒนา วิเคราะห์ และกำหนดชนิดกีฬาเป้าหมายในแต่ละระดับเพื่อให้เกิดความชัดเจน ขาดการสนับสนุนให้สมาคมกีฬาเข้มแข็ง มีธรรมาภิบาล รวมถึงแผนพัฒนากีฬาของสมาคมกีฬาอาชีพที่ชัดเจน ส่งผลถึงการสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การขาดการสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาอาชีพเป็นอุปสรรค ในการสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทย เนื่องจาก การสร้างความนิยมในกีฬาอาชีพ ผู้ชมจำเป็นต้องได้รับประสบการณ์ในการชมกีฬาระดับโลก เพื่อสร้างประสบการณ์ในการรับชม จนประชาชนมีความสนใจชมการแข่งขันกีฬาในประเทศในอนาคต อีกทั้งการขาดการพัฒนาการให้บริการทางการกีฬา ขาดการจูงใจกิจกรรมการ

ส่งเสริมการเล่นกีฬา และการออกกำลังกายให้กับประชาชน รวมทั้งขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการฝึกซ้อมของนักกีฬา การเล่นกีฬา และการออกกำลังกายของประชาชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทยเนื่องจากการทำให้ประชาชนมีวัฒนธรรมในการเล่นกีฬา และชมกีฬาจนกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวัน และกลายเป็นวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อความนิยมในกีฬาอาชีพไม่ทางตรงก็ทางอ้อม การสร้างความนิยมในกีฬาอาชีพในประเทศไทย เป็นสิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการสร้างนักกีฬาอาชีพ กล่าวคือนักกีฬาอาชีพจะยั่งยืนได้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากความสนใจจากคนในประเทศ และขยายไปสู่ในระดับสากล เพราะหากปราศจากแรงสนับสนุนจากแฟนกีฬา ความยั่งยืนของกีฬาอาชีพก็หาไม่มี

องค์ความรู้

จากตัวอย่างในต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการสร้างความนิยมในกีฬาอาชีพ นอกจากจะมีปัจจัยพื้นฐาน อาทิ การสรรหาและพัฒนานักกีฬาที่เป็นระบบ สร้างนักกีฬาเยาวชน การบริหารจัดการที่ดีจนกลายเป็นอุตสาหกรรมกีฬาที่เข้มแข็งสามารถส่งออกเนื้อหากีฬาไปยังต่างประเทศแล้ว นักกีฬาก็ได้รับความนิยมจนมีชื่อเสียงอันดับต้น ๆ ของโลก รวมถึงการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่องแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการสร้างเวทีให้กับนักกีฬาอาชีพ โดยเริ่มตั้งแต่การจัดการรายการการแข่งขัน ตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนกระทั่งรายการการแข่งขันระดับประเทศจนสามารถสร้างนักกีฬาอาชีพให้มีจำนวนมากเพียงพอ และให้มีการแข่งขันอย่างต่อเนื่องจนสามารถสร้างผลงาน สร้างชื่อเสียง โดยมี ประชาชนที่สนใจกีฬา กลายเป็นวัฒนธรรม และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประชาชน ให้การสนับสนุน ด้วยการเข้าชมและรับชมกีฬาก็จะทำให้ เกิดความนิยมกีฬาอาชีพในประเทศไทยอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าการกีฬาแห่งประเทศไทยมี แผนพัฒนานักกีฬาแห่งชาติ และ แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย และมุ่งเน้นการพัฒนากีฬาอาชีพ ทั้งนี้ การกีฬาแห่งประเทศไทย ควรสนับสนุนสมาคมกีฬาอาชีพทั้ง 14 สมาคมให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักกีฬามีเวทีในการแสดงออกถึงศักยภาพของนักกีฬา และมีโอกาสได้เข้าร่วมประลองฝีมือกับนักกีฬาระดับโลก ซึ่งจะช่วยให้นักกีฬาค้นพบเทคนิคการเล่นใหม่ ๆ และสามารถเรียนรู้ทักษะผ่านการเตรียมตัวฝึกซ้อมก่อนการแข่งขัน อีกนัยหนึ่ง การสร้างความนิยมในกีฬาอาชีพ ผู้ชมจำเป็นต้องได้รับประสบการณ์ในการชมกีฬาระดับโลก เพื่อสร้างประสบการณ์ในการรับชม จนประชาชนมีความสนใจชมการแข่งขันกีฬาในประเทศในอนาคต ผลพลอยได้อีกประการจากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติ จะทำให้ประชาชนมีแรงบันดาลใจในการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา เนื่องจากมีนักกีฬาดาวรุ่ง

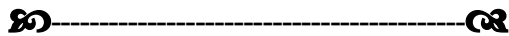
เป็นแบบอย่าง และจะส่งผลถึงการอุปโภคสินค้า และบริการด้านกีฬา ซึ่งจะเห็นได้ว่า สมาคมกีฬาอาชีพทั้ง 14 สมาคมให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลถึงอุตสาหกรรมกีฬาทั้งระบบ และจะสามารถผลิตนักกีฬาดาวรุ่งระดับเยาวชนเพิ่มขึ้นจากการที่ประชาชนทุกเพศทุกวัยหันมาออกกำลังกายจนกระทั่งกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- กฎหมาย 4.0. (2561). *กฎหมายกีฬากับการส่งเสริมกีฬาอาชีพในประเทศไทย*. สืบค้น 13 มิถุนายน 2565. จาก : <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist120121>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). *แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. สืบค้น 13 มิถุนายน 2565, จาก https://chainat.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=672.
- _____. (2563). *แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2564 - 2570)*. สืบค้น 13 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.sat.or.th/wp-content/uploads/2020/09/228>
- _____. *แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย-พ.ศ.-2564*.pdf.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2559). *ความนิยมในกีฬาฟุตบอลของไทย สร้างเม็ดเงินหมุนเวียนกว่า 12,000 ล้านบาท*. สืบค้น 13 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.thansettakij.com/business/81358>.
- Das, S. (2022). *Top 10 Most Popular Sports in America In 2022 | Viewership And TV Ratings*. Retrieved June 10, 2022, from <https://sportsbrowser.net/most-popular-sports-in-america/>.
- Injai, L. (2022). *Which is the most popular sport in America?-Top 5 revealed*. Retrieved June 10, 2022, from <https://sportsbrief.com/facts/14576-discover-popular-sport-america/>.
- Japanbased. (2022). *The 12 Most Popular Sports in Japan*. Retrieved June 10, 2022, from <https://japanbased.com/most-popular-sports-in-japan>.
- Link Japan Careers. (2021). *What Are The Most Popular Sports In Japan | Top 10*. Retrieved June 10, 2022, from <https://linkjapancareers.net/what-are-the-most-popular-sports-in-japan-top-10/>.
- Thailand Insider. (2019). *Top 5 Reasons Why Golfers Love Thailand*. Retrieved June 10, 2022, from <https://thailandinsider.com/top-5-reasons-why-golfers-love-thailand/>.
- Tnews. (2560). *กีฬาอาชีพ ธุรกิจมีเงินล้านของคนไทย*. สืบค้น 13 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.tnews.co.th/sat/345269>.

การบริหารงานที่ดีตามหลักพุทธธรรมของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น
ในประเทศไทย*

GOOD MANAGEMENT ACCORDING TO BUDDHIST PRINCIPLES
OF JAPANESE COMPANIES IN THAILAND

ทองดี ปาโส

Thongdee Paso

บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ (ประเทศไทย) จำกัด

Ajinomoto (Thailand) Co., Ltd.

E-mail: psthongdee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ข้อเสนอการบริหารงานที่ดีตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลไปถึงการบริหารงาน กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายเพราะต้องเผชิญกับการปรับเปลี่ยนรากฐานโครงสร้างทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การค้าการบริการเพื่อก้าวไปสู่ระบบเศรษฐกิจโลก จึงได้นำเอาหลักพุทธธรรมอิทธิบาท 4 หรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นกระบวนการส่งเสริมการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานที่ดีคือหลัก PDCA ได้แก่ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการและการปรับปรุงในเรื่องการส่งเสริมการบริหารงานที่ดีของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในประเทศไทยเพราะการบริหารงานที่ดีนอกจากจะพัฒนาตามปัจจัยทางการบริหารพื้นฐานขององค์กรแล้ว การปฏิบัติงานของบุคลากรก็จะทำให้การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานนั้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น รวมทั้งเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี อันเป็นการสร้างแรงผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีทางและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การบริหาร; หลักพุทธธรรม

Abstract

This academic article presents good administration according to Buddhist principles that affect the administration. The process of planning, organizing, directing and using other resources to achieve the goals as it faces the fundamental transformation of the economy, industry, trade in services to move towards a global economy. Therefore, adopting the principles of Buddhadharma Itthipada 4 or the teachings of the Lord Buddha as a process to promote management to have higher efficiency and effectiveness and can be applied to the Good Governance with Deming circle; PDCA: Plan - Do - Check - Act of Japanese companies in Thailand. Good management is not only developed according to the basic management factors of the organization. The performance of personnel will make the management and operations more efficiency and productivity including good results. This creates an impetus for a serious and sustainable change in the way of working and the culture of work.

Keywords: Administration; Buddhist principles

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น โดยประเทศไทยกลายเป็นฐานผลิตที่สำคัญของญี่ปุ่น สำหรับอุตสาหกรรมหลักที่ญี่ปุ่นเข้าดำเนินการในไทย ได้แก่ อุตสาหกรรมชิ้นส่วน รถยนต์ เครื่องจักร และอิเล็กทรอนิกส์ การลงทุนจากญี่ปุ่นจะคิดเป็น ร้อยละ 50 ของการลงทุนในไทย (Sukegawa, 2013) ซึ่งบริษัทญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย นอกจากจะนำเทคโนโลยีเข้ามาด้วยแล้ว ยังได้มีการนำลักษณะการบริหารเข้ามาปรับใช้กับบริษัทญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยด้วย โดยการบริหารงานแบบญี่ปุ่นในระหว่างประเทศมีอยู่ 4 ตัวแบบ 1) บริษัทแม่จะส่งคนมาบริหารบริษัทลูกในที่บริษัทลงทุน การตัดสินใจ หรือการวางกลยุทธ์จะขึ้นกับบริษัทแม่ 2) อนุญาตให้คนในบริษัทท้องถิ่นขึ้นมาเป็นผู้บริหารได้ 3) การใช้บุคคลในประเทศที่สามมาบริหารในประเทศลูกก่อนที่คนในบริษัทลูกจะขึ้นมาเป็นผู้บริหารได้ คือการโอนย้ายในระหว่างภูมิภาคก่อนแล้วค่อยมาประจำในประเทศของตนเอง และ 4) เป็นแนวคิดเชิงอุดมคติมากที่สุดสำหรับการบริหารของบริษัทข้ามชาติ (Darawong, 2013) สำหรับบริษัทของญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่จะมีการบริหารงานเป็นแบบแรก คือ มุ่งเน้นให้คนญี่ปุ่นมาบริหารงานเอง แม้จะทำให้เกิดต้นทุนที่สูง โดยเป็นการบริหารงานมีการนำหลักการบริหารแบบญี่ปุ่นเข้ามาใช้และมีผู้บริหารคนญี่ปุ่นเป็นหลักทำให้ลักษณะการบริหารแต่ละองค์กรนั้นแตกต่างกันไปนอกจากลักษณะการบริหารงานที่แตกต่างกันแล้วยังมีในเรื่องของวัฒนธรรมองค์กร ที่มีลักษณะเป็นแบบญี่ปุ่นแท้จริงนั้น (การพัฒนาสู่ความยั่งยืน, 2565) โดยเน้นการทำงานเป็นทีม

ระบบอาวุโส ระเบียบวินัย การรายงานผลการดำเนินงานและคิดแบบเป็นระบบ ส่วนที่เป็นแบบคนไทยจะยึดถือหลักการปฏิบัติเป็นแบบสายกลางเพื่อเพิ่มความพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรและเพื่อดำเนินงานที่ดีพระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทมากต่อการดำเนินชีวิต เนื่องจากพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะและประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ พระพุทธศาสนาจึงเป็นรากฐานสำคัญทางวัฒนธรรมของไทยทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ แม้แต่การปกครองบ้านเมืองและการบริหารจัดการ หลังพุทธบูรณาการ จึงเป็นการบริหารองค์กรโดยใช้หลักพุทธธรรมหรือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวชี้นำ ในงานบทความฉบับนี้ใช้หลัก หลักอิทธิบาทธรรม ที่เป็นหลักธรรมในการเสริมกำลังใจและผลักดันการทำงานให้บรรลุเป้าหมายประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียรและอดทนในการทำสิ่งต่าง ๆ จิตตะ คือ ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ ไม่ทอดทิ้งงาน วิมังสา คือ ความคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ (ที.ปา. (ไทย) 11/231/233) ซึ่งอิทธิบาทธรรม นี้เป็นเครื่องมือที่ทำให้บรรลุถึงผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานเชิงพุทธ (พระครูอุทัยสุตกิจ, 2558) เพราะการบริหารงานที่ดีนอกจากจะพัฒนาตามปัจจัยทางการบริหารพื้นฐานขององค์กรแล้วเพราะการบริหารงานที่ดีนอกจากจะพัฒนาตามปัจจัยทางการบริหารพื้นฐานขององค์กรแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องนำเอาหลักพุทธธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นกระบวนการหรือเป็นเครื่องมือในส่งเสริมการบริหารงานที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ยั่งยืนต่อไป

ดังนั้น นอกจากลักษณะการบริหารงานที่แตกต่างกันแล้วยังมีในเรื่องของวัฒนธรรมองค์กร เพราะต้องเผชิญกับการปรับเปลี่ยนรากฐานโครงสร้างทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการค้าและบริการเพื่อก้าวไปสู่ระบบเศรษฐกิจโลกพระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทมากต่อการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องนำเอาหลักพุทธธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นกระบวนการในการบริหารงานเสริมกำลังใจและผลักดันการทำงานให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การ และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ ในความหมายนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารใช้ทรัพยากรทั้งหมดขององค์การ ซึ่งมีเงินทุน อุปกรณ์ ข่าวสาร และคน เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การ คนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดขององค์กร ตามความเหมาะสมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะเพื่อเอาคนทรัพยากรมารวมกันแล้วอำนวยความสะดวกให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการปัจจัยในการบริหารมีองค์ประกอบ คือ 1) คนหรือบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงาน 2) เงิน หน่วยงานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีงบประมาณเพื่อ การบริหารงานของ

หน่วยงานที่อยากที่จะบรรลุเป้าหมาย 3) ทรัพยากรหรือวัตถุ การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหาร 4) การบริหารจัดการ เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรงคือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวลผลก้นและกำกับปัจจัยต่าง ๆ (สมคิด บางโม, 2537)

ดังนั้น การบริหารส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการบริหารราชการเหมาะสมจึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะเพื่อเอาคนทรัพยากรมารวมกันแล้วอำนวยความสะดวกวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการปัจจัยตลอดจนถึงการพัฒนองค์กรให้มีคุณภาพบุคลากรทุกคนต้องพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

หลักการบริหารที่ดีในองค์กร

การพัฒนองค์กรให้มีคุณภาพบุคลากรทุกคนต้องพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องหรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า การบริหารระบบคุณภาพ ซึ่งได้รับแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กร สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร คุณภาพที่ได้รับการยอมรับของหน่วยงานทั่ว ๆ ซึ่งโครงสร้างการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านไว้ดังต่อไปนี้

- 1) ขั้นตอนการวางแผน คือ เป็นการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย
- 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่จะลงมือปฏิบัติให้ถ่องแท้ก่อน
- 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ เป็นขั้นตอนการเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผน หรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่
- 4) ขั้นตอนการปรับปรุง คือ เป็นขั้นตอนการของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว นับเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นเพื่อสร้างความก้าวหน้าขององค์กร (ณัฐณิษฐ์ อ่อนตน, 2562)

ดังนั้นการบริหารงานในองค์กรส่วนใหญ่มีการนำหลักการปฏิบัติงาน PDCA เสมอโดยมีการดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรมที่ครบวงจร วงใหญ่สุด คือ วงที่มีวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นแผนงาน ซึ่งองค์กรจะต้องทำการติดตามตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจต้องปรับแผนใหม่ ในแต่ละปี เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวนั้นปรากฏเป็นจริงและทำได้

การส่งเสริมการพัฒนองค์กร

จุมพล นิยมพานิช ได้อธิบายว่า การพัฒนองค์กรเพื่อประสิทธิผล และความสำเร็จเติบโตขององค์กรโดยส่วนรวมแนวความคิดเชื่อว่าสามารถจะแก้ไขข้อบกพร่อง และความไร้ประสิทธิภาพของเทคนิคในการเปลี่ยนแปลงในแนวเก่าได้เป็นอย่างดีทั้งหมดเริ่มดำเนินการ

จากฝ่ายจัดการระดับสูงเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพขององค์กรตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในองค์กรโดยที่มาจากแนวความคิดการส่งเสริมการพัฒนาองค์กร ประกอบด้วย (จุมพล หนิมพานิช, 2556)

1) ส่งเสริมต่อต้านการให้/รับสินบนและทุจริตคอร์รัปชัน หมายถึง สุจริตและ เป็นไปตามนโยบายการกำกับ ดูแลกิจการ และจรรยาบรรณทางธุรกิจ ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ จึงมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรการต่อต้านการคอร์รัปชัน ของโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทย และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี

2) ส่งเสริมด้านการพัฒนาเทคโนโลยี หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี ควรตระหนักถึงความสำคัญในการก้าวทันวิทยาการ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีชีวภาพและวิศวกรรมจากประเทศญี่ปุ่นโดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพสูงสุดแก่ทุกโรงงานและถ่ายทอดประสบการณ์ในประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาการผลิตของกลุ่มบริษัทในขั้นต่อไป นอกจากนี้ยังคำนึงถึงการสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

3) ส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง ตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางอาหารขึ้นเพื่อออกแบบ วิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัยตั้งแต่กระบวนการคิดสรรพฒนาวัตถุดิบที่ได้มาตรฐาน บรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรที่ทันสมัยในการผลิต เพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่มีรสชาติอร่อยและเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้แก่ลูกค้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าอย่างสูงสุด

4) ส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง โรงงานและฐานการผลิตของเราทุกแห่ง บริหารจัดการภายใต้แนวคิด โรงงานสีเขียว และยึดมั่นแนวนโยบาย การปลดปล่อยมลพิษเป็นศูนย์เราได้นำระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้มาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลมาปฏิบัติ พร้อมทั้งปรับปรุงระบบต่างๆของโรงงานเพื่อช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอันเป็นสาเหตุของสภาวะโลกร้อน

5) ส่งเสริมยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด ควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติแก่พนักงานบริษัท จัดให้มีอุปกรณ์และระบบป้องกัน ด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยอย่างครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้มั่นใจว่าพนักงานของเราทุกคนมีสุขภาพแข็งแรง มีสุขอนามัยที่ดี และทำงานอยู่ในสภาพแวดล้อมที่

6) ส่งเสริมด้านการอนุรักษ์พลังงาน หมายถึง เราส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานทั้งภายในอาคารสำนักงานและโรงงานของเราทุกแห่งอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม การใช้พลังงานในส่วนงานต่าง ๆ รวมถึงการสื่อสารและปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานให้พนักงานทุกคน เพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และสนับสนุนเพื่อการพัฒนาทางด้านอนุรักษ์พลังงาน การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานอย่าง

ยั่งยืน ตลอดจนมีการประชุมทบทวนนโยบาย เป้าหมาย และแผนการจัดการด้านการอนุรักษ์พลังงานอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การพัฒนาองค์กรเพื่อประสิทธิผล และความเจริญเติบโตขององค์กรโดยส่วนรวม แนวความคิดเชื่อว่าสามารถจะแก้ไขข้อบกพร่อง และความรู้ประสิทธิภาพโดยการส่งเสริม พัฒนาการบริหารงานที่ดี ตลอดจนถึงการพัฒนาในด้านของเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการพัฒนา และการถ่ายทอดเทคโนโลยีชีวภาพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัยตั้งแต่ กระบวนการคัดสรรพัฒนาวัตถุดิบที่ได้มาตรฐาน ตลอดจนมีการประชุมทบทวนนโยบายเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างยั่งยืน

การส่งเสริมการบริหารงานที่ดีตามหลักอิทธิบาท 4

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมการบริหารงานที่ดีตามหลักพุทธธรรมของบริษัท สหชาติญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยการนำเอาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบริหารที่มีอยู่ ในทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นต้นแบบในการนำไปปรับใช้ในการบริหาร เป็นธรรมอันนำไปสู่ ความสำเร็จ จึงนำเสนอเกี่ยวกับหลักหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานที่ดีตามหลักอิทธิ บาท 4 ของการบริหารงานที่ดีดังต่อไปนี้

อิทธิบาท 4 หลักธรรมที่ไม่เคยล้าสมัยหรือหลักธรรมอันเป็นหลักแห่งความสำเร็จหรือ ทางแห่งความสำเร็จและเพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จเพื่อให้ชำนาญในเรื่องความสำเร็จเพื่อพลิกแพลง ให้เกิดความสำเร็จ เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สิ่งซึ่งมี คุณธรรม เครื่องให้บรรลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำให้ ตนสมบูรณ์ ตามหลักธรรมอิทธิบาท 4

1) ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจในงาน) คือ มีความพอใจที่จะทำงานให้ได้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าประสงค์ มีความกระตือรือร้นในการทำงานคือความสำเร็จและมีใจรักในงาน การพอใจ ในจุดมุ่งหมายในสิ่งที่กำลังทำ ต้องมีทัศนคติที่ดีต่องานและมองถึงประโยชน์และคุณค่าของการ ทำงาน ทำงานด้วยความเต็มใจตลอดจนทุ่มเทชีวิตและจิตใจให้กับงานนั้นพัฒนางานอยู่ ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่งเพื่อให้การส่งเสริมการบริหารงานที่ดีของบริษัทสหชาติญี่ปุ่นอย่างมี ประสิทธิภาพ

2) ด้านวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) คือ การปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ การบาก บั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก อดทน เข้มแข็งไม่ละทิ้ง หรือท้อถอยในงาน เมื่อพบกับอุปสรรคใด ๆ ก็เชื่อว่าอุปสรรคที่ประสบกับตนเองเป็นสิ่งที่ท้าทาย ความสามารถเพื่อตนเองที่จะได้กลับมาแก้ตัวใหม่ หรือเมื่อทำงานแล้วประสบกับหายนะ ก็พลิก หายนะนั้นให้เป็นโอกาส เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และปฏิบัติงานเสร็จทันตามกำหนดการจัดการ บริษัทสหชาติญี่ปุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่เอาใจใส่ในงาน) คือ ความมีจิตผูกพันจดจ่อ ฝ่าคิดเรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อยให้ห่างไปไหน ถ้าบุคคลใดมีจิตตะเป็นตบะอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืองานอย่างใดอย่างหนึ่ง บุคคลผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่น ๆ จิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีการคิดค้นหาวิธีการป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในส่งเสริมการบริหารงานที่ดีของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในอนาคต

4) ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) คือ พิจารณาใคร่ครวญหาข้อดี-ข้อด้อยทุกครั้งเพื่อเป็นแนวครั้งต่อไป การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์พัฒนา การใคร่ครวญ ทดลอง เป็นการใช้สติปัญญาพิจารณาตรวหาเหตุผลและตรวจสอบข้อย่อหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีการปรับปรุง ตรวจสอบสิ่งที่ทำให้ละเอียดถี่ถ้วนเพื่อให้ได้งานที่ออกมาตามเป้าหมาย ประเมินผล การจัดการส่งเสริมการบริหารงานที่ดีของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารงานที่ดีของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นในประเทศไทย นอกจากจะพัฒนาตามปัจจัยทางการบริหารพื้นฐานขององค์กรแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องนำเอาหลักพุทธธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นกระบวนการหรือเป็นเครื่องมือในส่งเสริมการบริหารงานที่ดี เพราะหากมีการศึกษาหลักพุทธธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการองค์กร หรือการปฏิบัติงานของบุคลากรก็จะทำให้การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานนั้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น รวมทั้งเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี อันเป็นการสร้างแรงผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีทางและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและยั่งยืนต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาสามารถสร้างรูปแบบของการบริหารงานที่ดีตามหลักพุทธธรรมของบริษัท สัณฺหาติญฺ์ปุ่นในประเทศไทย ประกอบด้วย ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจในงาน) ด้านวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่เอาใจใส่ในงาน) ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) และหลักการบริหารที่ดีตามหลัก PDCA ดังแผนภาพที่แสดง

แผนภาพที่ 1 การบริหารงานที่ดีตามหลักพุทธธรรมของบริษัท สัณฺหาติญฺ์ปุ่นในประเทศไทย (ทองดี ปาโส, 2565)

สรุป

พระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทมากต่อการดำเนินชีวิต เป็นรากฐานสำคัญทางวัฒนธรรมของไทยทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ แม้แต่การปกครองบ้านเมืองและการบริหารจัดการ ดังนั้น พุทธบูรณาการ จึงเป็นการบริหารองค์กรโดยใช้หลักพุทธธรรมหรือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวชี้วัด ในงานวิจัยฉบับนี้ใช้หลัก หลักอริยาบถธรรม ที่เป็นหลักธรรมในการเสริมกำลังใจและผลักดันการทำงานให้บรรลุเป้าหมายประกอบด้วย ฉันทะ (ความพึงพอใจในงาน) ได้แก่ ความพอใจในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด วิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียรและอดทนในการทำสิ่งต่าง ๆ จิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่เอาใจใส่ในงาน) ได้แก่ ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ ไม่ทอดทิ้งงาน วิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) ได้แก่ ความคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ จึงส่งผลไปถึงกระบวนการของหลักการบริหารที่ดี PDCA คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการและการปรับปรุง และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ ในความหมายนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารใช้ทรัพยากรทั้งหมดขององค์กร ซึ่งมีเงินทุน อุปกรณ์ ข่าวสาร และคน เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กร คนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดขององค์กร และกำหนดสิ่งที่จะกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การวางแผน เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการคิดและการตัดสินใจที่ละเอียดอ่อน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไปพร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

- การพัฒนาสู่ความยั่งยืน. (2565). *กลยุทธ์และเส้นทางสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน*. สืบค้น 7 มกราคม 2565, จาก <https://www.minor.com/th/sustainability/framework-strategy-and-roadmap>
- จุมพล หนิมพานิช. (2556). *การบริหารและการพัฒนาองค์กร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐธณัฏช์ อ่อนตน. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle). *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการศึกษาระดับประเทศ*, 1(3), 1-3.
- พระครูอุทัยสุตกิจ. (2558). ความสำเร็จของการบริหารงานตามหลักอริยาบถสี่ของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 20(2), 161-171.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

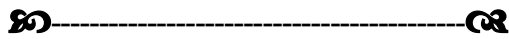
สมคิด บางโม. (2537). *การบริหารองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Darawong. (2013). C.Expatriate Management for the era of ASEAN Free Trade. *Business Administration Journal*, 36(138), 28-39.

Sukegawa. (2013). S.Trend of Investment and Movement of Japanese Affiliates Toward ASEAN Economic Community (AEC) Era. *Japanese Studies Journal*, 30(2), 23-35.

หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*

THREE STUDIES FOR HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT.

ปาริชาติ เปรมวิชัย

Parichat Premwichai

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: parichat324@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้การนำเสนอแนวคิดในการบูรณาการหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา มาประยุกต์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักของศาสตร์ทางตะวันตก ศาสนาเป็นหนึ่งในพลังที่มีอำนาจให้ความรู้ลึกซึ้ง และมีอิทธิพลต่อชีวิตครอบครัว ชุมชน เศรษฐกิจ และการเมือง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้พุทธธรรมมาช่วยยกระดับจริยธรรมนั้นเป็นประโยชน์ที่สำคัญพุทธธรรมมิใช่เป็นกฎธรรมชาติที่จะบอกมนุษย์เรื่องความดีความชั่วเท่านั้น พุทธธรรมยังเป็นเครื่องชี้นำแนวทางในการดำรงชีวิตของมนุษย์ไปสู่ชีวิตที่ดีอีกด้วย ดังนั้นการประยุกต์พุทธธรรมทั้งในระดับโลกียธรรมและโลกุตระธรรมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและในฐานะทรัพยากรขององค์กรและประเทศชาติ ทำให้คนเป็นมนุษย์ที่มีทั้งความเก่ง ความดี และความสุข หลักไตรสิกขาสามารถเสริมสร้างการพัฒนาการบริหารบุคลากรให้เป็นคนมีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพสูง อันจะนำไปให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ และเป็นองค์กรที่มั่นคง ยั่งยืน สืบต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนา; ทรัพยากรมนุษย์; ไตรสิกขา

Abstract

This article presents the idea of integrating the principles of Buddhism, which is the Threefold Trainings (Sikkhāttaya)—comprising of morality (Sīla), concentration (Samādhi), and wisdom (Paññā)—for the Western principle of human resource development application. Religion is one of the forces with power of deep knowledge and has influence on family life, the community, the economy, and politics. Human resource development with Dhamma to uplift ethical levels is

*Received June 8, 2022; Revised July 25, 2022; Accepted July 27, 2022

very important. Dhamma, a natural law, not only tells humans which is good, and which is evil, but also provides a guideline to wellbeing. Therefore, Dhamma application both at the mundane (Lokiya) level and at the transcendental (Lokuttara) level in human resource development should be useful to a person as an individual and as the organizational and national resource as well. A person, hence, will be smart, good, and happy. Finally, is Puññā-sikkha, Puñña-sikkha makes hotel staff have knowledge, understand working, solve problems that occur in the work place. Coordinate with others. Management development: make the staff is a good behavior with morality. Then, might be sustainable organization successor forever.

Keywords: Development; Human Resource; Three Studies

บทนำ

องค์กรเป็นระบบทางสังคมที่มีการรวมตัวของมนุษย์จัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ องค์กรประกอบด้วย โครงสร้าง เป้าหมาย การบริหารจัดการสารสนเทศ และบุคลากร โดยในทรัพยากรเหล่านี้ บุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ากว่าทรัพยากรอื่นใด เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น ทรัพยากรมนุษย์จึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่จะช่วยผลักดันให้องค์กรนั้น สามารถดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2537) บุคลากรในองค์กรเปรียบเสมือน “ต้นทุน” ที่มีค่ามหาศาลอีกทั้งยังเป็นต้นทุนที่องค์กรต้องรักษาและลงทุนเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาให้บุคลากรมีคุณค่าอย่างเหมาะสมแก่องค์กรในระยะยาว ในขณะที่เดียวกันกลับจะต้องลงทุนในอีกหลาย ๆ ด้านเพื่อที่จะสรรหา คัดเลือก ฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรเข้ามาทดแทน ทำให้องค์กรสูญเสียเวลาและผลประโยชน์มากพอสมควร (มัทนา วังธนอมศักดิ์, 2550)

ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เปรียบเสมือนแขน ขา ที่จะนำพาองค์กรไปในทิศทางที่องค์กรได้กำหนดกลยุทธ์ไว้ จึงกล่าวได้ว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้ปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานขององค์กร ทรัพยากรบุคลากรที่มีสมรรถภาพและศักยภาพย่อมสามารถทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน หรือบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรได้นาน (นพ ศิริบุญนาถ, 2542)

หน่วยงานทรัพยากรมนุษย์จึงเปรียบเหมือนหน่วยงานที่คอยเสริมความเข้มแข็งและเพิ่มพูนคุณภาพให้กับคนในองค์กร ดังนั้นภารกิจขององค์กรจึงไม่ใช่เพียงแต่การสั่งการให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เสร็จเท่านั้น หากแต่ต้องมีการรักษาทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงค่าให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรด้วย (พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมโก), 2556) ในทุกวันนี้ สังคมไทยต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อให้สังคมกลับคืนสู่การเป็นสังคมคุณภาพการ

พัฒนา “คน หรือ ทรัพยากรมนุษย์” ไม่ใช่เรื่องใหม่ที่เพิ่งอุบัติขึ้น หากได้ศึกษาแนวทางการบริหารและพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

สรุปได้ว่าปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบกับจิตใจของแต่ละคนแตกต่างกันออกไป หลักธรรมจึงเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจเพื่อนำการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้นนั้น ต้องพัฒนาในด้านร่างกายและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนั้นจะต้องให้มนุษย์มีความรู้คู่กับคุณธรรมด้วย จึงจะเป็นคนที่สมบูรณ์หรือความเป็นมนุษย์ออกไปอยู่ในสังคมได้ และเมื่อมนุษย์มีความรู้แล้วต้องนำไปปฏิบัติ ผักผ่อนให้เกิดผลดีคือ มีประสบการณ์ดีนั่นเอง ประสบการณ์ดี ความรู้ดี มีคุณธรรมดี และมีความสามารถสูง มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรใช้เป็นหลักในการจัดการทรัพยากรมนุษย์การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรรวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ และด้านความรู้ความคิด ที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าปัญญา ในด้านพฤติกรรมอันเป็นการกระทำของแต่ละคน ทั้งที่ปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมที่มองเห็น และเป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ ซึ่งพฤติกรรมของการแสดงออกของแต่ละคนนั้น ทางพุทธศาสนาประกอบไปด้วย กายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม เป็นหลักที่มีประโยชน์ เกื้อกูลต่อการปฏิบัติงาน โดยทรัพยากรมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะนี้ก็จะถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะ และมีศิลป์ในการควบคุมพฤติกรรม ทักษะของบุคลากร อันเป็น 1 ใน 3 ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในมุมมองตะวันตก โดยการนำหลักไตรสิกขามาใช้ในการพัฒนาด้านทักษะ ด้านพฤติกรรมของทรัพยากรมนุษย์จะก่อให้เกิดการแสดงออก มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมและองค์กร มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย การมีทัศนคติที่เหมาะสมกับปทัสถานของสังคม และขององค์กรที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ในด้านจิตใจ อันเป็นการพัฒนาจิตใจ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีในการปฏิบัติงาน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ทรัพยากรมนุษย์ ในมิติต่าง ๆ ทรัพยากรมนุษย์ เป็นสิ่งมีค่า สามารถสร้างผลตอบแทนได้ องค์กรเป็นผู้จัดดำเนินการให้ มีหน่วยงานจัดให้ หรือโดยบุคลากรดำเนินการเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด ความรู้ จิตใจ บุคลิกภาพ และการทำงาน เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วสามารถวัดผลงานหรือความประพฤติดของบุคลากรในองค์กรได้ (จิระ หงส์ลลารมณ, 2535) อย่างเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังงาน ทักษะ พรสวรรค์ และความรู้ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการผลิตสินค้า หรือนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (Harbison, 1978) ด้วยแรงงาน ความรู้ ความคิด ความชำนาญ ความสามารถเฉพาะด้านของมนุษย์ (บรรจง ชูสกุลชาติ, 2534) โดยทรัพยากรมนุษย์นั้นสามารถเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ ควบคุมคุณภาพ การตลาด การบริหาร การเงิน การกำหนดยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์สำหรับองค์กรได้ (Milkovich & John, 1991)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการนำศักยภาพของแต่ละบุคลากร มาใช้ในการปฏิบัติงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างให้แต่ละบุคลากรเกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ตลอดจนเกิดความตระหนักในคุณค่าของตนเอง เพื่อร่วมงานและองค์กร ตามหลักที่ว่า (กรณีการ สุวรรณศรี, 2548) มนุษย์ทุกคนนั้นมีศักยภาพ ที่สามารถพัฒนาให้เพิ่มพูนขึ้นได้ ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ ถ้าหากมีแรงจูงใจที่ดีพอการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือกนำมาสู่การพัฒนาในระบบขององค์กร

เมื่อมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุด ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานขององค์กร และเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จและความอยู่รอดขององค์กร (ชูชัย สมितिไกร, 2538) ประสิทธิภาพ ช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงาน และลดความผิดพลาดได้โดยไม่จำเป็น หลักที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพเพิ่มคุณค่าด้านศักยภาพของบุคลากร เพื่อช่วยให้มีโอกาสเจริญก้าวหน้าสู่ความเป็นมืออาชีพศักยภาพของบุคลากร โดยการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและสังคมเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร (ธงชัย สมบูรณ์, 2549)

ทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นการมองมนุษย์ในฐานะทรัพยากร คือ เป็นทุน เป็นปัจจัยในการที่จะนำมาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่วนการพัฒนาคนโดยมองคนในฐานะเป็นมนุษย์ มีความหมายว่า มนุษย์มีความเป็นมนุษย์ของเขาเอง ชีวิตมนุษย์นั้นมีจุดหมาย จุดหมายของชีวิต คือ ความสุข อิสรภาพ ความดี ความงามของชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคลากร (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2553)

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พะยอม วงศ์สารศรี, 2548) มีการพัฒนาบุคลากร มีหลักการดำเนินการที่สำคัญ และมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ ซึ่งในการพัฒนาบุคลากรนั้น จะต้องดำเนินการตามหลักการต่างๆอย่างสอดคล้อง ต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์กัน อย่างครบวงจร (Heneman et al., 1983)

การศึกษาหาวิธีการที่จะกระตุ้นให้บุคลากรมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองการวิเคราะห์ความต้องการของบุคลากรโดยรวมว่าสนใจอะไร เพื่อที่จะได้ดำเนินการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การพัฒนาโดยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง เช่น ประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปราย การศึกษาดูงาน การสอนงาน เป็นต้นความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งอาจจะศึกษาโดยการทำวิจัยเชิงทดลอง การปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้โครงการดำเนินไปได้การปฏิบัติตามโครงการ จำเป็นต้องหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ เพื่อชี้แนะแนวทางและให้การฝึกอบรมการประเมินผลว่าบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยดำเนินการเป็นระยะและพิจารณาอย่างมีหลักเกณฑ์

ในเมื่อเล็งเห็นแล้วว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ในการดำเนินการพัฒนาบุคลากร จึงมีขั้นตอนดำเนินการ (ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์, 2535) ดังนี้

การหาความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากร (Personnel Development Needs) เป็นการหาข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน เพื่อหาทางแก้ไขด้วยการพัฒนาบุคลากร ในหน่วยงาน การคัดเลือก ออกแบบและ ดำเนินกิจกรรมพัฒนาบุคลากร การประเมินผล การพัฒนาบุคลากร

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ว่า จะพัฒนาบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหา หรือเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างไรในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2. เลือกวิธีการ (Method) ที่เหมาะสม ว่าควรจะดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีใด โดยพิจารณาว่าวิธีใดจะได้ผลรวดเร็วและคุ้มค่าที่สุด ซึ่งจะต้องคำนึงถึงลักษณะของปัญหา และวิธีการแก้ไข จำนวนบุคลากรที่จะต้องพัฒนา ระยะเวลา งบประมาณ และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

3. การกำหนดโครงการ เป็นการจัดทำรายละเอียดของการพัฒนาบุคลากรในแต่ละเรื่องว่าจะดำเนินการอย่างไร

4. การดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามโครงการที่กำหนดหรือจัดทำขึ้น

5. การประเมินผลและติดตามผล เป็นการพิจารณาว่าการพัฒนาบุคลากรที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องประการใด รวมทั้งการติดตามดูว่าหน่วยงานและบุคลากรนั้นได้รับประโยชน์จากโครงการที่ดำเนินการไปแล้วเพียงใด คุ้มค่าหรือไม่

ซึ่งพอสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ในการดำเนินการพัฒนาบุคลากร สามารถกำหนดขั้นตอนดำเนินการ ได้คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ว่า จะพัฒนาบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหา หรือเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างไรในการปฏิบัติงานของบุคลากร การเลือกวิธีการ (Method) ที่เหมาะสม ว่าควรจะดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีใด โดยพิจารณาว่าวิธีใดจะได้ผลรวดเร็วและคุ้มค่าที่สุด ซึ่งจะต้องคำนึงถึงลักษณะของปัญหา และวิธีการแก้ไข จำนวนบุคลากรที่จะต้องพัฒนา ระยะเวลา งบประมาณ และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง การกำหนดโครงการ เป็นการจัดทำรายละเอียดของการพัฒนาบุคลากรในแต่ละเรื่องว่าจะดำเนินการอย่างไร การดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามโครงการที่กำหนดหรือจัดทำขึ้น และการประเมินผลและติดตามผล เป็นการพิจารณาว่าการพัฒนาบุคลากรที่ได้ดำเนินการ

หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

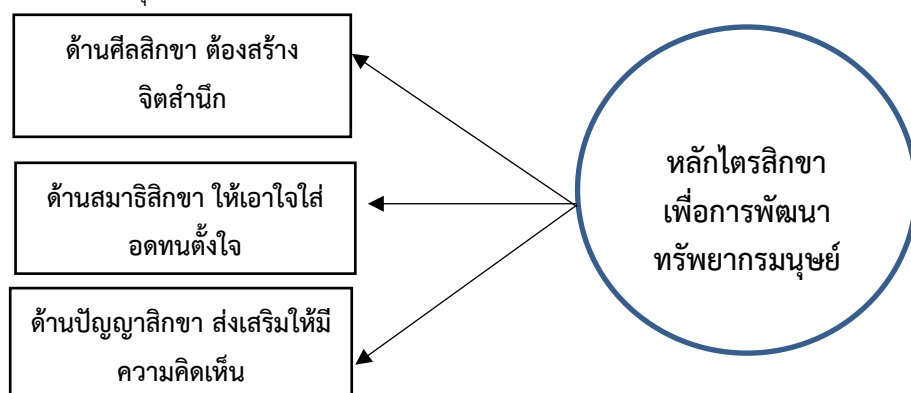
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธศาสนาเป็นความพยายามในการผสมผสานเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับวิชาสมัยใหม่ก่อให้เกิดการบูรณาการใช้หลักไตรสิกขาหรือ ศีลสมาธิ และปัญญา ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จนหล่อหลอมให้เกิดเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยพุทธบูรณาการอันเนื่องมาจาก หลักพุทธธรรมคำสอนความรู้สมัยใหม่ ๆ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2551) ศีล ในไตรสิกขา ครอบคลุมความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุหรือทางกายภาพ และทางสังคม ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในโลกวัตถุ ส่วนความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมดีงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีอาชีพสุจริต ไม่ใช้กายวาจาและอาชีวะในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายดำเนินชีวิตที่เรียกว่าไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล ในไตรสิกขา ครอบคลุมความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุหรือทางกายภาพ และทางสังคม หลักไตรสิกขาในการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน เพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข

1) ด้านศีลสิกขา ต้องสร้างจิตสำนึกค่านิยมเคารพกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ความประพฤติสุจริตทางกายวาจาใจส่งเสริมปลูกฝังสนับสนุนค่านิยมการนำหลักศีลธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาบุคลากรในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2) ด้านสมาธิสิกขา ให้เอาใจใส่อดทนตั้งใจมีความเพียรทำงานที่ตนได้รับมอบหมาย มีความพยายามอดทน มุ่งมั่น ความขยันหมั่นเพียร ก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ มีความกล้าหาญกตัญญูรู้คุณ มีจิตใจเมตตา กรุณาโอบอ้อมอารี มีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน

3) ด้านปัญญาสิกขา ส่งเสริมให้มีความคิดเห็น ความเชื่อถือ ทศนคติ ค่านิยมต่าง ๆ ที่ดีงาม มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาการทำงานของตนเอง มีความไตร่ตรองพิจารณาอย่างรอบคอบ มีความเสียสละหวังดีมีไมตรี สร้างทักษะความรู้และอุปนิสัยในการเรียนรู้ที่ดี ใฝ่รู้ ใฝ่คิด มีความสนใจค้นคว้าหาความรู้ (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). 2553)

สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของหลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สรุป

พุทธธรรมไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างสุขภาวะของทรัพยากรมนุษย์ ทั้งยังช่วยให้บุคลากรเองและผู้อยู่รอบข้างทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ศีล เป็นการฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม การสังคมสงเคราะห์ การศึกษา อาชีพ การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง การจัดกิจกรรมสุขภาวะแบบองค์รวม การถือศีลปฏิบัติธรรม ในโอกาสต่าง ๆ ร่วมกัน พบว่า สมาธิ เป็นการพัฒนาจิต ให้เป็นจิตใจที่ดีงาม เข้มแข็ง มีความสุข มีเจตจำนงที่เป็นกุศล การจัดดอกไม้ การถักไหมพรม การอ่านหนังสือ การเย็บปักถักร้อย การทำขนมไทย การร้อยพวงมาลัย การซ่อมแซมเสื้อผ้า และพบว่า ปัญญาเป็นการพัฒนาในขั้นสูงสุด นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน วิทยากรมาจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพกาย และจิตใจ จัดตั้งศูนย์ดูแลสุขภาพ การจัดกิจกรรมศูนย์สามวัยใจเกินร้อย ให้ผู้สูงอายุ พึ่งพาตนเองจนเป็นที่พึ่งของคนอื่น ซึ่งการบูรณาการหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงถึงกันอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้มีความสุขได้อย่างแท้จริง

ดังนั้นเมื่อฝึกอบรมไตรสิกขาทั้ง 3 แล้วองค์กรเพื่อทรัพยากรมนุษย์ควรบริหารบุคลากรต่อด้วยการทดสอบ การประเมินผลว่าก่อนและหลังอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงกับบุคลากรในสิ่งที่ดีขึ้นและการสร้างนวัตกรรมการบริหารงานด้วยการนำหลักพุทธธรรมไตรสิกขามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะทำให้บุคลากรมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ทำให้มีความเจริญก้าวหน้า จะช่วยให้องค์กรมีบุคลากรที่มีคุณสมบัติในด้านความประพฤติการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและหน้าที่งานของบุคลากรบุคลากรมีศักยภาพสูงในการทำงานอย่างรวดเร็ว อันจะนำพาให้องค์กรเจริญเติบโตบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และมีความมั่นคงยั่งยืนและถาวรสืบต่อไปอันจะทำให้เศรษฐกิจสังคมของประเทศชาติเติบโตยั่งยืนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สุวรรณศรี. (2548). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 1-2*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จิระ หงส์ดามณ. (2535). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หน่วยที่ 1-6*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเครื่องหมาย.
- ชูชัย สมบัติไกร. (2538). *การพัฒนาบุคลากรโดยกลุ่มสร้างสรรค์ความว่างามทั้งจิตใจ*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธงชัย สมบูรณ์. (2549). *การบริหารและจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร*. กรุงเทพฯ: ประชาสัมพันธ์สยาม.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์. (2535). *การศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาบุคลากร พ.ศ. 2535-2539*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

- นพ ศรีบุญนาท. (2546). *ศาสตร์การจัดการ*. กรุงเทพฯ: สุตรไฟศาล.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. (2534). *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสังคมอุตสาหกรรมในทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูจันทเกษมและวิทยาลัยครูพระนคร.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2548). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมิโก). (2556). *กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2553). *การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเอกชน (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). *การบริหารจัดการแนวพุทธ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Harbison. F. H. (1978). *Human Resources as the Wealth of Nations*. New York: Oxford University Press.
- Milkovich, G. T. & John W. (1991). *Boudreau, Human Resource Development*. 6th Edition. Boston: Homewood.
- Heneman, et al. (1983). *Personnel/ Human Resource Management*. Illinois: Irwin.

นโยบายสาธารณะ : ผลผลิตจากการเมือง
ตามกรอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560*
PUBLIC POLICY: PRODUCT OF POLITICS UNDER
THE CONSTITUTION FRAMEWORK 2017

พระครูปลัดธวัชชัย ธวชยเมธี

Phrakhrupalad Thawatchai Thawatchayamedhi

วัดโพธิ์ทอง จังหวัดพิษณุโลก

Wat Photohng, Phitsanulok Province

Email: mankind1990@hotmail.com

บทคัดย่อ

แนวทาง กิจกรรม หรือการกระทำที่พรรคการเมืองในคณะรัฐบาลใช้ในการดำเนินงาน เพื่อส่งมอบบริการสาธารณะในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ด้านการสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ไปสู่ประชาชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นั้นเรียกว่า นโยบายสาธารณะ (Public Policy) โดยจะต้องมีการวางแผนดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการจัดสรรทรัพยากรบุคคล งบประมาณในการดำเนินงาน มีการจัดทำโครงการ มีกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยวิธีปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้อง และมีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง รวมตลอดทั้งความต้องการของประชาชนในแต่ละเรื่อง และในแต่ละพื้นที่ เพราะฉะนั้น นโยบายของพรรคการเมืองจึงนับว่าเป็นนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานของพรรคการเมืองเมื่อได้รับเลือกตั้งให้เข้ามาจัดตั้งรัฐบาล บทความทางวิชาการเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบาย สาธารณะที่เป็นผลผลิตจากทางการเมืองตามกรอบรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ.2560

คำสำคัญ: นโยบาย; พรรคการเมือง; นโยบายสาธารณะ

Abstract

Guidelines for activities or actions that political parties in the government use to carry out public services in various forms Whether education Public health Social work, for example, onwards to the people to achieve their set goals. The policy of a political party is known as Public Policy. Systematic planning needs to

*Received September 22, 2021; Revised April 19, 2022; Accepted April 19, 2022

be implemented. Human resource allocation Operating budget With project preparation There is a process to achieve the objectives in any one subject with consistent work procedures. And suitable for reality Including the needs of people in each matter and in each area. Therefore, the policies of political parties are considered public policy, which is an important tool in the administration of political parties when elected to form a government.

Keywords: Policy; Political Party; Public Policy

บทนำ

พรรคการเมือง (Political Party) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะพรรคการเมืองเป็นเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐบาลที่ทำหน้าที่บริหารปกครอง พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความชอบธรรมในการเลือกตัวแทนในรูปแบบการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ของสังคม (จักร พันธ์ชูเพชร, 2549) ทั้งนี้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์จึงมีผลให้เกิดกระแสเรียกร้องประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น นับตั้งแต่การมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ได้ก่อให้เกิดระบอบประชาธิปไตยเต็มใบที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้น ประชาชนยังมีข้อเรียกร้องที่ชัดเจนในระบอบนี้ที่พรรคการเมืองเริ่มแสวงหาความสนับสนุนจากประชาชนด้วยการสำรวจความต้องการของประชาชน และจัดเสนอนโยบายที่เรียกว่า “ประชานิยมเหล่านี้” นโยบายเหล่านี้เป็นเรื่องที่ออกนอกกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นนโยบายที่ใหม่สำหรับข้าราชการและมีลักษณะเป็นการเมืองมากกว่าเป็นงานประจำนโยบายเหล่านี้มีนักคิดนักวิชาการ และนักการเมืองเป็นผู้จัดทำ มีกระบวนการจัดทำที่แตกต่างไปจากการจัดทำนโยบายโดยข้าราชการผู้ชำนาญการ ที่สำคัญก็คือ เน้นนโยบายที่ต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น นโยบายสาธารณะในปัจจุบันจึงเป็นผลผลิตจากทางรัฐบาลที่มุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาจากภาวะการทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลักที่เกิดจากกระแสการเรียกร้องของประชาชน

ปัญหาสาธารณะกับการกำหนดนโยบายพรรคการเมือง

ปัญหาสาธารณะเป็นความขัดข้องหรือความเดือดร้อนที่หมู่่มาก ส่วนประเด็นเป็นเรื่องที่สังคมหรือสาธารณะสนใจ ถกเถียงกันและเรียกร้องเพื่อให้รัฐบาลหาทางแก้ไขปัญหา แต่คนส่วนใหญ่ก็ยังตกลงกันไม่ได้ว่าจะแก้ปัญหานั้นเป็นอย่างไร อีกทั้งยังเป็นการมองปัญหาต่างกัน เช่น ปัญหามลพิษ บางคนเห็นว่าเกิดจากระบบทุนนิยม บางคนเห็นว่าเป็นปัญหาข้าราชการหา

ประโยชน์ หรือบางคนเห็นว่าผู้บริโภคต้องการบริโภคสินค้าจำนวนมาก จึงเกิดอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ในสังคมมนุษย์มีประเด็นที่ถกเถียงกัน ทำนองนี้อยู่มางมาย เช่น เรื่องการจัดสวนสาธารณะ การห้ามโฆษณาเหล้าหรือบุหรี่ ความปลอดภัยในโรงงาน การให้เงินอุดหนุนการศึกษา การสร้างรถไฟฟ้ามหานคร การก่อการร้ายตามชายแดน การสร้างเขื่อน การขยายเมือง หรือการสร้างเมืองใหม่ หรือการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ William N. Dunn (1994) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ประเด็นนโยบายไม่เพียงเป็นเรื่องที่ตกลงกันไม่ได้ในเรื่องแนวทางปฏิบัติที่เป็นจริงหรือที่เป็นไปไม่ได้ แต่ยังสะท้อนถึงธรรมชาติที่แข่งขันกันที่มีต่อธรรมชาติของปัญหา ดังนั้นประเด็นนโยบายจึงเป็นผลที่เกิดจากการโต้เถียงกันก่อนหน้านี้ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การนิยามปัญหา การจำแนกประเภทปัญหา การอธิบายและการประเมินปัญหา

นอกจากนี้ปัญหาสาธารณะหรือประเด็นที่ถกเถียงกันจะพัฒนาไปสู่กระบวนการนโยบายเมื่อมีการเมืองเข้ามาผลักดันจนรัฐบาลสนใจและจัดเป็นระเบียบวาระ อย่างไรก็ตาม อาจมี “ตัวจุดชนวน” (Triggering Mechanism) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนเหตุการณ์จากปัญหาทั่วไปให้กลายเป็นปัญหาที่คนสนใจและมีปฏิกิริยาอย่างกว้างขวาง ตัวจุดชนวนจึงมีความสำคัญ เพราะทำให้ประเด็นมีโอกาสพัฒนาไปเป็นนโยบาย (เรื่องวิทย์ เกตุสุวรรณ, 2550) เช่น เหตุการณ์คอร์รัปชันของผู้นำประเทศทำให้ผู้นำต้องพ้นตำแหน่ง และเกิดนโยบายป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันตามมา ซึ่งตัวจุดชนวนมีขอบข่าย (Scope) และความเข้มข้น (Intensity) ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับอารมณ์และความรู้สึกของประชาชนโดยทั่วไป แต่ตัวจุดชนวนเป็นตัวเชื่อมระหว่างการรับรู้ปัญหากับการเรียกร้องให้รัฐบาลกระทำการ หรือเป็นช่วงที่ประชาชนรู้ว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างสิ่งที่เป็นอย่าง (What Is) กับสิ่งที่ควรจะเป็น (What Should Be) ตัวจุดชนวนมีจำนวนมากได้เป็นตัวจุดชนวนภายใน (Internal Triggering Mechanism) และตัวจุดชนวนภายนอก (External Triggering Mechanism) ตัวจุดชนวนภายในก็อย่างเช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่วนตัวจุดชนวนภายนอกอย่างเช่น การเกิดสงคราม ความขัดแย้ง การแข่งขันทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอาวุธและอำนาจ

ฐานคติของกระบวนการนโยบายพรรคการเมือง

ฐานคติของกระบวนการนโยบายพรรคการเมือง (Assumption About The Process) คือจุดสนใจร่วมกันในการศึกษานโยบายของพรรคการเมืองมีหลายจุด อาจได้แก่ เนื้อหา (Contents) บางคนอาจสนใจผลลัพธ์ (Outcomes) หรือมองว่ากิจกรรมที่พรรคการเมืองกำลังทำอยู่เป็นเครื่องมือหรือเป้าหมาย จุดสนใจพื้นฐานเหล่านี้สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ แต่หลายจุดที่ต้องใช้ตัวแบบและการวิเคราะห์แตกต่างกัน โดยหลักแล้วการวิเคราะห์นโยบายมีฐานคติ 2 ด้าน ด้านหนึ่ง คือ ยึดหลักเหตุผล โดยมองว่ากระบวนการนโยบายเป็นกระบวนการที่มีเหตุผลและเป็นไปตามขั้นตอน ตั้งแต่การระบุปัญหาจนถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติและประเมินผล ส่วนความ

ขัดแย้งในจุดมุ่งหมายหรือเหตุการณ์แปรเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในกระบวนการนั้น ถือว่ามีอยู่บ้างแต่เป็นปัจจัยคงที่ซึ่งไม่มีผลต่อกระบวนการนโยบาย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้

ส่วนอีกด้านหนึ่ง นักวิเคราะห์นโยบายมองว่ากระบวนการนโยบายคงหนีไม่พ้นการเมือง เพราะตัวแสดงในนโยบายมีความคิดและผลประโยชน์ส่วนตัว ขั้นที่มีปัญหาามากที่สุด คือ ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะเป็นสภาพแวดล้อมที่มีความขัดแย้งและต่อรองกันมากที่สุด ส่วนกระบวนการนโยบายก็มีหลากหลายและเต็มไปด้วยข้อจำกัด การศึกษาในความเป็นจริง พบว่ากระบวนการนโยบายไม่ค่อยเป็นไปตามตัวแบบเหตุผล ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามตัวแบบการเมืองมากกว่า แต่นักวิเคราะห์และผู้กำหนดนโยบายก็ยังยึดตัวแบบเหตุผลอยู่ ทั้งนี้เนื่องมาจากตัวแบบเหตุผลเป็นพื้นฐานที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้มี กรอบแนวคิดเบื้องต้นพูดคุยกันและหาทางปรับปรุงการกำหนดนโยบายให้ดีขึ้น

ลักษณะสำคัญของกระบวนการนโยบายพรรคการเมือง

การศึกษากระบวนการนโยบายเป็นการมองนโยบายตามตัวแบบเหตุผล พยายามค้นหาลักษณะเด่นเชิงพฤติกรรมเพื่อสร้างเป็นกรอบอธิบายนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งกรอบแนวคิดที่เสนอบางครั้งก็เรียกว่า “วงจรนโยบาย” (Policy Cycle) หรือ “ขั้นตอนนโยบาย” (Policy Stages) (เรืองวิทย์ เกตุสุวรรณ, 2550) ซึ่งหมายถึงการแบ่งกระบวนการนโยบายออกเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบและเชื่อว่าขั้นตอนเหล่านั้น สัมพันธ์กันทั้งยังเป็นกระบวนการที่อาจเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก ความคิดที่อยู่เบื้องหลัง คือ การมองจากบนลงล่าง (Top-Down Perspective) เนื่องจากถือว่าการกำหนดนโยบายพรรคการเมืองจะกำหนดเป็นขั้น ๆ ตามลำดับขั้นโดยการควบคุมจากสถาบันการเมืองที่อยู่สูงกว่า การศึกษากระบวนการนโยบายพรรคการเมืองในปัจจุบันยังเป็นเพียงตัวแบบจำลอง (A Heuristic Model) หมายความว่านักวิชาการได้ทดลองเสนอขึ้นมาเพื่อจุดประกายความสนใจให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเชิงประจักษ์ต่อไป อีกทั้งนักวิชาการเสนอตัวแบบกระบวนการนโยบายเอาไว้อย่างหลากหลาย ตัวแบบที่เสนอมีจำนวนมากแต่กระนั้นก็มีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจ ทั้งเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นที่สามารถขยายต่อหรือนำไป เปรียบเทียบกับตัวแบบอื่น ๆ ได้

แรงผลักดันระเบียบวาระนโยบายของพรรคการเมือง

แรงผลักดันด้านอื่น ส่วนปัจจัยอื่นที่มีส่วนผลักดันประเด็นให้เป็นระเบียบวาระนโยบาย นอกเหนือไปจากปัญหา 3 ปัจจัย (เรืองวิทย์ เกตุสุวรรณ, 2550) ได้แก่

1. ความสนับสนุนของผู้นำทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือศาสนา หรือผู้ที่สร้างมติมหาชน (Support By Social, Political, Economic, Or Religious Leaders/Opinion Makers) ประเด็นมักได้รับความสนใจจากผู้มีชื่อเสียงหรือมีบารมีมาก่อน ระยะต้นความสนใจดังกล่าวอาจ ยังไม่พอที่จะเป็นระเบียบวาระนโยบาย แต่มักมีแรงสนับสนุนจากสื่อมวลชนและ

กลุ่มผลประโยชน์ภายหลัง เช่น ผู้มีชื่อเสียงเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ หรือตีพิมพ์หนังสือ ต่อมาก็มีผู้นำผลงานดังกล่าวไปเผยแพร่ทางโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ทำให้มองเห็นประเด็น และมีพลังผลักดันเพิ่มมากขึ้น

2. อิทธิพลของสื่อ (Media Influence) สื่อสิ่งพิมพ์และวิทยุ โทรทัศน์มีบทบาท ผลักดันประเด็นเป็นระเบียบวาระนโยบาย เพราะสื่อสามารถนำข่าวสาร ไปถึงประชาชนได้ทันที ทั้งยังมีอิทธิพลต่อผู้รับสารจากการรายงานและการวิเคราะห์ข่าว ดังนั้น หากมีประเด็นที่ผู้สร้างมติมหาชนหรือกลุ่มผลประโยชน์สนใจหรือเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ประเด็นก็ยิ่งเห็นชัดขึ้น และหากความสนใจมีอยู่เรื่อย ๆ ก็อาจกลายเป็นวาระนโยบาย เช่น การต่อต้านไฟฟ้านิวเคลียร์ การควบคุมมลพิษทางด้านสิ่งแวดล้อม การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิเสรีภาพ การปฏิรูปการศึกษา การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ หรือการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น

3. ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Advances In Science And Technology) อาจถูกนำไปสร้างเป็นประเด็นใหม่ ๆ หรือทำให้ประเด็นที่เป็นอยู่ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาพันธุ์วิศวกรรมหรือเทคโนโลยีชีวภาพทำให้เกิดประเด็นใหม่ ๆ ทางด้านนโยบาย หรือ พัฒนาเทคโนโลยีวัดมลพิษในน้ำและอากาศทำให้การควบคุมมลพิษเห็นชัดและสำคัญกว่าเดิม

4. ระดับการศึกษาและเวลาพักผ่อนของประชากร (Level Of Education And Leisure Time In The Population) ระยะไม่นานมานี้ มีคนเข้าเรียนและจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมากขึ้น ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ประเด็นต่าง ๆ เพราะเมื่อคนมีการศึกษาผนวกกับ อิทธิพลของสื่อและมีเวลาพักผ่อนมากขึ้น คนจึงได้ข้อมูลการวิเคราะห์ มีความคิดเห็นเป็นของตัวเอง และเป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์มากขึ้น ประเด็นบางอย่างจึงกลายเป็นระเบียบวาระ ได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม เช่น ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและสุขภาพในการทำงาน และการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

5. กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) เป็นกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน รวมตัวกันเพื่อผลักดันสภาหรือผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ให้นโยบาย ดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มตน เช่น สมาคมหอการค้า หรือ สมาคมชาวนา กลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทนำเสนอประเด็นเพื่อให้เป็นระเบียบวาระและพัฒนา เป็นนโยบาย เช่น นโยบายให้เงินอุดหนุนเกษตรกร เป็นต้น

6. การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและประชากร (Changing Economic And Demographic Conditions) ระเบียบวาระที่เกิดขึ้นยังมาจากระบบเศรษฐกิจและประชากร เช่น เมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องก็อาจหยิบยกเอาการใช้จ่ายของรัฐบาลมาเป็นประเด็นเพื่อให้จ่ายน้อยลง หรือตรงกันข้ามหากเศรษฐกิจดีก็อาจเรียกร้องให้จ่ายเงินมากขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงประชากรก็เช่นกัน เมื่อประชากรในชนบทอพยพ มากขึ้นก็มีประเด็นให้รัฐบาลปรับปรุงระบบคมนาคม โรงเรียนและบ้านเรือน หรือคนเกิดมาก รัฐบาลก็ต้องตอบสนองทางด้านการศึกษา หรือช่วงที่มีคนเกษียณมาก ประชากรเปลี่ยนเป็นเรื่อง

สาธารณสุขและความมั่นคง หรือกรณีที่มีคนเชื้อสายต่างชาติเพิ่มขึ้น 5 ประเด็นใหม่ ๆ ทางด้าน การศึกษาและการจ้างงานในรัฐที่มีคนเพิ่ม เป็นต้น

8. การไม่สนใจเหตุผล (Rational Ignorance) นักเศรษฐศาสตร์บางคนเชื่อ ประเด็น นโยบายเกิดขึ้นเพราะการไม่สนใจเหตุผล เนื่องจากนักการเมืองคิดตลอดเวลาว่าง ได้รับเลือกตั้ง กลับมาใหม่ นักการเมืองจึงชอบหยิบบวกประเด็นให้สภาพิจารณา แต่นักการเมืองไม่จำเป็นต้อง สนใจหนทางแก้ไข เนื่องจากผู้เลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่มีเวลาหรือไม่ต้องการทุกประเด็น หากแต่ ต้องการรู้เฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง ผู้เลือก ไม่สนใจเหตุผลเรื่องอื่น เมื่อนักการเมืองหยิบประเด็นมาเสนอ ประชาชนก็พอใจและเลือก นักการเมืองคนนั้น

การกำหนดระเบียบวาระนโยบายเป็นกิจกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง เพราะพยายาม สร้างภาพให้เห็นว่ารัฐบาลสามารถหรือควรแก้ปัญหาสังคมที่ประชาชนสนใจ แต่ถ้าประชาชนไม่ สนใจตัวแสดงที่มีอำนาจก็สามารถกำหนดระเบียบวาระเองได้ ดังนั้น การระดมกำลังทาง การเมืองเพื่อผลักดันระเบียบวาระจึงเป็นสิ่งจำเป็น การผลักดันระเบียบวาระนี้เกี่ยวข้องกับ กับหลัก เหตุผลไม่มาก การวิเคราะห์ตามหลักเหตุผลมีบทบาทสำคัญเมื่อเกิดการยอมรับปัญหา และ ปัญหานั้นเป็นปัญหาสาธารณะ ในขั้นการกำหนดระเบียบวาระนโยบาย นักวิเคราะห์ นโยบายจึง มีบทบาทเป็นนักการเมืองมากกว่านักเทคนิค ทำหน้าที่เข้าใจกระบวนการนโยบายและ หาทางมี อิทธิพลต่อกระบวนการดังกล่าวเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ การกำหนดระเบียบวาระ เป็นขั้นที่สำคัญ เพราะเป็นขั้นตอนขั้นแรกของการแก้ปัญหา

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายพรรคการเมือง

ผู้ที่กำหนดนโยบายการกำหนดนโยบายเป็นเกมที่เล่นยาก เพราะใคร ๆ ก็สามารถเล่นได้ และ กฎเกณฑ์อยู่น้อยมาก ในเวลาหนึ่ง ๆ จึงมีตัวแสดงในนโยบายเกือบทุกประเภทเข้ามา กำหนด นโยบาย กระนั้น ตัวแสดงก็มีความสำคัญไม่เท่ากัน บางคนสำคัญมาก ขณะที่บางคน สำคัญน้อย และการกำหนดนโยบายแม้จะเป็นกิจกรรมการเมือง แต่ก็ไม่ได้เป็นกิจกรรมที่ คำนึงถึง พรรคพวกเสมอไป ยิ่งไปกว่านั้น ตามจริงพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ไม่ได้ เก่งใน การแก้ปัญหาอย่างที่เขาเสนอต่อสังคม ผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายมี 4 กลุ่มใหญ่ๆ (Peters,1986) ดังนี้

1. ระบบราชการ (Public Bureaucracy) ระบบราชการเป็นตัวแสดงที่สำคัญ ที่สุดใน การสร้างความฝันให้กับผู้นำการเมือง รวมทั้งแปลงความฝันเป็นข้อเสนอที่เป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะ ยอมรับว่ารัฐเป็นศูนย์กลางของการกำหนดนโยบายหรือไม่ก็ตาม แต่ทุกคนต้องยอมรับ ว่าระบบ ราชการเป็นศูนย์กลางของกระบวนการกำหนดนโยบาย ระบบราชการเป็นเจ้าของงานประจำ และขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งก็เป็นทั้งจุดแข็ง และจุดอ่อนในตัว ระบบราชการรู้ว่าทำตามขั้นตอน อย่างไร สร้างโครงการและขั้นตอนอย่างไร จึงจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ปัญหาอยู่ที่ข้าราชการ มักรู้ขั้นตอนดีเกินไป จึงคิดแก้ปัญหาด้วย วิธีลัดที่แสนง่าย ๆ เช่น สร้างสูตรเฉพาะเพื่อแก้ปัญหา

และมีขั้นตอนหรือคู่มือปฏิบัติแบบเดียวกันทั้งหมด การเลือกทางเลือกของระบบราชการจึงเป็นแบบอนุรักษ์นิยม (Conservatism) และการเกิดการแข็งกระด้าง (Rigidity) แต่ปัญหาสำคัญที่เป็นข้อจำกัดของการเลือก คือ ระบบราชการ ป้องตัวเอง (Self-Protection) การเลือกของข้าราชการใช้วิธีตัดสินใจแบบส่วน (Incremental) โดยเพิ่มจากโครงการที่มีอยู่ ผลที่เกิดขึ้นคือทางเลือกไม่ค่อยผิด แต่ก็ไม่ค่อย ใหม่ อีกทั้งการเลือกดังกล่าวจะอยู่ใต้การควบคุมของหน่วยงานที่ทำอยู่ การอาศัยระบบราชการกำหนดนโยบายจึงเป็นหลักประกันว่าจะมีเสถียรภาพ แต่ไม่ก่อให้เกิดความสำเร็จในแง่การคิดริเริ่มสร้างสรรค์เท่าใด

2. กลุ่มมันสมองและรัฐมนตรีเงา (Think Tanks And Shadow Cabinets) กลุ่มคนเหล่านี้เป็นนักวิเคราะห์และกำหนดนโยบาย ซึ่งมักมีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าระบบราชการ แต่ก็มีปัญหาตรงที่คาดหวังว่าจะได้คำตอบที่ดีที่สุด กลุ่มนักคิดดังกล่าวบางทีก็เป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยมและแก้ปัญหายโดยใช้วิธีการของเอกชน หรือบางคนสามารถแนะนำให้รัฐบาลดำเนินการ คำแนะนำของกลุ่มเหล่านี้จึงมีอิทธิพลมาก เพราะไม่เพียงเป็นผู้เชี่ยวชาญ แต่ยังมีส่วนได้เสียอีกด้วย ปัญหาที่ตามมา คือ หากกลุ่มมันสมองมีผลประโยชน์อยู่ด้วยก็จะไม่พูดความจริง หรือไม่ก็แนะนำให้ทำผิดจนเกิดผลเสียหาย ซึ่งนับเป็นปัญหาจริยธรรมของที่ปรึกษา

3. กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) นอกจากการระบุปัญหาและผลักดันเป็นระเบียบวาระแล้ว กลุ่มผลประโยชน์ที่ประสบความสำเร็จนั้นยังเตรียมที่จะเข้าไปช่วยแก้ปัญหาด้วย แต่นั่นก็เป็นเพียงการคาดการณ์ ในทางความเป็นจริงผู้ตัดสินใจได้เตรียมแผนไว้แล้ว กระนั้นการกำหนดนโยบายก็เป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างหน่วยกำหนดนโยบายกับกลุ่มผลักดัน หากกลุ่มผลักดันเลือกทางเลือกนโยบาย กลุ่มผลักดันมักเลือกนโยบายที่ค่อนข้าง อนุรักษ์และใช้วิธีวิเคราะห์ส่วนที่เพิ่ม ซึ่งจะไม่เปลี่ยนสถานภาพเดิมไปโดยสิ้นเชิง เพราะ หน่วยงานและกลุ่มผลประโยชน์ต่างก็มีผลประโยชน์อยู่ด้วย

อย่างไรก็ดี กลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มก็มีประพจน์ต่างไปจากแม่แบบดั้งเดิม เช่น กลุ่มผู้บริโภคร่าง ๆ อาจเป็นเพราะงานหลักของกลุ่ม ได้แก่ ทำลายการบีบคั้นของกลุ่มหลักเดิม คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ข้าราชการและกลุ่มผลประโยชน์ และพยายามขยายบทบาทตัวแทนของ กลุ่มผลประโยชน์ไปสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย กลุ่มเหล่านี้จึงมุ่งปฏิรูปนโยบาย

นโยบายสาธารณะกับนโยบายพรรคการเมือง

แนวทาง กิจกรรม หรือการกระทำที่รัฐบาลใช้ในการดำเนินงานเพื่อส่งมอบบริการสาธารณะในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ด้านการสังคม สงเคราะห์ เป็นต้น ไปสู่ประชาชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นั้นเรียกได้ว่า นโยบายสาธารณะ (Public Policy) โดยจะต้องมีการวางแผนดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการจัดสรรทรัพยากรบุคคล งบประมาณในการดำเนินงาน มีการจัดทำโครงการ มีกระบวนการดำเนินงาน ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยวิธีปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้อง และมี

ความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง รวมตลอดทั้งความต้องการของประชาชนในแต่ละเรื่อง และในแต่ละพื้นที่ เพราะฉะนั้น นโยบายสาธารณะจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานของรัฐบาล ทั้งนี้จะเห็นว่านโยบายสาธารณะซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานของรัฐบาลล้วนมาจากนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้หาเสียงก่อนเลือกตั้งแทบทั้งสิ้น เมื่อได้รับเลือกชนะ ได้เข้ามาจัดตั้งรัฐบาล นโยบายพรรคการเมืองที่ได้ทำสัญญาประชาคมกับประชาชนไว้จึงได้รับการสานต่อ ดังนั้นการก่อรูปของนโยบายพรรคการเมืองนั้นเมืองมองในเชิงรูปแบบจะพบว่าตัวแบบทางนโยบายสาธารณะอาจมีส่วนช่วยเหลือบางประการในการสร้างกรอบความคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ซึ่งนโยบายของพรรคการเมืองนั้นล้วนแล้วแต่เป็นตัวแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Mode) ซึ่งตัวแบบถูกสร้างขึ้นมาเพื่อ 1) ช่วยให้ประชาชนได้เข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองของพรรค และนโยบายสาธารณะได้ง่ายและกระชับ 2) ระบุลักษณะสำคัญของปัญหา นโยบาย 3) ช่วยในการสื่อความหมายกับผู้อื่น โดยมีจุดเน้นที่ลักษณะสำคัญของชีวิตการเมือง 4) มุ่งสร้างความเข้าใจนโยบายสาธารณะให้ดีขึ้น โดยเน้นว่าสิ่งใดสำคัญหรือไม่สำคัญ และ 5) ช่วยอธิบายนโยบายสาธารณะและการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา

การกำหนดนโยบายพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

สาระสำคัญของการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองหลังรัฐธรรมนูญประกาศใช้ปี พ.ศ.2560 นั้นในมาตรา 57 การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณาให้คำนึงถึงความเห็นของสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด นโยบายใดที่ต้องใช้จ่ายเงินการประกาศโฆษณานั้น อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้ พรรค (1) วงเงินที่ต้องใช้และที่มาของเงินที่จะใช้ในการดำเนินการ สาระสำคัญในประเด็นนี้ คือ การออกระเบียบ กกต. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ซึ่งออกมาเพื่อ “จำกัดเพดาน” จำนวนเงินหาเสียงไว้ดังนี้ “ข้อ 4” ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนต้องใช้จ่าย ในการเลือกตั้งไม่เกิน 1,500,000 บาท “ข้อ 5” พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง สส. ไม่เกิน 35,000,000 บาท (แนวนหน้า, 2565) ทั้งนี้ “การใช้จ่ายเงินเพื่อหาเสียงต้องเป็นไปตามระเบียบ กกต. ว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง สส.” ระเบียบของ กกต.ที่ออกมาล่าสุดเน้นการควบคุมค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.จะมีงบประมาณหาเสียงได้ไม่เกิน 1.5 ล้านบาท/คน และพรรคการเมืองจะมีงบหาเสียงได้ไม่เกิน 35 ล้านบาท/ (วิลาวรรณ พงษ์พิทักษ์, 2565) ทั้งนี้สิ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.สามารถดำเนินการได้เองภายในงบ 1.5 ล้านบาท ได้แก่ ป้ายหาเสียงขนาด 1.3 เมตรหรือ 2.45 เมตร บิลบอร์ด แต่ละเขตทำได้ไม่เกิน 2 เท่าของจำนวนหน่วยเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีหน่วยเลือกตั้งประมาณ 270 หน่วย ส่วนสถานที่ติดประกาศ กกต.กำหนดในย่านเดียวกัน เพื่อให้มีระเบียบ

ไม่ให้เกะกะหรือปิดบังจราจร จำนวนป้ายก็ต้องถูกต้องตามกำหนด อีกทั้งขณะที่ กกต.จะขอความร่วมมือไปยังจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้จัดบอร์ดไว้ให้ผู้สมัครไปติดประกาศ ซึ่งในประกาศต้องระบุผู้รับจ้างทำและจำนวนให้ชัดเจน เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบ นอกจากนี้ยังกำหนดเรื่องผู้ช่วยเหลือหาเสียง รหาเสียง เวทีหาเสียง โดยผู้ช่วยเหลือหาเสียงกำหนดให้ไม่เกิน 20 คนต่อเขตเลือกตั้ง, รหาเสียงแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดจำนวนไว้ แต่ควบคุมด้วยค่าใช้จ่าย, เวทีหาเสียงก็เช่นกันจะมีการควบคุมด้วยค่าใช้จ่าย ทั้งนี้หากย้อนกลับไปดูข้อมูลจากศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่สรุปและประเมินตัวเลขการใช้เงินหาเสียงจริงในการเลือกตั้งปี 2554 จะพบว่า ผู้สมัครส.ส.ที่ได้รับเลือกตั้ง ใช้งบจริงคนละประมาณ 60 – 100 ล้านบาท ส่วนผู้สมัคร ส.ส.ที่สอบตก ใช้จ่ายจริงคนละ 10 – 30 ล้านบาท (Spring News,2565) ซึ่งเท่ากับตัวเลขช่องห่างของจริง ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคใหญ่ กับพรรคเล็ก มีมากกว่ากันตั้งแต่ 10 เท่า กระทั่งถึง 100 เท่า การเคาะตัวเลข 2 ล้านบาท จึงน่าจะเป็นเพียงตัวเลขพิธีการเท่านั้นยังไม่แนบบประมาณที่พรรคการเมืองจะใช้จริง ในการหาเสียงเลือกตั้งท่ามกลางการแข่งขันที่จะดุเดือดและเข้มข้นตามกติกา และกฎระเบียบใหม่ เพื่อหวังชัยชนะ และที่สำคัญ การมองข้ามไปถึงขณะเลือกตั้งและสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จ เงินทุนที่ใช้ในบางพรรคการเมืองที่มีโอกาส อาจถึงขั้น “อันลิมิต” หรือไร้ขอบเขตได้

สรุป

พรรคการเมือง (Political Party) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองถือว่าเป็นองค์การที่มีความสำคัญต่อกระบวนการทางการเมืองการปกครอง ยิ่งในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยพรรคการเมืองมีความสำคัญมาก เพราะประชาชนจะได้ยึดถือเป็นสื่อกลางในการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ดังนั้นพรรคการเมืองเองจะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละพรรคให้ได้ว่าพรรคของตนจะดำเนินการไปในนโยบายแบบไหนและจะมีบทบาทหน้าที่อย่างไรเกี่ยวกับประชาชนและการบริหารประเทศ อีกอย่างหนึ่งพรรคการเมืองยังเป็นส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การปกครองประเทศไปสู่จุดหมายปลายทางที่จะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญและมั่นคงอีกด้วย อีกทั้งเป็นผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงนโยบายนี้ต่อประชาชน ในการรณรงค์หาเสียงมีส่วนร่วมในการค้นหาทิศทาง และการทำงานที่ประชาชนสนับสนุนนโยบายได้และความคิดเห็นใด ๆ นั้น เท่ากับมีส่วนส่งเสริมความยินยอมพร้อมใจในปัญหาต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จักร พันธุ์ชูเพชร. (2549). การเมืองและการปกครองไทย: จากสมัยสุโขทัยถึงสมัยทักษิณ. ปทุมธานี: พิมพ์ลักษณ์.
- แนวหน้า.(2565). *การรณรงค์เลือกตั้ง*. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก <https://www.naewna.com/politic/394606>.
- เรืองวิทย์ เกตุสุวรรณ. (2550). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด, 2550.
- วิลาวรรณ พงษ์พิทักษ์. (2565). *เลือกตั้ง'62: กต.แจ้งออกกระเปียบล่าสุดเน้นคุมค่าใช้จ่าย-ช่องทางหาเสียงเลือกตั้ง*. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก <https://www.ryt9.com/s/iq02/2939986>.
- Peters, B.G. (1986). *American Public Policy: Promise And Performance* (2nd Ed). New Jersey : Chatham House Publishers.
- Spring News. (2565). *Campaign Budget*. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก <https://www.springnews.co.th/column/polcolumn/404483>.
- Dunn, W.N. (1994). *Public Policy Analysis: An Introduction* (2nd Ed). New Jersey: Prentice Hall Public.

การระงับอธิกรณ์ : วิเคราะห์การทำงานของคณะสงฆ์และหมอปลา*

DISPUTE RESOLUTION : AN ANALYSIS OF THE WORK OF THE SANGHA AND
DOCTOR PLA.

พระครูวินัยธรมานะ หิริธมโม

Phrakhruwinaithorn Mana Hirithammo

ที่พักสงฆ์ทุ่งสาลี จังหวัดฉะเชิงเทรา

Thung Sali monks accommodation, Chachoengsao Province

E-mail: Chalinth16@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการระงับอธิกรณ์และวิเคราะห์การทำงานของคณะสงฆ์และหมอปลา ผลการศึกษาพบว่า การระงับอธิกรณ์ ใช้อธิกรณ์ 7 (เป็นวิธีการสำหรับระงับอธิกรณ์หรือแก้ปัญหาในสงฆ์) 1.วิวาทาธิกรณ์ การวิวาทกัน ใช้ 2 วิธี คือ 1) สัมมุขาวินัย วิธีระงับพร้อมหน้า 2) เญยยสิกา การตัดสินตามข้างมาก 2. อนุวาทาธิกรณ์ การโจทฟ้องกันด้วยศีลวิบัติ ใช้ 4 วิธีคือ 1) สัมมุขาวินัย วิธีระงับพร้อมหน้า 2) สติวินัย วิธีระงับโดยถือสติ 3) อมูหวินัย วิธีระงับสำหรับผู้หายจากเป็นบ้า 4) ตัสสปายสิกา การตัดสินลงโทษแก่ผู้ผิด 3. อาปัตตาธิกรณ์ การต้องอาบัติใช้ 2 วิธี 1) ปฏินญาตกรรม การทำตามที่ได้รับ 2) ตินวัตถการวินัย วิธีประนีประนอม 4. กิจจาธิกรณ์ เรื่องที่เป็นสังฆกรรม ใช้ 2 วิธีคือ 1) นิคคหะ การข่ม ลงโทษ 2) ปัคคหะ การยกย่อง เชิดชู ส่วนการระงับอธิกรณ์ของคณะสงฆ์และหมอปลามิหลักการเดียวกันคือเพื่อความเรียบร้อยของสงฆ์การาบทพระภิกษุที่ประพฤติผิดและสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชน วิธีการที่ปฏิบัติแตกต่างกันออก คือ คณะสงฆ์รับผิดชอบโดยตรงในการระงับอธิกรณ์ แตกต่างจากหมอปลาที่เข้ามาช่วยโดยการร้องเรียนจากชาวบ้านให้เข้ามาช่วยตรวจสอบ

คำสำคัญ: การระงับอธิกรณ์; คณะสงฆ์; หมอปลา

Abstract

This academic article aimed to study the dispute resolution and analyze the work of the monks and doctor Pla. The results of the study were found that resolution of the disputes, using Atikarana 7 (a method for suppressing the discourse or solving problems in the Sangha), 1. The quarrels. There are two

methods of suppression of the quarrel, namely, 1) Sammukha-discipline Method of suppression in front, 2) Yephuyasika decision by the majority. 2. Anuvatathikarana, claims against each other with bad precepts, using 4 methods, namely, 1) Discipline Methods to suspend in front, 2) Mindfulness and Discipline Methods to suspend by holding mindfulness 3) Unconscious discipline Methods of suspending for those who have recovered from insanity, 4) Tasspa Piyasika, the judgment of the wrongdoers. 3. Apattatikarana, claims against disciplines, resolutions with two methods, namely, 1) penalty according to wrong-doer confess, 2) Tinavathara, resolution by compromise. 4. Kijjadikarana Regarding the issue of Sangkha activities, two methods are used for dispute resolution, namely, 1) Nikkaha, suppress and punishment, 2) Pakkaha, praising and glorifying. As for the suspension of the Sangha Administration and the doctor Pla used the same principle, which is to keep the order of the monks by suppressing the monks who misbehaved to build the people's faith. The method of practice differed, namely, the Sangha is directly responsible for the suppression of the cases which is different from the doctor Pla who got help by complaints from villagers to come and help investigate the cases.

Keywords: Dispute Resolution; The Sangha; Doctor Pla

บทนำ

“การระงับอธิกรณ์” หมายถึง การจัดการหรือแก้ไขข้อพิพาท ปัญหาที่ต้องแก้ไข การกระทำผิดของภิกษุ หรือ การร้องเรียน เป็นต้น ถ้ากล่าวย้อนไปตั้งแต่สมัยพุทธกาลเป็นการระงับ โดยการใช้หลักพุทธบัญญัติที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติหรือได้ออกเป็นข้อบทกฎหมายสำหรับ พระสงฆ์ให้บทบาทกับคณะสงฆ์ในการแก้ปัญห่อธิกรณ์แต่ในยุคปัจจุบันนี้นอกจากจะมีสิกขาบท หรือมีศีลเป็นเครื่องป้องกันแล้วยังต้องอิงอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ซึ่งประกอบด้วยการใช้อำนาจของพระสังฆาธิการหรือพระวินยาธิการ (ตำรวจพระ) ในการที่จะช่วยระงับอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นในคณะสงฆ์ไม่ว่าจะเป็นการวิวาทหรือการต้องอาบัติต่างๆรวมกระทั่งในปัจจุบันนี้มีการใช้ สื่อสังคมออนไลน์ในการตัดสินเป็นกฎที่ประชาชนได้ช่วยกันในการที่สอดส่องดูแลพระภิกษุที่ประพฤติผิดเป็นการดูแลพระภิกษุสามเณรถึงกระนั้นแล้วในหน้าที่ที่อาจจะขัดจากธรรมวินัย พอสมควรหาในยุคปัจจุบันนี้การใช้โซเชียลในการใช้สื่อมีอิทธิพลต่อการปกครองคณะสงฆ์เป็นอย่างมากเพราะโดยภาพรวมแล้วการประโคนข่าวการใช้คนดังอาทิเช่น หมอปลา เป็นต้นเป็นการประกอบความเชื่อถือเป็นการทำให้คณะสงฆ์มีความน่าเชื่อถือน้อยลงเพราะผู้คนก็จะเสกข่าวในทางที่ลบมากกว่าทางที่บวกเป็นปกติอยู่แล้วซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแบบนี้แล้วสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับคณะ

สงฆ์ก็เป็นภาพที่ค่อนข้างที่จะลบเพราะฉะนั้นผู้เขียนจึงเห็นควรที่จะตีแผ่หรือถอดบทเรียนจากสิ่งที่เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์อาจจะจะเป็นความบอบช้ำหรืออาจจะจะเป็นความรักษาพระธรรมวินัยซึ่งอาจจะเป็นแนวคิดที่จะนอกรอบแต่สิ่งที่นำมาเสนอก็อาจจะจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์กับพุทธศาสนาและผู้อ่านในวงกว้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางคณะสงฆ์นั้นมีกฎหมายพระธรรมวินัย กฎพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และยังมีกฎหมายด้วย แต่ปัจจุบันนี้ยังมีกฎข้อหนึ่งที่สำคัญก็คือกฎหมายซึ่งผู้เขียนก็ได้วิเคราะห์การทำงานของพระวินยการและหมอปลาว่ามี ข้อดีข้อเสียหรือมีหลักการวิธีการอย่างไรที่จะได้ติดตามกันต่อไปแต่สิ่งสำคัญก็คืออาการที่จะรักษาพุทธศาสนาได้ก็ต้องประกอบด้วยพุทธบริษัท 4 อันดับแรกก็คือพระภิกษุในพุทธศาสนาเป็นผู้รักษาคำสอนและปฏิบัติตามคำสอนและเผยแผ่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบริษัทแรกที่ผู้คนให้ความยอมรับศรัทธาเลื่อมใสนอกจากให้การยอมรับแล้วก็ให้ความคาดหวังเป็นอย่างมาก บริษัทที่ 2 คือภิกษุณีซึ่งเชื่อว่าขาด สูญไปแล้วแต่ก็ยังเป็นหนึ่งในพุทธบริษัทและบริษัทที่ 3 และ 4 คืออุบาสกอุบาสิกาผู้ถือว่าได้เข้าถึงพระรัตนตรัยนอกจากจะทำนุบำรุงพระศาสนาแล้วยังช่วยป้องกันพระหรือป้องกันสิ่งที่จะบั่นทอนศรัทธาในพุทธศาสนาจะอธิบายต่อไป

อย่างไรก็ตามจากเหตุการณ์ในปัจจุบันนี้ทำให้สื่อมวลชนจากส่วนกลางและสำนักก็มีการติดตามสถานการณ์ของหมอปลาหรือนายจิรพันธ์ เพชรขาวไปทั่วประเทศมีการไลฟ์สดผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ จากหลายเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของพระสงฆ์ที่ประพฤติดิฉิพระธรรมวินัย เกิดเป็นอาบัติตถาธิกรณ หรืออะไรก็ตามแต่ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศไทยเรามีการโจมตีคณะสงฆ์โดยภาพรวมซึ่งเป็นการเสียดุลของการปกครองของคณะสงฆ์เป็นการแจ้งเตือนถึงพระที่กระทำความผิดให้มีความระมัดระวังและสำรวมมากขึ้นเพราะในบริษัททั้งสี่นั้นในพระภิกษุณีถือว่เป็นผู้ที่บุคคลประชาชนให้การเคารพนับถือได้เป็นที่พึ่งพาทางใจหากท่านทำผิดพระธรรมวินัยเองก็อาจจะเกิดความไม่น่าเชื่อถือขึ้นได้ การระงับอธิกรณ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเราซึ่งเป็นพระพุทธศาสนาเถรวาทมีการปกครองคณะสงฆ์โดยใช้พระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (พร.บ.) พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติม 2535 และกฎหมายทางบ้านเมืองในบางส่วนก็จะทำหน้าที่ของคณะสงฆ์ที่จะคอยสอดส่องดูแลพระภิกษุในปกครองของตนนอกจากนั้นก็ยังเป็นหน้าที่ของเจ้าคณะผู้ปกครองที่จะต้องสอดส่องดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตน ในส่วนประชาชนที่จะช่วยเหลือพระภิกษุสามเณรก็ต้องมีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเช่น ไวยาวัจกร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมการศาสนา เป็นต้น หรือผู้มีส่วนได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ให้ดูแลรับผิดชอบในส่วนนั้น ถ้ามว่าหมอปลามีส่วนที่จะช่วยเหลือพุทธศาสนาได้หรือไม่ ตอบว่าได้แต่อาจจะมึวิธีการหรือแนวทางในการปฏิบัติที่ให้ความเคารพพระภิกษุสามเณรเพราะหน้าที่ในกรดูแลรักษาพระพุทธศาสนานั้นต้องอาศัยพุทธบริษัท 4 หนึ่งในพุทธบริษัทก็คือ อุบาสกอุบาสิกาตนเองโดยภาพรวมมากกว่านี้ซึ่งผู้เขียนจะได้อธิบายในหน้าที่หรือความหมายของพระวินยการ และการแสดงออกในการปราบอสังขีของหมอปลาต่อไป

การระงับอธิกรณในสมัยพุทธกาลและในยุคปัจจุบัน

การปกครองคณะสงฆ์หรือสถาบันสงฆ์ในสมัยพุทธกาลนั้น พระพุทธเจ้าจะทรงดูแลด้วยพระองค์เองทรงให้ความสำคัญคือความเสมอภาคในการบัญญัติสิกขาบทต่าง ๆ พระองค์จะทรงทำท่ามกลางสงฆ์ สังฆกรรม ต่าง ๆ มีการลงประชามติทางการปกครอง “เป็นประชาธิปไตย” (พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2534) มีการดูแลปกครองโดยใช้พระธรรมวินัยมาตั้งแต่อดีตในปัจจุบันนี้เจ้าอาวาสมีอำนาจหน้าที่อบรมสั่งสอนบรรพชิตและคฤหัสถ์ในวัดในตรวจตราและเอาใจใส่ดูแลการประพฤติปฏิบัติตนรวมถึงการว่ากล่าวแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติดังกล่าวด้วยทั้งนี้เพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งรัฐได้พระศาสนา (พระเทพพรเมธี, 2562)

พระพุทธเจ้าทรงตั้งวินัยบัญญัติขึ้นไว้ เนื่องจากเห็นว่ากุลบุตรผู้มาบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ล้วนมาจากสกุลที่แตกต่างกันนิสัยใจคอและความประพฤติย่อมไม่เหมือนกัน เมื่อมาถึงเพศเป็นสมณะแล้ว หากไม่มีขนบธรรมเนียมหรือแบบแผนข้อบังคับเป็นหลัก เพื่อเป็นบรรทัดฐานสำหรับปรับความประพฤติของเหล่าภิกษุให้เป็นไปอย่างเดียวกันและใช้ปกครองกันในฝ่ายคณะสงฆ์ พระศาสนาย่อมไม่มั่นคงยั่งยืน ประโยชน์มุ่งหมายของพระวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงแถลงก่อนบัญญัติสิกขาบทแต่ละข้อ แสดงถึงเจตนารมณ์ที่เน้นความดีงาม ประโยชน์สุขของสังคมเป็นอันมาก ซึ่งมีอยู่ 10 ประการ ได้แก่ (พระพรหมคุณภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2552)

1. เพื่อความดีงามที่เป็นไปโดยความเห็นชอบร่วมกันของสงฆ์
2. เพื่อความผาสุกแห่งสงฆ์
3. เพื่อกำราบคนหน้าด่านไม่รู้จักอาย
4. เพื่อความอยู่ผาสุกแห่งเหล่าภิกษุผู้มีศีล
5. เพื่อปิดกั้นความเสื่อมเสีย ความทุกข์ความเดือดร้อนที่จะมีในปัจจุบัน
6. เพื่อบำบัดความเสื่อมเสีย ความทุกข์ ความเดือดร้อนที่จะมีในภายหลัง
7. เพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส
8. เพื่อความเลื่อมใสยิ่งขึ้นของคนที่เลื่อมใสแล้ว
9. เพื่อความดำรงมั่นแห่งศีลธรรม
10. เพื่อส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อย สนับสนุนวินัยให้หนักแน่น (วิ.

มหา. (ไทย). 1/39/28-29)

อภิภรณ์ 4 มีดังนี้

1. วิวาทาภิภรณ์ การวิวาทกันในเรื่องเกี่ยวกับพระธรรมวินัย
2. อนุวาทาภิภรณ์ การโจทฟ้องกันด้วยศีลวิบัติ เป็นต้น
3. อาปัตตาภิภรณ์ การต้องอาบัติ
4. กิจจาภิภรณ์ เรื่องที่สงฆ์จะต้องจัดต้องทำที่เป็นสังฆกรรม

พระพุทธเจ้าได้ให้โอวาทเชิงบัญญัติว่า “ท่านทั้งหลาย ธรรมคืออภิภรณ์สมณะ 7 เหล่านี้มาถึงวาระที่จะยกขึ้นแสดงเป็นข้อ ๆ ตามลำดับ (ธรรมเป็นเครื่องระงับอภิภรณ์ 7 อย่าง คือ) เพื่อ

ระงับอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นแล้วๆ (1) พึงให้สัมมุขาวินัย (2) พึงให้สตินวินัย (3) พึงให้อุมพหวินัย (4) พึงให้ปัญญญาตรณณะ (5) พึงให้เยภยยสิกขา (6) พึงให้ตัสสปาปิยสิกขา (7) พึงให้ติณวัตถการกะ บทสรูปท่านทั้งหลาย ธรรมคืออธิกรณ์สมณะ 7 อย่าง ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วข้าพเจ้าขอถามท่านทั้งหลาย ในธรรมคืออธิกรณ์สมณะเหล่านั้นว่า “ท่านทั้งหลายบริสุทธแล้วหรือ” ข้าพเจ้าขอถามเป็นครั้งที่ 2 “ท่านทั้งหลายบริสุทธแล้วหรือ” ข้าพเจ้าขอถามเป็นครั้งที่ 3 “ท่านทั้งหลายบริสุทธแล้วหรือ”

ท่านทั้งหลายบริสุทธแล้วในธรรมคืออธิกรณ์สมณะ 7 เหล่านี้ เพราะเหตุนี้จึงมี ข้าพเจ้าขอถือความนิ่งนั้นเป็นมตอย่างนี้ (วิ.จุ. วิ.จุ. (ไทย) , 6/185/213) อาจจะมีอธิบายถึง อธิกรณ์สมณะ คือ วิธีที่จะให้เรื่องที่เกิดขึ้นสงบระงับหรือ การจัดการปัญหาตามภาษาง่าย ๆ ก็ได้ ซึ่งถ้าจะอธิบายให้เข้าใจง่าย ได้แก่ วิธีดำเนินการเพื่อระงับอธิกรณ์มี 7 อย่าง คือ (1) สัมมุขาวินัย วิธีระงับในที่พร้อมหน้า (2) สตินวินัย วิธีระงับโดยถือสติเป็นหลัก (3) อุมพหวินัย วิธีระงับสำหรับผู้หายจากเป็นบ้า (4) ปัญญญาตรณณะ การทำตามที่ได้รับ (5) ตัสสปาปิยสิกขา การตัดสินลงโทษแก่ผู้ผิด (ที่ไม่รับ) (6) เยภยยสิกขา การตัดสินตามคำของคนข้างมาก (7) ติณวัตถการกวินัย (เอาหญ้าทับไว้)วิธีประนีประนอม ซึ่งผู้เขียนได้ วิธีใช้อธิกรณ์สมณะ 7 กับแก้ไขอธิกรณ์ 4 ข้อ ที่แตกต่างกันออกไปสามารถประมวลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 : วิธีใช้อธิกรณ์สมณะ 7 กับแก้ไขอธิกรณ์ 4 ข้อ

ชื่ออธิกรณ์	วิธีแก้ไขโดยใช้อธิกรณ์สมณะ หรือ การจัดการปัญหา
1. วิวาทาธิกรณ์ การวิวาทกันในเรื่องเกี่ยวกับพระธรรมวินัย	1.สัมมุขาวินัย วิธีระงับในที่พร้อมหน้า 2.เยภยยสิกขา การตัดสินตามคำของคนข้างมาก
2. อนวาทาธิกรณ์ การโจทฟ้องกันด้วยศีลวิบัติ เป็นต้น	1.สัมมุขาวินัย วิธีระงับในที่พร้อมหน้า 2.สตินวินัย วิธีระงับโดยถือสติเป็นหลัก 3.อุมพหวินัย วิธีระงับสำหรับผู้หายจากเป็นบ้า 4.ตัสสปาปิยสิกขา การตัดสินลงโทษแก่ผู้ผิด
2. อาปัตตาธิกรณ์ การต้องอาบัติ	1.ปัญญญาตรณณะ การทำตามที่ได้รับ 2.ติณวัตถการกวินัย (เอาหญ้าทับไว้)วิธีประนีประนอม 3.สัมมุขาวินัย วิธีระงับในที่พร้อมหน้า
4. กิจจาธิกรณ์ เรื่องที่สงฆ์จะต้องจัดต้องทำที่เป็นสังฆกรรม	1.นิคคหะ การชม การกำราบ การลงโทษ 2.ปคคหะ การยกย่อง การเชิดชู

สรุปในส่วนนี้คือ การระงับอาบัติตามอธิกรณ์แต่ละข้อเป็นวิธีการบริหารจัดการกิจการพระพุทธศาสนาให้มีความเรียบร้อย มีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปอย่างเช่น วิวาทาธิกรณ์เป็นการระงับในที่พร้อมหน้าและการตัดสินตามคำของคนข้างมากหรืออาปัตตาธิกรณ์ การต้องอาบัติละเมิดสิกขาบท ซึ่งในปัจจุบันนี้มีปรากฏตามข่าวสื่อสารต่าง ๆ หรือมีอยู่ในการบริหารกิจการ

คณะสงฆ์ซึ่งจะต้องปรับอาบัติคือการทำตามที่ได้รับสารภาพและจากติณวัตถุวารกวินัย (เอาหญ้าทับไว้) วิธีประณีประนอม เป็นต้น ซึ่งในส่วนเหล่านี้ก็จะเกิดขึ้นในคณะสงฆ์เป็นส่วนของการปกครองอยู่ที่เจ้าคณะผู้ปกครองหรือพระเถระตามลำดับชั้นในการที่จะจัดการให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย นอกเหนือไปกว่านั้นยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้นมีหน้าที่รับใช้สนองงานพระพุทธศาสนาในการที่จะให้คำแนะนำหรือสนับสนุนการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่ว่าจะเป็นด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่หรือด้านอื่น ๆ ทำหน้าที่สนับสนุนพระให้มีความเรียบร้อยเบื้องต้นคือมีพระธรรมวินัยเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ร่องลงมาคือพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายบ้านเมืองเป็นส่วนของพระสงฆ์จะต้องประพฤติปฏิบัติตามโดยส่วนใหญ่แล้วพระสงฆ์ก็จะมีประเพณีที่เคร่งครัดของชาวพุทธ แต่อาจจะมีส่วนน้อยที่ยังประเพณีผิดพลาดก็ต้องมีพระธรรมวินัยหรือกฎหมายหรือข้อกำหนดเหล่านี้เป็นกรอบให้เกิดแนวทางของการปฏิบัติตนเพื่อให้คณะสงฆ์บริหารจัดการโดยความเรียบร้อยได้ฉะนั้นผู้เขียนจึงได้สรุปเป็นข้อ ๆ ว่าอิทธิพลแต่ละข้อต้องใช้วิธีระงับแบบใดบ้าง เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจแบบง่ายขึ้น

บทบาทของพระวินยการ

ในสมัยพุทธกาล มีคำที่ปรากฏคือ พระวินัยธร คือ พระในฝ่ายที่ทรงพระวินัย อาจจะหมายถึงพระที่เก่งด้านกฎหมาย อีกส่วนคือ พระธรรมกถึก คือ เดินไปในทางเทศนา หมายถึงแสดงธรรมธรรมเก่ง แต่ต้องเข้าใจว่าในสมัยพุทธกาล พระสงฆ์ที่ประเพณีผิดพลาดเป็นครั้งแรกหรือที่เรียกว่า อาทิกัมมิกะ เมื่อเกิดขึ้นแล้วพระพุทธเจ้าก็จะบัญญัติสิกขาบทขึ้นมาใหม่เพื่อให้สิกขาบทนั้นมีความเข้มข้นและรัดกุมมากขึ้น แต่ส่วนใหญ่แล้วในสมัยนั้นเป็นพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบปฏิบัติตรงและเป็นเนืองนาบุญแก่พุทธศาสนิกชนเพราะโดยส่วนมากในสมัยนั้นพระพุทธเจ้าใช้เวลาในการเผยแผ่ถ่ายทอดคำสอนและเผยแผ่พุทธศาสนาตั้งแต่ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำให้เกิดมีสาวกเกิดขึ้นในพุทธศาสนาเริ่มแรกที่ 60 องค์และได้เผยแผ่พุทธศาสนาไปยังชมพูทวีปหรือในทวีปต่างๆเป็นการยืนยันแนวคิดหรือคำสอนที่พระองค์ได้ตรัสรู้และได้สั่งสอนมาส่วนการพิพาทในเรื่องของพระวินัยก็อาจจะมียุ้งบ้างแม้ตัวพระองค์เองก็เคยเกิดมีข้อพิพาทหรือมีการกล่าวต่อของจากลัทธิต่าง ๆ นอกพระพุทธศาสนาที่ใส่ร้ายจนทำให้เกิดความขัดแย้งและในที่สุดความจริงก็ปรากฏด้วยกันหรือด้วยการระงับอธิกรณ์เป็นสัมมุขาวินัย (วินัยที่รับต่อหน้า) หรืออะไรก็ตามจะสังเกตได้ว่าอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธเจ้านั้นจะระงับได้ไว เพราะเป็นส่วนใหญ่จะเป็นสัมมุขาวินัยคือวินัยที่รับสารภาพต่อหน้าพระพุทธองค์แล้วก็ปลงอาบัติแต่ในปัจจุบันนี้ยุคสมัยเปลี่ยนไปจากก่อนก็อาจจะมีหลายรูปแบบมีทั้งที่ต่อหน้าและลับหลังหรือเป็นการปกปิดเพื่อให้ระงับแล้วกลับตัวกลับใจก็มี เป็นการระงับอธิกรณ์ซึ่งแตกต่างกันออกไปผู้เขียนจะกล่าวถึงว่าในสมัยพุทธเจ้านั้นจะมีพระวินัยธรหรือพระธรรมกถึกก็จะมีหน้าที่แตกต่างกันออกไปแต่ถามว่าพระธรรมกถึกที่ท่านแสดงธรรมนั้นไม่รู้วินัยหรือก็ตอบไปว่า

ท่านรู้แต่ความเข้มข้นหรือความละเอียดอ่อนอาจจะสู้พระวินัยธรไม่ได้จึงทำให้ในปี 2535 ได้มีคำบัญญัติขึ้นมาว่าพระวินยาธิการ หรือ พระวินัยธร รับหน้าที่โดยตรงในการระงับอธิกรณ์แก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นหรือคอยดูแลพระภิกษุที่ประพฤติผิดเป็นอาละชีเป็นเสียหนามให้พุทธศาสนาได้

อธิกรณ์ในปัจจุบันนี้นอกจากจะเกิดขึ้นกับคณะสงฆ์แล้วยังเกิดขึ้นในลักษณะเกี่ยวกับสังคมหรือประชาชนทั่วไปด้วยจะสังเกตตามข่าวหรือสื่อต่าง ๆ ที่ออกมาในลักษณะที่ว่าพระภิกษุประพฤติผิดพระวินัย เช่น มีการดื่มสุรามีการเกี่ยวกับการเสพเมถุน เป็นต้นหรืออะไรก็แล้วแต่ที่เป็นภาพลักษณ์ในทางที่เสียก็จะปรากฏขึ้นมาซึ่งเราก็ไม่สามารถที่จะปฏิเสธได้ว่าพระที่ประพฤติดีท่านก็มีอยู่ พระที่ท่านประพฤติเสียหาก็ยังมีอยู่ ทั้งสองประเภทปรากฏตั้งแต่สมัยพุทธกาลแล้ว การที่จะช่วยรักษาคำสอนทางพุทธศาสนาได้นั้นก็ต้องรักษาศรัทธาคือในทางพระพุทธศาสนานั้นมีโทษอยู่ 2 อย่างคือ 1. คือโทษทางพระธรรมวินัยเรียกชื่อว่าปณณัตติวัชชะ 2. โลกติเตียนก็คือโลกวัชชะจะสังเกตได้ว่าการเสพยาการดื่มสุราตามพระวินัยไม่ถึงขั้นที่จะต้องขาดจากความเป็นพระหรือปาราชิกแต่ในเมื่อว่าสังคมผิดทั้งทางสังคมแล้วก็เป็นที่ติเตียนของโลกก็สามารถที่จะให้ลาสิกขาได้อันนี้เป็นข้อคิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นแล้วการระงับอธิกรณ์ในยุคสมัยพุทธกาลนั้นอาจจะเป็นการระงับอธิกรณ์ที่อยู่ในลักษณะของคณะสงฆ์ในปัจจุบันนี้ต้องจากคณะสงฆ์ที่จะต้องระงับอธิกรณ์ตามพระธรรมวินัยแล้วยังมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องคือสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติแล้วก็ยังมีทั้งในภาคของประชาชนซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงการทำงานของหมอปลาในการปราบพระหรือใช้สิทธิ์ในการเป็นพุทธศาสนิกชนที่จะช่วยดูแลพระสงฆ์แต่เราจะมากล่าวถึงวิธีการที่ประชาชนสามารถทำได้หรือมีขอบข่ายอย่างไรนั้นต้องติดตามในช่วงต่อไป

พระวินยาธิการ หมายถึง พระที่ทรงไว้ซึ่งพระวินัย หรือพระภิกษุที่คอยกำกับดูแลให้ผู้นับถือปฏิบัติตามมีความเป็นระเบียบมากขึ้น (ถวัลย์ ทองมี, 2535)

ขั้นตอนการปฏิบัติของพระวินยาธิการ

ขั้นตอนการปฏิบัติของพระวินยาธิการ ในการตรวจตราดูแลพระภิกษุสามเณรที่ประพฤติไม่เหมาะสมเป็นการปฏิบัติงานในลักษณะ

1. ออกปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีผู้แจ้งเข้ามา หรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งเมื่อได้รับแจ้งทางศูนย์ก็จะส่งพระวินยาธิการไปยังสถานที่นั้น ๆ ที่ได้รับแจ้งเข้า
2. ไปตรวจตราตามสถานที่ต่าง ๆ (โชติ ทองประยูร, 2535) ขั้นตอนมีดังนี้
 - 1) ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปนำตัวออกจากสถานที่นั้น ๆ
 - 2) นำตัวไปที่ศูนย์ปฏิบัติการพระวินยาธิการนำไปให้เจ้าคณะท้องที่เพื่อทำการ

สอบสวน

3) ขอตรวจดูหนังสือสุทธิและหลักฐานอื่น ๆ ประกอบด้วย ถ้าปรากฏว่าไม่มีหนังสือสุทธิหนังสือสุทธิไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์หรือถูกต้องแต่มีความผิดอย่างอื่น ควรปฏิบัติดังนี้

- 1) กล่าวตักเตือน หรือ
- 2) ถวายคำแนะนำที่ถูกที่ควรและที่เหมาะสมตักเตือนให้หรือ
- 3) ส่งกลับวัดเดิมและแจ้งให้เจ้าอาวาสต้นสังกัดทราบ
- 4) ถ้ามีความผิดที่ถึงให้สึก หรือต้องบังคับให้สละสมณเพศ ให้ลงบันทึกในหนังสือสุทธิ

5) ในกรณีที่ทำผิดกฎหมายบ้านเมือง ถ้าเป็นคดีอาญาต้องให้สละสมณเพศทันทีและมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการต่อไป

6) ในกรณีปลอมบวชให้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีทันที

7) รายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบฝ่ายทำการรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสอบสวน

สรุปในส่วนนี้คือ พระวินยาศึกษาการอาจจะหมายถึงตำรวจ ที่มีหน้าที่สอดส่อง ดูแลปกครองพระภิกษุสามเณรที่อยู่ในเขตที่ตนเองรับผิดชอบ ทำหน้าที่ตักเตือนรายงานและนำไปสู่กระบวนการในการที่จะสืบสวนหรือปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งไปถึงการให้สึกหรือบังคับให้สละสมณเพศ

ในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่พระวินยาศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งก็จะมีหน้าที่ดูแลตรวจสอบในเขตที่ตนเองรับผิดชอบในแต่ละเขตนั่นอาจจะไม่น้อยไม่เพียงพอต่อการจัดการพระภิกษุสามเณรที่ประพฤติผิดและนอกจากนั้นยังมีปัจจัยส่วนอื่นอย่างเช่นพระที่ปลอมตัวเข้ามาบวชหรือมาจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งดูแลยาก การที่จะตรวจสอบก็ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขหรือขั้นตอนของการปฏิบัติทำให้การปฏิบัติงานอาจจะล่าช้าหรือไม่เป็นที่พึงพอใจของคนส่วนใหญ่เท่าที่ควร พระวินยาศึกษานอกจากจะทำหน้าที่ของตนแล้วก็ต้องมีสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติหรือตำรวจเข้ามาร่วมทำงานด้วย แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องอยู่ในขอบเขตในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะทำตามที่มหาเถรสมาคมได้ครับเป็นพระราชบัญญัติออกมาอย่างเช่น พระภิกษุเดินบิณฑบาตเกิน 8:00 น หรือพระภิกษุหรือสามเณรเข้าไปในที่โคจร หรือประพฤติผิดที่ทำให้เป็นโลกาวัชชะโลกิตีเสน เป็นต้นพระวินยาศึกษาก็สามารถที่จะเข้าไปตรวจสอบหรือบังคับให้สละสมณเพศได้เพราะฉะนั้นอำนาจหน้าที่อยู่ที่พระวินยาศึกษา แต่ข้อสรุปนี้ส่วนใหญ่ก็จะอยู่ที่การประนีประนอมหรือ ตินวตถการกวินย คือการเอาเหตุเข้าไ้เป็นการประนีประนอมวินยเพื่อไม่ให้เสียต่อองค์กรคณะสงฆ์หรือให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดให้กลับตัวกลับใจ เพราะฉะนั้นแล้วในปัจจุบันนี้จึงหรือว่าอาจจะไม่เด็ดขาดหรือเด็ดขาดในบางพื้นที่เท่านั้น การที่จะแก้ไขปัญหาลำบากนี้ได้ก็อาจจะต้องมีการประชุมหรือการปรึกษาพิจารณาในวงการคณะสงฆ์ว่าการจะบัญญัติข้อบทกฎหมายในข้อที่สำคัญแบบนี้

ต้องมีการประชุมหรือมีการลงมติเพื่อให้กฎหมายเหล่านั้นตกผลึกเป็นพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่สามารถบังคับใช้และใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันได้จริง

หมอปลากับการภารกิจสอด

โทษทางพระวินัยมี 2 คือ ปณณัตติวัชชะและโลกวัชชะ

ปณณัตติวัชชะ แปลว่า โทษทางพระวินัยบัญญัติ ประพฤติผิดศีลที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ หมายถึงการที่พระกระทำผิดพระวินัย หรือทำผิดศีลที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ เช่น โกหก ด่า ทุลาภ ชนอาหารที่ไม่มีผู้ประเคน มีเจตนาฆ่าสัตว์ พุดอวดคุณพิเศษที่ไม่มีในตน

โลกวัชชะ แปลว่า "โทษทางโลก ความผิดทางโลก อาบัติที่มีโทษทางโลกด้วย" เช่น ทุลาภ เสพสิ่งเสพติด มียาเสพติดที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น จัดว่าเป็น โลกวัชชะ เพราะเป็นสิ่งที่กฎหมายบ้านเมืองจัดว่าอยู่ในสิ่งที่ผิดแม้พระภิกษุรูปนั้นจะไม่ผิดศีล แต่ก็ผิดกฎหมาย รับโทษดังคนทั่วไปเดียวกัน ไม่มีข้อยกเว้น

โดยภาพรวมแล้ว พระวินัยเป็นเรื่องของคณะสงฆ์แต่ปัจจุบันนี้ก็อาจจะเกี่ยวกับประชาชนด้วย ถ้าบ้านเมืองใดที่กษัตริย์หรือรัฐบาลเป็นชาวพุทธปล่อยให้พระสงฆ์อยู่อย่างเดิม “ชั่วช้างซี ดีช้างสงฆ์” คงไม่ได้ ต้องเข้าไปเกี่ยวพันกับท่านบ้าง เพราะท่านไม่สามารถจะจัดการบริหารอะไรเองได้ทั้งหมด การที่ฝ่ายบ้านเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องนั้นเริ่มต้นจากความปรารถนาดี ไม่ใช่ประสงค์ร้าย ซึ่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมา อย่างในสมัยสุโขทัยก็เริ่มมีการจัดระเบียบพระสงฆ์แบ่งออกเป็นคณะ ๆ มีการให้สมณศักดิ์ พระเป็นสังฆราชา เป็นครู หรือที่ทุกวันนี้เรียกว่าพระครูในสมัยอยุธยาได้รับอิทธิพลจากลังกามากขึ้น เพราะลังกาได้จัดการบริหารงานคณะสงฆ์โดยนำเอากฎทางฝ่ายบ้านเมืองใส่เข้าไป สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถท่านทรงปฏิรูประบอบราชการ ทรงแบ่งส่วนราชการเมืองไทยออกเป็นกรมใหญ่ ๆ 4 กรม คือ กรมเวียง-duแล บ้านเมือง กรมวังดูแลกิจการของวังและกิจการที่พระเจ้าแผ่นดินเข้าไปเกี่ยวข้อง กรมคลังดูแลการเก็บเงินทองภาษีรายได้ของประเทศ กรมนาดูแลการเกษตรและตั้งซื้อเสนาบดีกรมแต่ละกรมไว้ตายตัวในทางพระศาสนาได้มีการแบ่งออกเป็นคณะเหนือ คณะใต้ มีพระมหาเถระคุม มีสังฆราชาอยู่เป็นจำนวนมาก คล้าย ๆ กับเจ้าคณะเมือง (ยงยุทธ วัชรดุลย์, 2548) ซึ่งปัจจุบันปัญหาพระสงฆ์ละเมิดต่อพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ มีหลากหลายรูปแบบ วัฒนธรรมของคฤหัสถ์ได้ซึมซับแนบชิดจนกลายเป็นวัฒนธรรมของพระสงฆ์ ศรัทธาที่ขาดปัญญา นำของพุทธศาสนิกชนจากเจตนาดีกลายเป็นประสงค์ร้ายเหล่านี้ล้วนสร้างโอกาสให้พระสงฆ์พลัดหลงไปจากหลักการทางพระพุทธศาสนา (คชาภรณ์ คำสอนทา, 2561)

เมื่อกล่าวถึงหมอปลา นักปราบสามภเวสี ฝู และวิญญาน ผู้อุทิศตนในการทำพิธีปลดปล่อยวิญญานไปสู่สุคติ และช่วยเหลือชาวบ้านที่เจ็บป่วยจากสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ โดย

ไม่เรียกร้องค่าตอบแทนหมอปลา มีชื่อจริงว่า นายจีระพันธ์ เพชรขาว ชื่อเล่นว่า ปลา เป็นชาว เพชรบุรี เกิดวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2521 หมอปลาเป็นลูกชายคนที่ 4 จากบรรดาพี่น้องทั้งหมด 6 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธิญบุรี สำหรับผลงานที่ทำให้ชื่อเสียงของหมอปลาเป็นที่รู้จักมากขึ้น คือ การทำพิธีปลดปล่อย ดวงวิญญาณของชายรายหนึ่งที่ถูกฆาตกรรม ซึ่งทางญาติ ๆ เชื่อกันว่า ผู้ตายถูกทำพิธีสะกด วิญญาณไว้ จนไม่ได้ไปสู่สุคติ และเพียงชั่วข้ามคืนหลังจากที่หมอปลาได้เข้ามาช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถจับกุมคนร้าย จำนวน 10 คน ได้ทันที ในแต่ละวันจะมีผู้คนแวะเวียน มาหมอปลาไม่ขาดสายนับ 100 คน เพื่อหวังให้ช่วยเรื่องการเจ็บป่วยที่คาดว่าเกิดจากสิ่งลี้ลับ เหนือธรรมชาติ และหมอปลามักจะออกทำลายศาลพระภูมิที่อยู่ตามริมถนน เพื่อให้วิญญาณ สัมภเวสีที่สิงสู่ในศาลพระภูมิเหล่านี้ ได้รับบุญกุศลจากวัดเพื่อไปสู่สุคติและตั้งแต่หมอปลาเริ่ม ช่วยเหลือผู้คนมา ก็ไม่เคยเรียกร้องค่าตอบแทนใด ๆ ด้านหมอปลาได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ทำอยู่ทุก วันนี้ คือ การช่วยเหลือคนที่ตกทุกข์ได้ยาก ซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่า ดังนั้น ถึงแม้จะไม่ได้ใช้วิชาความรู้ ตามที่ร่ำเรียนมา ก็ไม่ได้รู้สึกเสียตายและไม่ได้ทำเพื่อหวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น (รายการบาง อ้อ Adam Last, 2556)

ภาพที่ 1: หมอปลาบุกวัดตั้ง เจ้าอาวาสไว้มได้มั่วสีกา โปะแตกชุดชั้นในตก เปิดผ้าเจอสาวนั่ง แอบที่วัดบางหญ้าแพรก ต.บางหญ้าแพรก อ.พระประแดง
ที่มา: ข่าวสด ออนไลน์, 2565

การทำงานของหมอปลา ในช่วงหลัง ๆ 2-3 ปีนี้ หมอปลามีสื่อเสียงในการที่จะบุกเข้าไปช่วยในการขจัดหรือจัดการปัญหาเกี่ยวกับวัดในหลาย ๆ พื้นที่อย่างเช่น พื้นที่เพชรบุรี พื้นที่ นครนายก เป็นต้น ก็มีการเข้าไปบุกเพื่อหาคำตอบเรื่องของอิทธิฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการที่มี

ประชาชนในเขตพื้นที่ร้องเรียนเรื่องเหล่านี้ เนื่องจากการร้องเรียนคณะสงฆ์แล้วมีความล่าช้า ไม่ทันทวงที เลยทำให้มีช่องให้ประชาชนหรือหมอปลาที่มีความหวังดี เข้าไปช่วยหาความจริงอย่างรวดเร็ว ทันใจ ไม่รอคณะสงฆ์ แต่กระบวนการในการที่จะจัดการอธิกรณ์หรือปัญหานั้นๆ นอกจากจะเข้าไปถามหาคำตอบแล้วสิ่งที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงก็คือบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของตน ถึงแม้หมอปลาจะเข้าไปช่วยในหลาย ๆ เรื่องโดยการใช้สื่อหรือการมีผู้ที่เชี่ยวชาญกฎหมาย กระนั้นก็ไม่ใช่ว่าคำตอบสุดท้ายในการที่จะกำจัดพระที่ประพฤติผิดได้ เพราะว่าในเรื่องของการจัดการอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นในคณะสงฆ์นั้นก็ต้องเป็นไปตามพระธรรมวินัย นอกจากท่านทำผิดวินัย ร้ายแรง (ที่แก้ไขไม่ได้แล้ว) ถึงจะสามารถที่จะจัดการบังคับให้สละสมณเพศได้เช่น “เสพเมณฺฐ หรือ เสพยาเสพตติ” ที่เกี่ยวข้องกับในเรื่องกฎหมาย การประโคมข้าวเป็นกฎหมายที่ใช้กับพุทธศาสนาเป็นการกำจัดพระภิกษุที่ประพฤติผิดได้เป็นอย่างดี แต่เกิดความสับสนคล่องต่อองค์กรสงฆ์ โดยภาพรวมอาจจะมีความบอบช้ำสำหรับพระภิกษุที่ท่านประพฤติปฏิบัติชอบหรืออาจจะเกิดความที่สบายใจเพราะฉะนั้นแล้วสิ่งที่ทำได้ก็คือไปร้องเรียนเมื่อจับได้ว่าท่านประพฤติผิดจริงก็นำเข้าสู่กระบวนการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาแล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนโดยภาพรวมต่อไปผู้เขียนสามารถย่อกระบวนการทำงานของคณะสงฆ์กับหมอปลาในการจัดการปัญหาหรืออธิกรณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ดังนี้

ตารางที่ 2 : การทำงานของพระวินยาธิการและหมอปลา

หัวข้อ	พระวินยาธิการ/คณะสงฆ์	หมอปลา
หลักการ	เพื่อความดีงามที่เป็นไปโดย ความเห็นชอบร่วมกันของสงฆ์ การาบพระที่ประพฤติผิดสร้าง ศรัทธา เป็นต้น	เพื่อความดีงามของสงฆ์ การาบพระที่ประพฤติผิด กำจัด อลัชชี เป็นต้น
วิธีการ	ทำตามพระธรรมวินัย ตาม อำนาจหน้าที่ ตามกระบวนการ ลำดับชั้น เป็นต้น	การบุกเข้าไปหาความจริงตามการร้องเรียนหรือจากการ ขอร้องของชาวบ้าน การใช้สื่อ ประโคมข้าว
ผลดี	รักษ า พ ระ ธ ร ม วิ น ัย ประนีประนอม สามารถกลับตัว กลับใจปลงอาบัติ ดำรงสมณ เพศได้	ได้รู้ความจริงทำความกระจ่างให้ชาวบ้าน ถ้าผิดจริง ได้กำจัดพระที่ประพฤติผิดพระธรรมวินัย รวดเร็ว ทันใจ ถูกใจคนเสพข้าวหรือชาวบ้าน
ผลเสีย	อาจจะช้า ไม่ทันใจชาวบ้าน	ภาพลบที่เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนอาจจะน้อยลง
ผลลัพธ์	เป็นไปตามหลักการที่วางไว้ แต่ อาจจะมีภาพลบบกับคณะสงฆ์	ได้ช่วยพระศาสนา กำจัดอลัชชี เป็นต้น ถ้าไม่ผิดตามคำร้องเรียน พระภิกษุได้พิสูจน์ตัวเอง

สรุปในส่วนนี้คือ การระงับอธิกรณ์ของพระวินยาธิการหรือคณะสงฆ์และปลามีความแตกต่างกันออกไปแต่หลักการก็คือเพื่อความดีงามเป็นไปเพื่อความเรียบร้อยของคณะสงฆ์ การรื้อพระภิกษุที่ประพฤติผิดและสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชน แต่วิธีการอาจจะมีความแตกต่างกันออกไปเพราะคณะสงฆ์ก็ทำเป็นไปตามพระธรรมวินัยตามหน้าที่หรือตามลำดับชั้น ส่วน**หมอปลา**ข้ามขั้นตอนบุกเข้าไปหาความจริงตามการร้องเรียนของชาวบ้าน การใช้สื่อการประโคมข่าวผลดีก็จะเกิดมีแก่คณะสงฆ์โดยภาพรวมและพุทธศาสนิกชนที่ยังมีความศรัทธาในพุทธศาสนา พระสงฆ์ก็สามารถรักษาพระธรรมวินัยได้รู้ความจริงให้ปรากฏแล้ว

ภาพที่ 2: พระพยอม'ชมเปาะ 'หมอปลา' ซึ่งทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา

ที่มา: เดลินิวส์ ออนไลน์., 2565.

ส่วนการทำงานเรื่องการระงับอธิกรณ์นั้น ผลเสียจากคณะสงฆ์ก็อาจจะมีความล่าช้าไม่ทันใจชาวบ้านที่ร้องเรียนไปหรืออาจจะเกิดจากการกลั่นแกล้งก็เป็นไปได้และยังเกิดภาพลบกับคณะสงฆ์ในเรื่องของภาพลักษณ์อาจจะทำให้ภาพลักษณ์ของคณะสงฆ์ไปในภาพที่ลบได้ ในทางที่ดีก็ได้ช่วยพระสงฆ์ทำจิตใจดี ถ้าพระภิกษุไม่เป็นผิดจริงตามคำร้องเรียนพระภิกษุรูปนั้นก็สามารที่จะพิสูจน์ตนเองได้และนำความเลื่อมใสนั้นกลับมาสู่พุทธศาสนาได้

สรุป

การระงับอธิกรณ์เป็นวิธีการการดูแลสอดส่องพระภิกษุสามเณรให้อยู่ในพระธรรมวินัย ถึงแม้จะมองว่าเป็นเรื่องของคณะสงฆ์เท่านั้นเพราะเกี่ยวกับพระธรรมวินัยแต่ในปัจจุบันนี้มีฝ่ายประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง ก็ควรคำนึงถึงในเรื่องของโลกวิเศษ หมายถึง โลกดิเียนเพราะคณะสงฆ์ยึดถือพระธรรมวินัยแล้วยังต้องถือพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายในบางข้อ เพราะฉะนั้นแล้วการระงับอธิกรณ์ก็ต้องเป็นไปตามพระธรรมวินัยคืออธิการณสมณะ 7 ข้อเพื่อระงับอธิกรณ์ทั้ง 4 ประการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่คณะสงฆ์จะต้องศึกษาและทำตามหน้าที่ วิริยะพิการที่ได้รับมอบหมายที่ต้องกล้าทำหน้าที่อย่างไร้อคติหรือมีกล้าหาญในการที่จะทำหน้าที่ ส่วนในฝ่ายของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็ต้องที่กล้าที่จะทำหน้าที่ของตนตามกรอบตามกฎหมายหรือตามสิ่งที่ตัวเองได้รับมอบหมายไม่ทำเกินหน้าที่ตามที่ได้รับการมอบหมายก็จะทำให้เกิดประโยชน์โดยภาพรวมแก่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนการทำงานของพระวินยาธิการหรือคณะสงฆ์เป็นหน้าที่โดยตรงที่จะต้องระงับอธิกรณ์เพื่อให้พระวินัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยแตกต่างจากหมอปลาที่เข้ามาช่วยโดยการร้องเรียนจากชาวบ้านให้เข้ามาช่วยตรวจสอบหรือหาพระภิกษุที่กระทำความผิดเป็นการพิสูจน์ตัวพระภิกษุให้ท่านอยู่ในพระธรรมวินัยเป็นไปโดยการเรียบร้อยอีกนัยยะหนึ่งก็อาจจะเป็นการช่วยในการรักษาพุทธศาสนาทางอ้อมก็อาจจะเป็นได้ แต่ก็ต้องอยู่ในขอบเขตและสาระสำคัญก็คือมองประโยชน์พุทธศาสนาเป็นสำคัญจะถือว่าได้ช่วยพุทธศาสนารักษาพระธรรมวินัยได้

พระภิกษุในพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องประพฤติดนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยไม่เปิดช่องให้ประชาชนหรือหมอปลาได้เข้าไปบุกหรือเข้าไปพิสูจน์อะไรก็ตาม ส่วนตัวหมอปลาเองถ้าจะมีหน้าที่รับผิดชอบก็ต้องได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับอนุมัติจากคณะสงฆ์หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะเข้าไปบุกหลุกหรือทำเกินกว่าเหตุจะมีความเสื่อมเสียในคณะสงฆ์ได้เพราะฉะนั้นควรคำนึงในเรื่องของกฎหมายในเรื่องของกฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์แล้วก็ต้องศึกษาในส่วนของพระธรรมวินัยให้ดีจึงสามารถที่จะเข้าไปช่วยพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

การทำในส่วนของการบุกบุกเข้าไปอาจจะมองว่าเป็นความรวดเร็วทันใจหรือความสะดวกดีสำหรับประชาชนแต่ในกฎหมายอาจจะมีข้อกฎหมายที่ทำให้เสียหายได้(ผิดกฎหมาย) ด้วยเพราะฉะนั้นต้องคำนึงเป็นอย่างดีในเรื่องของกฎหมายและกฎหมายคณะสงฆ์ต้องศึกษาให้ดีถึงจะเข้าไปช่วยคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้

เอกสารอ้างอิง

- ข่าวสด ออนไลน์. (2565). *หมอปลาญวัดตั้ง เจ้าอาวาสไว้มิได้มั่วสีกา*. สืบค้น 12 เมษายน 2565, จาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_6881017.
- คชาภรณ์ คำสอนทา. (2561). *รูปแบบการระงับอธิกรณ์ของคณะสงฆ์ไทยตามหลักพุทธสันติวิธี* (ปริญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โชติ ทองประยูร. (2535). *คู่มือพระสังฆาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- เดลินิวส์ ออนไลน์. (2565). *‘พระพะยอม ชมเปาะ หมอปลา’ ชี้ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง พระพุทธศาสนา*. สืบค้น 12 เมษายน 2565, จาก <https://www.dailynews.co.th/news/753973/>
- ถวัลย์ ทองมี. (2535). *คู่มือพระวินยาธิการ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- พระเทพปวรเมธี. (2562). *จากปฏิรูปสู่การปฏิบัติแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการ พระพุทธศาสนา*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2534). *การศึกษาสากลบนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญาไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- พระพรหมคุณภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2552). *พุทธธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ไทย)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยงยุทธ วัชรดุรงค์. (2548). *องค์พุทธมามกะ ความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทโพสต์ พับลิชชิง จำกัด มหาชน.
- รายการบางอ้อ Adam Last. (2556). *ประวัติ หมอปลา มีอุปราชสัมภเวสี ผู้ปลดปล่อยดวงวิญญาณ*. สืบค้น 16 เมษายน 2565 จาก, <https://hilight.kapook.com/view/90344>.

บทบาทพระสงฆ์ในการก่อสร้างวัดในปัจจุบัน*

ROLE OF MONKS IN BUILDING TEMPLE AT PRESENT

พระครูปลัดชาลิน กตปุญโญ

PhrakruPalad Chalin katapunyo

วัดนางาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

Wat Nangam, Chachoengsao Province

E-mail: Chalinth16@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างวัดเพื่อประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างวัด ผลการศึกษาพบว่าบทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างวัดแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) พัฒนาวัด 2) พัฒนาคณะในวัด 3) พัฒนาชุมชน 4) การพัฒนาจิตใจของคนชุมชนให้มีความปลอดภัย เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ประกอบด้วยศีลธรรม คุณธรรมจะสามารถพัฒนาชุมชนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ ส่วนการสร้างวัดจำเป็นต้องประกอบด้วยความรู้ที่จะสามารถสร้างวัดให้เป็นสถานที่น่าอยู่ ส่วนแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างวัดในภาคอีสาน พระสงฆ์ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 6 ประการคือ 1) มีความรู้ หมายถึง มีความรู้ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย พ.ร.บ. คณะสงฆ์ตลอดถึงพื้นฐานในเรื่องของการก่อสร้าง 2) มีงบประมาณ 3) มีความคิดสร้างสรรค์ 4) ความรับผิดชอบ 5) ประกอบด้วยหลักอิทธิบาทธรรม 4 ประการได้แก่ มีใจรัก, พากเพียรทำ, เอาใจใส่และหมั่นไตร่ตรอง ลองผิดลองถูก เป็นต้น 6) ทำงานเป็นทีม จึงจะสามารถสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชนที่พบหรือเข้ามาสัมผัสให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์และประชาชนจึงจะสนใจในการศึกษาในหลักคำสอน

คำสำคัญ: บทบาทพระสงฆ์; การก่อสร้างวัด; ในปัจจุบัน

Abstract

This academic article aimed to study the role of monks in building temples for the benefit of Buddhism and to present the concept of temple building. The results of the study were found that the role of monks in building a temple could be divided into 4 levels: 1) temple development, 2) people living in the temple

development, 3) community development, 4) mental development of community people to be safe for stability, prosperity and sustainability, consisting of morality, and ethics that would be able to develop the community and build the confidence of the people. As for building a temple, it is necessary to have the knowledge to be able to create a temple as a pleasant place to live. As for the concepts related to building temples in the Northeast, monks must have overall ability consisted of 6 attributes: 1) having knowledge, meaning having knowledge of the discipline, laws, the Sangha Act, as well as the basics of construction, 2) having a budget, 3) being creative, 4) responsibility, 5) consisting of 4 principles of influence, which are: love, diligence, care and contemplation, trial and error, etc. 6) Work as a team so that it can build faith for people who meet or come into contact with to get something useful and people would be interested in studying the doctrine.

Keywords: The Role of monks; The Building temples; The Present

บทนำ

พระสงฆ์เป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย (ถึงแม้จะไม่ได้เป็นอริยสงฆ์ คือ สงฆ์ที่บรรลุลุคณธรรม ถึงขั้นอรหันต์) ก็ตามและถือว่าเป็นผู้สืบทอดคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตั้งแต่อดีตตั้งแต่ 2,600 กว่าปี บทบาทในพระสงฆ์ที่มีต่อการก่อสร้างวัดนั้นถือว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญและทำสืบทอดกันมาตลอดตั้งแต่สมัยพุทธกาล มีบัญญัติในเรื่องของวินัยสร้างกุฏิไม่เกิน 12 คืบพระสูตรที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติศึกษาพบว่า “ภิกษุจะให้ก่อกุฏิที่ไม่มีเจ้าของ เป็นที่อยู่จำเพาะตนด้วยการขอ (สิ่งต่าง ๆ) เาเองพึงทำให้ได้ประมาณ คือยาวไม่เกิน ๑๒ คืบ กว้างไม่เกิน ๗ คืบ ต้องให้ภิกษุทั้งหลายแสดงที่ให้อ่อนภิกษุทั้งหลายพึงแสดงที่ ซึ่งไม่มีใครจองไว้ ที่มีขานรอบถ้าภิกษุให้ก่อกุฏิด้วยการขอ (สิ่งต่าง ๆ) เาเอง ในที่ซึ่งมีผู้จองไว้ ไม่มีขานรอบไม่ให้ภิกษุทั้งหลายแสดงที่ให้อ่อนก็ดี ทำให้เกินประมาณก็ดี ต้องอาบัติสังฆาทิเสส (วิ.ภิกขุณี. 1/1/384-401)แต่เอาเข้าจริงแล้วในปัจจุบันนี้การบริหารจัดการงานสาธารณูปการหรือเรียกง่าย ๆ ว่า การสร้างหรือก่อสร้างวัดก็เกี่ยวกับเจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่มีบทบาทต่อการสร้างวัดไม่ว่าจะเป็นในการสร้างพระพุทธรูป การปิดทองสถาปัตยกรรมเรื่องอะไรก็แล้วแต่ที่เกี่ยวกับพุทธศิลป์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยล้วนแล้วแต่เกิดมาจากแนวคิดของพระสงฆ์หรือเกิดจากเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเพราะฉะนั้นแล้วจะบอกว่าพระสงฆ์ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างวัดหรือไม่ใช่กิจของสงฆ์นั้นคงไม่ใช่เพราะปัจจุบันนี้สังคมไทยเปลี่ยนไปพระสงฆ์ในภาคอีสานจึงมีบทบาทในทางคณะสงฆ์นั้นมีการสร้างวัด ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาวัด 2) การสร้างและพัฒนาคนในวัด 3) การพัฒนาชุมชน การสร้างวัด การดูแลรักษาและก่อสร้างอาคารสถานที่การ

ดำเนินการให้เป็นวัดโดยสมบูรณ์เป็นที่พำนักอาศัยของพระภิกษุสามเณร เพื่อศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย (ขำเลียง วุฒิจันทร์, 2525) ซึ่งพระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทในการบริหารจัดการงานสาธารณูปการหรือการก่อสร้างให้ขับเคลื่อนไปด้วยความเรียบร้อยสามารถสร้างศาสนสถานให้เกิดขึ้นในหลาย ภูมิที่ซึ่งพระสงฆ์เองจำเป็นต้องอาศัยประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการที่จะมาช่วยกันขับเคลื่อนถึงแม้จะมีพระวินัยได้ห้ามในส่วนของการสร้างกุฏิแต่ก็ไม่ได้ห้ามในส่วนของการสร้างศาสนสถานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะพระสงฆ์ในเขตภาคอีสานในประเทศไทยถือว่ามียุทธศาสตร์อย่างยิ่งในการที่จะก่อสร้างวัดหรือบูรณะปฏิสังขรณ์หรือสร้างคนให้เป็นผู้รักษาพระพุทธศาสนาและสืบทอดคำสอนของพระพุทธเจ้าให้ยืนยงได้นานซึ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการที่จะสร้างรูปแบบหรือบทบาทของพระสงฆ์ในการก่อสร้างวัด

การสร้างวัดต้องประกอบด้วยงบประมาณทั้งในส่วนของการรับบริจาคในส่วนของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ แต่ปัจจุบันที่สำคัญไม่แพ้กันอีกอย่างหนึ่งก็คือการสร้างแนวคิดที่จะทำอย่างไรให้ประชาชนเข้าถึงวัดคือสร้างวัดไปอยู่ในใจของประชาชนทำให้ประชาชนเป็นผู้สืบทอดคำสอนพระพุทธศาสนาและนำไปปฏิบัติสามารถบริหารจัดการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้ซึ่งจะเป็นโจทย์ที่ผู้เขียนได้นำเสนอทั้งแนวคิดทฤษฎีหรือหลักการวิเคราะห์โดยเฉพาะพระสงฆ์กับการก่อสร้างวัดในเขตภาคอีสานซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่ค่อนข้างที่จะลำบากในการเดินทางลำบากในการหางบประมาณหรือในทุกมิติที่น่าจะนำเสนอในบทความนี้

งานสาธารณูปการของพระสงฆ์ไทย

เมื่อกล่าวถึงกิจของสงฆ์ที่พระสงฆ์ควรกระทำที่พระสงฆ์ทำได้ หมายถึงเป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำแต่ในปัจจุบันนี้อาจจะมีหลายประเภทซึ่งผู้เขียนได้จำแนกตามพระวินัยได้ดังนี้

การสร้างวัดในสมัยพุทธกาลจนถึงการสร้างวัดในประเทศไทยและพระสงฆ์ควรมีการพัฒนาการในการสร้างวัดอย่างไรการสร้างพระพุทธรูปหรือการสร้างพระที่เป็นหล่อเนื้อเชือกของพระพุทธเจ้านั้นก็ถือว่าเป็นการสร้างบุคลากรที่สำคัญในการส่งเสริมในการพัฒนาในด้านการบริหารต่าง ๆ (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ), 2545) งานสาธารณูปการเป็นงานสำคัญโดยเฉพาะเป็นงานละเอียดอ่อน แต่ก็มักเป็นเหตุก่อปัญหา เช่น บางแห่งเกิดความขัดแย้งระหว่างวัดกับชาวบ้านจนถึงลูกหลานใหญ่โต

การสาธารณูปการ โดยรวมหมายถึง การพัฒนาวัดในด้านวัตถุทุกอย่างไม่เฉพาะแต่ศาสนสถานเท่านั้น หากรวมไปถึงการทำวัดให้สะอาด ร่มรื่น สะดวกสบาย การทำถนน ทางเดินในวัด และ การตกแต่งวัดให้ดูสวยงามให้สบายตาแก่ผู้พบเห็น นอกจากนี้การสาธารณูปการ เป็นงานประจำของ เจ้าอาวาสอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำทั้งนี้เพื่อสร้างสิ่งที่เป็น

รักษาสິงที่มีอยู่แล้วไว้ และซ่อมแซมสิ่งชำรุดทรุดโทรมให้คงสภาพไว้เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน และพระสงฆ์ภายในวัด ในการ นี้ให้รวมถึงการดูแลรักษาศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนาที่เป็น สมบัติส่วนรวมของพระสงฆ์ มิใช่ สมบัติส่วนตัวของผู้หนึ่งโดยเฉพาะ มีพระพุทธานุญาตให้สงฆ์ ช่วยกันดูแลรักษา เช่น ให้ตั้งพระภิกษุทำหน้าที่ดูแลรักษาวัสดุสิ่งของสงฆ์ซึ่งเรียกว่า ภณฑาการิ โดยเฉพาะ และเป็นกิจหนึ่งใน 6 ของกิจการ ของคณะสงฆ์ซึ่ง หมายถึง “การก่อสร้างและการ บูรณปฏิสังขรณ์รวมถึงการสร้าง การตั้ง การรวม การ ย้าย การยุบเลิก การขอรับพระราชทาน วิสุงคามสีมา การยกวัดร้างเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษาและการยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระ อารามหลวง” ซึ่งในส่วนนี้จะมีเจ้าคณะปกครองในตำบลทุกระดับภายในแต่ ละจังหวัดที่มีหน้าที่ ในการดูส่วนนี้ ตั้งแต่เจ้าอาวาสเจ้าคณะรองเจ้าคณะอำเภอฝ่าย สาธารณูปการโดยการ อำนาจการของเจ้าคณะอำเภอและ รองเจ้าคณะจังหวัด โดยการอำนาจการ ของเจ้าคณะจังหวัด ต้องมีความสัมพันธ์กัน 2 ประการ คือ

(1) ควบคุมการสาธารณูปการ

(2) ส่งเสริม การสาธารณูปการ

นอกจากนั้นพระสังฆาธิการที่ได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบยังมีภาระงานอื่นอีก ที่ เกี่ยวข้องกับงานสาธารณูปการอื่น อาทิการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัด การจัดวางผังวัด การจัด วัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้การจัดการพิพิธภัณฑสถานในวัด สิ่งเหล่านี้สามารถนำมารวมกับ งาน สาธารณูปการได้เช่นเดียวกัน ซึ่งในอดีตและปัจจุบันวัดและพระสงฆ์มีอิทธิพลต่อความเจริญ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2542)

การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ เป็นระเบียบบริหารการคณะสงฆ์ พระสังฆาธิการ ทุก รูปต้องมองเห็นความสำคัญการจัดทำแผนแม่บทการก่อสร้าง และรู้จักวิธีการบริหารงาน สาธารณูปการ เป็นอย่างดี มีเทคนิคและวิธีการขอคำปรึกษากับหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ ขึ้นตอน การดำเนินการก่อสร้าง การบริหารจัดการงานสาธารณูปการที่ดี และต้องรู้จักวิธีการ บูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและพัฒนาวัดให้สงบบรมรื่น เป็นศูนย์กลางพัฒนาของชุมชนโดยกำหนด ยึดหลักการบริหารบูรณปฏิสังขรณ์ การดูแลทำนุบำรุงศาสนวัตถุ และการจัดทำวัดให้เป็นวัด พัฒนา ตัวอย่าง ถึงกระนั้นก็ตามพระสงฆ์จะมีเพียงหน้าที่ในการทำนุบำรุงรักษาเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ต้องมี การอนุรักษ์ศาสนสถาน คือดูแลรักษาศาสนสถานให้มั่นคงถาวรและเป็นการอนุรักษ์ สถานแก่อนุชนรุ่นหลังได้

บทบาทพระสงฆ์การสร้างวัดกับบทบาทในการรักษาพระธรรมวินัย

ในเรื่องของพระธรรมวินัยเป็นเรื่องที่พระสงฆ์ต้องคำนึงและปฏิบัติตามคำสอน ของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างกุฏิที่อยู่อาศัยในสัดส่วนอาบัตินที่มีชายครุ กาบัตติ (อาบัตินัย) ดังในพระพุทธานุญาตที่ว่า “ภิกษุจะให้ออกกุฏิที่ไม่มีเจ้าของ เป็นที่อยู่ จำเพาะตนด้วยการขอ (สิ่งต่าง ๆ) เอาเองพึงทำให้ได้ประมาณ คือยาวไม่เกิน 12 คืบ กว้างไม่เกิน

7 คืบ ทั้งต้องให้ภิกษุทั้งหลายแสดงที่ให้อ่อนภิกษุทั้งหลายฟังแสดงที่ ซึ่งไม่มีใครจองไว้ ที่มีขานรอบถ้ำภิกษุให้ก่อภูฏด้วยการขอ (สิ่งต่าง ๆ) เอาเอง ในที่ซึ่งมีผู้จองไว้ ไม่มีขานรอบไม่ให้ภิกษุทั้งหลายแสดงที่ให้อ่อนก็ดี ทำให้เกินประมาณก็ดี ต้องอาบัติสังฆาทิเสส” (วิ.ภิกขุณี. 1/1/384-401) จะแยกจากบทบาทสาธารณูปการของพระสงฆ์ไปไม่ได้เลย สามารถประยุกต์การพัฒนาสาธารณูปการน่าจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) พัฒนาวัด 2) พัฒนาคนในวัด 3) พัฒนาชุมชน และเมื่อกล่าวโดยสรุปความมุ่งหมายของสาธารณูปการก็เพื่อบำรุงรักษาและส่งเสริมวัดให้เป็นที่ยอมรับประโยชน์แก่ประชาชนหรือแก่สังคมผู้เป็นเจ้าของวัดให้วัฒนาถาวรสืบไป ในปัจจุบันกิจการคณะสงฆ์และการพัฒนาพระศาสนาตามสาธารณูปการของวัดแบ่งได้เป็น 3 เรื่อง(พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ), 2548) ดังนี้

1. การบูรณะและพัฒนาวัด
2. การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์
3. การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด

อนึ่ง งานด้านสาธารณูปการทั้ง 3 ประเภท เมื่อแยกเป็นข้อย่อยแล้ว จะได้ดังนี้

- 1) ขออนุญาตรื้อถอนและก่อสร้างศาสนวัตถุใหม่
- 2) ขอสถาปนาวัด ตั้งวัด วัดพัฒนาตัวอย่าง
- 3) ขอยกวัดร้างเป็นวัดที่มีภิกษุจำพรรษา
- 4) ขอยกวัดเป็นพระอารามหลวง
- 5) ขอยุบวัด รวมวัด
- 6) วัดประสงฆ์อัคริภิกษุ และวินาศภัย
- 7) การประชุมตรวจการคณะสงฆ์
- 8) การขอใช้ที่ดินทางราชการเพื่อสร้างวัด
- 9) ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา
- 10) งานของงบประมาณอุดหนุนการบูรณะวัด

สาธารณสงเคราะห์และสาธารณูปการเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันพอสมควร จัดอยู่ในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาทั้ง 6 ด้าน เพราะพระสงฆ์/พระสงฆ์ฆาธิการจำเป็นต้องบริหารจัดการในส่วนนี้ให้เป็นอย่างดีด้วยความเรียบร้อย เมื่อกล่าวถึงภาวะผู้นำทางการจัดการเชิงพุทธด้านสาธารณสงเคราะห์และสาธารณูปการเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพราะเป็นเรื่องที่พระสงฆ์ได้ร่วมกันบริหารจัดการอยู่แล้ว แต่หากจะกล่าวถึงการพัฒนาในการบริหารจัดการจำเป็นที่ผู้นำจะต้องมีภาวะผู้นำ มีคุณลักษณะที่เหมาะสม จะเป็นไปได้หรือไม่ที่ผู้นำจะต้องสามารถนำองค์กรหรือ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้บริหารจัดการใน 2 ด้านนี้ เพื่อเป็นระบบที่ถูกต้อง ตรงประเด็น และเชื่อถือได้ (พระมหานิกธ ฐานุตโร, 2563)

สรุปว่า พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการสร้างวัดและการทำนุบำรุงพุทธศาสนาซึ่งแบ่งออกเป็นการสร้างและพัฒนาวัด การพัฒนาคนในวัดและการพัฒนาชุมชนซึ่งทั้งหมดนี้เป็นงานที่

มุ่งหมายไปในด้านสาธารณูปการเพื่อบำรุงรักษาและส่งเสริมวัดให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนผู้เป็นเจ้าของวัดทุกคนซึ่งในปัจจุบันการสร้างวัดก็ต้องประกอบด้วยการสร้างคนควบคู่ไปด้วย และจะสร้างคนให้ประสบความสำเร็จได้นั้นก็ต้องพัฒนาจิตใจของคนชุมชนให้มีความปลอดภัย มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ประกอบด้วยศีลธรรม คุณธรรมจะทำยังจะสามารถพัฒนาชุมชนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ เพราะว่าประชาชนให้ความไว้วางใจพระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านจิตใจ ส่วนการดำเนินงานบำรุงพุทธศาสนานั้นก็เป็นหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่จะบำรุงพระสงฆ์

ส่วนการรักษาพระธรรมวินัยพระธรรมวินัยได้กล่าวถึงการสร้างกุฎิหรือการสร้างเสนาสนะไว้แต่ในวินัยกล่าวถึงกล่าวไว้ไม่มากจะเป็นในส่วนของการสร้างกุฎิที่ไม่เกิน 12 คีบพระสูตร ปัจจุบันนี้คณะสงฆ์ส่วนใหญ่สามารถอนุวัด (เปลี่ยนแปลง) ตามโลก พระสงฆ์จะไม่ได้เป็นผู้สร้างเองหรือเป็นผู้สร้างเองก็สามารถที่จะทำได้แต่อยู่ในกรอบของพระธรรมวินัยคือไม่ละเมิดในส่วนวินัยว่าด้วยการสร้างที่เกินขนาดสำหรับเป็นที่อยู่ส่วนตัว แต่ในส่วนการสร้างในที่สาธารณะอย่างเช่น ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ หรือเมรุเผาศพ หรือสถานที่ที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์สาธารณะนั้น สามารถที่จะบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นการลงมือทำเองหรือการใช้ให้ผู้อื่นทำหรือคณะสงฆ์มีมติร่วมด้วยช่วยกันในการจัดทำก็จะเป็นประโยชน์ที่ไม่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัยแต่สิ่งเหล่านั้นก็ต้องรักษาพระธรรมวินัยคือในเมื่อมีคนมาปฏิบัติธรรมที่วัด พระสงฆ์ก็ต้องเป็นตัวอย่างในการรักษาศิลกขาบทที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้และสามารถที่จะเผยแผ่คำสอนตามหลักที่พระพุทธเจ้าได้สอน ไม่ได้ให้เชื่ออย่างเดียวแต่ให้ลงมือลงมือปฏิบัติแล้วสามารถสัมผัสผลด้วยตนเอง

สถานภาพของพระสงฆ์ในภาคอีสานในปัจจุบัน

ในเขตภาคอีสาน โดยภาพรวมของเศรษฐกิจของพื้นที่โดยเฉพาะอำเภอชนบทชัยเขตเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น ไม่เหมือนกับในส่วนกลางนั้นค่อนข้างที่จะลำบากในเรื่องการเดินทางและทรัพยากรที่เกี่ยวกับทุนทรัพย์ปัจจัยอาจจะไม่มากต้องอาศัยประชาชนเป็นส่วนใหญ่ซึ่งประชาชนในเขตพื้นที่นั้นเป็นเกษตรกรหรืออาจเป็นรายได้น้อย เป็นส่วนใหญ่ ในการสนับสนุนทุนในการก่อสร้างอาจมีไม่มาก (ถ้าเทียบกับภาคกลาง) (ผู้เขียนให้ข้อสังเกต) แต่สิ่งเหล่านั้นไม่ใช่อุปสรรคในการก่อสร้างหรือบูรณปฏิสังขรณ์ขอแค่มีความเต็มใจที่จะทำให้พุทธศาสนามั่นคงพระสงฆ์จึงมีบทบาทในการที่จะริเริ่มแล้วก็ปฏิบัติรวมกระทั่งมีส่วนร่วมในการก่อสร้างเพื่อลดรายจ่ายแล้วก็เพิ่มประสิทธิภาพในส่วนงานที่จะทำให้เกิดผลคือการก่อสร้างที่สำเร็จประโยชน์ได้ซึ่งการก่อสร้างมีอยู่เท่าที่จะสามารถแบ่งประเภทได้คือ

1. **พุทธาวาส** เขตพุทธาวาส หมายถึง เป็นพื้นที่สำหรับพระสงฆ์ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นเสมือนสัญลักษณ์แห่งสถานที่ประทับขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะคำว่าพุทธาวาส มีความหมายเป็น สถานที่ประทับของพระพุทธเจ้า (พุทธาวาส = พุทธะ+อวาส) เขต

พุทธาวาสมักประกอบด้วยสถาปัตยกรรมหลักสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธองค์และพิธีกรรมต่าง ๆ คือ อุโบสถ ศาลา วิหาร เป็นต้น

2. สังฆาวาส หมายถึง อาคารในเขตสังฆาวาส ประกอบด้วยกุฏิ : บ้าน หอฉัน อาคารที่ใช้เป็นที่ฉันภัตตาหาร วัจจกุฏิ อาคารสำหรับใช้ขับถ่าย ซึ่งนอกจากจะมีไว้สำหรับพระแล้ว แต่ละวัดจะมีห้องน้ำสาธารณะที่เรียงรายกัน สำหรับประชาชนทั่วไปใช้ได้ ศาลาการเปรียญ อาคารที่ใช้เป็นที่เรียนหนังสือของพระสงฆ์ ปัจจุบันใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น วันธัมมัสสวนะ เป็นต้น ศาลาโรงธรรม โรงเทศนาธรรม (บางวัดอาจจะมี)

3. ที่ธรณีสงฆ์ หมายถึง ที่ของวัด ในการสร้างวัดในภาคอีสานถือว่ามีความสำคัญในยุคปัจจุบันนี้ผู้นำที่เป็นผู้ริเริ่มในการก่อสร้างวัดจึงจำเป็นต้องเป็นพระสังฆาธิการหรือเป็นเจ้าอาวาส และพระลูกวัดผู้ร่วมชมน่วมกันกับประชาชนทั่วไปในการก่อสร้างวัดให้เกิดเพื่อเป็นที่พักอาศัยและเป็นสถานที่สำหรับปฏิบัติธรรมต่อไปซึ่งกิจวัตรของพระในภาคอีสานก็จะแบ่งเป็นพระในยุคมหานิกายและธรรมยุตต์จะมีกิจวัตรที่แตกต่างกันออกไปแต่โดยภาพรวมก็อาจจะมีควมคล้ายคลึงกันซึ่งผู้เขียนก็จะได้เรียบเรียงให้เป็นข้อเปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการที่จะนำเสนอเป็นแนวคิดในการก่อสร้างวัดของพระภิกษุในภาคอีสานเป็นลำดับต่อไป

คุณลักษณะพระสงฆ์ที่เป็นผู้รับผิดชอบในระดับเจ้าอาวาสหรือพระสังฆาธิการในการสร้างวัดควรมีลักษณะพิเศษอยู่ 6 ด้านตามผู้เขียนได้ศึกษาและรวบรวม ดังนี้

1. มีความรู้คือมีความรู้พื้นฐานในเรื่องของการก่อสร้างรวมทั้งประสบการณ์และการมี planning คือการมีแผนในการปฏิบัติที่จะสร้างผู้ทำงานร่วมการสั่งการและการประเมินผลที่ได้จากการก่อสร้างนั้นเพื่อบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามที่คณะศรัทธาญาติโยมให้และถวายเพื่อสร้างวัด

เมื่อจะอธิบายข้อความรู้เป็นเหตุพิจารณา มีความกว้างพอสมควร นอกจากรู้พระธรรมวินัยแล้วก็ควรรู้ในกฎหมายและพระราชบัญญัติพอสมควร ซึ่งผู้เขียนขอยกความรู้ในกฎการสร้างวัดเบื้องต้น และความรู้ด้านการก่อสร้างมาให้ผู้อ่านได้ทราบดังนี้

1.1 ความรู้ด้าน“การสร้างวัด” มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ตามข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 และ ข้อ 8 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วย การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย และการยุบเลิกวัด การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา และการยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา พ.ศ.2559 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 12 ก วันที่ 27 มกราคม 2560 ออกตามความในมาตรา 6 วรรคหนึ่ง และมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และมาตรา 32 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2532 นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ดังนี้

ข้อ 5 วัดที่จะสร้างขึ้นต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) ที่ดินที่ใช้เป็นสถานที่สร้างวัดต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่าหกไร่

- (2) เป็นสถานที่ที่สมควรเป็นที่พำนักของพระภิกษุสงฆ์และการประกอบศาสนกิจ
- (3) เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งพันคน
- (4) มีเหตุผลที่สนับสนุนได้ว่า เมื่อตั้งวัดขึ้นแล้วจะได้รับการทำนุบำรุงส่งเสริมจากประชาชน
- (5) ตั้งอยู่ห่างจากวัดอื่นไม่น้อยกว่าสองกิโลเมตร
- (6) จำนวนเงินและสัมภาระที่จะใช้ในการสร้างวัดรวมกันต้องไม่น้อยกว่าสองแสนบาท

ในกรณีที่มีความจำเป็นตามสภาพแห่งท้องที่ ผู้ขออนุญาตสร้างวัดจะขอยกเว้นหลักเกณฑ์ตาม (1) (2) หรือ (5) ก็ได้ โดยต้องระบุเหตุผล ความจำเป็น และประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับจากการสร้างวัดนั้นประกอบไว้กับคำขอสร้างวัดด้วย

ข้อ 6 ผู้ใดประสงค์จะสร้างวัดในที่ดิน ที่มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองให้ยื่นคำขอสร้างวัดต่อผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในจังหวัดที่ดินนั้นตั้งอยู่พร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

- (1) หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
- (ก) หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินที่จะใช้สร้างวัด และหนังสือสัญญาที่ ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิ ครอบครองที่ดินนั้นได้ ทำไว้ กับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งแสดงเจตนาว่าจะยกที่ดินนั้นให้แก่วัดที่ขออนุญาตสร้าง หรือ
- (ข) หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อสร้างวัดจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐในกรณีที่ที่ดินที่จะใช้สร้างวัดเป็นที่ดินที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐดูแลรักษา
- (2) แผนที่แสดงที่ตั้งสถานที่ที่ขออนุญาตสร้างวัดวัดและสถานที่ใกล้เคียงโดยรอบและเส้นทางคมนาคมโดยสังเขป
- (3) แผนผังแสดงเขตที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้างภายในที่ดินที่จะใช้สร้างวัด โดยให้นำแผนผังตามแบบ ก. แบบ ข. หรือแบบ ค. ท้ายกฎกระทรวงนี้ มาเป็นแนวทางในการสร้างวัดเท่าที่จะทำได้หนังสือสัญญาตาม (1) (ก) ให้เป็นไปตามแบบที่ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด

ข้อ 7 เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ได้รับคำขอสร้างวัดตามข้อ 6 แล้วให้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของคำขอและเอกสารประกอบคำขอถ้าเห็นว่าคำขอหรือเอกสารประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ยื่นคำขอไม่ดำเนินการแก้ไข ให้คำขอสร้างวัดนั้นตกไป

ในกรณี ที่คำขอและเอกสารประกอบคำขอถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอความเห็นจากเจ้าคณะตำบล

เจ้าคณะอำเภอ นายอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัด ที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรให้สร้างวัดได้ ให้อนุญาตเป็นหนังสือตามแบบ ว. 1 ทายกกฎกระทรวงนี้ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอสร้างวัดทราบแล้วให้ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด รายงานผู้ อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อรายงานให้นายกรัฐมนตรี และมหาเถรสมาคมทราบต่อไป

ข้อ 8 ในกรณีที่ ผู้ได้ รับอนุญาตให้สร้างวัดมิได้ดำเนินการก่อสร้างวัดให้เป็นไปตามคำขอสร้าง วัดและแผนผังที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งแก้ไขหรือระงับการสร้างวัดทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตามที่เห็นสมควร

เอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาตสร้างวัด

- 1.คำขออนุญาตสร้างวัด
- 2.สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขออนุญาต
- 3.กรณีขอสร้างวัดในที่ดินของเอกชน ต้องแนบเอกสารหลักฐาน ดังนี้
 - สำเนาเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินที่จะยกให้สร้างวัด
 - หนังสือสัญญาตกลงยกที่ดินให้สร้างวัด
 - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยกที่ดินให้สร้างวัด

กรณีผู้ยกที่ดินให้สร้างวัดมีคู่สมรส ต้องแนบหนังสือยินยอม พร้อมด้วยสำเนาทะเบียนสมรส สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของคู่สมรส กรณีหย่าเนื่องจากหย่า ต้องแนบหนังสือสำคัญการหย่า กรณีคู่สมรสเสียชีวิตต้องแนบสำเนาทะเบียนสมรส และใบมรณะบัตรของคู่สมรส

4.กรณีขอสร้างวัดในที่ดินของทางราชการ ต้องแนบหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อสร้างวัด และเอกสารประกอบที่ส่วนราชการผู้ดูแลรักษาที่ดินนั้นออกให้

5.แผนที่ตั้งวัด

6.แผนผังอาคารสิ่งปลูกสร้าง (กฎกระทรวง เรื่อง การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย และการยุบเลิกวัด การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา และการยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา พ.ศ. 2559, 2560)

1. ความรู้ด้านก่อสร้าง พระสงฆ์ในเขตภาคอีสานส่วนใหญ่จะใช้ประสบการณ์ ในส่วนของประสบการณ์จะสร้างแนวคิดองค์ความรู้ใน อาจจะกล่าวได้ว่า “ลองผิดลองถูก” คือนำความผิดพลาดเพื่อมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวกับโครงสร้าง ศาลา อุโบสถ กุฏิหรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพุทธาวาสและส่วนใหญ่จะใช้ประสบการณ์ในด้านของงานโครงสร้าง ไม่ว่าจะเป็นงานไม้ งานปูน งานสี หรือ การควบคุมดูแลต่าง ๆ นั้นก็เกิดจากประสบการณ์ความรู้ และในส่วนของวัดเองก็จะเป็นจิตอาสาส่วนใหญ่จะไม่มีอามิสสินจ้างจึงไม่ประกอบด้วยผลประโยชน์ แต่ในส่วนโครงสร้างใหญ่ ๆ ที่พระสงฆ์ไม่สามารถทำได้ก็อาจจะมีชาวบ้านหรือ

หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยแต่ในส่วนของการละเอียดส่วนใหญ่พระสงฆ์นำโดยเจ้าอาวาสจะเป็นผู้บริหารจัดการเพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่สงฆ์และในประชาชนก็จะช่วยกันร่วมด้วยช่วยกันในการจัดการการก่อสร้างให้เกิดและเจริญขึ้น

2. มีงบประมาณ คือต้องมีงบประมาณที่พร้อมทั้งงบประมาณในการก่อสร้างในการจัดการสาธารณูปการและงบประมาณในการที่จะให้แก่บุคคลหรือบริหารจัดการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่มาจากการบริจาค หรือ บางวัดอาจมีมูลนิธิที่รับผิดชอบการเงินของวัด ส่วนเงินที่นอกเหนือจากการบริจาคก็อาจจะมีการสนับสนุนจากภาครัฐหรือ เอกชนด้วย เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่จำเป็นอย่างมากต่อการก่อสร้าง คณะสงฆ์จึงต้องประหยัดในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านการใช้จ่ายต่าง ๆ

3. มีความคิดสร้างสรรค์ ที่จะสามารถสร้างงานโดยประกอบด้วย 5 ส และมีจิตสาธารณะที่ทำให้แก่พุทธศาสนาและสังคมไทย

4. ความรับผิดชอบ คือมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และประกอบด้วยควมมีภาวะผู้นำสูงจึงจะสามารถนำพาองค์กรหรืองานด้านสาธารณะสงเคราะห์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้

5. กอปรหลักอิทธิบาทธรรมประกอบด้วย

1). ฉันทะ (ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป) โดยเฉพาะการก่อสร้างสำคัญต้องมีใจรัก ไม่ทอดทิ้งแต่ฝน ลม แดด หรือสิ่งที่มีผลกระทบเป็นคุณธรรมข้อแรกที่จะทำให้เกิดคุณธรรมข้อต่อ ๆ ไป

2). วิริยะ (ความเพียรคือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง)

3). จิตตะ (ความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ)

4). วิมังสา (ความไตร่ตรอง หรือทบทวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง) (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) หรือ “ลองผิดลองถูก” ตามที่ได้เขียนไว้เบื้องต้นด้านบนและนำผู้บริหารจัดการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยสามารถสร้างงานที่สอดคล้องกับสังคมเพื่อให้ประชาชนได้เห็นภาพและเกิดศรัทธานำไปสู่ความมั่นคงของพุทธศาสนาในอนาคตได้

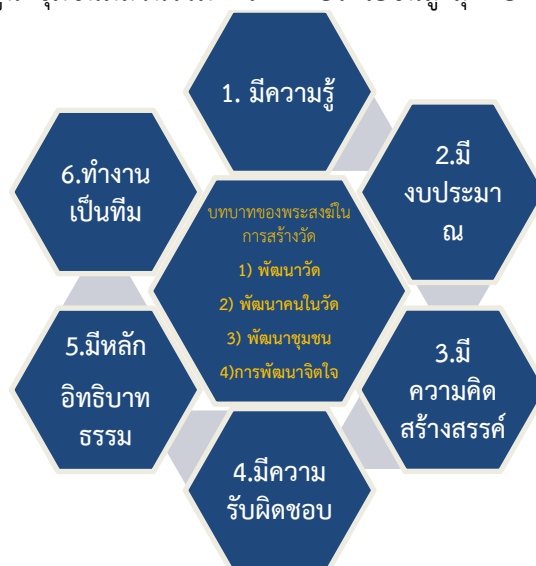
6. ทำงานเป็นทีม หมายถึง มีทีมงานที่สร้างสรรค์ต่อยอดสิ่งที่เจ้าอาวาสหรือผู้นำได้ทำเพื่อแบ่งงานและมอบหมายงานตามที่มีความรับผิดชอบหรือความถนัดทำให้ตนเองไม่เหนื่อยและสามารถที่จะมาตรวจสอบงานหรือประเมินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

วัดซึ่งเป็นสถานที่อยู่ของพระสงฆ์มีความสำคัญโดยนัยยะต่าง ๆ แต่เมื่อบริบททางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงบ้านและชุมชนมีความเหมือนต่างกันซึ่งมีสาเหตุอย่างหนึ่งที่เป็นเช่นนี้ก็เกิดจากสภาพของวัดเองก็เมื่อกาลเวลาได้ล่วงไปแล้วก็เสื่อมโทรมไปด้วยเหตุผลหลายประการมีวัดจำนวนไม่น้อยที่หมดคุณค่าอันควรแก่การเลื่อมใสศรัทธาเพราะเต็มไปด้วยสิ่งสกปรกและความไม่

เป็นระเบียบดังกล่าวทำให้ประชาชนพากันเดินทางจากวัดขาดความเลื่อมใสนอกจากนั้นบทบาทของวัดที่ยังพอเหลืออยู่บ้างมีลักษณะที่ผิดเพี้ยนไปจากเดิมคือ

1. วัดเดิมเคยเป็นที่พักของภิกษุสามเณรกลายเป็นที่อยู่อาศัยคฤหัสถ์มากกว่า
2. วัดเคยเป็นที่บิณฑบาตของลูกหลานในท้องถิ่นก็กลายเป็นวัดที่บวชของคนหนุ่มจากท้องถิ่นซึ่งแนววิชาที่ไม่รู้จักประวัติของผู้ขอบรรพชาอุปสมบทมาก่อนจะเป็นจุดอันตรายจุดหนึ่งต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา
3. ซึ่งเคยเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลของชาวบ้านตามลัทธิเถรวาทก็ได้ถูกเปลี่ยนให้มีสภาพคล้ายๆกับโรงพักตามแบบมหายานในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก
4. วัดซึ่งเคยเป็นที่รื่นรมย์เป็นสิ่งดึงดูดให้ใจชาวบ้านให้เข้าไปพักผ่อนหย่อนใจก็กลายเป็นวัดที่ขาดระเบียบสกลและขาดความร่วมมือกันทำให้ประชาชนและสถาบันอยากเข้าวัดทำวัดซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางสังคมที่พึงปรารถนาใดเป็นแหล่งอบายมุขดังนั้นบทบาทพระสงฆ์ในการสาธารณูปการมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อบำรุงรักษาและส่งเสริมวัดให้เป็นที่ยอมรับประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมการก่อสร้างการบูรณะปฏิสังขรณ์เป็นหน้าที่เจ้าหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาวัดด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมการบูรณะปฏิสังขรณ์ในเขตพุทธาวาสเขตสังฆาวาสดูแลความเรียบร้อยสถานที่สวดบระยะสำหรับประชาชน (พระเทพพรเมธี, 2562)

สรุปว่า การสร้างวัดจำเป็นต้องประกอบด้วยความรู้ที่จะสามารถสร้างวัดให้เป็นสถานที่น่าอยู่ และสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชนที่พบหรือเข้ามาสัมผัสให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์และประชาชนจึงจะสนใจในการศึกษาในหลักคำสอน เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วพระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญที่จะสามารถสร้างงานด้านสาธารณูปการหรือการสร้างวัดตามรูปแบบที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัย มีประชาชนหรือผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพระพุทธศาสนา

สรุป

งานด้านสาธารณูปการเป็นงานที่คณะสงฆ์บริหารจัดการให้เกิดมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล และในปัจจุบันนี้การบริหารจัดการวัดอาศัยหลายภาคส่วนในการมีส่วนร่วมซึ่งเมื่อกล่าวถึง พระสงฆ์ในเขตภาคอีสานซึ่งเป็นภาคที่ค่อนข้างที่จะกันดารขาดแคลนทุนทรัพย์ปัจจัยแต่ก็มีองค์ความรู้หรือมีแนวคิดที่จะก่อสร้างวัดและสาธารณประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชนโดยเฉพาะการพัฒนา วัดการพัฒนาคนในวัดและการพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นภาระหน้าที่ถือว่าเป็นบทบาทของคณะสงฆ์ที่จะต้องประกอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

พระสงฆ์หรือ เจ้าอาวาสจำเป็นต้องมีความรู้คือมีความรู้พื้นฐานในเรื่องของการก่อสร้าง รวมทั้งประสบการณ์และการมีการวางแผนในการปฏิบัติที่จะสร้างผู้ทำงานร่วมการสังการและการประเมินผลที่ได้จากการก่อสร้างนั้นเพื่อบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามที่คณะ ศรัทธาญาติโยมให้และถวายเพื่อสร้างวัด นอกจากรู้พระธรรมวินัยแล้วก็ควรรู้ในกฎหมายและ พระราชบัญญัติพอสมควร และความรู้ด้านก่อสร้าง โดยอาศัยประสบการณ์ อาจจะกล่าวได้ว่า “ลองผิดลองถูก” คือนำความผิดพลาดเพื่อมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้าง ศาลา อุโบสถ กุฏิหรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพุทธาวาสและส่วนใหญ่จะใช้ ประสบการณ์ในด้านของงานโครงสร้าง ไม่ว่าจะเป็นงานไม้ งานปูน งานสี หรือ การควบคุมดูแล ต่าง ๆ นั้นก็เกิดจากประสบการณ์ความรู้และในส่วนของวัดเองก็จะเป็นจิตอาสาส่วนใหญ่จะไม่มี อามิสสินจ้างจึงไม่ประกอบด้วยผลประโยชน์ แต่ในส่วนโครงสร้างใหญ่ ๆ ที่พระสงฆ์ไม่สามารถ ทำได้ก็อาจจะมีชาวบ้านหรือหน่วยงานราชการเข้ามาช่วยแต่ในส่วนของการละเอียดส่วนใหญ่ พระสงฆ์นำโดยเจ้าอาวาสจะเป็นผู้บริหารจัดการเพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่สงฆ์และใน ประชาชนก็จะช่วยกันร่วมด้วยช่วยกันในการจัดการการก่อสร้างให้เกิดและเจริญขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง เรื่อง การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย และการยุบเลิกวัด การขอรับพระราชทาน วิสุงคามสีมา และการยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา พ.ศ. 2559. (2560, 27 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอน 12 4. หน้า 41.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2525). *การพัฒนากิจการคณะสงฆ์และการศาสนาเพื่อความมั่นคง แห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ). (2545). *การคณะสงฆ์และการพระศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระเทพพรเมธี. (2562). จากปฏิรูปสู่การปฏิบัติแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2542). การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานิกุล ฐานุตโตโร. (2563). ภาวะผู้นำทางการจัดการเชิงพุทธ. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ). (2548). พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ รวมในผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ไทย). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การบูรณาการหลักพละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

THE INTEGRATION OF BALA 4 IN ADMINISTRATION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS

พระปลัดพิพัฒน์พงษ์ ภททวิโส

Phrapalad Phipatpong Phattawungso

วัดคูหาสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

Wat Khuha Sawan, Phitsanulok Province

E-mail: Pipatpong_2556@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง โดยเป็นการที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น เพราะเป็นหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นกว่าเดิมจากอดีต ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงบูรณาการ "หลักพละ 4" เป็นธรรมอันเป็นพลังสำคัญที่ช่วยให้สามารถบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล จำเป็นต้องประกอบขึ้นด้วย กำลังความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบด้วยความเข้าใจถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของสภาพปัญหา ในการจะนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมทั้งพึงมีกำลังความเพียรด้วยความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ประกอบกับพึงมีกำลังความบริสุทธิ์ที่ปลูกฝังอยู่ในจิตใจด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และพึงถึงพร้อมด้วยกำลังการสังเคราะห์ การเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

คำสำคัญ: การบูรณาการ; พละ 4; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This article aims to study the integration of the 4 principles of physical education in the administration of local government organizations. This is because the local government organization which the state has established and has the power to govern itself. by which the central government decentralized power to the local because it is the most accessible to the public with the goal of making the well-being of the people better than before Therefore, in order to manage the local administrative organizations more efficiently, the "Phra 4 Principles" are integrated into dharma, which is an important force that helps to manage the organization effectively. be productive It is necessary to consist of knowledge power, a clear and precise understanding of the duties for which they are responsible, with an understanding of the reasons and the reality of the problematic situation. In order to lead to a concrete and sustainable problem solving process as well as having strength and perseverance with determination and effort in performing duties to the best of our knowledge and ability as well as having the strength of purity that is instilled in the mind by performing duties with honesty, transparency, accountability and being able to reach with supportive powers sacrificing one's own benefit for the benefit of the public

Keywords: Integration; physical education 4; local government organization

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) ถือเป็นการบริหารราชการรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนท้องถิ่นที่มีสภาพปัญหาสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน หากมีการหวังพึ่งรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั่วประเทศ ย่อมไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนา และเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที โดยให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของท้องถิ่น การให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยท้องถิ่น (Puang-ngam, 2017) มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการ สาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ (ไททัศน์ มาลา, 2554) ในทางทฤษฎีเชื่อว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวโน้มว่าจะมี

ศักยภาพในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ทราบถึงปัญหาความต้องการที่แท้จริง รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2541)

ที่ผ่านมาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาในการบริหารงาน เช่น โครงสร้างของอำนาจหน้าที่ที่ยังซับซ้อนกับหน่วยราชการอื่น งบประมาณและทรัพยากรที่ยังไม่เพียงพอ การทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใส และปัญหาอื่น ๆ (ยุติธรรม ปัทมะ, 2558) ส่งผลให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พละ 4 จึงเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหา และส่งเสริมการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานได้อย่างชัดเจน

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การบริหารงาน

ความหมายของการบริหารงาน

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์และสนองตอบความคาดหวังและจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้น มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, 2552) ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิโรจน์ สารรัตน์ (2555) ที่กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุมองค์กร (Controlling)

นอกจากนี้ การบริหาร คือ กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ รวมถึงการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Freeman, 1992) สอดคล้องกับ Bovee et. al., (1993) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่องค์การสามารถบรรลุเป้าหมาย โดยประสิทธิผลและประสิทธิภาพของ การวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ และการควบคุมองค์การในด้านบุคลากร งบประมาณ และแหล่งข้อมูล และสอดคล้องกับ บุญทัน ดอกไธสง (2537) ที่กล่าวว่า การบริหาร เป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ

สรุปได้ว่า การบริหารงาน คือการที่องค์การใช้คนและวัสดุในการบริหารจัดการถึงความต้องการที่กำหนดไว้โดยมีการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ การสั่งการและการควบคุมการปฏิบัติการในองค์กรที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการบริหารงาน

การบริหารงานเป็นกระบวนการจัดองค์กรและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น โดยที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่างในการทำงาน องค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้เรียกเป็นตัวย่อ คือ POSDC มีรายละเอียดดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กรมีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ 3) งานบุคลากร (Staffing) เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และเป็นการสรรหาบุคลากรใหม่การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะกับงาน 4) การอำนวยการ (Directing) เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีภาวะผู้นำ 5) การกำกับดูแล (Controlling) เป็นการกำกับดูแล คือเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549)

ดังนั้น การบริหารงานเป็นการทำให้งานประสบความสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น เป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อยู่ในตัว โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการบริหารงาน ที่เรียกว่า POSDC คือ 1)การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) งานบุคลากร (Staffing) 4) การอำนวยการ (Directing) และ5) การกำกับดูแล (Controlling)

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รูปแบบหนึ่งโดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนแทบทั้งสิ้น เช่น ปัญหาเกี่ยวกับปากท้อง ปัญหาทางด้านการส่งเสริมอาชีพ ปัญหาสาธารณสุข โภค ปัญหามลพิษ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทุกปัญหาล้วนแล้วแต่สำคัญ ซึ่งส่วนหนึ่งต้องอาศัยการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะขับเคลื่อนไปได้นั้นต้องอาศัย “คน” ภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในหน่วยงาน หากประกอบไปด้วยทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็จะประสบความสำเร็จในด้านการบริหารงานและสามารถแก้ไขปัญหา

ท้องถิ่นให้ลู่ทางไปได้และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญอย่างรวดเร็วและยั่งยืน (ตุลา มหาสุชานนท์, 2545)

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้ หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครอง มาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดย ประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของ ตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของ รัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตน (โกวิทย์ พวงงาม, 2552)

สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้น และให้มี อำนาจปกครองตนเอง โดยเป็นการที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปให้ มีอำนาจในการตัดสินใจ และปกครองตนเอง บริหารงานภายในเขตอำนาจ และหน้าที่ของตน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นกว่าเดิมจากอดีต

3. ปัญหาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบันการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อม และความต้องการของประชาชนและสังคมได้อย่างเต็มที่ ที่ยังส่งผลให้เกิดปัญหาในการพัฒนาของประเทศในภาพรวม สามารถสรุปกลุ่มของปัญหาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

1) ปัญหาทางด้านการบริหารงาน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบจะมีภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้ประสบปัญหาด้านการบริหารงานต่าง ๆ ทำให้การบริหารงานไม่ คล่องตัวเท่าที่ควร โดยเฉพาะการกำกับของรัฐบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การดำเนินงาน จะต้องอยู่ภายในกรอบและขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจมีผลให้การจัดทำบริการสาธารณะ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของราษฎรได้

2) ปัญหาทางด้านการบริหารการเงินการคลัง การดำเนินภารกิจต่าง ๆ กฎหมายต่าง ๆ ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น การดำเนินงาน ทุกประเภทจำเป็นต้องมีรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งมี ปริมาณไม่มากนัก ดังนั้น รัฐบาลจึงได้จัดสรรเงินอุดหนุนจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ปัญหาทางด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์การบริหารงานบุคคลบางประการที่ยัง ไม่ได้แก้ไขให้เป็นไปตามหลักการตามระบบคุณธรรมมีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ที่มักจะ

นำเอาระบบอุปถัมภ์มาใช้ทำให้ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตกต่ำ ไม่ตั้งใจที่จะอุทิศตนให้กับการทำงานได้เต็มที่

4) ปัญหาทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามหลักการปกครองตนเองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ในทางปฏิบัติจะพบว่า การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนมีค่อนข้างน้อย คงมีเพียงแต่การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

5) การทับซ้อนของอำนาจ การที่มีรูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาค มีส่วนในการบริหารงาน และแม้แต่ท้องถิ่นเองยังมีการทับซ้อนกันอยู่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดทับซ้อนพื้นที่กับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งความทับซ้อนดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสนในหมู่ประชาชนและยังขาดเอกภาพในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นอีกด้วย

6) ความล่าช้าในการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข เนื่องจาก หน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังดำเนินการด้านนี้อยู่ส่วนหนึ่งเกิดจากข้าราชการเกิดการต่อต้านที่จะย้ายไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปิ่นนคร เจริญชัยพฤกษ์, 2561)

สรุปได้ว่า ปัญหาสำคัญในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อม และความต้องการของประชาชนและสังคมได้อย่างเต็มที่ ดังนี้ 1) ปัญหาทางด้านการบริหารงาน 2) ปัญหาทางด้านการบริหารการเงินการคลัง 3) ปัญหาทางด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์การบริหารงานบุคคล 4) ปัญหาทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) การทับซ้อนของอำนาจ และ 6) ความล่าช้าในการกระจายอำนาจ จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการการบริหารงานเข้ากับหลักพุทธธรรม พละ 4 เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาและผลักดันองค์กรให้สามารถพัฒนาอย่างยั่งยืน

การบูรณาการหลักพละ 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระพุทธศาสนา มีคำสอนที่สามารถนำมาบูรณาการในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น "หลักพละ 4" (อง.นวก. 23/209/376) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่ถึงพร้อม เป็นธรรมคำสอนที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การงาน เพื่อส่งเสริมการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลดังต่อไปนี้

1. ปัญญาพละ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือกำลังหรือพลังแห่งความรู้รอบรู้ ความรู้ หรือปัญญาที่กล่าวนี้ผู้นำจะต้องนำมาใช้ในการบริหารตน บริหารคนและบริหารงานให้ดำเนินไปได้เป็นปกติเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีโยนิโสมนสิการคือการไตร่ตรองใคร่ครวญอย่างพิถีพิถะระหัด จิตใจเยือกเย็นมั่นคง เข้าใจในการบริหารตนเอง เข้าใจบริหารคนรอบข้าง รู้จิตของคน รู้บริหารงานอย่างชาญฉลาด เป็นคนใฝ่ศึกษา หาความรู้

อยู่ตลอด ซึ่งการรู้มาก รู้ลึก รู้ซึ่งย่อมเป็นปัจจัยอย่างมากในการตัดสินใจ วินิจฉัย บริหารบริหาร ผู้ได้บังคับบัญชา บริหารงาน ปัญญาพละนี้ ถ้าใช้ศัพท์ที่นิยมกันมากในปัจจุบัน ก็ตรงกับคำว่ากลยุทธีนั่นเอง คนมีปัญญาพละ จะมีกลยุทธีในการทำงานที่ดี และการที่จะเกิดปัญญาความฉลาด (พระพรชัย สุขธมโม, 2554) รอบรู้ซึ่งลักษณะของปัญญาที่เกี่ยวข้องกับปัญญาพละ ดังปรากฏในหมวดปัญญา 3 (ที.ปา.11/228/231; อภิ.วิ. 35/804/438.) มีดังนี้

1.1 สุตมยปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยวิธีการอ่านและการฟังจาก หนังสือตำราวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในแต่ละสาขาโดยจะต้องจดจำความรู้เรื่องราวต่าง ๆ ไว้ให้ได้มากมายเพราะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการ พิจารณา และตัดสินใจสั่งการในการบริหารงานได้ไม่ได้รับความเสียหาย

1.2 จินตามยปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ที่ได้จากการคิดวิเคราะห์พิณิจ ไตร่ตรองข้อมูลที่ ได้รับทั้งจากการฟังหรือการอ่านรวมถึงการตรวจสอบแหล่งข้อมูลว่ามีความ น่าเชื่อถือมากน้อย เพียงใดการน้อมนำมาพิจารณาไว้ในใจอย่างแยบคาย ซึ่งอาจนำไปสู่การ พิสูจน์ข้อเท็จจริงความคิด แบบจินตามยปัญญาเป็นลักษณะความคิดตามหลัก โยนิโสมนสิการ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2549) มี 4 วิธี คือ

1) คิดถูกวิธี (อปายมณสิการ) คือ การคิดที่อาศัยวิธีการที่สอดคล้องกับเรื่องที่ ศึกษา เพื่อให้ได้คำตอบถูกต้องตรงความจริง เช่น การตรวจสอบความจริงในบางเรื่องต้องใช้วิธี อุปนัยหรือ วิธีนิรนัยหรือต้องใช้ประสบการณ์ตรงเป็นเครื่องตรวจสอบยืนยันความจริงในสมัยที่ พระพุทธเจ้าทรง ค้นหาหนทางดับทุกข์พระองค์ทรงใช้วิธีการทรมานตนเอง หรือทุกข์ทรมานแต่ก็ ไม่สามารถได้หนทางดับทุกข์เพราะทรงใช้วิธีผิด

2) คิดมีระเบียบ (ปตมณสิการ) คือ การคิดที่ดำเนินตามขั้นตอนของวิธีการนั้น ไม่มีการลัด ขั้นตอน หรือด่วนสรุป ซึ่งในการด่วนสรุปข้อมูลจัดเป็นเหตุผลวิบัติตัวอย่างเช่นถ้า หยิบผลส้มในลัง 1 ลูกมาชิมแล้วมีรสเปรี้ยวก็ไม่ควรด่วนสรุปว่าส้มทั้งลังเปรี้ยวหมดทุกลูกเพราะ อาจมีบางลูกมีรสชาติ หวานอร่อยก็เป็นได้และนอกจากนี้แล้วก็ต้องไม่มีความคิดฟุ้งซ่านออกนอก ลู่ทางต้องสมาธิอยู่ใน เรื่องที่คิดพิจารณาอยู่ไม่ทิ้งกลางทางเมื่อมีเรื่องใหม่ ๆ เข้ามา

3) คิดมีเหตุผล (การณมณสิการ) คือ การคิดจากเหตุโยงไปหาผลและการคิด จากผลวกกลับมาหาเหตุการคิดในลักษณะนี้จะทำให้นักบริหารหรือผู้นำเป็นคนรู้เท่าทัน เหตุการณ์ในการสั่ง การแต่ละครั้งสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะได้ผลดีหรือผลเสียตามมาเมื่อมี ความผิดปกติเกิดขึ้นใน องค์กรต้องบอกได้ว่ามาจากสาเหตุอะไร

4) คิดเป็นกุศล (อุปาทมณสิการ) คือ การคิดสร้างสรรค์คิดให้เกิดความหวังได้ กำลังใจใน การปฏิบัติงานเมื่อได้ความรู้ใหม่ ๆ ก็สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อองค์กรของตนและ ยังหมายรวมถึงความคิดที่รู้จักแสวงหาประโยชน์ได้จากสิ่งที่ดีเหมือนว่าไม่มีประโยชน์

1.3 ภาวนามยปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในทางธรรมก็คือการฝึกจิตภาวนาเมื่อได้เรียนรู้วิธีการในภาคทฤษฎีแล้วก็ต้องลงมือปฏิบัติจริงจะได้ผลเป็นการแปลงยุทธวิธีเป็นยุทธการในสนามรบปัญญาทั้ง 1 นี้ทำให้ผู้นั้นมีความรอบรู้เกี่ยวกับงาน ในหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้นำหรือนักบริหารที่ต้องรอบรู้เกี่ยวกับตนเองและบริหารตนเอง ได้ต้องรอบรู้คนและบริหารคนได้และต้องรอบรู้งานและบริหารงานได้ เป็นผู้มีความรู้ใน 1 เรื่องเป็น อย่างดีกล่าวคือ

1) รู้ตน หมายถึง รู้จักความเด่นหรือความด้อยของตนเองทั้งนี้ก็เพื่อปฏิบัติงานให้เหมาะสม กับความสามารถของตน

2) รู้คน หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับคนร่วมงานต้องรู้ว่าลูกน้องคนไหนมีความสามารถ ทางด้านใดมีจริตแบบไหนเพื่อจะได้ใช้งานให้ถูกกับความสามารถและนิสัยของแต่ละคน (จริตหรือ นิสัยมี 6 แบบ คือ ราคะจริต ชอบรักความสวยงามคนกลุ่มนี้ชอบทำงานที่ต้องใช้ความละเอียด ประณีต, โทสะจริตชอบความเร็วคนกลุ่มนี้ชอบปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรวดเร็ว โมหะจริตจะขาดความ กระตือรือร้นปฏิบัติงานแบบเฉื่อยชา สัทธาจริตเชื่อคนง่ายคนกลุ่มนี้ถ้าถูกใจผู้ใดจะปฏิบัติงานให้ผู้นั้นอย่างเต็ม กำลังพุทธจริตชอบใฝ่รู้ช่างสงสัยรักการศึกษาค้นคว้าความรู้คนกลุ่มนี้มีความถนัดงานทางด้านวิชาการและวิตรกจริตชอบกังวลไม่กล้าตัดสินใจ)

3) รู้งาน หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการบริหารคนการอำนวยความสะดวกและการติดตามประเมินผลงานความรู้เรื่องงานมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การรู้เท่ามีความรู้เกี่ยวกับงานว่ามีขั้นตอนอย่างไรเกี่ยวข้องกับคนอื่นอย่างไรรู้เท่าถึงเหตุการณ์ที่อาจ เกิดขึ้นในอนาคตและสามารถที่จะหาทางป้องกันเอาไว้ได้ และอีกลักษณะหนึ่งคือการรู้ทันหมายถึง ความรู้เท่าทันสถานการณ์สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2549)

สรุปได้ว่า ปัญญาพลกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการที่ผู้บริหารองค์กรครมมีความรอบรู้ทั้ง 3 อย่างคือ “รู้ตน” สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง “รู้คน” มีความเข้าใจในการบริหารคน เข้าใจในความรู้ ความสามารถของคน เพื่อที่จะสามารถมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของเขา “รู้งาน” สามารถวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้ เมื่อมีความเข้าใจในสภาพปัญหาและโครงสร้างของระบบงานที่ชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างยั่งยืน

2. วิริยพละ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ความขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ มีความพยายาม ไม่เป็นคนเกียจคร้าน หมั่นประชุมเนื่องนิตย์ มีความอดทนสูง ตั้งมั่นตั้งใจทำงาน เป็นคนจริงจัง เอาจริง เอาจัง อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยยากลำบาก อดทนต่อภริยา ทำทาง คำพูดที่ไม่สบอารมณ์ ทนต่อความเจ็บปวดร่างกาย ต่อความเจ็บใจ ต่อแรงกดดันจากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้วัตถุประสงค์สำเร็จตามที่ตั้งไว้ ดังคำสอนที่กล่าว

ไว้ว่า “วิริเยน ทุกขมจเจติ บุคคลจะล่วงทุกข์ ไปสู่ความสำเร็จได้ เพราะความเพียร” (ขุ.ส. 25/361) คนขยันมักทำงานไม่คั่งค้างนาน ซึ่งการทำอย่างนี้จัดเป็นมงคล ในมงคล 38 ประการ ข้อที่ 4 อนาคต จ กมนตา การทำงานไม่คั่งค้างอาภูลเป็นมงคล พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงความเพียรมี 4 ประการที่เรียกว่าปธาน 4 (อง.จตุกก. 21/69/96; 14/20; 13/19) มีสาระสำคัญสอดคล้องกับวิริยพละ คือ

1) สัณฺหวรปธาน เพียรระวังบาปมิให้เกิดขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เป็นภาวะผู้นำวิริยพละ ได้แก่ การมีสติ ความระลึกได้ สัมปชัญญะ ความรู้ตัว มีความใคร่ครวญ พิจารณาโดยแยบคาย ที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ ไตรตรองอย่างถี่ถ้วน ไม่ให้กิจที่ทำมีข้อบกพร่อง หรือมีข้อผิดพลาดเสียหายได้ หรือถ้าจะมีก็ให้น้อยที่สุด แต่ถ้าไม่มีได้เป็นดี ซึ่งการเพียรระวังนี้ ก็คือการรอบคอบ ระมัดระวังใช้สติปัญญา ความสามารถที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาทั้งหมด ประสบการณ์ทางตรงทางอ้อม ความรู้ทุกแขนง มาสังเคราะห์ ผนวก เป็นข้อวินิจฉัย พิจารณาการงานที่ทำนั้น ๆ โดยความยั้งคิด เพื่อผลแห่งการงานนั้นๆจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ ออกมาดี เรียกว่าไม่ให้มีที่ติ ไม่ให้มีที่ผิดพลาดเกิดขึ้นได้ และที่สำคัญคือระวังไม่ให้ความดีที่ทำอยู่ถูกลบล้างไป เช่น ถูกความโลภครอบงำทำให้ต้องประพฤติดมิชอบต่อหน้าที่ที่ทำ เป็นต้น

2) ปหานปธาน เพียรละบาป สามารถประยุกต์คือ มีความขยัน เพียรละ หลีก เลว้น ข้อโต้แย้งอันไม่เกิดประโยชน์ อันจะมีแต่ความแตกแยก แดกความคิด ละเว้นข้อขัดแย้ง โดยพิจารณาว่าการเป็นผู้นำคนต้องซื้อใจคน ต้องนั่งในหัวใจคน ไม่ใช่ใช่นั่งอยู่บนหัวคน ซึ่งไม่สามารถครองใจคนได้อะไรที่การเป็นผู้นำควรละ เช่น ละอบายมุข ละความทุจริต ละเอาเปรียบ บริวารผู้ใต้บังคับบัญชา หรือข้อประพฤติดุปนิสัยส่วนตัว เช่น มักินินทา พุดโกหก พุดคำหยาบ พุดส่อเสียด พุดใส่ร้าย พุดยุแหยงตะแคงรัว เหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรละทิ้ง เพราะเป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเป็นภาวะผู้นำ บั่นทอนความศรัทธา บั่นทอนลดความเป็นภาวะผู้นำลง

3) ภาวนาปธาน เพียรเจริญกุศลให้เกิดขึ้น ได้แก่ การขยัน การตั้งหน้าตั้งตาทำงาน อะไรที่เป็นความเจริญของหมู่คณะ ของชุมชนส่วนรวม ก็พึงผลักดัน ทำให้ปรากฏ เรียกว่า สิ่งใดดีก็ทำให้มีขึ้น เกิดขึ้น โดยการร่วมแรงร่วมใจของหมู่คณะ หลาย ๆ ความคิดผนวก กับความสามารถ ความรอบรู้ของ ผู้นำเอง เพราะหากว่าเป็นผู้นำ ไม่ทำไม่สร้างความเจริญ รุดหน้าอะไรให้เป็นที่น่าปรากฏ ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ถือว่าไม่มีผลงาน ทำงานแต่ไม่ได้งาน ไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลปรากฏ และการไม่มีผลงานเป็นที่ยอมรับก็เสี่ยงต่อการ ถูกประชาชน หรือ ผู้ใต้บังคับบัญชาประท้วงเรียกร้องผลงานได้ เช่น มีการประท้วงสร้างถนนทรุดโทรมเป็นหลุมเป็นบ่อ หรือสร้างอะไรแล้วไม่เสร็จทิ้งไว้เป็นระยะเวลาหลายปี เป็นต้น

4) อนุรักษนาปธาน เพียรรักษากุศลที่ทำแล้วให้ดี สามารถประยุกต์ได้คือ ผลงานที่ทำเป็นที่ยอมรับ และดีมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ก็ควรรักษามาตรฐานความดี สิ่งที่ทำนี้ไว้ อย่าให้หย่อนยาน หรือมีระดับที่ตกต่ำ เรียกว่ารักษาระดับผลงานให้ได้มาตรฐานดี

ต่อเนื่อง ไม่ใช่แรกเริ่มดี แต่พอนานเข้าผลงานหดหาย ลดระดับลง ถ้าเป็นดังนี้ก็จะทำให้ลูกน้อง
บริวาร ผู้ตาม หรือถ้าเป็นผู้นำระดับประเทศ ประชาชนก็ลดความไว้วางใจ ลดความศรัทธา
เชื่อถือได้เช่นกัน ทั้ง 4 ประการนี้เป็นความเพียร ความหมั่น ขยัน อุตสาหะที่ผู้นำทุกคนใน
หน่วยงานต้องปฏิบัติ ขนินทที่เรียกว่าเป็นสำนึกว่าเป็นหน้าที่ที่ตนเองต้องกระทำ หากไม่ปฏิบัติ
แล้วก็เชื่อว่าจะไม่สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ คือ ต้องมีความเพียร ขยันระมัดระวัง
ไม่ให้สิ่งไม่ดีทั้งหลาย อุปสรรคปัญหาทั้งหลาย เช่น ทุจริต อบายมุข เป็นต้นเกิดขึ้นแก่ตัวผู้นำเอง
และคณะ เพียรละสิ่งที่ไม่ประพฤติดูอยู่แล้ว หรือกำลังจะประพฤติดังนั้นไม่เหมาะที่ผู้นำจะพึงปฏิบัติ
เช่น เพิ่มข้อขัดแย้ง ความอาฆาต อคติลำเอียง เป็นต้น เพียรทำความเจริญให้เกิดขึ้นแก่ หมู่
คณะ เพียรรักษาระดับผลงานความดีที่ทำให้อยู่ตลอดไม่ตกอันดับ เมื่อทำได้ดังนี้ก็เชื่อว่ามี ความ
เพียร ความขยัน ตามปธาน 4 (พระพรชัย สุขธมโม, 2554)

สรุปได้ว่า วิริยะผลกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการบริหารงานบน
พื้นฐานความเพียรพยายามและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมาย เมื่อเจอปัญหาอุปสรรคหรือแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ก็สามารถอดทนต่อ
แรงกดดัน และมีสติตั้งรับกับสภาพปัญหา พร้อมทั้งมีความเพียรพยายามในการแก้ปัญหา นั้น ไม่
ท้อถอย หรือผลักภาระให้กับบุคคลอื่น จนสามารถบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. อนุวัชพละ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง กำลังการงานที่
ไม่มีโทษชื้อสตัยไม่ข้องเกี่ยวอบายมุข มีหิริ โอตตปปะ มีการงานอาชีพอสุจริต การทำงานอันไร้
โทษเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้าในชีวิตการงาน และนำผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่เป้าหมายได้
เพราะการทำงานอันไม่มีโทษแล้วผลที่ร้ายอันจะเกิดจากการทำงานไม่มีโทษก็ไม่มีโดยประการทั้ง
ปวง แต่ตรงกันข้าม หากทำงานทุจริต อันจะก่อโทษแล้วไซ้ ก็ย่อมถูกจัดการโดยกฎหมายบ้าง
กฎระเบียบบ้าง กฎสังคมบ้าง แม้กระทั่งผู้ใต้บังคับบัญชาเองก็ไม่ยอมรับ จะเกิดการต่อต้านได้
เช่นผู้นำไม่มีศีลผิดลูกเมียชาวบ้าน คดโกง มีผลประโยชน์ในหน้าที่อันมิชอบ พุดจาหยาบ พุด
โกหก คำพูดไม่เป็นจริง ยักยอกทรัพย์สินแยะให้แตกสามัคคี ประกอบมิฉฉาชีพค้ายาเสพติด เป็น
ต้น การประพฤติดุปฏิบัติที่จะทำให้อนุวัชพละสมบูรณ์ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิต
โต), 2549) มีดังนี้

1) การประพฤติดุตามหลักเบญจศีล คือ การรักษาศีล 5 ทั้งกาย วาจาและจิตใจ
อย่างเนื่องนิจ ประกอบด้วย ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ หรือใช้ให้ผู้อื่นฆ่า ศีลข้อที่ 2 ไม่ขโมยหรือลัก
ทรัพย์ของผู้อื่น ศีลข้อที่ 3 ไม่ประพฤติดุในกาม ล่วงละเมิดคู่สามีภรรยาของบุคคลอื่น ศีลข้อที่ 4
ไม่กล่าว ความเท็จ พุดโกหก พุดเพ้อเจ้อ พุดไร้สาระ ศีลข้อที่ 5 ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ หรือของมึน
เมา

2) ละเว้นอบายมุข อบายมุขทั้ง 6 ทำให้ชีวิตของบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องไปสู่หนทาง
แห่ง ความเสื่อมและอาจทำให้บุคคลผู้นั้นต้องทุจริตต่อหน้าที่การงาน อบายมุขทั้ง 6 ตามที่กล่าว

มี ข้อที่ 1 การดื่มสุรา ข้อที่ 2 การท่องเที่ยวยามวิกาล ข้อที่ 3 การดูการละเล่นที่ผิด ศีลธรรมอันดี ข้อที่ 4 การคบคนชั่ว คบโจร ข้อที่ 5 การเล่นเกมพนัน ข้อที่ 6 การเกียจคร้าน ประกอบอาชีพการงาน

สรุปได้ว่า อนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารงานบนพื้นฐานของความสุจริต มีความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมถึงการกำหนดแผนงานหรือการจัดทำโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม ทำให้การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. สังคหผล กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง กำลังแห่งการสงเคราะห์หรือมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นธรรมที่สำคัญสำหรับนักบริหารที่อาศัยคนอื่นปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ ผู้นำหรือนักบริหารสามารถผูกใจเพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ ต้องมีสังคหวัตถุ 4 (ที.ป. 11/140/167; 267/244) ประการ คือ

1) ทาน การแบ่งปัน การให้ ซึ่งประกอบได้ด้วยทาน 3 แบบ ได้แก่ อามิสทาน คือ การให้สิ่งของ ทุนทรัพย์ วิทยาทานหรือธรรมทาน คือ การให้คำแนะนำสั่งสอน บอกวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผล การสนับสนุนทางด้านการศึกษาการพัฒนาคนหรืออภัยทาน คือ การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน หรือการล่วงเกินซึ่งกันและกัน

2) ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน ผูกจิตใจคนด้วยคำพูดอ่อนหวาน

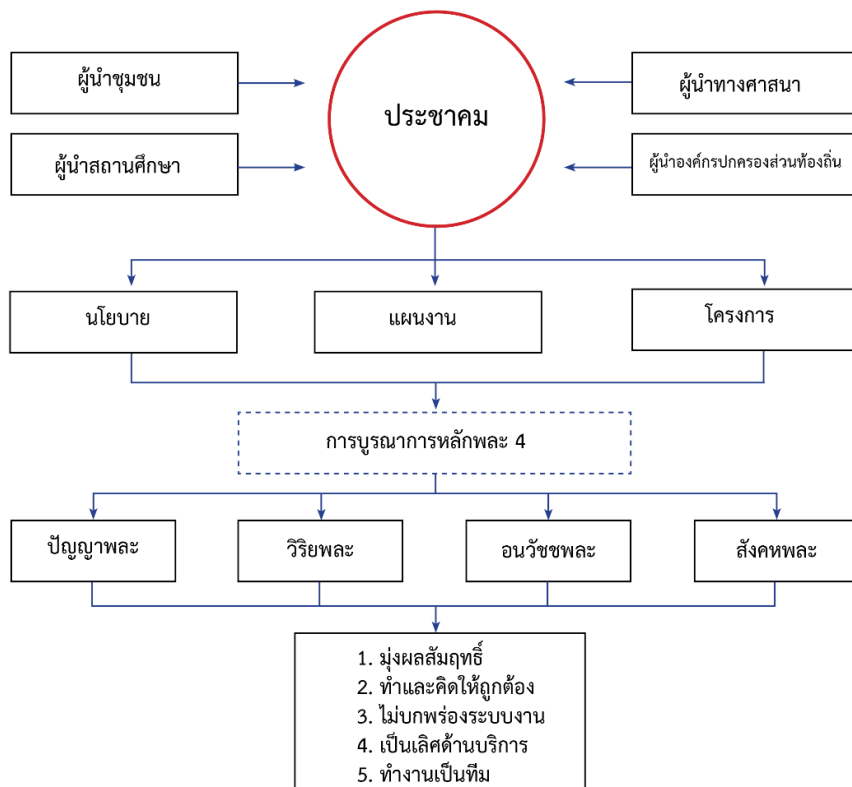
3) อตถจริยา การทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น หรือการสงเคราะห์ต่อผู้ใต้บัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน

4) สมานัตตตา การวางตัวถูกกาลเทศะ วางตนสม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลง ในการที่จะทำให้ผู้นำหรือผู้บริหารประพฤติตามหลักสังคหวัตถุได้อย่างจริงจัง ผู้นำจะต้องมีหลักพรหมวิหารธรรม ประจำใจด้วยหลักธรรม 4 ข้อ คือ เมตตา ความรัก ความหวังดีที่ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มองแต่ส่วนดีของเพื่อนร่วมงาน ให้มองข้ามในส่วนเสียและให้อภัย กรุณา ความสงสารเห็นใจ ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ เมื่อเห็นผู้ร่วมงานประสบความลำบาก คิดหาทางช่วยเหลือให้เขาหลุดพ้นจากความยากลำบาก มุทิตา ความรู้สึกพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีความสุข มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานไม่มี จิตเจริชยาผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา อุเบกขา ความรู้สึกวางเฉยเป็นกลาง มีความยุติธรรม ไม่มีอคติลำเอียง (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549)

สรุปได้ว่า สังคหผลกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารบนพื้นฐานของการสงเคราะห์ประชาชน มีความเสียสละช่วยเหลือประชาชนในทุกสถานการณ์ รวมถึงเป็นผู้ที่วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม พร้อมทั้งเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างทั่วถึง ช่วยแก้ไข

ปัญหาให้ประชาชนด้วยความปรารถนาดีและเต็มใจ ทำให้การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โมเดลองค์ความรู้การบูรณาการหลักผล 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ความรู้การบูรณาการหลักผล 4

โมเดลองค์ความรู้การบูรณาการหลักผล 4 ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แสดงให้เห็นถึงแนวทางการบูรณาการหลักผล 4 นำมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีปัญญาพละ คือความรู้ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้ เมื่อมีความเข้าใจในสภาพปัญหาและโครงสร้างของระบบงานที่ชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด รวมถึงจะต้องนำมาใช้ในการบริหารคน บริหารงานและบริหารงานให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิริยพละ คือการบริหารงานบนพื้นฐานความเพียรพยายามและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อดทนต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และเพียรระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย

ต่อสังคมส่วนรวม อนาคตของชน คือ การบริหารงานบนพื้นฐานของความสุจริต มีความเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมถึงการกำหนดแผนงานหรือการจัดทำโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และสังคมพลเมือง คือ การบริหารบนพื้นฐานของการสงเคราะห์ประชาชนพร้อมทั้งเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างทั่วถึง ช่วยแก้ไขปัญหาให้ประชาชนด้วยความปรารถนาดีและเต็มใจ โดยประสานการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน/ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้นำหน่วยงานด้านการจัดการศึกษา และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ที่เกิดจากความต้องการของประชาชน ซึ่งจะต้องมีเป้าหมายเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแผนงาน โครงการที่ตั้งไว้ อันเกิดจากการระดมความคิดผ่านการกลั่นกรองเกิดประโยชน์ต่อชุมชน พัฒนาความเป็นเลิศในการให้บริการ สร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่เป้าหมาย ด้านความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้น และให้มีอำนาจปกครองตนเอง โดยเป็นการที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปให้ มีอำนาจในการตัดสินใจ และปกครองตนเอง บริหารงานภายในเขตอำนาจ และหน้าที่ของตน โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นกว่าเดิมจากอดีต โดยเกิดจากความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้นำหน่วยงานด้านการจัดการศึกษา และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ที่เกิดจากความต้องการของประชาชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการนำหลักผล 4 เข้ามาบูรณาการใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเป็นธรรมอันเป็นพลังสำคัญที่ช่วยทำให้สามารถบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล จำเป็นต้องประกอบขึ้นด้วยปัญญา พลกำลังความรู้ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ด้วยความเข้าใจถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของสภาพปัญหาในการจะนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมทั้งการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงมีวิริยพล กำลังความเพียรด้วยความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ประกอบกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงมีอนาคต พลกำลังความบริสุทธิ์ที่ปลูกฝังอยู่ในจิตใจด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงถึงพร้อมด้วยสังคมพลเมือง กำลังการสงเคราะห์ประชาชนพร้อมทั้งเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างทั่วถึง ส่งผลให้การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2552). *การปกครองท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ตุลา มหาสุชานนท์. (2545). *หลักการจัดการ หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.
- ไททัศน์ มาลา. การปกครองท้องถิ่นไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 1(2), 29–24.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปณณธร เขียรชัยพฤกษ์. (2561). ทิศทางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 3(2), 183-196.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรชัย สุขธมโม. (2554). *พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: 21เซ็นจูรี. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุติธรรม ปัทมะ. (2558). *การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น (The Local Administrative Reform)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2541). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. (2552). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.
- Bovee, C. L., et. al. (1993). *Management*. New York: Mc Graw – Hill.
- Freeman, R. E. (1992). *Management* (5th ed.). New Jersey: Practice - Hall.
- Puang-ngam, K. (2007). *Local government: Theory, Concept and Principle*. Bangkok: Exponet.
- William A. Robson, “Local Governmen” in *Encyclopedia of Social Science*. New York: The Macmillan, 1953.

การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางสังคมหลังเกิดโรคระบาดโควิด 19*

CHANGES AND SOCIAL IMPACTS AFTER THE COVID-19 PANDEMIC

พระปลัดวีระศักดิ์ ปุกคำ

Phrapalad Werasak Pukkham

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya university

G-mail: weerasak.puk@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

วิกฤตการณ์ของเชื้อไวรัส โควิด 19 ผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยจะแสดงอาการตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ คัดจมูก เจ็บคอ ไอ และมีไข้ โดยในบางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการปอดบวมหรือหายใจลำบากร่วมด้วย หากผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน และโรคหัวใจ จะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยรุนแรง การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 นั้น ส่งผลกระทบอย่างมหาศาลทั่วโลก ทุกประเทศได้รับความเสียหายเหมือนกันหมดจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน เช่น เกิดการสูญเสียทางด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศ คนออกจากบ้านไปทำงานไม่ได้ นักเรียนนักศึกษาออกจากบ้านไปเรียนไม่ได้ต้องหยุดเรียน เพราะกลัวติดโควิด 19 ในระยะแรก ๆ ที่แพร่ระบาดเชื้อยังมีความรุนแรงอยู่มาก วัคซีนที่จะป้องกันยังอยู่ในระหว่างการผลิตและทดลอง สำหรับคนที่ยังไม่คุ้นชินกับการป้องกันเกิดความกลัวไปหมด จนบางครั้งจิตตก การขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ที่จะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยเรื้อรัง ทำให้ธุรกิจต้องหยุดชะงัก ธุรกิจจำนวนมากได้รับผลกระทบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจค้าขาย ธุรกิจ ท่องเที่ยว ฯลฯ การเกิดภาวะเฉียบพลันนี้ทำให้เกิด “New Normal” เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่เพื่อป้องกันตนเอง นอกจากนี้สังคมยังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของประชากร การขยายตัวของสังคมเมือง การเกิดขึ้นของสถาบันต่างๆในสังคมที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงในเชิงเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากการเปลี่ยนแปลงในเชิง โครงสร้างทางสังคมแล้ว ความคิดของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลง; โรคระบาด; โควิด 19

Abstract

Covid-19 crisis in patients with respiratory tract infections with symptoms ranging from mild to severe including stuffy nose, sore throat, cough, and fever, with some severe cases having pneumonia or difficult breathing. If the elderly and people with underlying diseases such as diabetes and heart disease are at risk for serious illnesses. The spread of the COVID-19 virus has had a huge impact all over the world. All countries have suffered the same damage from the Covid-19 pandemic, causing changes in every aspect such as the loss of human capital of the country. People cannot leave their homes to work. Students cannot leave the house to study. They have to stop studying, because of fear of being infected with covid 19 in the early stages of the epidemic that is still very severe. The vaccine to protect is still in production and trials. For those who are unfamiliar with defense, fear is all over. until sometimes mentally shortage of investment resources in the necessary infrastructure to have a chronic illness causing business interruption. Many businesses are directly affected, be it restaurant business, trading business, tourism business, etc. The emergence of this acute condition has led to the "New Normal", learning a new normal way of life to protect yourself. In addition, society has undergone various changes such as population changes. expansion of urban society. The emergence of more specialized social institutions, economic changes. Changes in communication and natural resources, etc. Social structure and the thinking of people in society has also changed.

Keywords: Change; Pandemic; Covid-19

บทนำ

เป็นที่ยอมรับว่า สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ไม่มีอะไรคงที่ (static) มีการเคลื่อนไหว (dynamic) อยู่เสมอ สังคมและวัฒนธรรมก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ เป็นพลวัตหรือไม่คงที่แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้โครงสร้างของสังคมและวิถีการดำรงชีวิตหรือวัฒนธรรมของมนุษย์ในแต่ละสังคมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ไม่มีสังคมใดหยุดอยู่กับที่โดยแท้จริง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจัดเป็นกระบวนการที่สามารถเกิดขึ้น ได้ตลอดเวลาทุกยุคทุกสมัยและทุกสังคมหากจะแตกต่างกันไปบ้างในเรื่องวิธีการและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในอดีตนั้นเป็นไปอย่างช้า ๆ แต่บางสังคมก็เปลี่ยนแปลงเร็ว การที่สังคมส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ จนเกือบไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในรอบร้อยปี แต่ในระยะประมาณร้อยปีที่แล้วสังคมจำนวนหนึ่งเปลี่ยนแปลง

อย่างมากจากสภาพสังคมแบบโบราณกลายเป็นสังคมสมัยใหม่ ที่เห็นชัดเจน คือการเปลี่ยนจากสังคมแบบเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม จากสังคมแบบชนบทมาเป็นสังคมเมือง เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ ขนาดของประชากร และการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมมนุษย์เปลี่ยนจากการอพยพเร่ร่อนเพื่อหาแหล่งอาหารใหม่ มาเป็นสังคมเกษตรกรรมที่ลงหลักปักฐานอยู่ตามที่ราบลุ่มแม่น้ำ และทำให้สังคมมนุษย์เริ่มสะสมอาหารได้มาก ส่งผลให้เกิดการขยายขนาดของประชากรตามมา และเมื่อประชากรในสังคมมีความหนาแน่นมากจนถึงระดับหนึ่ง ก็จะเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่ความเป็นสังคมเมือง ส่งผลให้เกิดอาชีพใหม่ๆ ที่นอกเหนือไปจากการผลิตปัจจัย 4 เกิดความต้องการปัจจัยที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เมื่อผ่านระยะเวลานานเข้า มนุษย์มีการพัฒนาองค์ความรู้ต่อยอดจากคนรุ่นก่อน สังคมจึงเปลี่ยนจากความล้าสมัยไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ เปลี่ยนจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม และเปลี่ยนมาสู่สังคมดิจิทัลอย่างในปัจจุบัน การพัฒนาองค์ความรู้ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดความเชื่อแบบเก่า ไปสู่ความเป็นสังคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีความเกี่ยวพันกันอย่างแยกไม่ออก ต่างเป็นสาเหตุปัจจัยของกันและกันอยู่ในที่ การแยกศึกษาในมิติใดมิติหนึ่ง ไม่อาจทำให้เห็นภาพที่ถูกต้องหรือชัดเจนได้ การพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง จึงต้องพิจารณาควบคู่กันไปเสมอ

นอกจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยีแล้ว ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างที่เกิดจากโรคระบาด นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงหลังเกิดโรคโควิด 19 จะเห็นได้ชัดตั้งแต่เมื่อสมัยโรค HIV เข้ามาสู่ประเทศไทยใหม่ ๆ ใครติดเชื้อ HIV จะมีผลกระทบทางจิตใจ และแทบจะอยู่ในสังคมไม่ได้ ทำนองเดียวกัน ขณะนี้โรค โควิด 19 ก็เช่นเดียวกัน ทุกคนหวาดกลัวและมีผลกระทบทางสังคมค่อนข้างรุนแรง รวมทั้งจิตใจด้วย ไม่มีใครอยากเป็นแน่นอน ผู้ป่วยจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่ต้องการ ทั้งที่ความจริงไม่มีใครอยากป่วย สิ่งที่จะกระทบมากเมื่อผู้ป่วยหายป่วยแล้ว จะกลับเข้ามาอยู่ในสังคมได้อย่างไร เมื่อเป็นเช่นนี้ มีผู้ป่วยบางคนอาจไม่อยากไปหาหมอ หรือแสดงตน เพราะกลัวถูกรังเกียจ เราต้องแยกเรื่องให้ออก การไม่บอกความจริงก็เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ก็ควรจะได้รับการลงโทษ กฎหมายโรคติดต่ออันตรายก็มีอยู่แล้ว แต่บางครั้งก็มีเหตุผลที่อาจจะจะเป็นวงจรด้วยความน่ากลัวของโรคที่ไม่อยากให้ใครรู้ ผู้ป่วยอาจจะคิดว่าไม่เป็นโควิด 19 และไม่บอกความจริง ถ้าบอกก็จะถูกตรวจมากมาย รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าทางรัฐบาลจะให้เบิกค่าตรวจเชื้อได้ตามสิทธิ แต่เมื่อเข้าโรงพยาบาลเอกชน เพื่อความสะดวก ค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ก็จะเป็นจำนวนมาก ขุดป้องกันทางการแพทย์ อุปกรณ์ของเครื่องใช้ ดังที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ สิ่งที่ไม่ถูกต้องจะต้องถูกแก้ไข ให้ทุกคนซื่อสัตย์ มีบทลงโทษตามกฎหมายเฉพาะบุคคลผลกระทบทางจิตใจและสังคมของโรคโควิด 19 สังคมไม่ควรใช้ความรุนแรง ดังเห็นได้จากสื่อสังคมที่รุมประนามด้วยถ้อยคำวาจารุนแรง บุคคลข้างเคียง

รวมทั้งเด็กติดเชื่อ โควิด 19 จะถูกคุกคามทางจิตใจและสังคม (bully) การแก้ปัญหาโรคอุบัติใหม่ จำต้องแก้ไขพร้อมกันทุกด้าน แก้ปัญหาและป้องกันโรคไปด้วยกัน รวมทั้งต้องช่วยกันลดผลกระทบทางสังคมและจิตใจ เพื่อให้สังคมของเราเป็นสังคมที่น่าอยู่ และอยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข แต่ละชีวิตย่อมมีทั้งสุขและทุกข์ปะปนกันไป เราจึงควรหาเพื่อนหรือใครสักคนที่สามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขได้ ค้นหาคนที่รักและเขารักเรา ช่วยเหลือเกื้อกูล ปลอดภัย บำรุงจิตใจ ซึ่งกันและกันสามารถที่จะระบายทุกข์ ปรึกษาขอความคิดเห็น การแก้ไขปัญหาต่างๆ หรือในที่สุดอาจจะต้องไปขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวและการบำบัดทางจิต โดยเฉพาะ ทั้งนี้ขึ้นกับปัญหาความซับซ้อน ซึ่งนับเป็นวิธีการแก้ปัญหการปรับตัวตั้งแต่ต้นที่ชาญฉลาด เมื่อพบอุปสรรค พึงพิจารณาปัญหาอย่างใช้เหตุและผลโดยค้นหาข้อเท็จจริง มองปัญหานั้น ๆ และหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา ทำการตัดสินใจแล้วปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจไว้ หรือถ้าปัญหารุมเร้ามากจนต้องการหลีกเลี่ยงให้พ้นด้วยสติและปัญญาที่มีอยู่เราก็จะอยู่ได้อย่างมีความสุข

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

นักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ไว้หลายท่านและคล้ายคลึงกัน ดังนี้

สุริชัย หวันแก้ว (2553) อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและระหว่างส่วนประกอบของสังคมนั้น เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชาวชนบท และชาวเมือง เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวนี้ย่อมเกิดขึ้นในระดับกลุ่มบุคคลและใน ระดับสถาบันทางสังคมไม่ว่าจะเป็นในสถาบันครอบครัว เครือญาติ หรือสถาบันเศรษฐกิจ ก็เป็นได้

จินตวิทย์ เกษมสุข (2554) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง กระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในโครงสร้างและหน้าที่ของระบบสังคม ซึ่งระบบสังคม คือ การรวมกัน ของหน่วยต่างๆ ในสังคมซึ่งมีหน้าที่แตกต่างกัน แต่มีหน้าที่ร่วมกันในการแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งเพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

Rogers (1995) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง กระบวนการซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและหน้าที่ของระบบสังคม เมื่อมีความคิดใหม่ ๆ จะถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา มีการแพร่กระจายออกไป และได้รับการยอมรับหรือไม่ยอมรับ จนนำไปสู่ผลกระทบต่อสังคม นั่นหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เกิดขึ้นแล้ว

อย่างไรก็ตามปัจจัยโครงสร้างของกระบวนการอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลกระทบและการสะสมของประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลง

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จากการค้นคว้ารวบรวมถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมพอสรุปได้ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและประชากร (The physical environment and population) ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ภาวะโลกร้อน แผ่นดินไหว น้ำท่วม สึนามิ ฯลฯ ล้วนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงแบบที่เรียกตามศัพท์ทางสังคมศาสตร์ว่า “การเสียระเบียบของสังคม (Disorganization)” ซึ่งยังผลให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่มีต่อกันถูกเปลี่ยนไป เช่น สมาชิกในครอบครัวต้องแยกจากกัน เพราะการเสียชีวิตและการพลัดพรากจากกัน เป็นต้น

2. เทคโนโลยี (Technology) เมื่อมีสิ่งใหม่ที่ทันสมัยเกิดขึ้นในสังคมไม่จำเป็นที่จะเป็นการคิดค้นได้เองหรือการรับเอามาใช้ สังคมจึงย่อมได้รับผลกระทบและมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเป็นระดับกลุ่มหรือระดับโครงสร้างสังคมขึ้นอยู่กับว่าคนในสังคมได้รับผลประโยชน์จากเทคโนโลยีนั้นมากหรือน้อย เพราะเทคโนโลยีทำให้นักชื้อต้องเปลี่ยนพฤติกรรมในการกระทำต่อกิจกรรมที่นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ บางสิ่งต้องสร้างระบบหรือปรับโครงสร้างในการทำงานใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของเทคโนโลยี (เช่นการเปลี่ยนไปใช้ระบบโทรศัพท์แบบ 3 G หรือ 4 G) แต่ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีบางอย่างก็อาจทำให้นักชื้อต้องทำงานมากขึ้นและเร็วขึ้นจนต้องทำให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อครอบครัวและคนอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันมีการเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้นแล้วเมื่อนำเอาเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้นอาจทำให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรม (Cultural lag) ซึ่งเป็นช่องว่างระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ ที่ยอมปรับตัวในอัตราที่ไม่เท่ากัน จนเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำระหว่างกันและเป็นปัญหาสังคมตามมาได้ภายหลัง

3. กระบวนการทางวัฒนธรรม (Cultural processes) เมื่อเกิดการค้นพบ (Discovery) และมีการประดิษฐ์ (Invention) จนเกิดเป็นนวัตกรรม (Innovation) ขึ้นในสังคม การเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement) ทำให้เกิดการแพร่กระจายของวัฒนธรรม (Cultural diffusion) จากคนกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่ง ไปสู่คนกลุ่มอื่นหรือสังคมอื่นสังคมที่รับเอานวัตกรรมไว้มากก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมเกิดขึ้น

4. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Economic development) ทำให้เกิดความทันสมัย (Modernization) เพราะมีการเปลี่ยนแปลงการผลิตตามแบบดั้งเดิมในยุคสังคมเกษตรกรรม (Preindustrial society) ไปสู่การผลิตแบบอุตสาหกรรมและแบบเมือง ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ความเป็นอุตสาหกรรม (Industrialization) ที่เปลี่ยนระบบการผลิตจากการใช้แรงงานมนุษย์ไปสู่การใช้แรงงานจากเครื่องจักรกล ใช้ระบบการทำงานแบบอุตสาหกรรม และบริเวณใดที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรม ย่อมมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นเขตเมือง (Urbanization) เพราะมีการอพยพแรงงานจากชนบทเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม การทำงานในกิจกรรมต่าง ๆ เปลี่ยนรูปแบบไปสู่ความเป็นระบบราชการ (Bureaucratization) เกิดเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการจัดการที่เป็นทางการ รวมทั้งการเกิดลักษณะการบริหารงานในรูปแบบบริษัทข้ามชาติ

5. การขยายตัวของกระแสประชาธิปไตย (Democracy) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วมที่พยายามให้สิทธิและ เสรีภาพประชาชน พร้อมให้หลักประกันใน ชีวิตและทรัพย์สินรวมทั้งความสงบสุขเพื่อความก้าวหน้าของประเทศ

6. การเกิดของโรคระบาด มีผลกระทบทางสังคมค่อนข้างรุนแรง รวมทั้งจิตใจไม่มีใคร อดอยากเป็นแน่นอน ผู้ป่วยจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่ต้องการ สังคมรังเกียจ ซึ่งความเป็นจริงไม่ได้ เป็นอย่างที่คิด ทุกโรคมีการป้องกัน คนที่ไม่เป็นต้องรู้จักป้องกันและรักษาก็จะทำให้ชีวิตเราอยู่ รอดได้

ศุภานนท์ ขอบประดิษฐ์ (2563) กล่าวถึงผลกระทบ ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ 2) ผลกระทบด้านสังคมความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไทย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบหลายด้าน ทั้งด้านจิตใจ สังคม เศรษฐกิจ เรื่องงาน รวมไปถึงเรื่องปากท้องและเงินทอง อยากให้ทุกคนลอง มองว่า ในทุกเหตุการณ์ที่มองว่าเป็นวิกฤติ “ย่อมมีโอกาสซ่อนอยู่เสมอ” ลองเปลี่ยนมุมมองกับ สถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 เพราะอาจจะทำให้เรามีพลังใจสู้กับวิกฤตการณ์ ครั้งนี้ และเป็นจุดเปลี่ยนเพื่อให้เราได้ปรับทัศนคติในมุมใหม่ เข้าใจโลกปัจจุบันมากขึ้น รวมถึง เพื่อเตรียมตัวตั้งรับเมื่อสถานการณ์เช่นนี้กลับมาใหม่อีกครั้ง การพัฒนาแนวทางการทำงานที่ ดีกว่า มีเวลาพัฒนาศักยภาพตัวเอง จากสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นเราอาจใช้เวลาทบทวนแนวทางการ ทำงานของตัวเอง ด้วยการเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี ยุค 5G ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การนำนวัตกรรมต่าง ๆ อาทิ แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มต่าง ๆ เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มากขึ้น รวมถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการ ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม เช่น การลงเรียนออนไลน์ตามความสนใจและความชอบของตัวเอง เพิ่ม ประสบการณ์ให้มากขึ้น และสามารถเพิ่มเป็นช่องทางการหารายได้เสริมได้

ปรับวิถีชีวิตใหม่/มีเวลาให้ตัวเองมากขึ้น

ในสถานการณ์เช่นนี้ ทำให้เรามีโอกาสใส่ใจ ดูแลตัวเองมากขึ้น ทั้งทางด้านสุขภาพกาย และจิตใจ ใช้เวลาออกกำลังกาย หรือหางานอดิเรกต่าง ๆ ทำ เช่น การอ่านหนังสือ ดูหนัง ฟัง เพลง เป็นต้น เพื่อรักษาสุขภาพร่างกาย ให้แข็งแรงอยู่เสมอ รวมถึงสังเกตตัวเองว่ามีอาการป่วย หรือไม่ หากมีควรรีบพบแพทย์โดยด่วนเพื่อลดการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด- 19 รวมถึงภาวะ เครียด ซึมเศร้าที่อาจจะแฝงมาโดยไม่รู้ตัว การรู้จักการวางแผนทางการเงิน เราทุกคนปฏิเสธ ไม่ได้ว่าเงินส่งผลต่อการใช้ชีวิตของเรา ยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด- 19 ทำให้หลายคนขาดสภาพคล่องทางการเงิน เนื่องจากเกิดข้อจำกัดในเรื่องของรายได้ ฉะนั้นเราควรมี การวางแผนในการใช้จ่ายเงิน ควรวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทให้ชัดเจน

ผลกระทบทางลบจากการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโควิด-19 จึงเกิดปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะคนยากจนที่ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพเป็นวัน ๆ ซึ่งคนเหล่านี้จะต้องตกงาน สูญเสีย

รายได้ ชำร่วย คนยากจนเหล่านี้ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางด้านสาธารณสุขได้เท่ากับคนที่มีความฐานะ การร่วมแรงร่วมใจฟื้นฟูผู้ประกอบการ จึงต้องช่วยเหลือแบ่งปัน เพื่อให้ผ่านวิกฤตินี้ไปได้

ผลกระทบที่สำคัญอีกด้าน คือการผลิตอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสินค้าขาดแคลน เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ การดูแลสุขภาพ ที่ทำให้สินค้ามีราคาแพง เช่น หน้ากากอนามัย หรือเจลล้างมือ สินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น เกิดปัญหาการเก็งกำไร

ผลกระทบในระยะยาว เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง ทำให้สูญเสียการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน ที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว เนื่องจากจะต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากมาลงทุนกับการป้องกันและรักษาโรคโควิด-19 มีการนำเงินกู้จำนวนมากมาใช้จ่าย จนอาจขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม สามารถนำแนวคิดโครงสร้างการหน้าที่ (Structural Functional) ของบรอนิสลอฟ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski) มาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ โดยแนวคิดนี้จะใช้การวิเคราะห์แบบองค์รวม (holistic) ในการทำความเข้าใจโครงสร้างทางสังคมของสังคมนั้น ๆ ก่อนว่าคืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของสายสัมพันธ์ต่างๆ ในสังคมทั้งหมด ระบบของสังคม (social system) มีการปรับเปลี่ยนหรือปรับตัว (adaptation) อยู่ตลอดเวลาเพื่อทำให้เกิดภาวะความสมดุล (equilibrium) ทางสังคมซึ่งมีผลต่อการอยู่รอดหรือการดำรงอยู่ของสังคม การเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการปรับตัวของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการปรับตัวจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมากที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากว่าสิ่งที่สมบูรณ์แบบในการรวมตัวไม่มีอยู่จริง สังคมจึงต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสมเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา

ผลกระทบทางด้านจิตใจ ความกลัว

ในยุคปัจจุบัน ประชาชนเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ง่าย โดยเฉพาะหลายคนถึงแม้จะไม่อยู่ในเหตุการณ์แต่การเสพสื่อหรือรับรู้สื่ออย่างมาก จึงทำให้เหมือนอยู่ในเหตุการณ์ ผลที่เกิดขึ้นก็จะเกิดความเครียด คล้ายกับป่วยเป็น post-traumatic stress มีอาการนอนไม่หลับ หวาดกลัว ตื่นตัว สะดุ้ง ไม่มีสมาธิในการทำงาน เครียดง่าย ผู้ที่มีอาการดังกล่าวในภาพรวมจะเป็นปัญหาต่อสุขภาพ และจะต้องให้ความสำคัญมากกว่าโรคโควิด 19 ในขณะนี้เสียอีก ดังนั้นทางออกที่เป็นไปได้ ถ้ารู้ตัวว่ามีอาการดังกล่าว ควรลดในการเสพสื่อและควรเรียนรู้ แยกความจริงกับความเห็น ต้องฝึกสอนให้เพียงพอ ออกกำลังกายให้สม่ำเสมอ ดูแลร่างกายให้แข็งแรงให้มีสติ ปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด ตามคำแนะนำของทางสาธารณสุข และผู้ที่รู้จริงเท่านั้น ในกลุ่มที่สูญเสียหน้าที่การงานและต้องประสบภาวะความเครียดด้านการเงิน เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้คนฆ่าตัวตาย ซึ่งปัจจุบัน รัฐบาลได้ออกโครงการเยียวยาในด้านต่าง ๆ หลายที่มีโครงการช่วยเหลือซึ่งกัน สนับสนุนอาหาร ที่อยู่ เพื่อความช่วยเหลือสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบ

สังคมในโลกยุคโควิด-19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของเราอย่างมาก การใช้เศรษฐกิจพอเพียง สร้างความอดทนให้ประชากรอดทนอยู่บ้านได้อดทนต่อความยากลำบาก ลดความฟุ้งเฟ้อ การทำให้ครอบครัวอบอุ่น เพราะทุกคนต้องอยู่บ้าน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การจับมือ การทักทายด้วยการถอด จะมาเป็นยกมือไหว้ สร้างความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจต่อสู้กับโรคร้าย จับมือหันหน้าเข้าหากัน เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน การระบาดของโรคโควิด 19 ยังทำให้ ผู้คนใส่ใจในสุขภาพ อนามัยมากขึ้น มีการป้องกันโรคมามากขึ้น ทำให้โรคติดเชื้อทางเดินหายใจ โรคทางเดินอาหาร ลดลง ดังนั้นสิ่งที่ต้องปลูกฝังทางความคิดในยุคการระบาดของโรคโควิด 19 คือ การเห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความซื่อสัตย์ ไม่ปิดบังความจริง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาได้ ดังเช่น เมื่อไปพบแพทย์ ต้องบอกความจริงถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจติดโรคโควิด 19 ได้ ดังกรณีที่มิแพทย์บางโรงพยาบาลต้องถูกกักตัวทั้งโรงพยาบาล เรื่องเหล่านี้ควรกระทำอย่างยิ่ง

วิกฤติที่ส่งผลเชิงพฤติกรรมสุขภาพและเทคโนโลยี สังคมต้องใช้วิกฤติเป็นตัวพลิกเกมเปลี่ยนแปลงมิติทั้งเทคโนโลยีและชีวิต ต้องใช้แนวคิดด้านการจัดการและการสื่อสารเพื่อนำมาใช้แก้ไขวิกฤติ ทำให้ประเทศกลับมาสร้างโอกาสและเข้าสู่การฟื้นฟูให้เร็วที่สุด ต้องยอมรับว่าพฤติกรรมเชิงโครงสร้างและการตระหนักถึงความสำคัญของสุขอนามัย ไม่ว่าจะเป็นการทำความสะอาด สวมหน้ากากบ่อยครั้ง การเว้นระยะห่างทางกายภาพ การติดป้ายกำกับที่มองเห็นได้ชัดเจน การสนับสนุนประชุมที่ปลอดภัย การทำงานร่วมกันในสไตล์ใหม่ๆ เหล่านี้จะถูกแทนที่พฤติกรรมแบบเดิมและกลายเป็นชีวิตปกติใหม่ของโลก อนาคตข้างหน้าของมนุษยชาติได้เปลี่ยนไป โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม ที่เป็นเสาหลักการดำเนินชีวิตในโลก กำลังถูกเปลี่ยนไปหมด พฤติกรรมของโลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ความหวาดระแวงหมู่จากชุมชนถูกยกระดับให้สูงขึ้น ๆ จนเป็นความระแวงหมู่ระดับโลก ทำให้สังคมไม่สามารถก้าวออกไปทำอะไรอย่างที่ต้องการได้แบบเดิมอีกต่อไป สังคมต้องทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีดิจิทัล การประชุมออนไลน์ เงินดิจิทัล ดูหนังออนไลน์ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรมแบบสังคมดิจิทัลเต็มรูปแบบ ในขณะที่แนวโน้มอุตสาหกรรม เกิดการดำรงชีวิตแบบไม่พึ่งพากระบวนการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว คำสั่งและคำปลีก บันเทิง ร้านอาหารและร้านค้า ธุรกิจสตาร์ทอัพ จะเป็นเรื่องที่ยากขึ้น

โควิด-19 กับโรคประจำถิ่น

โควิด-19 กำลังจะกลายเป็นอีกหนึ่งโรคประจำถิ่นของไทยในวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ที่กำลังจะถึงนี้ แม้ว่าคำว่า “โรคประจำถิ่น” จะฟังดูเบาว่า “โรคระบาด” แต่ก็ยังคงนิ่งนอนใจไม่ได้ เพราะอาการและความรุนแรงจนถึงขั้นเสียชีวิตก็ยังมีรายงานอยู่เสมอ มาทำความรู้จักกับคำว่า “โรคประจำถิ่น”

โรคประจำถิ่น (Endemic) เกิดขึ้นเมื่อครั้งที่ไวรัสกระจายอยู่ในหมู่ประชากรโลกเป็นเวลาหลายปี แต่ระดับการค้นพบ และผลกระทบของไวรัสจะลดลงสู่ระดับที่ค่อนข้างควบคุมหรือ

จัดการได้ ตัวอย่างเช่น ไข้หวัดใหญ่ ที่ยังพบการระบาดและการรวมตัวอยู่ที่ใดที่หนึ่งเท่านั้น แต่ไม่ได้หมดหรือหายไปจากโลกนี้ อย่างสิ้นเชิง โรคติดเชื้อที่จัดอยู่ในกลุ่มโรคประจำถิ่น ต้องมีอัตราการติดเชื้อไม่มากและไม่แสดงอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล เหมือนครั้งแรกที่เริ่มมีการระบาด (TNN Health, 2565)

โควิด-19 เป็นโรคระบาดที่อยู่ในประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการสถานการณ์โรคโควิด-19 สู่วิทยาศาสตร์การเตรียมความพร้อมรับมือ โดยเป็นวาระต่อเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ โรคโควิด-19 จะเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่นได้ ก็ต่อเมื่อ

1. เชื้อลดความรุนแรง วัดจากอัตราการเสียชีวิตที่ลดลงตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ประชาชนมีภูมิคุ้มกันดีขึ้นจากการฉีดวัคซีน หรือภูมิที่เกิดขึ้นหลังจากการติดเชื้อมาก่อนแล้ว

3. การดูแลจัดการสาธารณสุขที่ควบคุมและชะลอการระบาดได้

อีลีนเนอร์ เมอร์เรย์ นักระบาดวิทยา จากมหาวิทยาลัยบอสตัน สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า “โรคหนึ่ง ๆ จะกลายเป็นโรคประจำถิ่น เมื่ออัตราการแพร่ระบาดเริ่มคงที่ ซึ่งหมายความว่า ผู้ป่วย 1 คน สามารถแพร่เชื้อต่อไปยังอีกคนหนึ่งได้ ต่างกับแรกเริ่มของการเกิดโรคระบาด ที่พบว่า ผู้ป่วย 1 คน สามารถเป็น Super spreader หรือแพร่กระจายเชื้อไปสู่คนหลาย ๆ คน”

ถ้ามองในแง่ดีบ้าง โรคโควิด 19 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศและสิ่งแวดล้อมไปในทางที่ดี ใน 2 เดือนหลังจากการระบาด มีการลดการสร้างก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้กับบรรยากาศโลก อย่างมากมาย ตั้งแต่มีการปิดเมืองในประเทศจีน มีการลดการใช้ น้ำมัน และลดการสร้างก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ จนรอยรั่วจากโอโซนในชั้นบรรยากาศแถบขั้วโลกเริ่มปิดลง อีกทั้งมีการลดการสร้างไนตรัสออกไซด์ จากระถยนต์จำนวนมากซึ่งเป็นการลดภาวะโลกร้อน ให้กับธรรมชาติได้เป็นอย่างดี โรคโควิด 19 ยังช่วยปัญหาการจราจรในกรุงเทพฯ ที่ไม่เคยมีใครทำได้มาก่อน แต่ผลลบอีกด้านหนึ่ง คือ ขยะพลาสติก ที่จากการส่งสินค้าอุปโภค บริโภคสูงขึ้น ยังมีขยะที่เกิดขึ้นจากหน้ากากอนามัยและชุดที่ใช้ในการป้องกันโรค หรือที่เรียกว่า PPE หรือชุดหมี ที่มีการใช้กันมาก มาตรการการกำจัดขยะพลาสติก และกล่องโฟมที่ใช้ส่งอาหาร และตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ จะต้องมีการบริหารจัดการขยะพลาสติกอย่างถูกต้องต่อไป ทุกอย่างมีสองด้านเสมอ เมื่อเกิดโรคระบาด ก็มีผลดีต่อสิ่งแวดล้อมในการลดโลกร้อนและสิ่งหนึ่งที่จะฝึกเรา คือ ฝึกให้เรารู้จักความพอเพียง ความพอเพียงหรือการใช้เศรษฐกิจพอเพียงสร้างความอดทนให้กับประชากร อดทนอยู่บ้านได้ อดทนต่อความยากลำบาก ลดความฟุ้งเฟ้อ การทำให้ครอบครัวอบอุ่น เพราะทุกคนต้องอยู่บ้าน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การจับมือ การทักทายด้วยการกอดจะเปลี่ยนมาเป็นยกมือไหว้ สร้างความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจต่อสู้กับโรคภัยร้าย จับมือหันหน้าเข้าหากัน เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในด้านการใช้เทคโนโลยี ทำให้คนที่ไม่มีโทรศัพท์รุ่นใหม่ ๆ ต้องเสียเงินในการหาซื้อมาใช้ทำให้มี

ค่าใช้จ่ายในเรื่องของอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นในทุก ๆ เดือน ซึ่งเป็นปัญหาที่แก้ไม่ได้เพราะจะต้องมีค่าใช้จ่ายทุกเดือน

จะเห็นว่าภาคการศึกษาทุกระดับที่ได้รับผลกระทบ เกิดการเปลี่ยนแปลง กะทันหัน ไม่มีการเตรียมการก่อนล่วงหน้า วิกฤติ COVID-19 เป็นสัญญาณเตือนภัยที่ชี้ให้เห็นว่าภาคการศึกษาต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ต้องเตรียมการเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ผลกระทบรุนแรงในระยะสั้น เพื่อ แก้ปัญหาทางด้านการศึกษาของนักเรียน ในด้านความพร้อมของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีจำกัดและสื่อ เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่เข้าไม่ถึงในบางพื้นที่ ความพร้อมของครอบครัวและนักเรียนในการเรียนรู้จากที่บ้าน รวมถึงความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ให้โอกาสการเข้าถึงทางการศึกษาของนักเรียนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งทุกภาคส่วนจำเป็นต้องเตรียมตัวเพื่อรับมือกับความท้าทายในระยะยาวที่กำลังเกิดขึ้น

New Normal (ความปกติใหม่) ของการศึกษา ในที่นี้จะใช้ชีวิตวิถีใหม่ในบริบท COVID-19 นั้น คือ ด้านการการศึกษา การปรับแนวทางการเรียนการสอนที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ ที่เรียกว่าสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่ครูและผู้บริหารต้องปรับบทบาท ในการสอน การบริหาร และวิธีการสอนการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในมิติแบบใหม่ที่ผสมผสาน การสาธิตสุขกับการจัดการศึกษาในระบบใหม่ ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาแนวคิดแบบใหม่ (Design Thinking) การพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skill) ในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และกระบวนการ ทางความคิด (Mindset) (สมัครสมรภักดีเทวา และเอกนถน บางท่าไม้, 2564)

สุภาภรณ์ พรหมบุตร (2563) ได้กล่าวถึง ความปกติใหม่ (New Normal) ว่าเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วย วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติ และการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง

นอกจากนี้การท่องเที่ยวซึ่งเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญยิ่งของประเทศ ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวก็เริ่มปรากฏให้เห็น เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติลดจำนวนลง เนื่องจากสถานการณ์ระบาดที่เกิดขึ้นในประเทศต้นทางรวมถึงมาตรการควบคุมต่าง ๆ ที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ บังคับใช้และด้วยเหตุนี้เอง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศก็ทยอยยกเลิกการเดินทางเนื่องจากกังวลเรื่องความปลอดภัยเพราะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปต่างประเทศแล้วติดเชื้อกลับมา แม้แต่นักท่องเที่ยวภายในประเทศเองก็มีความกังวลที่จะเดินทาง จึงเห็นได้ว่าเริ่มมีโรงแรมประกาศปิดชั่วคราวและให้พนักงานหยุดงานโดยไม่ได้รับเงินเดือนแล้ว สถานการณ์ของภาคการท่องเที่ยวเลวร้ายลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ได้กระจายไปทั่วโลกและรุนแรงขึ้นมากในหลายประเทศโดยเฉพาะที่

ยุโรป สหรัฐอเมริกา รวมถึงบางประเทศในเอเชียจนรัฐบาลของประเทศต้องปิดประเทศ ห้ามไม่ให้มีการเดินทางเข้าออก ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตลาด inbound และ outbound จึงสูญรายได้ไปโดยสิ้นเชิงจนกว่าจะมีการยกเลิกคำสั่งห้ามเดินทาง สำหรับประเทศไทยนั้น การบินพลเรือนแห่งประเทศไทยประกาศห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ยกเว้นชาวไทยที่ต้องการกลับสู่ภูมิลำเนา

รูปแบบสังคมไทยที่เป็นวิถีชีวิตใหม่ ต้องปรับเพื่อก้าวข้ามวิกฤติ 4 ด้านหลัก คือ

1.ด้านสุขภาพ ผู้คนจะต้องตระหนักให้มีความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพของตน ไม่ให้เสี่ยงต่อโรคมามากขึ้น

2.ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มคนองค์กรที่ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ผลกระทบน้อยที่สุด กลุ่มคนว่างงานจากวิกฤติระบาดของโรคอาจจะนำไปสู่การทางเลือกคือการเน้นเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นในชีวิต

3.ด้านสังคม การเคลื่อนย้ายแรงงานน้อยลง บทบาทเทคโนโลยีเข้ามาแทนที่

4.ด้านการศึกษา จะมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เต็มรูปแบบ จัดการเรียนการสอนออนไลน์เข้ามามีอิทธิพลต่อระบบการศึกษา ผลต่อการศึกษาของชาติในระยะยาวจะเปลี่ยนไป

สิ่งที่ผู้คนส่วนหนึ่งยังปฏิบัติเป็นปกติวิถีชีวิตใหม่ คือ การสวมหน้ากากในที่สาธารณะ การเว้นระยะห่างระหว่างกันมากขึ้น การเดินทาง ผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเน้นให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสุขภาพมากขึ้น แบบแผนการดำเนินชีวิตส่วนบุคคล ใส่ใจดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น ตรวจสุขภาพมากขึ้น การใส่ใจบุคคลรอบข้างและครอบครัวมากขึ้น เพราะในช่วงโควิด การไปมาหาสู่ได้ยากสืบเนื่องจากมีข้อจำกัดของการเคลื่อนย้ายระหว่างพื้นที่ แบบแผนชีวิตด้านสุขภาพทางสังคม มีการเว้นระยะห่างความระมัดระวังการรวมกลุ่มมากขึ้น วิถีชีวิตใหม่ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมจะไม่เหมือนเดิม

โลกหลังโควิด จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

หลังโควิดสิ้นสุด โลกและธุรกิจจะเปลี่ยนไปอย่างไร และผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร ในที่นี้เรานำเสนอมุมมองของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญกับมุมมองที่น่าสนใจ และเรื่องที่ต้องถกเถียงภายใต้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบทุกมิติของโลก เศรษฐกิจ การเงิน สังคม วิถีชีวิต ซึ่งเปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งนี้มีความเป็นไปได้สูงว่า แม้หลังสถานการณ์โควิด-19 ทั่วโลกคลี่คลาย นักวิเคราะห์ต่างมีความเห็นตรงกันว่า ‘โลกจะไม่เหมือนเดิม’ บางอย่างจะเปลี่ยนไปจากเดิมอันสืบเนื่องจากสถานการณ์ที่เกิดความเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลัน ทำให้เกิดเป็นวิถีปกติใหม่ หรือ New Normal (ณัฐวัฒน์ คณารักษ์สมบัติ, 2563) การเกิดวิถีปกติใหม่จะทำให้ชีวิตการเป็นอยู่เปลี่ยนไปจากเคยที่ใช้ชีวิตแบบสบาย ๆ ก็ต้องมาใช้ชีวิตที่ต้องระวังมากขึ้น ปิดแมสเพื่อป้องกันการติดเชื้อเพราะไวรัสสามารถแพร่กระจายผ่านอนุภาคของเหลวขนาดเล็กจากปากหรือจมูกของผู้ติดเชื้อเมื่อไอ จาม พูด ร้องเพลง หรือหายใจ โดย

อนุภาคเหล่านี้มีตั้งแต่สารคัดหลั่งละอองฝอยขนาดใหญ่จากระบบทางเดินหายใจไปจนถึงละอองลอยขนาดเล็ก เราอาจติดเชื้อได้จากการหายใจเอาไวรัสเข้าสู่ร่างกายเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยโควิด-19 หรือโดยการสัมผัสพื้นผิวที่มีเชื้อไวรัสแล้วสัมผัสตา จมูก หรือปากของตนเอง ไวรัสแพร่กระจายได้ง่ายขึ้นในพื้นที่ปิดและสถานที่แออัด จึงต้องมีการป้องกันอย่างเข้มงวด

วิกฤตโควิด-19 สร้างแรงกดดันให้รัฐบาลหลายประเทศ หันมาใส่ใจพื้นฐานด้านสาธารณสุขของประชาชนและไม่ปล่อยให้กลไกตลาดเป็นตัวจัดการอย่างที่เคยเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐฯ ที่ระบบสาธารณสุขไม่มีระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า วิกฤตครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการที่บุคคลจะเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้หรือไม่ นั่นไม่ควรเป็นเรื่องของปัจเจกชนอีกต่อไป เพราะคนคนหนึ่งที่ยากจน ทุพพลภาพ หรือเป็นพาหะของโรคอยู่ แต่ไม่สามารถไปใช้บริการตรวจไวรัสได้ เพราะจ่ายเงินค่าตรวจไม่ไหว ทั้ง ๆ ที่อยากไป และคงใช้ชีวิตแบบเดิมตามปกติ ทำให้แพร่โรคระบาดต่อไปให้ผู้อื่นโดยไม่รู้ตัวได้ จนในที่สุดการควบคุมโรคในภาพรวมจะทำได้ยากลำบาก และเป็นเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้สหรัฐฯ ต้องเผชิญกับวิกฤตการแพร่ระบาดหนักหนากว่าประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ ดังที่ปรากฏในปัจจุบันตามยอดผู้ติดเชื้อในสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแซงหน้าอิตาลีไปแล้ว ดังนั้นหลังผ่านพ้นวิกฤตครั้งนี้ เราอาจได้เห็นบทบาทที่เพิ่มขึ้นของระบบรัฐสวัสดิการในแต่ละประเทศก็เป็นได้

โลกเปลี่ยน คนปรับ

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ บทบาทของภาครัฐจะสำคัญมากเพราะต้องตัดสินใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรเศรษฐกิจที่มีจำกัดเพื่อให้เศรษฐกิจอยู่ได้ การระบาดของโรคควบคุมได้ และความเป็นอยู่ของประชาชนได้รับการดูแล ซึ่งในแง่ นโยบายประเด็นสำคัญ คือ การรักษาความสามารถของระบบสาธารณสุขของประเทศที่จะเป็นที่พึ่งของประชาชนให้อยู่ได้ต่อไป การให้ความสำคัญกับระบบตรวจเชื้อ ติดตาม และแยกผู้ป่วยที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การดูแลกลุ่มคนเปราะบางให้สามารถอยู่ได้ และใช้เงินของประเทศอย่างฉลาดเพื่อให้เกิดผลต่อการเติบโตและการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ เป็นงานด้านนโยบายที่ทำหาย เพราะจะมีผู้ได้ผู้เสียมากเพราะโลกจะเปลี่ยนไปจากเดิม แต่การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ และประชาชนพร้อมสนับสนุนถ้ารัฐบาลที่ต้องตัดสินใจมีความชอบธรรมทางการเมือง (legitimacy) และได้รับความไว้วางใจจากประชาชน (Trust) นี่คือการเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประเทศอยู่ได้และอยู่รอดแม้โลกจะเปลี่ยนไปมากเพราะสถานการณ์โควิดที่ไม่จบ และถึงแม้ประชาชนส่วนใหญ่จะเดือดร้อนและต้องปรับตัวมาก

ภาวะ Long COVID (ลองโควิด) เป็นผลกระทบระยะยาวของการติดเชื้อโควิด-19 นั้นมีอยู่หลากหลายชื่อไม่ว่าจะเป็น Long COVID-19 (ลองโควิด), Post-COVID condition, Long-haul COVID, post-acute COVID-19, post-COVID-19 syndrome หรือ chronic COVID มีลักษณะคือมีอาการผิดปกติยาวนานกว่า 4 สัปดาห์ ทั้ง ๆ ที่ตามปกติแล้วเชื้อโควิด-19 นั้นมักจะหายไปไม่กี่สัปดาห์หลังการติดเชื้อ แบ่งแยกตามลักษณะอาการดังนี้

1. ภาวะที่ผู้ป่วยมีอาการใหม่ หรืออาการเดิมไม่หายไป
2. ภาวะที่ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความผิดปกติในหลายอวัยวะ
3. ผลกระทบระยะยาวจากการนอนโรงพยาบาลและการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบด้านจิตใจ อาจทำให้แขนขาไม่ค่อยมีแรงและยังคงรู้สึกเหนื่อยล้าอยู่แม้จะไม่มีเชื้อโควิดอยู่แล้ว ในบางกรณีอาจมีผลต่อเรื่องการคิดและคำพูด นำไปสู่ภาวะที่มีอาการผิดปกติทางจิตใจ

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2563) กล่าวว่า “หลุมพรางทางความคิด” ที่พบบ่อยอย่างน้อย 5 ประการดังต่อไปนี้

ประการแรก การไม่แยกแยะ “ความผิดปกติปัจจุบัน” (current abnormal) ในช่วงที่โควิด-19 ระบาด เช่น การรักษาระยะทางทางสังคม กับ “ความปกติใหม่” (new normal) ใน “โลกหลังโควิด-19” เช่นการประชุมผ่านระบบออนไลน์ที่น่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต เพราะช่วยลดต้นทุนจากการเดินทาง การไม่แยกแยะประเด็นดังกล่าวตามที่ ดร. สันติธาร เสถียรไทย เคยตั้งข้อสังเกตไว้ อาจทำให้เราเข้าใจผิดไปว่า พฤติกรรมของมนุษย์เราในช่วงผิดปกติในปัจจุบันส่วนใหญ่จะดำรงต่อเนื่องไป ทั้งที่ประวัติศาสตร์ของการเกิดโรคระบาดใหญ่ในอดีตชี้ว่า ในหลายกรณีพฤติกรรมส่วนใหญ่ในช่วงผิดปกติ จะหายไปอย่างรวดเร็วเมื่อเหตุการณ์กลับมาเป็นปกติแล้ว เช่น มีการศึกษาพบว่า การระบาดของไข้หวัดใหญ่ทั่วโลกในช่วงปี 1918-1919 ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตทั่วโลกหลายสิบล้านคน ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเมืองใหญ่ต่าง ๆ เช่น มหานครชิคาโก นิวยอร์ก และฟิลาเดลเฟียมากมาย อย่างที่มีการพูดกันว่า เมืองใน “โลกหลังโควิด-19” จะมีความนิยมในคอนโดมิเนียมลดลง ในขณะที่ความนิยมในบ้านเดี่ยวเพิ่มขึ้นมาก เป็นต้น

ประการที่สอง มีการตั้งเป้าหมาย “ความปกติใหม่” ในลักษณะที่อุดมคติมาก โดยไม่ได้คิดถึงต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในการปรับตัวไปสู่ “ความปกติใหม่” นั้น โดยเฉพาะต้นทุนด้านความปลอดภัย หรือการเน้นการพึ่งพาตนเองมากขึ้น (self-sufficiency) ในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งยารักษาโรค อาหารและพลังงาน แม้ว่าต้นทุนของการพึ่งพาตนเองดังกล่าวอาจอยู่ในระดับที่สูงมาก จนไม่สามารถเกิดเป็น “ความปกติใหม่” นั้นได้ เช่น ข้อเสนอให้ประเทศไทยพึ่งพาตนเองด้านอาหารมากขึ้น ไม่น่าจะมีความจำเป็นเพราะประเทศไทยพึ่งพาตนเองด้านอาหารได้ในระดับสูงมากอยู่แล้ว ไม่เหมือนกับสิงคโปร์ ซึ่งมีปัญหาดังกล่าว การเพิ่มระดับการพึ่งพาตนเองด้านอาหารให้สูงขึ้นไปอีกจะมีผลทำให้ประเทศไทยกลับไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยสาขาเกษตรเป็นหลัก ทั้งที่สาขาดังกล่าวมีผลิตภาพโดยรวมต่ำกว่าสาขาเศรษฐกิจอื่นมาก

ประการที่สาม การไม่คำนึงถึงเส้นทางการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ทั้งที่การพัฒนาเศรษฐกิจมีลักษณะขึ้นกับเส้นทางในประวัติศาสตร์ (path dependent) อย่างมาก การปรับเปลี่ยนไปสู่ “ความปกติใหม่” ตามที่บางฝ่ายจินตนาการไว้ จึงอาจไม่สามารถทำได้โดยง่าย เช่น ผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยวของไทยได้ลงทุนไปมากกับการสร้างโรงแรมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวหลายสิบล้านคนต่อปี การปรับเปลี่ยนโมเดลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ลด

จำนวนนักท่องเที่ยวลงขนานใหญ่ เพื่อเน้น “การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ” ทำให้เกิดคำถามว่า จะใช้ประโยชน์จากการลงทุนมหาศาลในอดีตดังกล่าวอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเปล่า ในแง่นี้ บริการท่องเที่ยวอาจเป็นทางออกได้บางส่วน เพราะผู้ให้บริการท่องเที่ยวหนึ่งคน จะอยู่อาศัยนานเหมือนมีนักท่องเที่ยวหลายสิบคน

ประการที่สี่ การไม่คำนึงถึงบริบทใหม่ (new context) ในเศรษฐกิจการเมืองโลกอย่างเพียงพอ ทั้งที่ประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจขนาดเล็กแบบเปิด (small open economy) ซึ่งต้องพึ่งพาระบบเศรษฐกิจโลกในระดับสูง ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของไทย จึงต้องเข้าใจบริบทใหม่ดังกล่าวให้ดี โดยเฉพาะการย้ายฐานการผลิตครั้งใหญ่ที่จะเกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยงในซัพพลายเชนระหว่างประเทศ และการกีดกันการค้าที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น หลังเศรษฐกิจตกต่ำ ทั้งในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ในช่วงทศวรรษ 1930 และภาวะเศรษฐกิจถดถอยครั้งใหญ่ (Great Recession) ในปี 2008

ประการที่ห้า การไม่ระบุข้อสมมติ (assumption) ที่สำคัญต่าง ๆ อย่างชัดเจน ทำให้ไม่ทราบว่า ข้อสรุปและข้อเสนอต่าง ๆ นั้นเกิดจากความเข้าใจใด และไม่ทราบว่า จะสามารถใช้ข้อสรุปและข้อเสนอเหล่านั้นได้เพียงใด เมื่อสถานการณ์จริงแตกต่างจากที่คาดการณ์ไว้

ข้อสมมติที่สำคัญที่สุดคือ เมื่อโควิด-19 ถูกควบคุมได้จนไม่เป็นโรคระบาดใหญ่ในระดับโลก (pandemic) อีกต่อไป แต่กลายเป็นเพียงโรคระบาดประจำฤดูกาล (seasonal epidemic) เช่นเดียวกับไข้หวัดใหญ่ ในระยะเวลาที่เชื่อกันว่า ประมาณ 12-18 เดือน เนื่องจากมีวัคซีนหรือยารักษาโรคที่สามารถใช้ได้ในวงกว้าง หรือมีประชากรที่ติดเชื้อมากพอที่ทำให้เกิด “ภูมิคุ้มกันหมู่” (herd immunity) แล้วนั้น จะเกิดโรคระบาดใหญ่ในระดับโลก ในระดับที่ใกล้เคียงกับโควิด-19 อีกบ่อยเพียงใดในอนาคต เช่น 10 ปีข้างหน้า

ในแง่เศรษฐกิจ สถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยังไม่นิ่ง ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจะเกิดขึ้นได้ยากมาก เพราะมากกว่าครึ่งของประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลกคือ กลุ่มประเทศจี 20 เช่น สหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย เม็กซิโก รัสเซีย ตุรกี ซาอุดีอาระเบีย แอฟริกาใต้ อินเดีย บราซิล สถานการณ์การระบาดรอบแรกยังไม่นิ่ง และบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อินเดีย การระบาดยังเป็นขาขึ้น นอกจากนี้ประเทศในกลุ่มจี 20 อย่างญี่ปุ่น จีน ออสเตรเลีย ที่เคยควบคุมการระบาดได้ดีในรอบแรก ก็กำลังต่อสู้กับการระบาดรอบที่สอง ผลผลิตมวลรวมของสิบสองประเทศนี้มีสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของการผลิตในเศรษฐกิจโลก ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจะไม่เกิดขึ้นจริงจึง จงกว่าประเทศเหล่านี้จะสามารถควบคุมการระบาดได้ ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกใช้เวลาในการฟื้นตัว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมิใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงของทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจก็เป็นการเปลี่ยนแปลงในการผลิตการแจกจ่าย เศรษฐทรัพย์ในบรรดาสมาชิกของสังคมเหล่านี้ซึ่งเราอาจจะมองเห็นได้ในรูปของวัฏธรรม ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้นเป็นไปในระบบของการครอบครองอำนาจและการใช้อำนาจ

ของสมาชิกสังคมนั้นซึ่งค่อนข้างนามธรรมแต่ก็อาจมองเห็นได้ในรูปของแบบอย่างหรือระบบของการมีอำนาจ เช่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมนิยมหรือเผด็จการ การเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งอาจส่งผลสะท้อนต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่และผลสรุปก็คือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในเมื่อเราถือว่าสังคมก็คือพฤติกรรมของคนในสังคมนั้นได้ปฏิบัติต่อการเปลี่ยนแปลงจากเวลาหนึ่งถึงอีกเวลาหนึ่งซึ่งเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีการควบคุมเร่งรัดและมีได้มีเป้าหมายแต่อย่างใด เราเรียกว่า “วิวัฒนาการ” การวิวัฒนาการทางสังคมจึงอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการหรือไม่ต้องการก็ได้ แต่การเปลี่ยนแปลงที่สังคมของเรากำลังต้องการก็คือ การเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า “การพัฒนา” (Development) ทั้งนี้ก็เพราะว่าการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้กำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายรวมทั้งการควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงไว้ตามระยะเวลา

จุดเด่น จุดด้อยการเกิดโควิด19

จุดเด่น

1. มีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง รวมทั้งการออกและปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ เพื่อบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น พ.ร.ก.ฉุกเฉิน มีมาตรการทางสังคมในระดับประเทศ
2. มีการจัดมาตรการระหว่างประเทศ เช่น งดการเดินทางระหว่างประเทศ
3. การส่งเสริมจัดการความรู้ การวิจัยและพัฒนา การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อจัดการกับการระบาดของโรค
4. การเตรียมความพร้อม ศักยภาพและทรัพยากรของระบบบริการสุขภาพ พัฒนาศักยภาพในการรักษาโรค พัฒนาระบบสุขภาพ รวมทั้งระบบข้อมูลและติดตามประเมินผลการรักษา ทั้งโรคโควิด-19 และโรคอื่นๆ ในสถานการณ์ปกติใหม่

จุดด้อย

1. ระบบการจัดการภาวะสาธารณสุขฉุกเฉินที่ดีควรจะทำหน้าที่บูรณาการทรัพยากรของทั้งประเทศ ไม่ใช่เฉพาะทรัพยากรของภาครัฐเท่านั้น และควรมีกระบวนการทำงานที่ทำหน้าที่แก้ไข ทั้งปัญหาฉุกเฉินเฉพาะหน้าและวางแผนแก้ไขปัญหา หรือป้องกันการเกิดปัญหาที่เกิดจากภาวะฉุกเฉินในระยะยาวอย่างยั่งยืน
2. ระบบสารสนเทศสุขภาพที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และขาดการบูรณาการข้ามหน่วยงาน
3. ปัญหาระบบการประสานงานเมื่อผู้ติดเชื้อยังไม่มีเตียงให้เข้ารับการรักษาและไม่สามารถกักตัวอยู่ที่บ้านได้ หรือความสับสนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถแก้ไขได้
4. ยังขาดศักยภาพการผลิตทรัพยากรภายในประเทศ อย่างชุด PPE หรือหน้ากาก N95 ขาดการวิเคราะห์ความเสี่ยงและความจำเป็นของแต่ละสถานที่ เพื่อวางแผนทางการผ่อนปรนมาตรการต่าง ๆ

บทสรุป

จากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ที่มีการแพร่ระบาดกระจายอย่างรวดเร็วในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของประชาชน ประเทศไทยได้เผชิญกับการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้เกิดชีวิตแบบ “New Normal” เป็นชีวิตที่ต้องใส่หน้ากากทุกครั้งเวลาออกนอกบ้าน เมื่อไปตามสถานที่ต่าง ๆ ต้องมีการตรวจวัดอุณหภูมิและคอยทำความสะอาดฆ่าเชื้อตลอดเวลา การทำงานจะเป็นแบบ Work From Home ซึ่งมีการประชุมผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ระบบของโรงเรียนทั่วโลกจะหันมาใช้ระบบ E-learning มากขึ้น สถานการณ์การแพร่ระบาดและการกลายพันธุ์ของโควิด-19 เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ประเทศไทยได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความมั่นคงของอาหารและพลังงานในระดับชุมชน ลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องออกจากบ้านต้องมีการปิดแมส ล้างมือบ่อย ๆ รับประทานอาหารให้สุก ใช้ระยะห่างทางสังคมหรือแม้กระทั่งการออกแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความพร้อม (Responsive and Mutuality) ในการรับมือกับภัยวิกฤตต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอีกต่อไปในข้างหน้า โควิด-19 มีทั้งการแพร่เชื้ออันง่ายตาย จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตที่เพิ่มขึ้นทุกวัน การขาดวัคซีนป้องกัน การบริหารจัดการที่ไม่ทันทั่วถึง ข้อเท็จจริงที่น่ากลัว การประโคมด้วยข่าวปลอมให้กระแสทวิตความรุนแรงขึ้นไปอีก โควิด-19 เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่เรายังไม่ควรมองนิ่งนอนใจ แต่เราควรเตรียมใจ

เมื่อสถานการณ์เริ่มรุนแรง ภาครัฐยกระดับมาตรการควบคุมการติดเชื้อ ประกาศลดการเดินทางไปต่างประเทศ งดการประชุมและชุมนุมสังสรรค์ ปิดสถานที่ทำงานและสถานบันเทิงหลายแห่ง รวมถึงสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้บริโภคแห่กันกักตุนสินค้าและพ่อค้าแม่ค้าโก่งราคาสินค้าไปพร้อม ๆ กัน ทำให้เกิดความสับสนในทุก ๆ ด้าน ประชาชนออกจากบ้านน้อยลง กิจกรรมที่เคยชื่นชอบอย่างการกินข้าว เช็กอินตามคาเฟ่ นวด ทำเล็บ ออกกำลังกาย กินเหล้าเฮฮา รวมถึงเที่ยวต่างจังหวัดและต่างประเทศก็ต้องลดลงไปโดยปริยาย ความโดดเดี่ยวจากการกักตัวและการรักษาระยะห่างทางสังคมทำให้กลุ่มประชากรสุขนิยมเริ่มหดหู่ เพราะโยนหาแหล่งที่มาของความสุขอันคุ้นเคย เมื่อต้องอยู่บ้านมากขึ้น เวลาว่างส่วนใหญ่ก็หมดไป การท่องโลกอินเทอร์เน็ตเพื่อเกาะติดสถานการณ์อย่างใกล้ชิด แต่ยิ่งเราเสพข่าวมากแค่ไหน ความตื่นตระหนกวิตกกังวลก็มากขึ้นเท่านั้น เมื่อพฤติกรรมผู้บริโภคและกิจกรรมนันทนาการเริ่มลดลง ธุรกิจหลายแห่งชะลอตัว เกิดปัญหาค่านางาน เศรษฐกิจหยุดชะงัก ตลาดหุ้นซบเซา ทั้งหมดนี้เป็นเชื้อเพลิงเพิ่มความเครียดขึ้นดีที่ต่อเนื่องกันเป็นห่วงโซ่ การกักตัวเองอยู่บ้านช่วงนี้ทำให้เราได้ใช้ชีวิตช้าลง ใหเวลากับตนเองและครอบครัวอย่างเต็มที่ โดยที่ทุกคนควรมีการป้องกันหรือสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง เช่น ออกกำลังกายสม่ำเสมอและพักผ่อนให้เพียงพอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และครบ 5 หมู่ ไม่คลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วย แนะนำให้ผู้ป่วยใส่หน้ากาก

อนามัย ปิดปากปิดจมูกเวลา ไอ หรือจาม ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำและสบู่ โดยเฉพาะเมื่อสัมผัสกับสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย ก่อนรับประทานอาหาร และหลังขับถ่าย ควรหลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่แออัด หรือที่ชุมชนสาธารณะที่มีคนอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อลดความเสี่ยงในการติดโรค

บรรณานุกรม

- จินตวิริ์ เกษมสุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวัฒน์ คณารักษ์สมบัติ, 2563.กลยุทธ์การสื่อสารสุขภาพทางสื่อโฆษณาออนไลน์ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 9(2), 160-171.
- ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์. (2563). วิกฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร. *วารสารชัยภูมิปริทรรศน์*, 3(2), 1-14.
- สมัครสมร ภักดีเทวา และ เอกนถน์ บางท่าไม้. (2564). การเรียนรู้ยุคใหม่กับการเรียนการสอนออนไลน์ ในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*, 34(1), 1-18.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2553). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). การบริหารจัดการศึกษา รับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปะการจัดการ*, 4(3), 783-795.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2563). 5 คำถามและ 4 โจทย์ว่าด้วยการสนทนาเรื่อง “ความปกติใหม่” ใน “โลกหลังโควิด”. สืบค้น 30 เมษายน 2565, จาก <https://tdri.or.th/2020/04/new-normal-in-post-covid-world/>
- Rogers. E. M. (1995). *Diffusion of Innovation*. (4th ed). New York: The Free Press.
- TNN Health. (2565). เมื่อ WHO ระบุว่า โควิด-19 กำลังกลายเป็นโรคประจำถิ่นและคาดว่า การแพร่ระบาดยุติลงในปี 2565 แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรและเมื่อไหร่ที่โควิด-19 ไม่ใช่โรคระบาดที่น่ากังวลอีกต่อไป. สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก: <https://news.trueid.net/detail/7ob9ewEBO03m>.

อิทธิบาทธรรม : พื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงาน
ทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน*

IDDHIPADADHAMMA: THE MORAL FOUNDATION OF PERSONNEL
OF ALTERNATIVE ENERGY DEVELOPMENT AND ENERGY
CONSERVATION DEPARTMENT.

มาลัย สาแก้ว

Malai Sakaew

บริษัท เอ.เอ็ม.เอส.ปิโตร จำกัด

A.M.S.PETRO COMPANY LIMITED.

E-mail: maew3t@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่วัฒนธรรมเศรษฐกิจและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็น
หนึ่งที่ต้องตระหนักและยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ทรัพยากรมนุษย์นั้นนับได้ว่าเป็นทรัพยากร
การบริหารที่สำคัญที่สุดซึ่งได้มีพันธกิจที่ต้องบริหารจัดการรวมไปถึงการสร้างควมยั่งยืนด้าน
พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานของประเทศเพื่อให้เกิดการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมี
ประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงานฝึกอบรมเพื่อให้
เกิดความรู้ ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อให้คุณประสบความสำเร็จใน
การทำงานตลอดถึงการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
เพื่อจะใช้หลักการ และแนวคิดให้ประสบผลสำเร็จตามหลักอิทธิบาทที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ใน
พระไตรปิฎก น้อมนำมา เป็นข้อปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จส่งให้กิจที่ทำนั้น
ดำเนินไปอย่างได้ผลดีด้วยด้วยหลักคุณธรรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบนพื้นฐานคุณธรรม
ของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

คำสำคัญ: อิทธิบาทธรรม; บุคลากร

ABSTRACT

To strengthen the economy and human resource management, which is
one that should be recognized and generally accepted that human resource is
regarded as the most important administrative resource which has a mission to

*Received March 23, 2022; Revised June 16, 2022; Accepted June 28, 2022

manage, including creating sustainability of renewable energy and conserving the country's energy for efficient production and use of energy. and environmental friendly, promoting energy efficiency, training to educate for Increased proficiency and operational skills in order for you to be successful in your work as well as to promote the efficiency of work according to the teachings of the Buddha in order to use the principles and the concept of success in accordance with the Bala or powers that the Buddha has said in the Tripitaka that could be brought into practice or a guideline for success, leading the work to be carried out with good results with moral principles and efficiency in performance on the basis of morality of personnel of the Department of Alternative Energy Development and Efficiency Conservation Department.

Keywords: Iddhipadadhamma; Personnel

บทนำ

ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ คือ การเน้นการส่งเสริมให้มีการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกและหนึ่งในกลไกที่สำคัญนั้น ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหนึ่งที่ควรตระหนักและยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ทรัพยากรมนุษย์นั้นนับได้ว่าเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุด เพราะมนุษย์อาจได้รับแรงกระตุ้นในการตั้งใจและใฝ่ฝันในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานอย่างร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อภารกิจขององค์กรจะได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ (สร้อยตระกูล (ตียานนท์) อรรถมานะ, 2545) ปัจจุบันนี้องค์กรได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในด้านอัตรากำลังคนภายในองค์กรที่ถูกจำกัดลด จะทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรไม่เกิดประสิทธิภาพตามที่องค์กรต้องการก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร หรือหน่วยงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร (อัครเดช ไม้จันทร์ และอัครเดช, 2561) การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มต้นจากการพัฒนาไปทุกมิติทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันประเทศไทยยังมีประเด็นปัญหาในการพัฒนาหลายมิติ ทั้งในมิติของโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มที่ ประสิทธิภาพการผลิตของภาคการบริการและภาคการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพแรงงานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ อีกทั้งผลกระทบจากการค้าระหว่างประเทศที่มีการกีดกันทางการค้าและการแข่งขันทางการค้า ในยุคโลกาภิวัตน์ (ภักดี รัตนมูขัย, 2561) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เดิมชื่อว่า การพลังงานแห่งชาติ จัดตั้งขึ้น โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการพลังงานแห่งชาติเป็นผู้วางนโยบายและพิจารณาโครงการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพลังงาน และมีหน่วยราชการขึ้นหน่วยหนึ่ง ซึ่งมีฐานะ

เทียบเท่ากรรม ชื่อว่า การพลังงานแห่งชาติเป็นต้นมา และได้มีการปรับเปลี่ยนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีพันธกิจที่ต้องบริหารจัดการรวมไปถึงการสร้างควมยั่งยืนด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานของประเทศเพื่อให้เกิดการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยกำกับการอนุรักษ์พลังงานจัดหาแหล่งพลังงาน พัฒนาทางเลือกการใช้พลังงานแบบผสมผสานและเผยแพร่เทคโนโลยีด้านพลังงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบความต้องการของทุกภาคส่วนอย่างเพียงพอด้วยต้นทุนที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2564)

ดังนั้น ปัจจุบันนี้องค์กรได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในด้านอัตรากำลังคนภายในองค์กรที่ถูกจำกัดลด จนทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรไม่เกิดประสิทธิภาพตามที่องค์กรต้องการ ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตลอดถึงสังคม เพื่อการขับเคลื่อนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบนพื้นฐานคุณธรรมของบุคลากร จึงได้มีพันธกิจที่ต้องบริหารจัดการรวมไปถึงการสร้างควมยั่งยืนด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานของประเทศเพื่อให้เกิดการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายและความสำคัญของประสิทธิภาพ

1. หลักการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงาน หมายถึง ปฏิบัติหรือกิจกรรมทุกชนิดจะสังเกตได้หรือสังเกตไม่ได้ก็ตามรวมทั้งการดำเนินงานขององค์กรใดก็ตาม ถ้าจะให้งานดำเนินไปด้วยความเหมาะสมและได้ผล (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์, 2527) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทุกคนต้องมีความเห็นสอดคล้องตรงกันในการกำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งดำรงตำแหน่งแต่ละตำแหน่งในองค์กรนั้น ๆ ปฏิบัติตาม และในการปฏิบัติงานนั้นจะมีผลรวมของความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม ประเพณี และความปรารถนาของสังคมลักษณะขององค์กรที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งหรือความจำเป็นเฉพาะตัวของบุคคล

เพราะการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพการงานประเภทใด หน้าที่หรืออาชีพเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างหนึ่งในการที่จะเข้าถึงธรรม จะรู้จักชีวิตจิตใจตนเอง เป็นสิ่งที่ควรยึดถือหลงใหลเพียงใดเป็นต้น ถ้าหากว่าไม่ได้ทำอะไรจริง ๆ จัง ๆ ให้ดีที่สุด ให้ถูกต้องตามอุดมคติของอาชีพนั้น ๆ การปฏิบัติงานยังเป็นผลที่เกิดจากความรู้สึกความคิดเห็นที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติว่ามีมากน้อยเพียงใดและถ้าพบว่าดีก็จะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแต่ถ้าหากพบว่าไม่ดีก็จะเกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน (ดารณี จุนเจริญวงศ์, 2548) เพราะการปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์คือ การศึกษาหาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีหางานต่าง ๆ ศิลป์ คือ การที่จะนำเอาความรู้หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ

คน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากรให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน (นพพช บัญญัติราตุล, 2549) และที่สำคัญที่มองข้ามไม่ได้ นั่นก็คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิดริเริ่มพิจารณาตัดสินใจในการปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

ดังนั้น การปฏิบัติงานนั้นคือการกิจและหน้าที่ ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคุมกับตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในองค์กร ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใด ๆ ก็ตาม ในการปฏิบัติงานจะต้องนำความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์หรือมโนทัศน์ของตนเองที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างมีศาสตร์และศิลป์ในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย

2. การดำเนินงานของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เดิมชื่อว่า การพลังงานแห่งชาติจัดตั้งขึ้น โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติการพลังงานแห่งชาติขึ้น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ เป็นผู้วางนโยบายและพิจารณาโครงการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพลังงาน และมีหน่วยราชการขึ้นหน่วยหนึ่ง ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม มีชื่อว่า การพลังงานแห่งชาติ และได้มีการปรับเปลี่ยนจากอดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งได้มีพันธกิจที่ต้องบริหารจัดการรวมไปถึงการสร้าง ความยั่งยืนด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานของประเทศเพื่อให้เกิดการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยกำกับการอนุรักษ์พลังงาน จัดหาแหล่งพลังงาน พัฒนาทางเลือกการใช้พลังงานแบบผสมผสานและเผยแพร่เทคโนโลยีด้านพลังงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบความต้องการของทุกภาคส่วนอย่างเพียงพอ ด้วยต้นทุนที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ส่งเสริม และช่วยเหลือให้โรงงานควบคุม และอาคารควบคุมได้ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินงานดังนี้

1) วิสัยทัศน์ เป็นผู้นำด้านการพัฒนาพลังงานทดแทนและส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในภูมิภาคเอเชีย

2) พันธกิจ สร้างความยั่งยืนด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานของประเทศเพื่อให้เกิดการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3) หน้าที่ความรับผิดชอบ ภาระหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รับผิดชอบในการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน กำกับการอนุรักษ์พลังงาน จัดหาแหล่งพลังงาน พัฒนาทางเลือกการใช้พลังงานแบบผสมผสานและเผยแพร่เทคโนโลยีด้านพลังงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบความต้องการของทุกภาคส่วนอย่างเพียงพอ

4) ยุทธศาสตร์ พพ.คือ เพิ่มสัดส่วนการผลิตและการใช้พลังงานทดแทน เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ มีสัดส่วนการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น สร้างกลไกการกำกับ สนับสนุน ให้ประเทศมีการพัฒนาด้านพลังงานทดแทน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

5) ค่านิยม คือ การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เป็นเลิศเรื่องงาน บูรณาการร่วมใจ โปร่งใส ซื่อสัตย์

ดังนั้น ภาระหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รับผิดชอบในการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยกำกับการอนุรักษ์พลังงาน จัดหาแหล่งพลังงาน พัฒนาทางเลือกการใช้พลังงานแบบผสมผสานและเผยแพร่เทคโนโลยีด้านพลังงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบความต้องการของทุกภาคส่วนอย่างเพียงพอ ด้วยต้นทุนที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

คุณธรรมสำหรับการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

อิทธิบาท หรือ อิทธิบาท 4 เป็นคำศัพท์ในพระพุทธศาสนา หมายถึง ฐานหรือหนทางสู่ทางแห่งความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายในโลกของการทำงาน คนรุ่นใหม่ไฟแรงทั้งหลายต่างก็เฝ้าหาทฤษฎีแห่งความสำเร็จมากมาย มาใช้แก้ปัญหาและหาหนทางเจริญก้าวหน้า แต่ก็เชื่อว่าทุกคนจะทำได้ และเจอประตูสู่ความสำเร็จ หลักคุณธรรมสำหรับการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อให้คุณประสบความสำเร็จในการทำงานตลอดถึงการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อจะใช้หลักการ และแนวคิดให้ประสบผลสำเร็จตามหลักอิทธิบาทที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ในพระไตรปิฎก น้อมนำมาเป็นข้อปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จส่งให้กิจที่ทำนั้นดำเนินไปอย่างได้ผลดีด้วยตามหลักคุณธรรมสำหรับการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

1) ฉันทะ หมายถึง ความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุพุตง่าย ๆ ว่ารักงานและรักจุดหมายของงาน พุดให้ลึกลงไปในทางธรรมว่า ความรักความใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้น ๆ ของงานนั้น

2) วิริยะ หมายถึง ความอาจหาญ แกล้วกล้า บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อไม่หวั่นกลัวต่อ อุปสรรคและความยากลำบากเมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะลุล่วงได้ยากนักมีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลาเท่านั้นปีเท่านั้นเดือนเขาก็ไม่ ท้อถอยกลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ

3) จิตตะ หมายถึง ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อเฝ้าคิดเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหนถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

หรืองานอย่างใดอย่างหนึ่งคนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่น ๆ ย่อมก่อให้เกิดสมาธิเกิดขึ้น จิตจะแน่วแน่มั่นคงในกิจที่ทำมีกำลังมากเฉพาะสำหรับกิจนั้น

4) วิมังสา หมายถึง ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน เกินเลย บกพร่อง หรือขัดข้อง เป็นต้น ในกิจที่ทำ รู้จัก ทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุง ข้อนี้เป็นการใช้ปัญญาชักนำสมาธิ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2542)

ดังนั้น ความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รักในจุดหมาย จนเกิดความอาจหาญกล้ากล้าบากบั่นก้าวไปหน้ามีใจสู้ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบากเอาใจจ่อไว้กับงานของตนความมีจิตผูกพัน จดจ่อเฝ้าคิดด้วยปัญญาพิจารณากับงานที่ได้รับมอบหมายใช้ปัญญา พิจารณา หมั่นใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน เกินเลย บกพร่อง หรือขัดข้องในกิจที่ทำโดยการนำหลักคุณธรรมสำหรับการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและครอบครัวเพื่อความสุขและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างยั่งยืนตลอดไป

อิทธิบาทธรรม : พื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

พระพุทธศาสนาจึงเป็นรากฐานสำคัญทางวัฒนธรรมของไทย ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ ดังนั้น การนำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการปฏิบัติงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักอิทธิบาทที่เป็นหลักธรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานให้บรรลุเป้าหมายประกอบด้วยเพื่อให้ได้ผลงานที่ดี บุคลากรปฏิบัติงานอย่างตั้งใจและขยันเพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติตามเป้าหมายมีความละเอียดรอบคอบเอาใจใส่ตรวจความถูกต้องเพื่อให้ได้ผลงานที่ตรงตามมาตรฐานตามหลักอิทธิบาทที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ใน พระไตรปิฎก เพื่อจะเป็นข้อปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จประกอบการทำงานที่ดี เมื่อต้องการสมาธิเพื่อให้ กิจที่ทำนั้นดำเนินไปอย่างได้ผลดีด้วยอิทธิบาท 4 คือ

1) ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจในงาน) หมายถึง มีความพอใจที่จะทำงานให้ได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ มีความกระตือรือร้นในการทำงานคือความสำเร็จและมีใจรักในงานพัฒนางานอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่งเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานมีประสิทธิภาพ

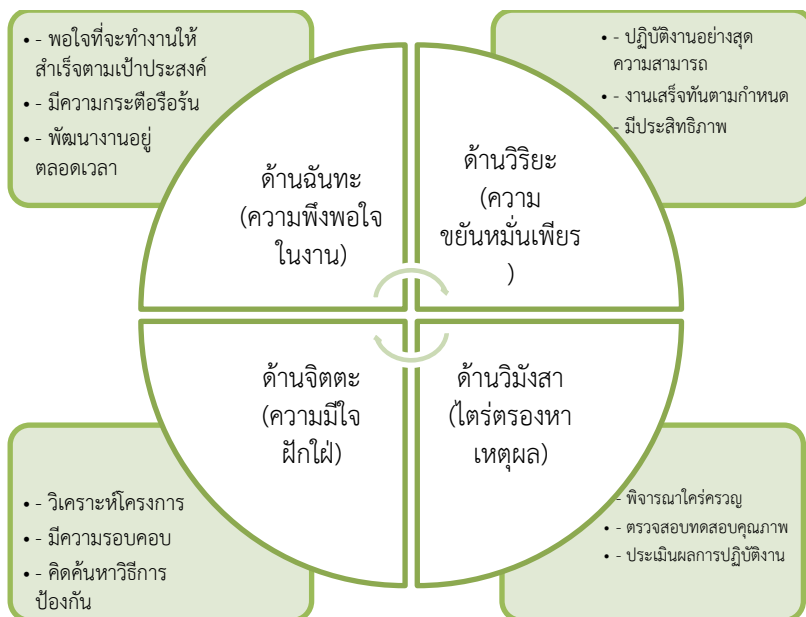
2) ด้านวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) หมายถึง การปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และปฏิบัติงานเสร็จทันตามกำหนดการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่) หมายถึง การวิเคราะห์โครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน อย่างรอบคอบก่อนที่จะกำหนดเพื่อนำไปปฏิบัติ ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีการคิดค้นหาวิธีการป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

4) ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) หมายถึง พิจารณาใคร่ครวญหาข้อดีข้อ ด้อยทุก ครั้งเพื่อเป็นแนวครั้งต่อไป ตรวจสอบทดสอบคุณภาพและประสิทธิภาพที่ได้รับและวัดผล ประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานอย่าง เป็นรูปธรรม

ดังนั้น ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบนพื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงาน ทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรองมาแล้วก็จะสามารถนำไปถึง เป้าหมายด้วยหลักการและเหตุผลของหลักคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาที่ได้มุ่งเน้นไป ในทางความขยันหมั่นเพียรมีใจฝักใฝ่ในงานงานใช้ปัญญาพิจารณาหาหลักความจริงและนำมา แก้ไขและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นตลอดไป

องค์ความรู้ที่ได้รับ

รูปที่ 1 รูปแบบอภิชาติบาทรธรรม : พื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

สรุปได้ว่า อิทธิบาทธรรมเป็นพื้นฐานคุณธรรมของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เพื่อให้เป็นข้อปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จประกอบการงานที่ดี เมื่อต้องการสมาธิเพื่อให้ กิจที่ทำนั้นดำเนินไปอย่างได้ผลดีด้วยอิทธิบาท 4 คือ ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจในงาน) หมายถึง มีความพอใจที่จะทำงานให้ได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ มีความกระตือรือร้นในการทำงานคือความสำเร็จและมีใจรักในงาน พัฒนางานอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่งเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานมีประสิทธิภาพ ด้านวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) หมายถึง การปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และปฏิบัติงานเสร็จทันตามกำหนดการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านจิตตะ (ความมีใจฝักใฝ่) หมายถึง การวิเคราะห์โครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน อย่างรอบคอบก่อนที่จะกำหนดเพื่อนำไปปฏิบัติ ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีการคิดค้นหาวิธีการป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ด้านวิมังสา (ไตร่ตรองหาเหตุผล) หมายถึง พิจารณาใคร่ครวญหาข้อดีข้อ ด้อยทุกครั้งเพื่อเป็นแนวครั้งต่อไป ตรวจสอบทดสอบคุณภาพและประสิทธิผลที่ได้รับและวัดผล ประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2564). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.dede.go.th>
- ดารณี จุนเจริญวงศา. (2548). *การจัดการความรู้*. ชลบุรี: สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดชลบุรี กลุ่มส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2549). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2542). *พุทธธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภักดี รัตนมุขย์. (2561). *THAILAND 4.0 ตอบโจทย์ประเทศไทย?*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ปัญญาชน.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. (2547). *เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษา หน่วยที่ 1-7 สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ. (2545). *พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัครเดช ไม้งจันทร์ และนุจริย์ แซ่จิ๋ว. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องสายการผลิตในจังหวัดสงขลา. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 5(1), 95-122.

หลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงาน*
BALA DHAMMA FOR PROMOTING PERFORMANCE. COMPETENCY

วรินทร์ จินดาวงศ์

Warinthon Chindawong

โรงเรียนบ้านตะเคียนราม

BanTakhianram School

E-mail: Warinthonlove99@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพลธรรม 5 เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานผ่านการสังเคราะห์เอกสาร ตำรางานวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า การบูรณาการหลักพลธรรม 5 เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งถือว่าธรรมอันเป็นกำลังขับเคลื่อนคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมแสดงออกทั้งวิถีคิดและพฤติกรรมของการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบสมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะเฉพาะสำหรับข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมให้เป็นค่านิยมและทัศนคติที่พึงประสงค์ร่วมกัน หลักพลธรรม 5 ประกอบด้วย 1) ความเชื่อ 2) ความพยายาม 3) ความมุ่งมั่นเอาใจใส่ 4) ความตั้งใจ และ 5) ความรู้ชัด เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานเพื่อการมุ่งผลสัมฤทธิ์ บริการที่ดี การสั่งสมความชำนาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และการทำงานเป็นทีม ส่งต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: หลักพลธรรม; สมรรถนะ; การปฏิบัติงาน

Abstract

This academic article aimed to study the integration of the 5 principles of Bala Dhamma to promote operational competence through the synthesis of documents, textbooks, research studies.

Integrating the principles of Bala Dhamma principles to promote the performance of personnel which was considered that Dhamma is the driving force of behavioral characteristics manifested in both ways of thinking and the behavior of the performance of duties responsible for the core competencies that are

*Received March 11, 2022; Revised May 4, 2022; Accepted May 5, 2022

unique characteristics for the entire Thai civil service system. In order to mold them into mutually desirable values and attitudes, the 5 Principles of Bala Dhamma consist of; 1) confidence 2) effort 3) mindfulness 4) concentration, and 5) wisdom to promote work for focusing on results, good service, accumulating expertise in professional work, upholding fairness and Ethics and teamwork to promote the performance of personnel with efficiency.

Keywords: Bala Dhamma; Competency; Performance

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561–2580 เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนร่วม” โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารกำลังคนภาครัฐ มุ่งเน้นให้บุคลากรเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติหน้าที่และขับเคลื่อนภารกิจยุทธศาสตร์ชาติ โดยภาครัฐมีกำลังคนที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ มีระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากร ให้สามารถสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556–2561) ได้รับมติเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2556 ให้นำมาเป็นกรอบทิศทางสำหรับการพัฒนาระบบราชการไทยและขับเคลื่อนประเทศ โดยมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อถือไว้วางใจในระบบราชการ พัฒนาระบบราชการให้มีสุขภาวะ และบังเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ปัจจุบันระบบราชการต้องเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลและสนองตอบความต้องการของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจวัฒนธรรมการเมืองของโลกของภูมิภาคและของประเทศไทย มีผลทำให้ข้าราชการต้องปฏิบัติงานแบบมืออาชีพมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะด้านภาวะผู้นำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรอันจะส่งผลให้ครูและบุคลากรเกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน ตลอดจนร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจขององค์กรอย่างเต็มกำลังความสามารถในการปฏิบัติงานทุกประเภท การนำเอาหลักการแนวคิดทฤษฎีรวมทั้งเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ มา

ประยุกต์ใช้คุณลักษณะส่วนบุคคลที่เหมาะสมด้วยจึงจะทำให้เขาสามารถเป็นผู้ที่มีผลงานที่โดดเด่นได้กับสถานการณ์จริงเพื่อทำงานและแก้ปัญหาได้ผลอย่างสูงสุด (Goodlin et al., 2007) สมรรถนะเป็นระบบที่มีลักษณะพิเศษอันหนึ่งของความสามารถ (Abilities) ศักยภาพ (Proficiencies) หรือ ทักษะ (Skills) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นหรือเพียงพอเพื่อที่จะให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดเฉพาะหนึ่ง ๆ ทางสังคมที่จำเป็นในการทำงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยบุคคลากรจะต้องมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ แรงจูงใจหรือคุณลักษณะที่เหมาะสมของบุคคลที่จะสามารถปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า “หลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงาน” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมในการขับเคลื่อนสมรรถนะของบุคลากรในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน ซึ่งสมรรถนะบุคลากรจึงมีความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการหลักพลธรรม 5 ประกอบด้วย 1) สัทธาพละ 2) วิริยะพละ 3) สติพละ 4) สมาธิพละ 5) ปัญญาพละ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ซึ่งส่งผลในการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ

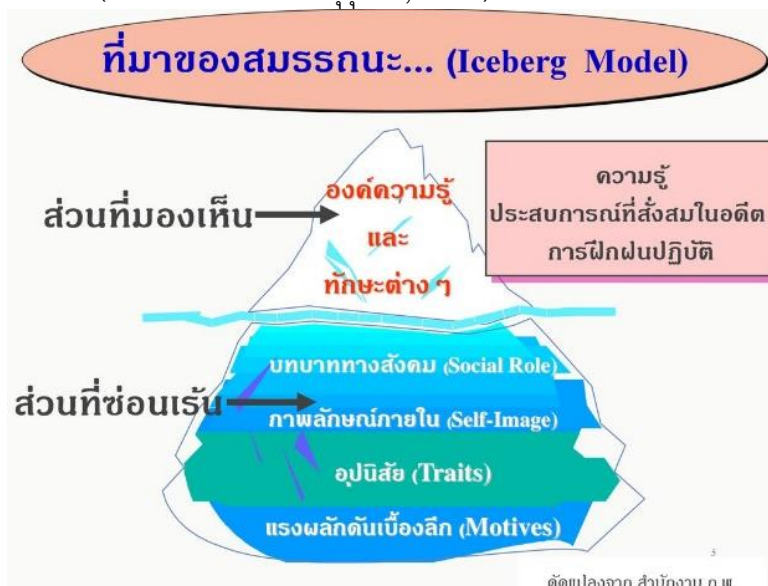
เนื้อหาของบทความ

ในบทความประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ แนวคิดและทฤษฎีเรื่องสมรรถนะ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพลธรรม 5 ในพระพุทธศาสนาดังความสังเขปต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีเรื่องสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) เรียกในภาษาไทยหลายคำ เช่น ความสามารถภายใน คุณลักษณะ หรือบุคลิกภาพเฉพาะบุคคล ซ่อนอยู่ในตัวบุคคลทุกคน ซึ่งตามทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งของ เดวิด ซี. แมคเคลแลนด์ สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และความสามารถ (Abilities) ในความเป็นจริงแล้วความสามารถของมนุษย์ โดยเฉพาะความสามารถซ่อนเร้น (Talent) มีอยู่อย่างมหาศาล เพียงแต่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจัง ซึ่งอาจจะเกิดจากหลายปัจจัย อาทิ ทักษะคติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว สอดคล้องกับทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model) ดังแผนภาพที่ 1 ซึ่งอธิบายได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง 2 ส่วน คือ ส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ ได้แก่ ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ซึ่งสามารถพัฒนาให้มากขึ้นได้ไม่ยากนัก ด้วยการศึกษาค้นคว้า อบรมและการฝึกฝนปฏิบัติ ส่วนที่มองเห็นได้ยากคือส่วนใหญ่ที่สุดที่อยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพลักษณ์ของตนเอง และบทบาทที่แสดงออกในสังคม เป็น

ส่วนที่พัฒนาได้ยากเพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549)

ภาพที่ 1 แสดงภาพภูเขาน้ำแข็ง Iceberg Model (McClelland, 1973)

นักวิชาการบางท่านเรียกส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำว่า ทักษะแข็ง (Hard skills) และเรียกส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำว่า ทักษะอ่อน (Soft skills) การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ (ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่น ๆ (ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ) ของบุคคลนั้น (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2553)

จากแนวคิดที่นักวิชาการได้ให้ทัศนะคติเกี่ยวกับสมรรถนะ สรุปได้ว่า กำลังขับเคลื่อนพฤติกรรมเพื่อส่งเสริมที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง 2 ส่วน คือ ส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ ได้แก่ ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ซึ่งสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ไม่ยากนัก ด้วยการศึกษา ค้นคว้า อบรมและการฝึกฝนปฏิบัติ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก คือส่วนใหญ่ที่สุดที่อยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ ลักษณะนิสัยภาพลักษณ์ของตนเอง ทัศนคติ และบทบาทที่แสดงออกในสังคม เป็นส่วนที่ซ่อนเร้นยากต่อการพัฒนา เพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก

สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง กำลังขับเคลื่อนคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมแสดงออกทั้งวิธีคิด และพฤติกรรมของการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมมาใช้ในการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐานหรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรกำหนดและผลสัมฤทธิ์ให้บรรลุเป้าหมาย โดยที่มี

ผลต่อพฤติกรรม สามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ในองค์กรส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของสมรรถนะ

จากโมเดลน้ำแข็งในภาพประกอบที่ 1 เดวิด ซี. แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland, 1973) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 5 ส่วน และได้อธิบายความหมายของแต่ละองค์ประกอบไว้ดังนี้

1. ทักษะ (Skill) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดี และสามารถแสดงให้ผู้อื่นเห็นได้ถึง ความชำนาญ เช่น ความสามารถในการนำเสนอ (Presentation) ความสามารถในการเจรจาต่อรอง (Negotiation) ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นต้น

2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลที่บุคคลได้สะสมไว้จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน เช่น ความรู้ด้านการวางแผน ความรู้ด้านการบริหารงานบุคคล ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ

3. อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) หมายถึง มโนภาพแห่งตน คือความนึกคิดที่มีให้กับตัวคุณเอง มันคือตัวตนของคุณในเชิงความนึกคิดว่าคุณเป็นคนแบบไหน ได้แก่ การมีเจตคติ ค่านิยม และภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับตนเองหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น การมองตนเองว่าเป็นคนซื่อสัตย์ กล้าหาญ รับผิดชอบ ฯลฯ

4. ลักษณะนิสัย (Trait) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะประจำตัวบุคคลที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็น เช่น ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ความยืดหยุ่น ความเมตตากรุณา ฯลฯ

5. แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) หมายถึง ความคิดที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เช่น คนที่คาดหวังในความสำเร็จสูงจะเกิดแรงขับเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ หรือคนที่ไม่มีเพื่อนและต้องการเพื่อนอย่างมากก็จะเกิดแรงขับเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กล่าวว่า สมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะเฉพาะสำหรับข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมให้เป็นค่านิยมและมุ่งให้เห็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน และได้กำหนดระดับสมรรถนะหลักไว้ ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ บริการที่ดี การส่งเสริมความชำนาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม และการทำงานเป็นทีม และจัดประเภทของสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อใช้สำหรับระบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทนที่ปรับปรุงใหม่ โดยจัดทำเป็นโมเดลสมรรถนะสำหรับข้าราชการไทย ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก หมายถึง คุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ จริยธรรม และความร่วมแรงร่วมใจ

2. สมรรถนะประจำกลุ่มงาน หมายถึง สมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับกลุ่มงานเพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่และส่งเสริมให้ปฏิบัติการกิจในหน้าที่ให้ได้ดียิ่งขึ้นมีทั้งหมด 20 สมรรถนะ โดยสมรรถนะประจำกลุ่มงานบริหารจะมีเพียง 5 สมรรถนะ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ศักยภาพเพื่อการนำเปลี่ยนการวางกลยุทธ์ภาครัฐ การควบคุมตนเอง และการให้อำนาจผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553)

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ไม่ว่าเป็นอาชีพการงานประเภทใดสรุปได้ว่าหน้าที่หรืออาชีพเป็นสิ่งจากเป็นอย่างหนึ่งในการที่จะเข้าถึงธรรม การที่จะรู้จักโลกหรือสิ่งทั้งหลายทั้งปวงดี ว่าอะไรเป็นอะไร จำต้องมีการทำสิ่งหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ เช่น อาชีพให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีเสียก่อน การที่คนหนึ่งทำหน้าที่โดยตรงของตนโดยไม่มีมลทินต่างพร้อย ย่อมเป็นการเพียงพอที่จะทำให้รู้จักว่าอะไรเป็นอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก็จักรู้จักชีวิตจิตใจตนเองว่าหมายความว่าอย่างไร เป็นสิ่งที่ควรยึดถือหลงใหลเพียงไรเป็นต้น ถ้าหากว่าไม่ได้ทำอะไรจริง ๆ จัง ๆ ให้ดีที่สุดถูกต้องตามอุดมคติของอาชีพหรือของหน้าที่นั้น ๆ แล้ว มันยังน้อยเกินไปสำหรับที่รู้จักตัวเอง รู้จักโลก รู้จักกิเลส รู้จักทุกข์ และรู้จักความดับทุกข์เป็นต้น (พุทธทาสภิกขุ, 2543)

การปฏิบัติงานนับว่ามีความสำคัญยิ่ง ด้วยส่งผลต่อปฏิบัติงานทั้งต่อบุคคลและองค์การมุ่งหวังให้บุคลากรมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ด้วยจะส่งให้องค์การมีประสิทธิภาพด้วยดังนี้

ผลการปฏิบัติงานของแต่ละคน (Individual performance equation) ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล (Individual Attributes) ความพยายามในการทำงาน (Work Effort) การสนับสนุนจากองค์กร (Organization Support) รูปแบบแสดง ได้ดังนี้

Performance = Individual Attributes X Work Effect X Organizational Support
ส่วนประกอบแต่ละส่วนเขียนโดย ดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะบุคคล (Individual Attributes) ได้แก่

1.1 ลักษณะทางประชากร (Demographic Characteristics) เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ

1.2 ศักยภาพของบุคคล (Competency Characteristics) เช่น ความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความชำนาญของแต่ละบุคคล คุณลักษณะนี้ได้จากการศึกษา ฝึกอบรมตลอดจนการสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ และเป็นคุณลักษณะที่มีผลกระทบโดยตรงต่อระดับความสามารถในการปฏิบัติงาน

1.3 คุณลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Characteristics) ได้แก่ ทักษะคิด ค่านิยม การรับรู้ บุคลิกภาพของแต่ละคน

2. ระดับแรงจูงใจระดับความพยายาม (Work Effort) ถือเป็นเรื่องเดียวกันเพราะระดับแรงจูงใจเป็นตัวกำหนดระดับความพยายามในการพัฒนางานและการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ ได้นั้นจะต้องใช้ความพยายามทั้งสิ้น ซึ่งแรงจูงใจที่กำหนดแรงพยายามนี้จะไป

สัมพันธ์กับปัจจัย คุณลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนจากองค์กรและทั้งหมดจะกำหนดระดับผลการปฏิบัติงาน

3. แรงสนับสนุนจากองค์กร (Organization Support) เป็นปัจจัยที่สำคัญตัวหนึ่ง เพราะถึงแม้บุคคลจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการของงาน มีแรงจูงใจมากที่จะทำงาน บุคคลเหล่านั้นก็ไม่น่าที่จะปฏิบัติงานได้ดี ถ้าขาดการสนับสนุนจากองค์กร แรงสนับสนุนจากองค์กร รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มาจากองค์กร เช่น การประเมินค่าตอบแทน ระบบการจ่ายค่าตอบแทน ความยุติธรรม ความใจกว้างของผู้บริหารระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร วิธีการในการมอบหมายงาน เป็นต้น ล้วนแต่เป็นเรื่องที่สำคัญและมีผลต่อกำลังใจของพนักงานทั้งสิ้น (Schermerhorn et al, 2002)

นอกจากนี้ ความสำคัญของการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งของการมีชีวิตอยู่ในสังคมของแต่ละบุคคลที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน การติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ ร่วมกัน หลักการปฏิบัติงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จนั้น บุคลากรแต่ละคนต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านประสบการณ์ ความรู้ ความสนใจ ความต้องการ ความถนัดและความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น โดยวิธีการฝึกอบรม การให้การศึกษา และการพัฒนา ซึ่งจำเป็นและผลทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงาน คือ เป็นการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในหน้าที่ตำแหน่งในหน่วยงานหรือองค์กรทางสังคม ที่บุคคลมีหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กร แผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน โดยการใช้สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำกลุ่มงาน เพื่อนำประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานขององค์กรให้สูงขึ้น

การบูรณาการหลักพลธรรม 5

พละ 5 คือ กำลังห้าประการ ได้แก่

1. ศรัทธาพละ ความเชื่อ กำลังแห่งความเชื่อ ความศรัทธา
2. วิริยะพละ ความเพียร กำลังแห่งความเพียรพยายาม
3. สติพละ ความระลึกได้ กำลังแห่งสติ ระลึกรู้
4. สมาธิพละ ความตั้งใจมั่น กำลังแห่งใจที่ตั้งมั่น

5. ปัญญาพละ ความรอบรู้ กำลังแห่งความรู้ที่เกิดจากปัญญาญาณ เป็นหลักธรรมที่คู่กับอินทรีย์ 5 คือ ศรัทธินทรีย์ วิริยินทรีย์ สตินทรีย์ สมาธิทรีย์ ปัญญินทรีย์ โดยมีความเหมือนความแตกต่างและความเกี่ยวเนื่องคือ พละ 5 เป็นธรรมที่กำจัดแก่อกุศลนิวรณ์ อินทรีย์เป็นธรรมเสริมสร้างกุศลอิทธิบาท (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2540)

หลักพลธรรม 5 คือ ธรรมอันเป็นกำลังในการขับเคลื่อนประพฤติกรรมปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จลุล่วง ด้วยกำลังในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. สัทธาพละ ความเชื่อมั่นในอาชีพที่ทำ เชื่อมั่นว่าความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามค่านิยมร่วมกัน การอุทิศตนและมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน บุคลากรทุกคนในองค์กรมีความตั้งใจและความสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

2. วิริยะพละ ความเพียรพยายามมีความกระตือรือร้นและส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความมุ่งมั่นพยายามปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง มีความรับผิดชอบสูงในการปฏิบัติงานเพื่อผลสัมฤทธิ์ในงานที่ทำ

3. สติพละ ความระลึกได้เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ นำหลักจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมที่ดีของสังคม เคารพกฎและข้อบังคับของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด

4. สมาธิพละ ความตั้งใจมั่น เอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุคลากรอย่างทั่วถึง ช่วยแก้ปัญหาให้บุคลากรด้วยความปรารถนาดีและเต็มใจ มีการถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

5. ปัญญาพละ ความรอบรู้ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้ สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ มีวิสัยทัศน์และคาดคะเนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงาน สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานได้ดีและค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ

การบูรณาการหลักพลธรรม 5 เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นกำลังขับเคลื่อนคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมแสดงออกทั้งวิธีคิด และพฤติกรรมของการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบสมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะเฉพาะสำหรับข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมให้เป็นค่านิยมและมุ่งให้เห็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน และได้กำหนดระดับสมรรถนะหลักไว้ ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ บริการที่ดี การส่งเสริมความชำนาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และการทำงานเป็นทีม

1. การที่บุคลากรมีความเชื่อมั่นในอาชีพของตน มีความมุ่งมั่น ความตั้งใจ และพยายามนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ มีวิสัยทัศน์และคาดคะเนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงาน สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานได้ดีและค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการให้ดีขึ้น

ประสิทธิผล หรือให้สูงเกินกว่ามาตรฐานที่มีอยู่ คำว่า “มาตรฐาน” ดังกล่าวนั้น อาจวัดหรือเทียบจากผลการปฏิบัติงานของตนเองที่ผ่านมา หรืออาจหมายถึงมาตรฐานตามเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ที่ส่วนราชการกำหนดขึ้นก็ได้ นอกจากนี้การมุ่งผลสัมฤทธิ์ยังหมายถึงรวมถึงการรังสรรค์การพัฒนาผลงาน หรือการปฏิบัติงานที่ยากและท้าทายอีกด้วย

2. บุคลากรมีความเชื่อมั่นในงานที่ปฏิบัติ มีความมุ่งมั่น ระวัง/ตระหนัก เพียรพยายาม และความตั้งใจที่จะให้บริการแก่ผู้ขอรับบริการจากงานในหน้าที่ราชการของตน หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ตนเองสามารถที่จะให้บริการได้บริการที่ดีจึงเป็นการกระทำโดยไม่เลือกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นประชาชนผู้มาติดต่อข้าราชการทั้งในสังกัดเดียวกันหรือต่างสังกัด หรือหน่วยงานที่ติดต่อขอรับบริการเป็นการให้บริการในหลายรูปแบบ ซึ่งเกิดจากจิตสำนึกของผู้ให้บริการและจิตสำนึกของความเป็นข้าราชการที่ดี

3. เมื่อบุคลากรมีความเชื่อมั่นในงานที่ปฏิบัติ ระวัง/ในบทบาทหน้าที่ตน มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และเพียรพยายามใฝ่รู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่องจนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลต่อการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพของบุคลากรโดยตรง

4. การปฏิบัติงานของบุคลากรโดยมีพลธรรม 5 ประกอบด้วย 1) กำลังความเชื่อ 2) กำลังความพยายาม 3) กำลังความมุ่งมั่นเอาใจใส่ 4) กำลังความตั้งใจ 5) กำลังความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้มีสมรรถนะส่วนบุคคลในการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรมมาใช้ในการดำรงตนและการประพฤติปฏิบัติตนในวิถีแห่งความดีงาม ความถูกต้อง ทั้งในกรอบของกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อภาพลักษณ์ศักดิ์ศรีชื่อเสียงและเกียรติยศของความเป็นข้าราชการที่ดี

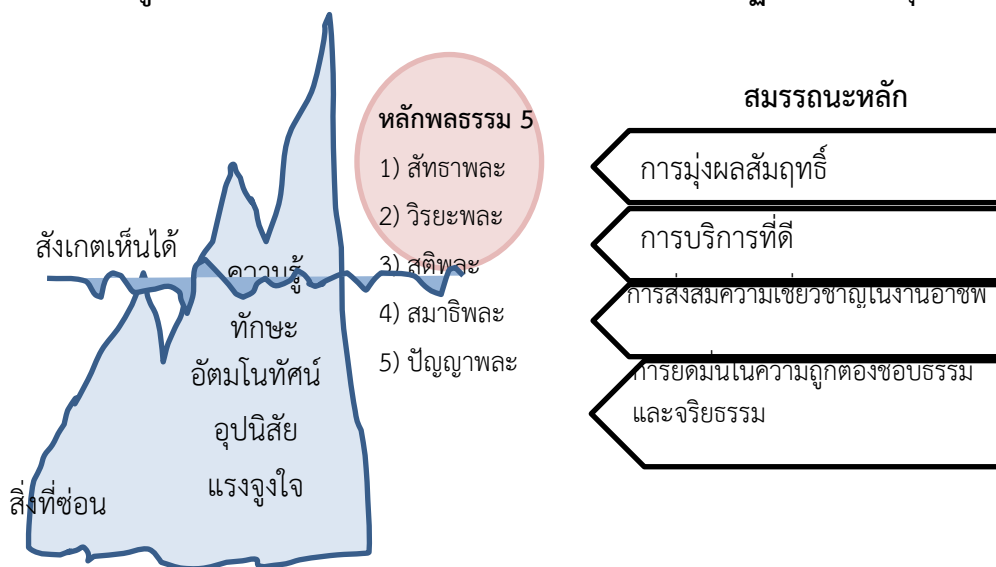
5. เมื่อบุคลากรในหน่วยงานมีสมรรถนะส่วนบุคคลแล้วย่อมความตั้งใจและความพร้อมทุ่มเทเพื่อทั้งกำลังกายใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น หรือเป็นส่วนหนึ่งของทีม หน่วยงาน หรือส่วนราชการ โดยผู้ปฏิบัติมีฐานะเป็นสมาชิกไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งหัวหน้าทีมแต่เพียงตำแหน่งเดียว ความเป็นสมาชิกในทีมดังกล่าว หมายความว่ารวมถึงความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับสมาชิกในทีมด้วย

สรุป

การบูรณาการหลักพลธรรม 5 เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งถือว่าธรรมอันเป็นกำลังขับเคลื่อนคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมแสดงออกทั้งวิถีคิด และพฤติกรรมของการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบสมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะเฉพาะสำหรับข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมให้เป็นค่านิยมและทัศนคติที่พึงประสงค์ร่วมกัน โดยหลักพลธรรม 5 ประกอบด้วย 1.ศัทธาพละ 2.วิริยะพละ 3.สติพละ 4. สมาธิพละ และ 5.ปัญญาพละ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเฉพาะบุคคลในการผลักดันแรงจูงใจระดับความพยายาม จะไปสัมพันธ์กับ

ปัจจัย คุณลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนจากองค์กรและทั้งหมดจะกำหนดระดับผลการปฏิบัติงานเพื่อการมุ่งผลสัมฤทธิ์ บริการที่ดี การส่งสมความชำนาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และการทำงานเป็นทีม ส่งต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

การบูรณาการหลักพลธรรม 5 เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2540). *นวโกวาท*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). *คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน*. นนทบุรี: ประชุมช่าง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2553). *Competency: เครื่องมือในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์*. สืบค้น 30 สิงหาคม 2565, จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b19_53.pdf

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563–2565*. กรุงเทพฯ: สำนัก อำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *ชุดวิชาการจัดการเรียนรู้ โครงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาประจำปีการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาและส่งเสริม วิชาชีพ.
- Schermerhorn, J.R. et al. (2002). *Managing Organization Behavior*. USA: John Wiley and Sons.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14
- Goodlin, J. S. et al. (2007). Development and evaluation of the “Advanced heart failure clinical competence survey”: A tool to assess knowledge of heart failure care and self-assessed competence. *Patient Education and Counseling*, 67(3), 3-10.

การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับบริหารงานตามยุทธศาสตร์
ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม*

APPLICATION OF BUDDHA DHARMA PRINCIPLES AND MANAGEMENT
ACCORDING TO STRATEGY OF THE DEPARTMENT
OF INDUSTRY PROMOTION.

ศิริ รุ่งภัทรเสวต

Siri Rungpatarasavet

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)

Pinkanakorn Development Agency (Public Organization)

E-mail: sirisavet@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งอธิบายการนำเอาหลักพุทธธรรมมาช่วยในการบริหารงานตามหลักยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้และธรรมที่กล่าวมา คือ หลักอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 1) ด้านฉันทะ การพอใจในงาน 2) ด้านวิริยะ ความขยันหมั่นเพียร 3) ด้านจิตตะ เอาใจใส่ในงานวิเคราะห้อย่างรอบคอบก่อนนำไปปฏิบัติ 4) ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาหาเหตุผล มาประยุกต์ให้เข้ากับยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อันประกอบด้วย 1) ด้านการเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอดโซ่อุปทาน ได้แก่ เพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรภาคอุตสาหกรรม 2) ด้านการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการประกอบการประกอบการ ได้แก่ การพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพทันสมัย สร้างและพัฒนาเครือข่ายหน่วยงานและผู้ให้บริการธุรกิจอุตสาหกรรม 3) ด้านการพัฒนาสมรรถนะองค์การให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะและสมรรถนะบุคลากร สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: หลักอิทธิบาท 4; การบริหาร; ยุทธศาสตร์

Abstract

This academic article aimed to explain the application of Buddhist principles to help in the management of the Department of Industrial Promotion's strategic principles. In order for the operation to be in accordance with the objectives and goals that have been set and the aforementioned Dharmas were the 4 principles of Bala Dhamma, which is the Dharma that leads to success, namely: 1) Prospect, contentment in the work. 2) Perseverance, diligence, 3) Chitta, pay attention to analytical work carefully before implementing it, 4) Introspection, use wisdom to find reasons. to be applied to the strategy of the Department of Industrial Promotion which consisted of 1) enhancing the capacity of targeted industries throughout the supply chain, i.e. enhancing industrial potential through innovation, technology, digital and creativity; Develop entrepreneurs and industrial personnel, 2) The development of supporting factors that were conducive to entrepreneurship was the development of efficient and modern services. 3) development of organizational capacity consisted of creating and developing network of agencies and industrial business service providers, personnel skills and competencies, motivating stimulating consciousness, cultural values and work environment.

Keywords: Iddhipada 4; Administration; Strategic

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศที่อยู่ในสภาวะต่าง ๆ ความผันผวนทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบาย รูปแบบการบริหาร โครงสร้างองค์กร เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (สุรพล สุยะพรหม และคณะ, 2555)

จะเห็นว่าได้ว่าความสำเร็จและล้มเหลวของงานในองค์กรย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายและถ้าพนักงานมีความรักความผูกพันต่อองค์กรที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่อยู่ ย่อมต้องการที่จะแสดงความรู้ความสามารถ และใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่นั้นให้บังเกิดประโยชน์และผลดีกับองค์กรอย่างเต็มที่ ความรักความผูกพันของพนักงานที่มีต่อองค์กรสามารถแสดงออกให้เห็นได้ในทางพฤติกรรมด้วยการเสียสละแรงกายเสียสละทรัพย์สินตลอดทั้งการ

ใคร่ครวญความคิดและการอุทิศเวลาให้กับงานที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมายจนงานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ (ภักดี รัตนมุขย์, 2561)

แผนยุทธศาสตร์ถือแนวทางการปฏิบัติงาน ภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต รวมถึงนโยบายในระดับ ต่างๆ ซึ่งการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ดีจะต้องทำให้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้บรรลุผล โดยมี กระบวนการตั้งแต่การกำหนดทิศทาง ซึ่งก็คือการกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ การวิเคราะห์ สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อนำไปสู่การกำหนด ยุทธศาสตร์ และการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

ดังนั้นการนำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการส่งเสริมการบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักอริยปาท 4 ที่เป็นหลักธรรมในการบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียร และอดทนในการทำสิ่งต่าง ๆ จิตตะ คือ ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ ไม่ทอดทิ้งงาน วิมังสา คือ ความคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ (ที.ปา. 11/231/233)

หลักพุทธธรรม

ความหมายของหลักอริยปาท 4

หลักอริยปาท 4 นั้นเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อจะใช้หลักการและแนวคิดให้ ประสบผลสำเร็จตามหลักอริยปาทที่พระองค์ได้ตรัสไว้ใน พระไตรปิฎก เพื่อให้ เป็นข้อ ปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จประกอบการงานที่ดี เมื่อต้องการสมาธิเพื่อให้ กิจที่ ทำนั้นดำเนินไปอย่างได้ผลดีก็พึงปลูกเร้าและชักจูงด้วยอริยปาท 4 พระพุทธองค์ได้ให้หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับอริยปาท 4 ในสูตรต้นตปิฎก มัชฌิม นิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ (ม.ม. 13/247/292) ไว้ว่า สาวกทั้งหลายของเราผู้ปฏิบัติตามเจริญอริยปาท 4 ประการ คือ ภิกษุใน ธรรมวินัยนี้

1) เจริญอริยปาทอันประกอบไปด้วยฉันทสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากฉันทะ ความเพียรสร้างสรรค์)

2) เจริญอริยปาทอันประกอบไปด้วยวิริยสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิริยะความ เพียรสร้างสรรค์)

3) เจริญอริยปาทอันประกอบไปด้วยจิตตสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากจิตตความ เพียรสร้างสรรค์)

4) เจริญอริยปาทอันประกอบไปด้วยวิมังสาสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิมังสา สมาธิความเพียรสร้างสรรค์) ประการนั้นแล สาวกของเราเป็นอันมากจึงได้บรรลุที่สุดแห่ง อภิญญาและ อภิญญาบารมีอยู่ ดังนั้น พระพุทธองค์ได้ตรัสใน สูตรต้นตปิฎก ที่มณิกาย มหาวรรค

(ที่.ปา. 11/231/233) ว่าพระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้ทรงเห็นเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้นทรงบัญญัติอิทธิบาท 4 ประการนี้และเพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จเพื่อให้ชำนาญในเรื่อง ความสำเร็จเพื่อพลิกแพลงให้เกิดความสำเร็จ

กล่าวได้ว่า อิทธิบาท 4 เป็นสิ่งเพิ่มพูนความสำเร็จเพื่อให้ชำนาญเพื่อพลิกแพลง ให้เกิด ความสำเร็จเพื่อละกิเลสอันเป็นเครื่องผูกใจ 4 ประการ

1) ฉันทะ : รักงาน (การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) ได้แก่ มีใจรัก พอใจจะทำงาน นั้น และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มิใช่สักว่าทำพอให้ เสร็จ ๆ หรือ เพียงเพราะอย่างได้รางวัลหรือผลกำไร มีความจำเป็นและสำคัญต่อการบริหาร องค์กรเอกชน เพราะเป็นจุดเริ่มต้น ที่จะทำให้อุบัติการณ์เกิดและมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบ และปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถของตนเองรักและพอใจที่จะได้รับพัฒนาด้านตนเอง เพื่อนำ ความรู้มาใช้ในหน้าที่ที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่ กระตือรือร้นพร้อมที่จะให้มีการพัฒนาด้านตนเอง ทั้งด้าน ร่างกายและจิตใจ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนางาน และบุคลากรมีความ พอใจที่จะมีการพัฒนาอยู่เสมอ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและ นโยบายขององค์กร มีการจัดการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอยู่เสมอ

2) วิริยะ : สู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ขยัน) ได้แก่ พากเพียรทำ ขยัน หมั่นประกอบ หมั่นกระทำให้สำเร็จด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดทิ้ง ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ ซึ่งเป็นหลักการประกอบความเพียรชอบ จะทำให้อุบัติการณ์ มีความตื่นตัวพร้อมที่จะพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา ฝึกฝนพยายามพัฒนาด้านตนเองให้เกิดความ ขำนาญในหน้าที่ด้วยการเรียนรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับงานที่ตนเองปฏิบัติอย่างเต็ม ศักยภาพ มีการจัดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงาน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการอย่าง ต่อเนื่อง

3) จิตตะ : ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริ่งจ๋ง) ได้แก่ เอาจิตฝึกฝน ตั้ง จิต รับผิดชอบในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยใช้ความ คิดใน เรื่องนั้นทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานของบุคลากร มี ระบบที่ตรวจสอบให้บุคลากรมีการเอาใจใส่ในการพัฒนาด้านตนเองอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาก็หมั่น ตรวจสอบหาข้อบกพร่องขององค์กรเพื่อพัฒนางานขององค์กร ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้พร้อมที่ จะมาสนับสนุนการบริหารอย่างสม่ำเสมอ โดยศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำมา พัฒนางานองค์กร เพื่อให้บุคลากรได้ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ

4) วิมังสา : บริหารด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ทดสอบ ตรวจสอบ ปรึบปรุแก้ไข) ใช้ปัญญาสอบสวน ได้แก่ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบหาเหตุผลและตรวจสอบข้อ ยี่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้นโดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไข ปรึบปรุ เป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป เพราะผู้บริหารต่างให้ ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่าง

เหมาะสม มีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีการพัฒนาดียิ่งขึ้นไป ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพิ่มเติม หาวิธีการต่าง ๆ มาพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง ไตร่ตรองการทำงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ โดยใช้กำลังสติปัญญา แสวงหาวิธีการปรับปรุง กระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2545)

ความสำคัญของปัญหาและการบริหารงานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาอุตสาหกรรมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ และผู้ให้บริการธุรกิจอุตสาหกรรมให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการประกอบการที่เป็นเลิศ และมีความยั่งยืนสู่สากล ดังนั้น เพื่อให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีทิศทางในการดำเนินงานและบรรลุตามภารกิจดังกล่าวกองยุทธศาสตร์และแผนงานจึงได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2562-2564 ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2562-2564) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรียุครัฐศาสตร์การพัฒนากอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2564)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมขาดการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม การพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ มีปัญหาด้านของการพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการยกระดับวิสาหกิจฐานราก ให้สอดคล้องกับความต้องการและครอบคลุมทุกพื้นที่ (สำนักงาน ก.พ., 2564)

การบริหาร

การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร และทรัพยากรในองค์กร เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กร หลักในการบริหารนั้น ขึ้นกับองค์การว่าจะเลือกใช้การจัดการรูปแบบใด ซึ่งมีปัจจัยหลายด้าน ทั้งสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร และปัจจัยภายในองค์กร แนวคิดการบริหารงาน

การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น โดยที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่างในการทำงาน องค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้เรียกเป็นตัวย่อ คือ POSDC มีรายละเอียดดังนี้

1) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้สำเร็จ ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิก และสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและกระจายอำนาจ

3) งานบุคลากร (Staffing) เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

4) การอำนวยการ (Directing) เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินงานตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

5) การกำกับดูแล (Controlling) เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร (ภูษิต วงศ์หล่อสายชล, 2555)

แนวคิด ทฤษฎีและการบริหารงานตามหลัก PDCA

แนวคิดทฤษฎี PDCA

แนวคิดทฤษฎีของ PDCA เป็นแนวคิดหนึ่ง ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แนวคิด PDCA ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Walter Shewhart ซึ่งถือเป็นผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม การนำ PDCA เข้ามาประยุกต์ใช้ทั้งการทำงานประจำ และการปรับปรุงงานโครงสร้างของ PDCA ประกอบด้วย

- 1) Plan คือ การวางแผน
- 2) Do คือ การปฏิบัติตามแผน
- 3) Check คือ การตรวจสอบ
- 4) Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม (Deming, 2564)

การบริหารงานตามหลัก PDCA

1) ด้านวางแผน (Plan) คือ การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน การกำหนดงบประมาณและการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนการปฏิบัติงาน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนให้แก่บุคลากร

2) ด้านปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการ มีผู้รับผิดชอบดำเนินการได้ตามกำหนดไว้ การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดได้และสามารถดำเนินการได้ตามงบประมาณที่กำหนดไว้

3) ด้านตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) คือ การกำหนดวิธีการรูปแบบการประเมิน มีรูปแบบของการประเมินเหมาะสม ผลของการประเมินตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4) ด้านปรับปรุงแก้ไข (Act) คือ การระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา จุดอ่อนที่ค้นพบ การระดมสมองเพื่อหาทางเสริมข้อดี จุดแข็งเพิ่มขึ้น การนำผลที่ได้จากการระดมสมอง เสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพของคณะเพื่อพิจารณาสำหรับใช้วางแผนครั้งต่อไปการกำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไปและการกำหนดผู้รับผิดชอบไปดำเนินการจัดทำแผนครั้งต่อไป

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารตามยุทธศาสตร์

ความหมายของยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ (Strategy) เป็นแผนการดำเนินงานที่สร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ สัมพันธ์สอดคล้องกัน เป็นแผนที่มีความวิสัยทัศน์หรือภาพฝันที่วาดไว้ เป็นการร่วมจิตมีเป้าหมายประสงค์อันแสดงถึงเจตจำนงค์ร่วมของทุกฝ่าย ผนึกพลังใจของทุกฝ่ายเพื่อกระทำพันธกิจอันถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เกิดผลกระทบและได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์แผนยุทธศาสตร์ที่ดีมาจากการวิเคราะห์อดีต รู้ปัจจุบัน เพื่อไล่ให้ทันอนาคต วิเคราะห์สถานการณ์ที่ผ่านมา วิเคราะห์ทรัพยากร ทูตต่าง ๆ อันเป็นศักยภาพหรือความสามารถที่ยังไม่ได้พัฒนาหรือยังไม่ได้พัฒนาเต็มที่ หรือที่ยังซ่อนเร้นอยู่ แผนยุทธศาสตร์ที่ดีเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการวางแผนที่ดีการบริหารจัดการแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเป็นประสิทธิผลที่ปรากฏจริงเป็นแผนที่มีความประสงค์ดี ก่อให้เกิดการร่วมมือ มีหลักการดีก่อให้เกิดการร่วมคิด มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดการร่วมทำ และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่จัดการดี ก่อให้เกิดการร่วมแรง ในภาษาไทยมีวลีว่า “ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ” (เสรี พงศ์พิศ, 2548)

องค์ประกอบของยุทธศาสตร์

องค์ประกอบของยุทธศาสตร์ประกอบด้วยพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1) การกำหนดทิศทาง (Direction Setting) คือ กรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนจะช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดทิศทางในระยะยาวในการกิจ (Mission) ของกระบวนการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์นั้น ชั้นแรกองค์การจะต้องระบุภารกิจและเป้าหมายหลักที่สำคัญขององค์กรซึ่งภารกิจหมายถึงประกาศหรือข้อความขององค์กรที่พยายามกำหนดว่าจะทำอะไรในปัจจุบัน และกำลังจะทำอะไรในอนาคต

2) การประเมินองค์การและสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) คือ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบถึง จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค หรือโดยทั่วไปจะเรียกว่าการวิเคราะห์ตามตัวแบบสว็อท (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์

3) การจัดทำยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation) คือ การพัฒนาแผนระยะยาวบนรากฐานของโอกาสและอุปสรรค ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยองค์การจะต้องกำหนดและเลือกยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับองค์การที่สุด ผู้บริหารต้องพยายามตอบคำถามว่า ทำอย่างไรองค์การจึงจะไปถึงเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ได้โดยใช้ความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์การกำหนดเป็นยุทธศาสตร์

4) การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) คือ กระบวนการที่ผู้บริหารแปลงยุทธศาสตร์และนโยบาย ไปสู่แผนการดำเนินงานกำหนดรายละเอียดด้านต่าง ๆ

เช่น ด้านงบประมาณหรือวิธีการดำเนินงานซึ่งกระบวนการนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรมโครงสร้าง หรือระบบการบริหาร เพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

5) การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control) คือ การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลยุทธศาสตร์ที่นำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัตินั้นมักจะเกิดข้อผิดพลาดที่ต้องการการปรับปรุง เพื่อให้แน่ใจว่ายุทธศาสตร์นั้นจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ตรงตามแผนที่ได้ตั้งไว้ (ปรียาพร วงศ์อนุการโรจน์, 2548)

การบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

การบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม หมายถึง ความสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ตามยุทธศาสตร์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอดโซ่อุปทาน ได้แก่ การเพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมชุมชน การพัฒนาศักยภาพและการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมและการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรม

2) ด้านการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการประกอบการประกอบการ ได้แก่ การพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพทันสมัย และครบวงจร การสร้างและพัฒนาเครือข่ายหน่วยงานและผู้ให้บริการธุรกิจอุตสาหกรรม และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบและวิธีการในการส่งเสริมอุตสาหกรรม

3) ด้านการพัฒนาสมรรถนะองค์การให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะและสมรรถนะบุคลากร การสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรม และธรรมาภิบาลในองค์การและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

องค์ความรู้

จากการศึกษาสามารถสร้างรูปแบบของการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ประกอบด้วยฉันทะ การพอใจในงาน การพัฒนางานอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง ด้านวิริยะ ความหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ด้านจิตตะ เอาใจใส่ในงาน วิเคราะห์รอบคอบก่อนนำไปปฏิบัติ ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาหาเหตุผลและหลักการบริหารเพื่อส่งเสริม อุตสาหกรรม ดังภาพที่แสดง

การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

หลักอิทธิบาท ๔

ฉันทะ (รักงาน) - สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดและมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติอย่างเต็มกำลัง - เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนางานและนโยบายขององค์กร - มีการจัดการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอยู่เสมอ	วิริยะ (สู้งาน) - กระตุ้นการบริหารงานเพื่อให้บุคลากรตื่นตัวพร้อมที่จะพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา - หมั่นฝึกฝนพยายามพัฒนาบุคลากรให้เกิดความชำนาญในหน้าที่ด้วยการเรียนรู้เพิ่มเติม - ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาการบริหารงาน	จิตตะ (ใส่ใจงาน) - เพิ่มศักยภาพในการทำงานของบุคลากร - มีระบบที่ตรวจสอบให้บุคลากร - มีการเอาใจใส่ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ - ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้พร้อมที่จะมาสนับสนุนการบริหารอย่างสม่ำเสมอ	วิมังสา (บริหารด้วยปัญญา) - ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม - มีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีการพัฒนาดียิ่งขึ้น - ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพิ่มเติม มาพัฒนาในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
--	--	---	---

ยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ด้านการเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอดโซ่อุปทาน	ด้านการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการประกอบการประกอบการ	ด้านการพัฒนาสมรรถนะองค์กรให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลง
- เพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยี ดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ - พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรภาคอุตสาหกรรม - ยกระดับอุตสาหกรรมชุมชน - เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ - พัฒนาระบบโลจิสติกส์	- การพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพทันสมัย - สร้างและพัฒนาเครือข่ายหน่วยงานและผู้ให้บริการธุรกิจอุตสาหกรรม - พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบและวิธีการในการส่งเสริมอุตสาหกรรม	- พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะและสมรรถนะบุคลากร - สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรม และธรรมาภิบาลในองค์กร - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

ภาพที่ 1 การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับบริหารงานตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (ศิริ รุ่งภัทรเสวต, 2565)

สรุปจากองค์ความรู้

การนำเอาหลักพุทธธรรมมาช่วยในการบริหารงานตามหลักยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยการบริหารงานตามหลักยุทธศาสตร์นั้น สามารถพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมให้ดียิ่งขึ้น ทั้งการพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพที่ทันสมัย ครบวงจร และพัฒนาสมรรถนะองค์กรให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้ จึงน้อมนำเอาหลักธรรมอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ มาประยุกต์ใช้ 4 ประการ คือ 1) ด้านฉันทะ การพอใจในงาน กระตือรือร้นการทำงานอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง 2) ด้าน

วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร การปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค 3) ด้านจิตตะ เอาใจใส่ในงานวิเคราะห์อย่างรอบคอบก่อนนำไปปฏิบัติ 4) ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาหาเหตุผล พิจารณาใคร่ครวญหาข้อดี ข้อด้อยทุกครั้งเพื่อเป็นแนวทางครั้งต่อไป มาประยุกต์ให้เข้ากับยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อันประกอบด้วย 1) ด้านการเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอดโซ่อุปทาน ได้แก่ เพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยี ดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรภาคอุตสาหกรรมยกระดับอุตสาหกรรมชุมชน เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการและพัฒนาระบบโลจิสติกส์ 2) ด้านการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการประกอบการประกอบการ ได้แก่ การพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพทันสมัย สร้างและพัฒนาเครือข่ายหน่วยงานและผู้ให้บริการธุรกิจอุตสาหกรรม พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบและวิธีการในการส่งเสริมอุตสาหกรรม ๓) ด้านการพัฒนาสมรรถนะองค์การให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ พัฒนานอค์ความรู้ทักษะและสมรรถนะบุคลากร สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรม และธรรมาภิบาลในองค์การและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2564). *กฎหมายและข้อบังคับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.dip.go.th/th>.
- ปรียาพร วงศ์อนุการโรจน์. (2548). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2545). *ธรรมานุชิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ กรมศาสนา.
- ภักดี รัตนมุขย์. (2561). *THAILAND 4.0 ตอบโจทย์ประเทศไทย?*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ปัญญาชน.
- ภูษิต วงศ์หล่อสายชล. (2555). *การจัดการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงาน ก.พ. (2564). *การบริหารจัดการบุคลากรภายในองค์กร*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2564, จาก <https://job.ocsc.go.th>.
- สุรพล สุยะพรหม และคณะ. (2555). *พื้นฐานทางการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่าย : ยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มข้นชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน.
- Deming, W. E. (2564). *วงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA: Deming Cycle)*. สืบค้น 22 มกราคม 2564, จาก <http://colacooper.blogspot.com/2012/09/pdca.ht>

การส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านตามหลักพละ 4*

THE PROMOTION OF VILLAGE FUND ADMINISTRATION
ACCORDING TO BALA 4.

ศุภชัย ศักดิ์ตระกุล

Supachai Saktrakoon

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เซ่งเฮง อินเตอร์เทรดดิ้ง

Senghengintertrading Limited Partnership

E-mail: supachais999@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ พันธกิจ วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในองค์กรหรือหน่วยงาน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การบริหารกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในองค์กร สนับสนุนความก้าวหน้า และส่งเสริมให้สมาชิกได้เกิดการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้ผู้นำองค์กรต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกให้ชัดเจน ถูกต้อง

แนวทางการปฏิบัติที่สำคัญคือ การสนับสนุนการศึกษา การวางแผน การพัฒนา การอบรม การทำงานเป็นทีม และการสร้างวัฒนธรรมอันดีในการอยู่ร่วมกัน มีความเข้าใจกัน ซึ่งจะมีส่วนสำคัญสำหรับการส่งเสริมการบริหารและการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และให้มีการบูรณาการกับหลักธรรมพระพุทธศาสนา อันได้แก่ หลักพละ 4 ประกอบด้วย ปัญญาพละ วิริยะพละ อดทนพละ และสังคหพละ เพื่อให้การบริหารงานและการปฏิบัติงานของสมาชิกบรรลุตามเป้าหมายองค์กร โดยการนำหลักธรรมนี้ไปใช้โดยการประยุกต์เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน แล้วจะทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อม ปัญหาต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ได้ถึงทางแก้ปัญหา และการทำงานของสมาชิกมีความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ เสียสละ มานะ อดทน แล้วก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: กองทุนหมู่บ้าน; การบริหาร; หลักพละ 4

Abstract

This academic article aimed to present the promotion of village fund administration which could be linked to operations, roles, missions, visions, basic philosophy of village funds which required the cooperation of members of the organization or agency The main goal is to manage the village fund for efficiency and effectiveness. To build a good relationship between members in the organization. To support progress and encourage members to develop themselves which will lead to the development of the organization or fund to achieve the intended objectives. In this regard, the organization's leader must set clear and accurate working guidelines for the members in order to operate in the same direction.

The key practice guidelines are Education support, planning, development, training, teamwork and creating a good culture of coexistence, good understanding, helping each other. This was an important part for promoting the administration and operation of the Village Fund. and to integrate with the Buddha-dharma principles, namely the Bala 4 principles, consisting of Panya-Bala, Viriya-Bala, Anavajjabala, and Sanghaha-balala, for the management and operations of members to achieve the organization's goals. By applying this principle as a tool to increase operational efficiency, it would be able to analyze the situation, environment, various problems for solution. The work of the members were diligent, honesty, responsibility, sacrifice, perseverance, patience that led to the creation of new knowledge in operation.

Keywords: Village Fund; Administration; Bala 4

บทนำ

นโยบายการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญของนโยบายคือ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ตลอดระยะเวลาของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงฉบับปัจจุบัน มุ่งเน้นด้านการพัฒนา ด้านความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมเป็นหลักโดยละทิ้งที่จะมุ่งพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาประเทศโดยอาศัยการพึ่งพาจากต่างชาติด้านเงินทุน ซึ่งผลของการพัฒนาผิดจุดนี้ได้ส่งผลกระทบยาวต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในเวลาต่อมา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มุ่งเน้นด้านการพัฒนา ด้านความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมเป็นหลัก ทำให้

ต้องพึ่งพาทั้งด้านเงินทุน และเทคโนโลยี ซึ่งผลของการพัฒนานี้ได้ก่อให้เกิดเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในระบบเศรษฐกิจของไทย ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาระหว่างเมืองกับชนบท ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนขยายวงกว้างออกเรื่อย ๆ เกิดการล่มสลายของเกษตรกรรายย่อย เกิดปัญหาครอบครัว ผู้คนต้องละทิ้งครอบครัวมาทำงานในเมือง ดังนั้นการก่อเกิดนโยบายกองทุนหมู่บ้านนี้ขึ้น จึงถือว่ารัฐบาลเองก็ได้เล็งเห็นถึงความผิดพลาดของการพัฒนาผิดจุดที่มุ่งเน้นการพัฒนาเฉพาะด้านอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง และหันกลับมาให้ความสำคัญของการพัฒนาชุมชนในระดับรากหญ้า โดยคาดว่าจะแก้ไขปัญหาได้ผลสามารถสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจโดยรวมได้

อย่างไรก็ตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านเท่าที่ผ่านมาจากอดีตถึงปัจจุบันนี้ ยังเป็นเพียงแค่การให้เงินลงไปในพื้นที่ชุมชนเพื่อให้มีการกู้ยืมไปใช้จ่ายเท่านั้น ภาครัฐยังขาดการสนับสนุนอย่างรอบด้าน เช่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำตลาด การให้ความรู้ด้านการผลิต การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีของชุมชน การใช้ทุนทางสังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ การสร้างและพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน เป็นต้น ดังนั้นภาครัฐจึงควรส่งเสริมในเรื่องดังกล่าวให้เชื่อมโยงกันในทุกมิติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่อง

นอกเหนือจากนั้นแล้วควรส่งเสริมทัศนคติในด้านการลงทุนควบคู่ไปด้วย เนื่องจากว่าการก่อเกิดทัศนคติในทางบวกต่อการก่อหนี้ของชุมชนอาจจะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง หากว่าขาดการส่งเสริมความรู้ทางการบริหารและการลงทุน ภาครัฐจึงควรส่งเสริมค่านิยมในการก่อหนี้ที่มีเหตุผล คือ ก่อหนี้เพราะมีโครงการที่จะลงทุนจริง ๆ ไม่ใช่ก่อหนี้มาใช้จ่ายบริโภค นอกจากนี้แล้วควรมีการสนับสนุนส่งเสริม และนำคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก และความเสียสละไปใช้ในชุมชนด้วย จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาโดยรวมของนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน ดังนั้นผู้เขียนจึงมีแนวคิดว่าการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านจะเป็นแนวทางหรือทางออกได้ ซึ่งหลักธรรมนี้ก็คือหลักพระ 4 กล่าวคือ เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการบริหารงานและการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ได้ทั้งต่อผู้ปฏิบัติเองและต่อองค์กรด้วย โดยหลักพระ 4 ประกอบด้วย ปัญญาพระ (กำลังความรู้) วิริยะพระ (นำไปปฏิบัติ) อดทนพระ (คือสัตย์สุจริต) และสังคหพระ (มีจิตอาสา) และหลักพระ 4 นี้มีส่วนสำคัญที่จะทำให้บุคคลผู้ฝึกตนอย่างต่อเนื่องแล้วย่อมจะประสบความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงาน การใช้ชีวิตในสังคม ตลอดจนเป็นผู้มีความเพียร อดทน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วย ผู้บริหารและสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ โดยผ่านกระบวนการศึกษา และฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิด จิตใจ ความรู้ การทำงาน ทัศนคติ มุมมอง โดยต้องเกิดการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันและสร้างวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยม ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน การประยุกต์ใช้หลักธรรมนี้ในการส่งเสริมการบริหารงานจะเป็นในลักษณะของการนำไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยผ่านการอบรม การศึกษา และ

การพัฒนา โดยมุ่งเน้นไปในส่วนของการบริหารและการปฏิบัติงาน พละ 4 ประการ หรือ พลังคุณธรรม 4 ประการนี้ เป็นหลักธรรมที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการประกอบอาชีพการงาน ศึกษาเล่าเรียน และผู้ที่เป็นหัวหน้าหรือผู้ตามก็ดี เพื่อสร้างคุณธรรมและพลังที่จะทำให้การดำเนินงานหรือการทากิจการต่าง ๆ เกิดความมั่นใจและส่งผลต่อความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ด้วย และจากงานศึกษาที่ผ่านมามีการใช้หลักพละ 4 ในการส่งเสริมการบริหารงาน กล่าวคือ จะมีการให้บุคลากรหรือพนักงานในองค์กรมาเข้ารับการอบรมให้เข้าใจในหลักธรรมนี้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ในหน่วยงานของตนเอง โดยการใช้หลักพละ 4 มาช่วยบริหารงานในองค์กรของตนเพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุง ตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส และบุคลากรมีการพัฒนาตนเองด้วย ไปในทางที่ดีขึ้น และการบริหารงานโดยใช้หลักพละ 4 หรือ กำลังแห่งคุณธรรมทั้ง 4 ประการ จะช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารจะสามารถวางแผน จัดการองค์กร และควบคุมได้ดีต้องมีความฉลาด ขยัน สุจริตและมีมนุษยสัมพันธ์ด้วย และถ้ามีคุณธรรมทั้ง 4 ข้อ มากเท่าใดก็จะทำงานได้มีประสิทธิภาพมากเท่านั้น ตรงกันข้ามถ้าขาดคุณธรรมทั้ง 4 ประการ แม้เพียงบางข้อก็จะเป็นผู้บริหารที่แย่ไม่ได้ ดังนี้ ผู้บริหารที่เก่งและดีต้องมีพละหรือกำลังภายใน 4 ประการ คือ มีความฉลาด มีความขยัน มีความสุจริตและมีมนุษยสัมพันธ์ด้วย ผู้บริหารต้องหมั่นพิจารณาตรวจสอบตนเองว่า มีพละครบทั้ง 4 ข้อหรือไม่ หากพบว่าตนขาดข้อใดต้องพัฒนาข้อนั้น แม้พละทั้ง 4 ข้อจะมีความสำคัญเท่าเทียมกัน แต่พละข้อที่ 4 คือ สังคหพละจะมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารจะทำงานให้สำเร็จได้ต้องอาศัยคนอื่นด้วย ดังนั้นผู้บริหารจะพลาดเรื่องมนุษยสัมพันธ์ไม่ได้เด็ดขาด

แล้วในปัจจุบันโลกได้มีวิวัฒนาการพัฒนาไปสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่หล่อหลอมรวมกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนเข้าด้วยกัน ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างองค์กร รูปแบบการบริหารจัดการ กระบวนการบริหาร ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร (โสมวลี ชยามฤต, 2564) นอกจากนั้นยังต้องเคารพความเห็นต่างของสมาชิกในองค์กรด้วย ตลอดจนต้องทำให้เกิดความผูกพันกับองค์กร การบริหาร และการปฏิบัติงานให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และ ระวีวัฒน์ จันทิก, 2558)

ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้าน

นับจาก พ.ศ. 2504 ประเทศไทยได้กำหนดให้มีแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-7 ที่ผ่านมามีเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และความได้เปรียบด้านแรงงานที่มีราคาถูกและมีอยู่อย่างเหลือเฟือของประเทศมาใช้สนับสนุนการพัฒนาและขยายฐานการผลิต ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราที่สูง แต่การเติบโตดังกล่าวนอกจากจะต้องแลกเปลี่ยนด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่ร่อยหลอ และเสื่อมโทรมลงเป็นอย่างมากและต้องมีการ

ลงทุนด้านเทคโนโลยีและการตลาดจากต่างประเทศ ในขณะที่ข้อจำกัดที่เป็นอยู่ของประเทศทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพของคน การบริหารจัดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเสริมสร้างฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพโดยรวมของการพัฒนาประเทศอันจะนำไปสู่ขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา คือ ความขัดแย้งในสังคมจากการเหลื่อมล้ำของรายได้และการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติที่เหลืออยู่เพียงเล็กน้อยนั้นมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาจะกระจุกอยู่เฉพาะพื้นที่ในเขตเมืองและชุมชนด้านอุตสาหกรรม ไม่เกิดการกระจายการพัฒนาสู่ชนบท ซึ่งเป็นพื้นที่ของคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดการอพยพปัจจัยการผลิตของชุมชนโดยเฉพาะแรงงาน ซึ่งส่งผลถึงการแยกคนออกจากชุมชน ทำให้สรุปได้ว่าแม้การพัฒนาเศรษฐกิจจะบรรลุผลตาม ความมุ่งหมาย แต่ความสำเร็จดังกล่าวได้นำไปสู่ผลการพัฒนา ที่ไม่พึงปรารถนาทางด้านสังคม และการพัฒนานั้นอาจจะไม่ยั่งยืน เพราะคนในสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องกันมายาวนาน

นโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เริ่มต้นในตอนแรกๆ นั้นโดยการจัดแบ่งเป็นกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน และเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองด้วยภูมิปัญญาของตนเอง จากนั้นรัฐบาลจึงได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปฝึกอบรมความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน โดยเรียกตัวเองว่า ประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการบริหารจัดการกับกองทุนที่ได้รับมาน้อย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนนี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนต่อไป ทั้งนี้ผลสำเร็จของการกระทำต้องเกิดจากความช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันแก่กองทุนสมาชิก โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตามวิถีชุมชน และวัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการยกระดับของกองทุนให้มีความเท่าเทียมกัน จากเพียงแค่การอยู่รอด สู่การกินดีอยู่ดีขึ้น ซึ่งยิ่งถ้าหากถ้ามีการจัดการบริหารที่ดี ถือว่ายอดเยี่ยมมาก

สำหรับในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นการมุ่งเสริมให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยวิธีปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่เข้มแข็งจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยที่ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจะช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นองค์ความรวม มีกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายตามภูมิสังคมด้วยทุนทางทรัพยากร และศักยภาพของชุมชน มีการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองอย่างพอเพียง พึ่งพาตนเองได้ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกชุมชน บนพื้นฐานการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยสรุปได้เป็น 3 แนวทางหลัก คือ การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกัน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2565)

นโยบายการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่สำคัญนโยบายหนึ่งที่รัฐบาลได้ประกาศในการหาเสียงเลือกตั้งไว้ ส่งผลให้ได้รับการเลือกตั้งจนสามารถจัดตั้งเป็นรัฐบาลได้ ซึ่งหลังจากที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาจัดตั้งเป็นรัฐบาลแล้วนโยบายนี้เป็นส่วนหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนที่ได้รับการดำเนินการ โดยมีสาระสำคัญของนโยบายคือ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือนตลอดระยะเวลาของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมุ่งเน้นด้านการพัฒนาด้านความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมเป็นหลักโดยละทิ้งที่จะมุ่งพัฒนาชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาประเทศโดยอาศัยการพึ่งพาจากต่างชาติด้านเงินทุน ซึ่งผลของการพัฒนาผิดจุดนี้ได้ส่งผลกระทบต่เศรษฐกิจของประเทศไทยในเวลาต่อมา การพัฒนาประเทศโดยอาศัยการพึ่งพาเงินทุนจากต่างชาตินี้เป็นผลมาจากความเชื่อตามทฤษฎีนีโอคลาสสิกที่ว่า การไหลของเงินทุนจากประเทศที่พัฒนาสู่ประเทศด้อยพัฒนาเป็นตัวจักรกลสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทุนต่างประเทศดังกล่าวจะนำไปสู่การเพิ่มการลงทุนและมีผลให้เพิ่มผลผลิต การมีงานทำ และรายได้ที่เพิ่ม อย่างไรก็ดี นโยบายนี้ก็คือนโยบายที่ได้รับการวิพากษ์ว่าวิจารณ์เป็นอย่างมาก ว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาค่าได้แท้จริงหรือไม่ หรือเพียงก่อเกิดขึ้นมาเพื่อสร้างความนิยมให้พรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งเมื่อประสบผลทางการเมืองแล้วความสนใจอย่างแท้จริงของนโยบายนี้จะหมดไป โดยไม่สนใจผลกระทบตามมาที่อาจจะเกิดขึ้น ในท้ายที่สุดประชาชนก็จะตกอยู่ในบ่วงหนี้ อันเป็นสถานการณ์เดียวกับประเทศกำลังพัฒนาที่กู้ยืมเงินประเทศที่พัฒนาแล้ว นักวิชาการเรียกลักษณะของนโยบายประเภทนี้ว่าเป็น นโยบายประชานิยม (Populist) อันเป็นลักษณะสำคัญทางการเมืองที่เกิดขึ้นในละตินอเมริกา ลักษณะกว้าง ๆ ของนโยบายนี้คือ การใช้เงินของรัฐบาลเพื่อเอาใจประชาชนจนรัฐบาลไม่สามารถหาเงินมาจุนเจือได้อย่างพอเพียง ต้องตัดงบประมาณสำคัญอื่น ๆ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และระบบความคิดของประชาชนที่หวังได้ของเปล่าจากรัฐบาลอย่างพร่ำเพรื่อ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองให้ได้ในครั้งต่อไปก็จะเกิดการประท้วงอย่างรุนแรง

ผู้เขียนจึงขอสรุปว่า เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่าการเมืองมีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจของประเทศ แม้ว่าประเทศไทยจะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจแบบกึ่งทุนนิยม ประชาชนมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกัน แต่อำนาจในการตัดสินใจทางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศก็ย่อมมาจากการตัดสินใจของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจทางการเมือง ซึ่งก็คือรัฐบาลนั่นเอง ดังนั้นแล้วนโยบายกองทุนหมู่บ้านนี้ถ้าเป็นอยู่อย่างในปัจจุบัน ย่อมจะเกิดการพัฒนาไปได้ยากหากการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่ถ้าสามารถจัดการให้ปลอดจากการเมืองโดยเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ให้สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเป็นตัวของตัวเองและมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบและมีธรรมาภิบาล ตรวจสอบได้ โปร่งใสเข้าใจในหลักการกองทุน อันนี้จะทำให้กองทุนหมู่บ้านเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงาน

การบริหารปฏิบัติงานหมายถึง การกระทำของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถและความพร้อมพยายามทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานของตนอย่างคล่องแคล่ว ด้วยความมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลา รวดเร็ว ถูกต้อง มีคุณภาพและมาตรฐาน สรุปได้ว่าบุคคลจะมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานต้องเกิดจากความขยันหมั่นเพียรมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงานพร้อมด้วยจิตใจที่ซื่อสัตย์และภาคภูมิใจต่อองค์กรงานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ (ไพบูลย์ ตั้งใจ, 2554)

เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการบริหารงานขององค์กร เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้ หรือเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ มีองค์ประกอบสำคัญในการบริหารงาน (ขวัญชนก ใจเสงี่ยม, 2558) ดังนี้

1) คน (Man) “คน” จัดเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดและเป็นทรัพยากรหลักขององค์กรที่จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านอื่น ๆ เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ และเงินทุน รวมทั้งสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือให้บริการ ดังนั้นความเจริญก้าวหน้าขององค์กรจะต้องอาศัยการบุคลากรทุกคนในองค์กรให้สามารถร่วมแรงร่วมใจประสานกันดีเป็นเป็นอย่างดีเพื่อให้งานต่าง ๆ สอดคล้องสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

2) เงิน (Money) “เงิน” เป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารองค์การต่าง ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการบริหารการเงิน กล่าวคือ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการบริหารการเงิน คือ การแสวงหากำไรสูงสุด ภายใต้ความมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ความพยายามน้อยที่สุด แต่ได้รับผลตอบแทนมากที่สุด

3) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) “วัสดุอุปกรณ์” จัดเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหาร ซึ่งหมายรวมถึงเทคโนโลยีทางการบริหาร หรืออาคารที่ทำงาน อุปกรณ์เครื่องใช้ในสำนักงาน รถยนต์ เครื่องมือสื่อสาร เครื่องจักรกลที่จำเป็น ตลอดจนวัสดุต่าง ๆ

4) การจัดการ (Management) “การจัดการ” จัดเป็นทักษะและความสามารถของผู้บริหารในการที่จะดูแลและประสานกิจกรรมต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างมีเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์การเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยการใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ โดยอาศัยปัจจัยทรัพยากรทางการบริหารคือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ การบริหารจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ในการชักจูงให้คนหันมาช่วยเหลืองานขององค์การเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานให้ได้รับผลสำเร็จตาม

จุดหมายที่วางไว้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ แล้วในส่วนของการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร ที่แสดงออกมาในรูปของการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของบุคลากร โดยวัดผลการปฏิบัติงานจากการประเมินผลการปฏิบัติงานที่องค์กรได้กำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

การส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านตามหลักผล 4

พุทธภาษิตแสดงไว้ว่า “สกมมฺนา โหติ ผลูปปตฺติ” แปลได้ว่า การงานจะประสบผลสำเร็จ เพราะลงมือทำ” ในทางพุทธศาสนาหลักธรรมที่ใช้เป็นพุทธวิธี ในการบริหารงาน คือ ผล 4 หมายถึง ธรรมที่ช่วยทำให้ผู้นำปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ “ผล” หมายถึง กำลัง หรือพลังแห่งคุณธรรม ซึ่งมี 4 ประการ เป็นกำลัง ของผู้นำที่จะนำพาหมู่คณะ องค์กร ผู้ใต้บังคับบัญชา บริวาร ไปสู่จุดหมายปลายทางได้สำเร็จ เปรียบเสมือนกับบุคคลที่จะเดินทางไกล ๆ ได้ หรือต้องขึ้นสู่ภูเขาที่สูงชันได้ก็ต้องมีกำลังที่แข็งแรง ฉะนั้นผู้นำทั้งหลายจะสามารถขับเคลื่อนองค์กร หมู่คณะไปข้างหน้าได้ก็ต้องอาศัยกำลัง คือ ผล 4 ซึ่งประกอบด้วย กำลัง 4 ประการ (พระพรชัย สุภทฺโท, 2554) ดังนี้คือ ปัญญาผล วิริยะผล อดทนขฬผล และสังคหผล การบริหารงานตามหลักผล 4 จะทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติ สามารถทำงานบริหารงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ได้แก่ 1) มีความรอบรู้และความสามารถ มองการณ์ไกล ในการทำงาน 2) มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน 3) มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติดี ที่จะทำงาน 4) มีอริยาธยติ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อคนในองค์กร และรับผิดชอบต่อองค์กร

นอกจากนั้นแล้วปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ของชุมชน อันได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถของคณะกรรมการ และความสามารถในการรวมกลุ่ม ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัยนี้ล้วนมีผลต่อการส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านด้วย สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้คือ

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่สมาชิกของโครงการมีส่วนร่วมในการกำหนด ระเบียบข้อบังคับ การบริหารจัดการโครงการ โดยมีส่วนร่วมในการคิด การทำ การตรวจสอบ และรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง การที่สมาชิกมีความคิดที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ต้องการปรับปรุงอาชีพของตนให้ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง และต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิตของตนให้แตกต่างจากผู้อื่น

การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หมายถึง การที่สมาชิกของกองทุนมีการรับรู้ถึงกฎระเบียบข้อบังคับ และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับนั้น

ความสามารถของคณะกรรมการ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยความรู้ ประสบการณ์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ทั้งในการคัดเลือกเข้ามาเป็น คณะกรรมการ และการดำเนินงานบริหารกองทุน

ความสามารถในการรวมกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกของกองทุนและของชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการร่วมกันทำงานและทำกิจกรรมใด ๆ ทางสังคม รวมทั้งความสามารถของผู้นำชุมชนในการส่งเสริมการรวมกลุ่มด้วย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ ได้นั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาสมาชิกหรือบุคลากรที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องฝึกฝนและอบรมสมาชิกหรือบุคลากรนั้นให้สามารถบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วย คือ พละ 4 และเข้าใจบริบทสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของปัจจัยพื้นฐานของชุมชนด้วย ผ่านกระบวนการพัฒนาการปฏิบัติงานและปรับปรุงการทำงาน คือ 1. การอบรม (Training) กล่าวคือ เป็นการส่งเสริมความเข้าใจในนโยบาย และเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งบทบาทหน้าที่และอำนาจที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนต้องมีการอบรมต่อเนื่องด้วย 2. การศึกษา (Education) กล่าวคือ เป็นการสนับสนุนให้สมาชิกหรือบุคลากรได้รับการศึกษา เพิ่มเติมในงานที่เกี่ยวข้อง และงานที่ทำอยู่ให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ 3. การพัฒนา (Development) กล่าวคือ เป็นการพัฒนาให้บุคลากรหรือสมาชิกให้สามารถแสดงศักยภาพหรือนำความรู้ที่ได้รับมาจากการอบรมและการศึกษา มาพัฒนาการทำงานของตนให้ดีขึ้นไปอีก อย่างไรก็ตามไม่ว่าองค์กรหรือหน่วยงานหรือบริษัทใด ต่างก็ต้องมีคนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยในทุกส่วนงาน เพราะคนเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานให้ประสบความสำเร็จ จึงต้องมีการส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรอย่างจริงจังครอบคลุมในทุกมิติ และพัฒนาขีดความสามารถในทุกภาคส่วนขององค์กร ผ่านกระบวนการทั้ง 3 คือ การอบรม การศึกษา และการพัฒนา รวมทั้งต้องผสมผสานหลักธรรมทางศาสนาด้วยคือ หลักพละ 4 สำหรับการบริหารงานและการทำงานร่วมกัน โดยประยุกต์ใช้ให้คนเป็นศูนย์กลางในการบริหารและการพัฒนา ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงเน้นความสำคัญของคน ประกอบด้วยองค์ธรรม 4 ประการ หรือ พละ 4 อันได้แก่

1. ปัญญาพละ หรือ ความฉลาดรอบรู้และความสามารถ กล่าวคือ ผู้บริหารและบุคลากรต้องมี วิธีการไตร่ตรองใคร่ครวญในการบริหารงาน มีกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานที่ดี ต้องเป็นคนที่ไม่ใฝ่ศึกษาปฏิบัติฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ

2. วิริยะพละ หรือ ความขยันหมั่นเพียร กล่าวคือ ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความพยายาม ตั้งมั่นตั้งใจในการทำงาน มีความอดทนอย่างสูง ซึ่งความขยันหมั่นเพียรนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จลงได้

3. อดวิชพละ หรือ การประพฤติตนดีทำการงานดี กล่าวคือ ผู้บริหารและบุคลากรต้องทำการงานบริหารงานที่ไม่มีโทษภัยมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อองค์กรหรือหน่วยงานของตนเอง ไม่ข้อง

เกี่ยวกับอบายมุขทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้นำหรือผู้ปฏิบัติมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการทำงานได้และองค์กรก็เข้มแข็ง

4. สังคหะ หรือ การให้และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือ ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความโอปอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน มีการให้คำแนะนำแก่กัน ปฏิบัติงานเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน ตลอดจนจัดให้มีการฝึกอบรม การศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อให้ได้เกิดการพัฒนาตนเองขึ้น อีกทั้งต้องมีอธยาศัยดียิ้มแย้มแจ่มใสพูดจาสุภาพ มีความเสียสละช่วยเหลือกัน มีความเท่าเทียม

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสามารถสังเคราะห์อธิบายแนวทางขึ้นมาได้ตามตารางและแผนภาพต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การส่งเสริมการบริหารงานขององค์กร

หลักพระ 4	การอบรม	การศึกษา	การพัฒนา
ปัญญาพระ (กำลังความรู้)	ด้านความรู้ ความเข้าใจ ในการทำงาน กรอบแนวคิด มุมมอง การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์	ส่งเสริมสนับสนุนให้ ศึกษาอย่างต่อเนื่องทัน กับปัจจุบัน เน้นด้านที่ ก่อให้เกิดปัญญานำสู่การ ประยุกต์ใช้อย่างมีเหตุผล	ด้านวิสัยทัศน์ ทักษะคติ กลยุทธ์ ปรัชญา การวิเคราะห์หาเหตุผล การประเมิน สภาพแวดล้อม
วิริยะพระ (นำสู่ปฏิบัติ)	ด้านการทำงานเป็น ทีม ความเพียร พยายาม ด้าน ขั้นตอนในการปฏิบัติ ที่ชัดเจน	ส่งเสริมสนับสนุนให้ ศึกษาอย่างต่อเนื่องทัน กับปัจจุบัน เน้นด้าน ฝึกฝนปฏิบัติอย่างเข้าใจ	ด้านเป้าหมาย ภารกิจ บทบาท วัตถุประสงค์ การพัฒนาจุดเด่น และการแก้ไขจุดด้อย
อนวัชพระ (เชื้อสัตย์สุจริต)	ด้านระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย จรรยาบรรณ	ส่งเสริมสนับสนุนให้ ศึกษาทั้งภายในและ ภายนอกองค์กร เน้น ด้านเข้าใจบทบาทของ ตนเอง	ศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ฝึกปฏิบัติ ตนให้อยู่ในความพอดี ไม่โกง มีความอดทน
สังคหะ (มีจิตอาสา)	ด้านหลักธรรมคำสอน เน้นเรื่องการให้ การเสียสละ	ส่งเสริมสนับสนุนให้ ศึกษา และเน้นไปด้าน การสังคมสงเคราะห์	ศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม เข้าร่วม ช่วยเหลือสังคม ต่อเนื่อง

เป็นตารางแสดงหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ หลักผล 4 ที่สอดคล้องไปกับกระบวนการพัฒนาการปฏิบัติงานและปรับปรุงการทำงาน คือ การอบรม การศึกษา และการพัฒนา โดยการสังเคราะห์จากผู้เขียนเอง

ภาพที่ 1 การส่งเสริมการบริหารงานขององค์กร

เป็นแผนภาพแสดงการส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรโดยการนำหลักผล 4 และปัจจัยพื้นฐานของชุมชนรวมถึงกระบวนการพัฒนามาทำการสังเคราะห์จากผู้เขียนเอง

จากภาพสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้ กล่าวคือ 1. การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ จะมีการทำงานเป็นทีม มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล มีธรรมาภิบาล และเกิดการร่วมมือกันทุกส่วน 2. มีความรู้ใหม่ในการจัดการ มีการใช้เทคโนโลยีและ

วิทยาการสมัยใหม่ มีความรู้หลากหลายในการจัดการ ผสานและประยุกต์ความรู้ได้ ใช้เครื่องมือที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ 3. มีทักษะใหม่ในการบริหารงาน มีความเข้าใจสภาพแวดล้อมสามารถวิเคราะห์ได้ สามารถลดขั้นตอนการทำงาน แก้ไขปัญหาที่มีได้ดี และงานที่ทำก็ออกมาดี 4. บุคลากรหลักธรรมอย่างลงตัว คือ มีความสุขในการทำงาน มีใจมุ่งมั่น ขยัน อดทน เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเข้าใจตนเอง เข้าใจงาน และเข้าใจคน

สรุป

นโยบายกองทุนหมู่บ้านยังเป็นเพียงนโยบายประชานิยม ขาดการช่วยเหลืออย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล รวมถึงเทคโนโลยี ความรู้และศาสตร์สมัยใหม่มีความก้าวหน้าขึ้นมาก ดังนั้นการให้เงินลงไปให้ชุมชนเพื่อให้มีการกักเงินไปใช้จ่ายเท่านั้น ไม่เพียงพอแล้ว และภาครัฐยังขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ภาครัฐจึงควรส่งเสริมในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องให้เชื่อมโยงกันในทุกมิติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม นอกจากนั้นแล้วควรส่งเสริมทัศนคติในด้านการลงทุนควบคู่ไปกับการสร้างอาชีพและการหารายได้ให้กับสมาชิก รวมถึงควรมีการสนับสนุนส่งเสริมและนำคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมมาปฏิบัติด้วย ทั้งหมดนี้ก็เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน ความมั่นคงของประเทศชาติ และความสงบสุขร่มเย็นของประชาชนคนไทย ด้วย และนโยบายกองทุนหมู่บ้านไม่ควรให้เท่ากันหมดทุกหมู่บ้าน เนื่องจากว่า ในแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน ทำให้การบริหารเงินกองทุนในภาพรวมขาดประสิทธิภาพ คือ บางหมู่บ้านมีจำนวนประชากรน้อยจึงทำให้เงินกองทุนเหลือ แต่บางหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรมากก็ทำให้เงินกองทุนมีไม่เพียงพอต่อการให้กู้ยืม ดังนั้นในการจัดสรรเงินทุนจึงควรนำเอาจำนวนประชากรในหมู่บ้านมาตั้งเป็นฐานในการคิดในการจัดสรรเงินกองทุน รวมทั้งควรพิจารณาถึงจำนวนเงินที่เหมาะสมจริง ๆ ที่จะสามารถนำไปลงทุนและสร้างอาชีพที่ยั่งยืนได้จริง นอกจากนั้นแล้วผู้เขียนยังมีข้อเสนออีกว่าควรจะมีการเกลี่ยเงินกันระหว่างหมู่บ้านที่มีเงินกองทุนเหลือกับหมู่บ้านที่มีเงินกองทุนไม่เพียงพอ แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีกฎหมายเปิดทางให้ในเรื่องนี้ด้วย

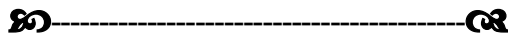
อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านหรือองค์กร ขึ้นอยู่กับการทำงานร่วมกันของสมาชิกหรือบุคลากร กับผู้บริหารหรือผู้นำองค์กร ที่จะดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และทำงานเป็นทีม มีความเสียสละ มีการปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง มีความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัด ตลอดจนนำหลักพุทธธรรมทางศาสนา อันได้แก่ พละ ๔ มาประยุกต์ร่วมกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาย่างเต็มที่และผลงานที่ออกมาเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อองค์กรและสังคมโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก ใจเสงี่ยม. (2558). การบริหารงานของสถานีวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพของวอยซ์ทีวี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระพรชัย สุทธิโม. (2554). พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เซ็นจูรี.
- ไพบูลย์ ตั้งใจ. (2554). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักกฏระเบียบ 4. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โสมวลี ชยามฤต. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัลขององค์การภาครัฐและเอกชน. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(1), 38-50.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. กว่าจะเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สืบค้น 12 มิถุนายน 2565, จาก <http://www.villagefund.or.th/ประวัติความเป็นมา>.
- อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุลและธีระวัฒน์ จันทิก. (2558). การบริหารจัดการคนเก่งเชิงกลยุทธ์ : ปัจจัยสำคัญสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8(3), 1096-1112.

การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแนวใหม่โดยใช้
หลักสัพปริสธรรม*

MANAGING A NEW TYPE OF BUDDHIST LEARNING RESOURCE USING THE
PRINCIPLES OF SAPPURISA DHAMMA.

สุจิตตรา สวาทยานนท์

Suchittra Sawatyanon

บริษัท ฟิลเตอร์มาร์ท จำกัด

FILTER MART COMPANY LIMITED

E-mail: suchittra@purefilter.com

บทคัดย่อ

ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้หรือเป็นแหล่งแนวคิด เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ในสถานที่แห่งนั้น หรือเพื่อให้เกิดมุมมองที่ดี เพื่อเป็นการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาในรูปแบบการเผยแพร่แนวคิดที่เกี่ยวข้องทางหลักคำสอน แนวคิด หรือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชน ดังนั้นจึงได้นำหลักสัพปริสธรรมมาประยุกต์ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือการวิวัฒนาการทางสังคม รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาในรูปแบบที่ชัดเจน การจัดการที่ดีโดยรู้จักเหตุ ทำให้เกิดการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ รวมทั้งผลการจัดการที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม เพื่อเข้าใจหลักการที่กำลังจะแก้ไขอย่างมีความชัดเจน โดยผ่านตัวตนที่เป็นผู้ขับเคลื่อนให้สามารถผ่านไปตามขั้นตอนที่ได้มีการกำหนดไว้ หรือ การรู้จักประมาณการสำหรับการแก้ปัญหาที่ไม่ให้เกิดความยืดเยื้อ โดยจัดให้มีความเหมาะสมมีความพอประมาณที่สามารถจัดการได้ การรู้จักกรอบของระยะเวลาที่มีการแก้ปัญหา การเข้าใจในหลักเวลาอย่างเหมาะสม สิ่งที่ต้อง ระวังที่ดี และจำเป็นต้องรู้จักให้ความสำคัญกับผู้ที่อยู่รอบข้างด้วย ซึ่งเป็นชุมชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยให้บุคคลนั้นเป็นหัวใจสำคัญของแหล่งการจัดการเรียนรู้ที่ต้องมีความเข้าใจ เพื่อให้การจัดการแหล่งเรียนรู้นั้นได้ถ่ายทอดไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ดี

คำสำคัญ: การจัดการ; แหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา; หลักสัพปริสธรรม

Abstract

Management of most learning resources is the management of the places for learning resources or as sources of ideas so that interested parties will have the opportunity to study in that place, or to have a positive perspective, to learn Buddhism as a form of propagation of doctrinally relevant concepts. Therefore, the principle of Sappurisdhamma has been applied to reflect changes or social evolution, as well as to solve problems in a clear way. Good management by knowing the cause causes a careful search for problems, as well as management results that lead to appropriate solutions. To understand the principles that are about to be solved in a clear way. Through a driven identity, it is possible to go through the established procedures, or knowing to estimate or solving the problem so as not to prolong it. It is arranged appropriately, with moderation that can be managed. Knowing the framework of the period for which the solution is resolved. Proper understanding of time principles the right thing to do. It is also necessary to focus on those around you. This is a community to engage by putting individuals at the heart of a learning resource that requires understanding, so that the management of the learning resources is conveyed effectively.

Keywords: Management; Buddhist Learning Resources; Suppurisa Dhamma Principles

บทนำ

ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่นั้นเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้หรือเป็นแหล่งแนวคิด เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ในสถานที่แห่งนั้น หรือเพื่อให้เกิดมุมมองในรูปแบบใหม่ เพื่อขึ้น แล้วนำไปวิเคราะห์รวมถึงนำไปปรับใช้ประโยชน์ของผู้ที่จะนำไปใช้ต่อ แต่สำหรับการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนานั้นล้วนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสำหรับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนารูปแบบการเผยแพร่แนวคิดที่เกี่ยวข้องทางหลักคำสอน แนวคิด หรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชน และเพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นรูปแบบแนวใหม่ ผู้เขียนจึงได้นำหลักสัปปุริสธรรม โดยเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการจัดการแหล่งเรียนรู้แนวใหม่เพื่อให้เกิดการควบคู่กันทั้งการบริหารจัดการที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา และหลักสัปปุริสธรรมที่เป็นการบริหารจัดการ ในรูปแบบของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการขับเคลื่อนในรูปแบบใหม่ หรือเสนอแนวคิดที่ใหม่ขึ้น มีรายละเอียดดังที่จะได้นำมาตีความดังต่อไปนี้

การจัดการแหล่งเรียนรู้

โดยส่วนใหญ่แล้วเมื่อกล่าวถึงคำว่า “การจัดการแหล่งเรียนรู้” ซึ่งจะแยกออกเป็น 2 คำ นิยาม คือ “การจัดการ” และ “แหล่งเรียนรู้” เมื่อนำมาอธิบายรวมกัน ซึ่งหมายถึง การบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นสถานที่ศึกษาโดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำ รวมถึงมีการถ่ายทอดให้เกิดการเรียนรู้ การคิด ซึ่งแตกต่างจากห้องเรียน (ชนาธิป แก้วบ้านดอน, 2557) โดยการเรียนรู้ในลักษณะรูปแบบนี้ทำให้เกิดการศึกษาที่ทำให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น แตกต่างจากห้องเรียนที่มีแค่ในตำรา เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วแหล่งเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ หรือเป็นแนวทางที่แตกต่างจากเดิมโดยสิ้นเชิง เพื่อให้แหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ต้องให้ความสำคัญในการจัดการอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้นซึ่งแหล่งเรียนรู้เหล่านี้ ในปัจจุบันแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่ที่มีผู้ให้ความสนใจมาก เพราะว่าการทำแหล่งเรียนรู้เป็นประโยชน์สำหรับการสอน การเรียนรู้ และการประเมิน (สารานุกรมเสรี, 2565) เหมาะสมสำหรับทุกเพศ ทุกวัย รวมทั้งคนที่มีความสนใจในเรื่องที่อยากเข้าไปเรียนรู้ด้วย เพราะการเรียนรู้เกิดจากความสนใจ สมควรใจ ไม่ได้เกิดจากการบังคับ เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ รวมถึงการฝึกอบรมจนทำให้พฤติกรรมของบุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างถาวร ซึ่งไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นจากสาเหตุอื่น เช่น วุฒิภาวะ หรือพฤติกรรมที่เกิดจากการตอบสนองของระบบประสาท (สุณีย์ อีรดากร, 2542) เพราะว่าการเรียนรู้ทำให้เกิดประสบการณ์และประสบการณ์ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นด้วย (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2547)

ดังนั้นในการจัดการแหล่งเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนของผู้ที่มีความสนใจใฝ่ศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ในด้านวิถีชีวิต การเรียนรู้ในด้านศิลปะ หรือการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิต โดยในบทความนี้ผู้เขียนได้ทำการแยกประเด็นในการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่กล่าวถึงนั้น คือ การจัดการแหล่งเรียนรู้ในด้านพระพุทธศาสนาหรือความรู้ในทางหลักการที่สำคัญ หรือเกี่ยวข้องในทางพระพุทธศาสนาที่บุคคลส่วนใหญ่นั้นสัมผัสได้อย่างเป็นรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแบบดั้งเดิม

สำหรับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในทางพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่น่าสนใจของชาวพุทธที่มีความสนใจ ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นไปในรูปแบบ ของผู้ที่ต้องการถ่ายทอด ซึ่งส่วนใหญ่การจัดการแหล่งเรียนรู้ในทางพระพุทธศาสนานั้นเน้นในเรื่องของประวัติ หรือความสำคัญของพระพุทธศาสนา เช่น ประวัติความเป็นมา คำสอนที่ถ่ายทอด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความสนใจ (สามารถ มั่งส้ง, 2557) ซึ่งพระพุทธศาสนานั้นเป็นศาสนาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน โดยเป็นการจรรโลง หรือสร้างแนวคิดให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้

เข้าถึงคุณธรรม การปฏิบัติ รูปแบบที่เป็นไปในทิศทางตามความเข้าใจ หรือการสร้างสรรค์ในเรื่องที่มีความน่าสนใจ โดยไม่เป็นการบังคับ

ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแบบดั้งเดิม ประกอบไปด้วย สถานที่ บุคคล คำสอน วิถีดั้งเดิมของชาวพุทธที่ควรปฏิบัติ หรือการประพฤติตามแนวทางที่แตกต่างออกไป เพื่อเกิดความจรรโลงใจในการรักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาโดยมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1. สถานที่ ในทางพระพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย สถานที่ประสูติ สถานที่ตรัสรู้ และสถานที่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ (โลฟส์ไตร์, 2564) ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา โดยเน้นความเข้าใจเป็นส่วนสำคัญ เช่น สถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า และการเกิดขึ้นของพระพุทธศาสนา มีส่วนสำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่นั้น ซึ่งในพื้นที่แต่เดิมไม่ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา แต่พอเมื่อมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าไปก็ทำให้เกิดความแตกต่างมากยิ่งขึ้น เช่น ในพื้นที่อินเดีย แต่เดิมนับถือศาสนาพราหมณ์ หรือยัถีอวธรรมะในการแบ่งแยกชนชั้น เมื่อพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นก็ทำให้การดำรงชีวิตอยู่ของชาวอินเดียได้เห็นและตระหนักถึงความเป็นมนุษย์มากขึ้น ซึ่งก็ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชาวอินเดีย (ประมวล เพ็งจันทร์, 2565: ออนไลน์) รวมถึงการนับถือพระพุทธศาสนาของกษัตริย์ในอินเดีย มีการสร้างความแตกต่าง ซึ่งแต่เดิมนั้นศาสนาพราหมณ์มีส่วนสำคัญ แต่เมื่อพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นก็มีบางส่วนที่มองเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือมองว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เข้ามาสร้างความแตกแยกต่อชาวอินเดีย เพราะเมื่อพระพุทธศาสนานั้นมีส่วนสำคัญ ก็ต้องทำให้ศาสนาพราหมณ์เสียประโยชน์บางอย่างที่เคยได้รับ แต่เมื่อมองย้อนกลับไปแล้วจะเห็นว่าพระพุทธศาสนามีส่วนที่ช่วยให้มนุษย์มองเห็นตัวตนมากขึ้นกว่าเดิม ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปตามธรรมชาติของชีวิตมนุษย์ แต่ว่าเมื่อกล่าวถึงสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ชาวพุทธให้ความสำคัญ ซึ่งผู้เขียนขอยกตัวอย่างบางสถานที่สำหรับในทางด้านพระพุทธศาสนา หรือสถานที่ของพุทธศาสนิกชนให้ความศรัทธา เช่น สถานที่ตรัสรู้ เป็นสถานที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้พบทางพ้นทุกข์ โดยสถานที่นี้เรียกว่า “พุทธคยา” เป็นสถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าและมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “วัดมหาโพธิ” สำหรับชาวพุทธแล้ว “พุทธคยา” นับเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่สำคัญที่สุดของนักแสวงบุญชาวพุทธทั่วโลกที่ต้องการมาสักการะสังเวชนียสถาน 1 ใน 4 แห่งของพระพุทธศาสนา โดยในปี พ.ศ. 2545 วัดมหาโพธิ (พุทธคยา) สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม ขององค์การยูเนสโก (UNESCO Organization) (โยธิน ทรัพย์มั่งมี, 2555) ซึ่งรวมไปถึงสถานที่ปรินิพพาน ที่เรียกว่า “กุสินารา” ซึ่งเป็นสถานที่ชาวพุทธนิยมไปสักการะ คือ “สถูปปรินิพพาน” เป็นสถูปแบบทรงโอคว่ำที่เป็นทรงพระราชนิยมในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช สร้างโดยพระเจ้าอโศกมหาราช บนสถูปมีฉัตร 3 ชั้น ในปัจจุบันสถานที่นี้ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเทวเรีย รัฐอุตตรประเทศ ประเทศอินเดีย เป็นสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธทั่วโลกเดินทางไปสักการะบูชา (สารานุกรมเสรี, 2563: ออนไลน์) ซึ่งในปัจจุบันนี้โลกเกิดความเจริญในด้านเทคโนโลยี โดยมีการพัฒนาในรูปแบบ

ต่าง ๆ ในการจำลองสถานที่ดังกล่าว ซึ่งล้วนมีความสำคัญที่เหล่าชาวพุทธมาพัฒนา โดยการจำลองสถานที่เหล่านี้ หรือรวมไปถึงการสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อความสะดวกในการไปสักการะบูชา ในสถานที่จริง โดยจัดให้มีการจำลองแบบเสมือนจริง รวมถึงการสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เหล่าเยาวชนได้มีโอกาสเข้าไปศึกษา และเข้าใจในบริบทสถานที่โดยตรง โดยยังไม่มีความสะดวกเหมือนของจริงในพื้นที่ประเทศอินเดีย

2. บุคคล ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาแล้ว หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งพระพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย พระพุทธเจ้า พระสงฆ์สาวก หรือเหล่าบริษัท 4 บุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นผู้มีความสำคัญในการขับเคลื่อนพระพุทธศาสนาให้เกิดความเจริญ และมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทุกพื้นที่ทั่วโลก ซึ่งผู้เขียนขอยกตัวอย่างที่สำคัญของบุคคลที่มีความสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยมีรายนามต่อไปนี้ 1.พระพุทธเจ้า ผู้พระเป็นศาสดา หรือผู้นำทางศาสนาพุทธ ผู้ริเริ่มในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากการตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง แล้วได้ถ่ายทอดสู่เหล่าพระสาวกของพระองค์ ให้แผ่ไพศาล โดยพระพุทธเจ้าได้เผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือที่เรียกว่า “พุทธกิจ” เป็นเวลา 45 พรรษา (วัดป่ามหาชัย, 2565) จนพระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักในพื้นที่อินเดียแล้ว และได้ถึงกาลที่พระพุทธองค์ได้ “เสด็จดับขันธปรินิพพาน” แล้วให้พระสงฆ์ผู้เป็นสาวกของพระองค์ได้ไปประกาศพระศาสนาต่อ และนั่นคือการประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งพระพุทธศาสนา จนถึงการเผยแผ่ หรือประกาศพระพุทธศาสนาให้เป็นที่รู้จักของชาวพุทธทั่วโลกยิ่งขึ้น และลำดับที่ 2.พระสาวก หมายถึง “พระสงฆ์ หรือ สมมติสงฆ์” ล้วนมีความสำคัญในลำดับต่อมา เพราะเป็นผู้ที่ได้รับในการประกาศพระศาสนาต่อจากพระพุทธเจ้า (สารานุกรมเสรี, 2563) ผู้เป็นองค์ปฐมศาสดาของเหล่าชาวพุทธในทั่วโลก ประกอบไปด้วย กลุ่มปัญจวัคคีย์ พระอัครสาวกทั้ง 2 รูป หรือรวมไปถึงผู้มีส่วนร่วมในการประกาศพระพุทธศาสนาไปสู่ทั่วโลก ให้ได้รู้หลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ ซึ่งบุคคล หรือศาสนบุคคลเหล่านี้ ควรได้รับการยกย่องเป็นอย่างมาก เพราะกว่าที่พระพุทธศาสนาจะเผยแผ่ไปได้ทั่วโลกนั้น ต้องใช้ความอดทนอย่างมาก เพื่อให้มีผู้ที่เกิดความศรัทธาในหลักการ หลักคำสอน ซึ่งเป็นสิ่งที่ล้วนเข้าใจยาก ให้เกิดความเข้าใจ และ 3.อุบาสก และอุบาสิกา ผู้ที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา (พระธรรมกิตติวงศ์, 2548) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่ง ของการเป็น “องค์ผู้อุปถัมภ์” พระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วย อนาคตบัณฑิต เศรษฐี พระเจ้าพิมพิสาร นางสุชาดา นางวิสาขา และพระเจ้าอโศกมหาราช เป็นต้น โดยบุคคลเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ “พระเจ้าอโศกมหาราช” ผู้ทรงส่งสมณะทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งหมด 9 สาย (สำนักงานส่งเสริมพระกัมมฐานสระบุรี, 2554) โดยในแต่ละสายนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง และได้รับการตอบรับ หรือน้อมรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของพื้นที่นั้น โดยการให้ความศรัทธา ทั้งหลักคำสอน หลักธรรมหลักการแล้วนำมาปฏิบัติให้เกิดผลต่อไป โดยในส่วนองหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา คือ “บุคคล” ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง มีการเผยแผ่กว้างไกลไปทั่วโลกมากขึ้น มีผู้ติดตามมากกว่า

506,000,000 คน โดยประมาณ คิดเป็นประมาณ 5.01 เปอร์เซ็นต์ จากทั่วโลก ซึ่งจัดอยู่ในอันดับ 5 จากทุก ๆ ของศาสนาในโลก (สารานุกรมเสรี, 2565) และโดยส่วนใหญ่แล้ว พระพุทธศาสนาได้จัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษา มักจะเห็นแต่ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปภาพ หรือข้อมูลในลักษณะเบื้องต้นให้ได้ศึกษา รวมถึงเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องดังกล่าว โดยในปัจจุบันแหล่งเรียนรู้สามารถสืบค้นและเข้าถึงง่ายขึ้น

3. คำสอน ในส่วนของคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่มีความสนใจมากเพราะถือเป็นหลักคำสอนที่มีการถ่ายทอดตั้งแต่สมัยพุทธกาล จนถึงยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าแตกต่างจากเดิม เพราะในหลักคำสอนส่วนใหญ่ในทางพระพุทธศาสนานั้นกล่าวถึง (สารานุกรมเสรี, 2565) หลักการแห่งความจริง หรือที่เรียกว่า “อริยสัจ” ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ได้เผยแผ่ตลอด 45 พรรษา เมื่อนำมารวบรวมกันแล้ว เกิดเป็นรูปแบบของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์โบราณทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณค่า มีการจัดแสดงเป็นแหล่งการเรียนรู้มาจนถึงในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะที่เป็นพระไตรปิฎก ซึ่งในแต่ละประเทศทั่วโลกต่างก็มีคัมภีร์ ซึ่งมีความแตกต่างของการใช้ภาษาแต่ละพื้นที่ โดยคำสอนที่มาจากต้นกำเนิดเดียวกัน แต่มีการบรรยายและเรียบเรียงเพิ่มเติมให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยในหลักคำสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันล้วนเกิดจากการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2542) ซึ่งแต่เดิมในสมัยพุทธกาลใช้แบบ “มุขปาฐะ” หรือที่เรียกว่า การถ่ายทอดจากความแตกฉานของผู้รับสาร โดยใช้หลักความจำเป็นที่สำคัญ เพราะในสมัยพุทธกาลนั้นไม่มีการจารึกคัมภีร์ แต่ใช้หลักการจดจำ เพราะฉะนั้นบุคคลสมัยพุทธกาลมีความจำที่เป็นเลิศ พอมาในยุคสมัยนี้จึงมีการจารึกทุก ๆ ตัวอักษรลงในคัมภีร์ หรือนำไปเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูลเพื่อการค้นหาที่ง่ายขึ้น แต่ก็ถือว่าหลักคำสอนเป็นสิ่งที่สำคัญที่ยังมีให้ศึกษาค้นคว้าได้ง่ายขึ้น และยังเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และยังมีหลายพื้นที่ได้จัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เข้าไปศึกษาหาความรู้ในเรื่องของพระพุทธศาสนา

ดังนั้นการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาในแบบดั้งเดิมนั้นจึงเป็นรูปแบบที่มีอยู่ทั่วไป เพราะว่าการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับให้ผู้ที่มีความสนใจเข้ามาศึกษา ส่วนใหญ่แล้วต้องการที่จะช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งในส่วนของแต่ละพื้นที่ ต้องการสื่อให้เห็นถึงพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ชาวพุทธทุกคนล้วนสามารถเผยแผ่ในแบบของตนได้ นั้นเป็นผลดีต่อชุมชนให้เป็นที่รู้จัก และยังรวมถึงการส่งเสริมแนวคิดรวมทั้งปลูกฝังในหลักธรรมคำสอนให้ทางพระพุทธศาสนาด้วย

การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแนวใหม่

สำหรับในการจัดการแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนาแนวใหม่นั้น ในแนวคิดของผู้เขียน แหล่งเรียนรู้ต้องประกอบไปด้วย แหล่งเรียนรู้ที่ให้ผู้ศึกษาได้มีส่วนร่วมในการคิด การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้นด้วย เพราะการจัดการแหล่งเรียนรู้ต้องเกิดจากผู้สนใจได้มีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเรียนรู้นั้น ซึ่งสำหรับแหล่งเรียนรู้ในทางพระพุทธศาสนาแนวใหม่ ต้อง

ประกอบด้วย การเรียนรู้ในวัฒนธรรมของชาวพุทธ การจำลองวัฒนธรรมของชาวพุทธในพื้นที่ เพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจศึกษาแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม หรือหลักการทางพระพุทธศาสนา ได้เข้าถึง การมีส่วนร่วมในแหล่งเรียนรู้กันอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแบบอย่างของผู้ที่มีความสนใจในการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยแหล่งเรียนรู้ถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นไปในเชิงวัฒนธรรม และทาง ประวัติศาสตร์ด้วย มีการบอกเล่าเรื่องราวผ่านองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดให้เห็น คุณค่าของผู้คนในแต่ละยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียม ประเพณีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงมากมาย เพราะในอดีตนั้นคงไม่มีใครที่จะปฏิเสธได้ว่า “วัด” เป็นที่พึ่งของชาวบ้านซึ่งเป็นศูนย์รวมของสรรพสิ่งในหลากหลาย กิจกรรมที่อยู่ในวัด แม้แต่เรื่องของการศึกษาเล่าเรียน จนเป็นที่มาของคำว่า “บวชเรียน” แต่ในปัจจุบันนั้น “วัด” มีบทบาทกลับซบเซาลดน้อยลง บางพื้นที่เหลือเพียงแค่การเป็นสถานที่จัด พิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น เช่น งานบวช งานศพ หรือการจัดกิจกรรมที่สำคัญในทาง พระพุทธศาสนา (ศิริทิพย์ อิศาสะวิน, 2553) และที่สำคัญการใช้วัดเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมหรือ แหล่งเรียนรู้ทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งในปัจจุบันนี้มีการประยุกต์และ วิวัฒนาการแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงง่ายขึ้นและมีความทันสมัย โดยสิ่งเหล่านี้ เรียกว่า “พื้นที่โลก เสมือนจริง” หรือที่ภาษาอังกฤษ เรียกว่า (Metaverse) เป็นรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้น (มาริสสา คู บุรัต, 2565) และไม่จำเป็นต้องเดินทาง แต่ใช้วิวัฒนาการรูปแบบเสมือนจริงในการเข้าถึงที่ง่าย ขึ้น โดยทุกคนบนโลกใบนี้สามารถสร้างพื้นที่ หรือจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ บนพื้นที่โลกเสมือนจริง นี้ได้ เพราะในปัจจุบันนี้ รูปแบบของการดำเนินชีวิตใช้การเข้าถึงข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการ ติดต่อสื่อสารที่มนุษย์ยังไม่รู้มีอีกมากมาย ดังนั้นการใช้ชีวิตบนรูปแบบวิวัฒนาการนี้จึงมี ความสำคัญอย่างยิ่ง โดยสามารถร่วมกิจกรรมในพื้นที่นั้นได้ การแสดงสินค้า การจัดให้มีกิจกรรม ของรูปแบบวัฒนธรรมแบบไร้พรมแดนได้ ซึ่งจำกัดการเดินทาง เพราะเสี่ยงต่อโรคติดต่อในพื้นที่ นั้น ด้วย

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญในรูปแบบใหม่นี้ต้องสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น มีการ จัดการที่เป็นแบบการมีส่วนร่วมหรือเป็นรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเพื่อสร้างอาชีพให้ ชุมชนได้อย่างครอบคลุมไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนบนโลกใบนี้ มีรูปแบบโลกที่เสมือนจริงในการนำเสนอ ให้ผู้ที่สนใจในแหล่งเรียนรู้ นั้น ไม่ว่าจะเป็นวัดหรือชุมชนต้องมีการขับเคลื่อนพระพุทธศาสนาไป พร้อมกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้รูปแบบการ จัดการเรียนรู้แบบใหม่

การใช้หลักสัปปริสธรรมขับเคลื่อนในการจัดการแหล่งเรียนรู้

การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาโดยใช้หลักธรรมเป็นกระบวนการขับเคลื่อน ซึ่งผู้เขียนได้นำหลักธรรม “สัปปริสธรรม” มาวิเคราะห์ให้เข้ากับกระบวนการจัดการแหล่งเรียนรู้

แนวใหม่ ในการขับเคลื่อนและการแก้ปัญหา โดยผู้เขียนได้จำแนกประเด็นในเรื่องดังกล่าว ของการจัดการแหล่งเรียนรู้ดังต่อไปนี้

โดยหลัก “สัปปุริสธรรม” เป็นหลักธรรมที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลดี หรือ “ธรรมของคนดี” ซึ่งหลักสัปปุริสธรรมนี้ ประกอบไปด้วย 7 ประการ คือ 1.อัมมัญญา คือ รู้จักเหตุ 2. อัตถัญญา คือ รู้จักผล 3.อัตตัญญา คือ รู้จักตน 4.มัตตัญญา คือ รู้จักประมาณ 5. กาลัญญา คือ รู้จักกาล 6.ปริสัญญญา คือ รู้จักชุมชน 7.บุคคลัญญา คือ รู้จักบุคคล เมื่อนำหลักธรรมทั้ง 7 มาจำแนกให้เข้ากับกระบวนการจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งผู้เขียนได้ยกพระสูตรมาวิเคราะห์ให้เข้ากับการจัดการแหล่งเรียนรู้เป็นรายชื่อของหลักธรรม (พระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2561) ดังนี้

1. การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก “อัมมัญญา” นั้นสิ่งแรกที่ต้องเจอในการจัดการแหล่งเรียนรู้ (อง.สศตท.อ. 23/68/143) โดยในพระสูตรได้มีการแสดงไว้ว่า

“ภิกษุเป็นอัมมัญญา อย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้ธรรมคือ สุตตะ เคยยะ เวยยาकरणะ คาคา อุทาน อิติวุตตกะ ชาตกะ อพภูตธรรม เวทลละ หากภิกษุไม่รู้ธรรมคือ สุตตะ ฯลฯ เวทลละเลย เราไม่พึงเรียกเธอว่าเป็นอัมมัญญาในที่นี้ แต่เพราะภิกษุรู้ธรรมคือ สุตตะ ฯลฯ เวทลละ ฉะนั้น เราจึงเรียกเธอว่าเป็นอัมมัญญา ภิกษุชื่อว่าเป็นอัมมัญญา ด้วยประการฉะนี้”

จากพระสูตรดังกล่าวได้แสดงไว้ว่า การได้ศึกษาในเรื่อง หรือในส่วนใดควรจะศึกษาให้รู้ลึกซึ้ง เพราะการศึกษาโดยไม่ถ่องแท้ หรือไม่เข้าใจกับปัญหานั้น เกิดความลำบากขึ้น โดยการจัดการจะต้องรู้หลักของเหตุที่เกิดหรือในสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ว่าควรแก้ไขอย่างไร คือ ปัญหาของการจัดการซึ่งทุก ๆ สถานที่ จะต้องพบเจอ แต่เมื่อเจอปัญหาทุกคนล้วนต้องการแก้ปัญหา หรือคลี่คลายสิ่งที่เกิดขึ้นให้ผ่านพ้น แต่ในบางครั้งสิ่งที่เราเจอก็จะแก้ตรงปลายเหตุเสมอ เพราะว่าเป็นกรณีเฉพาะหน้า ต้องจัดการด้วยความเร่งด่วน ซึ่งสิ่งที่เราได้จากหลักธรรมข้อนี้ คือ การค้นหาปัญหาที่เกิด ว่าสิ่งนั้นเกิดเพราะสาเหตุใด มีวิธีแก้ อย่างไร เพื่อในครั้งต่อไปสามารถนำมาประยุกต์ หรือปรับใช้ได้เมื่อเกิดสถานการณ์นี้อีก เพราะการจัดการแหล่งเรียนรู้นั้นมีการปรับเปลี่ยนอยู่ในทุกสถานการณ์ ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการให้ดีขึ้น และเมื่อนำหลักสัปปุริสธรรมด้าน “อัมมัญญา” มาประยุกต์ใช้แล้ว ทำให้เกิดการวิเคราะห์ หรือมีการหาเหตุผลมารองรับเพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มากขึ้น รวมถึงการรู้จักหาเหตุ หรือผลมารองรับสำหรับการแก้ปัญหาในครั้งต่อไป

2. การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก “อัตถัญญา” ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องเจอ เพราะเมื่อมีการแก้ปัญหา สิ่งที่ต้องเจอ คือ “ผล” (อง.สศตท.อ. 23/68/143-144) โดยในพระสูตรได้มีการแสดงไว้ว่า

“ภิกษุเป็นอรรถัตถ์ญญ อย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้ความหมายแห่งภาษิตนั้น ๆ นั้นแล้วว่า ‘นี่เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้’ นี่เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้’ หากภิกษุไม่รู้เนื้อความแห่งภาษิตนั้น เลยว่า ‘นี่เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้’ นี่เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้’ เราไม่พึงเรียกเธอว่า ‘เป็นอรรถัตถ์ญญ’ ในที่นี้ แต่เพราะภิกษุรู้ความหมายแห่งภาษิตนั้น ๆ ว่า ‘นี่เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้’ นี่เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้’ ฉะนั้น เราจึงเรียก เธอว่า เป็นอรรถัตถ์ญญ ภิกษุชื่อว่า เป็นธัมมัญญญ อรรถัตถ์ญญ ด้วยประการฉะนี้”

จากพระสูตรดังกล่าวได้แสดงไว้ว่า ในการแก้ปัญหาจำเป็นต้องทราบผลแห่งการกระทำหรือผลแห่งการแก้ปัญหาที่นั้น เพราะเมื่อการแก้ปัญหาเกิดข้อผิดพลาดขึ้นมา จำเป็นต้องยอมรับผลที่ได้รับนั้นให้ได้ หรือเมื่อเราได้แก้ไขปัญหาก็ตาม ก็ต้องได้รับผลของการแก้ปัญหานั้น เมื่อแก้ไขปัญหานั้นถูกต้อง ก็จะได้รับผลที่ตามมาคือ ผลดี เพราะว่าการจัดการทุก ๆ สถานการณ์ต้องเจอเหตุการณ์ปัญหาเสมอ แต่ต้องสามารถรับได้เพื่อที่จะเป็นบทพิสูจน์ของความสามารถของตัวบุคคล ซึ่งในการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาสิ่งที่จะต้องนำมาประยุกต์กับการใช้ให้เกิดประโยชน์คือ การมองให้เห็นเป็นสังฆธรรมของชีวิต เมื่อมีการแก้ไขปัญหาก็ต้องมีผลของปัญหาที่ได้รับการแก้ไขเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการแหล่งเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบใหม่ล้วนก็ต้องยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น เพราะยังในสถานการณ์ปัจจุบันนั้นการเข้าถึงในแหล่งเรียนรู้มีความง่ายขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเกิดจากความสามารถของมนุษย์ที่ต้องการแก้ปัญหาให้ตรงจุด เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีขึ้นต่อไป

3. การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก “อรรถัตถ์ญญตา” ในการแก้ปัญหาสิ่งที่จะต้องแก้ไขและปรับปรุง คือ “ตน” หรือ ตัวเรา (อง.สตตก.อ. 23/68/144)โดยในพระสูตรได้มีการแสดงไว้ว่า

“ภิกษุเป็นอรรถัตถ์ญญ อย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้จักตนว่า ‘ว่าโดยศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา ปฏิภาณ เรามีอยู่ประมาณเท่านั้น’ หากภิกษุไม่รู้จักตนว่า ‘ว่าโดยศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา ปฏิภาณ เรามีอยู่ประมาณเท่านั้น’ เราไม่พึงเรียกเธอว่าเป็นอรรถัตถ์ญญ ในที่นี้ แต่เพราะภิกษุรู้จักตนว่า ‘ว่าโดยศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา ปฏิภาณ เรามีอยู่ประมาณเท่านั้น’ ฉะนั้น เราจึงเรียกเธอว่า เป็นอรรถัตถ์ญญ ภิกษุ ชื่อว่า เป็นธัมมัญญญ อรรถัตถ์ญญ อรรถัตถ์ญญ ด้วยประการฉะนี้”

จากพระสูตรดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นเข้าใจในเรื่องของความคิด ความเป็นตัวตน ซึ่งในการทำสิ่งใดนั้นต้องรู้ตัวอยู่เสมอ การจัดการหรือการบริหารจัดการนั้นต้องเริ่มที่ตัวเรา โดยการจัดการสิ่งใดนั้นต้องใช้ความคิด มีการวางแผน การใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ทำ และเมื่อแก้ไขปัญหาได้ก็ต้องรอรับผลของปัญหาที่แก้ไข และเมื่อแก้ไขปัญหาแล้วควรย้อนกลับมาดูที่ตัวของผู้ที่แก้ปัญหานั้นด้วย ว่าเข้าใจมากน้อยเพียงใดสำหรับปัญหาที่แก้ไข เพราะถ้าไม่เข้าใจในสิ่งที่แก้ปัญหาลแล้ว สิ่งที่แก้ไขไปก็จะกลับมาเกิดซ้ำอีกในปัญหาเดิม ๆ และเมื่อแก้ได้แล้วในครั้งต่อไปก็สามารถเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ในส่วนของการจัดการแหล่งเรียนรู้ก็เหมือนกัน ต้องเจอปัญหาทั้งในเรื่องของพื้นที่ บุคลากร งบประมาณ หรือทุน ซึ่งก็ต้องอยู่ที่ผู้บริหารจะสามารถจัดสรรได้หรือไม่ เพราะทุก ๆ ปัญหาเริ่มจากที่ตัวบุคคล หรือตัวตนของผู้บริหารจัดการนั้น จะสามารถแก้ไขปัญหาอย่างไรให้ถูกวิธี

4. การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก “มัตตัญญูตา” ในการแก้ปัญหาสิ่งที่ต้องแก้ไขและปรับปรุง คือ “ประมาณ” หรือ การรู้จักประมาณ (อง.สตตก.อ. 23/68/144) โดยในพระสูตรได้มีการแสดงไว้ว่า

“ภิกษุเป็นมัตตัญญู อย่างไร

คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้จักประมาณในการรับจีวร บิณฑบาต เสนาสนะ

และคิลานปัจจัยเภสัชบริขาร หากภิกษุไม่รู้จักประมาณในการรับจีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัยเภสัชบริขาร เราไม่พึงเรียกเธอว่าเป็นมัตตัญญูในที่นี้ แต่เพราะภิกษุรู้จักประมาณในการรับจีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัยเภสัชบริขาร ฉะนั้น เราจึงเรียกเธอว่าเป็นมัตตัญญู ภิกษุชื่อว่าเป็นธัมมัญญู อตถัญญู อตตัญญู มัตตัญญู ด้วยประการฉะนี้”

จากพระสูตรดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการรู้จักประมาณ ไม่ว่าจะบริหารจัดการสิ่งใดแต่ในสิ่งแรกต้องรู้จักการวิเคราะห์อย่างมีความเข้าใจในการปฏิบัติ ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป เพราะว่าการสร้างสรรค์ผลงาน หรือการสร้างแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้ที่มีความสนใจจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดขอบเขตของการบริหารจัดการ โดยต้องมีการสังเกต การวิเคราะห์ โดยเฉพาะการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยการกำหนดของโครงสร้างที่ครอบคลุม ไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป โดยทำในสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้โดยมีการควบคุมที่ดีเหมือนในพระสูตรที่กล่าวว่า “หากรู้จักประมาณ ก็ย่อมเป็นผู้รู้จักมัตตัญญู” เพราะทุก ๆ สิ่งขึ้นอยู่กับกำหนัดของเรา เหมือนกับการสร้างแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบเสมือนจริงต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

5. การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก “กาลัญญูตา” ในการแก้ปัญหาสิ่งที่ต้องแก้ไขและปรับปรุง คือ “กาล” หรือ เวลา (อง.สตตก.อ. 23/68/144-145) โดยในพระสูตรได้มีการแสดงไว้ว่า

“ภิกษุเป็นกัลลัญญะ อย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้จักกาลว่า ‘นี่เป็นกาลแห่งอุทเทส นี่เป็นกาลแห่ง ปริปัจฉา เป็นกาล บำเพ็ญเพียร นี่เป็นกาลหลักเร้น’ หากภิกษุไม่รู้จักกาลว่า ‘นี่ เป็นกาลแห่งอุทเทส นี่เป็นกาลแห่งปริปัจฉา นี่เป็นกาลบำเพ็ญ เพียร นี่เป็นกาลหลักเร้น’ เราไม่เรียกเธอว่าเป็นกัลลัญญะในที่นี้ แต่เพราะภิกษุรู้จักกาลว่า ‘นี่เป็นกาลแห่งอุทเทส นี่เป็นกาล แห่งปริปัจฉา นี่เป็นกาลบำเพ็ญเพียร นี่เป็นกาลหลักเร้น’ ฉะนั้น เราจึงเรียกเธอว่าเป็นกัลลัญญะ ภิกษุชื่อว่าปรัสนมัญญ อตถัญญ อตตัญญ มตตัญญ กัลลัญญ ด้วยประการฉะนี้”

จากพระสูตรดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการรู้จักกาล หรือเวลา เพราะว่าการบริหาร จัดการขึ้นอยู่กับเวลา โดยส่วนใหญ่แล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะไหนล้วนมีการบริหารจัดการเรื่อง ของเวลา หรือมีการจัดสรรเวลาให้มีความเหมาะสม เพราะว่าถ้ามีการบริหารจัดการเวลาอย่าง ไม่มีความเหมาะสม หรือแก้ปัญหาเหล่านั้นไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด จะทำให้เกิดกระบวนการที่ มีความผิดพลาดเสียหายได้ ซึ่งในพระสูตรที่กล่าวว่า “หากผู้ใดไม่รู้จักกาลแห่งอุทเทส ปริปัจฉา หรือกาลบำเพ็ญเพียร ก็ย่อมหมายถึงผู้นั้นย่อมไม่รู้จักเวลา” เพราะโดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้บริหาร ควรรู้จักว่าเวลาไหนควรปฏิบัติอย่างไร หรือเวลาไหนควรปฏิบัติแบบไหน ควรต้องรู้ในสิ่งที่ตน กำลังประพฤติดำเนินชีวิตในขณะนั้นเสมอ เพื่อให้รู้และสามารถบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องและ เหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการในการจัดการแหล่งเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง และ เหมาะสม

6. การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก “ปรัสนมัญญตา” ในการ แก้ปัญหาสิ่งที่ต้องแก้ไขและปรับปรุง คือ “การประพฤติดน” หรือ การรู้จักชุมชน (อง.สศตค.อ. 23/68/145) โดยในพระสูตรได้มีการแสดงไว้ว่า

“ภิกษุเป็นปรัสนมัญญะ อย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้จักบริษัท ว่า ‘นี่ขัตติยบริษัท นี่พราหมณบริษัท นี่ คหบดีบริษัท นี่สมณ บริษัท ในบริษัทนั้นเราควรเข้าไปหาอย่างนี้ ควรยืนอย่างนี้ควร ทำอย่างนี้ ควรนั่งอย่างนี้ ควรกล่าวอย่างนี้ ควรสงบนั่งอย่างนี้’ หากภิกษุไม่รู้จักบริษัทว่า ‘นี่ขัตติยบริษัท ฯลฯ ควรสงบนั่ง อย่างนี้’ เราไม่เรียกเธอว่าเป็นปรัสนมัญญ ในที่นี้ แต่เพราะภิกษุ รู้จักบริษัทว่า ‘นี่ขัตติยบริษัท ฯลฯ ควรสงบนั่งอย่างนี้’ ฉะนั้น เราจึงเรียกเธอว่าเป็นปรัสนมัญญ ภิกษุชื่อว่าปรัสนมัญญ อตถัญญ อตตัญญ มตตัญญ กัลลัญญ ปรัสนมัญญ ด้วยประการ ฉะนี้”

จากพระสูตรดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการประพัตติ หรือการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในที่ชุมชน ว่าควรประพัตติตัวอย่างใดให้เหมาะสม เพื่อให้เป็นที่น่าเลื่อมใสของชนหมู่มาก และการสร้างสรรค์ หรือการวางตัวเพื่อให้เป็นที่น่าเคารพ เช่น การเป็นหัวหน้า การเป็นผู้บริหารควรประพัตติตัวในลักษณะใด ตามแนวทางของการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม การเป็นผู้พูด หรือการเป็นผู้รับฟังที่ดี ย่อมมีผลต่อการศึกษาในเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อชุมชนในพื้นที่ที่เราได้เข้าไปศึกษา ไม่ประพัตติตัวที่ไม่เหมาะสม หรือการประพัตติตัวที่ไม่ดีในพื้นที่ชุมชนนั้น เมื่อเข้าไปในสถานที่นั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการสื่อสาร หรือเทคโนโลยีที่ตรวจจับง่ายขึ้น เพราะว่าการปฏิบัติตัวของแต่ละบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกคนมีเหมือนกันคือ “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” ที่ไม่สามารถบังคับได้ แต่ควรนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือต่อการสร้างแหล่งเรียนรู้

7. การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก “บุคคลัญญตา” ในการแก้ปัญหาสิ่งที่จะต้องแก้ไขและปรับปรุง คือ “บุคคล” หรือ การศึกษาในบุคคล (อง.สตตก.อ. (ไทย) 23/68/145-146) โดยในพระสูตรได้มีการแสดงไว้ว่า

“ภิกษุเป็นบุคคลโปรปริญญ อย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักบุคคล 2 จำพวก บุคคล 2 จำพวก คือ พวกหนึ่ง ต้องการเห็นพระอริยะ อีกพวกหนึ่งไม่ต้องการเห็นพระอริยะ บุคคลพวกที่ไม่ต้องการเห็นพระอริยะ ก็ถูกติเตียนด้วยเหตุนี้ อย่างนี้ บุคคลพวกที่ต้องการเห็นพระอริยะก็ได้รับการสรรเสริญด้วยเหตุนี้ อย่างนี้บุคคลรู้ธรรมแล้วปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมก็มี 2 จำพวก คือพวกหนึ่งปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลตนเอง แต่ไม่ปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลผู้อื่น อีกพวกหนึ่งปฏิบัติ เพื่อเกื้อกูลตนเอง และปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลผู้อื่น บุคคลพวกที่ปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลตนเอง แต่ไม่ปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลผู้อื่น ก็ถูกติเตียนด้วยเหตุนี้ อย่างนี้ พวกที่ปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลตนเองและปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลผู้อื่น ก็ได้รับการสรรเสริญด้วยเหตุนี้ อย่างนี้ ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเป็นผู้รู้จักบุคคล 2 ฝ่ายด้วยประการฉะนี้แล ภิกษุชื่อว่า เป็นบุคคลโปรปริญญอย่างนี้”

จากพระสูตรดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงในบุคคล หรือการคัดเลือกบุคคลากรที่เหมาะสม และการมองว่าบุคคลนี้มีลักษณะอย่างไร เพื่อเป็นการส่งเสริมในตัวบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประพัตติตัวที่เหมาะสมของบุคคลที่ควรปฏิบัติ ว่าบุคคลนี้ประพัตติตนในทางที่ดี หรือไม่ดี มีความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำมาพิจารณาในการคัดเลือกเข้าสู่องค์กรในการจัดการ ให้เป็นไปตามกระบวนการของการคัดเลือกบุคคล ซึ่งในส่วนใหญ่แล้วมักจะ

มองในด้านของความสามารถ หรือความมีวิสัยทัศน์ แต่ไม่ได้สังเกตในลักษณะของวิสัยธรรม เพราะการที่มีความรู้ไม่ได้บ่งบอกถึงความโปร่งใสเสมอไป แต่การมีคุณธรรมความประพฤติที่ดี ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้นำหรือผู้บริหารต้องการสำหรับบุคลากรในลักษณะนี้ เพื่อเป็นการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ละเมิดกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายที่หน่วยงานหรือองค์กรได้ก่อตั้งขึ้น โดยมองถึงความมั่นคงในการรับสมัครบุคคลเพื่อเข้าร่วมองค์กรได้อย่างดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งต่อองค์กรให้ดียิ่งขึ้นตามความต้องการของผู้นำองค์กรนั้น

ดังนั้นการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาโดยใช้หลักสัปปริสธรรมนั้น เป็นการประยุกต์หลักการจัดการแหล่งเรียนรู้แนวใหม่โดยใช้หลักพุทธธรรมที่สำคัญในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือการวิวัฒนาการของสังคม รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาในรูปแบบของหลักสัปปริสธรรม ซึ่งเมื่อนำมาประยุกต์รวมทั้งแก้ปัญหาแล้ว ทำให้เห็นเป็นรูปแบบที่ชัดเจนคือ การจัดการที่ดีโดยรู้จักเหตุ ทำให้เกิดการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ เรียกว่า “ธัมมัญญตา” ประการต่อมาคือ การพิจารณาผลที่ตามมา ในการจัดการศูนย์การเรียนรู้สิ่งที่สำคัญคือ การเข้าใจเหตุที่สำคัญ รวมทั้งผลการจัดการที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น เรียกว่า “อตถัญญตา” สิ่งที่สำคัญนำไปสู่การแก้ปัญหา คือ การเข้าใจหลักการที่กำลังจะแก้ไขอย่างมีความชัดเจน โดยผ่านตัวตนที่เป็นผู้ขับเคลื่อนให้สามารถจัดการเรียนรู้นั้นผ่านไปตามขั้นตอนที่ได้มีการกำหนดไว้ เรียกว่า “อตถัญญตา” ซึ่งต้องมีการกำหนดความเหมาะสมที่ดี หรือการรู้จักประมาณการสำหรับในการแก้ปัญหา นั้นเพื่อไม่ให้เกิดความยืดเยื้อ โดยการจัดการศูนย์การเรียนรู้ที่ดีต้องมีการกำหนดความเหมาะสมในการศึกษา หรือจัดให้มีความเหมาะสมมีความพอประมาณตามกรอบของความสามารถที่จัดการได้ เรียกว่า “มัตตัญญตา” ในสิ่งที่สำคัญมากกว่านั้นคือ การรู้จักกรอบของระยะเวลาที่มีการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ที่เข้าใจในหลักเวลาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดเป็นรูปแบบของการประพจน์ในสิ่งที่ถูกต้อง รัตภูมิที่ดี เรียกว่า “กาลัญญตา” และสำหรับในการจัดการแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์การเรียนรู้จำเป็นต้องรู้จักให้ความสำคัญกับผู้ที่อยู่รอบข้างด้วย ซึ่งเป็นชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการมีศูนย์การเรียนรู้ เรียกว่า “ปริสัญญตา” สุดท้ายคือการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล โดยในบุคคลนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ที่ต้องมีความเข้าใจ มีการถ่ายทอดของสิ่งที่บุคคลเหล่านั้นมีความสนใจ เพื่อให้การจัดการแหล่งเรียนรู้นั้นได้ถ่ายทอดไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ดี เรียกว่า “บุคคลัญญตา” ซึ่งผู้เขียนได้จำแนกเป็นตารางความสัมพันธ์ในการประยุกต์ไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์หลักสัปปริสธรรม 7 กับการจัดการแหล่งเรียนรู้

หลักสัปปริสธรรม 7	การจัดการแหล่งเรียนรู้	รูปแบบการประยุกต์
ธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ)	วิถีชีวิต	ทำให้รู้จักการใช้หลักการใช้ที่เข้าใจ
อรรถัญญตา (รู้จักผล)		อย่างลึกซึ้ง มีการกำหนดรูปแบบ
อัตตัญญตา (รู้จักตน)	ศิลปะ	ของเป้าหมายของการจัดการ
มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ)		เรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจวิถี
กาลัญญตา (รู้จักกาล)	การดำรงชีวิต	ชีวิต ศิลปะ รวมทั้งการดำรงชีวิต
ปริสสัญญตา (รู้จักชุมชน)		ทำให้เป็นผู้ที่เข้าใจต่อการพัฒนา
บุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล)		ชีวิตที่ดีขึ้น

บทสรุป

การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาโดยใช้หลักสัปปริสธรรมนั้น เป็นการประยุกต์หลักการจัดการแหล่งเรียนรู้แนวใหม่โดยใช้หลักพุทธธรรมที่สำคัญในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาการของสังคม รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาในรูปแบบของหลักสัปปริสธรรม ซึ่งเมื่อนำมาประยุกต์รวมทั้งแก้ปัญหาแล้ว ทำให้เห็นเป็นรูปแบบที่ชัดเจนคือ การจัดการที่ดีโดยรู้จักเหตุ ทำให้เกิดการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การพิจารณาผลที่ตามมา ในการจัดการศูนย์การเรียนรู้สิ่งที่สำคัญคือ การเข้าใจเหตุที่สำคัญ รวมทั้งผลการจัดการที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น สิ่งที่สำคัญนำไปสู่การแก้ปัญหา คือ การเข้าใจหลักการใช้ที่กำลังจะแก้ไขอย่างมีความชัดเจน โดยผ่านตัวตนที่เป็นผู้ขับเคลื่อนให้สามารถจัดการเรียนรู้ผ่านไปตามขั้นตอนที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งต้องมีการกำหนดความเหมาะสมที่ดี หรือการรู้จักประมาณการสำหรับการแก้ปัญหาเพื่อไม่ให้เกิดความยืดเยื้อ โดยการจัดการศูนย์การเรียนรู้ที่ดีต้องมีการกำหนดความเหมาะสมในการศึกษา หรือจัดให้มีความเหมาะสมมีความพอประมาณตามกรอบของความสามารถที่จัดการได้ ในสิ่งที่สำคัญมากกว่านั้นคือ การรู้จักกรอบของระยะเวลาที่มีการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ที่เข้าใจในหลักเวลาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดเป็นรูปแบบของการประพจน์ในสิ่งที่ถูกต้อง รัตภูมิที่ดี และสำหรับในการจัดการแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์การเรียนรู้จำเป็นต้องรู้จักให้ความสำคัญกับผู้ที่อยู่รอบข้างด้วย ซึ่งเป็นชุมชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการมีศูนย์การเรียนรู้สุดท้ายคือ การจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล โดยในบุคคลนั้นเป็นหัวใจสำคัญของแหล่งการจัดการเรียนรู้ที่ต้องมีความเข้าใจ มีการถ่ายทอดของสิ่งที่บุคคลเหล่านั้นมีความสนใจ เพื่อให้การจัดการแหล่งเรียนรู้ได้ถ่ายทอดไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ดี ทำให้รู้จักการใช้หลักการใช้ที่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีการกำหนดรูปแบบของเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจวิถีชีวิต ศิลปะ รวมทั้งการดำรงชีวิต ทำให้เป็นผู้ที่เข้าใจต่อการพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป แก้วบ้านดอน. (2557). ความหมายของแหล่งการเรียนรู้. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/560489>.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ประมวล เพ็งจันทร์. (2556). สังคมวัฒนธรรมอินเดีย. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, <http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AroundTheWorld/geo/47.htm>.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัด. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา สถาบันบันลือธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2542). เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพุทธรักษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2561). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มาริสา คูบุรัต. (2565). “Metaverse คืออะไร? ส่งผลกระทบอย่างไรกับโลกการตลาด”. คอนเทนต์ชิฟ. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, <https://contentshifu.com/blog/what-is-metaVerse#Metaverse>.
- โยชิน ททรัพย์มั่งมี. (2555). สถานที่ที่ตรัสรู้. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.Bloggang.com/viewdiary.php?id=yo-sa&month=05-2012&date=12&group=21&gblog=3>.
- ไลฟ์สไตล์. (2564). “วันวิสาขบูชา ส่อง 3 จังหวัดสถาน ประสพดี ตรัสรู้ ปรีณิพพาน”. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้น 25 ธันวาคม 2564. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/939889>.
- วัดป่ามหาชัย. (2558). พุทธกิจ 45 พรรษา. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <http://www.watpamahachai.net/watpamahachai-81.htm>.
- ศิรินทิพย์ อิศาสะวิน. (2553). “วัดต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์เสริมสุขภาพ. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/19247-วัดต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน.html>
- สามารถ มั่งสัง. (2557). “วัด : แหล่งเรียนรู้อันควรอนุรักษ์”. ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9570000143892>

สารานุกรมเสรี. (2563). กุสินารา. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/กุสินารา>.

_____. (2563). พระสงฆ์. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/พระสงฆ์>.

_____. (2565). รายชื่อประชากรทางศาสนา. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_religious_populations.

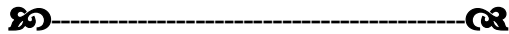
_____. (2565). อริยสัจ 4. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/อริยสัจ_4.

สุณีย์ ชีรดากร. (2542). จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร

สำนักงานส่งเสริมพระกัมมัฏฐานสระเบบ. (2554). “สมณทูต 9 สาย สมัยพระเจ้าอโศก ในพระไตรปิฎกกล่าวไว้ว่าอย่างไร”. เว็บไซต์สนทนาธรรม. สืบค้น 25 ธันวาคม 2565, จาก <http://www.madchima.org/forum/index.php?topic=5977.0>.

การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชน
ในจังหวัดเพชรบูรณ์*

PREPARATION FOR ENTERING THE ELDERLY SOCIETY OF PEOPLE
IN PHETCHABUN PROVINCE.

สุพล ศิริ

Supon Siri

นักวิชาการอิสระ

Academician

E-mail: suponsiri2509@gmail.com

บทคัดย่อ

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ ดังนั้น การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก แต่คนส่วนใหญ่จะมองข้ามปัญหานี้ไปและให้ความสำคัญกับปัจจุบันมากกว่าอนาคต ข้อมูลด้านประชากรในปัจจุบันพบว่า ประชากรประมาณร้อยละ 9 มีอายุสูงกว่า 65 ปี และในปี พ.ศ. 2583 จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนประชากรทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุของประเทศไทย 2 ใน 3 ส่วน ไม่มีเงินออม และส่วนที่มีเงินออมมากกว่า 1 ล้านบาทนั้นมีเพียงร้อยละ 5 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยยังมีอยู่ในระดับจำกัด ดังนั้น การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงควรดำเนินการร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยการร่วมมือกันจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางด้านสุขภาพ การออมและการลงทุน เป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวด้านสังคมและจิตใจ และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเมื่อมีการบริหารจัดการและพัฒนาที่ดี ประเทศไทยก็จะพ้นวิกฤตได้ไม่ยากนัก

คำสำคัญ: การเตรียมพร้อม; สังคมผู้สูงอายุ; ผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์

*Received May 7, 2022; Revised August 2, 2022; Accepted August 9, 2022

Abstract

Phetchabun, the province with a variety of ethnic groups, traditions, cultures and livelihoods. Therefore, the preparation for entering the elderly society of people in Phetchabun province is very important. But most people ignore this problem and focus on the present over the future. Current demographic data indicates that approximately 9% of the population is over the age of 65 and by 2040 will reach 25% of the total population. In addition, it was found that Two-thirds of the elderly in Thailand have no savings, and the portion with savings of more than 1 million baht is only 5% of the total elderly population. Elderly people's well-being in Thailand is still limited. Therefore, preparing for entry into an aging society should be done jointly by the public and private sectors. By working together to organize activities to disseminate knowledge about health, savings and investments. This encourages us to see the importance of integrating ourselves into an aging society. including providing knowledge about social and psychological adjustment and applying the necessary innovations and technologies in daily life with good management and development, Thailand will be out of the crisis very easily.

Keyword: Preparation; Aging Society; Aging in Phetchabun Province

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ด้วยสัดส่วนจำนวนประชากรในวัยเด็ก และวัยทำงานลดลง เนื่องจากปริมาณการเกิดและการเสียชีวิตลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยมีอายุยืนยาวขึ้น เมื่อเทียบกับเคียงจากข้อกำหนดของสหประชาชาติพบว่าประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยในขั้นต้นแล้ว เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเด็กและวัยแรงงานลดลงส่งผลให้สัดส่วนกำลังแรงงานในประชากรทั้งหมดลดลงทำให้คนในวัยแรงงานต้องรับภาระการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยในด้านเศรษฐกิจมีผลให้ตลาดสินค้าและบริการไม่เติบโตเนื่องจากขาดแคลนแรงงานประสิทธิภาพของแรงงานลดลง การที่ประชากรมีอายุยืนยาวจะส่งผลให้เกิดภาวะพึ่งพิงประชากรวัยแรงงานมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาที่ไม่สูงนัก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตร และประสบกับปัญหาความยากจน มีปัญหาด้านสุขภาพ และมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในช่วงสูงวัยอีกด้วย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และระบบบริการต่าง ๆ เพราะจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น มักมีปัญหากับสุขภาพอนามัย

และสภาพร่างกายที่มีความเสื่อมจะเพิ่มขึ้นทำให้วัยต่าง ๆ ของร่างกายอ่อนแอและเกิดโรคง่าย จึงต้องการการดูแลเอาใจใส่อย่างมาก แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน พบว่า ครอบครัวจะมีลูกที่ออกไปทำงานในเมืองเป็นส่วนใหญ่และผู้สูงอายุจะถูกทอดทิ้งไว้กับที่อยู่อาศัยเพียงลำพัง ดังนั้น ผู้สูงอายุที่ต้องอยู่เพียงลำพังและต้องการคนดูแลจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จึงต้องจัดระบบบริการเพื่อรองรับความต้องการของผู้สูงอายุไปด้วย

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ ประชากรส่วนมากจะทำงานในภาคการเกษตร ปลูกข้าวโพด ปลูกข้าวสาลี ปลูกข้าวเหนียว และทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นคนหนุ่มสาวที่ไปทำงานในโรงงานและจะทิ้งให้ผู้สูงอายุทำการเกษตร ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะถูกทอดทิ้งให้เฝ้าบ้าน เลี้ยงลูกหลานและทำไร่ ส่วนการดำรงชีพในพื้นที่นั้น รายได้ส่วนหนึ่งมาจากการทำไร่ ทำนา และการดูแลสุขภาพจากภาครัฐเพราะส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ยังมีความยากจนอยู่มากจึงต้องรอรับบริการจากทางภาครัฐ จากการสัมภาษณ์กับชาวบ้านโดยตรง พบว่ายังมีปัญหาอีกมากในการดูแลผู้สูงอายุให้มีความอยู่ดีกินดีมีสุขได้นั้น ต้องมีการปรับปรุงตั้งแต่ต้นน้ำ คือ ด้านนโยบาย กลางน้ำ คือ การส่งต่อนโยบายให้กับภาครัฐที่มีระดับรองลงมา และปลายน้ำ คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ของการดูแลในแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่นั้นยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริงและในหลาย ๆ กิจกรรม เมื่อจัดกิจกรรมแล้วไม่สามารถตอบโจทย์ในด้านคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้เท่าที่ควร รวมถึงการดูแลรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุในการเข้าถึงบริการก็เป็นไปอย่างลำบากเข้าถึงได้ยาก และปัญหาที่สูงกับความต่อเนื่องของงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุก็ไม่มีต่อเนื่องเท่าที่ควร

ประเทศไทยอยู่ตรงไหนของสังคมผู้สูงอายุ

ประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ถูกแบ่งไว้ 3 ประเภทโดยสหประชาชาติ คือ

1. ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ประเทศที่เริ่มจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือ เริ่มมีคนอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10
2. สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) ประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20
3. สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-aged society) คือประเทศที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20

ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยมีประชากรอายุมากกว่า 60 ปี เกินกว่าร้อยละ 20 แล้ว ถือว่าประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และกำลังจะเป็นประเทศที่ได้ผลกระทบระดับสุดยอดจากสังคมผู้สูงอายุในอีก 10 ปีข้างหน้า

การปรับตัวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ

ด้วยกลไกทางสังคมและเทคโนโลยี เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุได้เลย เพราะเทคโนโลยีการแพทย์ก็ทำให้คนอายุยืนยาวขึ้น ขณะเดียวกันสภาวะทางสังคมก็ทำให้คนมีลูกกันช้าลง ดังนั้นเมื่อเลี้ยงไม่ได้ก็ต้องอยู่ที่ใครจะปรับตัวได้ดีกว่ากัน ซึ่งการจะปรับทิศทางเพื่อต้อนรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุนั้นไม่ได้อยู่ที่ใครคนใดคนหนึ่ง ทั้งภาครัฐและประชาชนต่างต้องปรับตัวให้ไปในทิศทางเดียวกัน

จะเห็นได้ว่าหลายปีที่ผ่านมาเราจะเห็นนโยบายภาครัฐที่เริ่มจะปรับทิศทางรองรับผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น โครงการสร้างอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เบี้ยคนชรา การบูรณาการระบบบำนาญบำนาญ กองทุนประกันสังคม หรือโครงการสร้างที่อยู่อาศัยวัยชรา สิ่งเหล่านี้แม้ยังไม่เห็นชัดเจนอะไรมากมายแต่มีแนวโน้มที่ดีที่รัฐจะสนใจปัญหาสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น

ในส่วนของประชาชนนั้น แน่นอนว่าเราไม่สามารถพึ่งพิงรัฐได้ทุกอย่าง จึงต้องเตรียมตัวสำหรับวัยเกษียณตั้งแต่นั่น ๆ หากคุณจะเป็นผู้สูงอายุเองก็ควรมองหาการออมเงินสำหรับวัยเกษียณ หรือถ้าคุณมีพ่อแม่ที่กำลังเข้าวัยเกษียณ ก็ควรจะมองหาช่องทางว่าต่อไปจะเลี้ยงดูท่านให้มีความสุขได้อย่างไร (บริษัท รู้ใจ จำกัด, 2564)

การเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ

การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ หมายถึง การเตรียมตัวหรือการวางแผนในสิ่งที่จำเป็นของคนวัยแรงงานที่จะเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุต้องปฏิบัติก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุซึ่งจะครอบคลุมการเตรียมพร้อม 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ ด้านพฤติกรรมกรรมการออม และด้านที่อยู่อาศัย

ด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การเตรียมตัวหรือวางแผนการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั้งที่สามารถสังเกตเห็นได้และไม่สามารถสังเกตเห็นได้ คือ การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพโดยการดูแลสุขภาพกาย ด้านอาหาร การออกกำลังกาย การตรวจสุขภาพ การจัดสภาพแวดล้อม การป้องกันโรคและการพักผ่อน เป็นต้น

ด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ หมายถึง การเตรียมตัวหรือวางแผนโดยการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการยอมรับสภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการดูแลสุขภาพ จิตใจ และอารมณ์ การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม การเรียนรู้และการปรับตัว การมีส่วนร่วมกับสังคมและความมั่นคงในชีวิต เป็นต้น

ด้านพฤติกรรมกรรมการออม หมายถึง การเตรียมตัวหรือการวางแผนการดำเนินการเรื่องการออมของบุคคล ทั้งที่สามารถสังเกตเห็นได้และไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เพื่อสร้างวินัยในการใช้จ่าย

ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้จากการประกอบอาชีพ ความรู้ด้านการลงทุน ตลอดจนการดำเนินชีวิตที่มั่นคงของตนเองและครอบครัว

ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การเตรียมตัวหรือวางแผนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยเพื่อให้ได้อยู่อาศัย หรือ เพื่อให้ที่อยู่อาศัยมีสภาพที่เหมาะสมแก่การอาศัย ซึ่งเป็นการเตรียมการด้านที่อยู่อาศัยในนี้ จะหมายถึง การเตรียมด้านการย้ายที่อยู่อาศัย ด้านปรับปรุงที่อยู่อาศัย

เหตุผลที่ต้องเตรียมความพร้อมสู่วัยสูงอายุ

การเป็น “ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ” สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีความพึงพอใจ เป็นไปตามความปรารถนา ประกอบด้วย การมีอายุยืนยาวที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีรู้สึกในคุณค่าของการเป็นผู้สูงอายุมีความสามารถทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความพึงพอใจในชีวิต มีความอิสระในการใช้ชีวิต อยู่ในที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ทุกวันนี้ไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงความสูงอายุได้ เมื่อมีอายุที่สูงขึ้นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่สามารถเตรียมการไว้ล่วงหน้าได้ โดยปัจจัยที่ผู้สูงอายุควรมีการเตรียมพร้อม ประกอบด้วย

1. การเตรียมพร้อมด้านสุขภาพ คือ การดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดีสามารถปฏิบัติหน้าที่ประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข คนทุกวัยจึงควรเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพเพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในอนาคต สิ่งที่ต้องรับรู้ในการเตรียมพร้อมด้านสุขภาพ คือ องค์ประกอบด้านสุขภาพในช่วงวัยต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพในวัยสูงอายุ การสร้างเสริมสุขภาพทางร่างกาย และการสร้างเสริมสุขภาพทางจิตใจ

ภาพที่ 1 การเตรียมพร้อมด้านสุขภาพด้วยการเรียนรู้การดูแลสุขภาพให้แข็งแรงสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา: ผู้เขียน

2. การเตรียมพร้อมด้านสังคม เป็นการรับรู้และแสวงหาแนวทางที่จะทำให้ตัวเองมีความพร้อมทางด้านสังคมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ เช่น การเรียนรู้สิทธิการเข้าร่วมกิจกรรม การรวมกลุ่ม

เพื่อประโยชน์ของตนเองและผู้อื่น สิ่งที่เราควรรับรู้ คือ การเรียนรู้สิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ และกฎหมายอื่นที่ควรรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัวและสังคม งานอดิเรก งานจิตอาสา

ภาพที่ 2 การเตรียมพร้อมด้านสังคมด้วยการจัดการเรียนรู้และเวทีสาธารณะชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่
ที่มา: ผู้เขียน

3. การเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากวัยสูงอายุเป็นวัยที่พ้นเกณฑ์อายุการจ้างงาน จึงมีรายได้ที่ลดลง แต่กลับมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ควรมีการวางแผนทางการเงิน และการสร้างความมั่นคงทางรายได้จากการทำงาน การทำงานที่เพิ่มรายได้ การลงทุน การออม การบริหารจัดการทรัพย์สินและหนี้สิน

4. การเตรียมพร้อมด้านที่อยู่อาศัยเป็นเรื่องความสำคัญ ควรมีเตรียมการที่อยู่อาศัยให้สามารถเข้าถึงบริการสังคมได้อย่างสะดวกสบาย มีความมั่นคง แข็งแรง ลักษณะการอยู่อาศัยที่ตั้งของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม การจัดบ้านและสภาพแวดล้อมในบ้านเป็นมิตรกับคนทุพพลภาพ

5. การเตรียมพร้อมด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีนั้นเป็นการเตรียมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้อย่างรู้เท่าทัน ปกป้องการตกเป็นเหยื่อของเทคโนโลยีและผู้ใช้เทคโนโลยีทางมิฉฉาชีพ สิ่งที่เราควรเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี คือ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเองอย่างรู้เท่าทัน ปกป้องการตกเป็นเหยื่อจากมิฉฉาชีพ ซึ่งการศึกษาเรียนรู้และฝึกใช้เทคโนโลยีจะทำให้คุ้นเคย และสามารถนำปรับใช้ในด้านต่าง ๆ ในอนาคตได้

วิธีรับมือกับสังคมผู้สูงอายุ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมและได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย อาทิ กรมกิจการผู้สูงอายุ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด โรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคประชาชน และภาคเอกชน ร่วมกันบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคุณภาพชีวิต โดยสร้างเสริมสุขภาวะผู้สูงอายุที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต รวมถึงการป้องกันและควบคุมโรคที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากช่วงวัยกลางคน ไม่ว่าจะเป็นโรคเรื้อรัง ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง โรคซึมเศร้า กลุ่มอาการสมองเสื่อม และการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งจะ

ส่งผลให้ผู้สูงอายุสามารถยอมรับและสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามศักยภาพของตน เพื่อเป็นผู้สูงวัยที่มีคุณค่า และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ โดยประเทศไทยได้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ว่าหมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นเรื่องที่ได้รับการให้ความสนใจเป็นอย่างมาก การเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบและเริ่มดำเนินการล่วงหน้า เนื่องจากมาตรการต่างๆ หลายประการต้องใช้เวลาในการดำเนินการกว่าจะเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม (ปิ่นมัทธ ตันบุญเสริม, 2561)

จากคำนิยามเราเข้าใจว่า “สังคมสูงวัย” คือ สังคมที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ได้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่สัดส่วนของอัตราการเกิด และจำนวนประชากรในวัยทำงานลดน้อยลง ประเทศต่าง ๆ รอบข้างเราได้มีปัญหาระลอกนี้แล้ว เช่น ที่สิงคโปร์มีสัดส่วนของผู้สูงอายุใกล้เคียงกับไทย และเป็นสังคมผู้สูงอายุ เกาหลีใต้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว ญี่ปุ่นมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก และเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสูงสุด ดังนั้น ประเทศไทยเราเองก็กำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในเร็ว ๆ นี้ เช่นกัน โดยปัจจุบันมีประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปร้อยละ 10 หรือมากกว่า 7 ล้านคนแล้ว และมีการคาดการณ์ไว้ว่าในปี พ.ศ. 2565 สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นไปถึงร้อยละ 20-30 แสดงว่าประชากร ทุกๆ 100 คน เราจะพบจำนวนผู้สูงอายุ 30 คน ซึ่งน่าจะตามมาด้วยปัญหาสุขภาพและโรคเรื้อรังต่าง ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ความจริงแล้วคนส่วนใหญ่ในสังคมยังเข้าใจว่า การรับมือกับเรื่องนี้กลับเป็นเพียงการจัดการกับเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ ทำให้การแก้ปัญหาหลักมักจำกัดอยู่เพียงแต่กลุ่ม ๆ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพคนชรา การจัดสวัสดิการต่าง ๆ แต่กลับไม่ได้เชื่อมโยงเข้ากับการเตรียมการตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทำงาน จึงเป็นสถานการณ์ที่เราจำเป็นต้องกลับมาสนใจจริงๆ เกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทยของเรา รวมทั้งการส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของชาติด้วย (กลุ่มเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่าย กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ, 2564)

จากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing กล่าวว่า ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ที่ไม่สามารถใช้แรงงานตนเองเพื่อสร้างรายได้เลี้ยงตัวได้ ก็คือเด็กและผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงานไปเรียบร้อยแล้ว จึงเป็นเหตุผลที่คนไทยอย่างเราจะต้องตระหนักและรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์นี้ เนื่องจากสังคมไทยกำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในปี 2568 หรืออีกไม่ถึง 5 ปีข้างหน้าแล้ว ตามสถิติต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าคนไทยจะต้องเตรียมการรับมือในสถานการณ์ดังต่อไปนี้อย่างเร่งด่วน อายุของคนไทยจะยืนยาวขึ้น ปัจจุบันมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 75 ปี แต่ในปี 2568 อายุของคนไทยโดยเฉลี่ยจะประมาณ 85 ปี ยิ่งอายุยาวนานขึ้น ยิ่งต้องเตรียมเงินเยอะขึ้น ค่าครองชีพทำให้ของแพงขึ้น ด้วยเงินเฟ้อในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาอยู่ที่ประมาณร้อยละ 4 ปัจจุบันข้าวจานละ 40 บาท อีก 20 ปีข้างหน้าอาจเป็นไปได้ว่าข้าวอาจจะจานละ 90 บาท ทุกอย่างแพงขึ้น 2 เท่า เงินเพื่อทำให้ของแพงขึ้น ทำให้ค่าเงินในอนาคตลดลงด้วย ค่ารักษาพยาบาลแพงขึ้น ปีละร้อยละ 5-8 ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะเบียดเบียนเงินเก็บสำหรับผู้สูงวัย

มากที่สุด โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในรักษาพยาบาลต่อการเข้าโรงพยาบาลหนึ่งครั้งประมาณสามหมื่นกว่าบาท ซึ่งจะสูงกว่าคนอายุน้อย เมื่อล่วงถึงอายุใกล้เกษียณแล้ว ควรจะมีการจัดการแผนค่ารักษาพยาบาลหลังเกษียณ และจะมีค่าใช้จ่ายที่ต้องเกิดขึ้นแน่ ๆ จึงควรเริ่มต้นจากจัดทำสรุปแผนสวัสดิการสุขภาพหลังเกษียณเพื่อตรวจสอบว่า หลังเกษียณแล้วยังมีสวัสดิการสุขภาพอะไรอยู่บ้าง ถ้ายังขาดให้มีแผนสวัสดิการสุขภาพตลอดชีวิต (Long Term Health Plan) โดยการโอนไปให้ประกันสุขภาพให้ครอบคลุมถึงอายุไขที่คาดการณ์ไว้และต้องลงทุนเพื่อให้มูลค่าเพียงพอให้การจ่ายเบี้ยประกันในอนาคต

ในขณะเดียวกันโครงสร้างของประชากรเกิดการเปลี่ยนแปลง ครอบครัวยุคใหม่มีลูกคนเดียวมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนประชากรวัยทำงานมีน้อยลง การพัฒนาประเทศก็จะช้าลง ทำให้เศรษฐกิจเติบโตช้าลงด้วย ส่งผลให้เงินเก็บหลังเกษียณไม่เพียงพออีกต่อไป ปัญหานี้หนักล้นที่สุดลองคิดแบบง่าย ๆ ถ้าอายุ 40 ปี ต้องการเงินใช้หลังเกษียณปีละ 240,000 บาท แต่มูลค่าเงินในปัจจุบัน ต้องการเกษียณอายุ 60 ปี หรือ อีก 20 ปี จากเงิน 240,000 บาทที่จะต้อง มี จะกลายเป็นเงิน 530,000 บาทเนื่องจากเงินเฟ้อร้อยละ 4 ต้องการมีเงินใช้ไปจนสิ้นอายุไข 80 ปี หรือ อีก 20 ปี ทำให้อาจจะต้องมีเงินขั้นต่ำ 10 ล้านบาท ในขณะที่สัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่มีผู้สูงอายุเป็นอันดับ 3 ของโลก อันดับ 2 ใน ASEAN รองจากสิงคโปร์ และอีกไม่ถึง 15 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมากกว่าสิงคโปร์

การขยายอายุเกษียณ หลายประเทศใช้นโยบายนี้เพื่อเพิ่มจำนวนคนวัยทำงาน ซึ่งช่วยบรรเทาผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ โดยสิงคโปร์เพิ่มอายุเกษียณจาก 65 เป็น 67 ปี และเกาหลีใต้จะขยายอายุเกษียณจาก 55 เป็น 60 ปีภายในปีนี้ ญี่ปุ่นจะให้ผู้สูงอายุทำงานได้จนถึงอายุ 65 ปี จากเดิมที่ 62 ปี ภายในปี 2025 ขณะที่ไทยอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ขยายอายุเกษียณของแรงงานในสถานประกอบการจาก 55 เป็น 60 ปี สนับสนุนให้บริษัทจ้างงานผู้สูงอายุ และภาครัฐได้เริ่มตั้งศูนย์บริการจัดการงานผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่บริษัทที่จ้างผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งต้องมีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท อย่างไรก็ตาม แรงงานสูงอายุก่อนนี้มีเพียง 3 แสนคนหรือร้อยละ 2.9 ของผู้สูงอายุทั่วประเทศ นโยบายนี้จึงเป็นเพียงการช่วยเหลือแรงงานเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยไม่ได้สนับสนุนให้มีการนำทักษะและประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมากมักได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชน ในตอนนี้ประเทศไทยก็มีโครงการฝึกอบรมแรงงานสูงอายุเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น และมีการคุ้มครองทางสังคมให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้เช่นกัน

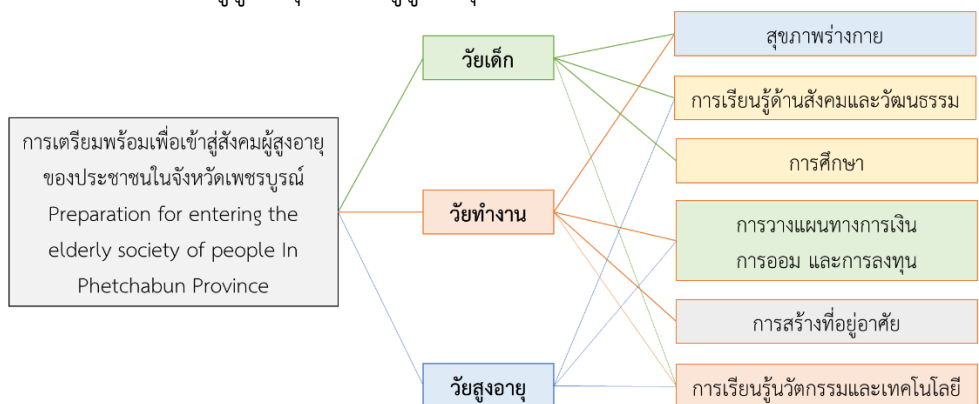
การยกระดับคุณภาพชีวิตนั้นเราสามารถวางแผนตั้งแต่เนิ่น ๆ โดยภาครัฐมีส่วนสำคัญในการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ รวมถึงการจัดสรรรายได้และรายจ่ายอย่างสมดุล โดยเฉพาะรายได้หลังวัยเกษียณ ผ่านการตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และปัญหาโดยรวมคือคนไทยส่วนใหญ่ยังมีเงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในช่วงบั้นปลายชีวิต

นอกจากเศรษฐกิจจะไม่โตแล้ว ปัญหาแรงงานก็จะยิ่งหนักขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเวลาผ่านไป มีการประเมินไว้ว่าครอบครัวที่มีแต่ผู้สูงอายุต้องประหยัดจะมีการใช้จ่ายที่ต่ำกว่าปกติประมาณร้อยละ 30 ซึ่งจะทำให้กำลังซื้อในอนาคตหดหายเป็นอย่างมาก การลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทยก็จะยิ่งยากขึ้นและนี่คือเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ตัวเลขการลงทุนต่างประเทศ Outward FDI ของบริษัทยักษ์ใหญ่เมืองไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วย โดยเฉพาะในประเทศ ASEAN ทำจุดสูงสุดในปี ค.ศ. 2016 ประมาณ 200,000 ล้านบาท แต่อย่างไรก็ตาม ในความสิ้นหวังก็ยังคงมีความหวังอยู่บ้างถ้าไทยเริ่มต้นแก้ไขปัญหาลำเลียงอย่างจริงจังทั้งด้านการผลิตและสังคม

ปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและสภาพจิตใจ เมื่อผู้สูงอายุไม่ได้ทำงานทำอะไรจะรู้สึกเหงา ไม่ภาคภูมิใจ รู้สึกเหมือนเป็นภาระกับลูกหลาน อาจจะรู้สึกน้อยใจ ซึมเศร้า จึงจำเป็นต้องมีคนดูแลเอาใจใส่้วยเกียณกันมากขึ้น ในขณะที่วัยเกษียณหากไม่มีการวางแผนสะสมเงินออมเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในวัยชราจะมีความเป็นอยู่ที่ลำบากในบั้นปลายชีวิต จึงจำเป็นต้องเตรียมวางแผนการลงทุนเพื่อจะได้มีรายได้หรือสะสมเงินออมไว้ใช้ในวัยสูงอายุและบั้นปลายชีวิตได้

ปัจจุบันงานในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องการใช้แรงงาน ทำให้เป็นปัญหาต่อผู้สูงอายุ เพราะสุขภาพจะไม่ค่อยดีทำงานหนัก ๆ ก็ไม่ได้แล้ว ถ้าประเทศไทยมุ่งเน้นงานที่เป็น งานบริการมากขึ้น ก็อาจจะทำให้ผู้สูงอายุเหล่านี้สามารถกลับมาเข้าสู่ระบบแรงงานและช่วยแก้ปัญหาเรื่องการเกษียณ

ดังนั้น การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างมีคุณภาพ จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในสิ่งที่จำเป็นตั้งแต่วัยแรงงานก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ ทั้งด้านสุขภาพ ที่อยู่อาศัย พฤติกรรมการออม และการปรับตัวทางสังคม นอกจากนี้ต้องเตรียมความพร้อมด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นเพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ในขณะเดียวกันผู้สูงอายุต้องได้รับความเอาใจใส่จากลูกหลานได้รับเกียรติจากสังคมรอบข้าง ลูกหลานต้องเอาใจใส่ลูกหลานต้องเชื่อฟังเมื่อผู้สูงอายุสั่งสอน ผู้สูงอายุจะเชื่อมั่นในตัวเอากล้าแสดงออกในสังคม

ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ในการการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มา: ผู้เขียน

สรุป

การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพื่อรับมือกับการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบัน แต่คนส่วนใหญ่มักมองข้ามปัญหานี้ไปเพราะให้น้ำหนักหรือเน้นกับปัจจุบันมากกว่าอนาคต เมื่อเราหันมาสนใจและรับรู้ข้อมูลที่ว่า ในปัจจุบันมีประชากรที่อายุสูงกว่า 65 ปีขึ้นไปประมาณร้อยละ 9 และจะทยอยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นร้อยละ 25 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2583 และสถิติผู้สูงอายุของคนไทยในปัจจุบัน มีมากถึง 2 ใน 3 ที่ไม่มีเงินออม ส่วนที่มีเงินออมมากกว่า 1 ล้านบาทนั้นมีเพียง ร้อยละ 5 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด และสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทยยังมียังอยู่ในระดับจำกัด การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ควรดำเนินการร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยการร่วมมือกันจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางด้านสุขภาพ การออมและการลงทุน เป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวด้านสังคมและจิตใจ และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเมื่อมีการบริหารจัดการและพัฒนาที่ดี แน่แน่นอนเราจะฟันวิกฤตได้ไม่ยากนักอย่างไม่ต้องกังวลจนเกินไป ด้วย เพราะถ้าคนไทยถ้าตั้งใจทำอะไรก็ไม่แพ้ชาติใดอยู่แล้วเพราะมีศักยภาพในการบริหารจัดการอยู่สิ่งที่จะต้องร่วมกัน คือ ต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้สูงอายุในอนาคตสิ่งที่สำคัญคือ ผู้สูงอายุในชนบทหรือต่างจังหวัดเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *เตรียมพร้อมก่อนสูงวัย*. กรุงเทพฯ: บริษัททอมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ปัทมทัต ตันบุญเสริม. (2561). ความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคกลางตอนล่างที่ 1. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 4(1), 127-136.
- กลุ่มเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่าย กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ. (2564). *สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย*. สืบค้น 3 มกราคม 2565, จาก <https://www.dop.go.th/know/15/926>.
- บริษัท รูใจ จำกัด. (2564). *เมื่อไทยเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” อะไรบ้างที่คุณต้องรู้และปรับตัว*. สืบค้น 3 มกราคม 2565, จาก <https://www.roojai.com/article/lifestyle/older-population-in-thailand/>.

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชิงพุทธ*
BUDDHIST COMMUNITY ENTERPRISE DEVELOPMENT.

สุมณฑา สุภาวิมล

Sumoltha Supawimol

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: sumnthasuphawiml@gmail.com

บทคัดย่อ

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันด้านอาชีพและเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมทำและเรียนรู้ นำมาสู่การแปรรูปผลผลิตหรือสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนเพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ ทั้งนี้ ในหลายพื้นที่ได้มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ชุมชนจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเป็นจำนวนมาก แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องเลิกกิจการ เนื่องจากมีปัญหาระงับผลตอบแทนภายในกลุ่ม ต้นทุนของวัตถุดิบ และช่องทางการจำหน่ายสินค้า ดังนั้น การที่จะดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนให้มีความยั่งยืนต้องคำนึงถึงพื้นที่ วัตถุดิบ สภาพแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการติดต่อสื่อสารผ่านหน่วยงานภาครัฐ และกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มที่ต่อเนื่อง รวมทั้งมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส เป็นธรรมต่อสมาชิกภายในกลุ่ม ผนวกกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่ จักร 4 นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ผสมผสานกับแนวคิดวิสาหกิจชุมชนซึ่งจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จและนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน; การพัฒนา; เชิงพุทธ; จักร 4

Abstract

The Community enterprises are businesses that help build occupational and economic immunity. This arose from the adoption of sufficiency economy guidelines and continuous development. The community participating in making and learning will lead to product processing or creating products in the community for consumption and income. In many areas, government agencies have played an important role in supporting communities to register a large number of

*Received July 24, 2022; Revised August 8, 2022; Accepted August 9, 2022

community enterprises. But there are some groups that have to go out of business. The problem of returns within the group cost of raw materials and distribution channels. Therefore, in order to operate a community enterprise business to be sustainable, one must consider the area, raw materials, environment, local wisdom as well as communication through government agencies and ongoing group operations having a transparent management, fairness to members of the group, combining with the application of Buddhist principles such as Chakra 4 applied as a learning guideline, combined with the community enterprise concept, which will result in success and lead to a strong community to be self-reliant.

Keywords: Community Enterprises; Development; Buddhist; Cakka 4

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง และมีวิถีความเป็นอยู่แบบพอเพียงมาเป็นแบบมุ่งคั่งและร่ำรวย มีการผลิตสินค้าเพื่อขาย มุ่งแสวงหากำไร โดยการพัฒนาและทำให้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าและบริการให้มีความทันสมัย ซึ่งในความเป็นจริงคุณภาพชีวิตของคนไทยมิได้เพิ่มขึ้นจริงตามการบริโภค วัตถุนิยม และเครื่องอำนวยความสะดวก แต่กลับเป็นยุคที่ผู้คนมีหนี้สิน ครอบครัวแตกแยกและชุมชนขาดการพัฒนา ทำให้สภาพความเป็นอยู่ต้องดิ้นรนบนความขัดสน รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาและส่งเสริมคนในชุมชนให้รู้จักการสร้างอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้พออยู่พอกินและมั่นคง ลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ทั้งนี้ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพระดับชุมชน ก่อให้เกิดรายได้และแก้ไขปัญหาการว่างงานของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทางการเงิน และเป็นกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เกิดกลุ่มอาชีพที่หลากหลายในชุมชน มีการพึ่งพาอาศัยกันและกัน สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และการดำเนินงานดังกล่าวจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน ส่งผลในการแก้ไขปัญหาในระดับเศรษฐกิจรากหญ้าสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเพิ่มขีดความสามารถกลุ่มอาชีพให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ ตลอดจนให้คนว่างงานกลับมีอาชีพและมีรายได้

เหตุเพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญในการติดต่อสื่อสาร และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้กับทุกกระบวนการทางธุรกิจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจชุมชน เป็นช่องทางการตลาดที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการได้ในวงกว้าง ช่วยส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนในหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเทคโนโลยีการตลาด การออกแบบสินค้า การพัฒนาสินค้า และการค้าขายระหว่างประเทศให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบ

สินค้าและบริการได้อย่างรวดเร็ว ฉะนั้น เพื่อสนับสนุนสินค้าและบริการภายใต้การจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสร้างรายได้ในรูปแบบธุรกิจครัวเรือน ภาครัฐต้องทบทวนแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยกลับไปหารากฐานเดิม โดยดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เน้นย้ำเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เป็นการพัฒนาและกระจายรายได้ เพื่อวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจ ส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนและท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขัน ซึ่งจะทำให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจชุมชน ที่สร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยเปลี่ยนมุมมองให้ชุมชนเห็นสิ่งที่ชุมชนมีอยู่นำมาสร้างเป็นรายได้ให้คุ้มค่า (วรภา มนต์อาร์ักษ์ และคณะ, 2563)

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ที่นำไปสู่แนวทางการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยการพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน(คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559) ประกอบกับร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป้าหมายที่ 3 เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับผลประโยชน์ แนวทางการพัฒนาที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน โดยส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษา และการถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และต่อยอดองค์ความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสร้างความรู้ในชุมชน เชื่อมโยงกับการพัฒนาความรู้ในเชิงทฤษฎีและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติเพื่อสร้างศักยภาพให้กับชุมชนในการประกอบธุรกิจแบบวิสาหกิจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ทั้งนี้ การดำเนินวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จแล้ว เปรียบเสมือนวงล้อที่มีผลลัพธ์สู่ความยั่งยืน ซึ่งสัมพันธ์กับหลักจักร 4 ในทางพระพุทธศาสนา ที่เริ่มจากการเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การกำหนดแนวทางดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎระเบียบของกลุ่ม และการเห็นแก่ผลประโยชน์

ส่วนรวมของกลุ่มมากกว่าตนเอง ถือเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้ถึงเป้าหมาย

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) เป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรืออื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ถือเป็นประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งตนเอง ไม่ได้หมายถึงเพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคม ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน กล่าวถึงชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการ ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร แรงงานในชุมชนเป็นหลัก คนในชุมชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมของชุมชนเอง อาศัยฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล ดำเนินงานเชิงแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรม ผ่านกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถพึ่งพาตนเอง โดยคำนึงถึงครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

แนวคิดวิสาหกิจชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชนนั้น ได้น้อมนำแนวทางของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชการที่ 9 ที่ทรงพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาชุมชน เพื่อความยั่งยืน โดยหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 มีความพอเพียงเลี้ยงตนเองได้บนพื้นฐานของความประหยัดและจัดการใช้ง่าย ขั้นที่ 2 รวมพลังกันในรูปกลุ่มเพื่อการผลิต การตลาด การจัดการ รวมทั้งด้านสวัสดิการการศึกษาและการพัฒนาสังคม ขั้นที่ 3 สร้างเครือข่าย กลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย โดยประสานความร่วมมือกับภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐในด้านเงินทุน การตลาด การผลิต การบริหารจัดการและข้อมูลข่าวสาร ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนให้สำเร็จนั้น จำเป็นต้องเข้าใจตามทฤษฎีใหม่มีเช่นนั้นผู้ที่ป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนจะมองถึงรายได้เป็นหลักเพียงอย่างเดียว เพราะ วิสาหกิจชุมชนไม่ได้มุ่งเน้นการสร้างผลกำไรเพียงด้านเดียว แต่เน้นการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน ระหว่างชุมชนและเครือข่าย ไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรให้มากที่สุด แต่ตอบสนองการอยู่ร่วมกันการสร้างสามัคคี การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน การผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนนั้น ที่มีพื้นฐานมาจากการต่อยอดของภูมิปัญญามีวัตถุดิบในท้องถิ่นรองรับ ที่กล่าวมานั้นถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนายกระดับให้เป็นวิสาหกิจชุมชน การเข้ามาของหน่วยงานภาครัฐที่ส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนนั้น บางพื้นที่ยังขาดความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น และอีกหลายชุมชนเองก็ไม่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นรองรับ ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ ชุมชนจะผลิตสินค้าตามที่ได้รับส่งเสริมและขอจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อขอรับทุนสนับสนุนเท่านั้น

สินค้าที่ผลิตมาไม่ได้เกิดจากภูมิปัญญาคนในท้องถิ่น ทำให้เป็นสินค้าที่เหมือนกัน ไม่มีความหลากหลาย ไม่สามารถแข่งขันในตลาดที่เป็นลักษณะสินค้าจาก ภาคอุตสาหกรรมได้ ทำให้วิสาหกิจชุมชนขาดความยั่งยืนในที่สุด อย่างไรก็ตามลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นมักเกิดขึ้นมาพร้อมกับปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้ในภูมิปัญญาหรือเป็นเจ้าของภูมิปัญญานั้น ๆ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของปราชญ์ชาวบ้านจึงจำเป็นเพื่อที่จะยกระดับความรู้ให้มีความเป็นมาตรฐาน สร้างความเป็นผู้นำทางองค์ความรู้ในชุมชน สร้างให้การรวมกลุ่มอาชีพของชุมชนสามารถพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง (จักรพงษ์ นวลชื่น, 2560)

เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จ หลักการพึ่งตนเองจึงเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งภาครัฐต้องพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนผลักดันผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นวิสาหกิจชุมชน เป็นการให้โอกาสแก่ชาวบ้านในระดับรากหญ้าได้รู้จักตนเอง เรียนรู้ตนเอง เรียนรู้ชุมชนได้เห็นความสำคัญของศักยภาพคน ศักยภาพชุมชน และค้นหาทุนทางสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบ เนื่องจากชุมชนได้ร่วมคิดร่วมวางแผน ตลอดจนรับผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้เกิดพลังในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่เน้นกระบวนการส่งเสริมให้ชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์จากการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ แนวทางในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจทุกระดับให้สอดคล้องกับนโยบายโดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชน ที่เป็นกิจการของชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและธุรกิจ โดยออก พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ซึ่งจะช่วยหนุนศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในการประกอบธุรกิจมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก เป็นการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ปี พ.ศ. 2548 เป็นการวางรากฐานให้วิสาหกิจชุมชนขับเคลื่อนไปสู่ระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง นอกจากนั้น ภาครัฐได้เข้ามาสนับสนุนระบบนวัตกรรมที่ทันสมัย สนับสนุนการนำเทคโนโลยีแนวคิดและการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถยกระดับเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เพชร บุดสีทา, 2559)

จะเห็นได้ว่า วิสาหกิจชุมชนได้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งเป็นกิจการที่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับฐานรากสามารถพึ่งพาตนเอง สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชน ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนเข้ามามีบทบาทต่อเศรษฐกิจไทยอย่างเห็นได้ชัดจากจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่เติบโตมากกว่า 85,000 แห่ง สมาชิกรวมไม่ต่ำกว่า 1.4 ล้านคน สามารถสร้างเม็ดเงินเข้าระบบเศรษฐกิจได้สูงเฉลี่ย 2.55 หมื่นล้านบาท ในการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชน จึงเป็นการรวมพลังสร้างสรรค์ผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต่อยอดด้วยภูมิปัญญาสามารถยกระดับไปสู่ผู้ประกอบการระดับสูงและเป็นจุดเริ่มต้นนำไปสู่รากฐานเศรษฐกิจที่มั่นคง (เลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ, 2561)

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้สนับสนุนสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนา คือ หน่วยงานภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานภาครัฐต้องทำงานเชิงบูรณาการ กล่าวคือ ทำงานร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล มีการติดต่อสื่อสารประสานงานกับภาคีเครือข่าย นอกจากนั้น วิสาหกิจชุมชน ต้องพัฒนากลุ่มในด้าน การเรียนรู้ การบริหารจัดการ การพัฒนาเครือข่าย พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการความรู้ในกลุ่มตนเอง ซึ่งการจัดการความรู้เป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ต้องมีการค้นพบ ค้นคว้า การแลกเปลี่ยน การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการให้ได้มาองค์ความรู้ ในความรู้ที่ กระจำงและชัดเจนโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือการนำความรู้ประสบการณ์ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนกัน (Wasko & Faraj, 2000)

นอกจากนี้ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการและพึ่งพาตนเองได้นั้น ควรกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหามาให้ครอบคลุมทุกด้านและกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความสมดุล ซึ่งแนวทางที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีความยั่งยืนนั้น สามารถดำเนินการได้โดย

(1) ภาครัฐควรสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ เช่น การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การสร้างแบรนด์สินค้าหรือออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะ โดยมีภาคีเครือข่ายอื่นมาถ่ายทอดประสบการณ์ฝึกปฏิบัติจริง

(2) ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนแบบเดียวกันเข้าเป็นเครือข่าย เพื่อวิสาหกิจชุมชนเหล่านั้นสามารถที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ผ่านการศึกษาดูงานระหว่างกลุ่ม

(3) ภาครัฐควรเข้ามาช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนที่ประสบปัญหาด้านงบประมาณ ความรู้ในการจัดการ แหล่งเงินทุน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนที่ประสบปัญหาอยู่นั้น ได้รับการช่วยเหลือและสามารถขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งอีกครั้ง

(4) การพัฒนาบุคลากร โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนพัฒนาความรู้แก่วิสาหกิจชุมชน โดยการเสริมสร้างองค์ความรู้ในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

(5) หน่วยงานภาครัฐประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จัก หาพื้นที่จำหน่ายสินค้าและบริการนอกพื้นที่ โดยให้สมาชิกกลุ่มนำสินค้าไปจำหน่ายผ่านช่องทางอื่น เพื่อเป็นการกระจายสินค้า

(6) การพัฒนาเทคโนโลยี โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องจักรในขั้นตอนกระบวนการผลิตสินค้า การผลิตให้ได้มาตรฐาน ตามประเภทสินค้า อย. หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

วิสาหกิจชุมชนจะเติบโตได้และเข้มแข็งได้นั้น ฟันเฟืองสำคัญคือ “คน” ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาและสามารถนำเอาความคิดหรือประสบการณ์ที่ตนมีออกมาใช้ในการสร้างสินค้าและบริการ ทั้งนี้ ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องส่งเสริม สนับสนุนให้คนในชุมชนได้รู้จักตนเอง ได้เรียนรู้ทุนทางสังคมในพื้นที่ และเรียนรู้สิ่งที่มีค่าในท้องถิ่นนำมาสร้างสรรค์สร้างให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ รวมทั้งการขับเคลื่อนด้านการสร้างเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ให้ได้ประสิทธิผลนั้น ต้องอาศัยศักยภาพของชุมชนเป็นหลักในการทำงาน สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน 5 เรื่อง ได้แก่ การเข้าถึงปัจจัยการผลิต การสร้างองค์ความรู้ การตลาด การสื่อสารและการบริหารจัดการ ตลอดจนมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งจากภายในชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในทุกด้าน เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจชุมชน ควบคู่ไปกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรกับชุมชน มีการร่วมมือกับชุมชนในการคิดและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน ซึ่งการสร้าง ความเข้มแข็งที่เกิดจากร่วมคิดร่วมเรียนรู้จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ส่งผลให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการรวมกลุ่มกันเป็นวิสาหกิจชุมชนและชุมชนเองก็สามารถแบ่งปันคุณค่าของการเติบโต โดยการขยายองค์ความรู้ และแนวทางการทำงานของตนเองไปสู่ชุมชนใกล้เคียง ซึ่งจะสร้างความยั่งยืนให้กระจายไปในระดับท้องถิ่นและที่สำคัญชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (กรุงเทพฯ, 2565)

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชิงพุทธ

พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน ซึ่งจะมีความสงบสุขร่มเย็นจากการประพฤติปฏิบัติตามหลักพระธรรมคำสอนโดยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาปฏิบัติ เป็นวิถีชีวิต มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ความกตัญญูกตเวทิตะความเมตตากรุณา มีการปฏิบัติตามคำนิยม ครอบครัวมีความมั่นคงเข้มแข็ง มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้ยึดมั่นในคุณงามความดี มีการขัดเกลาพฤติกรรมให้อยู่ร่วมกันมีคุณธรรม ยึดถือพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามหลักของพุทธศาสนา ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญรู้เท่าทัน ความเป็นจริงแห่งสังขารเข้าใจตนเองและสังคม ถือเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมและเศรษฐกิจตามแนวทางคำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปใช้ดำเนินชีวิตให้พบกับความสุข ส่งผลให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างปกติสุขและนำไปสู่สังคมที่มีแต่ความสงบสุข (กัญจนพรพรรณ จุฬารัตน์, 2561) สำหรับการบูรณาการหลักพุทธธรรมหรือหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาสังคม ซึ่งหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ คือ จักร 4 เป็นหลักธรรมดุษฎีล่อไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง บรรลุความงอกงามไพบูลย์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ถึงเป้าหมาย ดังที่ค้นคว้าจากพุทธธรรมในพระไตรปิฎก คัมภีร์พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย) เล่ม 11 ข้อ 400 หน้า 293 (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2549)

1. ปฏิรูปเทวสาสะ (อยู่ในถิ่นที่ดี มีสิ่งแวดล้อมเหมาะสม) กล่าวคือ ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มควรมีการวางแผนร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับฟังความคิดเห็นของคนในพื้นที่ เพื่อเลือกพื้นที่ที่มีบริบทหรือมีสภาพแวดล้อมเกื้อหนุนต่อการจัดตั้งกลุ่ม มีทรัพยากรในพื้นที่รองรับเพื่อนำมาผลิตสินค้าและสร้างเป็นอาชีพ รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชนที่มีความพร้อมด้านคมนาคมไปมาสะดวก

2. สัมปยุตตสสยะ (สมาคมกับสัตบุรุษ) กล่าวคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขอรับการสนับสนุนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานเอกชนหรือหน่วยงานอื่นในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อธิบายแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมถึงการหาแหล่งเงินทุน ซึ่งการได้มาองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์นำมาพัฒนาในการบริหารจัดการกลุ่ม พัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ ตลอดจนมีการศึกษาดูงานระหว่างกลุ่มเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ที่มีการส่งออก เพื่อนำแนวทางมาปรับใช้กับวิสาหกิจตนเองในกระบวนการผลิต พัฒนาแบรนด์สินค้า และการเข้าถึงช่องทางจำหน่าย

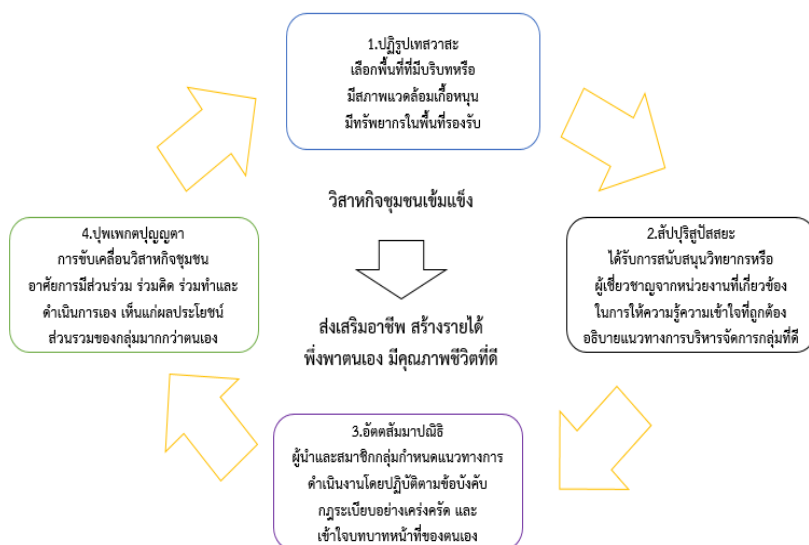
3. อัตตสัมมาปณิธิ (ตั้งตนไว้ชอบ, ตั้งจิตคิดมุ่งหมาย, นำตนไปถูกทาง) กล่าวคือ ผู้นำและสมาชิกกลุ่มกำหนดแนวทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยปฏิบัติตามข้อบังคับกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัด สมาชิกกลุ่มเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สามารถให้ความคิดเห็นเพื่อพัฒนากลุ่ม รวมทั้งสนับสนุนการทำงานและสร้างขวัญกำลังใจให้กับสมาชิกกลุ่ม

4. ปุพเพกตปุญญตา (ความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ก่อนแล้ว, มีพื้นเดิมดี, ได้สร้างสมคุณความดีเตรียมพร้อมไว้แต่ต้น) กล่าวคือ การขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นสำคัญ เพราะ วิสาหกิจชุมชนเกิดจากคนในชุมชนรวมกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ และดำเนินการเอง ดังนั้น คนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยพื้นฐานแล้วเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนโยนเอื้อเพื่อ สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ง่าย เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มมากกว่าตนเอง มีความซื่อสัตย์ ทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ จึงจะทำให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอด

องค์ความรู้ใหม่

วิสาหกิจชุมชน เกิดจากคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ร่วมมือกันดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีข้อตกลงร่วมกัน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ตนเอง รวมทั้งมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะดำเนินการวิสาหกิจชุมชนให้เกิดประโยชน์ ซึ่งต้องมีการเลือกพื้นที่ที่มีบริบทหรือมีสภาพแวดล้อมเกื้อหนุนต่อการจัดตั้งกลุ่ม มีทรัพยากรในพื้นที่รองรับเพื่อนำมาผลิตสินค้า มีการศึกษาหาความรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกลุ่ม และพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ วิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งแล้ว มีผลิตภัณฑ์ที่แพร่หลาย มีแบรนด์เป็นของตนเอง เป็นสินค้าส่งออกและเป็นที่ต้องการของตลาดอย่าง

ต่อเนื่อง นั่นถือเป็นความสำเร็จของการเป็นวิสาหกิจชุมชน ที่ผลกำไรไม่ใช่แค่เพียงเงิน แต่เป็นการสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน ตลอดจนคนในชุมชนก็มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชิงพุทธ

สรุป

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เริ่มจากการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ที่จะมีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยผู้ประกอบการวิสาหกิจ ต้องศึกษาก่อนว่าสินค้าที่จะผลิตเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคหรือไม่ ทรัพยากรในชุมชนสามารถนำมาผลิตหรือแปรรูปเป็นสินค้าได้หรือไม่ มีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอ มีการรวมกลุ่มของคนในชุมชนด้วยความสมัครใจ มีการเลือกพื้นที่ที่มีบริบทที่มีสภาพแวดล้อมเกื้อหนุนต่อการจัดตั้งกลุ่ม มีทรัพยากรในพื้นที่รองรับเพื่อนำมาผลิตสินค้าและสร้างเป็นอาชีพ รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชนที่มีความพร้อมด้านคมนาคมไปมาสะดวก สิ่งสำคัญ คือ การบริหารคนด้วยความเท่าเทียม ให้ความสำคัญระบบบัญชีการเงิน ต้องมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการตรวจบัญชีอยู่สม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถบริหารงานการเงินได้ตามความเป็นจริงและสามารถคำนวณรายรับ-รายจ่าย ต้นทุนการผลิตที่จ่ายรับจริงได้ และเพื่อความอยู่รอดของวิสาหกิจ สิ่งสำคัญในการบริหารจัดการ คือ การไม่ก่อกวนเงินเกินขีดความสามารถที่กลุ่มจะชำระได้ การกู้เงินควรจะถูกเฉพาะในจำนวนเท่าที่จำเป็นหรือการระดมทุนจากสมาชิกมาใช้ในการลงทุนเพื่อขยายกิจการแทนการกู้ อีกทั้งเป็นการช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มควรได้รับการรับรองมาตรฐานที่ถูกต้อง รวมทั้งได้รับการสนับสนุนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอกในการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการที่ดีสำหรับกลุ่ม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการตลาด การโฆษณาสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ ตลอดจน

ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานระดับท้องถิ่น ที่คอยสนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สร้างอาชีพให้คนในชุมชน ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมั่นคง อันสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาการนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองดวงใจลือนำสู่เป้าหมาย

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). ไทยเบฟ กับการพัฒนาชุมชน สร้างสรรค์และแบ่งปันคุณค่าจากการเติบโต. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/1007439>.

กัญจนพรพรรณ จุฬรณิ. (2561). การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเชิงพุทธบูรณาการของหมู่บ้านศาลาเม็งตำบลท่าผา อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง (ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. (2559). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579). สืบค้น 23 กรกฎาคม 2565, จาก <http://www.thaitribune.org/contents/detail>.

จักรพงษ์ นวลชื่น. (2560). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษากรณี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2549). พุทธธรรม : ฉบับปรับปรุงและขยายความ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

เพชร บุดสีทา. (2559). การดำเนินธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารการจัดการและการพัฒนา, 3(1), 15-35.

วรภา มนต์อารักษ์ และคณะ. (2563). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี: กรณีศึกษาชุมชนตำบลสวาย อำเภอบางขัน ตรีสะเกษ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(5), 1721-1735.

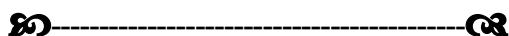
เลิศจิโรจน์ โกวัฒนะ. (2561). วิสาหกิจชุมชนแฟร์ 2018 เสริมฐานรากเข้มแข็งสร้างเศรษฐกิจชุมชน. สืบค้น 17 กรกฎาคม 2565. จาก <https://www.ryt9.com/s/prg/2787712>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สืบค้น 23 กรกฎาคม 2565, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.

Wasko and Faraj. 2000. It is What One Does: Why People Participate and Help Others in Electronic Communities of Practice. *Journal of Strategic Information Systems*, 9(2-3), 155–173.

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการบริหารองค์กร*

APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES FOR CHANGE LEADERSHIP
DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATIONAL MANAGEMENT

สุรวุฒ ณ ระนอง

Surawut Na Ranong

บริษัท สิริณ ดีไซน์ จำกัด

Sirine Design Co., Ltd.

E-mail: wutnaranong@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการใช้ความคิด การนำศักยภาพของตน เพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาบุคคล หรือผู้อื่นในองค์กรให้เกิดความเชื่อมั่น มีความเชื่อใจ การให้คำแนะนำต่อเพื่อนในองค์กร การมีทัศนคติที่ดี หรือความมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะได้นำความรู้ ความคิด นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานหรือนำไปใช้ต่อองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อมีการนำหลักพุทธธรรมคือ หลักกุศลธรรม มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำต่อการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กรจะต้องประกอบไปด้วยรูปแบบ หรือต้นแบบของความมีภาวะผู้นำโดยเพื่อ “เน้นรูปแบบการสรรหา” แล้วนำมาศึกษาทำความเข้าใจในหลักการที่เหมาะสม โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจ “เพื่อศึกษาในสิ่งที่สั่งสม” และนำสิ่งที่มันนั้นไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณา โดยใช้ปัญญาเพื่อ “ใช้หลักการพิจารณาอย่างแยบยล” และสุดท้ายคือการนำไปปฏิบัติซึ่งอยู่ในกรอบหรือพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายทอดอย่างเหมาะสมและมีความสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์ นั้น โดยต้องสังเกตว่ามีตรงตามสิ่งที่ต้องการหรือไม่กับการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร “เพื่อฝึกฝนปฏิบัติด้วยเน้นพัฒนา”

คำสำคัญ: การประยุกต์หลักพุทธธรรม; การพัฒนา; ภาวะผู้นำ; การบริหารองค์กร; วุฒิธรรม

ABSTRACTS

Leadership development is the process of applying ideas. Applying one's potential to develop individuals or others in the organization to gain confidence and trust. Giving advice to friends in the organization Having a positive attitude or

*Received July 9, 2022; Revised August 8, 2022; Accepted August 9, 2022

being effective in order to use that knowledge and ideas for the benefit of colleagues or to the organization for maximum benefit. When the Buddhist principles, i.e., the principles of qualification, are applied to develop leadership towards changes in the management of the organization, it must consist of a model or model of leadership by "emphasizing the recruitment model" and then studying and understanding the appropriate principles. It is committed "to study what is accumulated" and to bring what is there into the deliberation process, to use wisdom to "apply the principles of ingenious consideration", and finally to the implementation of which is within a framework or basis that is properly conveyed and coherent to that purpose. It is important to note whether there is a need for change within the organization. "To practice with an emphasis on development."

Keywords: Application of Buddhist Principles; Development; Leadership; Organizational Management; Wuttidhamma

บทนำ

ในปัจจุบันนี้โลกได้มีการพัฒนาไปแล้วมากมายทั้งในด้านบุคคลที่ดี หรือรวมไปถึงด้านเทคโนโลยีด้วยซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะบุคคล และความคิดที่เป็นสิ่งบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น ในการบริหารองค์กรก็เช่นกันที่จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่ดี มีการพัฒนาองค์กรเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเพื่อต้องการให้องค์กรของตนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง แต่ว่าการพัฒนาโดยทั่วไปนั้น มีจำนวนมากมาย โดยเฉพาะการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์นั้นอาจทำให้มีการเปลี่ยนไปในอีกมิติหนึ่งก็ได้ ซึ่งผู้เขียนคิดว่าการที่นำหลักพุทธธรรม หรือหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์อาจเป็นเรื่องที่ดีขึ้นอีกระดับหนึ่ง โดยใช้หลักกุศลธรรม เป็นหลักธรรมที่หมายถึง ธรรมที่เป็นเครื่องเจริญ คุณธรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2559) และเพื่อให้อยู่บนพื้นฐานของหลักการทางพุทธศาสนา รวมทั้งเป็นการพัฒนาให้เป็นไปในรูปแบบที่ชัดเจนขึ้น

การพัฒนาภาวะผู้นำในเบื้องต้น

ในการพัฒนาภาวะผู้นำนั้นเป็นการพัฒนาเป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการเป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยความสามารถเพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร หรือควบคุมองค์กรได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักจะเห็นแต่ผู้นำที่มีหน้าที่สั่งการ ควบคุม หรือกระทำในสิ่งที่ตนปกครองมากกว่า แต่คำว่า “ภาวะผู้นำ” นั้นแทบจะหายากที่จะมีการทำในสิ่งที่ควรทำ (ทิมงานเอ็นเทรนนิ่ง, 2561) ซึ่งภาวะผู้นำนั้นต้องประกอบด้วย ดังนี้

1. เป็นผู้ที่สามารถแบกรับความรับผิดชอบในขณะที่ผู้อื่นสรรหาคำแก้ตัว
2. เป็นผู้ที่จุดแรงบันดาลใจ คอยวาดภาพให้ผู้อื่นมองเห็นศักยภาพในการทำประโยชน์ที่ซ่อนอยู่ในตัว

3. เป็นผู้มองเห็นโอกาสในขณะที่ผู้อื่นนั้นมองเห็นวิกฤต

4. เป็นผู้ที่สามารถทำความเข้าใจให้เป็นจริง

5. เป็นผู้ที่มีความกล้าที่จะเปลี่ยนตัวเอง โดยไม่กลัวความล้มเหลว

โดยในลักษณะของภาวะผู้นำทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ผู้นำ หรือบุคคลควรที่จะมีการพัฒนาเพื่อเป็นการฝึกตนเองสำหรับการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อเป็นผู้ที่มีบุคลิกในการที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้ที่มีผู้ที่ให้ความเคารพนับถือ ในการที่เป็นผู้นำที่ดี หรือการมีภาวะผู้นำล้วนก็ต้องการฝึกฝนจากความคิดเป็นเบื้องต้น โดยมองว่าบุคคลนั้นจะมีภาวะผู้นำหรือต้องมองในรูปแบบพฤติกรรมที่สื่อสารออกมา ซึ่งประกอบด้วย 3 ประการ คือ 1.เป็นผู้ที่มีคุณธรรม 2.เป็นผู้ที่มีน้ำใจและใจกว้าง 3.มีความปรารถนาให้องค์กรดีขึ้น (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2564) ซึ่งในการเป็นผู้ที่มีคุณธรรมนี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการใช้ความถูกต้องดีงามในองค์กรเพื่อให้องค์กรหรือเพื่อนร่วมงานนั้นให้ความไว้วางใจ เพราะถูกสิ่งทุกอย่างนั้นต้องอาศัยความถูกต้องเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหาตามมาอย่างแน่นอนเนื่องจากใช้ความถูกต้องเป็นหลัก ประเด็นต่อมาอันเป็นผู้ที่มีน้ำใจและใจกว้างนั้น ย่อมส่งผลถึงการเป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยความตั้งใจที่ดี หรือเป็นผู้ที่ไม่หวังผลประโยชน์ส่วนตนแต่เน้นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าเมื่อองค์กรและเพื่อนร่วมงานมีปัญหาสามารถช่วยได้อย่างมีความตั้งใจเต็มที่ เพราะเมื่อมีความทุกข์ก็อาจทุกข์ร่วมกันเพื่อให้องค์กรอยู่รอด และต้องมีใจเป็นกลาง และใจกว้างเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ประเด็นสุดท้ายคือ เป็นผู้ที่มีความปรารถนาให้องค์กรดีขึ้น ซึ่งบุคคลในลักษณะนี้ย่อมทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ เพราะเป็นผู้ที่มีความทุ่มเทให้กับองค์กรมาก ซึ่งในการทุ่มเทนั้นจะต้องประกอบไปด้วยทั้งร่างกาย แรงใจ ความคิดและสติปัญญานั้นมุ่งไปที่องค์กรอย่างเดียว แต่ในรูปแบบดังกล่าวก็ยังยังไม่เพียงพอจะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมอีกมากมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นในการที่จะบ่งชี้ในตัวของผู้ว่าว่ามีลักษณะแบบไหนนั้น (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2560) ซึ่งเครื่องบ่งชี้ความเป็นผู้นำนี้จะต้องมีคุณสมบัติของความเป็นผู้นำอยู่พอสมควร ดังนี้

1. รู้สึกมีกำลังใจเมื่อมีคนเชื่อในความคิดของคุณ
2. ชอบรับฟังคำถามที่ทำหายในเวลาทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ยกย่องผู้ร่วมงานเมื่องานที่ทำมีความก้าวหน้า
4. พร้อมให้กำลังใจผู้อื่นไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว
5. มีความเชื่อมั่นว่าความสำเร็จของทีมมีความสำคัญมากกว่าความสำเร็จของตนเองแต่เพียงผู้เดียว

6. ไม่หวังที่ผู้อื่นจะนำความคิดของคุณไปใช้

7. ให้ความสำคัญกับการร่วมกันทำงานเป็นทีม

8. ชอบให้ความช่วยเหลือแนะนำ (coaching) ผู้ร่วมทีมงาน
9. มีความสุขที่ได้ยกย่องและเฉลิมฉลองความสำเร็จของผู้อื่น
10. มีความรู้สึกรู้ว่าปัญหาของทีมงานก็เหมือนปัญหาของตนเอง
11. ชอบแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างบุคคล (interpersonal)
12. ชอบกระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็น (idea generator) เมื่อต้องทำงานเป็นทีม
13. ชอบแสดงความคิดเห็นในระหว่างการทำงานเป็นทีม
14. ชอบชักนำ (convincing person) ผู้อื่นให้คล้อยตามความคิดเห็นของตน

โดยเครื่องบ่งชี้ของการเป็นผู้นำทั้ง 14 ประการนี้บ่งบอกให้เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้นำ หรือบุคคลควรที่จะนำไปพัฒนาในความเป็นผู้นำที่มีลักษณะ “ภาวะผู้นำ” เพื่อที่จะได้ทำให้องค์กรบางองค์กรได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปในทางที่ดี หรือเพื่อเป็นการพัฒนาองค์ของตนให้เกิดความมีประสิทธิภาพและความก้าวหน้าในตำแหน่งในองค์กรเองก็ดี หรือเพื่อเป็นการปลูกฝังให้เกิดการแนะนำต่อบุคลากรในองค์กรต่อไป แต่ในการจะปลูกฝังให้องค์กรมีภาวะผู้นำที่ดีนั้นอาจเป็นเรื่องยาก (ณรงวิทย์ แสนทอง, 2546) จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ดังนี้

1. การหาเมล็ดพันธุ์ เลือกรูปแบบหรือตัวอย่างของการเป็นผู้นำที่เราชื่นชอบ ศึกษาวิธีการ เทคนิคการ แบบอย่างที่ทำให้ประสบความสำเร็จ หรือการเก็บข้อมูลของผู้คนที่หลากหลาย เพื่อนำมาประยุกต์ได้อย่างเหมาะสม

2. การหาดิน เมื่อพบตัวตนของตัวเองแล้วว่า ต้องการมีภาวะผู้นำแบบไหน ควรพาตัวเองเข้าไปคลุกคลีกับ ผู้คน กิจกรรม เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรม วิธีการให้เกิดความเข้าใจและเข้าถึงความสำคัญของการมีตัวตนในแบบผู้นำที่ดี

3. การรดน้ำพรุนดิน คือการพัฒนาตัวเอง ฝึกฝน แก้ไข หาข้อดีข้อเสีย ฝึกสร้างวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานรวมถึงนำมาปรับใช้กับทีมงานของตัวเอง ประเมินผลที่เกิดขึ้น หากยังไม่ดีพอค่อยหาวิธีใหม่ โดยการเพิ่มการเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่มากขึ้นรวมถึงความกล้าในการริเริ่มและการตัดสินใจอย่างเฉียบขาด

4. การกำจัดศัตรูพืช ค้นหาข้อด้อยของตัวเอง เพื่อเปลี่ยนเป็นข้อเด่น เช่น เป็นคนขาดความมั่นใจในตัวเอง อันเนื่องมาจากความคิดในใจที่เราสร้างขึ้นเอง คิดว่าคนอื่นเก่งกว่า ทำได้ดีกว่า ฝึกตัวเองให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ปรับวิธีคิด ความรู้ใหม่ๆ บุคลิกภาพ การพูด เพื่อลบข้อด้อยที่เป็นเหมือนอุปสรรคทำให้ขาดการพัฒนาตัวเองได้น้อยลง

5. การพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ นอกจากการพัฒนาตัวเองให้มีศักยภาพเชิงผู้นำแล้ว สิ่งสำคัญจะต้องสามารถนำศักยภาพที่มีตัวเองไปพัฒนาผู้อื่น เช่น ลูกน้อง ทีมงาน ให้มีคุณภาพด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารพนักงานในระดับต่าง ๆ การจัดการปัญหาให้ผ่านไปด้วยความราบรื่น รวมถึงการถ่ายทอดประสบการณ์แก่ผู้นำสายพันธุ์ใหม่และการตามเทรนด์ของโลกให้ทันเพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการใช้ความคิด การนำศักยภาพของตน เพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาบุคคล หรือผู้อื่นในองค์กรให้เกิดความเชื่อมั่นมีความเชื่อใจ การให้คำแนะนำต่อเพื่อนในองค์กร การมีทัศนคติที่ดีเพื่อเป็นสิ่งที่ผู้นำ หรือบุคคลที่บ่งบอกถึงควมมี ประสิทธิภาพเพื่อที่จะได้นำความรู้ ความคิด นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานหรือนำไปใช้ต่อองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจำเป็นต้องมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งทัศนคติ ความเข้าใจ การมองมุมมองที่ดีเพื่อที่จะสามารถนำไปแก้ปัญหาต่อองค์กรได้เมื่อเกิดปัญหาขึ้น โดยใช้ศักยภาพของตนในการทำงานและเพื่อเป็นผู้ที่มีภาวะความเป็นผู้นำที่ดีต่อไป

หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อในการพัฒนาภาวะผู้นำ

สำหรับหลักพุทธธรรมที่จะนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ ผู้เขียนนั้นได้ศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้อง คือ หลักวุฒิ หรือ วุฒิธรรม ซึ่งหมายถึง ธรรมที่เป็นเครื่องเจริญ คุณธรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. สัมปยุตสังเสวะ (คบหาสัตบุรุษ การสรรหาผู้รู้ผู้ทรงคุณ)
2. สัทธัมมัสสวนะ (ฟังสัทธรรม เอาใจใส่การเรียนรู้ หาความรู้จริง)
3. โยนิโสมนสิการ (ทำในใจโดยแยบคาย คิดหาเหตุผลโดยถูกวิธี)

4. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ (ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติธรรมให้ถูกต้องตามหลักคือให้ สอดคล้องพอดีตามขอบเขตความหมายและวัตถุประสงค์ที่สัมพันธ์กับธรรมข้ออื่น ๆ นำสิ่งที่ได้ เล่าเรียนและตรึงตรองเห็นแล้วไปใช้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักความหมายของสิ่งนั้น ๆ) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2559)

โดยในหลักธรรมนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติก็จะทำให้ถึงพร้อมด้วยความเจริญงอกงามในการ ดำรงชีวิต หรือการปฏิบัติงานย่อมเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น สำหรับหลักพุทธธรรมดังกล่าวนี้เมื่อนำมาจำแนกและอธิบายให้เข้าใจแล้ว ยังเป็นหลักธรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น โดยผู้เขียนจะได้อธิบายในแต่ละหัวข้อหลักธรรม ดังต่อไปนี้

1. สัมปยุตสังเสวะ (การคบสัตบุรุษ การสรรหาผู้รู้ผู้ทรงคุณ) ในหลักพุทธธรรมข้อนี้ เป็นการให้ข้อคิดที่เกี่ยวกับการคบบุคคลผู้ที่ประกอบธรรมด้วย 7 ประการ คือ 1.เป็นผู้ที่รู้จักเหตุ 2.เป็นผู้ที่รู้จักผล 3.เป็นผู้ที่รู้จักตน 4.เป็นผู้ที่รู้จักประมาณ 5.เป็นผู้ที่รู้จักกาล 6.เป็นผู้ที่รู้จักหมู่ คน 7.เป็นผู้ที่รู้จักบุคคล (สารานุกรมเสรี, 2564) โดยเมื่อให้อธิบายถึงก็คือ การคบบัณฑิตหรือผู้รู้ ผู้ที่เป็นบุคคลที่น่าคบหา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีจิตใจผ่องใสอยู่เป็นปกติ มีความเห็นถูก เป็นผู้ที่ยึดถือ ค่านิยมที่ถูกต้องและดำเนินชีวิตด้วยปัญญา (สารานุกรมเสรี, 2563) โดยผู้มีปัญญานี้ย่อมบ่งบอก ถึงบุคคลผู้ที่มีทัศนคติที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ โดยเฉพาะหลักการใช้ชีวิต เพื่อให้อยู่บนพื้นฐานความความดีมีจริยธรรมในทางที่ถูกต้อง เพื่อไม่ให้กระทำความผิดศีลธรรมหรือผิด บาบ ซึ่งการเป็นผู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาอบรม รวมทั้งขัดเกลาอยู่

ในศีล สมาธิ และปัญญา โดยสำหรับบัณฑิตนี้เมื่อกล่าวถึงแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) เป็นผู้ ที่ทรงความรู้ ผู้มีปัญญา นักปราชญ์ หรือเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษโดยกำเนิด ซึ่งในลักษณะ ดังกล่าวนี้นับบอกถึงการไม่จำกัดในแต่ละบุคคล โดยจำเป็นจะต้องประกอบไปด้วย ความรู้ ความ ดี เป็นผู้ที่มีปัญญาย่างเห็นได้ชัดเจนนากยิ่งขึ้น

2. สัทธัมมัสสวนะ (ฟังสัทธรรม เอาใจใส่การเรียนรู้ หาความรู้จริง) โดยหลักพุทธธรรมข้อ นี้บ่งบอกถึงการเป็นบุคคลผู้ที่มีการเข้าหาผู้รู้เพื่อสอบถามปัญหาข้อสงสัย ปรัชญาข้อธรรมข้อ ธรรม เพื่อความเจริญแห่งปัญญาของตน (ใจสั่งมา, 2564) ซึ่งการเป็นผู้ที่มีความสนใจ หรือมี ความใส่ใจในการศึกษาเล่าเรียน โดยเป็นการแสวงหาความรู้ เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองจึง จำเป็นต้องมีการค้นคว้า วิเคราะห์และเพื่อให้เกิดความจริงในสิ่งที่กำลังค้นหานั้นอย่าง ตรงไปตรงมา เพราะว่าในการเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อการเรียน หรือการศึกษานั้น เกิดความความมี หลักความตั้งใจ เมื่อมีหลักการดังกล่าวนี้ เวลาจะปฏิบัติประการใดนั้น ก็ต้องเป็นบุคคลที่มีความ มุ่งมั่น เอาใจใส่เป็นส่วนสำคัญ เช่น การเอาใจใส่ต่อการพัฒนาตนเอง เอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ หรือ แม้กระทั่งการเอาใจใส่ต่อการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และเพื่อนร่วมงานด้วยก็ตาม จึงมีความ จำเป็นจะต้องศึกษาค้นคว้ารวมทั้งพัฒนาตนเองเพื่อเป็นเกาะป้องกันจากอวิชา คือ ความไม่รู้ ความไม่เข้าใจในสิ่งที่เป็นอย่าง เป็นต้น

3. โยนิโสมนสิการ (ทำในใจโดยแยบคาย คิดหาเหตุผลโดยถุวิธี) ในหลักพุทธธรรมนี้ เป็นการให้ข้อคิดที่เกี่ยวกับการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ หรือการเป็นบุคคลที่เมื่อก่อนจะทำการใด นั้นจำเป็นจะต้องมีการพิจารณาหาเหตุผลมาอ้างอิงในเรื่องดังกล่าวให้ได้ เพื่อทำการโต้แย้งตาม หลักการในการเป็นบุคคลที่มีเหตุผลในการจะประพฤติปฏิบัติในเรื่องใดแล้ว ก็ต้องทำการ พิจารณาก่อนล่วงหน้า ว่าสิ่งใดที่ควรปฏิบัติ หรือสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ (พระมหาสมชาย ฐานวุ ทโธ, 2553) ซึ่งเป็นการตรงคำของครูบาอาจารย์ให้ลึก เมื่อเราได้พบครูดีแล้ว ได้ฟังคำครู ชัดเจนทำใจโดยแยบคาย รู้จักคิดพิจารณาให้เห็นเหตุผลคุณโทษในสิ่งที่ได้เล่าเรียนสดับฟังนั้น จับสาระที่จะนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2528) ถ้ามีปัญหา เกิดขึ้น ก็จะได้สืบสาวราวเรื่อง คิดแก้ไขให้ถูกจุดถูกขั้นตอน รู้จักนำความรู้มาใช้ให้ถูกจุดถูกแง่ จึงจะได้ประโยชน์ ตลอดจนรู้จักพิจารณา ในเรื่องดังกล่าวนี้โดยตรงไปตรงมา และเพื่อทำให้เกิด ความเข้าใจในหลักการของชีวิตมากยิ่งขึ้น

4. อัมมานุอัมมปฏิบัติ (ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติธรรมให้ถูกต้องตามหลักคือให้ สอดคล้องพอดีตามขอบเขตความหมายและวัตถุประสงค์ที่สัมพันธ์กับธรรมข้ออื่น ๆ นำสิ่งที่ได้ เล่าเรียนและตรึงตรองเห็นแล้วไปใช้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักความหมายของสิ่งนั้น ๆ) โดยใน หลักธรรมนี้ เป็นการอธิบายถึงการที่ต้องปฏิบัติในสิ่งที่ครูบาอาจารย์นั้นได้สั่งสอนนั่นคือ การทำ ในสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมาอย่างถูกต้อง ไม่ปฏิบัตินอกหลักสูตร หรือปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ได้สั่งสอน เพราะการจะทำสิ่งใดลงไปนั้นจำเป็นจะต้องมองผลดีผลเสียด้วย ซึ่งการปฏิบัติในกรอบหรือเมื่อ ทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามแล้ว ย่อมทำให้เกิดกระบวนการที่เรียกว่า (พระมหาสมชาย ฐานวุทโธ,

2553) ศึกษาให้ดี กล้าลงมือทำ พร้อมนำข้อบกพร่องมาแก้ไข เพราะในเมื่อมีการศึกษาดีแล้ว จำเป็นจะต้องนำสิ่งที่ได้ศึกษานั้นไปปฏิบัติตามสมควรและเหมาะสม ซึ่งหากมีการปฏิบัติแล้วมีข้อผิดพลาดประการใด จำเป็นจะต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนรวมทั้งมีการปรับแผน หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งนั้นโดยเร็วที่สุดเพื่อไม่เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้นอีก เพราะจะทำให้เกิดการเสียเวลายิ่งขึ้น ซึ่งต้องทำให้เกิดความเหมาะสมกับสิ่งที่ได้ศึกษามาในเบื้องต้นอย่างเหมาะสม ไม่ควรปฏิบัติที่นอกเหนือจากสิ่งที่ทำนั้น

ดังนั้น หลักคุณธรรม 4 ประการนี้ เป็นหลักพุทธธรรมที่นำไปสู่ความเจริญในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งรวมไปถึงการดำเนินชีวิตด้วย ในหลักพุทธธรรมนี้มีกระบวนการต่อการพัฒนาตนเองโดยการเป็นผู้ที่รู้จักเข้าหาบุคคลที่มีปัญหาหรือเข้าหาบัณฑิต ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ มีสติปัญญาเพื่อที่จะสามารถนำพาตนไปสู่ความเจริญขึ้น รวมทั้งการเป็นผู้ที่รู้จักศึกษาค้นคว้าความรู้ เพื่อให้ตนเองนั้นได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสิ่งต่าง ๆ เพราะว่าความรู้นั้นเป็นสิ่งที่บุคคลต้องมีเพื่อเป็นเกาะป้องกันตนเอง ซึ่งรวมไปถึงการรู้จักพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ โดยการพิจารณานี้เป็นการทำให้เกิดการวิเคราะหในหลักการที่เจอเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสุดท้ายการปฏิบัติในสิ่งที่ได้ศึกษาเรียนรู้ ที่อาจารย์ถ่ายทอดสำหรับนำไปสู่การแก้ปัญหาเมื่อข้อผิดพลาด โดยในหลักพุทธธรรมทั้ง 4 ประการดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งที่กำหนดเส้นทางในการพัฒนาในสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง ทั้งการสรรหาผู้ให้ความรู้ การตั้งใจเรียนรู้ การพิจารณา การนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติให้เกิดความสมเหตุสมผลในสิ่งที่ได้รับเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กร

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กร เป็นการนำหลักพุทธธรรม และหลักการพัฒนาภาวะผู้นำมาทำการประยุกต์รวมทั้งวิเคราะห์เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารในองค์กร ซึ่งผู้เขียนนั้นได้นำหลักคุณธรรม 4 ประการมาวิเคราะห์ร่วมกับหลักการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การประยุกต์หลักคุณธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในข้อที่ 1 คือ สัปปุริสสังสวะ เป็นการสรรหาผู้รู้ หรือบัณฑิตเพื่อให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งการที่บุคคลนั้นจะมีความเป็นภาวะผู้นำนั้นจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับผู้แนะนำ ครูบาอาจารย์ หรือบุคคลที่เป็นแบบอย่างในทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดรูปแบบที่ชัดเจนในการทำตาม เกิดการเรียนรู้ การซึมซับในสิ่งที่จำเป็นเพื่อเป็นการปลูกฝังตนเองในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและการที่มีผู้แนะนำ ต้นแบบที่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเลิศ และยังนำไปสู่การบริหารจัดการองค์กรให้เกิดความเข้มแข็งเพราะมีผู้ให้คำปรึกษา ผู้แนะนำ โดยในการแนะนำนี้เป็นการแนะนำในสิ่งที่ดี การอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม เพื่อให้องค์กรนั้นสามารถอยู่รอดในสภาพสังคมปัจจุบันนี้ โดยการที่มีผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาให้คำแนะนำ หรือนักปราชญ์นั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้อง

พยายามรับการถ่ายทอดในสิ่งที่ดี เพื่อให้สามารถเป็นผู้ที่จะนำไปถ่ายทอดให้รุ่นต่อไป หรือผู้ที่อยู่ในองค์กรได้รับการสนับสนุนให้เกิดการปลุกต้นความรู้ความสามารถ หรือการดึงศักยภาพที่มีอยู่นั้นขึ้นมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามที่ผู้แนะนำได้ให้ไว้ตั้งแต่ต้น

การประยุกต์หลักคุณธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในข้อที่ 2 คือ สัทธัมมัสสวนะ เป็นการตั้งใจศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเองนั้น โดยในหลักพุทธธรรมนี้ เป็นสิ่งที่นักบริหารควรมีความตระหนักในเรื่องดังกล่าว ซึ่งการที่จะเป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่ดีนั้น จำเป็นจะต้องมีการศึกษาหาความรู้ มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อนำไปพัฒนาองค์กร โดยในการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำ จะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง มีการใช้ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เป็นประโยชน์ที่ดีต่อองค์กรของตน มีการเรียนรู้ในเรื่องที่ควรเรียนรู้ เช่น การเป็นผู้นำควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง การบริหารจะต้องประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองนำไปสู่ความเป็นผู้นำ และคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่จะต้องมีการประพฤติปฏิบัติต่อองค์กร ในการเปลี่ยนแปลงให้องค์กรมีประสิทธิภาพและดีขึ้นหลักการที่ได้ศึกษาเรียนรู้ อย่างเหมาะสม และถูกต้องในสิ่งที่สามารถเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ส่วนรวมของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้ศึกษาเรียนรู้

การประยุกต์หลักคุณธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในข้อที่ 3 คือ โยนิโสมนสิการ เป็นการที่บุคคลรู้จักการพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ เพราะว่าการพิจารณานั้นเป็นการวิเคราะห์การประมวลความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการเพื่อจัดแจงให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาองค์กร หรือการพัฒนาบุคลากรในองค์กร ซึ่งล้วนแล้วจำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์หรือพิจารณาเพื่อให้เกิดในข้อผิดพลาดให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ และในการพิจารณานี้ทำให้บุคคลดังกล่าวนี้เป็นบุคคลที่มีความรอบคอบต่อการกระทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งกระบวนการในการพิจารณานั้นจำเป็นต้องใช้ปัญญา และสมาธิในการวิเคราะห์เพื่อทำให้เกิดผลที่จะได้นำไปประยุกต์ต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่กำลังมีการพัฒนานั้นได้สมเหตุสมผลด้วย เพราะการที่บุคคลนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการพัฒนาตนเองนั้นจำเป็นจะต้องมีปัญหาก่อนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือการใช้สมาธิเพื่อให้เกิดการพิจารณาสำหรับทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยในการประยุกต์หลักพุทธธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การพิจารณาใช้หลักคุณธรรมในการพัฒนาองค์กร ซึ่งถ้ามีคุณธรรมที่ดีแล้ว จึงทำให้เกิดองค์กรนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของบุคคลผู้มีหลักโยนิโสมนสิการ คือ การพิจารณาโดยแยบคาย ซึ่งเป็นการพิจารณาแบบละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้นไปอีกนั่นเอง

การประยุกต์หลักคุณธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในข้อที่ 4 คือ อัมมานุอัมมปฏิบัติ เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำโดยการนำความรู้ที่ได้จากผู้มีปัญญา หรือครูบาอาจารย์นั้นไปปฏิบัติโดยในการปฏิบัติจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม เพื่อเป็นการนำความรู้ที่ได้นั้นไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ที่ดี ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบของหลักพุทธธรรมดังกล่าวนี้ ตั้งแต่การสรรหาผู้รู้ แล้วตั้งใจศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ไปต่อที่นำไปพิจารณาในการตัดสินใจให้เป็นไปในรูปแบบต่าง ๆ ตามความสามารถของคนที่ได้จากความรู้ความเข้าใจ และสุดท้ายนั้นเป็นการ

นำไปปฏิบัติให้ถูกวิธีโดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม ความเหมาะสมที่ควรปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร เพราะว่าองค์กรนั้นควรมีผู้ที่มีคุณภาพะผู้นำที่ประกอบด้วยหลักพุทธธรรมทั้ง 4 นี้ ซึ่งทำให้เกิดเป็นรูปแบบของความดีมีความรู้ และเป็นการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่เหมาะสมรวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

ดังนั้น การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กรนั้นจะต้องประกอบไปด้วยรูปแบบ หรือต้นแบบของความมีภาวะผู้นำ แล้วนำในสิ่งที่ได้รับจากต้นแบบมาศึกษาทำความเข้าใจในหลักการที่เหมาะสม โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการดัดศักยภาพของตนขึ้นมาเพื่อที่จะได้นำสิ่งที่มึนั้นไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโดยใช้ปัญญาเพื่อเป็นการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบด้วยการไตร่ตรองว่าสิ่งนั้นควรทำหรือไม่ควรทำ ทั้งยังเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจตามมาด้วย และสุดท้ายคือการนำไปปฏิบัติซึ่งอยู่ในกรอบหรือบนพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายทอดอย่างเหมาะสมและมีความสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์นั้น โดยต้องสังเกตว่ามีความตรงตามสิ่งที่ต้องการหรือไม่กับการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร เพราะหาไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงองค์กรแล้ว หลักการพัฒนาภาวะผู้นำอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ

สรุป

การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการใช้ความคิด การนำศักยภาพของตนเพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาบุคคล หรือผู้อื่นในองค์กรให้เกิดความเชื่อมั่นมีความเชื่อใจ การให้คำแนะนำต่อเพื่อนในองค์กร การมีทัศนคติที่ดีเพื่อเป็นสิ่งที่ผู้นำ หรือบุคคลที่บ่งบอกถึงความมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะได้นำความรู้ ความคิด นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานหรือนำไปใช้ต่อองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจำเป็นต้องมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งทัศนคติ ความเข้าใจ การมองมุมมองที่ดีเพื่อที่จะสามารถนำไปแก้ปัญหาต่อองค์กรได้เมื่อเกิดปัญหาขึ้น และเมื่อมีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำต่อการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กรจะต้องประกอบไปด้วยรูปแบบ หรือต้นแบบของความมีภาวะผู้นำทำให้เป็นหลักการ “เน้นรูปแบบด้วยการสรรหา” แล้วนำในสิ่งที่ได้รับจากต้นแบบมาศึกษาทำความเข้าใจในหลักการที่เหมาะสม โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการดัดศักยภาพของตนขึ้นมาซึ่งเป็นการ “เพื่อศึกษาในสิ่งที่สั่งสม” เพื่อที่จะได้นำสิ่งที่มึนั้นไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโดยใช้ปัญญาเพื่อเป็นการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบด้วยการไตร่ตรองว่าสิ่งนั้นควรทำหรือไม่ควรทำทั้งยังเป็น การป้องกันปัญหาที่อาจตามมาด้วยซึ่งใช้ “ใช้หลักการพิจารณาอย่างแยบยล” และสุดท้ายคือการนำไปปฏิบัติซึ่งอยู่ในกรอบหรือบนพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายทอดอย่างเหมาะสมและมีความสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์นั้น โดยต้องสังเกตว่ามีความตรงตามสิ่งที่ต้องการหรือไม่กับการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร “เพื่อฝึกฝนปฏิบัติด้วยเน้นพัฒนา”

เอกสารอ้างอิง

- ใจสั่งมา. (2564). *วุดิธรรม 4 ประการ*. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.jaisangma.com/virtues-conducive-to-growth/>.
- ณรงวิทย์ แสนทอง. (2546). *กล้าเปลี่ยนแปลง ก้าวกระโดด ข้ามสิ่งที่เป็นอยู่ ไปสู่สิ่งที่ต้องการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ทีมงานเอ็นทรaining. (2561). *การพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำในตัวคุณให้แข็งแกร่ง*. สืบค้น พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.enttraining.net/article/การพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำในตัวคุณให้แข็งแกร่ง/>.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร. (2560). *การพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้นำที่แท้จริง*. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2565, จาก <https://drpiyanan.com/2017/06/27/การพัฒนาตนเองเพื่อเป็น/>.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2528). *เล่าเรื่องให้โยมฟัง ชุดที่ 2 พัฒนาปัญญา (หลักการพัฒนาปัญญา)*. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.payutto.net/book-content/หลักการพัฒนาปัญญา>.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพฯ: มูลนิธิศึกษาเพื่อสันติภาพ.
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ. (2553). *วุดิธรรม : คุณธรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม*. สืบค้น 8 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.dmc.tv/pages/top_of_week/20100826_DMC_A07.html.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2564). *การพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ*. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2565, จาก <https://bananatraining.com/ดูบทความ-47837-1-การพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ.html>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สารานุกรมเสรี. (2563). *บัณฑิต*. สืบค้น 7 พฤษภาคม 2565, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/บัณฑิต>.
- สารานุกรมเสรี. (2564). *สัตบุรุษ*. สืบค้น 8 พฤษภาคม 2565, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สัตบุรุษ>.

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*
PUBLIC POLICY IMPLEMENTATION OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS.

อุบลกาญจน์ อมรสิน

Ubolkan Amornsyn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-Mail: su_phanida@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติของท้องถิ่นนั้นเป็นกระบวนการแปลงนโยบายที่มีแหล่งที่มาจากนโยบายรัฐบาล นโยบายจากสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น นโยบายที่มาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายที่ริเริ่มจากประชาชน ให้เป็นโครงการกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม โดยที่ใช้เงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการ หรือโครงการที่ใช้เงินอุดหนุนของรัฐบาลมาดำเนินการ โดยมีกระบวนการดำเนินการของโครงการที่แตกต่างกันไปตามประเภทของโครงการโดยเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปตามซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้น ก็เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนอีกด้วย

คำสำคัญ : นโยบายสาธารณะ; การนำนโยบายไปปฏิบัติ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This academic paper aimed to study the process of public policy implementation of local administrative organizations; it was found that local policy implementation is a process of converting policies that have come from government policy. Policies from local council members and local administrators Policy derived from relevant laws People's initiatives. To be a project Concrete activity by using the income of the local administrative organization to operate or projects that use government grants to operate the project implementation

process differs according to the type of project in accordance with local administrative organization laws, rules and regulations that have different operating processes as mentioned above. It is in response to the needs of the people and solves problems that arise with the public as well.

Keywords: Public Policy; Implementing the Policy; Local Government Organizations

บทนำ

จากกระแสโลกาภิวัตน์ กระแสประชาธิปไตย กระแสสิทธิมนุษยชน และวงจรเศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวนเป็นระยะ อันนำไปสู่กระแสการปฏิรูปการบริหารของต่างประเทศภายใต้แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ เป็นแรงผลักดันที่สำคัญทำให้ประเทศไทยเกิดกระแสการปฏิรูประบบราชการในประเทศ โดยมีแนวคิดที่สำคัญ คือ การหันมาให้ความสำคัญกับการบริการสาธารณะที่เน้นการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชน การจัดทำแผนและการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลของโครงการรวมถึง การคิดค้นพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารที่เน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกันในรูปแบบเครือข่าย เป็นต้น พลวัตการเปลี่ยนแปลงหมุนเนื่องและเคลื่อนตัวอย่างรวดเร็วดังกล่าวย่อมเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผลกระทบต่องค์กร ความรู้ของนโยบายสาธารณะ นักวิชาการด้านนโยบายสาธารณะจึงหันมาให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การนำแนวคิดศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ เช่น การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การตลาด การบริหารจัดการภาครัฐ และเครือข่าย และเทคนิควิธีการประเมินผลแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มาประยุกต์ใช้กับการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการประเมินผลนโยบายสาธารณะ ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่เพียงเกิดขึ้นในการบริหารภาครัฐส่วนกลางเท่านั้น แต่ได้ใช้อิทธิพลไปยังการบริหารราชการในส่วนท้องถิ่นอีกด้วย (ศุภชัย ยาวะ ประภาส และปิยากร หวังมหาพร, 2552) การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นการดำเนินโครงการ กิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการตอบสนองความต้องการ ของประชาชนรวมเป็นกระบวนการหลังจากกฎหมายผ่านสภาหรือนโยบายได้รับการอนุมัติแล้ว ทั้งนี้การนำ นโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐนั้นที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำความต้องการของประชาชนและนโยบายของรัฐมากำหนดเป็นโครงการ หรือกิจกรรมที่สอดคล้องกฎหมาย และโครงการหรือกิจกรรมนั้นไปปฏิบัติเพื่อตอบสนองคนในชุมชนและสังคม ต่อไป

นโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ คือ การจัดสรรคุณค่าต่างๆ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อสังคมส่วนรวม (The Authoritative allocation of values for the whole society) สิ่งนี้ที่รัฐบาลตัดสินใจที่จะกระทำ หรือไม่กระทำนั้น เป็นผลมาจากค่านิยมหรือความปรารถนาหรือความเชื่อ

ของรัฐบาลว่าเรื่องอะไรสำคัญกว่า ดีกว่า หรือเหมาะสมกว่า จึงเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เพื่อส่วนรวม โดยรัฐบาลจะอาศัยอำนาจตาม กฎหมายผ่านระบบการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นอำนาจ อันชอบธรรมในการกำหนดนโยบาย เช่น การซื้อรถถังเพื่อ เสริมสร้างกองทัพทำให้เข้มแข็งก็มีความสำคัญ หรือการขยายรถไฟรางคู่ทั่วประเทศก็มีความสำคัญ หรือการ เพิ่มเงินเดือนให้ข้าราชการก็มีความสำคัญเช่นกัน แต่รัฐบาลจะต้องเลือกทำอะไรสิ่งหนึ่งที่พิจารณาว่าสำคัญ ก่อน เพราะมีทรัพยากรจำกัด หรือรัฐบาลเลือกที่จะไม่ทำบางเรื่องหรือทุกเรื่อง ด้วยเหตุผลอื่น ๆ ก็ได้ (Dye, 2002)

นโยบายสาธารณะยังเป็นพันธะสัญญาระยะยาวในการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นแบบแผนของรัฐบาล โดยมุ่งเน้นสิ่งที่รัฐบาลได้ดำเนินการจริงมากกว่าสิ่งที่รัฐบาลพูด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในนโยบายสาธารณะ อย่างชัดเจน (Prewitt & Verba, 1983) ชุดของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันตามที่มุ่งหวังไว้ และดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการแก้ไขปัญหาหรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจ ให้บรรลุเป้าหมายหรือ สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (A purposive course of action followed by and actor or set of actors in dealing with a problem or matter of concern) แนวความคิดนี้ชี้ให้เห็นว่านโยบายสาธารณะเกิดขึ้นภายใต้ระบบการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน และมีการชี้ให้เห็นถึงบทบาทของบุคคลหรือองค์การ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกับปัญหานั้นๆ ซึ่งเป็นความหมายที่เน้นให้เกิดการนำไปปฏิบัติจริง (Anderson, 1994)

นอกจากนั้นนโยบายสาธารณะยังเป็นการตัดสินใจของรัฐบาลในการดำเนินกิจกรรมหรือไม่ดำเนิน กิจกรรม โดยรัฐบาลอาจเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือให้ตัวแทนเป็นผู้ดำเนินการ ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยปัญหา อุปสรรคและโอกาส ซึ่งนโยบายถูกเสนอเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี ของประชาชน (ณัฐพล พัวประเสริฐ, 2560) เพื่อเป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาลได้ทำการตัดสินใจเลือกและ กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้แนะให้มีกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการวางแผน การจัดทำโครงการ วิธีการบริหารงานหรือกระบวนการ ดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ในด้วยวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และ ความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการแต่ละเรื่อง (มยุรีอนุমানราชชน, 2547)

กล่าวได้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เป็นการใช้อำนาจ ของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคม ผู้มีอำนาจในการ กำหนดนโยบายได้แก่ ผู้นำทาง การเมืองฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบัน ราชการ ข้าราชการและประมุขของประเทศกิจกรรม ที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องเป็นชุดของ การกระทำที่มีแบบแผน กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องมี เป้าหมาย เป็นกิจกรรมที่ต้อง กระทำให้ปรากฏเป็นจริง กิจกรรมที่เลือกกระทำต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ปัญหาที่ สำคัญของ สังคมเป็นการตัดสินใจกระทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก เป็นการเลือกทางเลือกที่

จะ กระทำโดยพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการต่อรองหรือ ประนีประนอมระหว่าง กลุ่มผลประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมภายในประเทศ และระหว่างประเทศ เป็นกิจกรรมที่ รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำซึ่งอาจก่อให้เกิดผล ทางบวกและลบต่อสังคม และเป็นกิจกรรมที่ชอบ ด้วยกฎหมาย

นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมือง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยหลักการ ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนจึงมีสิทธิและสามารถ แสดงออกซึ่งความต้องการของ ตนเองได้โดยผ่านกลไกต่างๆ ทางการเมือง อาทิพรรคการเมือง นักการเมือง กลุ่มอิทธิพลและกลุ่ม ผลประโยชน์ระบบราชการ ฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ เป็นต้น เมื่อพิจารณาในเชิงทฤษฎีระบบ (System Theory) หากความต้องการ (Demand) ของ ประชาชนได้รับการพิจารณาและนำเสนอสู่สาธารณะ และถ้า นโยบายเหล่านั้นสอดคล้องหรือ สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมได้รัฐบาลก็ย่อมจะ ได้รับพลัง สนับสนุน (Support) จากประชาชน เพื่อนำประเด็นต่างๆ เหล่านั้นเข้าสู่ระบบการเมือง (Political System) เพื่อการพิจารณาและกลั่นกรองให้เป็นนโยบาย (Policy) ซึ่งก็คือ “ผลผลิต ทางการเมือง” (Dye, 2002)

นโยบายสาธารณะมีความสำคัญทั้งต่อผู้กำหนดนโยบายต่อประชาชน และต่อ ความสำเร็จในการ พัฒนาประเทศ ได้แก่

1. เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ
2. เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการของ ประชาชน
3. เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประชาชน
4. เป็นการใช้อำนาจของรัฐบาลเพื่อจัดสรรค่านิยมของสังคม
5. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นต้น

ทั้งนี้เพราะนโยบายเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการและ ค่านิยมของ ประชาชน เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงทิศทางการพัฒนาประเทศทั้งในเศรษฐกิจ สังคมและ การเมืองความสำเร็จของ การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ จะส่งผลให้รัฐบาลสามารถดำรง อำนาจในการบริหารประเทศต่อไปได้ในทาง ตรงกันข้าม หากรัฐบาลกำหนดนโยบายไม่สอดคล้องกับความ ต้องการและค่านิยมของสังคม และไม่สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้ รัฐบาลหมด ความชอบธรรมที่จะบริหารประเทศต่อไป (สมบัติธำรงธัญวงศ์, 2552 : 24-43) กระบวนการ การ ดำเนินนโยบายสาธารณะนั้นเป็นการพิจารณา "กิจกรรม" หรือ "กระบวนการ" ที่เกิดขึ้น ในระบบการเมือง กระบวนการนโยบายนั้นประกอบด้วยขั้นตอนหรือกระบวนการ ดังนี้

1. การระบุปัญหา หมายถึง การพิจารณาปัญหาว่าถูกรับรู้หรือถูกนิยามอย่างไร และเป็นการ พิจารณาหรือตัดสินใจโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจ ซึ่งก็คือรัฐบาล ว่าปัญหาอะไรที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับ การ แก้ไข

2. การกำหนดนโยบาย หมายถึง การออกแบบเป้าหมายนโยบายและกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้

3. การอนุมัตินโยบาย หมายถึง การสนับสนุนทางการเมืองและการตรากฎหมาย

4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้ส่วนราชการสามารถ นำ นโยบายไปดำเนินการได้

5. การประเมินผลนโยบายและโครงการ หมายถึง การประเมินผลกระทบ รวมทั้งด้านความสำเร็จหรือด้านความล้มเหลวของนโยบาย

6. การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หมายถึง การปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงเป้าหมายให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมใหม่ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

กระบวนการนโยบายของคราฟท์และเฟอร์ลองก์ (Kraft & Furlong, 2004) อาจมีส่วนที่ แตกต่างกันอยู่กล่าวคือ มีการเพิ่มขึ้นตอนการอนุมัตินโยบายและการเปลี่ยนแปลงนโยบายเข้าไปใน กระบวนการนโยบาย อย่างไรก็ตามกระบวนการนโยบายดังกล่าวนั้นเป็นการศึกษานโยบายสาธารณะในฐานะ กิจกรรมในระบบการเมือง ประกอบด้วย การระบุปัญหา การพิจารณา นโยบาย การกำหนดนโยบาย การอนุมัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลและการเปลี่ยนแปลงนโยบาย สำหรับเป็นการศึกษานโยบาย

สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้กำหนดกรอบในการนำเสนอไว้ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1. การกำหนดนโยบาย 2. การนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 3. การติดตามและการประเมินผลนโยบาย โดย กำหนดให้ขั้นการระบุประเด็นปัญหา และการอนุมัตินโยบายรวมไว้ในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย และ กำหนดให้ขั้นการเปลี่ยนแปลงนโยบายรวมไว้ในขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย ด้วยเหตุผลที่ว่าการระบุ ประเด็นปัญหา การอนุมัตินโยบาย การเปลี่ยนแปลงนโยบายเป็นประเด็นย่อยและสามารถกล่าวไปพร้อมกับ ประเด็นใหญ่ เพื่อให้สามารถเห็นความต่อเนื่องของ กระบวนการทางนโยบาย (ศุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร, 2563) ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายสาธารณะ (Policy Formation) การกำหนดนโยบายสาธารณะเป็น ขั้นตอนแรกของกระบวนการนโยบาย ในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย

1) การกำหนดประเด็นปัญหา (Issue Definition) การกำหนดประเด็นปัญหา หมายถึง การ ระบุว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขกำหนดเป็นนโยบายหรือทางเลือกเพื่อแก้ไข ปัญหา การกำหนดประเด็น ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าอะไรคือปัญหา เนื่องจากการมองว่าอะไรคือปัญหานั้นมีความแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมอง และภูมิหลัง

2) การพิจารณาประเด็นเข้าสู่วาระนโยบาย (Agenda Setting) เป็นการพิจารณาปัญหาใดก็ได้ ตามที่จะเข้าวาระการพิจารณาจากผู้กำหนดนโยบายได้ต้องเป็นปัญหาที่มีทางออกหรือมีความเป็นไปได้ในการ แก้ไขให้ลุล่วง ซึ่งกระบวนการกำหนดวาระนโยบาย ออกเป็น 3 กระแส ได้แก่ กระแสปัญหา (Problem Stream) กระแสการเมือง (Political Stream) และกระแสนโยบาย (Policy Stream) เพราะหากประเด็น ปัญหาไม่ได้รับความสนใจ แล้วโอกาสที่ประเด็นปัญหานั้นจะไม่ได้รับการสนองตอบจากผู้มีอำนาจที่สูงตามไป ด้วย

3) การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย เป็นการพัฒนา แนวทางในการดำเนินงานเพื่อช่วยในการแก้ปัญหา การพัฒนาแนวทางหรืออาจ เรียกว่าการพัฒนาทางเลือกนี้ เป็นการพิจารณาทางเลือกที่ได้รับการยอมรับทางการเมือง สังคม และความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ การพัฒนา ทางเลือกจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลประกอบการ ตัดสินใจ โดยมีผู้เกี่ยวข้อง

4) การอนุมัตินโยบาย (Policy Legitimation) การอนุมัตินโยบายเป็นขั้นตอน สุดท้ายของ การกำหนดนโยบาย ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการต่อรอง การแข่งขัน การ ประนีประนอมระหว่างกลุ่ม ผลประโยชน์และส่วนราชการ หรือแม้แต่เป็นกระบวนการที่เต็มไปด้วย ความขัดแย้ง เช่น ความขัดแย้งระหว่าง ประธานาธิบดีและรัฐสภา หรือระหว่างกลุ่ม ผลประโยชน์ด้วยกันเอง รวมถึงในกระบวนการกำหนดนโยบายยัง เป็นการกำหนดว่าหน่วยงาน ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ และได้รับงบประมาณสำหรับโครงการ การกำหนด นโยบายเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการนโยบาย การกำหนดนโยบายเกี่ยวข้องกับตัว แสดงที่เข้ามา เกี่ยวข้องและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยตัวแสดงที่เป็นทางการและมี

อำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย เช่น นักการเมือง สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหาร ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และตัวแสดงที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ นักวิชาการ สำหรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในกระบวนการนี้ เช่น การนิยามปัญหา การพิจารณาประเด็นปัญหาสู่ วาระการพิจารณา การแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจว่าจะเลือกทำเพื่อ แก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและเทคนิควิธีในการกำหนด ทางเลือก 2. การนำ นโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Policy Implementation) เมื่อนโยบายสาธารณะถูก กำหนด ออกมาเป็นนโยบาย แผน โครงการ กิจกรรมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลเรียกว่า การนำ นโยบาย ไปปฏิบัตินั่นเอง กิจกรรมในกระบวนการนี้ เช่น การจัดองค์กรใหม่ ได้แก่ การกำหนด แผนก หน่วยงานขึ้นมา ทำหน้าที่ปฏิบัติงานนโยบาย หรืออาจมอบหมายความรับผิดชอบให้ หน่วยงานที่มีอยู่ดำเนินการ หน่วยงานที่ทำ หน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องแปลงกฎหมายให้ เป็นกฎ ระเบียบ หรืออาจจ้างเอกชนดำเนินการแทน การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ ต่อเนื่องจากการกำหนดนโยบาย นโยบายจะประสบความสำเร็จ ย่อมขึ้นอยู่กับหรือนำนโยบาย ไปปฏิบัติว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ เมื่อครั้งที่สภาพแวดล้อมยังไม่สลับซับซ้อน ดังเช่นโลกใน

ยุคข้อมูลข่าวสารที่มีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วในรูปแบบของเครือข่าย การนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมไม่ต้องใช้ความสามารถในการประสานงานติดต่อสื่อสารกันมากนัก การนำนโยบายไปปฏิบัติจึง มักเป็นการดำเนินการได้ด้วยองค์กรเพียงองค์กรเดียว นั่นก็คือส่วนราชการ อย่างไรก็ตาม การทำงานเพียงลำพัง อาจไม่สามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความคาดหวังของ ประชาชนที่เพิ่มขึ้นได้ การทำงานในลักษณะเครือข่ายจึงเกิดขึ้น รูปแบบการทำงานแบบเครือข่ายจึงเป็นการ ประสานงาน การแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความร่วมมือกันเอง 3. การประเมินผลและการยุตินโยบาย (Policy Evaluation and Termination) ขั้นตอนสุดท้าย ของกระบวนการนโยบาย คือ การประเมินผลและยุตินโยบาย การประเมินผลนโยบายหรือการประเมินผล โครงการเป็นการประเมินว่านโยบายและโครงการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดีหรือไม่ โดยเฉพาะ นักวิเคราะห์นโยบายจะพิจารณาว่านโยบายหรือโครงการเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปของไทย ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิต มากขึ้นหรือไม่ การประเมินผลนโยบายประกอบด้วย การประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยพิจารณาผลลัพธ์และความสอดคล้องกับความต้องการ ตลอดจนประสิทธิภาพการดำเนินการ สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ ประเมินโครงการ เช่น สมาชิกวุฒิสภา กลุ่มผลประโยชน์ นักวิชาการ และการประเมินผลสามารถประเมินใน ระหว่างการดำเนินการและเมื่อโครงการเสร็จสิ้น การประเมินผลนโยบายและการประเมินผลโครงการอาจทำให้ได้ปัญหาใหม่ขึ้นมา โดยปัญหานั้นจะกลับเข้าไปสู่การพิจารณาของผู้กำหนดนโยบายอีกครั้ง การประเมินผล นโยบายเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการนโยบายเนื่องจากผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการยุตินโยบาย การประเมินผลนโยบายสามารถดำเนินการได้ทั้งก่อนและหลังนโยบายหรือโครงการเสร็จสิ้น เพื่อประเมินว่านโยบาย/โครงการเป็นไปตามเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือไม่ สามารถสนองความต้องการของประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามที่กำหนด จะปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างไร

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะถือว่าเป็นแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐบาลหรือหน่วยงานเอกชนไม่แสวงหา กำไรและไม่สังกัดรัฐบาล ผสมผสานกันโดยรัฐบาลเป็นแกนนำในการกำหนดนโยบายเพื่อจัดทรัพยากรต่าง ๆ ให้แก่พลเมืองโดยรวม การกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นการตัดสินใจวางแนวทางกว้าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาหรือการตอบสนองความต้องการสิ่งสำคัญคือการตัดสินใจว่าจะกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไร ต้องอาศัยข้อมูลและใช้เทคนิคและทฤษฎีช่วยตัดสินใจสำหรับขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ได้แก่ การระบุ ปัญหา การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการวิเคราะห์ปัญหากำหนดเป้าหมาย กำหนดขอบเขตและกรอบของ นโยบาย การศึกษาข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการออกแบบทางเลือกนโยบายการวิเคราะห์ทางเลือกการ พิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกการทดสอบทางเลือก การจัดทำร่างนโยบายเสนอแนะกลยุทธ์ในการ

ดำเนิน นโยบาย และการอนุมัติและประกาศเป็นนโยบายตามลำดับ (ณัฐพล พัวประเสริฐ, 2560) ทั้งนี้ นโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. การนำนโยบายไปปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ (วุฒิสาร ตันไชย, 2559) คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ดำเนินการ จัดบริการสาธารณะโดยอาศัยทรัพยากรงบประมาณ บุคลากร องค์ความรู้ อำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ อำนาจตามกฎหมาย จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง มีข้อดีคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถควบคุมกระบวนการดำเนินการด้วยตัวเอง เพื่อการจัดทำบริการ สาธารณะสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สำหรับข้อจำกัดนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการจัดทำบริการสาธารณะด้วยตนเอง เช่น การเสียงบประมาณว่าจ้างเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน หรือการลงทุนในเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะ เป็นต้น

2) การจัดทำบริการสาธารณะโดยการจัดตั้งสหการ (Syndicate หรือ Union) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดตั้งสหการ เพื่อร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด หรือร่วมกันกับเอกชนในการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นมา เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ โดยมีกฎหมายจัดตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ซึ่งกฎหมายทั้ง 3 ฉบับต่างข้างต้น ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดตั้งสหการได้นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตาม มาตรา 17 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ในด้านการ พาณิชยกรรมส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการใด ๆ สามารถที่จะดำเนินการเอง การร่วมกับบุคคลอื่นหรือ การจัดตั้งสหการ

3) การจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทนพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร้องขอให้ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการแทน หรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมอบหมายให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แทนได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด นอกจากนี้แผนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 25512 ยังได้กำหนดให้ การกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจซื้อบริการจากภาคเอกชน

หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นต้องเป็นภารกิจที่ต้องใช้เทคนิค ทักษะ วิชาการ ความรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ 'องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่' สามารถดำเนินการเอง หรือ ดำเนินการเองแล้วไม่มีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถซื้อบริการจากภาคเอกชน หน่วยงานอื่นที่มีประสบการณ์หรือเคยดำเนินการมาก่อนแล้ว ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทน มีข้อดี คือ ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเบาภาระการ จัดบริการสาธารณะในบางประเภทให้ผู้อื่นดำเนินการ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดบริการ สาธารณะบางประเภทที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้ามา ดำเนินการแทน อย่างไรก็ตาม การจัดทำบริการสาธารณะโดยผู้อื่นจำต้องถูกดำเนินไปอยู่ภายใต้ การ กำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) การจัดทำบริการสาธารณะโดยการว่าจ้าง (Outsourcing) องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น สามารถใช้วิธีการว่าจ้างให้บุคคลภายนอกเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะ โดยระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ จัดทำบริการสาธารณะโดยอาศัยการ ว่าจ้างได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

4.1) การจ้างเหมารักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ ไม่รวมถึงบ้านพักของ ข้าราชการ

4.2) การจ้างเหมาทำความสะอาดที่ทำการ

4.3) การจ้างเหมาดูแลรักษาต้นไม้ สวนไม้ประดับ สวนหย่อมหรือสนามหญ้า ของทางราชการ

4.4) การจ้างเหมาอื่น ๆ ที่เป็นกิจการในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เช่น การจ้างเก็บขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูล การจ้างครูฝึกสอนออกกำลังกาย เป็นต้น

5) การจัดทำบริการสาธารณะโดยการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นไทยสามารถให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการพาณิชย์(Public-Private Partnership : PPPs) ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 ได้ เช่น เทศบาลสามารถมีรูปแบบ การดำเนินกิจการพาณิชย์ได้มากถึง 4 รูปแบบ แต่ในขณะที่ องค์กรการบริหารส่วนตำบลกลับสามารถดำเนิน กิจการพาณิชย์ได้เพียง 2 รูปแบบ ทั้งนี้ การ จัดทำบริการสาธารณะโดยการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น มีข้อดีคือ สามารถช่วย เสริมสร้างรายได้และแสวงหาผลกำไรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลด ภาระด้าน งบประมาณจากภาครัฐแต่การจัดทำบริการสาธารณะโดยการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น อาจประสบปัญหาการดำเนินงานได้ หากขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดย ประเภทบริการ สาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินในรูปแบบกิจการพาณิชย์มาก

ที่สุด เช่น ประปา ตลาด โรงฆ่า สัตว์ โรงรับจำนำ บ่อบำบัดน้ำเสีย กิจการสนามกีฬาและสันทนาการ น้ำดื่ม และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

2. การนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประเภทของแหล่งรายได้ การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประเภทของแหล่งรายได้สามารถแบ่ง ออกเป็น 5 รูปแบบ (วุฒิสภา ตันไชย, 2559) คือ 1) โครงการที่ใช้เงินอุดหนุนกำหนดวัตถุประสงค์หรือโครงการที่รัฐบาลกำหนดให้ทำ โครงการที่ ใช้เงินอุดหนุนกำหนดวัตถุประสงค์หรืออาจเรียกว่าเป็นโครงการที่รัฐบาลกำหนดให้ทำหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น "รับจ้างทำ" เป็นโครงการตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยโครงการ 2 ประเภท ได้แก่

1.1) โครงการด้านสวัสดิการสังคม เช่น เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ คนชรา เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ

1.2) โครงการด้านการศึกษา เช่น เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนอาหารเสริม (นม) เงินอุดหนุน สำหรับสนับสนุนอาหารกลางวัน เงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัย

2) โครงการที่ใช้เงินสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน สำหรับโครงการที่ใช้เงิน สนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณสนับสนุนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐในภารกิจด้านต่าง ๆ ได้แก่

1) ด้านการศึกษา

2) ด้านการ สาธารณสุข หรือ

3) ด้านภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ทั้งนี้้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่จะ

ดำเนินโครงการโดยใช้เงินสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน จำต้องปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องหลักเกณฑ์การสนับสนุนของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะโดยลักษณะของ การให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ มีเกณฑ์ดังนี้

2.1) หน่วยงานที่รับเงินอุดหนุน ได้แก่ องค์การประชาชน องค์การการกุศลและองค์กรที่จัดตั้ง ตามกฎหมายโดยไม่แสวงหาผลกำไร กล่าวคือ องค์การประชาชน ได้แก่ กลุ่มที่มีการจดทะเบียนถูกต้องตาม กฎหมาย หรือชุมชนที่จัดตั้ง

ตามกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย โดยมีสถานะเป็นกลุ่มหรือชุมชนไม่น้อยกว่า 1 ปี องค์กรการกุศล เช่น วัด มัสยิด กาศาต สมาคม มูลนิธิ และองค์กรที่จัดตั้งตามกฎหมายโดยไม่แสวงหาผลกำไร เช่น สภาวัฒนธรรม อาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรี

2.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงสถานการณ์คลังและบรรจุโครงการนั้นไว้ใน แผนพัฒนาท้องถิ่นก่อนตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.3) หน่วยงานที่ 'ขอรับเงินอุดหนุนต้องเขียนโครงการเสนอขอมายังองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยโครงการนั้นต้องเป็นโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มหรือชุมชน เป็นโครงการที่มุ่ง แก้ปัญหาความยากจน และส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.4) ต้องมีการทำบันทึกข้อตกลงระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้แทนของหน่วยงาน ที่ขอรับเงินอุดหนุนไม่น้อยกว่า 3 คน

2.5) หน่วยงานที่ขอรับเงินต้องออกไปเสร็จหรือใบสำคัญรับเงินให้กับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเพื่อเป็นหลักฐาน 2.6) หน่วยงานที่ 'ขอรับเงินต้องรายงานผลการดำเนินงานแก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในสามสิบวันนับแต่โครงการแล้วเสร็จ และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงาน หากหน่วยงานที่ขอรับเงินไม่ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถเรียกเงินคืน เท่ากับจำนวนเงินที่อุดหนุนคืนทั้งหมดได้

2.7) การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจสนับสนุนเป็นเงินเพื่อใช้จ่ายด้าน บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ การซ่อมแซมอาคารหรือสิ่งก่อสร้างได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ของปีงบประมาณที่ผ่านมา และไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐ

(2) เทศบาล แบ่งออกเป็น เทศบาลขนาดใหญ่ ไม่เกินร้อยละ 2 ของรายได้ของ ปีงบประมาณที่ผ่านมาไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับเทศบาลขนาดกลางและขนาดเล็ก ไม่เกินร้อยละ 3 ของรายได้ของปีงบประมาณที่ผ่านมาไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐ

(3) องค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่เกินร้อยละ 5 ของรายได้ของปีงบประมาณที่ผ่านมาไม่ รวมเงินอุดหนุนจากรัฐ ทั้งนี้

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือ จำเป็นต้อง สนับสนุนเกินเกณฑ์ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอต่อ คณะอนุกรรมการอำนวยการการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด พิจารณาเป็นรายกรณีไป

3) โครงการที่ใช้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจโครงการที่ใช้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หรืออาจเรียกว่าเป็น โครงการที่รัฐบาลกำหนดให้ทำนอกเหนือจากโครงการที่ใช้เงินอุดหนุนทั่วไปแบบ กำหนดวัตถุประสงค์ ลักษณะ ของโครงการนั้น เป็นโครงการตามประกาศคณะกรรมการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการจัดสรรเงินอุดหนุน เฉพาะกิจสำหรับการดำเนินงานตามแผนชุมชนและแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น ปีงบประมาณ 2553 จัดสรรให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และเป็นโครงการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่สอดคล้องกับแผนชุมชนและแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น โครงการตาม นโยบายของรัฐบาล โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม โครงการป้องกันภัยสาธารณะหรือการบูรณะ สาธารณประโยชน์ที่เสียหายหลังเกิดภัยพิบัติ เป็นโครงการที่กำหนดมูลค่าไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท เสร็จสิ้น ภายใน 1 ปี โครงการที่ใช้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจไม่ต้องจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็น ต้น 4) กรณีโครงการใช้เงินอุดหนุนทั่วไป/เงินรายได้ของท้องถิ่น/เงินกู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้เงินอุดหนุนทั่วไป เงินรายได้ เงินกู้ หรือเงินจากแหล่งเงินอื่น ๆ เช่น เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ (กรณีกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา และยกเว้นเงินอุดหนุนทั่วไปที่กำหนดวัตถุประสงค์ หรือเงินอุดหนุน เฉพาะกิจ) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้เพื่อการดำเนินการได้ตามที่ท้องถิ่นนั้น ๆ ต้องการ เช่น โครงการตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งโครงการประเภทดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) โครงการที่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง 2 โครงการที่ดำเนินการในลักษณะ เครือข่าย และ 3) โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

5) โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ๆ โครงการที่ได้รับเงินสนับสนุนจากส่วน ราชการอื่น ๆ นอกเหนือจากส่วนราชการต้นสังกัด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) มักจะเป็นโครงการที่ ได้รับข้อมูลจากส่วนราชการนั้น หรือข้อมูลจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้น 1 โครงการที่ได้รับการ สนับสนุนมีหลายประเภท เช่น โครงการด้านสาธารณสุข โครงการประเภทโครงสร้างพื้นฐาน ลักษณะการ ดำเนินโครงการมีความหลากหลายเช่นเดียวกับโครงการที่ใช้เงินรายได้/เงินอุดหนุนทั่วไป/เงินกู้ และมีการ ดำเนินการในลักษณะพิเศษ กล่าวคือเป็นโครงการที่'องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมสมทบ โดยมีการ ดำเนินการในลักษณะเครือข่ายที่เรียกว่า "เครือข่ายหุ้นส่วนร่วมสมทบ" ลักษณะของเครือข่ายคือ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมสมทบเงินร่วมกับส่วนราชการ อาจดำเนินการในรูปแบบของกองทุน เช่น โครงการหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี หลายรูปแบบแต่ไม่ว่าจะเป็น รูปแบบใด การดำเนินการเหล่านั้นล้วนเป็นไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการให้บริการสาธารณะ สำหรับการรวมตัวเป็นเครือข่ายเกิดขึ้นจากความตระหนักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง เนื่องจากหากไม่ มีเครือข่ายแล้วอาจทำให้บริการสาธารณะไม่บรรลุเป้าหมาย หรืออาจเกิดจากการส่งเสริมของส่วนราชการ บางครั้งการทำงานในลักษณะเครือข่ายอาจเกิดจากการกระตุ้นส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐด้วยกันได้ผู้เขียน สรุปการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 1 การนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทสรุป

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายและความซับซ้อนแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับแหล่งรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำหน้าที่กระทำการแทนรัฐบาลหรือรับจ้างรัฐบาล เท่านั้นการดำเนินการปรากฏในรูปทางผ่านเงินหรือเพียง แค่อัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ หากโครงการใดเป็นโครงการที่ใช้เงินรายได้ของตนเอง หรือเงินอุดหนุนทั่วไป หรือหากงบประมาณไม่เพียงพอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกู้เงินมาใช้ดำเนินการโครงการ จึงส่งผลให้การดำเนินโครงการลักษณะนี้มีความซับซ้อนมากขึ้น อาจเป็นการดำเนินการในลักษณะเครือข่ายประเภทต่าง ๆ เช่น เครือข่ายที่ปรึกษา เครือข่ายจ้างเหมาเครือข่ายเฉพาะกิจ เครือข่ายศูนย์ประสานงาน

ประชาชน เครือข่ายศูนย์ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลตลอดจนเครือข่ายหุ้นส่วน เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จได้ก็ด้วย เครือข่ายการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจากการมีส่วนร่วมของอย่างไรก็ตามการ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อยู่ประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องขจัด ปัญหาคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหนึ่งในวิธีการที่ดีคือ การติดตามตรวจสอบโดยประชาชน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล พัวประเสริฐ. (2560). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะกับโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มยุรีอนุมานราชชน. (2547). *นโยบายสาธารณะ แนวความคิด กระบวนการและการวิเคราะห์*. เชียงใหม่: คณะนิเทศการพิมพ์.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). *รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. (2552). *นโยบายสาธารณะไทย : กำเนิด พัฒนาการ และ สถานภาพของศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. (2563). *นโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- สมบัติธำรงธัญวงศ์. (2552). *นโยบายสาธารณะแนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- Anderson, J.E. (1994). *Public Policy-Making: Introduction*. (2 nd). New York: Houghton Mifflin Company.
- Dye, T.R. (2002). *Understanding Public Policy*. New Jersey: Prentice Hall.
- Kraft, M.E. & Furlong, S.R. (2004). *Public Policy: Politics Analysis and Alternatives*. Washington D.C: CQ Press.
- Prewitt, K. & Verba, S. (1983). *An Introduction to American Government*. (4th ed.). New York: Harper & Row.
- Williams, W. (1975). *Implementation Analysis and Assessment. Policy Analysis*, 1 (3), 531-566

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง

รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารคน

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือสามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น ...สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา แซ่หลี่ (2562) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถา พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่างเช่น

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบลอยในภคะทั้งหลายต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตุกก. 21/31/37) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุนันท์ สุนนโท และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (จิตวิทย์ หมั่นมีและคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา ทุกเล่มให้อ้างอิงท้ายเล่มด้วยรูปแบบเดียวกันดังนี้
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
_____. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.
James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex: Wiley.

(3) บทความในหนังสือ
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ(บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง.// (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
พระสุกิจ จุจฺฉินโณ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวิตร ว่องวิระ, ทัศนวิทย์ และวิวิทย์ของการวิจัยวัฒนธรรม. (น. 112). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความในวารสาร
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, // ปีที่(ฉบับที่), // เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.
ธิดาวิภา หนัมนี่. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน/ชื่อสารานุกรม// (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).

วุฒิชัย มุลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

(6) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์, วันที่/เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, // เลขหน้า.

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์// (ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา).// สถานที่พิมพ์:// สำนักพิมพ์.

พระปลัดสมพงษ์ กวีวิโส (हररररर). (2558). รูปแบบการบริหารจัดการวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พระมหากษัตริยา กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(9) สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).// ตำแหน่ง.// [บทสัมภาษณ์].

พระปลัดระพิน พุทธิสารโ. (2559, 5 กุมภาพันธ์). อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

(10) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้น วัน เดือน ปี, // จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

ธรรมะไทย. (2560). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2560, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/thailand.php>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2017). Who Was The Buddha?. Retrieved March 20, 2017, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>

(11) ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่อง.//(พ.ศ.,วันที่ เดือนที่ประกาศ).//ราชกิจจานุเบกษา.//เล่ม ตอน.//หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและ
ประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

(12) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.//(ปีพิมพ์, วัน เดือน).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//น. หรือ p. หรือ pp.
เลขหน้า.

ไทยรัฐ. (2548, 19 เมษายน). เขียวพระสอนศีลธรรม. ไทยรัฐ. น. 3.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (16 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt)

E-mail:

บทคัดย่อ (16 pt) (ไม่เกิน 250 คำ)

(16 pt) บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ประเภทของการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (16 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management; Innovation

บทนำ (16 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า และเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็น)

(16 pt) กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำการศึกษาครั้งนี้ ว่ามีความเป็นมาอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งอ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นอย่างถูกต้อง

.....

.....

.....

(16 pt) กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่วิจัยและเชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัย ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและต้องการได้รับการแก้ไข นำเสนอผลงานวิจัยที่ผู้อื่นได้เคยศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

.....

.....

(16 pt) ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้และหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

.....

.....

(16 pt) สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์การวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (16 pt)

(16 pt) เขียนให้ครอบคลุม 5 หัวข้อ ได้แก่ 1. รูปแบบของการวิจัย, 2. ประชากร, กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 5. การวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....

.....

.....

.....

.....

ผลการวิจัย (16 pt) (เขียนให้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้)

(16 pt) ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

..... คำอธิบายภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

อภิปรายผลการวิจัย (16 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ (ค้นพบอะไร สะท้อนให้เห็นถึงอะไร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของใคร พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้จากการวิจัย (16 pt)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (16 pt)

(16 pt) นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย อาทิเช่น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และหรือข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป เป็นต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (16 pt)

(16 pt).....รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้อง ตรงกัน.....

จิตวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสารสหวิทยาการ นวัตกรรมปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

พระมหาสุทิตย์ อาภากร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วุฒิชัย มุลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

สุชาติ เพือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex: Wiley.

Sample of Original Research Article Preparation

NAME OF RESEARCH ARTICLE (ENGLISH) (20 pt)

Name of Research Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (16 pt)

Affiliation of the main author (English) (16 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (16 pt)

E-mail:

Abstract (16 pt) (Not more than 250 words)

(16 pt) Objectives of this research were: 1.....
2..... and 3..... Populations and sample, research tools, Data collection,
Data analysis, Statistics used for data analysis, Findings were as follows: (present
only the most interesting research findings).....

.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (16 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: (Thai)

Introduction (16 pt) (should not be more than 4 paragraphs)

(16 pt) mention background of the research topic with brief history as how the topic develops with correct references.....

.....

.....

.....

(16 pt) mention problems leading to research directly to the point of the research and relate the matter to locations in which research is conducted on the common problems generally accepted and want them to be solved.....

.....

.....

.....

(16 pt) Review related at least 2 concepts and theories to be used as guideline for the research and/or theories related to the research topic with correct references of data sources.....

.....

.....

.....

.....

(16 pt) Conclude to connect the matters to research questions and objectives of the research.....

.....

.....

.....

.....

.....

Research Objectives (16 pt)

- 1..... (16 pt)
- 2..... (16 pt)
- 3..... (16 pt)

Methodology (16 pt)

(1.6. pt) Write to cover 5 sub-headlines: Research design, Populations and Samples and Key Informants, Research Instrument (quantitative and qualitative), Data Collection, (quantitative and qualitative) Data analysis (quantitative and qualitative), Statistics used to analyzed the data.

Results (16 pt) (Present to cover all set objectives)

(16 pt) results of the research answer all objectives

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Figure 1: (Name of the figure, if any))

Source: mention the name of the source

Figure captions

.....

.....

.....

.....

.....

Table 1 (Name of table, if any)

Table explanation

.....

.....

.....

Discussion (16 pt)

(16 pt) Discuss the research findings according to the research objectives (what is discovered? what is reflected? Is it related to at least two topics of the reviewed research works in chapter 2. Discuss them all with references of data sources.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Body of knowledge (16 pt)

(16 pt) Point out the body of knowledge or achievement from the research work. Synthesize the knowledge in form of a model/ Model structure that is concise and easy to understand.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Recommendations (16 pt)

(16 pt) Summarize all research findings in brief, concise and to the point with recommendations derived from the research work as to use the research results and recommendation for further research.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

References (16 pt)

(1.6 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.

This image shows a full page of a worksheet designed for handwriting practice. It consists of numerous horizontal dashed lines spaced evenly across the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (16 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt)

E-mail:

บทคัดย่อ (16 pt) (ไม่เกิน 250 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (16 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management; Innovation

บทนำ (16 pt)

(16.pt) เขียนบทพจนานวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานคิดในวิพากษ์ประเด็นต่างๆใน
การเขียนบทความวิชาการ.....

เนื้อหา (16 pt)

(16 pt)

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

សរុប (16 pt)

(16 pt).

เอกสารอ้างอิง (16 pt)

(16 pt).....รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน.....

Sample of Original Academic Article Preparation

NAME OF ACADEMIC ARTICLE (ENGLISH) (20 pt)

Name of Academic Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (16 pt)

Affiliation of the main author (English) (16 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (16 pt)

E-mail:

Abstract (16 pt) (Not more than 250 words)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (16 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: (Thai)

Introduction (16 pt)

(16 pt).

Content (16 pt)

(16 pt)

Figure 1: (Name of the figure, if any))

Source: mention the name of the source

Figure captions

Table 1 (Name of table, if any)

Table explanation

Conclusion (16 pt)

(16 pt).

[illegible]

References (16 pt)

(16 pt)

(1.6 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.

[illegible]